

Προς Γαλάτας Επιστολή Παύλου

Εκοιμήθη 12 Σεπτεμβρίου 2015

Κείμενον: Εκ του Πρωτοτύπου
Σχόλια: π. Νικολάου Φαναριώτη

2015

Μεταχώρα
Προς Γαλάτας Νίκος

Ο Πατήρ Νικόλαος Φαναριώτης, ιερέας στον Ιερό Ναό Οσίου Λουκά Πατρών, βαθύς ορθόδοξος μελετητής και κήρυκας, έλεγε ότι η Προς Γαλάτας επιστολή του Αποστόλου Παύλου, «**είναι η επιστολή της ελευθερίας**» και μπορεί να βοηθήσει πολύ τους ανθρώπους σήμερα. Για το λόγο αυτό ξεκίνησε το έργο αυτό το 2015.

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί απομαγνητοφώνηση σειράς ομιλιών του πατρός Νικολάου Φαναριώτη, που έγιναν τη δεκαετία του '80 στον Ιερό Ναό Οσίου Λουκά, στην Πάτρα, μετόχι της Ιεράς Μονής Οσίου Λουκά.

Το 2015 ξεκίνησε η απομαγνητοφώνηση των ομιλιών, η οποία ολοκληρώθηκε μετά την κοίμηση του πατρός Νικολάου, σύμφωνα με τις οδηγίες του. Το κείμενο διαμορφωνόταν σε δισέλιδα και αποστέλλονταν ηλεκτρονικά ή εκτυπωνόταν. Ο ίδιος πίστευε ότι ένα δισέλιδο είναι κατάλληλο μέγεθος κειμένου για μελέτη. Το κείμενο χαρακτηρίζεται από τις ιδιαιτερότητες της ροής του προφορικού λόγου, όπως επαναλήψεις, ή νοητικά άλματα. Η έμφαση που έδινε ο ομιλητής αποδίδεται στο κείμενο, σε κάποιες περιπτώσεις, με έντονα γράμματα. Η καταγραφή είχε γίνει αρχικά σε κασέτες, οπότε υπάρχουν σε κάποια σημεία κενά στην απομαγνητοφώνηση λόγω της αλλαγής κασέτας. Στο κείμενο της απομαγνητοφώνησης προστέθηκε το πρωτότυπο κείμενο της επιστολής του Αποστόλου Παύλου και απόδοση στα νέα ελληνικά που ανακτήθηκε από την ιστοσελίδα <http://www.imgap.gr/>.

Γ.Ο ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Γαλατία, την παλαιά εποχή, ήταν μια περιοχή της Ευρώπης που σήμερα λέγεται Γαλλία, η χώρα δηλαδή που καταλαμβάνει σήμερα η Γαλλία αλλά και ευρύτερα, από τα Πυρηναία μέχρι Νορμανδία. Γαλατία λεγόταν από τα πολύ παλιά χρόνια. Δεν ξέρουν από πού κατάγονται οι Γαλάτες, αλλά οι επιστήμονες με τις ρίζες της γλώσσας, βρήκαν πολλά που μοιάζουν με τη γλώσσα των αρχαίων Κελτών. Επομένως πιστεύουν ότι είναι απόγονοι των Κελτών οι οποίοι μετακόμισαν προς τη Γαλλία, τη Γαλατία. Αυτοί οι Γαλάτες, ήταν πολεμικός λαός, έκαναν μεταναστεύσεις και τον 3ο αιώνα π.Χ., παίρνοντας αφορμή από τις διαμάχες των ηγεμόνων της Μικράς Ασίας.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με ιστορικές πηγές, μία ομάδα απαρτιζόμενη από περίπου δέκα χιλιάδες Κέλτες πολεμιστές, μαζί με τους δούλους και τις γυναίκες τους, διέσχισαν την περιοχή της Θράκης και κατευθύνθηκαν προς την Μικρά Ασία, έπειτα από την έκκληση την οποία τους απηύθυνε ο βασιλιάς του ελληνιστικού κράτους της Βυθηνίας, Νικομήδης Α' ο Φιλέλληνας, προκειμένου να τον βοηθήσουν στην διαμάχη που αυτός είχε εναντίον του αδελφού του. Τελικώς και έπειτα από τον τερματισμό των πολεμικών τους υποχρεώσεων, η ομάδα αυτή των μεταναστών εγκαταστάθηκε στις περιοχές της ανατολικής Φρυγίας και Καππαδοκίας (οι οποίες ευρίσκοντο στην κεντρική Ανατολία), στην περιοχή η οποία έκτοτε έλαβε το όνομα του τόπου της προέλευσής τους, δηλαδή Γαλατία. Τα εδάφη αυτής της επαρχίας διαιρέθηκαν και παρέμειναν σε διαίρεση, ανάμεσα στις τρεις φυλές των Γαλατών, η κάθε μία των οποίων είχε και τον ηγέτη της. Ο ιστορικός Πλίνιος ο Πρεσβύτερος, αναφέρει τις φυλές αυτές με τα λατινικά ονόματα Τεκτόσαγες, Τολιστοβόγιοι και Τρόκμοι.

Στην πρώτη της οργάνωση σε κράτος η Γαλατία (που αφορά τη Μικρά Ασία, όχι τη μητρόπολη Γαλατία της Γαλλίας των Πυρηναίων), στην αρχή και σαν πυρήνα της είχε τρεις πόλεις, την Άγκυρα, την Πεσινούντα και το Τάδιο. Αργότερα οι Ρωμαίοι προσήρτησαν και τη Φυγία, την Πισιδία και άλλες περιοχές και έκαναν τη Ρωμαϊκή επαρχία της Γαλατίας. Όμως τη Γαλατία κυρίως της Μικράς Ασίας για να τη ξεχωρίσουν από την άλλη την ονόμασαν Γαλλογρεκία, δηλαδή Ελληνική Γαλατία. Αυτή η Γαλατία ίσως είναι εκείνη στην οποία αναφέρεται ο Απόστολος Παύλος.

Υπάρχει και η γνώμη των ερευνητών, ότι δεν αφορά η επιστολή αυτή τη Γαλατία (δηλαδή τη Γαλλογρεκία) της Μικράς Ασίας που οπωσδήποτε ξέρουμε και αναφέρουν οι πράξεις των Αποστόλων ότι κήρυξε εκεί ο Παύλος και έκανε εκκλησία, αλλά ότι αφορά την άλλη, τη μητρόπολη Γαλατία και την επιστολή την έγραψε προς αυτούς διότι κι εκεί όπως φαίνεται είχε κηρύξει ο Απόστολος Παύλος αν και δεν γράφουν λεπτομέρειες οι Πράξεις των Αποστόλων. Οι γνώμες διχάζονται, οι ερευνητές και οι μεν και οι δε έχουν κάπου που

στηρίζονται και για τους ιστορικούς δεν είναι ξεκαθαρισμένο αν η επιστολή του Παύλου στέλνεται στους Γαλάτες της Μικράς Ασίας ή στους Γαλάτες της Γαλατίας των Πυρηναίων.

Από άποψης ωφελείας και μελέτης της επιστολής δεν έχει καμιά σημασία σε ποιους Γαλάτες είναι σταλμένη. Για εμάς, η επιστολή μας ενδιαφέρει σαν να απευθύνεται σε εμάς, διότι οι επιστολές του Παύλου γράφτηκαν από ορισμένη ανάγκη για ορισμένη εκκλησία αλλά απευθύνονται σε όλες τις εκκλησίες του Χριστού. Εμείς θα πάρουμε την εκδοχή ότι είναι η Γαλατία της Μικράς Ασίας γιατί αναφέρει και τα παθήματά του εκεί γύρω.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Απόστολος Παύλος επισκέφτηκε τη χώρα αυτή κατά τη δεύτερη αποστολική του περιοδεία όπως αναφέρουν οι πράξεις στο 16ο κεφάλαιο, στον 6ο στίχο όπου γράφει εκεί τότε διήλθε τη Φρυγία και τη Γαλατική χώρα. Εκεί λοιπόν όταν τους επισκέφτηκε για πρώτη φορά έγινε δεκτός βέβαια με αγάπη, ενθουσιασμό και εξαιρετες εκδηλώσεις στοργής και σεβασμού. Αυτό τους το θυμίζει στην επιστολή του διότι, όπως λένε, οι Γαλάτες κατάφεραν μέχρι τα τελευταία χρόνια να διατηρήσουν *και* τη φυλή τους καθαρή παρότι μες τη Μικρά Ασία *και* τη γλώσσα τους, τη γαλατική. Είναι οι μόνοι που μέσα στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία που δεν μίλησαν ελληνικά παρόλο που η ελληνική γλώσσα ήταν διεθνής, και όπως λένε οι ανθρωπολόγοι είναι ένα γένος ευγενικό, είναι υψηλοί, δυνατοί, όμορφοι, θαρραλέοι, αλλά συγχρόνως είναι και αθώοι, αγαθοί και πολύ ευκολόπιστοι, και γι αυτό εξαπατούνται εύκολα.

Έτσι λοιπόν όταν πήγε ο Παύλος και τους μίλησε, αξιαγάπητοι καθώς ήταν και αγαθοί άνθρωποι, τον αγκάλιασαν, τον αγάπησαν τόσο πολύ, όσο μας λέει στην επιστολή στο 4ο κεφάλαιο στο 13ο στίχο και μετά, τους το υπενθυμίζει γιατί έχει το λόγο του: **«*Οΐδατε δέ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον, καὶ τὸν πειρασμὸν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε, ἀλλ' ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.*»**. Αναφέρεται στην ελονοσία από την οποία έπασχε τότε, η οποία χαρακτηριζόταν από υψηλό πυρετό, και οι άνθρωποι της εποχής εκείνης όντας δεισιδαίμονες νόμιζαν ότι ο ασθενής έπασχε από δαιμόνια, και τον παραπετούσαν, ενώ οι Γαλάτες τον δέχτηκαν σαν άγγελο Θεού.

Και στο 15ο στίχο συνεχίζοντας, τους λέει **«*τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατόν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι*»**, μακαρίζοντάς τους για τότε που ήταν πρόθυμοι όταν έβλεπαν να δικά του μάτια, λόγω της ασθένειας να αστράφτουν, ακόμα και τα δικά τους μάτια να θέλουν να του δώσουν. Μέχρι αυτού του σημείου οι αγαθοί και αθώοι Γαλάτες είχαν αγαπήσει τον Απόστολό τους. Άρα τότε είχε δημιουργήσει την Εκκλησία των Γαλατών, στη δεύτερη αποστολική του περιοδεία, και εκεί απευθύνεται σε αυτή του την επιστολή.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ1

Γ.1
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ (συνέχεια)

Πάνω στην αναχώρηση του Παύλου από τη Γαλατία, για να πάει στις άλλες εκκλησίες, έτρεξαν πίσω του Εβραίοι ψευτο-διδάσκαλοι. Οι Εβραίοι από τότε είχαν αρχίσει να διαβάλλουν και να καταστρέφουν το έργο του Παύλου, το έργο της Εκκλησίας όπως έκαναν σε κάθε περιοχή. Φεύγοντας λοιπόν ο Παύλος, άρχισαν εκείνοι με συκοφαντίες και με κηρύγματα να καταστρέφουν σιγά σιγά το έργο του βοηθούμενοι από την αθωότητα και την εύκολα εξαπατώμενη φύση των Γαλατών. Τις συκοφαντίες και οι ψευτοδιδασκαλίες αυτές, τις ανέτρεψε ο Παύλος προφορικά, σε μια δεύτερη επίσκεψή του κατά την τρίτη αποστολική περιοδεία, όπου τους μάλωσε με αγάπη και τους επανέφερε στον ίσιο δρόμο. Το κακό είναι ότι όταν πάλι έφυγε, στην τρίτη αποστολική περιοδεία, για να πάει στην Έφεσο (όπου έμεινε τρία χρόνια και έκανε πολύ μεγάλο έργο), έμαθε ύστερα από λίγο καιρό όταν ξαναπήγαν εκεί οι Εβραίοι ψευτοδιδάσκαλοι και έκαναν την ίδια δουλειά. Οι δε Γαλάτες πάλι άρχισαν να πιστεύουν σε αυτούς και να μην πιστεύουν στον Απόστολό τους. Το γεγονός ότι αυτό συνέβη για δεύτερη φορά, πείραξε πολύ τον Παύλο, τον πόνεσε, όπως φαίνεται άλλωστε και από το ύφος που είναι γραμμένη η επιστολή του. Τη δεύτερη λοιπόν αυτή φορά, δεν μπορούσε να φύγει και να ξαναπάει για να τους ξαναφέρει στον ίσιο δρόμο με προφορικό κήρυγμα και με την παρουσία του και γι αυτό αναγκάστηκε να γράψει αυτή την επιστολή.

Με δύο τρόπους χτύπησαν το κήρυγμα του και την εκκλησία οι Εβραίοι (εβραιοχριστιανοί) για να τους εξοντώσουν. Ο **πρώτος** είναι ότι, πολύ σατανικά, **χτύπησαν το αποστολικό του αξίωμα**. Δηλαδή, είπαν ότι ο Παύλος δεν είναι απόστολος όπως οι άλλοι, αλλά δεύτερης σειράς απόστολος, όπως οι απόστολοι των αποστόλων. Δεν τον έστειλε ο Χριστός, δεν μπορεί να υπολογίζεται με τους μεγάλους αποστόλους όπως τον Πέτρο, τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη, που τους ονόμαζαν στύλους της εκκλησίας. Αυτός είναι Απόστολος των Αποστόλων, δεν τον έστειλε ο Χριστός, και επομένως είναι υποχρεωμένος να υπακούει σε αυτούς και να μην κάνει δικά του και να μην λέει πράγματα σαν να του τα είπε ο Χριστός. Αυτό, τον Παύλο, τον πείραξε πάρα πολύ, όχι τόσο στον εγωισμό όσο στο ότι αφού χτυπούσαν το αξίωμά του, χτυπούσαν έτσι και τη διδασκαλία του. Γι αυτό, στο πρώτο μέρος της επιστολής του είναι υποχρεωμένος να απαντήσει στο ότι το αποστολικό του αξίωμα είναι κατευθείαν από το Χριστό, και το κάνει. Το **δεύτερο** που τον χτύπησαν, εκτός που το αξίωμά του ώστε να κλονίσουν το κύρος, την αυθεντία του ώστε να κλονιστεί η διδασκαλία του και η λειτουργία του στην Εκκλησία (πράγμα που το κάνουν όλοι οι εχθροί της Εκκλησίας και κυρίως οι Εβραίοι μέσω των οργάνων τους, ακόμα και σήμερα σε μικρότερο βαθμό), ήταν **η αξία της θυσίας του Χριστού**. Είπαν ότι δέχονται ότι ο Χριστός θυσιάστηκε για εμάς και του είναι ευγνώμονες γι αυτό αλλά αν μείνουμε μόνο σε αυτό δεν φτάνει για να σωθούμε, χρειάζεται να ενισχυθεί και να επικυρωθεί από το μωσαϊκό νόμο. Λέγοντας μωσαϊκό νόμο, εννοούν όλες τις τελετουργικές διατάξεις του νόμου που είχε καταργήσει η εκκλησία και ο

Παύλος και που πολλά είχαν γίνει γι αυτό. Εννοούσαν δηλαδή τις ζωοθυσίες, τους καθαρμούς και κυρίως την περιτομή. Ο τρόπος αυτός ήταν σατανικός, γιατί δεν αμφισβητούσαν τη θυσία του Χριστού, όμως την έβαλαν σε δεύτερη θέση. Με αυτό τον τρόπο ήθελαν να κάνουν την εκκλησία ένα εξάρτημα της συναγωγής μέχρι να την εξοντώσουν.

Αναγκάστηκε λοιπόν ο Παύλος, να απαντήσει και στα δύο. Στο πρώτο μέρος της επιστολής του (στο 1ο και 2ο κεφάλαιο) υπερασπίζεται το αποστολικό του αξίωμα, ότι το έχει απευθείας από το Χριστό και όχι από τους αποστόλους. Αν τους επισκέφτηκε ύστερα από χρόνια ήταν απλώς για να συζητήσουν τις εμπειρίες τους, για 14 μέρες στα Ιεροσόλυμα. Αυτό όμως έγινε αργότερα, δεν τον έστειλαν οι Απόστολοι, όπως στηρίζει και στην επιστολή, ότι είναι σταλμένος απευθείας από το Χριστό, ότι έχει και την προσωπική του Πεντηκοστή, κλπ.

Στο δεύτερο μέρος της επιστολής (στα υπόλοιπα 4 κεφάλαια) υπερασπίζεται τη χριστιανική ελευθερία και την αξία, την υπερεπάρκεια της θυσίας και του αίματος του Χριστού για να σωθεί η Εκκλησία και να μην της χρειάζονται οι τελετουργικές διατάξεις του νόμου των Εβραίων (τα οποία τελικά με την επιμονή και τον αγώνα του Παύλου καταργήθηκαν). Η χριστιανική ελευθερία δεν είναι δέσμια κανενός είδους νόμου, δεν υπακούει σε κανένα νόμο με την έννοια που έχει ο νόμος της εξουσίας, της επιβολής δηλαδή. Θα πει όμως κάποιος ότι υπακούει στον ευαγγελικό νόμο. Όταν λέει ο Παύλος (και όταν λέμε και σήμερα) νόμο, εννοούμε το δικανικό νόμο, δηλαδή το νόμο που ορίζει η δικαστική εξουσία και ο οποίος επιβάλλεται στους ανθρώπους και γίνεται δια της βίας. Αυτοί οι νόμοι πότε δεν περιέχουν το «**ὅστις θέλει**», αλλά είναι πάντοτε υποχρεωτικοί και όποιος παραβαίνει το νόμο τιμωρείται. Αντίστοιχα συνέβαινε και με το μωσαϊκό νόμο. Ο ευαγγελικός νόμος, δεν είναι νόμος, απλώς το όνομα έχει. Διότι όποιος νόμος περιέχει το «**ὅστις θέλει**» **ὀπίσω μου ἔλθειν**» δεν είναι αναγκαστικός νόμος. Επομένως, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ο ευαγγελικός νόμος είναι ένας δείκτης, δείχνει το δρόμο προς τη ζωή. Δεν θα έπρεπε λοιπόν να λέγεται ευαγγελικός νόμος (νόμος όπως οι άλλοι), αλλά να είναι τρόπος ζωής, ελεύθερης ζωής. Η επιστολή αυτή, από αυτό ακριβώς το λόγο, ονομάζεται «**επιστολή της χριστιανικής ελευθερίας**».

Η Α΄ προς Θεσσαλονικείς επιστολή είχε σαν κύριο θέμα την Δευτέρα Παρουσία του Κυρίου και την Ανάσταση των νεκρών. Η Β΄ προς Θεσσαλονικείς επιστολή είχε σαν κύριο θέμα της τον Αντίχριστο. Στην προς Γαλάτας επιστολή, το κύριο θέμα είναι η μη υποχρεωτική τήρηση του μωσαϊκού νόμου και η χριστιανική ελευθερία, γενικά δηλαδή, μιλάει περί ελευθερίας, λέγοντας στο 5ο κεφάλαιο «**Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ἧ Ἰησοῦς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε**», παροτρύνοντας τους τώρα που ο Χριστός τους έδωσε την ελευθερία, να την κρατήσουν με πείσμα και να μην εγκαταλείψουν το Χριστό και την ελευθερία του για να βάλουν πάλι το ζυγό, οποιαδήποτε άλλη οδό και φιλοσοφία και αν ακολουθήσουν.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ2

Γ.2
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ (συνέχεια)

Κι όσοι δεν τον άκουσαν μέχρι σήμερα, ξαναμπαίνουν στη δουλεία η οποία μπορεί να είναι πολλών ειδών. Στην επιστολή αυτή ακριβώς επειδή είναι η επιστολή της απελευθέρωσης της ανθρωπότητας, από τον ελευθερωτή μας τον Κύριο Ιησού Χριστού, θίγονται για πρώτη φορά κοσμογονικά θέματα. Για παράδειγμα, το θέμα της καταργήσεως της δουλείας, ακούγεται για πρώτη φορά στην προς Γαλάτας επιστολή, το «**οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος**» που οδήγησε σιγά σιγά σε εκείνα που ξέρουμε σήμερα, στο να μη θεωρούμε αναγκαίο και φυσικό το θεσμό της δουλείας. Επίσης θίγεται ο φεμινισμός, άλλο θέμα που συγκλονίζει μέχρι σήμερα την ανθρωπότητα. Τότε σκέφτηκαν για πρώτη φορά την ισότητα ανδρός και γυναικός από αυτή την επιστολή, λέγοντας «**οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ**». Επίσης θίγονται και οι φυλετικές διακρίσεις. Από τότε πάλι άρχισαν να λένε ότι όλοι οι άνθρωποι ανεξαρτήτως φυλής είναι ίσοι και ακόμα δεν έχει λυθεί αυτό το πρόβλημα. Δεν θέλουν οι άνθρωποι να ακολουθήσουν τον Παύλο και το Χριστό, γι αυτό και αυτό το πρόβλημα παραμένει μέχρι σήμερα άλυτο. Στην ορθοδοξία όμως έχει λυθεί. Είναι εκείνο που είπε «**οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην**». Σε αυτή λοιπόν την επιστολή αντιμετωπίζονται αυτά τα πολύ σπουδαία κοσμογονικά θέματα.

Ας δούμε συνοπτικά το ύφος με το οποίο η επιστολή είναι γραμμένη, ο τρόπος με τον οποίο την έγραψε, ο οποίος είναι μοναδικός, και τη χρονολογία κατά την οποία γράφτηκε. Πρώτα ας δούμε τρόπο με τον οποίο έγραψε την προς Γαλάτας επιστολή ο Απόστολος Παύλος. Ο τρόπος που την έγραψε είναι μοναδικός για τον απόστολο Παύλο διότι η επιστολή είναι γραμμένη *ιδιοχείρως* ολόκληρη. Δεν το ξανάκανε αυτό σε καμία άλλη επιστολή, πλην ίσως σε μια μικρή επιστολή που έχει προς Φιλήμονα για τον Ονήσιμο, που αυτή ήταν ιδιωτική του επιστολή, όχι προς τις εκκλησίες και ίσως λένε ότι και αυτή την έχει γράψει με το χέρι του. Αλλά στην προς Γαλάτας είναι σίγουρο, γιατί και ο ίδιος ο Παύλος το λέει ότι από την αρχή μέχρι τέλους την έγραψε με τα ίδια του τα χέρια χωρίς γραμματέα, πράγμα που το κάνει για πρώτη και μοναδική φορά στη ζωή του ο Παύλος. Αυτό το ξέρουμε από το 6ο κεφάλαιο, όπου και η επιστολή τελειώνει και τους το πληροφορεί: «*Ἴδετε πηλικοίς ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ*». Δηλαδή με πόση αγάπη και πόσο κόπο, διότι εκείνη την εποχή ήταν πολύ κουραστικό να γράφει και να σκέφτεται κανείς συγχρόνως, δεν ήταν όπως σήμερα, έγραψε αυτή την επιστολή. Την έγραψε με τα χέρια του και είναι τόσο πολύ έντονη αυτή η επιστολή, οργισμένη ίσως, γραμμένη με ψυχικό βρασμό ώστε πολλοί μελετητές λένε ότι γράφτηκε «με πύρινα γράμματα».

Τον αναστάτωνα και πονούσε να σκέφτεται ότι αυτοί οι αθώοι Γαλάτες, τα μεγάλα παιδιά με τη μεγάλη εμπιστοσύνη να πάνε χαμένοι, από την ευκολοπιστία τους και από την έλλειψη της φρονήσεως αυτής. Πάντα οι αθώοι την παθαίνουν και δυστυχώς συνεχίζεται αυτό. Πάντοτε οι αθώοι, τα παιδιά, η

σημερινή νεολαία το ίδιο παθαίνει, ότι έπαθαν και τότε οι Γαλάτες. Επειδή είναι ευκολόπιστη, ακούει τα κηρύγματα του κάθε ένα που τα παρουσιάζει όμορφα, και χάνεται, διότι δεν έχει τη φρόνηση που χρειάζεται ώστε να δει το πονηρό και για ποιο σκοπό λένε τα ωραία λόγια. Ό,τι τότε κινδύνευαν να πάθουν οι Γαλάτες, κινδυνεύει σε κάθε εποχή ο αθώος που δεν είναι καλυμμένος και θωρακισμένος από την Εκκλησία του Χριστού.

Αυτό τον έκανε όπως είδαμε να το γράψει με τα ίδια του τα χέρια. Το ύφος, όπως είπαμε, είναι οργισμένο, η επιστολή είναι γραμμένη με πόνο και με θυμό, αλλά με οργή χωρίς αμαρτία όμως. Εδώ ο Παύλος ήταν εκείνος που μπορούσε να οργίζεται χωρίς να αμαρτάνει. Άλλωστε ο ίδιος αφού το δοκίμασε στον εαυτό του το έχει γράψει και σε άλλη επιστολή «**Μη έπιδυέτω ό ήλιος επί τω παροργισμό υμών, οργίζεστε, και μη αμαρτάνετε**». Από την δική του πείρα, τους λέει ότι δεν απαγορεύεται να θυμώνουν όταν πρέπει να θυμώνουν, αλλά χωρίς να αμαρτάνουν. Και αυτό βέβαια είναι μια παιδαγωγική αρχή, ότι και η οργή, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και πρέπει να χρησιμοποιηθεί στην παιδαγωγική. Όταν ο Παύλος χρησιμοποιεί την οργή και όχι την πραότητα (ήταν πράος βέβαια ο Παύλος) όταν πρέπει να χρησιμοποιήσει την οργή, θα πρέπει όλοι οι παιδαγωγοί και οι γονείς όταν χρειαστεί, μιμούμενοι τον Παύλο βέβαια αφού πνευματικά του παιδιά ήταν οι Γαλάτες, θα πρέπει να χρησιμοποιούν την οργή για το καλό των παιδαγωγούμενων αλλά χωρίς αμαρτία. Δηλαδή να μην σκοτιστεί το μυαλό από την οργή και στο τέλος να κάνουν πράγματα που δεν πρέπει να κάνουν και που θα φέρουν το αντίθετο αποτέλεσμα και θα καταστρέψουν τον παιδαγωγούμενο στέλνοντάς τον στην απώλεια.

Ο χρόνος τώρα που γράφτηκε η επιστολή είναι το 54 μΧ. Όταν στην τρίτη αποστολική του περιοδεία πήγε στην Έφεσο όπου είχε ανοίξει πολύ μεγάλο αγώνα διότι η Έφεσος ήταν από τις μεγαλύτερες πόλεις τις αρχαιότητας, τότε έγραψε την επιστολή αυτή, τελειώνοντας το 54μχ και αρχίζοντας το 55μχ. Ήταν στην αρχή της τριετούς του παραμονής στην Έφεσο, και ήταν η τρίτη κατά χρονολογική σειρά επιστολή του παρόλο που υπάρχουν και άλλες γνώμες ερευνητών αλλά η τελευταία έρευνα την τοποθετεί τρίτη στη σειρά μετά από τις δυο προς Θεσσαλονικείς και πριν τις δυο προς Κορινθίους.

Το ότι χρειάζεται, επειδή είναι το θέμα παιδαγωγικό, από τον Παύλο πολλά παιδαγωγικά θα πάρουμε, διότι είναι ο μεγάλος παιδαγωγός. Στην πρώτη προς Θεσσαλονικείς είδαμε την παιδαγωγική αξία του επαίνου, τώρα διαβλέπουν οι πατέρες την παιδαγωγική αξία της οργής διότι και αυτή τη χρησιμοποίησε ο απόστολος Παύλος. Το θέμα για την αξία που έχει η οργή και ότι χρειάζεται να θυμώνει κάπου κάπου ο παιδαγωγός αλλά χωρίς να αμαρτάνει, γράφει ο άγιος Νικόδημος που μελέτησε τους πατέρες: «Κατά το μεν προοίμιον, κατά τον Θεοδώρητο και Θεοφύλακτο, γράφει με θυμό πολύ, διότι το να φαίνεται τινάς πράος και ήμερος εις τους μαθητάς εκείνους όπου χρειάζονται επίπληξη δεν είναι ίδιον διδασκάλου αληθινού όπου θέλει να ωφελήσει τους μαθητάς του.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ3

Γ.3
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ (συνέχεια)
ΣΤΙΧ (1-5)

Δια τούτο και ο Κύριος μακαρίσας πρώτον τον Πέτρον ύστερον τον επετίμησε λέγων «**Υπαγε οπίσω μου, Σατανά, ότι ου φρονείς τα του Θεού, αλλά τα των ανθρώπων**». Αυτό το μάθημα μας το έδωσε πρώτος ο Χριστός, διότι ενώ επαίνεσε πρώτα τον Πέτρο που του αποκάλυψε ότι είναι ο Θεός, μετά που του είπε να μην πάει να σταυρωθεί τον επετίμησε με οργή αφού τον είπε Σατανά. Άρα ο Χριστός μας έδειξε ότι πρέπει όταν ωφελεί να οργιζόμαστε αλλά χωρίς να αμαρτάνουμε. Και σε ένα άλλο σημείο πάλι ο Χριστός χρησιμοποίησε την επιτίμηση και την οργή, προς όλους τους μαθητές του, τους ονόμασε «ασυνέτους», δηλαδή ανόητους λέγων: «**άκμήν και ύμειΰ άσύνετοι έστε**» (Ματθαίου, Κεφ 15, στίχος 16). Γνωρίζουμε επίσης την περίπτωση με το φραγγέλιο. Και οι πατέρες εδώ δικαιολογούν την οργή όπως είπαμε υπό τον όρο ότι δε θα εισέλθει αμαρτία. Πράγμα βέβαια πάρα πολύ δύσκολο γι αυτό και θα πρέπει ο χριστιανός παιδαγωγός να είναι πολύ δύσκολος και βραδύς στην οργή διότι το πιθανότερο καθώς είμαστε και αδύνατοι άνθρωποι, ευέξαπτοι και χωρίς παιδεία και μόρφωση, χριστιανική κυρίως, τις περισσότερες φορές πάνω στην οργή μας αμαρτάνουμε και τον εαυτό μας βλάπτουμε και αυτούς που θέλουμε να παιδαγωγήσουμε. Πάντως, δεν αποκλείεται τελείως, αν δηλαδή μπορείς χωρίς αμαρτία να οργιστείς, να το κάνεις. Αν δεν μπορείς, είναι προτιμότερο να μην οργιστείς παρά να κάνεις ζημιά.

ΣΤΙΧ (1-5)
ΚΕΙΜΕΝΟΝ

1 Παῦλος, ἀπόστολος οὐκ ἀπ' ἀνθρώπων, οὐδὲ δι' ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ
Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν,
2 καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας·
3 χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,
4 τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, ὅπως ἐξέλθῃ ἡμᾶς ἐκ
τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ κατὰ τὸ θέλημα
τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς ἡμῶν,
5 ᾧ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

1-5 Εγώ ο Παῦλος, Απόστολος, απόστολος όχι με την πρωτοβουλία ανθρώπων, ούτε με την ενέργεια ανθρώπου, αλλά με την ενέργεια απ' ευθείας του Ιησού Χριστού και του Θεού Πατρός, ο οποίος τον ανέστησεν εκ νεκρών, και όλοι οι αδελφοί, που είναι μαζί μου, απευθύνομεθα στις Εκκλησίες της Γαλατίας Χάρη να είναι σε σας και αυλογία από τον Θεόν και Πατέρα(μας) και από τον Κύριον μας Ιησούν Χριστόν, που έδωσε τον εαυτόν του για τις αμαρτίες μας, για να μας

ελευθερώσει από τον παρόντα κόσμο του κακού, σύμφωνα με το θέλημα του Θεού και πατέρα μας. Εις αυτόν πρέπει η δόξα στους απέραντους αιώνες. Αμήν.

Ας αρχίσουμε την επιστολή να δούμε πώς τα εφαρμόζει αυτά ο Παύλος σε αυτή την πολύ σπουδαία επιστολή της χριστιανικής ελευθερίας. Όπως είπαμε, στο πρώτο και στο δεύτερο κεφάλαιο ασχολείται με το αποστολικό του αξίωμα και αποδεικνύει ότι είναι Απόστολος κατευθείαν σταλμένος από το Χριστό, της πρώτης σειράς με τους δώδεκα, στη θέση του Ιούδα που έπεσε διορίστηκε από το Χριστό ο Παύλος. Εκείνο που κυρίως αρχίζει είναι το εξής: **«Παύλος, απόστολος ούκ άπ' ανθρώπων, ούδέ δι' ανθρώπου, αλλά διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν»**. Σε άλλες επιστολές δεν ονομάζει τον εαυτό του απόστολο, αλλά με άλλα ονόματα πχ. αδελφό, δύσκολα χρησιμοποιεί το απόστολος. Εδώ όμως το βάζει πρώτο γιατί έπρεπε να τους αποδείξει ότι είναι απόστολος.

Αρχίζει δηλαδή με την ψυχική ορμή που έχει και κατευθείαν μπαίνει στο θέμα του, δεν κάνει προοίμια όπως είδαμε στις άλλες επιστολές. «Παύλος, απόστολος ούκ άπ' ανθρώπων», δηλαδή δεν τον έστειλαν οι άνθρωποι να κηρύξει όπως αργότερα οι άλλοι απόστολοι και επίσκοποι. «ούδέ δι' ανθρώπου» δηλαδή ούτε και ο Χριστός χρησιμοποίησε κάποιον άλλο άνθρωπο για να του στείλει την αποστολή του αλλά απευθείας ο ίδιος ο Χριστός τον έστειλε να κηρύξει. «άλλά διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν» δηλαδή έγινε απόστολος απευθείας από τον ίδιο τον Ιησού Χριστό και τον Θεό πατέρα ο οποίος ανέστησε τον Ιησού από τους νεκρούς. Το ότι ο Χριστός τον κάλεσε απευθείας το αφήνει να εννοηθεί κι εδώ, γιατί η κλήση του όπως ξέρουμε έγινε απευθείας από το Χριστό στη Δαμασκό (στο δρόμο της Δαμασκού, που έλαμψε το φως και έπεσε τυφλός). Αν χρησιμοποίησε μετά τον Ανανία, ήταν όχι για να τον καλέσει ως απόστολο αλλά για να τον θεραπεύσει από την τύφλωση και να του κάνει τρόπον τινά κάτι σαν είδος χρίσματος. Δεν είναι λοιπόν δια του Ανανίου διορισμένος απόστολος, αλλά έγινε η χρίση του εκεί δια του Ανανίου και όχι η κλήση του. Άλλωστε, όπως ξέρουμε, όχι μόνο δεν πήγε ο Ανανίας να τον καλέσει αλλά ο Ανανίας φοβόταν να πάει να τον βρει εκεί που ήταν κρυμμένος και έφερε τις αντιρρήσεις του στο Θεό.

Το άλλο που λέει είναι ότι ο Παύλος κλήθηκε δια Ιησού Χριστού, ότι είχε κι αυτός την Πεντηκοστή του. Όλοι οι χριστιανοί πλην των αποστόλων έχουμε βαπτιστεί με νερό. Οι πρώτοι απόστολοι που απεστάλησαν κατευθείαν από το Χριστό έχουν βαπτιστεί με φωτιά. Οι μεν άλλοι στο Υπερώων με τις γλώσσες του πυρός την Πεντηκοστή, ο δε Παύλος είχε τη δική του Πεντηκοστή εκεί στη Δαμασκό όπου εκείνο το πελώριο φως τον περιέλαμψε και τον κάλυψε όλο. Και οι κλήσεις του για την Ιεραποστολή στα έθνη (οι μεν άλλοι απόστολοι Πέτρος Ιάκωβος και Ιωάννης στάλθηκαν στους Ιουδαίους, ο δε Παύλος είναι ο απόστολος των εθνών) ήταν κατευθείαν. Ο Θεός κατευθείαν δια Πνεύματος Αγίου τον κάλεσε στην Αντιόχεια.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ4

Γ.4
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ 1-5

Γνωρίζουμε το περιστατικό από τις πράξεις των αποστόλων (13ο κεφάλαιο, 2ος στίχος): **«Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπεν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρναβᾶν καὶ Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς.»** Ἔτσι ὅπως μας πληροφορεῖ καθαρά ο Λουκάς, ἡ αποστολή προς τα ἔθνη ἐγίνε ἀπὸ το Ἅγιο Πνεῦμα ὅταν νήστευαν.

Ξέρουμε ὅτι ο Παῦλος, σὴν ἀρχὴ τῆς δράσεως τοῦ ἐκκλήθηκε σὴν Ἀντιόχεια. Ἐκεῖ ἡ Ἐκκλησία ἦταν ἑτοιμη, δὲν τὴν ἐφτίαξε ο Παῦλος, ἀλλὰ τὴν καλλιέργησε μαζί με το Βαρνάβα ἕνα ἔτος καὶ ὅταν πια ἀνθίσε καὶ φούντωσε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀντιοχείας (ἡ πρώτη Ἐκκλησία ἐκτὸς τῆς Ἱερουσαλήμ) τότε το Ἅγιο Πνεῦμα πήρε τον Παῦλο ἀπὸ ἐκεῖ καὶ τον ἔστειλε στα ἔθνη. Γι αὐτὸ λέει ὅτι ἔχει κατευθεῖαν τὴν ἀποστολή του. Ἐάν δὲν ἐπενέβαινε το Ἅγιο Πνεῦμα να πει «ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρναβᾶν καὶ Σαῦλον», οἱ Ἀντιοχείς ποτέ δε θα ἀφηναν τον ἀπόστολο καὶ δάσκαλό τους να φύγει. Εφόσον τον ἀγαπούσαν καὶ τους φώτιζε καὶ τους ευεργετούσε, θα τον κρατούσαν ἐκεῖ για ὅλη του τὴ ζωὴ με τιμὴ καὶ δόξα. Γι αὐτὸ λέει ὅτι ἡ ἀποστολή του εἰς τα ἔθνη πάλι ἀπὸ το Χριστὸ εἶναι.

Ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή λοιπὸν βλέπουμε ὅτι χτυπάει καὶ υπερασπίζεται το ἀποστολικὸ του αξίωμα, ὅτι εἶναι τῆς σειράς των πρώτων, των στύλων τῆς Ἐκκλησίας, ἀκριβῶς γιατί ἀν κατάφερναν οἱ Ἰουδαῖοι να καταρρίψουν το αξίωμά του, ὅτι εἶναι κατευθεῖαν ἀπόστολος, θα κατέρριπταν καὶ τὴ διδασκαλία του ἡ ὁποία ὅπως ξέρουμε διέφερε, εφόσον ἦταν για τα ἔθνη, ὄχι σὴν οὐσία, ἀλλὰ σὴς λεπτομέρειες ἀπὸ τὴ διδασκαλία του Πέτρου, του Ἰάκωβου καὶ του Ἰωάννη.

Για παράδειγμα ο Πέτρος, ο ὁποῖος κήρυττε στους Ἰουδαίους, οἱ ὁποῖοι ἦταν οἱ περισσότεροι περιτετμημένοι, μπορούσε προσωρινά να δεχτεῖ καὶ μερικὲς ἀκόμα περιτομές, ὄχι σαν νόμο, ὄχι υποχρεωτικά, ἀλλὰ ἀν το ἤθελαν οἱ γονεῖς που ἦταν Ἐβραῖοι να κάνουν περιτομὴ σε κάποιον, ἀς το ἔκαναν. Δηλαδή, ο Πέτρος μπορούσε να ἀνεχτεῖ τὴν περιτομὴ καὶ τα ἄλλα του μωσαϊκοῦ νόμου ὄχι σαν ἀπαραίτητα ἀλλὰ σαν παιδαγωγικά καὶ σιγά-σιγά χωρὶς συγκρούσεις να φύγει ἀπὸ μέσα ο μωσαϊκὸς νόμος καὶ να μείνει ἡ σωτηρία δια Χριστοῦ.

Αὐτὸ ὅμως μπορούσε να το κάνει ο Πέτρος στους Ἐβραῖους, χωρὶς να πειράζει, για να φύγει σιγά σιγά, ἀλλὰ αὐτὸ δὲν μπορούσε να το κάνει ο Παῦλος στους εἰδωλολάτρες διότι οἱ εἰδωλολάτρες ἦταν ὅλοι ἀπερίτμητοι καὶ ἔπρεπε να ἐπέμβει δια τῆς βίας καὶ να τους βάλει να περιτμηθῶν. Καὶ αὐτὸ δὲν το ἔκανε ο Παῦλος γιατί δὲν ἦταν ἀπαραίτητο διότι ἔτσι διακυβεύοταν ἡ χριστιανικὴ ἐλευθερία. Θα γινόταν με ἐπιβολή, δὲν ἦταν προαιρετικὸ ἐδῶ. Γι αὐτὸ λοιπὸν, αὐτές οἱ διαφορές ἔφεραν σε σύγκρουση τον Παῦλο με τους ἄλλους. Δὲν μπορεῖ λοιπὸν να πει κανεῖς ὅτι ἦταν ἀπόστολος τοῦ Πέτρου ἀφοῦ εἶχαν ἔρθει

σε διαφωνίες (όχι στην ουσία βέβαια). Το ότι μπορούσε προσωρινά να γίνεται η περιτομή, όχι σαν ουσία, αλλά για λόγους παιδαγωγικούς και να αποφύγει σκάνδαλα, και ο Παύλος το δέχτηκε *όχι σαν νόμο όμως*. Διότι τον Τιμόθεο, ο οποίος προερχόταν από Εβραίους, ο Παύλος τον πήρε δικό του και τον είχε μαζί πάντα. Εντούτοις του έκανε περιτομή παρόλο που ήταν εναντίον της περιτομής και έκανε πόλεμο γι αυτήν. Διότι όπως είπαμε δεν ήταν ουσία αλλά το δέχτηκε προσωρινά.

Στο στίχο αυτό, και πριν προχωρήσουμε στον άλλο, μπορούμε να δούμε και μερικά δογματικά κατά αιρέσεων διότι, όπως γράφει ο Παύλος και πρέπει να προσέχουμε, φαίνεται η ισότητα των τριών προσώπων της Αγίας Τριάδας, η θεότητα του Χριστού, σε παρά πολλά χωρία. **«*ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ Θεοῦ πατρὸς τοῦ ἐγείραντος αὐτὸν ἐκ νεκρῶν*»**: Εδώ βλέπουμε ότι αναφέρει πρώτα τον υιό και μετά τον πατέρα. Αν δεν ήταν ισότιμοι θα μπορούσε να αλλάξει τη σειρά. Αν ο πατήρ ήταν ο Θεός και ο υιός το κτίσμα, δε θα μπορούσε να βάλει πρώτα τον υιό. Για να μπορεί να αλλάξει τη σειρά εδώ ο Παύλος, θα πει ότι αυτά τα πρόσωπα είναι ισότιμα, ενώ στον τρίτο στίχο θα δούμε ότι αντιστρέφει πάλι την τάξη, ακριβώς για να απαντάει θεόπνευστα στους αιρετικούς. Εκεί θα αναφέρει πρώτα τον πατέρα και ύστερα τον υιό για να δείξει ότι είναι ισότιμοι ως προς την τιμή. Ως προς όμως τη φυσική τάξη, λέει ο Μέγας Βασίλειος, δεν επιτρέπεται, όταν θέλουμε να κρατήσουμε την ισοτιμία μεν αλλά τη φυσική τάξη, πρέπει να το δεχτούμε όπως μας το έδωσε ο Κύριος μας στο βάπτισμα: πρώτα ο Πατήρ, μετά ο Υιός, μετά το Άγιο Πνεύμα όχι κατά την αξία αλλά κατά την τάξη. Αλλά όσον αφορά την ισοτιμία, μπορούν να αλλάζουν θέση τα ονόματα διότι είναι ισότιμα.

Στο δεύτερο στίχο: «καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας». Εδώ χτυπάει εκείνο που έλεγαν, ότι όλοι οι άλλοι χριστιανοί διδάσκαλοι έλεγαν ότι χρειάζεται ο μωσαϊκός νόμος, δεν συμφωνούν με τον Παύλο.

Ήδη από το προοίμιο βλέπουμε ότι εδώ δεν κάνει εισαγωγές, είναι σε ψυχική υπερδιέγερση και μπαίνει κατευθείαν χωρίς να το θέλει, παρόλο που προσπαθεί να το πάει μαλακά και να κάνει το προοίμιο που κάνει σε όλες τις επιστολές για να τους φέρει σιγά σιγά στο θέμα του, δεν συγκρατείται όμως και μπαίνει από την αρχή, με την πρώτη λέξη, εκεί που θέλει να πάει. Όπως θα δούμε αργότερα, χάνει τελείως την αυτοσυγκράτηση και τους μιλάει κατευθείαν. Στο δεύτερο στίχο λοιπόν «καὶ οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες ἀδελφοί, ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας» εννοεί ότι δεν είναι μόνο εκείνος που δεν συμφωνεί με όλα αυτά (μωσαϊκός νόμος, περιτομή κλπ) αλλά είναι και πολλοί άλλοι σαν εκείνον, όλοι όσοι τον ακολουθούν. Και αυτό είναι ένας υπαινιγμός για τον οποίο ύστερα θα μπει περισσότερα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ5

Γ.5
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ 1-5

Κάτι ακόμα φαίνεται εδώ, στο πού απευθύνεται, «ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας». Χρησιμοποιεί μια ξερή φράση που δεν τη συνηθίζει, και εδώ φαίνεται λένε οι πατέρες ο θυμός και ο πόνος του αποστόλου. Σε όλες τις επιστολές του γράφει «τοῖς ἀγαπητοῖς», «τοῖς ἡγιασμένοις παρὰ Θεοῦ πατρός», «ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ» κλπ ενώ εδώ ούτε ἀγαπητοὺς ούτε ἡγιασμένους τους λέει διότι είναι σε οργή ο Παῦλος, απλῶς ξερά «ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας» ονομαστικά δηλαδή, και σαν άτομα δεν τους αναφέρει καθόλου.

Ο Παῦλος δηλαδή και ὅλοι οι ἀδελφοὶ γράφουν ἀόριστα, στις ἐκκλησίες της Γαλατίας, τίποτε ἄλλο. Επίσης χρησιμοποιεί πληθυντικό, «ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Γαλατίας» και ὄχι την ἐκκλησία της Γαλατίας ενώ στις προς Θεσσαλονικεῖς λέει «στην ἐκκλησία των Θεσσαλονικέων».

Εἶναι ἀμέσως, παρότι συγκρατεῖται, μια τομή που κάνει, μια νύξη για ἐκεῖνο που συνέβαινε μέσα στην ἐκκλησία, δηλαδή (παρακάτω θα το πει και καθαρὰ), ὅτι ἐπηρεασμένοι ἀπὸ τους Εβραίους, δεν εἶναι πια μια ἐκκλησία ἀλλὰ ἔχουν σχίσματα και ἔχουν διασπαστεῖ και γι αὐτὸ δεν μπορεῖ να τους θεωρήσει σαν μια ἐκκλησία. Και αὐτὸ το κάνει βέβαια για να τους ντροπιάσει. Παρακάτω θα το πει και ανοιχτά, στο 5ο κεφάλαιο «εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε».

Βέβαια αὐτὸ εἶναι μια μικρογραφία, αὐτοῦ που δια μέσω των αἰώνων, και δυστυχῶς μετὰ το 10ο αἰῶνα, και ἀκόμα και σήμερα γίνεται μέσα στην ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἡ ὁποία ἔχει σχιστεῖ και ἔχει πολλές παραφυάδες. Ἀρκεῖ να θυμηθοῦμε τις σταυροφορίες και δυστυχῶς και σήμερα ἔχουμε και μέσα την ὀρθοδοξία μας μια ἐπανάληψη της ἐκκλησίας των Γαλατῶν. Φτάσαμε δυστυχῶς ἐκεῖ παρόλο που δεν ὑπάρχει λόγος. Για παράδειγμα αὐτὸ που γίνεται με τα ἡμερολόγια, με τους παλαιοημερολογίτες και τους νεοημερολογίτες. Ὑπάρχει μεγάλη διαμάχη, ὄχι βέβαια στις πηγές της ὀρθοδοξίας (το Ἅγιο Ὄρος, το Σινά, την Ἱερουσαλήμ, το Πατριαρχεῖο της Κων/πολης κλπ), ἀλλὰ στους Ζηλωτές. Δεν πρόλαβε να γίνει μεγάλη ζημιά, ὅπως λένε οι πατέρες τοῦ «νέου», διορθωμένου ἡμερολογίου ἀλλὰ πατέρες τοῦ παλαιοῦ ὅπως ο Θεόκλητος ο Διονυσιάτης. Ἡ μόνη ζημιά ἦταν αὐτὸ το ἄλμα των 13 ἡμερῶν, διότι ὅ,τι ἐγινε, ἐγινε σε μια νύχτα και μόνο. Την ἄλλη μέρα το μετάνιωσε ο Χρυσόστομος τότε και πήγε να το ζητήσῃ πίσω, ἀλλὰ το εἶχε ἤδη ἀρπάξει ἡ ἐξουσία, και ἐκλαίγε για ὅλη του τη ζωή. Δεν πρόλαβαν να κάνουν ζημιά σοβαρή στην ἐκκλησία και δεν ὑπάρχει λόγος να ἔχουμε διαφορές. Ἀν ἀφαιρέσουμε στις ἀκίνητες εορτές το ἄλμα των 13 ἡμερῶν δεν ὑπάρχει σοβαρὴ διαφορά, ὀρθόδοξοι και μεν ὀρθόδοξοι και οι δε. Ὑπάρχουν ὁμως και οι Ζηλωτές, οι ὁποῖοι βρίζουν την ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, το βάπτισμα, λένε ὅτι εἴμαστε ἀβάπτιστοι, ἀχειροτόνητοι, μοιχοὶ ὅσοι ἔχουν

παντρευτεί, το χειρότερο από όλα ότι το Σώμα και το Αίμα του Χριστού ότι είναι ψωμί και κρασί. Δηλαδή ακόμα και σήμερα ο διάβολος κατάφερε μέσα στην εκκλησία του Χριστού να γίνει εκείνη η φαγωμάρα που γινόταν τότε στους Γαλάτες. Γι αυτό, είναι πολύ σπουδαίο να δούμε πώς αντιμετωπίστηκε. Η ζημιά είναι τόσο μεγάλη ώστε σήμερα που χρειάζεται αυτή η εκκλησία του παλαιού ημερολογίου, αν δεν είχε φτάσει σε αυτή τη ρήξη και σ αυτό το διωγμό σήμερα στους δύσκολους καιρούς που διερχόμαστε, αν ήταν όπως είναι στο Άγιο Όρος και στο Σινά, θα έδινε πολύ μεγάλη βοήθεια στις μέρες που έρχονται και στη δύσκολη κατάσταση που αντιμετωπίζει τώρα η εκκλησία μας. Αλλά κατάφερε ο διάβολος να αλληλοτρογγώμαστε όπως γινόταν τότε στους Γαλάτες.

Ας ελπίσουμε ότι όπως τότε ο Παύλος κατάφερε να τα τακτοποιήσει μέσα στην εκκλησία της Γαλατίας, να δώσει ο Θεός και σήμερα να τακτοποιηθούν μέσα στην εκκλησία για να αντιμετωπίσει η ορθοδοξία ενωμένη τους δύσκολους καιρούς που έρχονται.

Παρατηρήσαμε, μαζί με τους Πατέρες και τον άγιο Νικόδημο, στο προοίμιο το οποίο έκανε στην προς Γαλάτες επιστολή ο απόστολος Παύλος, την έλλειψη των φιλοφρονήσεων εκείνων που πάντοτε χρησιμοποιούσε, «προς τους αδελφούς των εκκλησιών που ήσαν μακριά» και τους εκδήλωνε την αγάπη του και όλα εκείνα τα συναισθήματα που ένιωθε, στοργής, επαίνου κλπ. Αυτά είδαμε ότι στην επιστολή αυτή λείπουν τελείως.

Οι Πατέρες το εξηγούν και φαίνεται βέβαια και από το ύφος που συνεχίζεται η επιστολή, ότι ο Παύλος ήταν οργισμένος όταν έγραφε αυτή την επιστολή. Ήταν θυμωμένος, πικραμένος, επαναστατημένος θα λέγαμε, και τους μιλούσε με θυμό, με οργή, κι έτσι μας μαθαίνει ο Παύλος (μας διδάσκει και με το θυμό του ακόμα) πώς είναι δυνατόν να θυμώνει κανείς χωρίς όμως να αμαρτάνει, γιατί καμία φορά χρειάζεται και η οργή. Βεβαίως αυτό δεν σημαίνει ότι τώρα επειδή ο Παύλος οργίστηκε σε αυτή την επιστολή ότι κι εμείς πρέπει να θυμώνουμε και να μπαίνουμε κέρβεροι μέσα στο σπίτι και να δημιουργούμε κόλαση κάθε μέρα με την εντύπωση ότι αφού θυμώνει ο Παύλος να θυμώνουμε κι εμείς. Όχι, εμείς πρέπει όσο μπορούμε να μη θυμώνουμε. Λέμε για περίπτωση ειδική, και με φόβο ώστε να μην αμαρτήσουμε. (Να μην συμβεί όπως στην άλλη περίπτωση που μερικοί, επειδή λέγει κάπου ο Απόστολος Παύλος στον Τιμόθεο «ολίγον οίνο ωχρό», δεν έχουν όριο στο πόσο κρασί πίνουν με τη δικαιολογία ότι το λέει και ο Παύλος.) Με πολύ προσοχή και μεγάλη ανάγκη θα οργιστούμε κάποτε, εάν είμαστε σίγουροι ότι δεν θα αμαρτήσουμε. Αν πρόκειται να αμαρτήσουμε καλύτερα να μην οργιστούμε καθόλου, έστω κι αν πρέπει. Φάνηκε λοιπόν, από την έλλειψη φιλοφρονήσεων και των εκφράσεων αγάπης γιατί σε άλλες επιστολές του γράφει «αδελφούς», εδώ δεν ανέφερε τίποτα για αδελφούς, ούτε «αδελφοί αγαπημένοι», ούτε «τις εκκλησίες του Θεού», απλώς «τις εκκλησίες της Γαλατίας».

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ6

Γ.6
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
ΣΤΙΧ 1-5

Ένα άλλο που προσέξαμε και που δείχνει κι εδώ το θυμό του είναι ότι λέει «ταις εκκλησίαις της Γαλατίας» και όχι στην εκκλησία της Γαλατίας, όπως είπε πχ «την εκκλησία των Θεσσαλονικέων» και μιλάει στον πληθυντικό. Οι Πατέρες το εξηγούν ότι είχε σκοπό εμμέσως να τους πει ότι είναι διασπασμένοι, αλληλοτρώνονται, η εκκλησία τους είναι σε διάσπαση και δεν είναι μια εκκλησία αλλά πολλές, πράγμα που ισχύει και μέχρι σήμερα που διασπώμαστε σε διάφορα κομμάτια. Βέβαια θα τους τα πει αργότερα αυτά τα πράγματα, ανοιχτά, αλλά τώρα βρίσκεται ακόμα στο προίμιο, στην εισαγωγή, δυο γραμμές έχει πει μόνο, και δεν θέλει αμέσως να μπει στο θέμα του που είναι σκληρό. Παρόλο όμως που συγκρατεί τον εαυτό του, και προσπαθεί μαλακά να τους πλησιάσει και προσπαθεί να βρει επαίνους αλλά δεν βρίσκει, παρόλη λοιπόν αυτή την τεράστια αυτοσυγκράτηση που κάνει, του ξεφεύγουν υπονοούμενα, πάνω στο θυμό του, που προετοιμάζουν αυτά που ανοιχτά πλέον θα τους πει αργότερα όταν θα μπει στο κύριο θέμα. Όλα τα παραπάνω δείχνουν ότι επίκειται θύελλα αλλά ο Παύλος συγκρατείται όσο μπορεί.

Προχωρούμε τώρα στον τρίτο στίχο της επιστολής αυτής, «**χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ**». Τους εύχεται λοιπόν συγκρατούμενος ακόμα, τους ευλογεί έστω και θυμωμένος, τους εύχεται χάρη και ειρήνη, διότι αυτό τους λείπει. Από την έλλειψη της ειρήνης που αλληλοτρώνονται κινδυνεύουν να χάσουν και τη χάρη. Διότι δεν μπορεί να φανταστεί κανείς ότι μπορούμε να τρωγώμαστε μεταξύ μας εμείς οι χριστιανοί και να έχουμε *και* τη χάρη του Θεού. Η χάρις φεύγει, θέλει πραότητα, ομόνοια, αγάπη. Τους λείπει λοιπόν η ειρήνη και κινδυνεύουν να χάσουν και τη χάρη, γι αυτό και την ευλογία που τους κάνει, εμμέσως τους υπενθυμίζει αυτό που τους πονάει.

Εδώ πάλι δείχνει ότι δεν μπορεί να συγκρατηθεί, διότι όπως λένουν οι ερμηνευτές του, και οι παλαιότεροι και οι νεότεροι, αυτή η επιστολή του Παύλου, που κατ' εξαίρεση την έγραψε όλη με το χέρι του, έχει γραφτεί με πύρινα γράμματα. Εδώ, ενώ τους εύχεται τη χάρη και την ειρήνη συγχρόνως κάνει και μια βαθιά τομή. «**ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ**»: τους θυμίζει το Χριστό, που τους έδωσε τη χάρη του, τους υπογραμμίζει συγχρόνως και το θανάσιμο κίνδυνο που έχουν να χάσουν τη χάρη. Πώς θα γίνει όμως αυτό;

Με το να υποταχτούν στο νόμο, δηλαδή στις τελετουργικές διατάξεις του μωσαϊκού νόμου, στον οποίο όλα ήταν βέβαια και οι θυσίες και τα πάντα αλλά ήταν με αποκορύφωμα η περιτομή, η οποία καταργήθηκε από το Θεό με την έλευση του Χριστού, και έφυγε το τελετουργικό μέρος του νόμου. Ο Χριστός ήρθε να συμπληρώσει βέβαια το νόμο, να πετάξει τα παλαιά και να κρατήσει από το νόμο ότι δογματικό υπήρχε και να το συμπληρώσει με τα καινούρια.

«ουκ ήλθον καταλύσαι αλλά πληρώσαι». Αλλά εκείνα που ο Χριστός έβγαλε για να τα συμπληρώσει εκείνοι ήθελαν να τα ξαναφέρουν.

Άρα λέει με αυτό, με το να θέλεις να ξαναφέρεις το μωσαϊκό νόμο που τον κατήργησε ο Θεός, όχι μόνο δεν αρέσει στο Θεό (γιατί έτσι τους έλεγαν οι ψευτοδιδάσκαλοι, ότι αν δεν κρατήσετε έλεγαν το νόμο και την περιτομή που είναι το αποκορύφωμα του νόμου τότε όχι μόνο δεν αρέσετε στο Θεό αλλά γίνεστε εχθροί με το Θεό. Δηλαδή η ειρήνη που τους εύχεται, δεν χρειάζεται μόνο μεταξύ τους, αλλά και για να ειρηνεύσουν με το Θεό. Διότι αυτά που ο Θεός καταργεί αυτοί τα ξαναφέρουν στη μέση. Έτσι με αυτό τον υπαινιγμό, την ειρήνη και τη χάρη που τους εύχεται, τους υπενθυμίζει ότι δεν έχουν ειρήνη ούτε με το Θεό, και επομένως έχουν ανάγκη ειρήνης. Αναφέρει σχετικά ο Άγιος Νικόδημος: «Επειδή οι Γαλάτες εκινδύνευαν να ξεπέσουν από την χάρη του Θεού, με το να επρόσεχαν εις τον παλαιόν νόμον, και τας του νόμου παρατηρήσεις, δια τούτο ο Παύλος εδώ εύχεται εις αυτούς την χάρην του Θεού (δηλαδή εύχονται να αποκτήσουν κάτι που δεν έχουν). Πάλι δεν επειδή οι Γαλάτες έκαναν τον εαυτό τους εχθρό με το Θεό θέλοντας να κρατήσουν τα του νόμου τα οποία ο Θεός κατήργησε και έπαυσε, (τα τελετουργικά, δηλαδή εκείνο το μέρος του νόμου που κατήργησε όχι εκείνα που κράτησε, διότι οι δέκα εντολές για παράδειγμα ήταν μέρος του νόμου που κράτησε) δια τούτο με το όνομα της ειρήνης επαναγυρίζει, τους ξαναφέρει ο Παύλος εις την μετά του Θεού ειρήνην.» Από εδώ βέβαια παίρνουμε το μεγάλο μάθημα ότι όταν τρωγόμαστε και θέλουμε να βάλουμε δικούς μας νόμους ή να επαναφέρουμε κάτι καλύτερο από το Ευαγγέλιο (όπως έλεγαν αυτοί), δεν αρέσει στο Θεό, άρα χάνουμε και τη χάρη και την ειρήνη με το Θεό.

Συνεχίζοντας θα πούμε για κάτι το δογματικό που αφορά τους αιρετικούς σε περίπτωση που συζητήσουμε, αν καμιά φορά αναγκαστούμε. Γιατί δεν πρέπει να επιδιώκουμε συζητήσεις και λογομαχίες με αιρετικούς επειδή δεν πρόκειται να τους πείσουμε σε τίποτα. Απλούστατα αυτοί ξέρουν ότι παρερμηνεύουν, ότι διαστρέφουν την Αγία Γραφή (οι περισσότεροι δηλαδή, εκτός και είναι κανένας πλανημένος). Και θα μιλήσω βέβαια με αιρετικό, εφόσον είμαι σε θέση διότι αν δεν είμαι σε θέση προτιμότερο να αποσυρθώ και να πω δεν ξέρω εγώ, να σε πάω αν θες σε κάποιον που ξέρει παρά να πω πράγματα τα οποία θα είναι δικά μου και τα οποία θα τα παρουσιάζω σαν της εκκλησίας και τα οποία αντί να γελοιοποιήσουν εμένα θα γελοιοποιήσουν την εκκλησία. Μόνο λοιπόν εφόσον κατέχω ορισμένα πράγματα θα μιλήσω και αυτό σε μεγάλη ανάγκη.

Πρώτα με το «ἀπό Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» κάνει έναν υπαινιγμό εις βάρος της τακτικής των Γαλατών. Δηλαδή, τους λέει ότι ο Θεός είναι πατέρας τους. Αλλά από πού έγινε ο Θεός πατέρας τους; Μήπως έγινε από το νόμο τον οποίο επαναφέρουν ή έγινε από το βάπτισμα του Χριστού;

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ7

Γ.7
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ 1-5

Αυτός ο υπαινιγμός (αργότερα θα το πει και καθαρά), λέει ότι δεν έγιναν από το νόμο παιδιά του Θεού, ώστε ο Θεός να ονομάζεται πατέρας τους. Η λέξη «πατρός» είναι επίτηδες εδώ τοποθετημένη από τον Παύλο για να τους θυμίσει ότι από το Χριστό έγιναν παιδιά του Θεού. Διότι στον παλαιό νόμο δεν αναφέρεται λέξη περί του Θεού Πατέρα. Εκεί ο Θεός είναι Κύριος, είναι Γιεχωβά, είναι τρομερός, ανάβει φωτιές, σείει τα όρη και επιτρέπει καταστροφές και θανάτους από τον εξολοθρευτή άγγελο στην έρημο. Πουθενά στον νόμο τον παλαιό που αυτοί ήθελαν να ξαναφέρουν δεν υπάρχει λέξη για Πατέρα. Τους υπενθυμίζει ότι στην Παλαιά Διαθήκη υπάρχει «εγω είμαι Κύριος ο Θεός σου», δεν υπάρχει Πατέρας. Παιδιά του Θεού, αδέρφια του Χριστού πρώτη φορά ονομάστηκαν στην ιστορία του κόσμου οι χριστιανοί, και το λέει καθαρά ο Ιωάννης **«ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι»**. Παιδί του Θεού δεν γίνεσαι επειδή πλάστηκες και έγινες πλάσμα του Θεού (κάποτε ήσουν παιδί του Θεού, στον Παράδεισο). Από την στιγμή όμως που τα κλώτσησες και δικαιολογήθηκες και δεν μετανόησες, κόπηκε το θέμα. Δεν είσαι παιδί του Θεού, πλάσμα του Θεού είσαι και για να ξαναγίνεις παιδί του Θεού πρέπει να πάρεις εξουσία στα χέρια σου.

Θέλει δύναμη, θέλει εξουσία το να πει κανείς και να γίνει πάλι παιδί του Θεού. Και που θα την βρει αυτήν την εξουσία; Μήπως στην περιτομή; Μήπως στον παλαιό νόμο, ή σε κανέναν άλλο νόμο, ή σε καμιά φιλοσοφία ή σε κανένα σύστημα, ή σε κανέναν νανισμό, όπως ξέρουμε; Αυτά δεν κάνουν παιδιά του Θεού, μόνον στον Χριστό θα το βρείτε τους λέει. Λοιπόν τι δουλειά έχετε με τον νόμο; Εκεί ο Ιωάννης μας λέει, **«ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι»**. Αν πάμε με τον Χριστό, αν μείνετε στην Χάρη Του θα πάρετε την εξουσία και είστε και θα είστε παιδιά του Θεού Πατρός. Αυτό είναι η λέξη Πατρός που βάζει εκεί και συγχρόνως και Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Ώστε το να λέμε Πατέρα το οφείλουμε στο βάπτισμα είναι σαν να τους λέει και όχι στον νόμο και στην περιτομή που δεν χρειάζεται.

Τώρα το δογματικό μέρος που μας ενδιαφέρει για τους αιρετικούς. Κατ' αρχήν είδαμε στους πρώτους στίχους, ότι βάζει πρώτα τον Χριστό μας και ύστερα τον Πατέρα (να το δούμε μια στιγμή πάλι να το θυμηθούμε). Στον πρώτο στίχο και στον δεύτερο λέει ο απόστολος "ουκ απ' ανθρώπων ουδέ δι' ανθρώπου, αλλά διὰ Ιησοῦ Χριστοῦ και Θεοῦ Πατρός". Εδώ βάζει *πρώτα τον Χριστό* στον πρώτο στίχο και μετά τον Πατέρα, για να μας δείξει το ισότιμο· ο κατώτερος ποτέ δεν αναφέρεται πρώτα από τον ανώτερο, όπως λένουν οι ιεχωβίτες. Τώρα όμως εδώ βάζει *πρώτα τον Πατέρα* και ύστερα τον Χριστό, διότι ακούσαμε να λέει *"από Θεού Πατρός και Κυρίου ημών Ιησού Χριστού"*, αντιστρέφει τώρα την τάξη, γιατί, για να δείξει το ισότιμο. Μπορούμε, εφ' όσον είναι ίσοι ο Πατέρας και ο Υιός, πότε να λέμε πρώτα τον Πατέρα και πότε να λέμε πρώτα τον Υιό. Αυτό είναι το πρώτο που δείχνει την ισοτιμία τους και που κανένας ιεχωβίτης δεν μπορεί να το δικαιολογήσει. Πως, αφού είναι

κτίσμα ο Χριστός και είναι κατώτερος, την μία λέει πρώτα τον Πατέρα και ύστερα τον Υιό και την άλλη λέει πρώτα τον Υιό και έπειτα τον Πατέρα και δεν τον ενδιαφέρει τον Παύλο να προσέξει μήπως κάνει κανένα λάθος. Αυτό είναι το πρώτο. Αλλά υπάρχει και ένα άλλο εδώ, πιο λεπτό σημείο. Όταν οι αιρετικοί, οι ιεχωβίτες ιδίως, που καμώνονται ότι είναι σπουδαστές των γραφών, σου πούνε ότι ο Θεός είναι κτίσμα και καλό είναι από την αρχή να το ξεκαθαρίσεις αυτό, γιατί αυτοί αποφεύγουν να το πουν. Λένε άλλα διάφορα περί βλασφημίας των χριστιανών, περί αδικίας, περί καταπίεσεως, ότι λένε να σε ζαλίσουν και μόνον εάν τους πιέσεις, εγώ θα σου μιλήσω αν μου πεις τι είναι ο Χριστός μας, θεός σαν τον Πατέρα ίσος, ή κτίσμα; Τότε είναι υποχρεωμένος και το λέει, εάν τον στριμώξεις, είναι κτίσμα. Από την στιγμή εκείνη, μπορεί να τον πάει κανείς στο κατά Ιωάννην και επειδή αυτοί διατηρούν γραφές προτεστάντικες, δηλαδή Βιβλικής Εταιρείας, οι οποίες όμως έχουνε πολλά πράγματα τα οποία δεν μπορούν να τα σβήσουνε, δεν μπορούν να κάνουν ειδική έκδοση για τους Ιεχωβίτες. Λοιπόν έχουνε και εάν την έχουνε μπορείς να τους την αποκαλύψεις, τέτοια χοντρά λάθη δεν τα κάνουνε. Λοιπόν, αν του τον βάλεις, διάβασε από το Ευαγγέλιο (μου έτυχε κάποτε, γι' αυτό το λέω), το κατά Ιωάννην, τον πρώτο-πρώτο στίχο, δεν χρειάζεται να ψάξεις εδώ μέσα, έχω λέει εδώ υπογραμμίσει, υπογραμμίζει από εδώ, υπογραμμίζει από εκεί, άσε τις υπογραμμίσεις και πιάσε το κατά Ιωάννην, τον πρώτο-πρώτο στίχο και διάβαζε: "εν αρχή ην ο Λόγος και ο Λόγος ην προς τον Θεόν και Θεός ην ο Λόγος", λέει αμέσως. Και το γράφει και μετά από λίγο. Και ο Λόγος, δηλαδή ο Χριστός, είναι Θεός λέει εκεί πέρα. Και του λες εσύ τώρα, πως αφού είναι κτίσμα μου λες εσύ, πρέπει όμως να τον αναγκάσεις πρώτα να σου πει ότι είναι κτίσμα, εδώ το Ευαγγέλιο λέει ότι είναι Θεός; Δεν ξέρει τι λέει ο Ιωάννης; Δεν ξέρει τι λέει το Ευαγγέλιο; Και πως μου έρχεσαι εσύ ο σπουδαστής των γραφών και του Ευαγγελίου, τι έχεις να μου πεις εδώ; Εδώ στριμώχεται, σου λέει θα σου απαντήσω με άλλο χωρίο και πάει σε κάποιο άλλο χωρίο και το πάει, προσπαθεί να το τραβήξει το θέμα αλλού.

Αλλά αυτά συμβαίνουνε στους μη πολύ βαθιά διαβασμένους. Τυχαίνουν όμως μερικοί που είναι πάρα πολύ διαβασμένοι και δύσκολα μπορεί να τα βγάλει κανείς μαζί τους, και τους απαντάμε ως εξής: λέει *Θεός* ην ο Λόγος, αλλά δεν λέει *ο Θεός* ην ο Λόγος. Του λείπει λέει το άρθρο, επομένως θεό λέγανε οι παλιοί και τον αυτοκράτορα, θεούς λέγανε και τους ημίθεους, λέει τέτοιου είδους θεό γράφει εκεί μέσα. Αυτά τα λέει αν είναι πολύ διαβασμένος, οι άλλοι δεν τα ξέρουν αυτά. Εμένα μου είπε «καλά άστο αυτό, εντάξει αυτό » μου λέει «πάμε κι αλλού τώρα». Πού να πάμε αλλού, αφού αυτό το πας εντάξει, από εκεί και πέρα άρχισε η διαστρέβλωση. Αυτό σε μη διαβασμένους, ο διαβασμένος σου λέει, δεν λέει "ο Θεός", εάν έλεγε "ο Θεός ην ο Λόγος", έβαζε και το άρθρο δηλαδή, τότε θα μπορούσα να στηριχτώ. Θεό λένε και τον αυτοκράτορα, σου λέει. Η έλλειψη λοιπόν του άρθρου είναι που σε κάνει (έχει και άλλα βέβαια ο Ιωάννης, δεν είναι μόνον αυτό, μπορεί να προχωρήσεις, λέει πολλά γι' αυτόν, και όλο το ευαγγέλιο είναι γεμάτο για την θεότητα και εδώ το είδαμε σε πολλά σημεία, αλλά γι' αυτό το άρθρο).

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ8

Γ.8
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ 1-5

Μπορείς να του απαντήσεις με τούτο εδώ: ώστε όταν δεν έχει το άρθρο, δεν είναι ο Θεός ο πραγματικός. Εδώ λοιπόν στον Παύλο τώρα, γιατί δεν βάζει άρθρο, μήπως ο Θεός Πατέρας δεν είναι Θεός;

Γιατί λέει, από Θεού Πατρός, δεν λέει από του Θεού του Πατρός, ώστε το άρθρο μπορεί να το παραλείπει η Γραφή και να είναι Θεός αυτόν που λέει. Επομένως μπορείς εδώ να απαντήσεις ότι το ίδιο κάνει και ο Ιωάννης εκεί, διότι λέει από Θεού Πατρός και μιλάει βέβαια εδώ για τον Πατέρα. Κανένας Ιεχωβίτης δεν μπορεί να πει ότι ούτε και ο Πατέρας, δηλαδή ο Ιεχωβά, είναι και αυτός Θεός επειδή δεν έχει το άρθρο βάλει εκεί ο Παύλος. Και προχωρούμε τώρα: από Θεού Πατρός, λέει, και Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Η λέξη Κύριος, το έχουμε πει πολλές φορές, δίδεται μόνον εις τον Θεόν από την Γραφή και επομένως είναι και αυτό ένα ακόμη (χωρίο), είναι πολλά τα χωρία. Δεν μιλάμε τώρα για θέματα αιρετικών, αλλά επειδή έτυχε να το παραλείψει εδώ ο Παύλος το άρθρο, αυτό το χωρίο ταιριάζει με εκείνο του Ιωάννη, αν χρειαστεί.

Και λέγει τώρα, και Κυρίου ημών Ιησού Χριστού. Και ρωτάει τώρα, είναι σαν να τους λέει, είναι Κύριος ο Ιησούς Χριστός έ; Και τότε ποιός τώρα από τους δύο είναι Κύριος για εσάς, *κύριός σας είναι ο νόμος, ή κύριός σας είναι ο Ιησούς Χριστός; Είναι ο Ιησούς Χριστός* λέει εδώ, γιατί; Διότι ο Ιησούς Χριστός είναι σωτήρας σας. Ο νόμος δεν μπορεί να σας σώσει, ο Ιησούς *μπορεί* να σας σώσει και είναι *και* Χριστός, διότι επήρε το χρίσμα ακριβώς για να κάνει αυτό το έργο που ο νόμος δεν μπορούσε να το κάνει.

Πράγματι η λέξη Ιησούς, που την αναφέρει και την τονίζει εδώ ο Παύλος, αυτό σημαίνει, σωτήρας. Όταν λέει Κυρίου Ιησού Χριστού τους θυμίζει ότι ο Χριστός τον οποίο τώρα βάζουν στην άκρη για να φέρουν την περιτομή πίσω, είναι και σωτήρας τους και ο μόνος σωτήρας τους. Διότι *είναι ο μόνος που έγινε Χριστός*, εχρίσθη δηλαδή από τον Θεόν, για να ενεργήσει την σωτηρία των ανθρώπων και τίποτα άλλο δεν πάει, ούτε ο νόμος.

Το ότι είναι σωτήρας, ότι με την λέξη Ιησούς λέει σωτήρας, είναι η σημασία της λέξεως Ιησούς στα εβραϊκά, αυτό σημαίνει σωτήρ και αυτό ξεκαθάρισε ο άγγελος στον Ευαγγελισμό, αν το θυμάστε. **«*τέξεται δὲ υἱόν, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτός γὰρ σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.*»** εἶπε ο άγγελος στην Μαριάμ. Γιατί θα τον ονομάσεις Ιησοῦν; Διότι (το γαρ είναι το διότι), αυτός θα σώσει τον λαόν αυτού από των αμαρτιῶν αυτών, δηλαδή *Ιησούς θα πει σωτήρας*. Η σημασία της λέξεως αυτής, σου δίνω δηλαδή το όνομα -ο Θεός το δίνει το όνομα- Ιησούς, που σημαίνει στα εβραϊκά σωτήρ, ακριβώς γιατί ταιριάζει ακριβώς στην περίπτωση. Διότι θα είναι πραγματικά σωτήρας.

Επομένως με το να τους λέει, όχι από τον νόμο, αλλά από Θεού Πατρός και Κυρίου ημών Ιησού, τους υπενθυμίζει ότι είναι σωτήρας τους ο Χριστός και όχι ο νόμος. Και με το Χριστός ότι είναι ο μοναδικός σωτήρας τους, διότι μόνον αυτός εχρίσθη από τον Θεό για να σώσει τον κόσμο και κανένας άλλος. "Ουκ έστιν" θα πει αλλού "εν άλλω ουδενί η σωτηρία".

Με αυτά λοιπόν αρχίζει να τους μαζεύει τους Γαλάτες, διότι είχαν πάρει φόρα με τους ψευδαδέλφους και είχαν ξεσπαθώσει υπέρ του μωσαϊκού νόμου, παρόλο ότι τους είχε επισκεφθεί ο Παύλος και τους τα είχε πει και προφορικά και τους είχε επαναφέρει. Τώρα είναι πολύ θυμωμένος, διότι είναι η δεύτερη φορά που ξανεπέφτουν στον λάκκο, όπως θα λέγαμε, οι Γαλάτες. Στο προοίμιο λοιπόν τους βάζει και αυτά ως υπαινιγμούς και προχωράμε τώρα στον τέταρτο στίχο.

Είναι λέει σωτήρας σας και μάλιστα Χριστός, δηλαδή ο μοναδικός σωτήρας σας, δεν υπάρχει άλλος. Και τώρα στον τέταρτο στίχο τους εξηγεί *γιατί είναι σωτήρας τους*, όχι μόνον διότι το λέει η λέξη και το έδωσε ο άγγελος, αλλά και διά των λόγων δίνει παρακάτω.

"Του δόντος εαυτόν υπέρ των αμαρτιών ημών", γιατί αυτός λέει, έδωσε τον εαυτόν του διά τις αμαρτίες σας. Αν ήταν δυνατόν με νόμους και με φιλοσοφίες και με συστήματα και με θεωρίες και με πολιτεύματα και δεν ξέρω με τι άλλα, να σωζόταν ο άνθρωπος, θα έδινε και αυτός έναν νόμο, θα αρκούσε ο μωσαϊκός· και άμα δεν άρκεσε ο μωσαϊκός, που ήταν ο νόμος του Θεού, δεν αρκεί κανένας νόμος καμία εξουσία επί της γης που να μπορέσει να σώσει τον άνθρωπο. Αυτά θέλει να πει. Θυμηθείτε ότι δεν σας σώζει ο νόμος, γιατί εάν ήταν δυνατόν να σας σώσει ο νόμος, δεν υπήρχε λόγος να δώσει τον εαυτόν του και να πάθει όσα έπαθε ο Υιός του Θεού. Επειδή λοιπόν ο νόμος δεν σας σώζει, γι' αυτό έδωσε ο Χριστός εαυτόν υπέρ των αμαρτιών αυτού.

Εδώ μπορούμε, εάν θέλουμε να εμβαθύνουμε λίγο, να δούμε ότι ο Παύλος πολεμάει τον νόμο. Πολεμάει τον μωσαϊκό νόμο. Αλλά επειδή ο μωσαϊκός νόμος είναι ο νόμος που έδωσε ο Θεός (επέτρεψε ο Θεός εν πάσει περιπτώσει) και είναι ο τελειότερος νόμος, με την βοήθεια αυτού πολεμάει κάθε νόμο και κάθε εξουσία επί της γης. Διότι ο νόμος και οι εξουσίες, κατά τον Παύλο, δεν είναι αγαθά, δεν σώζουν τον άνθρωπο, δεν βελτιώνουν τον άνθρωπο, δεν περιμένει τίποτε από τους νόμους ο άνθρωπος. Το πολύ-πολύ ο νόμος να μαζέψει το κακό, να περιορίσει το κακό και όταν μάλιστα εάν το κακό δεν είναι πολύ απλωμένο, γιατί άμα απλωθεί πολύ το κακό, ούτε ο νόμος μπορεί. Ο νόμος λοιπόν, είναι κάτι που *ο Θεός δεν το στέλνει, το ανέχεται ο Θεός*. Ανοχή λοιπόν έχει ο Παύλος στους νόμους και από τώρα ρίχνει αμέσως την επανάσταση κατά των εξουσιών και κατά των νόμων, οι οποίοι μπορεί να περιστέλλουν το κακό, αλλά άμα θελήσουνε στην άδεια τους την κεφαλή να νομίσουν πως θα σώσουν τους ανθρώπους και αρχίσει η εξουσία να κάνει την σωτηρία, τότε είναι που δεν αφήνει τίποτε και τα καταστρέφει όλα, όπως και στις μέρες μας δυστυχώς βλέπουμε.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ9

Γ.9 ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ 1-5

Λοιπόν, ένα άλλο που λέει εδώ, προσέξτε το, "*τοῦ δόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν*", δηλαδή θεληματικά έδωσε ο Χριστός μας τον εαυτόν του. Δεν τον έδωσε διότι κατά διαταγή και υποταγή προς τον Πατέρα, δηλαδή αφού με διέταξε ο Θεός-Πατέρας τι να κάνω, θέλω-δεν θέλω θα πάω να θυσιαστώ. Δεν έδωσε λέει έτσι, αλλά μόνος του έδωσε τον εαυτόν του, θεληματικά και εξουσιαστικά, χωρίς να έχει ανάγκη να πάρει άδεια από τον Πατέρα Του. Ήλθε εις την γη διότι μόνος του το θέλησε και διότι μόνος του το αποφάσισε και με την δική του εξουσία ήλθε εδώ και σταυρώθηκε ο Χριστός μας, όπως και με την δική του εξουσία ξανα-αναστήθηκε.

Ας πάμε όμως, να συνεχίσουμε τον τέταρτο στίχο. Για ποιό έδωσε τον εαυτόν του για μας ο Χριστός; "*ὅπως ἐξέληται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ*". Δεν έδωσε για ψύλλου πήδημα, για μικροπράγματα ο Χριστός μας, δεν εσαρκώθηκε, δεν ταπεινώθηκε, δεν σταυρώθηκε, δεν έδωσε τον εαυτόν του, δεν υπέφερε για μικροπράγματα, αλλά για να μας βγάλει από τον ενεστώτα αιώνα τον πονηρό. Ποιός είναι ο ενεστώς, ο παρών δηλαδή αιώνας ο πονηρός;

Είναι ο κόσμος, το κοσμικό φρόνημα, οι κοσμικές πονηρίες, όλα αυτά που ζούνε, τα διαβολικά, τα σατανικά τα κοσμικά γενικά, τα πονηρά όλα αυτά είναι ο αιώνας αυτός ο πονηρός, από τον οποίο έδωσε τον εαυτόν του ο Χριστός μας, για να μας βγάλει από εκεί. Ο νόμος είναι ανίκανος να μας βγάλει από τον κόσμο. Ο άνθρωπος, όσο και δυνατός να είναι και όση αρετή και να έχει, από τις πονηρίες, από τις παγίδες, από τις αλλοτριώσεις, από την πλύση εγκεφάλου, από την ακολασία και από όλα αυτά τα δίχτυα που έχει πλέξει ο διάβολος μέσα στον κόσμο, δεν μπορεί μόνος του να γλυτώσει. Ας είναι ο εναρετότερος και ο δικαιότερος των ανθρώπων. Εάν ο Χριστός δεν έδινε το σώμα του και δεν έδινε τον εαυτόν του, δεν θα μπορούσαμε να βγούμε από τον κόσμο. Κανείς άλλος δεν μπορεί να μας βγάλει, παρά μόνον ο Χριστός.

Τώρα, τι θέλει άλλο να πει εδώ; Λέει από του ενεστώτος αιώνας του πονηρού, δηλαδή από τις πονηρές ημέρες, από την πονηρή εποχή. Εδώ οι Πατέρες κάνουν μία διαστολή. Όταν λέμε πονηρό αιώνα, δηλαδή πονηρές ημέρες, ή πονηρούς μήνες, αυτό δεν σημαίνει ότι υπάρχουν ημέρες πονηρές και ημέρες καλές. Όλες οι ημέρες και όλος ο χρόνος του Θεού καλός είναι και ότι δημιούργησε ο Θεός όλα είναι καλά λίαν. Αν γίνεται η εποχή μας πονηρή, οι ημέρες μας πονηρές, ο αιώνας μας πονηρός, είναι διότι εμείς με τις πράξεις μας τον κάνουμε πονηρό, τον κάνουμε κακό. Πότε γίνεται μία κακή ημέρα για εμάς: όταν είναι συννεφιά ή όταν εμείς κάνουμε κάτι κακό και φέρνουμε μία καταστροφή; *Εμείς* την κάνουμε την καταστροφή και την ζημιά, αλλά λέμε ότι είναι κακή η ημέρα· η ημέρα δεν φταίει σε τίποτα, το κακό μας το κεφάλι

φταίει. Γι' αυτό και εδώ, όταν λέει αιώνα πονηρό, εννοεί τα έργα τα πονηρά των ανθρώπων. Είμαστε χαλασμένοι, είμαστε βλαμμένοι και είμαστε ανίκανοι μόνοι μας να βγούμε από τον κόσμο. Αλλά όταν έρχεται ο Χριστός μας και δίνει τον εαυτόν του και παθαίνει όσα έπαθε και μας δίνει τα μυστήριά του και εμείς δεν θέλουμε, παρόλο τώρα ότι έχουμε την δύναμη διά του Χριστού να βγούμε από τον κόσμο. Αν και τώρα που μπορούμε, ενώ παλαιά δεν μπορούσαμε, δεν βγαίνουμε, τότε είμαστε βέβαια αναπολόγητοι.

Τώρα συνεχίζω, έχει ακόμα ο τέταρτος στίχος, "κατά το θέλημα του Θεού Πατρός ημών". Ο τέταρτος στίχος δηλαδή ολόκληρος είναι ως εξής: "του δόντος εαυτόν υπέρ των αμαρτιών ημών", διότι δεν μπορούσε να γίνει αλλιώς, εάν δεν ερχόταν Αυτός δεν γινόταν τίποτα. Οι ψευδάδελφοι αυτοί Ιουδαίοι και όλοι εκείνοι που τους ανακάτευαν, τους έλεγαν ότι εάν δεν τηρήσουν τον νόμο, ότι τις τελετουργικές διατάξεις, τα πλυσίματα εκεί, την περιτομή και τα λοιπά, ότι θα δυσανεστήσουν τον Θεό. Δηλαδή τους το παρουσίαζαν έτσι σαν να μην το ήθελε ο Θεός να σωθούμε διά του Χριστού, αλλά να ήθελε να σωθούμε διά του νόμου. Ακριβώς γι' αυτό λοιπόν τους λέει *κατά το θέλημα του Θεού και Πατρός ημών*, για να τους δείξει ότι ο Θεός δεν διαφωνεί, δεν είχε αντίρρηση δηλαδή, δεν ήταν παρά το θέλημα του Θεού να σωθούμε διά του Χριστού. Σύμφωνα με το θέλημα του Θεού ενήργησε ο Χριστός μας και ο Θεός θέλει να σωθούμε διά μέσου των μυστηρίων της Εκκλησίας του Χριστού και όχι διά μέσου της περιτομής ή των άλλων νόμων.

Και αυτό βέβαια ίσως το δούμε να μην έρχεται σε συνάρτηση με το προηγούμενο, διότι προηγούμενα είπαμε ότι ο Χριστός μας μόνος του αποφάσισε, μόνος του θέλησε και χωρίς διαταγή ή άδεια από τον Πατέρα, με δική του εξουσία, έδωσε τον εαυτόν του και πήρε πάλι τον εαυτόν του. Τώρα πως λέει κατά το θέλημα του Θεού και Πατρός; σημαίνει ότι ναι μεν του έδωσε πάσα εξουσία και δεν ζήτησε την άδεια από τον Πατέρα, για να έρθει να μας σώσει, αλλά μόνος του το αποφάσισε, το εκτέλεσε, με εξουσία παρέδωσε τον εαυτόν του και μόνος του με την δική του εξουσία και όχι με την εξουσία του Πατέρα Του αναστήθηκε και αναλήφθηκε, αλλά σε αυτό δεν διαφωνούσε ο Πατέρας. Ναι μεν δεν τον διέταξε, ναι μεν ο Χριστός μας δεν πήρε άδεια από τον Πατέρα, αλλά όμως ήξερε ότι συμφωνεί ο Πατέρας Του. Συμφωνούσε χωρίς να ανακατευτεί στο θέμα της σωτηρίας.

Η επιθυμία του Πατρός ήταν να σωθεί ο άνθρωπος. Τώρα, το πως θα σωθεί, το τι θα κάμει, η υπόθεση αυτή, αυτά ήταν όλα έργο του Υιού, καθαρά του Υιού. Δεν του είπε ο Πατέρας του τι να κάνει ο Θεός, αυτό θέλει να πει εδώ. Όμως, συμφώνησε και όχι μόνον συμφώνησε, αλλά και ευχαριστήθηκε όταν είδε το σχέδιο που αποφάσισε ο Υιός του για να σώσει τον κόσμο. Γι' αυτό, ενώ δεν είναι διαταγή του Πατέρα αυτή, αλλά είναι όλο το έργο του Υιού από την αρχή μέχρι τέλος, και γι' αυτό πρέπει να τον ευγνωμονούμε και όχι να βάζουμε τον νόμο στην θέση του, αυτό θέλει να τους πει, αλλά ευδόκησε ο Πατήρ.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ10

Γ.10
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ 1-5

Αυτό βέβαια είναι από τα της Εκκλησίας μας, ότι δεν έγινε κατά διαταγή του Πατρός όλη η οικονομία της σωτηρίας μας. Απλώς επιθυμία εξεδήλωσε ο Πατήρ, να σωθεί ο κόσμος, ο άνθρωπος, αυτός που κλώτσησε τον Παράδεισο και έπεσε στον βούρκο και κινδυνεύει να εξαφανιστεί. Το επιθύμησε από αγάπη προς εμάς, αλλά όλο το σχέδιο, χωρίς να έλθουμε να πάρει άδεια καμία, είναι σχέδιο του Υιού. Από την αγάπη του Υιού, το οποίο άρεσε στον Πατέρα και ευδόκησε, αυτό θα πει ευδόκησε.

Μας το λέει ο Χριστός μας αυτό και είναι από τα δόγματα της Εκκλησίας μας. Δεν υποτάχθηκε στον Πατέρα. Θα υποταγεί στο τέλος, σαν άνθρωπος βέβαια. Τότε λέει, όταν υποτάξει τα πάντα, τότε θα παραδώσει την εξουσία στον Θεό και Πατέρα, σαν άνθρωπος ο Χριστός, Τώρα δεν υποτάχθηκε στον Πατέρα, απλώς έχει σύμφωνη γνώμη του Πατέρα Του. Το λέει στον Ιωάννη, στο 10ο ο Χριστός μας και πρέπει να το προσέξουμε: "**διὰ τοῦτο ὁ πατήρ με ἀγαπᾷ**", με αγαπάει λέει γι' αυτό που αποφάσισα, "**ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου**", όχι διότι εκτελώ την διαταγή του για να θυσιαστώ, διότι εγώ μόνος μου αποφάσισα να δώσω την ζωή μου, τον εαυτό μου για εσάς, γι' αυτό με αγαπάει λέει ο Πατέρας, "**ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν**". Και πάλι λέει, εξουσία έχω, να θέσω, να θυσιάσω τον εαυτόν μου και εξουσίαν έχω να τον λάβω πάλιν, όπως και το έκανε στην Ανάσταση με δική του και μόνο εξουσία.

Και η Εκκλησία μας, που οι ψαλμοί της και τα ωραία τροπάριά της, παρά το ωραιότατο μέλος που έχουνε και το οποίο μας συναρπάζει και μας κατανύσσει, καμιά φορά όχι τόσο αθώα, καμιά φορά και αμαρτωλά, διότι όταν η γλυκύτητα της μελωδίας, όταν το ωραίο χερουβικό ή δεν ξέρω τι, σε τραβάει από την ουσία και δεν καταλαβαίνεις τι λέει, αλλά ευχαριστείσαι μόνον στα αυτιά και δεν δίνεις σημασία στα λόγια, τότε κάνεις κακό αντί καλό. Λοιπόν οι ύμνοι της Εκκλησίας μας είναι και μαθήματα και μαθήματα δογματικά, που εάν μόνο αυτά προσέχαμε που στέλνουμε στην Εκκλησία μας όλον αυτόν τον χρόνο, θα ξέραμε το δόγμα, χωρίς να διαβάσουμε τίποτα.

Λέγει εκεί λοιπόν τα Χριστούγεννα και όλοι το ακούσαμε, αυτό που είπα τώρα. "Ο Πατήρ ηυδόκησεν", δηλαδή επεθύμησε να σώσει τον άνθρωπο, "ο Λόγος σὰρξ εγενετο", δεν τον διέταξε, μόνος του ο Λόγος ο Υιός έγινε σάρκα και η Παρθένος έτεκε τον ενανθρωπήσαντα. Ευδόκησε απλώς ο Πατήρ, όλα τα άλλα, η σάρκωση και ο τόκος είναι του Υιού. Και εδώ πάλι, όταν βάζει το θέλημα και λέει "κατά το θέλημα του Θεού και Πατρός", και ξαναβάζει την λέξη Πατρός, ενώ την έχει πει και πάλι και πάλι, δεν την επαναλαμβάνει τυχαία. Μόνος του γράφει και πάνω σε θυμό, αλλά έχει τον σκοπό του που την επαναλαμβάνει, διότι και πάλι θέλει με υπαινιγμό να τους υπενθυμίσει, ότι αν γίνατε παιδιά του Θεού, γι' αυτό λέει Θεού και Πατρός ημών. Όχι μόνον απλώς Πατρός του Χριστού, αλλά και Πατρός ημών, όλων και εμένα και εσάς. Αλλά για θυμηθείτε, είναι σαν να τους λέει, από που γίνατε και εσείς και εγώ παιδιά του Θεού, από τον νόμο και την περιτομή, ή από τον Χριστό; Λοιπόν εκεί προσέξτε, και άλλος υπαινιγμός ακόμα.

Στον 5ο στίχο, τώρα πια δεν κρατιέται άλλο ο Παύλος, να μείνει στα προοίμια και στους υπαινιγμούς. Και παρόλη την προσπάθεια που κάνει επάνω εις τον βρασμό του θυμού του, να βρει λόγους να τους επαινέσει κάπου, να τους πει κάτι καλό που έχουν κι' αυτοί, δεν βρίσκει. Και επειδή βλέπει ότι δεν μπορεί να το τραβάει έτσι το προοίμιο, χωρίς να βγάλει κάτι, δηλαδή δεν θέλει και άλλο ακόμη να τους στενοχωρήσει, διότι για να τους επιτιμήσει εύρισκε να βάλει και άλλα στο προοίμιο με υπαινιγμούς, αποφασίζει να βάλει τέρμα στο προοίμιο, για να τα πει ανοικτά πλέον και να μην τους στενοχωρεί με υπονοούμενα. Και γι' αυτό βάζει τέρμα και λέει, "ω η δόξα εις τους αιώνας αμήν". Το προοίμιο το κλείνει εδώ στο αμήν, την εισαγωγή. Δεν μπορεί να συγκρατηθεί πλέον δεν μπορεί να κάνει άλλο υπομονή να τους τα πει, όπως πρέπει να τους τα πει, και βάζει το αμήν για να κλείσει πια ο πρόλογος και να μιλήσει ανοικτά από εδώ και πέρα, όπως θα δούμε.

Εδώ τι μπορούμε να δούμε; ότι σε καμιά άλλη επιστολή του δεν έχει κλείσει το προοίμιο με το αμήν. Άλλα λέει εκεί για το αμήν. Εδώ βλέπουν οι Πατέρες με το αμήν τελειώνει το προοίμιο, τελειώνει η εισαγωγή, τελειώνουν τα υπονοούμενα. Ένα άλλο όμως βρίσκουμε εδώ. Ότι μετά από κάθε αναφορά του ονόματος του Θεού, ο Παύλος κρίνει υποχρέωσή του να αναπέμψει δοξολογία. Να δείξει ότι δεν είναι τυχαίο το ότι αναφέρεται το όνομα του Θεού και ότι αυτό πρέπει να συγκλονίζει τον άνθρωπο.

Γι' αυτό σε όλες του τις επιστολές, οι Πατέρες τα έχουν μελετήσει, όταν αναφέρει το όνομα της Αγίας Τριάδος, Θεού, Πατρός, Υιού και τα λοιπά, αμέσως βάζει και δοξολογία. Γι' αυτό και εδώ λέει, δεν θέλει να το κλείσει εφόσον ανέφερε τον Θεόν και Πατέρα μας, χωρίς να τον δοξάσει και λέει "ω η δόξα εις τους αιώνας αμήν". Το συνηθίζει αυτό ο Παύλος και η συνήθεια αυτή του Παύλου έχει τον λόγο της, γιατί το γράφει και εδώ και για μας, τι σημαίνει αυτό για μας δηλαδή. Οι Πατέρες το εξηγούν ως εξής: *ο Παύλος μας διδάσκει και με αυτό*. Πρώτον, πρώτη γνώμη των Πατέρων είναι, μας διδάσκει να κάνουμε και εμείς το ίδιο. Εφόσον αυτός, όταν αναφέρεται το όνομα του Θεού Πατρός, της Αγίας Τριάδος, θεωρεί τον εαυτόν του υποχρεωμένο να δοξολογήσει το Θεό, πρέπει και εμείς να κάνουμε το ίδιο. Δηλαδή πράγμα που και παλαιά έκαναν, και πρέπει και εμείς να το προσέξουμε και να το κάνουμε. Πολλές φορές στην Θεία Λειτουργία, στις ακολουθίες, ακούγεται το όνομα της Αγίας Τριάδος. Στις εκφωνήσεις, "*Ότι σόν τό κράτος και σοῦ ἔστιν ἡ βασιλεία και ἡ δύναμις και ἡ δόξα, τοῦ Πατρός και τοῦ Υἱοῦ και τοῦ Ἁγίου Πνεύματος*"· τότε ο χριστιανός πρέπει να κάνει τον σταυρό του. Αντί της δοξολογίας που έκανε ο Παύλος, εμείς οι χριστιανοί, όταν ακούγεται το όνομα της Αγίας Τριάδος και μέσα στις ακολουθίες, αλλά και οπουδήποτε αλλού, πρέπει να κάνουμε το σημείο του Σταυρού. Να ένα από τα σημεία που πρέπει να το προσέξουμε και να κάνουμε το σημείο του Σταυρού, αντί της δοξολογίας που έκανε ο Παύλος, όταν ακουγότανε το όνομα της Αγίας Τριάδος. Στο όνομα του Κυρίου μας, στο όνομα της Θεοτόκου, "*Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου και ἀειπαρθένου Μαρίας*", τον σταυρό μας, το σημείο του σταυρού εκεί, είναι αντί της δοξολογίας που μας διδάσκει να κάνουμε ο Παύλος.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ11

Γ.11
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ 1-5

Οι παλαιοί τα πρόσεχαν πιο πολύ αυτά και ο άγιος Νικόδημος αναφέρει μία καλή συνήθεια που είχαν παλαιά επάνω σε αυτό. Όταν ακούγεται το όνομα του Κυρίου, της Παναγίας, της Αγίας Τριάδος, να γίνεται το σημείο του Σταυρού, ή κάτι άλλο που να δείχνει τον σεβασμό. Παρόμοια καλή συνήθεια, λέγει ότι συνάντησε ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, στον 19ο αιώνα έζησε, λέει άκου λοιπόν εκεί που γράφει: "διά τούτο πολλοί από τους Ιταλούς", (εννοούσε της Ιταλίας), "έχουν μία καλή συνήθεια και όταν αναφέρουν το φοβερό και ένδοξο όνομα του Θεού ή του Ιησού Χριστού, ευθύς εκβάλλουν το καπέλο και σκέπασμα από το κεφάλι τους, για να δείξουν με τούτο το προς τον Θεό σέβας και ευλάβεια και ακολούθως την δόξαν που πρέπει εις το άγιόν Του όνομα". Να ένα δίδαγμα που παίρνουμε, για να ξέρουμε πότε, πλήν των άλλων, πρέπει να κάνουμε το σημείο του σταυρού, μέσα στην θεία Λειτουργία ή στις ακολουθίες, εσπερινούς κλπ, τουλάχιστον εκεί.

Το δεύτερο που βλέπουν οι Πατέρες είναι ότι, θέλει με αυτό να μας διδάξει και κάτι άλλο ο Παύλος. Και αυτό το σημειώνει ένας αρχαίος ερμηνευτής, ο Ιωάννης ο Θηκαράς, από τους Πατέρες αυτός της Εκκλησίας. Θέλει λοιπόν λέει εδώ να μας πει, ότι αν τώρα δεν δοξάσουμε τον Θεό, μην περιμένουμε να δοξασθούμε από τον Θεό την ώρα της Δευτέρας Παρουσίας. Είναι, όπως θα λέγαμε στην γλώσσα του λαού, "δανεικά τα αλεύρια". Εσύ τώρα δεν έχεις καμία διάθεση και όρεξη, ή βαριέσαι να δοξάσεις τον Θεό, ακούς το όνομα του Θεού και λες πέρα βρέχει· θα έρθει ώρα που θα έχεις ανάγκη να σε δοξάσει ο Θεός, που τα πάντα θα τρέμουν, την ώρα της κρίσεως της Δευτέρας Παρουσίας και δεν θα πάρεις δόξα, ακριβώς γιατί δεν έδωσες δόξα. Αυτό λέει, ακούστε το πως το λέει ο ίδιος: "ο γαρ οκνόν δοξολογήσαι", (αυτός που τεμπελιάζει, οκνηρός-οκνός σημαίνει βαριέμαι), "της μελλούσης δόξης ουκ εύξεται", στην μέλλουσα δόξα δεν θα λάβει μέρος. Είναι το δεύτερο που μας λέει ο Παύλος, δοξάζοντας τον Θεό, ευθύς ως ανέφερε το όνομά του.

Το τρίτο που πρέπει να προσέξουμε όταν αναφέρεται το όνομα του Θεού, να δείχνουμε τον σεβασμό μας και την δοξολογία μας αν είναι δυνατόν, είναι γιατί το ίδιο (λένε οι πατέρες) κάνουνε και οι άγιοι άγγελοι στον ουρανό. Εκεί έχουμε ακούσει ότι οι άγγελοι (μας το είπανε οι προφήτες, ο Ησαΐας, ο Ιεζεκιήλ μας το έχει πει), ο άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος στην Αποκάλυψη το λέει πολλές φορές, προφήτης και αυτός μεγάλος, ότι οι άγγελοι μπροστά στον Θεό δεν κάνουν τίποτε άλλο, δεν μπορούν να κάνουν τίποτε άλλο, αλλά ασιγήτως δοξολογούν τον Θεό. Όχι διότι το επιβάλλει κανένας νόμος, ο Θεός δεν έχει νόμους στον ουρανό, θέλει ελεύθερα όντα ο Θεός εκεί κοντά του, αλλά διότι είναι τέτοιο το θάμπος, τέτοια η κατάπληξη που βρίσκονται μπροστά στο φως του Θεού, που δεν μπορούν να κάνουν διαφορετικά. Και γι' αυτό πολλές φορές λέγει και εκεί σε εμάς, " *Οί τὰ Χερουβείμ μυστικῶς εικονίζοντες* "· επειδή και εμείς εικονίζουμε τα Χερουβείμ, δεν πρέπει να

φερόμαστε διαφορετικά. Έτσι μας πληροφορούν οι προφήτες. Τρίτος λοιπόν λόγος είναι, να μιμηθούμε τους αγγέλους στον ουρανό, διότι εκείνοι τον βλέπουν κατά πρόσωπο. Εμείς θα τον δούμε κάποτε, αλλά από τώρα πρέπει να συνηθίζουμε να τους μιμούμαστε.

Και το τέταρτο που λέγει ο Καβάσιλας, στην ερμηνεία της Θείας Λειτουργίας· εκεί είναι το κυριότερο σημείο που πρέπει με σεβασμό να ακούμε και να πλησιάζουμε, διότι εκεί δεν ακούμε απλώς το όνομα του Θεού, αλλά σιγά-σιγά και βαθμιαία η Λειτουργία μας πάει στον Θεό, μας φέρνει σαν τους αγγέλους αντιμέτωπους με τον Θεό. Αν οπουδήποτε αλλού πρέπει να δείχνουμε σεβασμό στο όνομα του Θεού, τώρα που πρόκειται να τον συναντήσουμε, δεν θα πρέπει πιο πολύ μέσα στην Λειτουργία, όταν ακούγεται το όνομα της Αγίας Τριάδος, του Θεού Πατρός, του Κυρίου μας, να δείχνουμε τον σεβασμό μας, κάνοντας το σημείο του σταυρού. Διαφορετικά δείχνουμε ότι τυπικά είμαστε μέσα και ότι δεν καταλάβαμε τίποτα από ότι γίνεται, ούτε έχουμε πάρει είδηση τι θα πει Θεός και τι είναι ο Θεός και τι φοβερό και τρομερό είναι το όνομα και το πρόσωπο του Θεού και νομίζουμε, όπως δυστυχώς πολλοί, ότι είναι κάποιο γεροντάκι κρυμμένο κάπου και δεν το πιστεύουμε· αν θέλει ας έλθει εδώ μπροστά (πως δεν το λένε...) να έρθει να τον δω για να τον πιστέψω. Τότε δεν έχεις πάρει είδηση τι θα πει Θεός. Εδώ τρέμεις με το όνομα του ακούσματος, εάν ξέρεις και εάν πλησιάζεις τον Θεό, για να λες αυτά τα πράγματα θα πει ότι δεν έχεις πάρει είδηση και ότι είσαι πολλά μέτρα κάτω από το χώμα και μακάρι να μη μείνεις εκεί.

Λοιπόν λέει εδώ ο Καβάσιλας, "ότι και αυτή η φύσις και το εικός του πράγματος ενταύθα πρώτην απαιτεί την δοξολογίαν". Είναι η φύσις λέει της Θείας Λειτουργίας τέτοια, για τους μνημένους, γι' αυτούς που λειτουργούνται πραγματικά, που *λειτουργούν, όχι παρακολουθούν* όπως βλέπουν ένα θεατρικό έργο, που συμμετέχουν. Διότι λέγει ότι όλοι λειτουργούμε, δεν λειτουργεί μόνον ο ιερέυς, είναι σύναξις όλων που λειτουργούν λοιπόν. Όσοι λοιπόν ζουν την λειτουργία, είναι η φύσις της Θείας Λειτουργίας και το εικός του πράγματος και η ποιότητα και η ουσία του πράγματος που την απαιτεί την δοξολογία και χωρίς να μας το πούνε. "Ευθύς γαρ τω Θεώ προσερχόμενοι", εφόσον λοιπόν αμέσως πλησιάζουμε στον Θεό και πάμε να τον λάβουμε και μέσα μας, "το απρόσιτον της δόξης αυτού και την δύναμιν και το μεγαλείον κατανοούμεν". Αν πιστεύουμε το νοιώθουμε και αφού τα κατανοούμε, "ω θαύμα και έκπληξις και τα τοιαύτα ακολουθεί θαυμάτων καταπληττόμαστε, κατανοιγόμαστε, και τούτο λέει δοξολογία". Αυτό λέει είναι δοξολογία, το να νοιώσεις, το να μείνεις κατάπληκτος, να θαυμάσεις, να κατανυχθείς, αυτό είναι δοξολογία. Διότι αν τα νοιώσεις αυτά, θες-δεν θες, μάλλον όχι θες-δεν θες, χωρίς καν να το σκεφτείς θα σου' ρθει να δοξολογήσεις, να κάνεις το σημείο του σταυρού και τα λοιπά. Όλα αυτά βέβαια σε εκείνο που είπε ο Παύλος, ώ η δόξα εις τους αιώνας και βάζει και το αμήν.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ12

Γ.12
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ (6-10)

Κείμενο

6 *Θαυμάζω ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ εἰς ἕτερον εὐαγγέλιον,*
7 *ὃ οὐκ ἔστιν ἄλλο, εἰ μὴ τινές εἰσιν οἱ τaráσσοντες ὑμᾶς καὶ θέλοντες μεταστρέψαι τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.*
8 *Ἄλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ' οὐδὲν ἠγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω.*
9 *Ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω.*
10 *Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; Ἡ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; Εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην.*

Μετάφραση

6 *Ἐκπλήττομαι διότι τόσο γρήγορα μεταπηδᾶτε ἐπὶ ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος σᾶς ἐκάλεσε διὰ τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ, πρὸς ἄλλο εὐαγγέλιον,*
7 *τὸ ὁποῖο δὲν εἶναι ἄλλο, μόνον πού υπάρχουν μερικοὶ οἱ ὁποῖοι σᾶς τaráσσουν καὶ θέλουν νὰ διαστρέψουν τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ.*
8 *Ἄλλὰ καὶ ἂν ἐμεῖς οἱ ἴδιοι ἢ κάποιος ἄγγελος ἀπὸ τὸν οὐρανόν, σᾶς κηρύξη διαφορετικὸν εὐαγγέλιον ἀπὸ ἐκεῖνον, πού σᾶς ἐκηρύξαμεν, αὐτὸς ἄς εἶναι ἀνάθεμα.*
9 *Ὅπως εἶπαμε προηγουμένως, καὶ τώρα πάλιν σᾶς λέγω, ἐὰν κανεὶς σᾶς κηρύξη διαφορετικὸν εὐαγγέλιον ἀπὸ ἐκεῖνο πού παραλάβετε, ἄς εἶναι ἀνάθεμα.*
10 *Ζητῶ τώρα τὴν εὐνοίαν τῶν ἀνθρώπων ἢ τοῦ Θεοῦ; Ἡ μήπως ζητῶ νὰ γίνω ἀρεστὸς εἰς ἀνθρώπους; Ἐὰν ἐζητοῦσα ἀκόμη νὰ εἶμαι ἀρεστὸς εἰς ἀνθρώπους, δὲν θὰ ἦμουν δοῦλος τοῦ Χριστοῦ.*

Και αφού τώρα τελείωσε με το προοίμιο και τὸ' κλεισε, μπαίνει αμέσως, ὅπως θα δούμε και ὅπως ἔχουμε λίγα λεπτά να δούμε, στο ψητὸ ὅπως λέμε, στο θέμα του. Τώρα πια, εφόσον τελείωσε ο πρόλογος, τελείωσε η εισαγωγή, συγκρατήθηκε ὅσο μπόρεσε να συγκρατηθεῖ, τώρα δεν συγκρατεῖται πλέον και τους θέτει ωμὰ και με θυμὸ το θέμα για το οποίο τους γράφει την επιστολή, χωρίς ἄλλες εισαγωγές. Στον 6ο στίχο λοιπόν, διαβάζουμε: "θαυμάζω", σημαίνει μένω κατάπληκτος, το ὅτι θαυμάζω, βγαίνω ἀπὸ τα ρούχα μου ὅπως θα λέγαμε εμεῖς, αὐτὸ σημαίνει το θαυμάζω, ἀπὸ αὐτὸ φαίνεται ὅτι εἶναι οργισμένος ο Παῦλος: "**ὅτι οὕτω ταχέως μετατίθεσθε ἀπὸ τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ**".

Πως τα πετάξατε τόσο γρήγορα, βλέπετε ἀπότομα τώρα πως μπαίνει σε ἐκεῖνο που θέλει να τους πει, δεν τους κάνει να τους προετοιμάσει πλέον, τα

πετάξατε τους λέει, πετάξατε την πίστη σας, μετατίθεσθε, φύγατε από την πίστη σας, και θαυμάζω, μένω κατάπληκτος, έχω χάσει τον μπούσουλα σαν να λέγαμε εμείς, πως τόσο γρήγορα το κάνατε αυτό το πράγμα.

Εδώ φαίνεται καθαρά πόσο θυμωμένος, για να γράφει έτσι από μακριά, είναι ο Παύλος. Το πρώτο λοιπόν που τους κατηγορεί εδώ, αμέσως και ανοικτά τώρα πλέον, είναι ότι άλλαξαν την πίστη τους. Όχι ότι βελτίωσαν την πίστη τους, γιατί αυτοί νομίζανε ότι τώρα έχουμε την πίστη μας στον Χριστό, αν και την περιτομή την κάνουμε καλύτερη την πίστη μας, πιο τέλεια, ο Θεός θα ευχαριστηθεί, το θέλει ο Θεός αυτό, να του βάλουμε και κάτι παραπάνω, να στολίσουμε την πίστη μας και με την περιτομή, και θάμαστε οι σούπερ πιστοί, όχι απλοί πιστοί, όχι απλοί χριστιανοί, όχι συνηθισμένοι χριστιανοί. Εμείς οι Γαλάτες θα είμαστε οι σούπερ, οι μεγάλοι χριστιανοί, διότι θά' χουμε κάτι παραπάνω. Τέτοια ας πούμε αγαθότητα ή κουταμάρα είχαν οι Γαλάτες και έτσι τους πάτησαν στον κάλο εκείνοι οι πονηροί που δεν τους είπανε ότι θα χάσετε την πίστη σας, αλλά τους είπανε « εσείς, θα γίνετε καλύτεροι χριστιανοί εσείς, θα γίνετε καλύτεροι πιστοί». Και αυτοί σαν χαζοί, σαν αθώα παιδιά όπως λέγανε, το χάσανε. Και αυτό τους χτυπάει τώρα ο Παύλος. *Πως ξεπέσατε, πως φύγατε, δεν έχετε πίστη πλέον.* Είναι πολύ βαρύ αυτό να το λέει σε μία αγαπημένη του Εκκλησία, σε ανθρώπους που όπως θα πληροφορηθούμε παραπέρα, όταν ήταν άρρωστος τόσο πολύ τον περιποιηθήκανε, ώστε ήταν έτοιμοι λέει, επειδή άστραφταν τα μάτια του (από την ασθένεια), αν μπορούσαν να του βγάλανε, τα δικά τους μάτια να του τα δώσουνε. Είναι πολύ βαρύ αυτό να το λέει αυτό σε αυτούς που τόσο τον αγκάλισαν, τόσο τον αγάπησαν, να αναγκαστεί ο Παύλος να τους μιλήσει τόσο απότομα. Δηλαδή εάν ο Παύλος δεν ήταν άνθρωπος του Θεού και δεν ήθελε να αμαρτήσσει, αντί γι' αυτά θα τους έβριζε και πολύ χειρότερα θα έλεγε. Συγκρατείται πολύ, όταν τα λέει με αυτά τα λόγια και τους λέει, πετάξατε την πίστη σας.

Λοιπόν τους κατηγορεί πρώτον ότι, νομίζοντας ότι την βελτιώνουν, την χάνουν την πίστη τους. Και μην κοιμούνται, μην τους ξεγελάνε! Πόσοι από μάς σήμερα χαλάμε την πίστη μας, νομίζοντας ότι την κάνουμε καλύτερη; Πόσοι δεν ακούτε, "εγώ είμαι καλύτερος", "εγώ δεν είμαι ιησουίτης", "εγώ την νηστεία μου την κάνω καλύτερη": αυτός θέλει εκμοντερνισμό, να συγχρονιστεί στην νηστεία. Να γίνει σύνοδος λέει να την κόψει, να την κάνουνε λιγότερη, να κάνουμε καλύτερο το Ευαγγέλιο, να κάνουμε καλύτερο τον χριστιανισμό. Έτσι και οι Γαλάτες, θέλανε να βάλουνε κάτι, να κάνουνε καλύτερο, καινούργιες νηστείες. Πόσοι στους εκκλησιασμούς, την κάθε Κυριακή τώρα στην εκκλησία, την κάνουν δύο φορές τον χρόνο, ή το Πάσχα και τα λοιπά. Κάνεις καλά έργα; Αυτό θέλει ο Θεός, δεν θέλει εκκλησίες, δεν θέλει παπάδες, να πηγαίνεις να τους ταίσεις εκεί με τα ψωμιά και με τις λειτουργίες, θα τα κόψουμε αυτά να γίνει τέλειος ο χριστιανισμός, να μαζέψουμε τους νέους. Πόσοι δεν πέφτουνε στην παγίδα των Γαλατών!

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ13

Γ.13
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ 6-10

Διότι άλλοι πονηροί απ' έξω τους βάζουν ότι έτσι τάχα, θα γίνει τελειότερη η Εκκλησία, θα γίνει σύγχρονος, μοντέρνος ο χριστιανισμός και θα μαζευτεί όλη η νεολαία! Τότε θα μαζευτεί, όταν του βάλουμε και άλλα μέσα, όταν τον αλλάξουμε, όταν του κόψουμε, όταν τον μακρύνουμε, όταν τον φτιάξουμε.

Έχεις φιλανθρωπικά σωματεία; Οργανώνεσαι να βοηθήσεις τον κόσμο στις ανάγκες του, στην πείνα του και τα λοιπά; Αυτό θέλει ο Θεός και η Εκκλησία δεν χρειάζεται. Άμα κάνεις αυτά, άμα βοηθάς, στα νοσοκομεία, στους αρρώστους, τότε μην πηγαίνεις στην Εκκλησία· είσαι μέσα στον Παράδεισο και μάλιστα στο κέντρο του Παραδείσου. Αυτός είναι ο τέλειος χριστιανισμός. Πόσοι λοιπόν από εμάς, που τα ακούμε και άλλοι που τα λένε, δεν θέλουν τάχα να βελτιώσουμε το χριστιανισμό. Λένε ότι οι Πατέρες δεν ήξεραν, που φόρτωσαν τον κόσμο με νηστείες. Από τις 360 ημέρες του χρόνου, οι 260 είναι χωρίς κρέας. Μα είναι λέει σύγχρονα πράγματα αυτά, λένε; Τώρα δεν είναι έτσι ο κόσμος, να τα αλλάξουμε, να αλλάξουμε. Αυτά όλα είναι παγίδα, την οποία στήνει ο διάβολος και οι του διαβόλου οι πονηροί και πέφτουμε εμείς, με καλή θέληση. Να κόψουμε λέει την Θεία Λειτουργία, να την κάνουμε μισή ώρα, αυτά που έκανε ο Πάπας, κάνει κάθε μισή ώρα και μία λειτουργία και αντί να μαζέψει τον κόσμο του φύγανε και οι δικοί του και ούτε οι ιερείς δεν είναι του πάπα τώρα. Όλα αυτά τα πάθανε οι Γαλάτες, αλλά δεν είχαν προηγούμενο οι καημένοι. Εμείς τώρα που είμαστε και ξέρουμε, ότι και το παραμικρό να προσθέσουμε ή να αφαιρέσουμε θα τα χαλάσουμε, γιατί να παρασυρόμαστε. Γιατί δεν διαβάζουμε βέβαια τον Παύλο και δεν τα ξέρουμε αυτά τα πράγματα.

Ένα άλλο τους κατηγορεί: πρώτον μεν, ότι θέλοντας να καλυτερέψουν την πίστη τους, την πέταξαν και φύγανε, μετατέθηκαν, βγήκανε έξω από την θέση τους και από την πίστη τους και προσέξτε να ξαναγυρίσετε. Το δεύτερο που τους κατηγορεί, είναι ότι γρήγορα άλλαξαν την πίστη τους. Δεν χρειάστηκε δηλαδή πολύς καιρός, τους λέει, για να τα πετάξετε, δεν χρειάστηκε πολύς καιρός για να σας φέρουνε καπάκι αυτοί οι πονηροί. Δεν χρειάστηκε και πολλή ώρα για να σας φέρουνε στα νερά τους και να σας τυφλώσουν, να σας αλλοτριώσουν, να σας αποβλακώσουν. Τόσο γρήγορα το πάθατε; Μα τόσο καιρό ήμουν μαζί σας, τόσα θαύματα έκανα μπροστά σας, ξαναήρθα κοντά σας, σας ξαναείπα, σας ξαναγύρισα και δεύτερη φορά και τόσο γρήγορα; Τουλάχιστον δεν αφήνανε να περάσει λίγος καιρός να καταλάβω ότι αγωνιστήκατε, ότι πολεμήσατε και δεν τα βγάλατε πέρα; Εσείς αμέσως αλλάξατε.

Πόσοι δεν την έχουν πάθει από εμάς, αυτοί που λέγονται ιεχωβίτες. Δεν είναι άνθρωποι άθεοι, είναι άνθρωποι της εκκλησίας και γρήγορα, δεν καταλαβαίνει κανείς, την μία φορά τον βλέπει να τρέχει στα μοναστήρια, στις λειτουργίες, στις ολονυκτίες και σε μία βδομάδα τον βλέπει ιεχωβίτη και μάλιστα φλογερό.

Τόσο εύκολα και αυτοί δεν πήραν τίποτα από αυτά που γράφει στους Γαλάτας, "θαυμάζω πως ούτω ταχέως". Δίχως λίγο, αν δεν προσέξεις σε δευτερόλεπτα, σε μία ημέρα, σε ώρες χάνεις τα πάντα, γι' αυτό πρέπει να το προσέξουμε κι αυτό, το ταχέως.

Και ένα άλλο, τι λέει: "**μετατίθεσθε από τοῦ καλέσαντος ὑμᾶς ἐν χάριτι Χριστοῦ**". Αυτό σημαίνει η μετάθεσις, ότι άλλαξαν πορεία. Και φύγανε από τον δρόμο της Καινῆς Διαθήκης που έδωσε τώρα ο Θεός, την Χάρη του Χριστού δηλαδή, τον δρόμο της σωτηρίας και ξαναγυρίζουν στον παλιό δρόμο τον τελετουργικό του νόμου της Παλιᾶς Διαθήκης, που τώρα μετά την Χάρη τον κατήγγησε βέβαια ο Θεός. Και φυσικά, εάν είναι αμαρτία να ξαναγυρίζεις σε εκείνον τον νόμο που κατήγγησε ο Θεός και που θεωρείτο τελειότερος, είναι *μεγαλύτερη αμαρτία* να νομίζεις ότι μπορείς να φτιάξεις έναν δικό σου νόμο και να σωθείς με τον νόμο που *μόνος σου* φτιάχνεις, την θρησκεία που *μόνος σου* φτιάχνεις, την λεγόμενη εθελοθρησκεία και τον τρόπο που ο καθένας από εμάς πιστεύει. Ακούμε συχνά να λέει, εγώ αυτό δεν το θεωρώ σπουδαίο· γιατί, το εξομολογήθηκας του λες αυτό το πράγμα, αυτό δεν το θεωρώ σπουδαίο, δεν είπα τίποτα. Εκείνο δεν χρειάζεται, το άλλο είναι τα εισπορευόμενα και τα εκπορευόμενα ... και έτσι φτιάχνουμε δικούς μας νόμους. Και ενώ κατηγορεί ο Παύλος τους Γαλάτες, που στο κάτω-κάτω της γραφῆς δεν είχανε φτιάξει δικό τους νόμο, τον νόμο του Θεού (που όμως είχε καταργήσει ο Θεός), πήραν, εμείς που ούτε καν εκείνο δεν παίρνουμε, αλλά φτιάχνουμε τους δικούς μας νόμους και θέλουμε να αντικαταστήσουμε το θέλημα του Θεού, τι δικαιολογία μπορεί να έχουμε.

Αυτό θέλει να πει, ότι δεν πρέπει να αλλάζουμε τίποτε από τους νόμους, διότι μετά θα μας πει για το έτερον ευαγγέλιον, στον 7ο στίχο: πως λέει μετατεθήκατε, πως τα κάνατε και αντί για το ευαγγέλιο το κανονικό που σας έδωσα εγώ, εσείς βγάλατε άλλο ευαγγέλιο. Και θα δούμε πως εμείς βγάζουμε άλλα ευαγγέλια. Διότι φυσικά όταν λέμε ότι τούτο μέσα που είπε ο Χριστός, ότι ρώτησε, ότι έχει δύο χιτώνες ξέρω γω, δώσει στον μη έχοντα, το άλλο δεν χρειάζεται, το άλλο θα σε ραπίσει δεν ήθελε να πει αυτό, δηλαδή όταν αλλάζουμε χωρία του Ευαγγελίου, στα μεν διότι δεν είναι της εποχής μας, δεν είναι σύγχρονα, στα δε διότι θέλουνε το ένα, τα άλλα δεν χρειάζονται, τα εισπορευόμενα και τα εκπορευόμενα, *φτιάχνουμε άλλο Ευαγγέλιο*. Και πολλοί από μας έχουμε ένα ευαγγέλιο δικό μας και έχουμε πάρει από το Ευαγγέλιο του Χριστού μερικά, έχουμε βάλει και μερικά δικά μας και πορευόμαστε. Και που πάτε λέει ο Παύλος, στον έβδομο στίχο λέγει, "εις έτερον ευαγγέλιον". Αφήσατε το ευαγγέλιο το σωστό και πάτε σε άλλο ευαγγέλιο, "ὁ οὐκ ἔστιν ἄλλο" δηλαδή εσείς νομίζετε ότι έχετε άλλο ευαγγέλιο, "οι μη τινές εισίν οι τάρασσοντες υμᾶς και θέλοντας μεταστρέψαι το ευαγγέλιον του Χριστού". Δεν είναι άλλο, *κανείς δεν μπορεί να φτιάξει άλλο ευαγγέλιο*. Απλούστατα λέει, παίρνετε από το ευαγγέλιο τα σωστά κομμάτια, τα μεταστρέφετε, τα διαστρέφετε, όπως γίνεται διά μέσου των αιώνων και φτιάχνετε ένα ευαγγέλιο που νομίζετε ότι είναι άλλο, στην ουσία όμως είναι κουτσουρεμένο τούτο το ευαγγέλιο το ένα και μόνο ευαγγέλιο του Χριστού.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ14

Γ.14
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ (6-10)

Και σε αυτό αγαπητοί πολλοί, όχι μόνον τότε αλλά και στους αιώνες νομίζουν ότι φτιάχνουν δικά τους ευαγγέλια, δηλαδή δικές τους θεωρίες για την ευτυχία της ανθρωπότητας. Τις λένε με διάφορα ονόματα, τις λένε μανιφέστα, τις λένε ξέρω εγώ, αγγελίες, καταστατικά δεν ξέρω πως τις λένε, στην ουσία όμως όλες αυτές οι θεωρίες, οι οποίες υπόσχονται ότι όταν εφαρμοστούν θα φέρουν την ευτυχία στην ανθρωπότητα, την ισότητα μεταξύ των ανθρώπων, την χαρά, την υγεία, τον παράδεισο εδώ στην γη και όλοι σχεδόν, όλοι αυτοί οι λαοπλάνοι παράδεισο υπόσχονται, με διάφορα χρώματα, όλες αυτές είναι κομμάτια αρπαγμένα από το ευαγγέλιο, κλεμμένα κομμάτια του ευαγγελίου, που τα παραγεμίζουν με ότι η αδειανή τους κεφαλή τους βγάνει και φτιάχνουν τις θεωρίες τους, κομμουνισμός, σοσιαλισμός, ότι θέλετε, με τις οποίες υπόσχονται ότι ο άνθρωπος θα γίνει ευτυχισμένος. Κατά πόσο γίνεται ευτυχισμένος το λέει η ιστορία και το γευόμαστε δυστυχώς και σήμερα.

Όλα αυτά είναι, είπαμε, κοινωνικά λεγόμενα ευαγγέλια, τα οποία όπως λέει ο Παύλος εδώ δεν είναι άλλα ευαγγέλια. Απλούστατα, από το ευαγγέλιο του Χριστού, κλέψανε κομμάτια, τα στραβώσανε, τα διαστρεβλώσανε και φτιάξανε τάχα δικό τους ευαγγέλιο, δικό τους μήνυμα χαρούμενο δηλαδή, ότι η ανθρωπότητα εάν τους ακούσει θα ευτυχήσει. Απόδειξη ότι όλες αυτές οι κινήσεις, όλα αυτά τα μανιφέστα, όλες αυτές οι θεωρίες, όλες αυτές οι υποσχέσεις προς τους λαούς, είναι όλες γεννήματα της ιστορίας, μετά το ευαγγέλιο. Πριν από το ευαγγέλιο, κανείς δεν έγραψε για την ισότητα, για την αδελφосύνη, για την ελευθερία, για την εγκατάλειψη της δουλείας, τίποτε. Άρα, όλες οι μεσσιανικές θεωρίες της ευτυχίας της ανθρωπότητας, είναι κλεμμένα από το ευαγγέλιο και διαστρεβλωμένα, όπως το λέει σε αυτόν τον στίχο. "Ουκ έστιν έτερον ευαγγέλιον", νομίζετε ότι φτιάχνετε καινούργιο· δεν είναι τίποτα καινούργιο, αλλά ταραζετε τον κόσμο, τον ταραζουν τον κόσμο, θέλοντας μεταστρέψετε προσπαθώντας δηλαδή να διαστρέψετε, να μεταστρέψετε, και να κάνετε δικό σας το ευαγγέλιο του Χριστού. Αυτό γίνεται, αυτό γινόταν τότε, αυτό γίνεται στην συνέχεια και αυτό θα γίνεται διά μέσου των αιώνων και θα βασανίζεται η ανθρωπότης, όταν δεν θέλει να το πάρει όπως είναι το ευαγγέλιο του Χριστού, αλλά θέλει να το αλλάζει, να το διορθώνει, να το κονταίνει, να το μακραίνει, να το βελτιώνει, να το συγχρονίζει, να το μοντερνίζει, δεν ξέρω τι άλλο να πω, όλα τα ζούμε και τα ξέρετε.

Αυτό λοιπόν είναι το έτερον ευαγγέλιον που λέγει. Τώρα μια και ο Παύλος λέει την λέξη ευαγγέλιο, μας βοηθάει να πούμε δυο λόγια για το ευαγγέλιο· είναι ευκαιρία, μας την δίνει ο απόστολος. Τι είναι το ευαγγέλιο δηλαδή; Και γιατί μιλάει για το ευαγγέλιό του; Μιλάει πολλές φορές και στα άλλα σημεία των επιστολών του ο Παύλος για το "ευαγγέλιόν του". Αυτή η λέξις ευαγγέλιο, που την αναφέρει εδώ και την αναφέρει και σε άλλες επιστολές, είχε την εξής

εκμετάλλευση από τον διάβολο: δηλαδή οι αιρετικοί, οι οποίοι θέλουν πάντοτε να διαστρεβλώνουν την γραφή, άρπαξαν αυτή την λέξη που λέει ο Παύλος "το ευαγγέλιόν μου" και άρπαξαν και από αλλού, διότι όλες οι αιρέσεις μέσα από το ευαγγέλιο έχουν βγει, διαστρεβλωμένο βέβαια. Και τις λέξεις που λέει αλλού, "η επιστολή μου", "οι επιστολές μου" και λέει να, ο Παύλος αλλού αναφέρεται στις επιστολές του, αλλού αναφέρει για το ευαγγέλιό του, άρα ο Παύλος έχει γράψει και αυτός ένα ευαγγέλιο. Είναι το ευαγγέλιο, το λεγόμενο "κατά Παύλον". Έτσι είπαν αυτοί, παρερμήνευσαν· ο Παύλος δεν είχε γράψει ιδιαίτερο ευαγγέλιο, αλλά ευαγγέλιό του έλεγε αυτό που θα δούμε σε λίγο, τι σημαίνει κατά κυριολεξία η λέξη ευαγγέλιο, δηλαδή η χαρούμενη αγγελία, το χαρούμενο νέο. Αυτό θα πει ευαγγέλιο και με αυτή την έννοια το έλεγε ο Παύλος. Και μια και ξεκίνησαν από αυτό και είπαν (οι αιρετικοί δηλαδή διαστρεβλώνοντας τα λόγια της γραφής) ότι να δεν υπάρχουν μόνο τα τέσσερα ευαγγέλια και ο Παύλος έχει γράψει και αυτός ένα δικό του, πέμπτο, άρα θα έχουν γράψει και άλλοι. Και παίρνοντας μπρος από αυτά γράφανε, ο καθένας από τους αιρετικούς, και ένα δικό του ευαγγέλιο, και επειδή βέβαια εάν το ονόμαζε με το όνομα το δικό του θα πήγαινε κατευθείαν στην φωτιά ή στον κάλαθο των αχρήστων, βάνανε και το όνομα κάποιου από τους μεγάλους, το όνομα του κατά Πέτρον ευαγγελίου, το ευαγγέλιο των δώδεκα αποστόλων... Αυτά βέβαια μας πληροφορεί η ιστορία, ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, μιλάει γι' αυτά τα ευαγγέλια τα αιρετικά, τα ψευδεπίγραφα, τα οποία βέβαια είναι γεμάτα ψευτιές. Και ξεκινάνε βέβαια από αυτό, από την διαστρέβλωση ότι και ο Παύλος έχει ένα δικό του ευαγγέλιο γράψει. Πολλοί αιρετικοί, λέει ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης ερμηνεύοντας τον στίχο αυτόν της επιστολής, "πολλοί δε αιρετικοί, ακούοντες τον Παύλο να λέγει εδώ ευαγγέλιόν του", αυτό το αναφέρει στην προς Ρωμαίους βέβαια αλλά και εκεί το λέει και εδώ το λέει, "και αλλαχού των επιστολών του, έπλασαν και εψευδολόγησαν πως να έγγραφεν ο Παύλος βιβλίον χωριστόν ευαγγελίου, καθώς και άλλων πολλών", και με άλλους μεγάλους της Εκκλησίας μας, ότι και αυτοί έγγραφαν ευαγγέλια. "Όιον" και αναφέρει μερικά παραδείγματα ο άγιος Νικόδημος, "είχαν φτιάξει το ευαγγέλιον του αποστόλου Πέτρου, το κατά Πέτρον ευαγγέλιον, το ευαγγέλιον του Θωμά, το ευαγγέλιον του Ανδρέα (του αποστόλου, του δικού μας εδώ), το ευαγγέλιον του Νικοδήμου". Πάει, υπάρχουν, έχουν διαφημιστεί τέτοια ευαγγέλια, ψεύτικα βέβαια. Το πρώτο ευαγγέλιο του αγίου Ιακώβου, ο Ιάκωβος ήταν ο αδελφός ο πρώτος, άρα το πρώτο-πρώτο ευαγγέλιο το έγγραψε αυτός. Το ευαγγέλιο του Φιλίππου, το ευαγγέλιο του Βαρθολομαίου, το ευαγγέλιο του Ματθαίου, όχι το κανονικό αυτό, αλλά άλλο ευαγγέλιο που είχε γράψει κάποιος και το ονόμασε Ματθαίου. Του Βαρνάβα το ευαγγέλιο, το ευαγγέλιο των δώδεκα αποστόλων, το ευαγγέλιο της γεννήσεως του Σωτήρος, το ευαγγέλιο της νηπιότητος αυτού, το ευαγγέλιον της γεννήσεως της Μαρίας, της Παναγίας μας, το ευαγγέλιο των Αιγυπτίων, το ευαγγέλιο των Εβραίων, το ευαγγέλιο των Αζηραίων, ταύτα δε πάντα εισί νόθα και ψευδεπίγραφα". Να τι κοίταξε να φτιάξει ο διάβολος· εξήντα τέτοια ευαγγέλια ψευδεπίγραφα εσώθηκαν μέχρι τις ημέρες μας και υπάρχουν στα διάφορα μουσεία και στους αρχαιολογικούς χώρους.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ15

Γ.15
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ (6-10)

Οι δε Πατέρες, από τα εξήντα αυτά ευαγγέλια, διά μέσου τεσσάρων αιώνων, με προσευχή πολλή, με κόπο πολύ, με φώτιση Πνεύματος Αγίου, διάλεξαν τα τέσσερα, από τα εξήντα τέσσερα, μόνον, δηλαδή αυτά τα τέσσερα ευαγγέλια που έχουμε σήμερα και τα επεσφράγισε τελικά με την πολύ βαριά υπογραφή του ο Μέγας Αθανάσιος, οπότε και έκλεισε ο κανόνας της Καινής Διαθήκης. Από τον Μέγα Αθανάσιο και μετά τελείωσε, αυτό είναι η Καινή Διαθήκη, δεν παίρνει ούτε προσθήκη, ούτε αφαίρεση, όπως είναι μέχρι σήμερα. Τέσσερα λοιπόν γνωστά ευαγγέλια είναι τα γνήσια. Ο Παύλος δεν έχει γράψει ιδιαίτερο ευαγγέλιο, αλλά το κήρυγμά του ονόμαζε ευαγγέλιο.

Αν θέλουμε όμως να κυριολεκτήσουμε, όπως σας είπα και πριν, ούτε τέσσερα δεν είναι τα ευαγγέλια. *Ένα είναι το ευαγγέλιο*, διότι το ευαγγέλιο δεν είναι βιβλίο, αλλά είναι μήνυμα, είναι το χαρούμενο νέο, η καλή αγγελία. Αυτό θα πει ευαγγέλιο, το ευαγγέλιο του Χριστού, το οποίο πρώτα-πρώτα μας φέρνει στην ανθρωπότητα την χαρούμενη αυτή αγγελία της ενσάρκου οικονομίας, ότι έρχεται ο Χριστός και θα σώσει τον κόσμο. Έχει μέσα το νέο, την προαγγελία, την πληροφορία· το ευαγγέλιο συγχρόνως έχει και την περιγραφή της πραγματοποιήσεως αυτής της χαρούμενης αγγελίας, της σωτηρίας δηλαδή του κόσμου, και μέσα του το ευαγγέλιο πάλι, τα τέσσερα δηλαδή εάν ενωθούν σε ένα αλλά κυρίως σαν ουσία και όχι σαν βιβλίο, έχει και την μαρτυρία, την κατοχύρωση της γνησιότητας αυτού του μοναδικού γεγονότος, της σωτηρίας του ανθρώπου διά του Κυρίου μας του Ιησού Χριστού.

Όστε το ευαγγέλιο του Χριστού έχει μέσα *το μήνυμα*, έχει *την περιγραφή της πραγματοποιήσεώς του*, την ιστορία του *δηλαδή την μαρτυρία* του και έχει και *την απόδειξη* ότι είναι σωστά αυτά. Αυτό είναι το ευαγγέλιο του Χριστού, αυτό εκήρυσαν οι απόστολοι, αυτό εκήρυττε ο Παύλος, θα δούμε τώρα με λεπτομέρειες το περιεχόμενό του και αυτό αναφέρει στις επιστολές του, χωρίς να καθήσει ο ίδιος βέβαια να γράψει δικό του ευαγγέλιο, πράγμα που το αποκλείει αμέσως. Εάν εγώ καθίσω και γράψω δικό μου ευαγγέλιο, να είμαι αναθεματισμένος λέει. Διότι στην ψυχική κατάσταση που ήτανε, έφτασε και μέχρι του να αναθεματίσει και τον εαυτό του και άλλους ο Παύλος, αλλά με τρόπο που δεν ήτανε αμαρτωλός. Θα το δούμε στην συνέχεια βέβαια αυτό.

Προς το παρόν ας δούμε λίγα ακόμα γι' αυτό το ευαγγέλιο, που είναι το θεμέλιο, η βάση του οικοδομήματος βέβαια της Εκκλησίας μας. Το ερώτημα τώρα που θέλω να αναπτύξω στην αγάπη σας, επειδή δόθηκε η ευκαιρία και είναι καίριο το θέμα, είναι να αναλύσουμε **γιατί γράφτηκε το ευαγγέλιο από τους ευαγγελιστές**. Και γιατί το διατήρησε γραμμένο, μέσα στα βιβλία της σαν το ιερότερο βιβλίο της στην Καινή Διαθήκη η Εκκλησία μας. *Ποιός είναι ο σκοπός του Ευαγγελίου*; Πολλοί πολλά λένε· και μεις πολλά λέμε και πολλά ίσως πιστεύουμε και καμιά φορά τα πιστεύουμε με καλή θέληση, αλλά δεν είναι σωστά. Όταν λοιπόν ρωτήσουμε ποιός είναι ο σκοπός για τον οποίο

γράφτηκε το ευαγγέλιο, για να ξεκαθαρίσουμε τα πράγματα, **θα πρέπει πρώτα να πούμε γιατί δεν γράφτηκε το ευαγγέλιο** και νομίζουμε πολλοί, και πιστοί αλλά και άλλοι άπιστοι, ότι γράφτηκε.

Όποιος ανοίξει το ευαγγέλιο και διαβάσει, ή και το ξέρει και ιδίως στην επί του Όρους Ομιλία, είναι βέβαιος ότι το ευαγγέλιο είναι *ο τελειότερος ηθικός νόμος περί αρετής, περί αγιότητας, που έχει ποτέ γραφεί και εμφανιστεί επάνω στην γη*. Και ότι όποιος τον εφαρμόσει, εάν οι άνθρωποι δηλαδή θα ήθελαν να εφαρμόσουν την ηθική αυτή, τον ηθικό νόμο του ευαγγελίου, τότε δεν θα ζούσαν σαν άνθρωποι, αλλά σαν άγγελοι επί της γης και είναι αλήθεια. Και ρωτάμε τώρα, *γι' αυτό τον λόγο γράφτηκε το ευαγγέλιο, για να μας δώσει τον τέλειο ηθικό νόμο; Η απάντηση είναι όχι*, δεν γράφτηκε γι' αυτό το ευαγγέλιο, παρόλο που το έχει μέσα του αυτό.

Δεύτερον, *το ευαγγέλιο είναι ο κυριότερος κοινωνικός νόμος· ο νόμος της αγάπης, ο νόμος της κοινωνικής συμβιώσεως*, που αν ήθελαν να τον εφαρμόσουν οι άνθρωποι, αυτόν τον νόμο τον ευαγγελικό, του ευαγγελίου, για να ζουν με το ευαγγέλιο, με βάση τον νόμο του ευαγγελίου μεταξύ τους, τότε θα επικρατούσε παντού η κοινωνική γαλήνη. Θα ερχόταν η αναφαίρετη ειρήνη σε ολόκληρη την ανθρωπότητα· αν ήθελαν να το εφαρμόσουνε, σαν κοινωνικό κανόνα, σαν κοινωνικό νόμο το ευαγγέλιο. Θα είχαμε απέραντη οικογενειακή ευτυχία παντού και όχι αυτά τα βάσανα τώρα που τραβάμε με την απειλή της διαλύσεως της οικογενείας, αυτά που ακούμε και δυστυχώς υπάρχει φόβος και να πραγματοποιηθούν. Θα ήταν απόλυτη οικογενειακή ευτυχία, ο πατέρας θα μάζευε τα παιδιά του, θα ήξεραν τα παιδιά τον πατέρα και η μάνα τα παιδιά τους και όλα θα πήγαιναν κατά Θεόν. Ευτυχία, χαρά, ειρήνη, γαλήνη, χαρά της ζωής θα επικρατούσε, αν ήθελαν οι άνθρωποι να εφαρμόσουν τα πέντε μόνον πραγματάκια που λέει μέσα σαν κοινωνικό νόμο, νόμο δηλαδή συμβιώσεως των ανθρώπων σε τούτη την ζωή, μεταξύ των. Και ρωτάμε τώρα δεύτερο: *γι' αυτό γράφτηκε το ευαγγέλιο; Για να δώσει στους ανθρώπους τον νόμο που θα ζήσουν μεταξύ τους; Η απάντηση είναι όχι*, δεν γράφτηκε ούτε γι' αυτό. Τά' χει αυτά μέσα, αλλά ο σκοπός που οι ευαγγελιστοί έγραψαν το ευαγγέλιο και η Εκκλησία το έκανε και το φύλαξε βιβλίο και το έβαλε επάνω στην Αγία Τράπεζα δεν είναι αυτός. Αυτά είναι δευτερεύοντα όλα.

Το ευαγγέλιο δεν γράφτηκε ούτε για να εξυπηρετήσει την ειρήνη, την επί της γης ειρήνη, δεν γράφτηκε ούτε για την δικαιοσύνη, για να επικρατήσει δικαιοσύνη επί της γης, ούτε για να φέρει την ισότητα μεταξύ των ανθρώπων, ούτε για τις υπέροχες διδασκαλίες του που έχει, ούτε για τις υψηλές θεωρίες του που οι άλλες όλες μπροστά του είναι γελοία-γελοιότητες, και των μεγαλύτερων φιλοσόφων, ούτε για τις φιλοσοφίες του. Όλα αυτά τα έχει το ευαγγέλιο, αλλά τα έχει δευτερεύοντα. Αυτά είναι τα πίτουρα, το λιγότερο του ευαγγελίου, δεν είναι ο σκοπός για τον οποίο οι άγιοι ευαγγελιστές έγραψαν το ευαγγέλιο.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ16

Γ.16
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ (6-10)

Και ίσως φαίνεται κάπως παράξενο, γιατί όλοι εμείς πιστεύουμε ότι γι' αυτό είναι το ευαγγέλιο, για να το εφαρμόζουμε εδώ στην γη και να ζούμε ευτυχισμένοι, να είμαστε δίκαιοι, να είμαστε ενάρετοι, να είναι τα παιδιά μας αγνά, να είμαστε εμείς αγνοί, να μην σκοτώνει ο ένας τον άλλον, να αγαπάμε· πως γι' αυτόν τον λόγο εδόθηκε λέει το ευαγγέλιο. Όμως δεν είναι έτσι αγαπητοί, δεν δόθηκε γι' αυτό το ευαγγέλιο. Τα έχει όλα αυτά, αλλά αυτά είναι τα δευτερεύοντα και τα τριτεύοντα του ευαγγελίου. Θα πρέπει λοιπόν εμείς, που πιστεύουμε στο ευαγγέλιο, να ξέρουμε για ποιό σκοπό γράφτηκε το ευαγγέλιο και για ποιό σκοπό το έχει η Εκκλησία μας στο κέντρο της Αγίας Τραπέζης, στο κέντρο της λατρείας της.

Για ποιό λοιπόν σκοπό γράφτηκε το ευαγγέλιο και γενικά η Καινή διαθήκη και γενικότερα ολόκληρη η Αγία Γραφή; Το ευαγγέλιο και γενικότερα η Αγία Γραφή, αγαπητοί, γράφηκε για ένα και μόνο σκοπό. Και αυτός ο σκοπός είναι *να πιστοποιήσει ένα και μόνο γεγονός, που συνέβη μέσα στην ιστορία της ανθρωπότητας, αλλά το πιο μεγάλο γεγονός που συνέβηκε ποτέ μέσα στην ιστορία* και που την χώρισε στα δύο: στην προ Χριστού και στην μετά Χριστόν, αμετάκλητα και ότι και εάν κάνουν και πολλοί προσπάθησαν να το αλλάξουν, δεν μπορούν να κάνουν τίποτα. Και αυτό *το γεγονός είναι*, για το οποίο και μόνον εγράφηκε το ευαγγέλιο είναι *ότι ο Χριστός απέθανε, ο Χριστός ετάφη, ο Χριστός αναστήθηκε, ο Χριστός φανερώθηκε με σάρκα και οστά στους μαθητές του και ψηλαφήθηκε*. Αυτός είναι ο σκοπός και μόνον για τον οποίο εγράφηκαν τα τέσσερα ευαγγέλια. ***Απέθανεν, ετάφη, ανέστη, εφανερώθη, να ο σκοπός για τον οποίο γράφτηκαν αυτά τα τέσσερα ευαγγέλια.***

Τώρα ας κάνω μία ανάλυση σε αυτές τις τέσσερις λέξεις, στα τέσσερα ρήματα, γιατί ίσως δεν τα πιάσαμε καλά. Το ευαγγέλιο βεβαιώνει ότι ετάφη ο Κύριός μας και έχει μέσα όλες τις αποδείξεις που χρειάζονται για εκείνους που θέλουν να ερευνήσουν. Το ότι ετάφη όμως, τι βεβαιώνει; Βεβαιώνει ότι απέθανεν. Έχει επίσης ότι εφανερώθη, επάνω πεντακοσίοις αδελφοίς και τα λοιπά, σαράντα ημέρες οπτανόμενος, έτρωγε, έπινε μαζί τους τον ψηλαφήσανε, τον πιάσανε και είδανε ότι είχε σάρκα και οστά. Το ευαγγέλιο το πιστοποιεί και το αποδεικνύει αυτό, ότι εφανερώθη. Αλλά τι βεβαιώνει το ότι εφανερώθη, γιατί το επιμένουμε σε αυτό; Το εφανερώθη βεβαιώνει αδιάσειστα δηλαδή, ότι αναστήθηκε ο Χριστός. Αλλά ο θάνατος του Χριστού μας, που τον βεβαιώνει βέβαια η ταφή του, ήταν απόδειξη ότι ο Χριστός ήταν άνθρωπος. Και όχι πνεύμα, όπως λένε οι χιλιαστές και άυλος και ο τελειότερος άγγελος και τέτοια. Η ταφή του βεβαιώνει ότι απέθανε, ο θάνατός του βεβαιώνει ότι ο Χριστός είναι άνθρωπος και η ανάστασή του που βεβαιώνεται από την φανέρωσή του, με αδιάσειστα στοιχεία, φανερώνει ότι ο Χριστός είναι Θεός. Γι' αυτό και μόνον εγράφηκε και γράφτηκαν τα τέσσερα ευαγγέλια. Και όχι μόνον τα τέσσερα ευαγγέλια, αλλά ολόκληρη η Καινή Διαθήκη, γι' αυτόν και

μόνον τον σκοπό εγράφηκε· τα άλλα είναι περιπτωσιακές ευεργεσίες που δίνει το ευαγγέλιο στους ανθρώπους. Γράφτηκε λοιπόν για να συγκεντρώσει μαρτυρίες, αδιάσειστα στοιχεία, ντοκουμέντα απράνταχτα από την πίεση των αιώνων, για την αλήθεια μέχρι κεραίας αυτού του γεγονότος. Ότι ο Χριστός μας απέθανε, ετάφηκε, αναστήθηκε και φανερώθηκε στους ανθρώπους. Αυτό είναι το κέντρο του ευαγγελίου, αυτός είναι ο σκοπός του και μόνον γι' αυτό εγράφηκε.

Ακούστε τι γράφει ένας σύγχρονος θεολόγος και καθηγητής πανεπιστημίου, γι' αυτό ακριβώς το κύριο, το κέντρο και τον σκοπό για τον οποίο έχουμε το ευαγγέλιο. Και γι' αυτό το διαβάζουμε το ευαγγέλιο, για να δούμε αυτές τις αποδείξεις. Τα άλλα, είπαμε, είναι ευεργεσίες δευτερεύουσες που δίνει και προσωρινές πολλές φορές για τούτη τη ζωή ο Χριστός μας. Ακούστε πως το γράφει αυτός που είναι η δουλειά του αυτή και το συγκράτησα για να το φέρω στην αγάπη σας:

Ο Βουδισμός μπορεί να σταθεί χωρίς Βούδα· υπήρξε ο Βούδας, δεν υπήρχε, τι σημασία έχει, ο Βουδισμός έχει την θεωρία του, έχει το ευαγγέλιό του, ας το πούμε έτσι και ζει με αυτό. Ο Μωαμεθανισμός επίσης στέκεται χωρίς τον Μωάμεθ· ο Μαρξισμός στέκεται και χωρίς τον Μάρξ, μάλιστα τώρα έχουν φύγει πολλοί από τον Μάρξ και τον λένε μαρξισμό. Ο Πλατωνισμός υπάρχει και χωρίς τον Πλάτωνα. Όλα τα συστήματα, τα ανθρώπινα εννοείται, και όλες οι παρατάξεις, μπορούν να σταθούν και να υπάρχουν, χωρίς τον αρχηγό τους, τον ιδρυτή τους. Υπήρξε, δεν υπήρξε, ήταν καλός, δεν ήταν καλός· τα πρόσωπα που ίδρυσαν τα διάφορα συστήματα και τις θρησκείες, το πρόσωπο δεν παίζει κανένα απολύτως ρόλο, στην εξέλιξη ας πούμε του συστήματος ή της θρησκείας. Στην πίστη μας όμως υπάρχει κάτι πολύ διαφορετικό. Υποθέτω, λέει αυτός, δεν είναι δυνατόν βέβαια να γίνει, αλλά το υποθέτει, ότι μπορούσε να γραφεί ένα ευαγγέλιο χίλιες φορές καλύτερο από αυτό που έχουμε σήμερα, χωρίς όμως την ανάσταση του Χριστού μέσα. Δεν στέκεται ο Χριστιανισμός, ούτε σαν ηθική θεωρία, διότι όλη η ηθική θεωρία, η τέλεια που είπαμε, όλη η κοινωνική του ας πούμε νομοθεσία, και όλα αυτά δεν είναι μέσα στην ανάσταση. Και η ανάσταση άμα αφαιρεθεί, όλα τα άλλα μένουνε και ο νόμος της αγάπης και ο νόμος της αλληλεγγύης και όλα εκείνα τα ωραία και σπουδαία και μεγάλα που έχει το ευαγγέλιο, δεν θίγονται καθόλου, αν σβήσουμε και βγάλουμε από εκεί το γεγονός και μόνο της αναστάσεως του Χριστού, ήταν άχρηστο, δεν στεκόταν ο χριστιανισμός.

Όπως ξέρετε όλοι οι εχθροί του Χριστού, το ευαγγέλιο τόχουν περί πολλού, μόνο την ανάσταση θέλουν να σβήσουν από μέσα, τα άλλα όλα τα δέχονται και μάλιστα αν χρειαστεί τα προσκυνάνε κιόλας. Την ανάσταση βγάλετε από κει μέσα, οι χιλιαστές ξέρετε πως προσπαθούν να την ξεκολλήσουν από εκεί. Δεν στέκεται όμως ο χριστιανισμός. Εάν και χίλιες φορές αν ήταν δυνατόν να γίνει καλύτερο το ευαγγέλιο *-που δεν είναι δυνατόν, δεν θέλω να παρεξηγηθώ αδύνατον να γίνει τελειότερο-*, μόνον την ανάσταση αν δεν είχε μέσα, ήταν άχρηστο, δεν στεκόταν ο χριστιανισμός.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ17

Γ.17
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ (6-10)

Να γιατί το μεγάλο στην πίστη μας δεν είναι, ούτε μια διδασκαλία, η χριστιανική διδασκαλία όπως νομίζουμε, ούτε μια νομοθεσία, ούτε μια σπουδαία θεωρία, ούτε το κήρυγμα της αγάπης, ούτε της δικαιοσύνης, αλλά είναι ένα γεγονός, το γεγονός ότι ο Ιησούς Χριστός απέθανε και αναστήθηκε.

Αυτό είναι το ευαγγέλιο το δικό μας, αυτό είναι το κέντρο του ευαγγελίου και με αυτό στέκεται το ευαγγέλιο. Χωρίς αυτό πέφτει και πρέπει εμείς που πιστεύουμε, να το ξέρουμε αυτό το πράγμα και να μην λέμε ότι το ευαγγέλιο δόθηκε για να ζήσουν καλά οι άνθρωποι και ότι και ότι εάν εφαρμοστεί το ευαγγέλιο θα 'ρθει ο παράδεισος στην γη και τα λοιπά. Είναι δευτερεύοντα όλα αυτά και χωρίς την Ανάσταση του Χριστού είναι και ανεφάρμοστα.

Προσέξτε τώρα: ο λόγος, επαναλαμβάνω, που γράφηκε από τους ευαγγελιστές το ευαγγέλιο είναι αυτός: να χρησιμοποιηθεί σαν δικογραφία, σαν ντοκουμέντα και για τους πιστούς και για τους αθέους· γι' αυτό και *δεν* μπόρεσαν να το καταλάβουν οι άνθρωποι. Άλλοι το είπαν τέλειο, άλλοι που ψάξαν την Αγία Γραφή την βρήκανε λέει ότι έχει και πορνικά μέσα· ετόλμησαν να γράψουνε ότι ήτανε πορνό λέει, γράφει τέτοια πράγματα. Γράφει τέτοια πράγματα, γιατί όμως τα γράφει; Γιατί είναι *αποδεικτικό στοιχείο*, και αν έγραφε μόνον τα καλά και δεν έγραφε τα άσχημα, δεν θα είχε καμμία αξία για την απόδειξη για την οποία εγράφηκε. Όταν οι δικαστές ερευνούν και παίρνουν μαρτυρίες, και γράφουνε ανακρίσεις και ντοκουμέντα, δεν γράφουνε μόνον τα καλά, γράφουνε τα άσχημα και κυρίως γράφουνε τα άσχημα. Και το ευαγγέλιο και η Αγία Γραφή, που έχει σκοπό να αποδείξει το γεγονός αυτό, και να το παρουσιάσει στο δικαστήριο της ανθρωπότητας, τ'άγραψε όλα μέσα, να μη λείπει τίποτα.

Θα ήθελα να φέρω και μερικές αποδείξεις, και μέσα από το ευαγγέλιο και απ' έξω από το ευαγγέλιο, ότι γι' αυτό και μόνο τον σκοπό εγράφηκε το ευαγγέλιο, για να αποδείξει τον θάνατο, την ταφή, την ανάσταση και την φανέρωση του Χριστού. Ας δούμε μερικές βεβαιότητες, να καταλάβουμε δηλαδή ότι αυτά που λέμε δεν είναι λόγια δικά μου, ούτε λόγια κάποιου που έτυχε να τα πει και να τα διαβάσω, αλλά βγαίνουνε μέσα από το ίδιο το ευαγγέλιο. Φαίνεται καθαρά αυτό, αν ανοίξουμε τα ευαγγέλια και διαβάσουμε με σκοπό ερευνητικό, εξετάζοντας ο σκοπός που γράφτηκαν, είναι να παρουσιαστούνε στο δικαστήριο της ανθρωπότητας και να αποδείξουν αυτό το γεγονός

Διότι αν προσέξετε, το γεγονός της Γεννήσεως του Χριστού μας, όχι της Αναστάσεως, της Γεννήσεως του Χριστού μας, δεν τόχουν όλα τα ευαγγέλια. Ο Ματθαίος έχει την Γέννηση του Χριστού μας, την έχει κι ο Λουκάς, ο Μάρκος όμως δεν την αναφέρει καθόλου· όχι πως δεν έγινε η Γέννησις, αλλά *δεν είναι το κεντρικό στοιχείο στον σκοπό που γράφηκαν*, που είναι δηλαδή

να αποδείξουν την Ανάσταση. Ο Μάρκος δεν την αναφέρει και ο Ιωάννης επίσης δεν αναφέρει καθόλου την γέννηση του Χριστού. Άλλα θαύματα αναφέρει ο ένας ευαγγελιστής, άλλα θαύματα αναφέρει ο άλλος ευαγγελιστής. Άλλες παραβολές έχει ο ένας, άλλες παραβολές έχει ο άλλος, ο ένας έχει τον ηθικό νόμο την επί του Όρους ομιλία, άλλος ευαγγελιστής δεν την έχει την επί του Όρους ομιλία. Που σημαίνει ότι δεν είναι τα κύρια γεγονότα αυτά, όσο τέλεια και αν είναι και όσο και αν θαμπώνονται οι άνθρωποι και τα κλέβουνε για να τα κάνουνε δικά τους και να καυχηθούν μετά εκ των υστέρων. Δεν είναι αυτά για τα οποία γράφηκε.

Αν όμως προσέξουμε μέσα θα δούμε ότι *και τα τέσσερα ευαγγέλια* αναφέρουν την σταύρωση, την ταφή και την ανάσταση του Χριστού, και όλα με λεπτομέρειες. Γιατί; Γιατί αυτός είναι ο σκοπός που γράφτηκαν και τα τέσσερα ευαγγέλια, να αποδείξουν αυτό. Ένα αυτό. Δεύτερον: θα μπορούσαμε, διαβάζοντας το ευαγγέλιο, να παρακολουθήσουμε μερικά πράγματα, τα οποία έχει και ιδίως λεπτομέρειες, οι οποίες λεπτομέρειες είναι μόνον αποδεικτικής αξίας. Δεν έχουνε άλλη αξία και για το ευαγγέλιο, που όταν ας πούμε δεν χρειάζεται, είναι λακωνικό. Λέει με δυό λόγια την αυτοκτονία του Ιούδα, με δυο λόγια λέει κάποιο συγκλονιστικό γεγονός, όπως την προδοσία του Πέτρου και τα λοιπά. Δεν επιμένει όπου δεν χρειάζεται, ενώ σε μερικά σημεία φαίνεται να επιμένει πολύ, για δευτερεύοντα πράγματα.

Ας πάμε να δούμε έτσι -δεν είναι το μόνο, απλώς ένα δείγμα θα σας δείξω-, ότι έχει γραφεί από ας πούμε ιατροδικαστές, από δικαστικούς για να παρουσιαστεί σε δικαστήριο. Φαίνεται η προσοχή που δίνεται στα γεγονότα, στο κατά Ιωάννην ευαγγέλιο, και μάλιστα στο 20ο κεφάλαιο, που περιγράφει το γεγονός της γνωστοποίησης της Αναστάσεως, από την Μαρία την Μαγδαληνή. Είδε η Μαρία η Μαγδαληνή τον Κύριό μας πρώτη εκεί στον κήπο. Βέβαια πρώτη τον είδε η Παναγία μας, αλλά πάλι για λόγους αποδεικτικούς δεν γράφτηκε αυτό για να μην νομιστεί ότι γράφονται συναισθηματικά πράγματα και ότι βάζουμε την αγάπη της μάνας μέσα. Την απέφυγαν την αγάπη της μάνας και έβγαλαν τελείως την παρουσίαση προς την μητέρα Του, για να μην επηρεαστούν οι δικαστές και πουν ότι αυτά είναι συναισθηματικά, διότι η μάνα του πάντα ζωντανό θα τον βλέπει. Εμφανίζεται λοιπόν στην Μαρία την Μαγδαληνή. Η Μαρία η Μαγδαληνή τώρα, στην αρχή τον περνάει για κηπουρό, όπως ξέρουμε, αλλά μετά της λέγει ο Κύριος. Από την χαρά της έξαλλη, πρώτα πάει να πέσει στα πόδια Του, της είπε λοιπόν ότι της είπε ο Κύριος, και φεύγει. Καταλαβαίνετε τώρα πως θα πήγαινε, για να βρει τους μαθητές, θα πετούσε· να δει τον Κύριο να τον κλαίνει στον τάφο και να τον δει ζωντανό μπροστά της και να βεβαιωθεί. Πώς πήγαινε, σαν πουλί θα πήγαινε. Κοιτάχτε ένα γεγονός πόσο καταπληκτικό, πόσο χαρούμενο. Άν έγραφε κανείς ιστορία, αν έγραφε φιλοσοφία, αν έγραφε φιλολογία, πόσα δεν μπορούσε συναισθήματα να γράψει μέσα και τι ωραίες εικόνες και τι ωραίο να το φτιάξει για διήγημα. Πόσο ξερά το αναφέρει εδώ ο Ιωάννης, ακριβώς γιατί το έχει για δικογραφία και δεν το έχει για διήγημα, για να το διαβάσουμε και να ευχαριστηθούμε, αλλά για να παρουσιαστεί στο δικαστήριο.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ18

Γ.18
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ (6-10)

Προσέξτε το, διαβάζω στον Ιωάννη, στο εικοστό και προσέξτε τις λεπτομέρειες. Επαναλαμβάνω δεν είναι το μόνο αυτό, όλα τα ευαγγέλια έτσι είναι, αλλά παίρνω ένα δείγμα τώρα γι' αυτά που είπα. Ένα χαρακτηριστικό δείγμα, εσείς διαβάστε κι άλλα και κρίνετέ τα, κατά τον ίδιο τρόπο. Λέει ο Ιησούς, *«γύναι, τί κλαίεις; τίνα ζητείς; εκείνη δοκούσα ότι ο κηπουρός έστι, λέγει αύτῷ· κύριε, εί σύ έβάστασας αύτόν, είπέ μοι ποῦ έθηκας αύτόν, κάγω αύτόν άρῶ. λέγει αύτῇ ο Ιησοῦς· Μαρία. στραφεῖσα εκείνη λέγει αύτῷ· ράββουνί, ὃ λέγεται, διδάσκαλε. λέγει αύτῇ ο Ιησοῦς· μή μου άπτου·*»

Ενώ σε άλλο σημείο λέγει η Μαρία η Μαγδαληνή στον Πέτρο , *«τρέχει οὔν και έρχεται πρὸς Σίμωνα Πέτρον και πρὸς τὸν άλλον μαθητὴν ὃν έφίλει ο Ιησοῦς, και λέγει αύτοῖς· ἤραν τὸν Κύριον έκ τοῦ μνημείου, και οὐκ οἶδαμεν ποῦ έθηκαν αύτόν»*. Πού περιγραφή, πού συναισθήματα, πού να πει τι ένοιωσε η Μαρία, πού να πει τι ένοιωσε ο Πέτρος, τίποτε από αυτά, δεν τα γράφει μέσα, δεν χρειάζονται αυτά, εδῶ θα μπει σε δικαστήριο, τι τα θέλει τα συναισθήματα, τι θέλει τις χαρές, τι θέλει τις λύπες, τίποτε από αυτά εδῶ μέσα δεν υπάρχουνε. Ούτε χαρακτηρισμοί δεν υπάρχουνε· πουθενά δεν θα βρείτε τον κακό Ιουδα, απλῶς θα πει τον Ιουδα. Ούτε θα βρείτε πουθενά, τον καλό ας πούμε Κυρηναίο που πήρε τον Σταυρό, ή τον καλό τον Χριστό μας. Η υμνωδία τα έχει αυτά, «ὃ δὲ παράνομος Ιουδας οὐκ ήβουλήθη συνιέναι,» οι δόλιοι Εβραίοι και λοιπά, γιατί; Γιατί η υμνωδία κάνει ποίηση, εδῶ στο ευαγγέλιο είναι δικαστήριο, εδῶ απλῶς λέει ο Ιουδας απήγξατο, ο Πέτρος και τα λοιπά, γεγονότα συγκλονιστικά τα λέει με δυο λόγια.

Εδῶ λοιπόν συνεχίζω, αμέσως μόλις τὰ πε, τίποτα απ' όλα αυτά, εξήλθε ουν ο Πέτρος και ο άλλος μαθητής και ήρχοντο εις το μνημειον. Πήγανε λοιπόν, ασφαλῶς, πηγαίνανε στο μνημείο. Θα πηγαίνανε περπατώντας, σιγά-σιγά; Θα τρέχανε, πραγματικά, *«έτρεχον δε οί δύο ὁμοῦ· και ο άλλος μαθητής προέδραμε τάχιον τοῦ Πέτρου και ήλθε πρώτος εις τὸ μνημείον,»* τρέχανε λέει· και ο άλλος μαθητής προέδραμε τάχιον του Πέτρου και ήλθε πρώτος εις το μνημειον. Εδῶ για προσέξτε: λέει ότι τρέχανε, καλά. Θα μπορούσε να πει ότι φτάσανε στο μνημείο και μπήκανε και είδανε τα οθώνια. Γιατί, ενώ είναι τόσο λακωνικό το ευαγγέλιο, βάνει αυτές τις λεπτομέρειες, ότι έτρεχαν και οι δύο ὁμοῦ, αλλά ο άλλος μαθητής πήγε πρώτος στο μνημείο; Γιατί το βάζει, διότι ένας ας πούμε δικαστής που θα ερευνούσε αργότερα -και ερεύνησαν πολλοί και πονηροί και αγαθοί το ευαγγέλιο -, που θα καθότανε να βρει την ψυχολογία του Ιωάννη, γιατί μελέτησαν και αφιέρωσαν μία ζωή για τον Ιωάννη φερ' ειπείν, για να του βρουν κάπου σκάρτο, για να ρίξουν το ευαγγέλιο, που θα έμενε και θα το κοιτούσε, αλλά για να εμβαθύνει, έστω και αν είναι άθεος, θάλεγε ο Πέτρος είναι γέρος, ο Ιωάννης είναι νέος. Εδῶ λέει ότι τρέξανε και φτάσανε μαζί, άρα δεν είναι εντάξει το ευαγγέλιο, δεν λέει την αλήθεια, διότι αφού τέτοιο γεγονός τους συγκλόνησε που δεν μπορούσαν να κρατηθούν και αφού τρέχανε και οι δύο, είναι φυσικό να έτρεχε ο νέος, ο Ιωάννης, το παιδί, πολύ πιο γρήγορα από τον άλλον και να έφτανε πρώτος

στο μνημείο. Για να μην το λένε αυτοί εδώ, άρα είναι ψεύτικο. Και εν τούτοις το λέει, γι' αυτό επιμένει ότι ο Ιωάννης έφτασε προέδραμε, είδατε τι λεπτομέρεια. Προχωρεί παρακάτω *«και παρακύψας βλέπει κείμενα τὰ ὀθόνια, οὐ μέντοι εἰσήλθεν. ἔρχεται οὖν Σίμων Πέτρος ἀκολουθῶν αὐτῷ, καὶ εἰσήλθεν εἰς τὸ μνημεῖον καὶ θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα, καὶ τὸ σουδάριον, ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ, οὐ μετὰ τῶν ὀθονίων κείμενον, ἀλλὰ χωρὶς ἐντετυλιγμένον εἰς ἓνα τόπον.»* Δεν λέει ότι μπήκαν και οι δύο μαζί. Και εδώ λεπτομέρεια, πήγε ο Ιωάννης, έφτασε σαν νέος πρώτος, έσκυψε λίγο από την πόρτα, κοιτάει μέσα, αλλά δεν μπήκε μέσα. Έρχεται ουν Σίμων Πέτρος ακολουθῶν αὐτόν και εισήλθε εις το μνημείον και θεωρεῖ τα οθόνια κείμενα. Και παρακάτω, τότε ουν εισήλθεν και ο άλλος μαθητής ο ελθῶν πρώτος εις το μνημείον· γιατί να κάτσει τώρα να μας πει αυτή την λεπτομέρεια, ότι έφτασε πρώτος ο Ιωάννης, ότι έσκυψε, ότι είδε, ότι δεν μπήκε, ότι ήλθε ο Πέτρος, ότι μπήκε ο Πέτρος και μετά μπήκε ο Ιωάννης, γιατί το λέει αυτό; Ακριβῶς για να μην δώσει λαβή σε κανέναν ψυχολόγο αύριο να πει, ότι δεν είναι ψυχολογημένα αυτά τα πράγματα. Ο Ιωάννης νέος, έφτασε πρώτος, αλλά σαν νέος ήταν δειλός, και μάλιστα καθώς ήταν και εκρηκτική φύσις- υιός βροντής του είχε πει ο Χριστός μας- καταλαβαίνετε νέος, ορμητικός και δειλός, όταν μπήκε εκεί τρόμαξε, δεν ήθελε να μπει μέσα. Από τον φόβο του δεν μπήκε μέσα στο μνημείο, και είναι πολύ ψυχολογημένο, είναι απόδειξη ότι λέει την αλήθεια εδώ, διότι αυτό το γράφει ο ίδιος ο Ιωάννης, ο οποίος και του συνέβη το γεγονός. Ο οποιοσδήποτε ψυχίατρος - ψυχολόγος, πονηρός ή αγαθός, δεν μπορεί να βρει ούτε το παραμικρό εδώ ψέμα, διότι πράγματι είναι αποδεικτικό στοιχείο. Δειλός ο Ιωάννης έφτασε εκεί, κοίταξε από περιέργεια, αλλά ο τρόμος του δεν τον άφηνε να μπει μέσα. Γεγονός, ένας νεκρός αναστήθηκε, δεν ξέρανε τι συνέβη, φόβος λοιπόν. Ο Πέτρος που ήρθε μετά ήτανε γεροδεμένος, ήτανε ηλικιωμένος, ήτανε ζωηρός, ήτανε θαρραλέος, όπως ξέρουμε ο Πέτρος και το είχε δείξει στην ζωή του. Η ψυχολογία του τον φέρνει ικανόν να έχει πιο πολύ θάρρος από τον Ιωάννη και μπαίνει ο Πέτρος μέσα. Ο Ιωάννης τώρα, αφού είδε ο άλλος και είδε ότι δεν του συνέβη τίποτα και ότι δεν τού 'ρθε συγκοπή, ότι δεν τού 'γινε κανένα καταπληκτικό εκεί μέσα, γύρευε η φαντασία του τι τού 'λεγε, πήρε θάρρος και στο τέλος λέει μπήκε και αυτός μέσα μετά. Πολύ αλήθεια, δεν μπορεί κανείς να βρει ψέμα. Ένα άλλο πάλι εδώ: μπήκανε· μετά τι είδανε όταν μπήκανε, κοιτάξτε λεπτομέρεια περιγραφής. *θεωρεῖ τὰ ὀθόνια κείμενα*, περιγράφει πως είδανε τα σεντόνια, χάμω εκεί στην θέση, όπως ήτανε το σώμα. *Και το σουδάριον* -το κεφαλομάντηλο-, *ὃ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ,*, αυτό που του είχαν βάλει στο κεφάλι δηλαδή, ου μετά των οθωνίων κείμενον. Τώρα τι ανάγκη ήτανε να πει, αυτός που δεν λέει καμμία λεπτομέρεια, πως ακριβῶς ήτανε τα οθόνια, που ήτανε το μαντήλι, και όχι μόνον που ήτανε το μαντήλι, γιατί να μπει σε αυτή την λεπτομέρεια, να πει τα είδανε κάτω. Αλλά «χωρίς», χωριστά, και όχι απλῶς μόνον χωριστά, αλλά εντετυλιγμένον εις ἓνα τόπον, καλοδιπλωμένο, καλοβαλμένο σαν να τόφτιαξε νοικοκυρά σε έναν τόπο. Κοιτάξτε μέχρι ποίου σημείου βάζει λεπτομέρειες, ακριβῶς διότι είναι αποδεικτικό στοιχείο. και μπορεί ο καθένας αν θέλει να το ερευνήσει και να βγάλει τα συμπεράσματά του και πολλά συμπεράσματα βγαίνουν από εδώ.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ19

Γ.19
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ (6-10)

Αυτή η νοικοκυροσύνη του τυλιγμένου μαντηλιού, δείχνει ότι ο Χριστός μας δεν ανεστήθη την ώρα που πετάχτηκε ο λίθος, αυτό έγινε για τους φρουρούς, αυτό που λένε οι παπικοί και το βάζουν και σε εικόνες, αλλά πολύ νωρίτερα, με την ησυχία του χωρίς να τον βιάζει κανένας, τακτοποίησε αυτό που είχε στο κεφάλι του, τάβαλε στην θέση τους ωραία, έφυγε ώρες πριν πάρουν είδηση οι άπο και πολλά άλλα.

Βλέπουμε λοιπόν ότι γι' αυτόν τον σκοπό γράφτηκαν τα ευαγγέλια. Το δείχνει η ίδια η δομή τους: όποιος ξέρει λίγο από αυτά τα νομικά και ψάξει και διαβάσει τα ευαγγέλια -και πολλοί τα διάβασαν-, θα τα βρεί ότι είναι αποδεικτικά στοιχεία που πρέπει να τα δεχτεί ο οποιοσδήποτε δικαστής του κόσμου και σε οποιονδήποτε αιώνα και αν ζει. Αυτή είναι η πρώτη απόδειξη που βγαίνει μέσα από το ίδιο το ευαγγέλιο. Η λεπτομέρεια, τα ψυχολογημένα και η ακρίβεια με την οποία είναι γραμμένα, ώστε να μην μπορεί να τα αρνηθεί κανείς. Αλλά δεν είναι μόνο αυτό που βγαίνει μέσα από το ευαγγέλιο. Το ίδιο το ευαγγέλιο μας δίνει αυτήν την πληροφορία, ότι γράφτηκε γι' αυτό τον λόγο, για δικόγραφο, για δικογραφία, για αποδεικτικό στοιχείο σε όσους θα ήθελαν να αρνηθούν την ανάσταση. Και εδώ ας μου επιτρέψετε να κάνω μία παραπομπή, γιατί πιθανόν να το ξεχάσω.

Οι αποδείξεις που δίδονται εδώ, μέχρις σχολαστικότητας, δεν προορίζονται μόνον για τους αθέους, μόνον για τους αρνητές: το ευαγγέλιο δεν γράφτηκε σαν αποδεικτικό στοιχείο για να πείσει τους απίστευτους και τους εχθρούς του ευαγγελίου. Γράφτηκε για εμάς: πόσες φορές δεν λέμε, κλονίζεται η πίστη μας, «έχω ώρες που λέω, με αυτά που ακούω με αυτά που μου συμβαίνουνε, μου 'ρχεται, ...να υπάρχει άραγε τίποτες, να υπάρχει Θεός,» έρχεται ώρα που ο διάβολος μας φέρνει σε αυτή την θέση. Βέβαια το ξεπερνάμε, αλλά κλονιζόμαστε, ιδίως οι νέοι κλονίζονται πιο πολύ. Γράφτηκε λοιπόν και για εμάς. Για εμάς το εάν υπάρχει ή δεν υπάρχει Θεός δεν είναι θέμα κείριο. Για μας κείριο είναι αν ο Χριστός είναι Θεός και αν αναστήθηκε κι αν είμαστε βέβαιοι γι' αυτό. Αν λοιπόν προς στιγμήν κλονιστούμε και αμφιβάλλουμε μέσα μας, το ευαγγέλιο γράφτηκε και για μας. Αν κλονίζεσαι και έχεις αμφιβολία αν είναι ο Χριστός Θεός, κάθησε, μελέτησε, ερεύνησε, για να πειστείς ότι έτσι είναι πράγματι. Και πράγματι ο χριστιανός έχει το ευαγγέλιό του, το ερευνάει, βλέπει τα στοιχεία τα ατράνταχτα και πλέον του φεύγει η ολιγοπιστία, του φεύγει η απιστία. Και για εμάς λοιπόν είναι αποδεικτικό στοιχείο το ευαγγέλιο, για να μαρτυράει και σε εμάς ότι έτσι έγινε, ότι αλήθεια ήταν άνθρωπος, ότι αλήθεια πέθανε, ότι αλήθεια ετάφη, ότι αλήθεια αναστήθηκε και ότι αλήθεια φανερώθηκε και αναλήφθηκε και μπορούμε βέβαια, αν είμαστε καλόπιστοι, να το διαπιστώσουμε αυτό, ερευνώντας το ευαγγέλιο.

Το γράφει ο Ιωάννης, κλείνοντας το ευαγγέλιό του, " ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν

κόσμον χωρήσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. ". Λέγει δηλαδή εδώ -και σε έναν άλλο στίχο πάλι νωρίτερα-, ότι δεν τὰ 'γραψα όλα όσα έκανε ο Ιησούς, δηλαδή δεν έγραψα την ιστορία του Χριστού, γιατί πολλοί λένε ότι το ευαγγέλιο είναι η ιστορία του Χριστού. Η ιστορία του Χριστού ούτε γράφηκε -το λέει ο Ιωάννης- γράψανε ότι ήταν απαραίτητο για να αποδείξουμε την ανάσταση. Είναι πολλά από την ζωή του και από την ιστορία του Χριστού, που δεν τὰ 'χουμε γράψει στο ευαγγέλιο. Γιατί και να θέλαμε να τα γράψουμε, θά 'πρεπε να γεμίσουμε όλο τον κόσμο με βιβλία, και πάλι δεν θα τέλειωνε η ιστορία του Χριστού. Δεν γράφτηκε λοιπόν σαν ιστορία του Χριστού, ούτε σαν διδασκαλία, διότι έχουν παραλείψει πολλά και το λέει εδώ. Λέει σε ένα άλλο σημείο «*ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσητε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ*» για να τα πιστέψετε τα γράψαμε αυτά. Και στο τέλος βάζει την υπογραφή του ο Ιωάννης, που είναι μάρτυρας, το υπογράφει σαν μάρτυρας, κάτω από την κατάθεσή του, το ευαγγέλιό του δηλαδή: «*Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς* (εγώ που υπογράφω, εγώ είμαι ο μαθητής, που αναφέρει πριν ότι πήγε στο μνημείο και τα λοιπά) *ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψας ταῦτα*» Είμαι μάρτυρας λέει εγώ ο μαθητής και προσέξτε, δεν λέει ο *μαρτυρήσας*, δηλαδή τελείωσε το ευαγγέλιο, βάζει την υπογραφή του τελείωσε. Δεν θά 'πρεπε να πει, εγώ μαρτύρησα, ο μαρτυρήσας μέσα στο ευαγγέλιο περί τούτων; Όχι, λέει ο *μαρτυρῶν*, και τώρα ακόμη που τὸ 'γραψα εξακολουθῶ να μαρτυρῶ και θα σας το δώσω να το διαβάσετε. Και έζησε πολλά χρόνια από το ευαγγέλιό του ο Ιωάννης, ο μαρτυρῶν περί τούτων, *καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ*. ". Δηλαδή άν και κανείς αμφιβάλλει, να 'ρθει να με βρει -που είμαι και μάρτυρας- να του μαρτυρήσω και προφορικά γι' αυτά. Νομίζω ότι και από αυτό φαίνεται ότι το ευαγγέλιο γράφτηκε για αποδεικτικό, σαν δικογραφία, σαν δικόγραφο που πιστοποιεί αδιάσειστα, διά μέσου των αιώνων, την ανάσταση του Χριστού.

Αλλά έχουμε κι άλλες μαρτυρίες γι' αυτό και κυρίως έχουμε την μαρτυρία του ίδιου του Χριστού μας. Η Γραφή δηλαδή εγράφηκε μόνον για να μαρτυρήσει για τον εαυτὸν Του, για την αναστασή Του. Διότι κάπου -στον Ιωάννη πάλι- λέει, «*Ερευνάτε τας γραφάς, ὅτι υμεῖς δοκεῖτε ἐν αὐταῖς ζωὴν αἰώνιον ἔχειν· καὶ ἐκεῖναι εἰσὶν αὶ μαρτυροῦσαι περὶ ἐμοῦ* ". Οι Γραφές λέει είναι αυτές που μαρτυράνε για μένα, όχι που γράφτηκαν για δική σας διδασκαλία, αλλά που γράφτηκαν για να μαρτυράνε για μένα. Ὡστε και ο ίδιος ο Χριστός μας πιστοποιεῖ, ότι το ευαγγέλιο, η Καινή Διαθήκη γράφτηκε για μάρτυρας της αναστάσεως του Χριστού, που είναι το κέντρο του χριστιανισμού.

Ο Παῦλος τώρα, για να πάμε εκεί πέρα από τα ευαγγέλια, λέει: " *εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται, κενὸν ἄρα τὸ κήρυγμα ἡμῶν, κενὴ δὲ καὶ ἡ πίστις ὑμῶν* ", και παρακάτω, " *ἐλεεινότεροι πάντων ἀνθρώπων ἐσμέν* ". Το ευαγγέλιο είναι τέλειο, όλα του είναι τέλεια, οι νόμοι του οι ευαγγελικοί, όλα αγγελικά, αλλά εάν η ανάστασις που λέει μέσα αφαιρεθεῖ, " *εἰ δὲ Χριστὸς οὐκ ἐγήγερται*," , δηλαδή εάν αυτό που λέει για την ανάσταση δεν είναι σωστό λέει ο Παῦλος, αυτό μόνο εάν δεν είναι σωστό, κενόν, αδειανό δηλαδή, κούφιο, ντενεκές αδειανός αυτό θα πει, κενόν το κήρυγμα ημών.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ20

Γ.20
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ (6-10)

Το κήρυγμά του ποιό ήταν; το ευαγγέλιο. Το ευαγγέλιο λέει που σας κήρυξα, όλο αυτό το ευαγγέλιο, αυτό ήταν το κήρυγμα του Παύλου, είναι κούφιο, είναι ντενεκές. Πότε; Εάν αφαιρέσουμε από μέσα την ανάσταση. Ποιό; Το τελειότερο βιβλίο που γράφτηκε στην γη, που το συλούν, που το κλέβουν, που το ληστεύουν και πιστοί και άπιστοι, όλοι το σέβονται και το προσκυνούν, είναι κούφιο λέει. Είναι ντενεκές, πως; Αν αφαιρεθεί από μέσα ένα μόνο γεγονός, η ανάσταση του Χριστού. Κενόν, αδειανό το κήρυγμά μας, κενή και η πίστις ημών, και η πίστις σας και όλα σας τα καλά, και η ζωή σας και όλα είναι κούφι, αδειανά. Και όχι μόνον δεν ωφελεί το ευαγγέλιο σαν τέλεια διδασκαλία, αν αφαιρεθεί η ανάστασις, αλλά είμαστε ελεεινότεροι πάντων των ανθρώπων. Αν μείνουμε σε αυτά και βγάλουμε την ανάσταση, όχι μόνον δεν είμαστε καλύτεροι εάν εφαρμόζουμε αυτό το ευαγγέλιο, αλλά είμαστε οι χειρότεροι και οι πιο ελεεινοί από όλους τους ανθρώπους. Ώστε καταλαβαίνουμε ότι στόχος και σκοπός του ευαγγελίου, είναι η πιστοποίησης με αδιάσειστα στοιχεία διά μέσου χιλιάδων χρόνων, και εις τους αιώνας των αιώνων, της αναστάσεως του Χριστού μας. Μόνον γι' αυτό εγράφηκε το ευαγγέλιο.

Αυτό βέβαια έχει και τις συνέπειές του, οι οποίες συνέπειες μπορεί κανείς να τις ψηλαφήσει, μέσα στην ιστορία. Μπορούμε δηλαδή να αντιμετωπίσουμε τους αθέους και τους απίστους ως εξής: να τους πούμε δηλαδή: κύριοι άθεοι, κύριοι αρνητές, κύριοι κομμουνιστές, κύριοι σοσιαλιστές, κύριοι ιεχωβάδες, κύριοι μαθητές δεν ξέρω ποιοί είστε, το ευαγγέλιο δεν κλέβεται, δεν αντιγράφεται, δεν διορθώνεται, ούτε βελτιώνεται, όπως νόμισαν αυτοί, περί ισότητος, περί αδελφосύνης, περί δικαιοσύνης, ότι βελτίωσαν τάχα το ευαγγέλιο. Δεν βελτιώνεται αλλά, όπως κάνει υπόθεση και αυτός που διαβάσαμε πριν, και εάν ακόμα πιστέψουμε ότι μπορείτε να το αντιγράψετε, και εάν ακόμα πιστεύουμε ότι ήταν δυνατόν, που δεν είναι δυνατόν, να το βελτιώσετε κατά άνθρωπον, και πάλι, μόνο του, χωρίς την ανάσταση θα ήταν άχρηστο. Και όχι μόνον άχρηστο, και επιζήμιο. Και βλέπετε, όσα και αν έχουν πάρει καλά και όσοι και εάν παίρνουν από το ευαγγέλιο, όταν πάνε να τα εφαρμόσουνε, όχι μόνο άχρηστα βγαίνουνε, αλλά βασανίζουνε και την ανθρωπότητα. Ωραίες θεωρίες, αγγελικές-ευαγγελικές θεωρίες, στην πράξη γίνονται κρεατομηχανές που αλέθουν ανθρώπους. Δεν κλέβεται το ευαγγέλιο και όσοι το επιχειρήσαν εχτύπησαν και χτυπούν το κεφάλι τους και μη νομίσουν ότι φτιάχνουν κάτι καλύτερο. Εδώ στέκει ένα ωραίο παράδειγμα, που αναφέρει ένας μεγάλος θεολόγος του περασμένου αιώνας, ο Κωνσταντίνος Καλλίνικος -θα τον έχετε ακούσει-, που έχει γράψει πολλά βιβλία και είναι από τους μεγάλους μας νεότερους θεολόγους. Λέει το εξής περιστατικό που συνέβη παλαιότερα. Στην Γαλλία, όταν ήτανε πολιτικός πρωθυπουργός ο Ταλλεϋράνδος, ένας από τους μεγάλους άνδρες της Γαλλίας, λέει λοιπόν εκεί: "εξεμυστηρεύθη ποτέ στον Ταλλεϋράνδον ο

θεοφιλανθρωπιστής Λαρεβελιέρ Ρεπώ, την άφατη θλίψη του (ήταν θλιμμένος μέχρι θανάτου δηλαδή), διότι η νέα θρησκεία την οποία τούτος είχε εφεύρει (πήρε το ευαγγέλιο δηλαδή και το βελτίωσε και έφτιαξε μία νέα θρησκεία καλύτερη βέβαια από του ευαγγελίου), διά την σκεπτικιστική εποχήν του. Για να μπορούν να την παραδεχτούν οι σκεπτικιστές, οι μοντέρνοι, οι άθεοι της εποχής του, (αυτό ήταν εν είδος ορθολογισμού, με επίχρωση χριστιανική· είχε πάρει τὸ ευαγγέλιο) έβαλε και τον ορθολογισμό και έφτιαξε μία θρησκεία που την θεωρούσε την τελειότερη που είναι δυνατόν να γίνει, πολύ καλύτερη βέβαια και από την χριστιανική και από το ευαγγέλιο και την ονόμασε θεοφιλανθρωπισμό, έτσι το ονόμασε, όχι αθεισμό, γιατί πίστευε στον Θεό αυτός, αλλά έφτιαξε τη δική του ας πούμε θρησκεία, καλύτερη. Μιας, είπε ο καημένος, που οι άνθρωποι δεν δέχονται το ευαγγέλιο όπως είναι, ας το φτιάξουμε καλύτερο, να μπορούν να το χωνέψουν, αυτό που συνήθως λέγεται και σήμερα, να το εκσυγχρονίσουμε, όπως λένε ο Χριστός θά 'βανε νερό στο κρασί του εάν ερχότανε σήμερα, να κόψουμε τις λειτουργίες, να τα φτιάξουμε καλύτερα κάπως, πιο σύγχρονα, να 'ρθουνε οι νέοι, να μαζέψουμε τον κόσμο. Αυτό τότε σκέφτηκε αυτός να κάνει ο καημένος, με καλό σκοπό και έφτιαξε αυτό την θρησκεία του, που ήτανε και λεγότανε θεοφιλανθρωπισμός, και ήτανε το ευαγγέλιο βελτιωμένο, όπως νόμιζε αυτός. Και παραπονέθηκε με άφατη θλίψη στον Ταλλεϋράνδο, αυτόν τον πολιτικό πολύ ξύπνιο, ότι δεν κατέκτησα καθόλου έδαφος, το κήρυττα λέει και κανείς δεν το άκουγε, δεν γύριζε κανείς να του δώσει σημασία και ήτανε πολύ θλιμμένος. Ο ευφυής γάλλος διπλωμάτης του απήντησε δηκτικώς (δηλαδή δηκτικά θα πει με δάγκωμα, ήταν η απάντηση τέτοια που τον δάγκωνε ας πούμε, γιατί ήτανε πολύ ξύπνιος άνθρωπος): δεν υπάρχει παρά ένας και μόνον τρόπος για να επιτύχεις και να το διαδώσεις, πήγαινε να σταυρωθείς και την τρίτη ημέρα να αναστηθείς και τότε όλα θα πάνε καλά και το ευαγγέλιό σου θα πάρει τόπο.

Επομένως με αυτό φαίνεται ότι δεν μπορεί κανείς να αντιγράψει ευαγγέλιο, όσο και αν το πάρει και το βελτιώσει και αν το πάρει και όπως είναι. Δεν είναι το κέντρο δηλαδή το ευαγγέλιο, για εμάς, δεν είναι δηλαδή μόνον η Εκκλησία μόνον το ευαγγέλιον. Από αυτό τι θέλουμε να πούμε, ότι ο χριστιανισμός δεν εξαντλείται μόνον στο ευαγγέλιο· όλη η ζωή της Εκκλησίας, όλα όσα έχει η Εκκλησία, δεν εξαντλούνται μόνον στο ευαγγέλιο. Μετά από το ευαγγέλιο υπάρχει η Ανάσταση την οποία γράφει το ευαγγέλιο. Μετά στην ανάσταση όμως έγινε η φανέρωση του Χριστού μας, του οποίου τα λόγια επί σαράντα ημέρες, γιατί σαράντα μέρες λέει ήταν συναλιζόμενος, τρώγανε μαζί ψωμί κι αλάτι, όπως και πρώτα, και τους δίδασκε συνεχώς. Τους είπε πράγματα τα οποία δεν τα έχει το ευαγγέλιο. Τα λόγια του λοιπόν επί σαράντα ημέρες, τα οποία είπε αναστημένος πια ο Κύριός μας, δεν περιέχονται στο ευαγγέλιο, περιέχονται στις λεγόμενες αποστολικές διαταγές. Τα μυστήρια της Εκκλησίας δεν είναι μέσα στο ευαγγέλιο, είναι μετά, σε διαταγές των αποστόλων και σε όσα τους είπε μετά. Τα μνημόσυνα, η παράδοση διαρκώς πλουτίζεται, το Πνεύμα διαρκώς πλουτίζει την Εκκλησία και στην πράξη των αγίων ακόμη ευρίσκεται η Εκκλησία μας, δεν είναι δηλαδή μόνον το ευαγγέλιο.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ21

Γ.21
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ (6-10)

Για να το πω πιο απλά, δεν είναι η Εκκλησία, ο χριστιανισμός, η ορθοδοξία, μέσα στο ευαγγέλιο, αλλά είναι το ευαγγέλιο μέσα στην Εκκλησία. Και μάλιστα είναι το θεμέλιο της Εκκλησίας. Δεν μπορεί να κάνει η Εκκλησία χωρίς το ευαγγέλιο, είναι τα θεμέλια. Αλλά τα θεμέλια δεν είναι το άπαν μιας πολυκατοικίας όπως ξέρετε, μετά τα θεμέλια είναι οι όροφοι, πρώτος, δεύτερος, τρίτος, πεντηκοστός. Έτσι και εδώ η Εκκλησία μας, είναι το οικοδόμημα που χτίζει το Πνεύμα το Άγιον. Είναι το Σώμα του Χριστού που είναι κεφαλή ο ίδιος και διαρκώς το πλουτίζει και το μεγαλώνει. Βέβαια έχει τα θεμέλια που είναι οι Άγιες Γραφές, το ευαγγέλιο, και που είναι ικανά να κρατήσουνε όχι πέντε, δέκα, πενήντα διακόσια πατώματα, αλλά άπειρα πατώματα, άπειρα επάνω να ανεβάσουν το σώμα της Εκκλησίας, και εκεί να μένει το ευαγγέλιο θεμέλιο για να μην κλονίζεται. Και τα θεμέλια αυτά, το ευαγγέλιο, όταν δεν το πειράζουμε καθόλου, είναι ικανό να κρατήσει την Εκκλησία επάνω του στους αιώνας των αιώνων, μέχρι την Δευτέρα Παρουσία.

Τώρα, πολλοί κατά καιρούς θέλησαν να το αλλάξουν, δοκίμασαν να το αλλάξουν· και όχι μόνον ξένοι και εχθροί του χριστιανισμού, αλλά και άνθρωποι που λένε ότι πιστεύουν στον Χριστό και άνθρωποι με άδολη καρδιά. Κράτησαν μόνο το ευαγγέλιο, αυτό είναι λέει η Εκκλησία, αυτό είναι ο χριστιανισμός, εγώ πέρα από το ευαγγέλιο δεν πιστεύω τίποτε άλλο. Δηλαδή δεν είπαν ότι το ευαγγέλιο είναι μέσα στην Εκκλησία, αλλά είπαν ότι η Εκκλησία είναι μέσα στο ευαγγέλιο· είναι οι γνωστοί μας προτεστάντες, αλλά όχι μόνον αυτοί, και όσοι επηρεάστηκαν από αυτούς. Θυσίασαν και περιουσίες για να το εφαρμόσουνε κατά γράμμα το ευαγγέλιο, τον ευαγγελικό νόμο, την ηθική του, την κοινωνική του διδασκαλία, αγνοώντας βέβαια την ανάσταση του Χριστού, να το εφαρμόσουνε εδώ επάνω στην γη και τα περισσότερα, αν όχι όλα, τα τραγικά γεγονότα της ιστορίας, είναι μια προσπάθεια να εφαρμόσουνε κατά γράμμα το ευαγγέλιο, αγνοώντας την ανάσταση και τον Κύριο του ευαγγελίου, τον Κύριο της Εκκλησίας, τον Χριστό μας. «Ήρθες Χριστέ μας, μας τα είπες, τα 'γραψες, τα έχουμε στα ευαγγέλια, τώρα δεν σε θέλουμε εσένα. Κάτσε στην άκρη, εμείς θα τα φτιάξουμε, από 'δω και πέρα ξέρουμε» Μπορώ τώρα -τελειώνοντας βέβαια- επιγραμματικά να σας πω μερικά ονόματα, που 'ναι συνέπειες της διαστρεβλώσεως του ευαγγελίου. Οι παπικοί, που στήριξαν στο ευαγγέλιο το πρωτείο του πάπα, τι έκαναν στην ανθρωπότητα· η ιερά εξέταση, που στήριξε - διόρθωσε κάποτε το ευαγγέλιο και άρχισε να καίει τους ανθρώπους, τι έκανε στην ανθρωπότητα; Οι προτεστάντες, που κρατάνε μόνο το ευαγγέλιο και λένε τίποτε άλλο, εμείς αυτό πιστεύουμε, ούτε σε αγίους, ούτε παράδοση, ούτε τίποτε άλλο, μόνο το ευαγγέλιο· ούτε και στον Χριστό τώρα αν μας πει και τίποτα καινούργιο, ότι έγραψε-έγραψε, τώρα πάει δεν έχει δικαίωμα να πει τίποτε άλλο, κάτσε εκεί στην άκρη και εμείς θα το εφαρμόσουμε, ενώ ο Χριστός είναι η κεφαλή της Εκκλησίας, είναι μέσα στο Σώμα και διαρκώς πλουτίζει την Εκκλησία Του, με την πράξη των αγίων του βέβαια. Και όχι μόνον αυτοί· οι σταυροφόροι, με τον σταυρό και με το ευαγγέλιο ξεθεμέλιωσαν την Βυζαντινή Αυτοκρατορία

και ήλθε ύστερα ο Μωάμεθ και έκανε ότι έκανε. Οι αιρετικοί όλων των εποχών, οι ιεχωβάδες οι σημερινοί, το ευαγγέλιο δεν έχουν και περιφέρουν; άλλο τώρα αν το έχουνε κουτσοuréψει.

Αλλά δεν είναι μόνον αυτοί, υπάρχουν και άδολοι άνθρωποι. Αυτοί τουλάχιστον εν μέρει είναι πονηροί, εν μέρει ήθελαν να κάνουν κακό, χρησιμοποιούσαν το ευαγγέλιο για να κάνουνε, ή να ικανοποιήσουν τον εγωισμό τους, όπως ο πάπας να βγει αρχηγός όλης της γης, κεφαλή της Εκκλησίας και ο Χριστός να πάει στην άκρη, ή για να ικανοποιήσουν ας πούμε την λογική τους, όπως οι προτεστάντες, ή για να ικανοποιήσουνε τις κατακτητικές τους βλέψεις, όπως οι σταυροφόροι που τους έστειλε ο πάπας να διαλύσουνε την βυζαντινή αυτοκρατορία, είτε άλλοι πονηροί που χρηματοδοτούνται, οι ιεχωβάδες που εξυπηρετούν συμφέροντα άλλων, αλλά υπάρχουν και άδολοι άνθρωποι, οι οποίοι πίστεψαν στο Ευαγγέλιο, αλλά αγνόησαν την ανάσταση και την Εκκλησία και καταστράφηκαν. Πριν χρόνια η τηλεόραση παρουσίασε ένα πλοίο, είναι κάτω λέει εκεί στα ναυπηγεία στην Ελευσίνα, λέγεται μάλιστα "ανάστασις" και είχε καμμιά πενηνταριά -εκατό ανθρώπους μέσα, με κάτι παιδάκια που είχαν μαζέψει από όλο τον κόσμο, και εφαρμόζανε λέει το ευαγγέλιο, χωρίς όμως καμμία σχέση με την ορθοδοξία, ήταν πενητηκοστιανοί αυτοί. Τρία χρόνια ήτανε κάτω στην Ελευσίνα λέει και επισκεύαζαν το πλοίο αυτό, ένα μικρό πλοίο που είναι κρουαζιερόπλοιο. Δεν ήταν ο σκοπός τους αυτός, σκοπός τους ήτανε να βγαίνουνε έξω και να προσπαθούνε να μαζεύουνε, να προσηλυτίζουνε. Αυτοί την ζωή τους την αφιέρωσαν μέσα σε αυτό το πλοίο, πήραν τα παιδάκια τους και πήγανε και κλειστήκανε σε αυτό το πλοίο, και ζουν φυλακισμένοι εκεί μέσα, γιατί; Για τον Χριστό και λένε ύμνους προς τον Χριστό, αλλά απλώς να εφαρμόσουνε αυτά που λέει το ευαγγέλιο και παγιδεύτηκαν και παγιδεύονται, όπως και άλλες κινήσεις. Δεν θυμάστε την κίνηση του Μάνσον, οι άλλοι στην Αμερική που ξεκίνησαν να εφαρμόσουν κατά γράμμα το ευαγγέλιο και στο τέλος αυτοκτόνησαν, τους εκτέλεσαν όλους: όλα αυτά τα πράγματα, οι χίππυς, τα παιδιά του Ιησού στην Αμερική τα παιδιά του Μω, που τα πήραν οι επιτήδειοι με την αγνή τους πρόθεση ότι θα θυσιάσουν την ζωή τους και τα αφήσαν όλα για τον Χριστό και τις κοπέλες τις βγάζανε και τις εκδίδανε επί χρήμασι για να μαζεύουνε τάχα για την εκκλησία λεφτά και τα τρώγανε αυτοί οι πονηροί.

Όστε και άδολοι άνθρωποι, αν θελήσουν να αφαιρέσουν την ανάσταση και να εφαρμόσουν το ευαγγέλιο, για να κάνουν καλύτερη την ανθρωπότητα, παγιδεύονται. Και άλλες περιπτώσεις υπάρχουνε, που όταν θέλησαν κανείς να εφαρμόσουν το ευαγγέλιο, αλλά ή κουτσουρεμένο -χωρίς την Ανάσταση-, ή επηυξημένο -να βάλεις παραπάνω-, ή ελαττωμένο -να βγάλεις μερικά που δεν μας κάνουνε-, ή βελτιωμένο, ή συγχρονισμένο, πρώτα καταστρέφουν τον εαυτόν τους και ύστερα καταστρέφουν και την ανθρωπότητα. Διότι μοιάζουν με εκείνον τον αρχαίο τον Προκρούστη.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ22

Γ.22
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ (6-10)

Ξέρετε ο Προκρούστης τι έκανε, είχε ένα κρεβάτι, λέει η μυθολογία (οι αρχαίοι ήτανε πολύ βαθείς σε αυτά τα πράγματα, λέγανε τον μύθο, αλλά άλλα ήθελαν να πούνε), και όποιος πήγαινε τον έβαζε στο κρεβάτι· και άμα ήτανε λέει κοντύτερος τον τράβαγε, για να τον φτιάξει ίσον με το κρεβάτι, και τον εξάρθρωνε τον άνθρωπο και τον πέταγε ύστερα από εκεί μέσ 'την θάλασσα.

Άμα ήτανε μακρύτερος, τον έκοβε όσο περίσσευε, για να τον φέρει ίσον. Έ, αυτό κάνουνε πολλές φορές, χωρίς να το θέλουν, όσοι θέλουνε να εκμοντερνίσουν, να φτιάξουν, να αλλάξουν -έστω και ελάχιστα, μία λεξούλα να αλλάξουνε μέσα στο ευαγγέλιο. Κάνουν το έργο του Προκρούστη και τι φτιάχνουν; Φτιάχνουν εξάμβλωμα. Αυτό αναγκάζει τον Παύλο, στον επόμενο στίχο, να φτάσει μέχρι αναθεματισμού, και του εαυτού του και των άλλων. Για ποιόν; Για εκείνον που θα τολμήσει, όχι να αλλάξει το ευαγγέλιο, όχι να βελτιώσει το ευαγγέλιο, όχι να μακρύνει ή να κοντύνει το ευαγγέλιο, αλλά να αλλάξει έστω και μία λέξη, έστω και ένα γράμμα μέσα απ' το ευαγγέλιο.

Στον όγδοο στίχο, θα δούμε μία νέα έκρηξη θυμού πάλι, οργής του αποστόλου Παύλου για τους Γαλάτας. Δηλαδή όχι σαν άτομα τους Γαλάτας, για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετώπιζαν την πίστη και τους ψευδαδέλφους οι Γαλάτες. Τον διαβάζω τον όγδοο στίχο: "**Αλλά και εάν ήμεϊς ή άγγελος εξ ουρανοϋ εύαγγελίζηται υμίν παρ' ο εύηγγελισάμεθα υμίν, ανάθεμα έστω**". Δηλαδή όχι αυτοί που έρχονται, στον θυμό του επάνω λέει ο Παύλος, να σας τα αλλάξουν -το ευαγγέλιο δηλαδή, αυτά που σας κηρύξαμε εμείς σαν απόστολοι-, αλλά *και οι ίδιοι εμείς* που τα είπαμε αν έλθουμε να τα αλλάξουμε, να είμαστε αναθεματισμένοι. Δηλαδή για τον εαυτόν του έλεγε, αναθεματίζει εδώ τον εαυτόν του ο Παύλος, για να δείξει ότι κανείς δεν έχει το δικαίωμα να τα αλλάξει, αλλά και επειδή θέλει ακόμη περισσότερο να δείξει πόσο θυμωμένος είναι και πόσο φοβερά είναι αυτά που κάνανε οι Γαλάτες.

Βρίσκεται δηλαδή σε ένα κρίσιμο σημείο η εκκλησία των Γαλατών. Δεν αρκείται να αναθεματίσει τον εαυτόν του, αλλά και τους αγγέλους του ουρανού ακόμα. Γι' αυτό το είπε, όχι λέει αυτοί που έρχονται, αλλά και εμείς οι ίδιοι ή άγγελος εξ ουρανού, αν αλλάξει λίγο από εκείνα που σας παραδώσαμε εμείς από τις παραδόσεις, να είναι αναθεματισμένος. Βλέπετε καθαρό πόσο θυμωμένος και πόσο οργισμένος είναι αυτήν την στιγμή ο Παύλος, που το γράφει αυτό. Πουθενά στις άλλες επιστολές του, δεν φαίνεται τόσο οργισμένος ο απόστολος. Σε καμιά άλλη, ούτε ακόμη και στις προς Κορινθίους, όταν μιλάει για τον αιμομίκτη, όταν -έχει κι άλλα προβλήματα εκεί και ίσως ηθικά προβλήματα ακολασίας, που δεν τάχει στους Γαλάτες-, δεν μιλάει τόσο θυμωμένος.

Βέβαια τόσο οργισμένη δεν είναι άλλη επιστολή, ίσως και για έναν άλλο λόγο. Διότι όλες τις άλλες επιστολές του, τις έγραφε διά γραμματέως, δηλαδή αυτός

έλεγε και ο γραμματέας την έγγραφε. Αλλά ο γραμματέας όταν έγγραφε αργούσε να γράψει -δεν ήταν όπως σήμερα που γράφουν γρήγορα και ίσως στο διάστημα ώσπου να τα πει στον γραμματέα, ώσπου να τα ακούσει ο γραμματέας λέξη προς λέξη και να τα γράψει, πιθανόν να ηρεμούσε κάπως η οργή του, δεν ήταν ακριβώς όπως τα σκεφτότανε και όπως έβραζε μέσα του, πιθανόν και οι άλλοι που τον άκουγαν να τα λέει, ώσπου να τα γράψει ο γραμματέας, να τον ηρεμούσαν κάπως, και έτσι οι άλλες επιστολές του δεν είναι τόσο οργισμένες. Αλλά ίσως και επειδή δεν ήταν οργισμένος τόσο πολύ, δεν πήρε να γράψει μόνος του τις άλλες επιστολές. Εδώ την έγγραψε τελείως μόνος, ίσως δεν ήταν και κανένας παρών την ώρα που έγγραφε, και έτσι έχουμε μία παρθενική ας την πούμε, γνήσια εικόνα αυτού του ηφαιστείου που λέγεται απόστολος Παύλος.

Αυτά τα αφιερώνουμε σε εκείνους, ιδίως τους νέους, που λένε ότι ο χριστιανισμός κοιμίζει λέει τον άνθρωπο, τον αποβλακώνει τον άνθρωπο, τον κάνει αγαθούτσικο. Αν μπορούσαν να δούνε τον Παύλο, όταν έγινε χριστιανός, βέβαια δεν θα είχανε αυτήν την ιδέα. Ότι αποβλακώνει ο χριστιανισμός τον άνθρωπο τον αποβλακώνει, αλλά ποιόν άνθρωπο αποβλακώνει ο χριστιανισμός; Τον χλιαρό, τον μισοβέζικο, τον μισό στον κόσμο και μισό στην εκκλησία, αυτόν τον αποβλακώνει βεβαίως, όχι κατά λέξη τον αποβλακώνει για να μην το παρεξηγήσουμε, *τον ξερνάει* αυτόν τον άνθρωπο. Είναι σαν ξέρασμα ας πούμε• όταν η εκκλησία έναν χλιαρό τον ξεράσει, φυσικά είναι ένας χαμένος άνθρωπος. Και αυτό που λέω εγώ, δεν το λέω εγώ βέβαια, το λέει ο Κύριός μας, που είπε ότι πρέπει να 'σαι ή ζεστός ή ψυχρός. Διότι εάν είσαι χλιαρός, λέει ο Κύριος στην Αποκάλυψη, θα σε εμέσω, θα σε ξεράσω. Ξεράσματα είναι οι χλιαροί χριστιανοί, και γι' αυτό φαίνονται αποβλακωμένοι και κουτούτσικοι και χαμένοι άνθρωποι. Ο γνήσιος, ο ζεστός χριστιανός, μπορεί να μην είναι σαν τον Παύλο ηφαιστειο, αλλά όμως του μοιάζει, είτε περισσότερο είτε λιγότερο και αυτό βέβαια θα φανεί και στις δύσκολες τώρα μέρες που περνάμε. Διότι εάν ο Παύλος είχε ένα φοβερό πρόβλημα στους Γαλάτες, που επρόκειτο να συγκλονίσει την Εκκλησία, και σήμερα έχουμε και εμείς τέτοια προβλήματα, εδώ θα δείξουμε αν είμαστε σαν τον Παύλο, ή εάν είμαστε όπως λέει ο κόσμος.

Από την μια μεριά δείχνει την οργή του, γιατί δεν το περίμενε ποτέ απ' τους Γαλάτες, που τους είχε δώσει και το αίμα της καρδιάς του, τέτοιο πράγμα να το πάθουνε. Παράλληλα όμως με την οργή του, διότι ο Παύλος και όταν ακόμα είναι οργισμένος, δεν χάνει τον ειρμό των σκέψεών του, δεν χάνει τον αυτοέλεγχό του, δεν αμαρτάνει ο Παύλος. Οργίζεσθε και μη αμαρτάνετε, το έχει πει ο ίδιος και εάν το είπε για εμάς τους άλλους, πολύ περισσότερο το εφάρμοζε στον εαυτόν του. Τον ελέγχει τον εαυτόν του ο Παύλος, αλλά ξέρει πόσο φοβερό είναι αυτό που γίνεται, όταν παραφθείρουν το Ευαγγέλιο, όταν αλλάζουν το ευαγγέλιο• τι τρομερό πράγμα είναι, στην παράδοση, αυτά που τους παρέδωσε ο Παύλος και θέλοντας να δείξει πόσο φοβερό είναι, φτάνει μέχρι τον αναθεματισμό.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ23

Γ.23
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ (6-10)

Θα το δούμε στη συνέχεια αυτό, αλλά αρκεί να αναφέρω, ότι τέσσερες μόνο φορές στη ζωή του, αναθεμάτισε ο Παύλος. Και οι δύο από τις τέσσερες, οι μισές δηλαδή, είναι σήμερα. Θα το ακούσουμε και στον άλλο στίχο πάλι να το επαναλαμβάνει, άλλη μία είναι στην προς Ρωμαίους επιστολή και άλλη μία στην προς Κορινθίους, τέσσερες φορές στην ζωή του. Λοιπόν για να φτάνει μέχρι αυτό το σημείο, θέλει να δείξει επαναλαμβάνω, πόσο φοβερό πράγμα είναι να βάλει κανείς χέρι στο Ευαγγέλιο και στην διδασκαλία της Εκκλησίας του Χριστού, είτε να προσθέσει, είτε να αφαιρέσει, είτε να διορθώσει, είτε να βελτιώσει, είτε να εκμοντερνίσει.

Τώρα το ερώτημα είναι, καλά βάνει τον εαυτόν του και τον αναθεματίζει, γιατί είναι σίγουρος πως δεν πρόκειται να το κάνει αυτό και επομένως είναι χωρίς περιεχόμενο το ανάθεμα που βάνει για τον εαυτόν του. Αν και λέει εμείς – εννοεί τον εαυτό του, και από ταπεινώση βάνει το εμείς, για τους συνεργάτες του το λέει-. Αν λοιπόν και εμείς ακόμα, εγώ δηλαδή, αν το αλλάξω, να είμαι αναθεματισμένος. Γιατί το λέει αυτό; Γιατί ξέρει ότι οπωσδήποτε αυτός δεν πρόκειται να το αλλάξει, κάνει μια υπόθεση που είναι αδύνατη να πραγματοποιηθεί και έτσι είναι χωρίς αντίκρισμα ο αναθεματισμός για τον εαυτόν του. Αλλά, γιατί ανακατεύει τους αγγέλους τώρα; Τι δουλειά έχουν οι άγγελοι, γιατί το είπε αν προσέξατε, και εάν ακόμη τολμήσει άγγελος από τον ουρανό να βάλει χέρι στο Ευαγγέλιο, να αλλάξει μια γραμμή, μια λέξη από το Ευαγγέλιο και την διδασκαλία της Εκκλησίας μας δηλαδή, η οποία στηρίζεται στο Ευαγγέλιο και αυτό να 'ναι αναθεματισμένο.

Δύο λόγοι είναι, ο ένας είναι λόγος ουσίας, διότι στην Παλαιά Διαθήκη, την οποία βέβαια ο Παύλος κατείχε όσο ελάχιστοι, στον προφήτη Μαλαχία, άγγελοι ονομάζονται και οι ιερείς, της Παλαιάς Διαθήκης. Για να μην λοιπόν νομιστεί ότι όταν λέγει άγγελο εννοεί τους ιερείς, δηλαδή εάν έλθουνε και οι ιερείς του μωσαϊκού νόμου και θα το αλλάξουνε, επειδή εκεί λέγονται άγγελοι, για να μην νομίσουν ούτε αυτό, δεν αφήνει ούτε αυτό το περιθώριο, μήπως την λέξη άγγελος την παρερμηνεύσουν με τον ιερέα. Πράγματι ο Μαλαχίας στο δεύτερο κεφάλαιο γράφει: *«ὅτι χεὶλη ἱερέως φυλάσσεται γινῶσιν καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ διότι ἄγγελος κυρίου παντοκράτορός ἐστιν»* Τον ιερέα ο Μαλαχίας τον ονομάζει άγγελο Κυρίου παντοκράτορος. Για να μην λοιπόν νομίσουν ότι πρόκειται για άνθρωπο, αλλά πραγματικά ότι μιλάει για αγγέλους, γι' αυτό λέει αγγέλους εξ ουρανού. Και εδώ, πάλι αναθεματίζοντας τώρα τους αγίους αγγέλους, κάνει κάτι το οποίο είναι αδύνατον να γίνει. Και πάλι εδώ η υπόθεση που κάνει είναι για να δημιουργήσει εντύπωση, γιατί είναι φοβερό το ανάθεμα. Θα δούμε στη συνέχεια τι σημαίνει ανάθεμα και τι σημαίνει αναθεματισμός, για να προσέχουμε να μην πιάνουμε στα χείλη μας τέτοια λέξη, διότι είναι πολύ φοβερό. Ακριβώς γι' αυτό το τολμάει τώρα για τους αγγέλους του ουρανού, επειδή ξέρει ότι είναι αδύνατον οι άγγελοι του ουρανού, όχι μόνον να αλλάξουν το Ευαγγέλιο, αλλά ούτε να το διανοηθούν

καν. Ξέρουμε ότι οι άγγελοι του ουρανού έχουν στερεωθεί στο αγαθόν, ότι θέλει ο Θεός θέλουν, ότι θέλει ο Χριστός θέλουν και με την θέλησή τους βέβαια δεν υπάρχει περίπτωση να επέμβουν καθόλου. Είναι αδύνατον άγγελος του ουρανού να βάλει χέρι στο Ευαγγέλιο, γι' αυτό το λέει, και τολμάει να το βάλει αυτό με τους αγγέλους, επειδή ξέρει ότι οπωσδήποτε αυτό το ανάθεμα που λέει και εδώ είναι χωρίς περιεχόμενο. Όμως προκαλεί την εντύπωση την οποία θέλει να προκαλέσει στους Γαλάτες, και σε εμάς διά των Γαλατών ο απόστολος Παύλος, όταν απλώνουμε χέρι εις το Ευαγγέλιο. Αλλά όχι μόνον οι άγγελοι δεν πρόκειται και δεν τολμούν να θίξουν το Ευαγγέλιο, αλλά ούτε και οι δαίμονες• ο διάβολος δεν τολμάει να βάλει χέρι και να αλλάξει το Ευαγγέλιο. Το τραγικό του ανθρώπου είναι ότι εδώ έχει γίνει χειρότερος και από τον διάβολο. Ο διάβολος το τρέμει το Ευαγγέλιο να το πλησιάσει, και όπου σε όποιο δωμάτιο υπάρχει Ευαγγέλιο, δεν μπαίνει μέσα ο διάβολος, αν δεν φύγει το Ευαγγέλιο. Ο άνθρωπος όμως, ο άνθρωπος της χάριτος, ο λεγόμενος χριστιανός, επειδή τον καλύπτει η Χάρης και το Αίμα του Χριστού, τολμάει και αυτό που *ούτε* οι διάβολοι το τολμούν.

Φοβάται και δεν τολμάει ο διάβολος να βάλει χέρι στο Ευαγγέλιο, και εδώ ο άνθρωπος αναδειχεται χειρότερος και από τον διάβολο, διαβολικότερος και από τον διάβολο, όταν παρερμηνεύει το άγιο Ευαγγέλιο, και δεν πέφτει επάνω του ο πέλεκος του Θεού, γιατί ζούμε στην εποχή της Χάριτος. Γι' αυτό θα δώσουν φοβερότερο λόγο οι μετά Χριστόν λεγόμενοι χριστιανοί, παρά οι προ Χριστού. Προ Χριστού, όταν τολμούσε κανείς να τα βάλει με τον Θεό, άνοιγε η γης -δεν άνοιξε η γης και τους κατάπιε τους άλλους-, πέφτανε τα φίδια και τους τρώγανε, έπεφτε ας πούμε φωτιά από τον ουρανό, άγγελοι κατέβαιναν (όταν τολμούσαν να τα βάλουν με τον Θεό και με τον παλιό νόμο, την Παλαιά Διαθήκη, όχι το Ευαγγέλιο), οι άγγελοι έμπαιναν στην παρεμβολή λέει και καθάριζαν μέχρι είκοσι χιλιάδες σε μία φορά, λέει η Παλαιά Διαθήκη. Όταν μετακόμιζαν οι ισραηλίτες μέσα εις την έρημο, κουβαλούσαν μέσα στη σκηνή του μαρτυρίου κοντά την κιβωτό της διαθήκης που είχε το μάννα, την ράβδο του Ααρών την βλαστήσασα και όλα εκείνα τα άγια σύμβολα και γενικά τα των ισραηλιτών, τα άγια των αγίων τους. Ηταν εντολή να μην πλησιάζει και να μην την αγγίξει κανείς, αν δεν είναι ιερεύς. Μόνον οι ιερείς είχαν δικαίωμα να σηκώνουν, αλλά όχι μόνον να σηκώνουν, και απλώς να αγγίζουν αυτό το κιβώτιο, το επιχρυσό που λεγόταν κιβωτός της διαθήκης, το οποίο είχε όλα τα άγια εκείνα πράγματα των αγίων των ισραηλιτών. Κάποτε λοιπόν σε μια μετακόμιση κουνήθηκε λίγο λέει, πήγανε να πέσουν οι ιερείς και οι άνθρωποι που ήσαν δίπλα, για να μην πέσει η Διαθήκη, άπλωσαν τα χέρια και την ακούμπησαν. Και με το που την ακούμπησαν, έπεσαν κάτω νεκροί, διότι δεν είχαν το δικαίωμα σαν λαϊκοί να την ακουμπήσουν. Τότε, σε κάθε παράβαση και παρακοή, είχε ένδικο μισθαποδοσία, όπως λέγει ο απόστολος Παύλος. Τότε ενεργούσε η δικαιοσύνη του Θεού, τώρα μας καλύπτει η Χάρης. Σήμερα ήρθε ο Χριστός μας, ήρθε το αίμα Του, ήρθε η Χάρης, μας καλύπτει και μας καλύπτει για να γίνουμε καλύτεροι, όχι για να γίνουμε χειρότεροι.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ24

Γ.24
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ
Στιχ (6-10)

Τώρα όμως ήθελα εδώ να σας δείξω, πόσο φοβούνται οι διάβολοι το Ευαγγέλιο. Θα σας διαβάσω ένα κομμάτι από ένα βιβλίο, ακριβώς με περιστατικό τέτοιο που πως ο διάβολος φοβείται το Ευαγγέλιο, εφόσον εμείς το έχουμε έστω και απλώς στο δωμάτιό μας, το τετραβάγγελο για να ξέρουμε πόση δύναμη έχει σήμερα ο χριστιανός, δηλαδή μετά την Χάρη, μετά την θυσία του Κυρίου μας. Και ότι, όταν αποφασίσει να δράσει ο χριστιανός, τίποτα δεν μπορεί να σταθεί μπροστά του. Διαβάζω λοιπόν:

Κάποιος προσκυνητής (είναι από τις περιπέτειες ενός προσκυνητή αυτή η ιστορία, από εκεί θα το πάρω, αλλά είναι ωραίο, δηλαδή είναι στην ώρα του και πρέπει να το διαβάσω), συναντήθηκε με κάποιον που πήγαιναν στα διάφορα προσκυνήματα, καθηγητή. Και αφού πήγαν σε κάποιον πνευματικό και συζητούσαν, είπε ο καθηγητής την ιστορία του, πως δηλαδή έγινε χριστιανός, ευλαβής και δεν άφηγε από το χέρι του το ευαγγέλιο. Το διάβαζε και στον δρόμο ακόμη που περπατούσαν, διότι πηγαίνανε βέβαια αυτοί με τα πόδια. Λοιπόν αρχίζει και λέγει, αφηγείται την ιστορία του ο καθηγητής. Ο πανάγαθος Θεός, ο οποίος θέλει πάντας ανθρώπους σωθήναι και εις επίγνωσιν αληθείας ελθείν, απεκάλυψε και σε μένα την μεγάλη Του αγάπη, με ένα θαυμαστό τρόπο και χωρίς καμιά ανθρώπινη επέμβαση. Υπηρέτησα εις την ζωή μου πέντε χρόνια ως καθηγητής και ζούσα μια ανόητη και άτακτη ζωή, εις την οποία εκυριαρχούσε η μάταιη φιλοσοφία του κόσμου τούτου (όπως και σήμερα βεβαίως) και όχι η σοφία του Χριστού. Ίσως θα είχα χαθεί οριστικά (αυτό συνέβη τον περασμένο αιώνα, είναι του περασμένου αιώνας, αλλά και τότε περνούσαν οι διάφορες φιλοσοφίες που υπάρχουν και σήμερα), ίσως θα είχα χαθεί οριστικά εάν δεν είχα συγκρατηθεί από το γεγονός ότι εξούσα μαζί με την αφοσιωμένη στον Θεό μητέρα μου και την αδελφή μου, που ήταν μια πολύ σοβαρή κοπέλα. Μια ημέρα, ενώ έκανα περίπατο εις ένα μεγάλο δημόσιο δρόμο, συναντήθηκα και γνωρίστηκα με έναν εξαιρετο νέο, ο οποίος μου είπε ότι ήταν γάλλος φοιτητής και ότι είχε έλθει πριν πολύ καιρό από το Παρίσι, ζητούσε δε κάπου να βρει δουλειά διδασκάλου των γαλλικών. Οι εξαιρετικοί του τρόποι και η μόρφωσίς του, με έθελξαν πραγματικά και επειδή ήταν ξένος και χωρίς δουλειά, του είπα ότι μπορεί να έρχεται εις το σπίτι μου οποτεδήποτε θέλει, να τρώμε μαζί και να πηγαίνουμε περίπατο. Εγίναμε καλοί φίλοι. Σε διάστημα δύο μηνών εβγήκαμε έξω πάρα πολλές φορές μαζί. Εκάναμε περιπάτους, αλλά επηγαίναμε παρέα και με συντροφιάς, των οποίων οι εκδηλώσεις καταλαβαίνετε, πολύ απείχαν από του να είναι ηθικές. Κάποια μέρα με προσκάλεσε σε ένα μέρος όπου θα ευρίσκοντο μερικά ανήθικα πρόσωπα. Θέλοντας να υπερνικήσει τις αντιρρήσεις μου, άρχισε να μου εκθειάζει τις ευχάριστες ώρες, που θα είχαμε με την συντροφιά αυτή. Μετά από λίγο και ενώ εξακολουθούσε τις προτροπές του, ξαφνικά κάπως με παρεκάλεσε να βγούμε από το γραφείο μου, όπου εκαθόμασταν, και να πάμε

σε ένα διπλανό δωμάτιο. Αυτό με έκανε να παραξενευτώ πολύ. Τον ερώτησα λέγοντας, ότι ποτέ άλλοτε δεν είχε δείξει απροθυμία να παραμείνει στο γραφείο μου για να κουβεντιάσουμε, ποιά δε αιτία τον έκανε τώρα να εκδηλώσει τέτοιαν επιθυμία. Του είπα ακόμη, ότι το δωμάτιο εις το οποίο ήθελε να πάμε, ήταν συνεχόμενο με το δωμάτιο όπου καθόταν η μητέρα μου και η αδελφή μου και δεν θα έπρεπε να κάνουμε εκεί τέτοιου είδους συζήτηση, σαν αυτή που είχαμε αρχίσει (καταλαβαίνετε τι θα είπανε). Εκείνος όμως επέμενε, εις την δική μου όμως επιμονή να μην βγούμε από το γραφείο μου, μου είπε τελικά. Εις τα βιβλία σου, εις τα ράφια των βιβλιοθηκών μέσα, υπάρχει και μια Καινή Διαθήκη. Επειδή έχω μεγάλο σεβασμό γι' αυτό το βιβλίο, δεν ημπορώ, εφόσον αυτό είναι εδώ μέσα, να συζητήσω για τα πράγματα τα οποία συζητάμε τόση ώρα. Σε παρακαλώ βγάλε το έξω και τότε θα μπορέσουμε να συζητήσουμε ελεύθερα πια (να πετάξει, να βγάλει την Καινή Διαθήκη από το δωμάτιο). Εγώ εγέλασα (πως δεν γελάμε όταν μας λένε για το Ευαγγέλιο), εγώ εγέλασα με αυτά που άκουσα, παίρνοντας δε το Ευαγγέλιο από την βιβλιοθήκη του είπα. Έπρεπε να μου το είχες ειπεί αυτό πολύ πριν καημένε• λέγοντάς του δε αυτά του έδωσα το Ευαγγέλιο εις τα χέρια του προσθέτοντας. Πάρε το εσύ ο ίδιος και βάλε το όπου θέλεις. Όμως, μόλις του το έδωσα και το άγγιξε με τα δικά του χέρια, άρχισε να τρέμει σαν το ψάρι και την ίδια στιγμή, χωρίς να το καταλάβω, έγινε άφαντος από κοντά μου, προξενώντας μεγάλο θόρυβο, με την συγκλονιστική αυτή εξαφάνισή του. Εγώ έμεινα βουβός από το φόβο και την έκπληξη, συνέχεια δε έχασα τις αισθήσεις μου και έπεσα κάτω. Εις το θόρυβο που άκουσαν, έσπευσαν η μητέρα μου και η αδελφή μου, οι οποίες ύστερα από πολλή ώρα και με πολλούς κόπους, κατόρθωσαν να με συνεφέρουν. Όταν συνήλθα η ψυχή μου έτρεμε σαν καλάμι από τον φόβο, αλλά και τα χέρια μου και τα πόδια μου έμειναν ακίνητα και ήταν αδύνατο να κάνω έστω και την παραμικρή κίνηση, όπως έκανα πρώτα. Ο γιατρός που ήρθε μετά ταύτα διέγνωσε παράλυση, που προήλθε από υπερβολικό φόβο. Οι περιποιήσεις των γιατρών και τα φάρμακα, ένα ολόκληρο χρόνο, δεν έφεραν κανένα αποτέλεσμα και καμιά καλυτέρευση, συνεχίζει την διήγηση μετά και δείχνει ότι σιγά-σιγά πάλι με το ευαγγέλιο έγινε καλά και περπατούσε βέβαια και από τότε δεν ήθελε να το αποχωριστεί.

Όπως καταλαβαίνετε αυτός ήταν ο διάβολος, ο οποίος είχε πάρει μορφή ανθρώπου για να καταστρέψει αυτόν τον άνθρωπο, αλλά το σημείο που θέλω να πω είναι, πως ο διάβολος τρέμει το Ευαγγέλιο και από την στιγμή που του το έδωσε στα χέρια έγινε άφαντος, εξαφανίστηκε. Αυτό οι χριστιανοί πρέπει και να το προσέξουμε, αλλά και να το εκμεταλλευτούμε, αν θέλουμε να γλυτώσουμε από τις δαιμονικές δυνάμεις που μέρα με την ημέρα αυξάνουν μέσα εις την κοινωνία, λόγω βέβαια της αμαρτίας της. Και συνεχίζουμε τον επόμενο στίχο, τον 9 του πρώτου κεφαλαίου.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ25

Γ.25
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6-10)

«Ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω» • αυτό που σας είπα πριν, το ανάθεμα δηλαδή, και πάλι σας το λέγω. *«εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω»*, ὁποῖος σας ἀλλάζει ἔστω και λίγο ἀπὸ ἐκεῖνο το Ευαγγέλιο που σας ἔδωσα ἐγώ, που παραλάβατε, ἀπὸ την παράδοση που σας ἔκανα, ἀνάθεμα ἔστω.

Αναθεματίζει για δευτέρα φορά. Αν σκεφτεῖ κανεῖς ὅτι ο Παῦλος, τέσσερις φορές στην ζωή του μόνο ἀναθεμάτισε και τις δυο ἀπὸ τις τέσσερις τις κάνει τώρα, καταλαβαίνετε δηλαδή πόσο σοβαρό θέμα εἶναι το θέμα Ευαγγέλιο, που εμεῖς δεν το ἔχουμε για τίποτα, ὅπως και ο νέος αὐτός, προτοῦ την πάθει για τα καλά βέβαια. Γιατί το ἐπαναλαμβάνει; Το ἐπαναλαμβάνει για να μην νομίσουν οἱ Γαλάτες, ὅτι την πρώτη φορά ἀπ' τον θυμὸ του και διότι εἶχε χάσει τον ἔλεγχο, τα ἔλεγε αὐτά τα πράγματα και ὅτι ἐάν εἶχε ηρεμήσει δεν θα τα 'λεγε πλέον και ὅτι θα μετάνιωνε γι' αὐτά που εἶπε. Για να μην λοιπὸν νομίσουν, ὅτι σε ἐκρηξη θυμοῦ και χάνοντας τον ἔλεγχο του εαυτοῦ του εἶχε πει τους ἀναθεματισμοὺς αὐτοῦς, για ὁποῖον θα τολμούσε να βάλει χέρι στο Ευαγγέλιο, γι' αὐτὸ τώρα τα ἐπαναλαμβάνει με ηρεμότερο τρόπο, για να βεβαιωθoύν ὅτι ἐν γνώσει του και με καλά τα μυαλά του και με ηρεμία και με ἐπίγνωση του τι συνέπειες εἶχαν αὐτά τα πράγματα, τα εἶπε, γι' αὐτὸ λοιπὸν τα ξαναλέει.

Ακούτε, σας το ξαναλέω, μη νομίσετε ὅτι το εἶπα ἐπάνω στον θυμὸ μου και στην οργή μου. Το λέω πάλι για να βεβαιωθεῖτε ὅτι το λέω ἤρεμα. Ὅπως σας εἶπα πρώτα, ως προειρήκαμεν, και ἄρτι πάλι λέγω και τώρα πάλι ἤρεμα σας το ξαναλέω. Πριν σας το εἶπα θυμωμένα, ὀργισμένα• τώρα σας το λέω ἤρεμα, για να το ἀκούσετε και να το πιστέψετε. Εἰ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται, *ὁποῖος τολμήσει να ἀλλάξει το Ευαγγέλιο που σας παρέδωσα, το σωστό δηλαδή, να εἶναι ἀναθεματισμένος, ἀνάθεμα ἔστω δευτέρα φορά.*

Τώρα το θέμα εἶναι, ἐπειδὴ μας το ἔδωσε το δικαίωμα βέβαια ο Παῦλος, τι εἶναι αὐτὸ το ἀνάθεμα και πότε ἐπιτρέπεται να ἀναθεματίζει κανεῖς. Εἶναι ἓνα θέμα που δεν το προσέχουμε εμεῖς και ἐπειδὴ τώρα ὅπως εἶπα στην ἐποχὴ της Χάριτος δεν ἐρχεται ἡ τιμωρία ἀμέσως, κάνουμε ἐπιπολαιότητες και λέμε την λέξη ἀναθεματισμένε, π'ἀνάθεμά σε, ἀνάθεμα κλπ, πράγματα που εἶναι φοβερά, ἀλλὰ ἐπειδὴ δεν ἔχουμε την ἀπάντηση ἀμέσως, νομίζουμε πως δεν εἶναι τίποτα και πολλές φορές οὔτε και τα ἐξομολογούμεστε και καθόλου, τα ἔχουμε στην πλάτη μας φορτωμένα.

Λοιπὸν, τι εἶναι το ἀνάθεμα, πρώτα-πρώτα, και ὕστερα πότε ἐπιτρέπεται και ἀπὸ ποιὸν. Κατὰ τους Πατέρες, ἀνάθεμα ἢ και ἀνάθημα, θα πει *χωρισμός ἀπὸ τους ἀνθρώπους*, ὅτι ξεχωρίζεται ἀπὸ τους ἀνθρώπους τελείως, να μην ἔχει πλέον καμία ἐπαφὴ μαζί τους, εἴτε διὰ να αφιερωθεῖ εἰς τον Θεόν, εἴτε διὰ να

αφεθεί στον διάβολο αλλά να μην έχει καμία σχέση με τους ανθρώπους, αυτό λέγεται αναθεματισμένος, παραδίδεται εις το ανάθεμα. Αλλά και στην μια περίπτωση και στην άλλη, και όταν δηλαδή ξεχωρίζεται κάτι πράγμα ή και άνθρωπος, από τους ανθρώπους, από την Εκκλησία, για να παραδοθεί είτε στον Θεόν, είτε στο διάβολο, αυτό λέγεται ανάθεμα. *Και στις δύο λοιπόν περιπτώσεις, και στην μία και στην άλλη, σημαίνει θάνατος.* Και εάν μεν είναι ζώο, διότι παλαιά ανέθεταν ζώα, δηλαδή το αφιέρωμα που έκαναν των ζώων το λέγανε ανάθημα ή ανάθεμα, και οι αρχαίοι και οι Ιουδαίοι, και εάν μεν είναι ζώο το οποίον ανατίθεται εις τον Θεόν, δηλαδή ξεχωρίζεται τελείως από ανθρώπους και από ζώα, πρέπει οπωσδήποτε αυτό *να μην χρησιμοποιηθεί πλέον από άνθρωπο*, διότι αφιερώθηκε στον Θεό. Έπρεπε οπωσδήποτε να θανατωθεί και να καεί ολόκληρο επάνω εις το ολοκαύτωμα του θυσιαστηρίου. Αν λοιπόν ήταν ζώο, οπωσδήποτε εσκοτώνετο, δεν έπρεπε να ζήσει, εφόσον αφιερώθηκε, ανατέθηκε εις τον Θεόν.

Τώρα αν είναι άνθρωπος, αυτός που γίνεται ανάθεμα, που αφιερώνεται, ξεχωρίζεται τελείως απ' τους ανθρώπους, αυτός *εάν μεν αφεθεί εις τον διάβολο*, που είναι και το ανάθεμα αυτό που λέγει ο Παύλος, τότε οπωσδήποτε ο διάβολος, σαν ανθρωποκτόνος που είναι και όπως μας μισεί, εφόσον θα πάρει όλα τα δικαιώματα, θα τον περιποιηθεί για τα καλά, διότι είναι ανθρωποκτόνος και *θα τον οδηγήσει οπωσδήποτε και στον πνευματικόν και στον σωματικόν θάνατον.* Βασανίζονται αυτοί που γίνονται ανάθεμα εις τον διάβολο. Αλλά και εάν ακόμα το ανάθεμα είναι το άλλο, η Εκκλησία κόβοντάς τον από τους ανθρώπους δεν τον στέλνει στον διάβολο, αλλά τον στέλνει στον Θεό και πάλι άσχημα είναι τα πράγματα, και πάλι θάνατο δηλώνει, διότι όταν η Εκκλησία κάνει ανάθεμα κάποιον, είτε τον παραδίδει στον διάβολο -όπως έγινε με τον αιμομίκτην-, είτε τον παραδίδει στον Θεόν να τον κρίνει, και στις δύο περιπτώσεις είναι πολύ άσχημα τα πράγματα. Διότι και *στην περίπτωση που ξεχωρίζεται από την Εκκλησία και παραδίδεται εις τον Θεόν, δεν παραδίδεται εις την ευσπλαχνία του Θεού, διότι η ευσπλαχνία και η Χάρις του Θεού είναι όλη μέσ' την Εκκλησία.*

Βγάζοντάς τον απ' την Εκκλησία και παραδίδοντάς τον εις τον Θεόν, τον παραδίδει εις την δικαιοσύνη του Θεού, χωρίς την Χάριν, χωρίς την Δωρεάν, χωρίς την ευσπλαχνία Του, *τα οποία είναι μέσ' την Εκκλησία* και χωρίς την κάλυψη και την βοήθεια των μυστηρίων της Εκκλησίας. Ένας τέτοιος λοιπόν άνθρωπος, που αποκόπτεται από την Εκκλησίαν και αφήνεται εις την δικαιοσύνη του Θεού, πως είναι δυνατόν να τα βγάλει πέρα; Τι αξίζει ένας άνθρωπος; Εδώ με όλη την χάρη της Εκκλησίας, με όλα τα μυστήρια, με τις εξομολογήσεις, με την πλούσια ας πούμε βοήθεια της Εκκλησίας μας δεν μπορούμε να τα βγάλουμε πέρα, και φεύγοντας λέμε «το απολλώς πρόβατον εγώ ειμί». Ποιός άνθρωπος έχει την τόλμη μόνος του, να σταθεί μπροστά εις τον Θεόν και να απαιτήσει να εφαρμοστεί επάνω η δικαιοσύνη Του.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ26

Γ.26
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6-10)

Και στην περίπτωση λοιπόν, που τον παραδίδουμε εις τον Θεόν, χωρίς την βοήθεια της Εκκλησίας και τον ξεχωρίζουμε τελείως από την Εκκλησία, και τότε θάνατο πνευματικό σημαίνει, διότι και δίκαιος ακόμη εάν είναι, ο Θεός μας έχει πει ότι η ανθρώπινη δικαιοσύνη είναι ως ράκος αποκαθήμενης, διά του προφήτου Ησαΐου μας το είπε, πάσα η δικαιοσύνη υμών λέει, ως ράκος αποκαθήμενης, ως βρώμικο ρούχο είναι, ματωμένο. Αυτό είναι λέει η δικαιοσύνη. Όταν λοιπόν αποκόπτεται και αναθεματίζεται ο άνθρωπος, από την Εκκλησία και παραδίδεται εις την δίκην την Θεία, την δικαιοσύνη του Θεού, είναι καταδικασμένος, διότι κανείς δεν μπορεί κατ' ευθείαν να κριθεί από τον Θεό και να υποστεί τη δικαιοσύνη του, χωρίς και να καταστραφεί. Τόσο φοβερό είναι το ανάθεμα. Σημαίνει λοιπόν σε κάθε περίπτωση θάνατον, πνευματικόν πρώτον, και σωματικό έπειτα.

Τώρα, πότε επιτρέπεται να γίνεται το ανάθεμα. Οι Πατέρες συμφωνούν όλοι, ότι ανάθεμα δεν επιτρέπεται να κάνει οποιοδήποτε άτομο, μεμονωμένα, μόνος του ένας άνθρωπος, ας είναι πατριάρχης, ας είναι αρχιερέυς, ας είναι οτιδήποτε. Ανάθεμα, να αναθεματίσει άνθρωπο, να τον αποκόψει και να τον παραδώσει, είτε στον διάβολο, είτε στον Θεό, δεν το 'χει το δικαίωμα, δεν πρέπει να το κάνει, λέγει και ο Χρυσόστομος και ο Βαρσανούφιος και όλοι. Μόνο σύνοδος έχει το δικαίωμα να κάνει ανάθεμα κάποιον άνθρωπο, να τον αποκόψει, άνθρωπος δεν το 'χει το δικαίωμα. Και η σύνοδος, *μόνο* για τους αιρετικούς και τους αμετανοήτους. Το λέγω αυτό, γιατί κάποτε ένας αυτοκράτορας του Βυζαντίου θέλησε, για να είναι πιστοί οι υπήκοοί του, ο Θεοδόσιος νομίζω, έβαλε τον πατριάρχη, δεν ξέρω την σύνοδο ποιον έβαλε, τους ανάγκασε, τους πίεσε, να αναθεματίσουν όσους δεν θα υπήκουον στις διαταγές του βασιλέως και στους νόμους του κράτους. Και νόμισε ότι με αυτόν τον τρόπο θα επέβαλε δικαιοσύνη, ειρήνη και θα έκανε τους πολίτες του νομοταγείς. Αλλά το ανάθεμα δεν επιτρέπεται για ανθρώπινα πράγματα, για μία και μόνο περίπτωση, όταν πρόκειται για αίρεση, και όταν πρόκειται για αμετανοήτους. Μόνον τότε και από σύνοδο. Πράγματι έγινε αυτό το διάταγμα, αλλά σε λίγα χρόνια η ίδια η Εκκλησία το έσβησε, διότι ανάθεμα για ανθρώπινα πράγματα δεν επιτρέπεται από την Εκκλησία και απόνησε και έμεινε σαν δείγμα το ότι δεν πρέπει τα ανθρώπινα να ανακατεύονται με τα θεία.

Τώρα εδώ θα έπρεπε να ξεχωρίσουμε τον αφορισμό από το ανάθεμα. Ο αφορισμός γίνεται και από αρχιερέα, αλλά *ο αφορισμός, το ξεχώρισμα δηλαδή από την Εκκλησία, είναι προσωρινό*. Δεν είναι αιώνιο. Όταν αφοριστεί κανείς από σύνοδο, με ανάθεμα, χωρίζεται αιώνια από την Εκκλησία, μια και για πάντα, γι' αυτό είναι φοβερότερο το ανάθεμα από τον αφορισμό. Αφορίζουν βέβαια -σήμερα δεν αφορίζουν, ίσως θα 'πρεπε, αλλά είναι πολύ δύσκολο να το αποφασίσει κανείς βέβαια γιατί είναι φοβερά αυτά τα πράγματα-, αλλά ο

αφορισμός είναι προσωρινός, να τον βγάλει από την Εκκλησία, να τον παραδώσει στον διάβολο να τον βασανίσει και αν μετανοήσει, να τον επιστρέψει. Έτσι αφορίστηκε εκείνος ο αιμομίκτης, στην προς Κορινθίους, και αφορίζονται και πολλοί διά μέσου. Όταν όμως μετανοήσουν και επιστρέψουν, τους δέχεται η Εκκλησία. Ο αφορισμός λοιπόν είναι ένα ξεχώρισμα προσωρινό από την Εκκλησία. Το ανάθεμα είναι ξεχώρισμα αιώνιο και γίνεται μόνον διά τους αμετανοήτους και τους αιρετικούς, όταν πλέον και αυτοί δεν μετανοούν. Γι' αυτό βλέπουμε και τον Παύλο, όταν λέγει το ανάθεμα, δεν το λέει για ανθρώπινα πράγματα, έστω και για ηθικά, έστω και για ακολασίες, αλλά το λέει μόνον για όσους δεν αγαπάνε τον Χριστό και όσους ας πούμε χαλάνε το Ευαγγέλιο. (εδώ γίνεται αλλαγή κασέτας και χάνονται λίγα σημεία από την ομιλία). Αυτά για το ανάθεμα.

Τώρα ας προχωρήσουμε στον δέκατο στίχο. *Ἄρτι γὰρ ἀνθρώπους πείθω ἢ τὸν Θεόν; Ἡ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν; Εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην.* Εδώ προχωρεί ο Παύλος. Είδαμε ότι δεν μπορούμε να - το επαναλαμβάνω για να μην γίνει παρεξήγηση-, να καταλογίσουμε τίποτε το κακό εις τον Παύλο, διότι ο αναθεματισμός που κάνει, ή γίνεται για πράγματα που είναι αδύνατο να συμβούν, όταν αφορά τους αγίους αγγέλους, που δεν πρόκειται να κάνουν τέτοιο πράγμα και επομένως δεν τους πιάνει το ανάθεμα, είτε για τον εαυτόν του που και πάλι δεν πρόκειται να κάνει τέτοιο πράγμα να αλλάξει το Ευαγγέλιο και δεν τον πιάνει το ανάθεμα, αλλά απευθύνεται στους υπόλοιπους που θα τολμούσαν, διά μέσου των αιώνων, να βάλουν χέρι και να αλλάξουν αυτά, έστω και μια λέξη, έστω και μια γραμμή από το Ευαγγέλιο. Επομένως, μόνον γι' αυτή την περίπτωση επιτρέπει ο Παύλος και σαν Παύλος βέβαια απόστολος είχε το δικαίωμα γι' αυτή την περίπτωση να το κάνει. Και, όπως είπα, μόνον τέσσερις φορές στην ζωή του είπε αυτή την λέξη. Εμείς δεν έχουμε κανένα δικαίωμα και πολύ περισσότερο δεν έχουμε το δικαίωμα να το έχουμε για ψωμοτύρι, κάθε λίγο πανάθεμά σε και αναθεματισμένε και τέτοια. Να τα προσέξουμε αυτά τα πράγματα. Διαβάζω πάλι τον στίχο 10: *ἀρτι γαρ, είναι σαν να λέει, ἀρτι γαρ ανθρώπους πείθω, ἢ τὸν Θεόν; Ανθρώπους λέει πάω, εσάς πάω να πείσω τώρα με αυτά που λέγω, μήπως τα λέγω για να σας πείσω, να σας κάνω να πιστέψετε στα λόγια μου; Ἡ στον Θεό τα λέω, δηλαδή σαν να 'λεγε, από σας ζητώ τώρα επιδοκιμασία και σας τα λέγω αυτά για να με επιδοκιμάσετε, ἢ από τον Θεό την θέλω την επιδοκιμασία; Στον Θεό απευθύνομαι με αυτά που λέω ἢ σε σας; Ἡ ζητῶ ἀνθρώποις ἀρέσκειν, σε σας λέει τα λέω για να σας πείσω, ἢ θέλω να ἀρέσω σε σας ἢ στον Θεόν; εἰ γὰρ ἔτι ἀνθρώποις ἤρεσκον, Χριστοῦ δοῦλος οὐκ ἂν ἦμην, γιατί αν ήθελα να ἀρέσω στους ανθρώπους, τους κοσμικούς δηλαδή εννοεί, δεν θα ήταν δυνατόν να είμαι δούλος του Χριστού. Αυτό το Χριστού δούλος, βγήκε βέβαια και το όνομα Χριστόδουλος, από αυτά τα λόγια του αποστόλου Παύλου. Και λέγει εδώ ότι είναι ασυμβίβαστο να ἀρέσει κανείς στους ανθρώπους, και νά 'ναι και δούλος του Χριστού, να δηλαδή να ἀρέσει και στον Χριστό.*

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ27

Γ.27
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6-10)

Με απλά λόγια δηλαδή είναι σαν να λέει, για σταθείτε βρε παιδιά, έχουμε να μοιράσουμε τίποτα; Γιατί εγώ τώρα να κάνω έτσι και να αγριεύω και να έρχομαι σε αυτά τα χάλια, και να μιλάω προς εσάς, έχουμε τίποτα προσωπικό; Έχω να κερδίσω τίποτα εάν σας πείσω γι' αυτά που λέγω και έρχομαι σ' αυτό το σημείο; Έχω τίποτα να κερδίσω αν εσείς επιδοκιμάσετε τα λόγια μου, όπως και κάνετε στο παρελθόν; Δεν τα λέγω για σας, τα λέγω για να με επιδοκιμάσει ο Θεός, επειδή έχω υποχρέωση απέναντι του Χριστού και του Θεού, τα λέγω αυτά σε εσάς τώρα. Διότι αγωνίζομαι, όχι για να έχω την δική σας την γνώμη ή την ψήφο σας, όπως θα λέγαμε, αλλά για να έχω την επιδοκιμασία του Θεού, για το Ευαγγέλιό Του, να φυλάξω το Ευαγγέλιό Του. Γι' αυτό και δεν αρέσω στους ανθρώπους, δηλαδή σε ποιούς ανθρώπους, σ' εκείνους που σκέφτονται ανθρώπινα και μάλιστα πάρα πολύ ανθρώπινα και κοσμικά και όχι θεανθρώπινα. Άλλο να σκέφτεσαι ανθρώπινα, πάρα πολύ ανθρώπινα, χωματένια, και άλλο να σκέφτεσαι θεανθρώπινα. Δεν είναι δυνατόν κανείς να σκέφτεται χωματένια ανθρώπινα και συγχρόνως να είναι και δούλος του Χριστού. Ή στους ανθρώπους και στον κόσμο θα αρέσει, ή στον Χριστόν. Γι' αυτό λέει, *Εί γάρ ἔτι ἄνθρώποις ἤρεσκον*, αν ήθελα να αρέσω στους ανθρώπους και σε εσάς και στους άλλους που έχετε ξεφύγει από το Ευαγγέλιο, δεν θα μπορούσα να αρέσω εις τον Χριστόν, *Χριστοῦ δούλος οὐκ ἂν ἦμην*.

Τώρα, για την λέξη δούλος, την οποία αναφέρει εδώ ο Παύλος, μερικοί λένε κοίταξε οι χριστιανοί λένε ότι είναι ελεύθεροι και να που είναι δούλοι. Όταν λέει κανείς δούλος Χριστού, αυτό το λέει και ο Παύλος βέβαια αλλά και εμείς, *δούλος του Χριστού είναι μόνον ο απόλυτα ελεύθερος άνθρωπος, εκείνος που είναι όσο παίρνει πιο ελεύθερος*, αυτός μπορεί και λέγεται δούλος του Χριστού. Διότι αν δουλωθεί από τον εαυτόν του και με την θέλησή του -ο Χριστός δεν υποδουλώνει κανέναν μας, *ὅστις θέλει* είπε και το τηρεί μέχρι τελευταίου, αφού δεν τιμωρεί κιόλας τα φοβερά που κάνουμε-, ὅστις όμως μόνος του και με την θέλησή του υποδουλωθεί εις τον Χριστόν, βέβαια αυτό το σχήμα δεν πάει, με την θέλησή μου υποδούλωση, αλλά το λέμε μια και το λέει κι ο Παύλος, αυτός είναι απόλυτα ελεύθερος, γιατί δεν υποδουλώνεται σε τίποτε άλλο. *Μόνον ὅποιος υποδουλώνεται στον Χριστό, ελευθερώνεται ἀπὸ στιδῆποτε ἄλλο και δεν υποδουλώνεται σε κανέναν και σε τίποτα*.

Όλοι οι άλλοι εκείνοι, οι οποίοι νομίζουν ότι ελευθερώνονται από τον Χριστό και από την Εκκλησία και από τις υποχρεώσεις που φαίνεται να έχουν οι Χριστιανοί, αυτοί υποδουλώνονται στους πάντες και τα πάντα. Ο Παύλος δηλαδή, όταν εκήρυξε την απελευθέρωση των δούλων, δεν την κήρυξε όπως ο Σπάρτακος φερ' ειπείν. Θα 'χετε ακούσει στην αρχαιότητα, ότι κάποιος Σπάρτακος έκανε μια επανάσταση των δούλων, η οποία προς στιγμήν εκούνησε την ρωμαϊκή αυτοκρατορία, διότι ξεσηκώθηκαν όλοι οι δούλοι -και

έχει γυριστεί και σε ταινία μου φαίνεται αυτό-, αλλά στο τέλος επνίγηκε στο αίμα της. Δεν έκανε τέτοια επανάσταση ο Παύλος, η απελευθέρωση των δούλων και η λήξη της δουλείας, οφείλεται εις τον Παύλον, αλλά δεν τους είπε στους δούλους τότε, να πάρουνε πέτρες και ξύλα και όπλα και να σκοτώσουνε, να σπάσουνε τα κεφάλια των αφεντικών τους, δεν κήρυξε τέτοια επανάσταση, όπως και δυστυχώς πολλά αδειανά κεφάλια κηρύσσουν τέτοιες επαναστάσεις σήμερα του λαού, οι οποίες σε τελευταία-τελευταία ανάλυση κατασφάζουν τον λαό, διότι οι μεγάλοι είναι πάντα μεγάλοι και όταν πας να τους χτυπήσεις με τα όπλα που αυτοί διαθέτουν, θα σε αφήσουν προς στιγμήν να κάνεις μικροεπιτυχίες στο τέλος όμως θα σε κάνουν κιμά, όπως γίνεται οπουδήποτε γίνονται με όπλα επαναστάσεις. Ο Παύλος ήξερε ότι και εάν απελευθερωθούν οι δούλοι, με επανάσταση σκληρή σαν του Σπάρτακου, από το αφεντικό τους θα υποδουλωθούν σε άλλο αφεντικό χειρότερο, διότι δεν είναι δούλοι Χριστού.

Δούλος και της εποχής του και κάθε εποχής δούλος, τότε μόνον πρέπει να κάνει επανάσταση, όταν γίνει δούλος Χριστού. Αν επαναστατήσει κατά των αφεντικών, των οποιωνδήποτε έχει, αλλά δεν γίνει δούλος του Χριστού, αμέσως θα υποδουλωθεί σε σκληρότερα αφεντικά, και το παράδειγμα το έχουμε σήμερα, διότι όσοι απελευθερώθηκαν από κάποιο καθεστώς φερ' ειπείν, μπήκαν σε ένα άλλο σκληρότερο. Παραδείγματα, πρόχειρα θα μπορούσα να πω την Πολωνία. Ή θα μπου στην δουλεία του κόμματος, η οποία είναι σκληρή, ή θα μπου στην δουλεία του κεφαλαίου, ή θα μπου στην δουλεία της καταναλωτικής κοινωνίας, η οποία τους αποστραγγίζει και μας αποστραγγίζει με το γάντι, ή θα μπου σε κάθε κατεστημένο. Δηλαδή αλλάζουν αφεντικό και μπαίνουν σε σκληρότερο, και μάλιστα τα σύγχρονα αφεντικά στα οποία μπαίνουν οι δούλοι που νομίζουν ότι απελευθερώνονται από κάποια άλλη δουλεία, είναι πολύ σκληρότερα. Υποδουλώνουν με το γάντι, αλλά το γάντι αυτό πνίγει τον λαιμό, διότι η υποδούλωση η σημερινή των ανθρώπων που δεν είναι δούλοι Χριστού και δεν μπορούν να είναι ελεύθεροι, είναι πολύ σκληρότερη από τις άλλες δουλείες, γιατί δεν γίνεται με τα παλιά πρωτόγονα μέσα. Σήμερα υποδουλώνουν με κομπιούτερ, υποδουλώνουν με υπολογιστές, με τηλεοράσεις, με προγράμματα τάχα ενημερώσεως, τα οποία είναι σκοταδισμού και έτσι η δουλεία που πέφτει ο άνθρωπος, όταν ελευθερωθεί από μία άλφα δουλεία και δεν πάει στον Χριστό να δουλωθεί, γίνεται σκληρότερη και την ζούμε καθημερινώς. Όταν λοιπόν λέει ο Παύλος εδώ Χριστού δούλος, εννοεί τον πιο ελεύθερο απ' όλους τους ελεύθερους, και όσοι το δοκίμασαν το ξέρουν.

Στιχ (11-12)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

11 Γνωρίζω δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθὲν ὑπ' ἐμοῦ ὅτι οὐκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον· 12 οὐδὲ γὰρ ἐγὼ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτὸ οὔτε ἐδιδάχθην, ἀλλὰ δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ28

Γ.28
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (11-12)

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

11 Σας καθιστώ δε γνωστόν, αδελφοί, ότι το Ευαγγέλιον, το οποίον εγώ εκήρυξα εις σας δεν είναι έργον ανθρώπου και δεν εκφράζει σκέψεις ανθρώπων.

12 Διότι εγώ-όπως άλλωστε και οι άλλοι Απόστολοι-δεν έχω παραλάβει αυτό από άνθρωπον ούτε το εδιδάχθην από άνθρωπον, αλλά το παρέλαβα κατ' ευθείαν δι' αποκαλύψεων, τας οποίας ο ίδιος ο Ιησούς Χριστός μου εφανέρωσε.

Προχωρώ στον ενδέκατο στίχο.

Και τώρα λέει που σας τα είπα αυτά, και που είπα πόσο φοβερό είναι να ακουμπήσει κανείς, έστω να αλλάξει μια γραμμή μέσα από το Ευαγγέλιο, να αλλάξει το Ευαγγέλιο και να το παραμορφώσει, τώρα που σας τα είπα αυτά, τώρα μπαίνω και στο θέμα να σας τα ξαναπώ απ' την αρχή άλλη μια φορά, εκείνα που και άλλοτε σας έχω πει, αλλά φαίνεται τα αδειανά κεφάλια σας τα ξέχασαν και τώρα σας τα ξαναλέω. Στον ενδέκατο λοιπόν στίχο τους κάνει πάλι διδασκαλία.

Σας γνωρίζω, σας γνωστοποιώ, *γνωρίζω δε ύμῖν, αδελφοί,* ηρεμότερα τώρα, έχει ηρεμήσει κάπως, *τὸ εὐαγγέλιον τὸ εὐαγγελισθέν ὑπ' ἐμοῦ.* Αυτό το ευαγγέλιο που σας παρέδωσα. Ο Παύλος όπως είπαμε δεν είχε γράψει το κατά Παύλον ευαγγέλιο, διότι το ευαγγέλιο είναι ένα, αυτά από το ευαγγέλιο που τους παρέδωσε ο Παύλος είναι αλήθειες, οι κοινές σε όλα και στους τέσσερις ευαγγελιστές, οι αλήθειες που ο Χριστός μας παρέδωσε εις την Εκκλησίαν. Δηλαδή η αλήθεια για την ενσάρκωση, ότι έγινε άνθρωπος τέλειος ο Χριστός μας, όπως και τέλειος Θεός, η αλήθεια για τον θάνατο, ότι ο Χριστός μας απέθανε πραγματικά σαν άνθρωπος και ετάφη φυσικά για την ταφή Του, η αλήθεια για την ανάστασή Του, σαράντα μέρες συναλιζόμενος, η αλήθεια για την ανάληψή Του, για την Δευτέρα Παρουσία Του και για το μυστήριο των τριών προσώπων της Αγίας Τριάδος. Αυτά είναι τα βασικά του Ευαγγελίου, αυτά παρέδωσε ο Παύλος στους Γαλάτες, όπως και σε όλες τις εκκλησίες. Αυτό είναι το ευαγγέλιό του που λέει, όχι ότι έγραψε όπως είπαμε ιδιαίτερο κατά Παύλον ευαγγέλιο.

Αυτά όμως τα πέντε-δέκα πράγματα τα κεντρικά του Ευαγγελίου που σας ευαγγελίστηκα, τα ευαγγελίστηκα λέει διότι είναι χαρούμενα πράγματα, που σας τα είπα και σας έφερα την χαρά μέσα σας τότε, και τώρα τρώτε ο ένας τον άλλον (θα το πει παρακάτω βέβαια). Αυτά, το ευαγγελισθέν υπ' εμού,

αυτά που σας είπα, *ούκ ἔστι κατὰ ἄνθρωπον*· δεν είναι ανθρώπινα πράγματα. Ούτε εγώ σαν άνθρωπος τα επενόησα και σας τα είπα, θα πει παρακάτω, αλλά ούτε και από άλλον, διότι στον δωδέκατο στίχο το εξηγεί: *οὐδέ γάρ ἐγώ παρὰ ἀνθρώπου παρέλαβον αὐτό*, αυτά τα πράγματα, το ευαγγέλιο που σας παρέδωσα *οὔτε ἐδιδάχθην*, δεν είχα κανέναν δάσκαλο άνθρωπο, που να εκάθησα κάτω σαν μαθητής και να έκατσε να μου μάθει το ευαγγέλιο και το πήρα εγώ από αυτόν και το έφερα σε σας. Μην νομίσετε δηλαδή ότι το διδάχθηκα από άλλον και εγώ μεν μπορεί να μην σας κοροϊδεύω αλλά μπορεί να με είχε κοροϊδέψει κάποιος άλλος που μου το είπε ή μου το είπε στραβά, ή το κατάλαβα στραβά και τα λοιπά. Δεν το διδάχθηκα λέει, ούτε εγώ το 'βγαλα, ούτε από άνθρωπο το πήρα άλλον, αλλά ούτε και έκατσε κανένας άνθρωπος να με διδάξει, δεν είχα δάσκαλο άνθρωπο για το ευαγγέλιό μου, *ἀλλά δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ*, αλλά μου το απεκάλυψε κατ' ευθείαν ο Ιησούς Χριστός.

Από εδώ μαθαίνουμε βέβαια, απ' αυτά τα λόγια του Παύλου, ότι όχι μόνον ο ίδιος ο Κύριός μας προσωπικά, αυτοπροσώπως εκάλεσε τον απόστολο Παύλο ως απόστολό Του, και όχι δι' άλλου ανθρώπου. (Ξέρουμε εκεί στην Δαμασκό, που εμφανίστηκε ο ίδιος ο Χριστός μας και το θυμότανε σε όλη του την ζωή βέβαια ο Παύλος, τον είδε με τα μάτια του μέσα σε εκείνο το φως και μετά τυφλώθηκε.) 'Όχι μόνον λοιπόν *αυτοπροσώπως ο ίδιος* παρουσιάστηκε και *τον κάλεσε*, τον Παύλο, αλλά και *αυτοπροσώπως τον edίδαξε*. Δηλαδή το Ευαγγέλιο ο Παύλος το έμαθε κατ' ευθείαν από τον ίδιο τον Χριστό, αυτό λέει τώρα, *δι' ἀποκαλύψεως Ἰησοῦ Χριστοῦ*, ο ίδιος ο Χριστός μου το είπε.

Έχει τον λόγο του βέβαια που το λέει αυτό, δεν καυχάται εδώ ο Παύλος, αλλά ήταν απόλυτος ανάγκη να το πει, όπως θα δούμε. Αυτοπροσώπως λέει μου το edίδαξε, τώρα πότε του το dίδαξε ο Χριστός δεν ξέρουμε, ίσως στην έρημο της Αραβίας, όπως είχαμε πει και στην αρχή, όταν επέστρεψε και πήγε στον Ανανία και του έβαλε το χέρι επάνω στο κεφάλι και πέσανε τα λέπια και πήρε το Άγιο Πνεύμα, έφυγε τρία χρόνια στην έρημο εκεί της Αραβίας. Ίσως εκεί στην έρημο της Αραβίας να τον επισκέφθηκε ο Κύριος και να του το dίδαξε το Ευαγγέλιο, γιατί πολύ αργότερα το κήρυξε, χρόνια πολλά μετά, όχι αμέσως, ίσως και όταν ανέβηκε μέχρι τρίτου ουρανού. Ξέρουμε, αναγκάστηκε και αυτό να το πει αργότερα, αν και δεν το ήθελε, η ταπείνωσίς του δεν τον άφηνε να το πει, ότι ανήλθε μέχρι τρίτου ουρανού, είτε με το σώμα μου λέει δεν ξέρω, είτε χωρίς το σώμα μου. Πάντως ίσως και τότε να πήρε το Ευαγγέλιο, πάντως κατευθείαν από τον Χριστό μας και αυτό τονίζει και έχει σημασία.

Τώρα, γιατί επιμένει σ' αυτό; Πρακτικά θα μας το δικαιολογήσει αυτό το πράγμα. Ένας λόγος, όπως θα δούμε, είναι επιμένει για να μην πούνε ότι το πήρε από κάποιον παραμορφωμένο. Δεύτερον, για να μην τον βάλουνε δεύτερης κατηγορίας απόστολο, γιατί αυτοί πλαστογραφούσαν τον Πέτρο, τους πρώτους αποστόλους, τον Ιάκωβο και αυτούς, και τα μετέφεραν όπως ήθελαν.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ29

Γ.29
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (11-14)

Μην πούνε λοιπόν ότι αυτός δεν είναι απόστολος του Χριστού, τα 'κουσε από τον Πέτρο, από τους άλλους, αλλά ο Πέτρος τα λέει έτσι. Και λέγανε ότι ο Πέτρος λέει την περιτομήν. Λοιπόν επειδή πλαστογραφούσανε τον Πέτρο, αναγκάστηκε να το πει (δεν ήθελε να το πει ο Παύλος), για να μην νομίσουν ότι τα πήρε από τον Πέτρο και ο Πέτρος τα έχει αλλάξει και τα λοιπά. Είπε καθαρά ότι είναι κατ' ευθείαν από τον Χριστόν και είναι φοβερό να τα πειράξουν.

Και ένα με πρακτικό τρόπο το δικαιολογεί αυτό, το λέει με τον λόγο του ας πούμε ενώπιον του Θεού, ότι εγώ δεν το άκουσα το Ευαγγέλιο, από κανέναν ούτε από απόστολο, ούτε από άνθρωπο άλλον, ούτε από δάσκαλο, από κανέναν παρά κατευθείαν από τον Χριστό και για να τον πιστέψουν ακόμα περισσότερο, και διά των Γαλατών βέβαια να τον πιστέψουμε όλοι, το δικαιολογεί και με τον τρόπο που θα δούμε στη συνέχεια. Δηλαδή, θα πει σε λίγο, εγώ ήμουνα εγκληματίας, εγώ δεν άφηνα τίποτα όρθιο, εγώ τους έβαζα χειρότερα από την γκεστάπο και τα ες-ες κάτω στα υπόγεια και βλαστημούσανε οι άνθρωποι από τα βασανιστήρια, ήταν δυνατόν τόσο γρήγορα, άμα ένας άνθρωπος μου' κανε μια διδασκαλία να αλλάξω όλα αυτά και μέσα σε ώρες ξέρω 'γω ή σε τρεις ημέρες να γίνω αυτός που είμαι; Είναι και αυτό μια πρακτική απόδειξη ότι μόνον ο Χριστός μπορούσε να μου διδάξει το Ευαγγέλιο και να με αλλάξει σε τόσο λίγες μέρες και κανένας άνθρωπος, ούτε ο Πέτρος ούτε κανένας δεν θα μπορούσε. Αυτό θέλει να πει στην συνέχεια, στους άλλους στίχους.

ΣΤΙΧ (13-14)
ΚΕΙΜΕΝΟΝ

13 Ἦκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν,

14 καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέρως ζηλωτὴς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

13 Βεβαίως και σεις οι ίδιοι έχετε πληροφορηθή την ζωὴν και συμπεριφορὰν που είχα, όταν έμενα πιστός εις την θρησκείαν των Εβραίων και ακολουθοῦσα ὅσα ο Ιουδαϊσμός εδίδασκε. Εχετε δηλαδή πληροφορηθή ὅτι, επηρεασμένος βαθύτατα από τας παλαιὰς διδασκαλίας του Νομου και τα έθιμα των Ιουδαίων, κατεδίωκα με πολὺν φανατισμὸν και σκληρότητα την Εκκλησίαν του Χριστοῦ και προσπαθοῦσα να την ερημώσω και αφανίσω.

14 Χαρις δε στον φανατισμόν μου αυτόν προώδευα στον Ιουδαϊσμόν παραπάνω από πολλούς ομοεθνείς συνομηλικάς μου, διότι εδείκνυα περισσότερο από αυτούς ζήλον δια τας πατροπαραδότους παραδόσεις μας.

Γι' αυτό στον δέκα τρίτο στίχο, συνέχεια, ακούμε, αρχίζει να τους περιγράφει τον τρόπο της επιστροφής του, για να καταλάβουν ότι σε τόσο λίγο χρόνο δεν αλλάζει άνθρωπος που θα τον διδάξει κάποιος άλλος άνθρωπος. *Μόνον ο Χριστός μπορεί να αλλάξει έναν Παύλο σε τόσο λίγες μέρες.* Για να το πιστέψουν λοιπόν και πρακτικά, αναγκάζεται να τους διηγηθεί, όλα όσα ξέρουμε για τον εαυτόν του. Έτσι έχουμε και απ' την επιστολή του αυτή μερικές ακόμα πληροφορίες, εκτός απ' τις Πράξεις των Αποστόλων, για την δική του τη ζωή και προ Χριστού, προ της Δαμασκού, και μετά Χριστόν. Αναγκάζεται λοιπόν στον 13 στίχο και στον 14 να τους μιλήσει για τον εαυτόν του, προ και μετά την Δαμασκό.

Στον 13 λοιπόν λέγει, *Ἰκούσατε γάρ τήν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτήν.* Δηλαδή έχετε ακούσει και εσείς δώ πέρα λέει, παρ' ὄλο ὅτι είστε μακριά από τα Ιεροσόλυμα, *την ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ*, πως δηλαδή συμπεριφερόμουνα προτού επιστρέψω μέσα εις τους Ιουδαίους, τι έκανα δηλαδή, ποιά ήταν η δράση μου, ποιά ήταν η ανατροφή μου και ποιά ήτανε η δουλειά μου μέσα εκεί.

Τὴν ἐμὴν ἀναστροφήν ποτε ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, και αυτή λέει δεν ήταν καθόλου καλή, διότι τότε *ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ.* Την κυνηγούσα την εκκλησία του Θεού, την καταδίωκα, όχι ὅπως ἄλλοι διώκτες με διωγμούς, αλλά καθ' υπερβολήν, δηλαδή ὅπως ποτέ κανένας άνθρωπος δεν μπόρεσε να κυνηγήσει την Εκκλησία, δηλαδή τους χριστιανούς. Αυτό το *ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον*, κάνει και μια εξομολόγηση τώρα εδώ, *καὶ ἐπόρθουν αὐτήν.* Δεν τού 'φτανε δηλαδή να πει ὅτι την κατεδίωκα καθ' υπερβολήν, αλλά επειδή ήτανε φοβερός στον διωγμό του κατά των χριστιανών, χρησιμοποιεί και ἄλλη λέξη, την λέξη *ἐπόρθουν*. Προσθέτει δηλαδή στην υπερβολή και το *ἐπόρθουν* • τι σημαίνει το *ἐπόρθουν* θα το δούμε τώρα.

Το πόσο σκληρός ήμουνα, τους αφήνει να το εννοήσουνε με την λέξη *Ἰκούσατε*. Είναι σαν να τους λέει, αν και είστε πολύ μακριά, χιλιάδες ίσως χιλιόμετρα μακριά από την Ιερουσαλήμ, και με την εποχή εκείνη βέβαια δεν είχαν τότε τα ραδιόφωνα, τις ειδήσεις, τις τηλεοράσεις, τις εφημερίδες και τέτοια, εκεί πήγαιναν στόμα με στόμα. Παρόλο λοιπόν ὅτι εγώ ήμουνα ένας άνθρωπος ἄγνωστος μέσ' τον κόσμο, και εσείς τόσο πολύ μακριά και ειδωλολάτρες, ὅμως τόσο φοβερό ήταν αυτό που έκανα, ὡστε και τόσο μακριά που είστε εσείς από την Ιερουσαλήμ, έφτασε μέχρι δώ. Θά' πρεπε δηλαδή, σα να τους λέει, να ήτανε πολύ φοβερά αυτά που έκανα για να φτάσουν και στα δικά σας αυτιά, τόσο μακριά από την Ιερουσαλήμ.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ30

Γ.30
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (13-17)

Και *έπόρθουν*, τι θα πει πορθώ; Εκπορθητής είναι εκείνος που καταλαμβάνει μία πόλη, αλλά δεν αρκείται απλώς να την καταλάβει και να την κυριεύσει, αλλά την ξεθεμελιώνει από τα θεμέλια, αυτό σημαίνει *έπόρθουν* αυτήν. Δηλαδή μπαίνει μες' την πόλη, γκρεμίζει τα σπίτια, σκάβει τα θεμέλια, αυτός είναι ο πορθητής, και δεν αφήνει τίποτε όρθιο.

Αυτό λέει είχα σκοπό να κάνω εγώ στην Εκκλησία, όχι μόνο την εδίωκα, όχι μόνο τους έβαζα και μαρτυρούσανε, όπως τον πρωτομάρτυρα Στέφανο, αλλά είχα σκοπό και αφήνει να εννοηθεί -δεν το λέει αλλά το αφήνει-, αν δεν με είχε σταματήσει ο Χριστός, θα την είχα ξεθεμελιώσει ολόκληρη. Αυτό σημαίνει το *έπόρθουν αύτην*. Και πράγματι αγαπητοί, αν δεν άλλαζε ο Παύλος, ήταν σε θέση να μην αφήσει τίποτε από την εκκλησία του Χριστού, είδατε πως δρούσε. Το *έπόρθουν* λοιπόν αυτό σημαίνει, θα την ξερίζωνα από τα θεμέλια. Και συνεχίζει, θα μας το πει και αργότερα βέβαια αυτό, *και προέκοπτον έν τῷ 'Ιουδαϊσμῶ*, επρόκοβα λέει στον Ιουδαϊσμό, *ύπερ πολλούς*• ήμouνα ο καλύτερος εκεί μέσα, δηλαδή το καμάρι τους, ήμouνα από τους μεγάλους. Καλύτερη προκοπή μέσα στον Ιουδαϊσμό δεν είχε κανένας από μένα. Και σαν φαρισαίος ήμouνα προκομμένος και σαν μορφωμένος ήμouνα προκομμένος και στην γνώση του νόμου και των προφητών ήμouνα ο πρώτος και στην δράση ο πρώτος, παντού ο πρώτος.

Αυτό λέει, *και προέκοπτον ύπερ πολλούς συνηλικιώτας*, με τους συνομηλικούς μου εγώ ήμouνα ο πρώτος, εν τω γένει μου, σε όλη την εποχή, το ιουδαϊκό γένος. *Περισσότερως ζηλωτής ύπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων*, διότι περισσότερο από όλους εγώ ήμouνα ζηλωτής των πατρικών μου παραδόσεων. Εδώ είναι εκείνο που είπαμε• πρώτον μεν αυτά που τους λέει, πόσο φοβερός και πόσο προκομμένος και πόσο εκλεκτός ήτανε σαν ισραηλίτης και σαν ιουδαίος, είναι για να τους αφήσει -αν έχουν λίγο μυαλό-, να σκεφτούν: ήταν δυνατόν εγώ που έχω όλα αυτά, που ήμouνα η κορυφή, που ήμouνα μορφωμένος, που ήξερα τον νόμο, που είχα δράση, που ήμouνα, που ήμouνα ο πρώτος μέσα εκεί και το καμάρι τους, ήταν δυνατόν με μια διδασκαλία ενός ανθρώπου που θα μου 'λεγε για κάποιο ευαγγέλιο, να αλλάξω σε τρεις ημέρες; Μόνον ο Χριστός που μου το αποκάλυψε -προσωπικά μπορούσε να με αλλάξει-, είναι ένα επιχείρημα δηλαδή από την πράξη. Αλλά θέλει να πει και κάτι άλλο εδώ σε αυτούς, αν έχουν μυαλό να το πιάσουν. Αυτοί λέει, υπέρ πολλούς συνηλικιώτας μου, βέβαια η ταπείνωσίς του δεν τον αφήνει να το πει έξω από τα δόντια, αλλά αφήνει να εννοηθεί. Από όλους αυτούς τους σπουδαίους, τους διδασκάλους, τους ζηλωτές, που έρχονται και σας πιπιλίζουν τα αυτιά και σας μιλάνε για μωσαϊκό νόμο, εγώ ήμouνα ο καλύτερος από όλους τους συνηλικιώτας μου. Γιατί αυτοί που πήγανε στους Γαλάτες και στους άλλους για να τους ξεσηκώσουν και τους είχανε παρασύρει, ήτανε οι συνηλικιώτες του. Αν τον άφηνε η ταπείνωσή του θα 'λεγε αυτούς εγώ τους

είχα για τσανάκια μου, τους είχα για βοηθούς μου, τους είχα για υπηρέτες μου, να έρχονται και να με ακολουθούν όπου κι αν πήγαινα, αυτούς ακούτε; Εγώ ήμουνα χίλιες φορές καλύτερος• δεν τον αφήνει η ταπείνωση να το πει, αλλά όταν λέει εγώ ο δάσκαλός τους άλλαξα, τι περιμένετε τώρα από αυτούς οι οποίοι ήτανε πολύ κατώτεροί μου; Και κρατάει την ταπείνωση, ώστε να μην φανεί εωσφοριστής και εγωϊστής, αλλά και τους αφήνει να μιλήσει με τον τρόπο του. Όταν παρουσιάζει όλο αυτό το υπέροχο που ήταν ο πρώτος μέσα στον Ιουδαϊσμό και ότι ήταν σε θέση, αν δεν άλλαζε, να εκθεμελιώσει την εκκλησία την οποία σήμερα διέδιδε παντού. Έτσι νομίζω μπορούσε να τους πείσει και στον 14 στίχο αυτά.

ΣΤΙΧ (15-17) **ΚΕΙΜΕΝΟΝ**

15 Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ
16 ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι,
17 οὐδὲ ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους, ἀλλὰ ἀπῆλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

15 Ὅταν ὅμως εὐδόκησε ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος μὲ ξεχώρισε ἀπὸ τὴν κοιλιά τῆς μητέρας μου καὶ μὲ ἐκάλεσε διὰ τῆς χάριτός του, νὰ ἀποκαλύψῃ μέσα μου τὸν Υἱὸν του,
16 διὰ νὰ κηρύττω αὐτὸν εἰς τὰ ἔθνη, ἀμέσως δὲν συμβουλευέθηκα ἀνθρώπους,
17 οὔτε ἀνέβηκα εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα πρὸς ἐκείνους ποὺ ἦσαν ἀπόστολοι πρὶν ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἔφυγα εἰς τὴν Ἀραβίαν καὶ πάλιν ἐπέστρεψα εἰς τὴν Δαμασκόν.

Τώρα στον 15 στίχο, Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου καὶ καλέσας διὰ τῆς χάριτος αὐτοῦ, ἐδῶ μιλάει τώρα για την αποστολή του. Τους μίλησε για την προ της Δαμασκού, προ Χριστοῦ τακτική του, μήπως και καταλάβουνε ότι αφού αυτός ο αρχηγός ο δάσκαλος τους τα είχε πει ἔτσι, πως οι ἄλλοι που ήτανε τα τσανάκια του ας πούμε, θα μπορούσαν να τους πούνε στραβά και αυτοί να τα πιστέψουνε; Ἦταν σαν να τους ντροπιάζει, δεν ντρεπόσαστε σαν να τους λέει; Αλλά δεν το εἶπε, λόγω ταπεινότητος. Και τώρα αρχίζει να τους λέει την ζωή του μετὰ Χριστόν, μετὰ τη Δαμασκὸ, πάλι για να τους πείσει ότι το ευαγγέλιο που τους δίδαξε εἶναι το μόνο σωστό και να τους μιλήσει για την αποκάλυψη βέβαια του Χριστοῦ. Ὅτε δὲ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς ὁ ἀφορίσας με ἐκ κοιλίας μητρός μου , δηλαδή λέει ότι απ' την κοιλιά της μάνας μου, παρόλα ὅσα ἔκανα εγὼ τα φοβερά και ἔκανα το παλληκάρι και γκρέμιζα, απ' την κοιλιά της μάνας μου -παρά τα ὅσα ἔκανα- με εἶχε αποφασίσει, με εἶχε αφορίσει, με εἶχε δηλαδή προορίσει ο Θεός εκ κοιλίας μητρός μου.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ31

Γ.31
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (15-17)

Ότε δέ ευδόκησεν ο Θεός ο άφορίσας με έκ κοιλίας μητρός μου και καλέσας διά τής χάριτος αύτοϋ, λέει ο στίχος αυτός και συνεχίζει βέβαια μετά. Εδώ ας προσέξουμε το «ευδόκησεν ο Θεός ο άφορίσας με έκ κοιλίας μητρός μου», αυτός που με είχε προορίσει για το έργο αυτό το οποίο θα κάνω, όχι όταν μεγάλωσα, αλλά ακόμα όταν είχα συλληφθεί στην κοιλιά της μητέρας μου και με κάλεσε από τότε με την χάρη Του. Με το να λέει ότι με έχει αποφασίσει απ' την κοιλιά της μάνας μου, και ότι με την Χάρη Του με εκάλεσε, θέλει να πει ότι δεν τόκανε για τα έργα μου, διότι στην κοιλιά της μάνας μου δεν είχα κάνει κανένα καλό έργο, άρα μόνον με την Χάρη Του με εκάλεσε.

Το πρώτο που θα δούμε τώρα εδώ είναι ότι ο Παύλος είχε κληθεί, όπως λέει εδώ, από την κοιλιά της μητέρας του, ήταν απόστολος του Χριστού από τότε, έτσι λέει. Αλλά όταν ευδόκησε ο Πατήρ, δηλαδή όταν το θέλησε με όλη του την καρδιά ο Πατέρας, τότε εμφανίστηκε εις τον Παύλο ο Χριστός. Η κλήση του Παύλου έγινε στην ώρα της, δηλαδή ενώ ήτανε από τότε καλεσμένος απόστολος, άφησε ο Θεός να πάει στο αντίθετο στρατόπεδο, να πολεμήσει την Εκκλησία του Χριστού, ενώ ήταν σφραγισμένος απόστολος από την κοιλιά της μάνας του, άφησε να κάνει όσα έκανε, φόνους και τα λοιπά, και όταν ευδόκησε ο Πατέρας, τότε του εμφανίστηκε ο Χριστός μας.

Δηλαδή όλα τα πράγματα ο Θεός τα κάνει στην ώρα τους, έχει για κάθε πράγμα την κατάλληλη ώρα και την ώρα αυτή την ξέρει μόνον ο Θεός, ο εν Τριάδι Θεός• το μέλλον δηλαδή δεν το γνωρίζει κανένας, ούτε οι άγγελοι, ούτε οι άγιοι, ούτε η Παναγία μας. Μόνον ο Θεός το ξέρει, η Αγία Τριάς, Πατήρ, Υιός και Άγιο Πνεύμα. Αυτό λέει εδώ ακριβώς, ότι ευδόκησεν ο Θεός.

Θάθελα εδώ να κάνω μια παρατήρηση• πολλοί μιλάνε για προφητείες, λέγονται, διαβάζονται, προφητεύονται από τα χαρτιά τα παλαιά και τα καινούργια. Σύγχρονοι ασκητές και ασκήτριες, μοναχοί και μοναχές, άλλοι άνθρωποι του Θεού βλέπουν οράματα, (καλά τα οράματα είναι διαβολικά,) βλέπουν όνειρα εν πάσει περιπτώσει, και για τα όνειρα δεν ξέρουμε από που προέρχονται. Και προφητεύουν και μάλιστα προφητεύουν καταστροφές για όλο τον κόσμο και για την Ελλάδα μας, σφαγές και κανονίζουν και ημερομηνίες.

Τώρα, ως προς τις καταστροφές, θα γίνουν, δεν υπάρχει αμφιβολία, το λένε τα βιβλία μας, το λέει η Αποκάλυψις και το λέει και η πορεία της ανθρωπότητας, διότι οι καταστροφές θα γίνουν για το καλό του ανθρώπου. Όταν η ανθρωπότητα πάρει τον κατήφορο και δεν υπάρχει άλλος τρόπος να σταματήσει το κακό, τότε έρχεται για μεν τον άνθρωπο η θλίψη ή ο θάνατος, που τον σταματάει για να μην αμαρτάνει περισσότερο, για δε τα έθνη και τους λαούς έρχονται οι καταστροφές, οι θεομηνίες, οι σφαγές, όπως συνέβη στην

Κύπρο, όπως παλαιότερα έχει πολλές φορές συμβεί στο έθνος μας και όπως οι άγιοί μας έχουν προφητέψει. Ότι θα γίνουν λοιπόν καταστροφές, εάν δεν μετανοήσουμε, θα γίνουν. Εκείνο που δεν μπορεί να ξέρουμε είναι η ώρα και η ημέρα και η ημερομηνίες που κανονίζουν πολλοί, και αυτό είναι σφάλμα. Το να λέμε την τάδε ημερομηνία ή τον τάδε μήνα ή τον τάδε χρόνο, εν πάσει περιπτώσει, διότι το είδαμε στον ύπνο, διότι μας το είπε κάποιος άγιος, αυτό δεν στέκει, γιατί όπως είπαμε *το μέλλον το γνωρίζει μόνον ο Πατήρ, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα, κανείς άλλος*. Και ο Χριστός μας σαν άνθρωπος έλεγε, τότε που ήταν εδώ στην γη και προτού ανέβη εις τους ουρανοί, *ούτε ο Υιός έλεγε, ως άνθρωπος ευρισκόμενος εις την γη, θέλοντας να δείξει ότι δεν υπάρχει άνθρωπος, και ο τελειότερος* και αυτός ο ίδιος σαν άνθρωπος ο Χριστός μας, *που να γνωρίζει το μέλλον*. Πως λοιπόν το γνωρίζουν τώρα άνθρωποι ή και άγιοι, οι οποίοι εμφανίζονται στον ύπνο ή και η Παναγία μας• ούτε και αυτή γνωρίζει το μέλλον.

Δεν πρέπει λοιπόν να λέμε ημερομηνίες, γιατί ανάλογα με την πορεία της ανθρωπότητας, ο Θεός, ο Χριστός τροποποιεί τις ημερομηνίες. Ημερομηνίες λένε οι χιλιαστές• αυτοί έχουν πει πολλές ημερομηνίες και έχουνε βγει πολλές φορές ψευδοπροφήτες, χωρίς να βάνουνε μυαλό, γιατί βέβαια αυτοί έχουνε αποβλακωθεί βέβαια από τον διάβολο και δεν μπορείς να περιμένεις από αυτούς να σκεφτούν λογικά. Όταν λοιπόν έρχονται ορθόδοξοι άνθρωποι και κανονίζουν την τάδε ημερομηνία και ημερομηνίες και έχουν συμβεί αυτά, εξηγώντας γραπτά ή βλέποντας όνειρα και τα λοιπά, τότε είναι αυτό που λένε πολλοί, «ορθόδοξοι χιλιαστές είναι αυτοί», διότι δεν έχουν ξεφύγει βέβαια ως προς το δόγμα, δεν είναι δηλαδή αιρετικοί, αλλά έχουν ξεφύγει ως προς τις ημερομηνίες που κανονίζουν, και που δεν ετόλμησε κανένας εκτός βέβαια από αυτούς τους αιρετικούς, τους χιλιαστές.

Το ότι είναι παρακινδυνευμένες οι ημερομηνίες και επικίνδυνες καμιά φορά, γιατί τυχαίνει ο Θεός να τροποποιήσει• δεν έγινε αυτό στην Νινευή; δεν είπε ότι σε τρεις ημέρες η Νινευή θα καταστραφεί, ο Θεός δεν το είπε; Και σε τρεις μέρες όλα μέλι γάλα. Γιατί; Γιατί άλλαξαν πορεία οι άνθρωποι και επομένως άλλαξε και η απόφαση του Θεού. Θα μου πείτε ο Θεός δεν το ήξερε ότι θα αλλάξουν; Το ήξερε, αλλά αυτά είναι τα δικά του• σε εμάς φέρεται σαν εμάς. Αυτός είναι άχρονος και όλα τα έχει μπροστά του, αλλά όταν φέρεται σαν πρόσωπο, τα τρία πρόσωπα της Αγίας Τριάδος, σε εμάς προσωπικά και μας απευθύνεται και μας φανερώνεται, μας φανερώνεται με τα μέτρα τα δικά μας και κάθε φορά ανάλογα με την πορεία μας, επιτρέπει ίσως σε κάποιον άγιο να πει κάποια ημερομηνία. Αλλά εν τω μεταξύ όμως οι άνθρωποι είναι ελεύθεροι, μπορεί να μετανοήσουν, μπορεί να αλλάξουν, οπότε κατά το παράδειγμα του προφήτου Ιωνά της Νινευής, αλλάζει ο Θεός την απόφασή Του.

Δεν λέγω, μπορεί σε κάποιον άγιο να εμφανίστηκε κάτι και να είπε, αλλά *εμείς να μην το παίρνουμε αυτό και να μην μεταδίδουμε ημερομηνίες*. Εκείνο είναι το σφάλμα μας, ιδίως όταν είναι από όνειρα, που δεν ξέρουμε πούθε προέρχονται.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ32

Γ.32
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (15-17)

Διότι επαναλαμβάνω ανάλογα με την ελεύθερη πορεία της ανθρωπότητας τροποποιούνται ημερομηνίες και να μην βγάζουμε και ας πούμε τους αγίους μας ψευδομάρτυρες. Γι' αυτό οι προφητείες που κυκλοφορούν -πολλές από αυτές- είναι σωστές. Ζημιές, καταστροφές, σφαγές θα γίνουν, αλλά η ημερομηνία που θα γίνουν να μην διαδίδεται, διότι μπορεί να φέρει ζημιά και εν πάσει περιπτώσει, ωφέλεια δεν φέρνει και μπορεί να είναι και εις βάρος και της Εκκλησίας μας, όταν δεν βγει αυτό που διαδίδουν.

Η προφητεία αυτή καθ' εαυτή χωρίς ημερομηνίες κάνει καλό, διότι πολλοί άνθρωποι συνέρχονται (δεν λέω ότι είναι τελείως για πέταμα) και αρχίζουν και προσεύχονται και μετανοούν, ότι έγινε στην Νινευή, σε μικρότερη βέβαια κλίμακα και ο Θεός βλέποντας αυτά, αλλάζει την ημερομηνία. Μην διαδίδουμε λοιπόν ημερομηνίες, θα γίνει ότι πρέπει να γίνει, αφού το λέει η Αποκάλυψη θα γίνει και έγινε και γίνεται και θα γίνει, αλλά στην ώρα του. Οι καταστροφές και οι σφαγές που θα γίνουν θα είναι, εφόσον τις επιτρέψει ο Θεός, θα είναι στην ώρα τους, θα είναι ωραίες. *Ωραίες θα πει στην ώρα τους, όχι όμορφες, ούτε απολαυστικές.* Θα υποφέρουμε, αλλά στην ώρα τους είναι πάντα ωραίες, για το καλό της ανθρωπότητας.

Λοιπόν αυτό ήθελα να πω με την σκέψη, ότι ενώ, ο Θεός τον είχε από την κοιλιά της μάνας του Απόστολο, εν τούτοις έπρεπε να περάσει όλα εκείνα τα στάδια και όταν έκρινε ότι ήλθε η ώρα, τότε τον εκάλεσε• αυτό λέει ο Παύλος εδώ. Όχι ότι έκανα εγώ λέει τίποτα, ή είδε τίποτα καλά έργα σε μένα, ή κατορθώματα ή ξέρω `γω επιτυχίες και με κάλεσε• *χάρισμα* με κάλεσε. Τι καλά έργα είχε κάνει ο Παύλος μέσα στην κοιλιά της μάνας του; τίποτα. Από τότε τον είχε καλέσει όμως, διότι έτσι ήθελε αυτός. Τα έργα τα έκανε μετά και τα έργα του που έκανε, τροποποίησαν όχι την κλήση του, αλλά την ώρα της κλήσεως. Και θα μπορούσαν βέβαια και να την ματαιώσουν, διότι ο άνθρωπος είναι ελεύθερος, όπως και η Παναγία μας ήταν ελεύθερη και μπορούσε να ματαιώσει την κλήση της. Να την ματαιώσει μπορεί ο άνθρωπος, αλλά αν δεν την ματαιώσει, θα βρει την ώρα ο Θεός και θα την φέρει. Αυτό έγινε στον Παύλο και αυτό καταθέτει εδώ.

Ο Θεός καλεί χωρίς να αποβλέπει στα έργα μας• την προσωπικότητά μας βλέπει και προβλέπει ότι αυτός ο άνθρωπος αξίζει και τον φέρνει στον κόσμο και τον καλεί, όπως *και* ο διάβολος προβλέπει. Προσπαθεί και σκοτώνει ανθρώπους, που κατά τις δικές του τις στατιστικές από χιλιάδες χρόνια, κατά τους λογαριασμούς του, κατά τις κληρονομικότητες που βλέπει, τους προγόνους όπου κατάγονται, φοβάται ότι πιθανόν αυτός, όταν βγει στον κόσμο να μου κάνει ζημιά. Δεν είχε όλες τις παρθένες προ Χριστού κυνηγήσει; επειδή φοβόταν ότι από κάποια παρθένο οπωσδήποτε «θα το βρει» και «το

βρήκε» και του συνέτριψε την κεφαλήν; Και ο διάβολος λοιπόν κάνει τις προβλέψεις του και προσπαθεί να σκοτώσει ανθρώπους και καμιά φορά γινόμαστε και συνεργοί του, όταν σκοτώνουμε παιδιά, ιδίως προτού γεννηθούν. Δεν ξέρουμε τι σκοτώνουμε και ίσως ο διάβολος έχει επισημάνει και μας στέλνει να σκοτώσουμε τα καλύτερα παιδιά, τα πιο μεγάλα, ίσως αυτοί που κατά την κληρονομικότητα και τους υπολογισμούς του διαβόλου, θα βγούνε επικίνδυνοι γι' αυτόν και καλοί για την Εκκλησία.

Βέβαια ο Θεός ζυγίζει τα πράγματα• ο διάβολος προβλέπει, δεν πάει να πει όμως ότι επειδή το προβλέπει ο διάβολος με τις στατιστικές του ότι είναι έτσι τα πράγματα. Εκείνον που ο Θεός έχει προορίσει, δεν μπορεί ο διάβολος να τον πειράξει, και κάτι άλλο• *αν δεν επιτρέψει ο Θεός, δεν μπορεί να κάνει τίποτε ο διάβολος*. Αλλά λέγω, μην ας πούμε σκεφτούμε ότι εγώ επειδή κάνω καλά έργα με διάλεξε ο Θεός• όχι, η εκλογή γίνεται απ' την κοιλιά της μάνας μας και από εκεί και πέρα τα έργα μας ή τροποποιούν τον χρόνο που θα μας καλέσει ο Θεός, ή και τον ματαιώνουν αν εμείς μείνουμε αντίθετοι ή αντίχριστοι, σαν ελεύθεροι άνθρωποι.

Λοιπόν λέγει τώρα, με είχε προορίσει ο Θεός *ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί, ἵνα εὐαγγελίζωμαι αὐτὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι*. Όταν ευδόκησε λοιπόν ο Θεός λέει, να μου αποκαλύψει τον Υιόν Του εν εμοί. Ο Πατέρας Θεός Πατήρ, μου απεκάλυψε λέει τον Χριστόν *εν εμοί*, μέσα μου, θα το δούμε αυτό. Και με προορίσε, *ἵνα εὐαγγελίζωμαι λέει αὐτόν, δηλαδή τον Χριστόν, στα ἔθνη*, όχι στους Εβραίους, στους ειδωλολάτρες, *αὐτό το εν τοις ἔθνεσιν, εὐθέως οὐ προσανεθέμην σαρκὶ καὶ αἵματι*, αμέσως δεν πήγα να συμβουλευτώ άνθρωπο και ανθρώπινα μυαλά. Αυτά είναι η εξήγηση, να τα δούμε.

Ἀποκαλύψαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν ἐμοί. Ο Θεός λέει Πατήρ μου αποκάλυψε τον Υιόν Του. Εμείς όμως ξέρουμε από τις Πράξεις, ότι ο ίδιος ο Χριστός μας αποκαλύφθηκε εις τον Παύλο. Δεν του είπε, «*ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὃν σὺ διώκεις*», εκεί επάνω στην φωτιά, εκεί στο φωτεινό εκείνο σύννεφο που τον κάλυψε; Πώς λέγει τώρα εδώ ο Παύλος ότι ο Θεός μου τον αποκάλυψε τον Χριστό και όχι ότι ο ίδιος ο Χριστός μου απεκαλύφθη; Αυτό είναι στο προηγούμενο, που λέει «*εὐδόκησεν ὁ Θεός*», δηλαδή ο Χριστός απεκαλύφθη από μόνος του εις τον Παύλο, αλλά είχε την ευδοκία του Πατρός, δηλαδή την απόλυτη συγκατάθεση του Πατρός γι' αυτά τα οποία έκανε σαν άνθρωπος, «*ἐδόθη μοι πᾶσα ἐξουσία*», δεν είπε; Από εκεί και πέρα, ενεργούσε μόνος Του ο Κύριός μας, αλλά κατά τέτοιον τρόπο, ώστε πάντοτε να έχει την συγκατάθεση, να έχει την ευχαρίστηση ας πούμε και να έχει την ευδοκία του Πατέρα. Ὅστε δεν είναι ο Πατήρ που του τον αποκάλυψε, αλλά συμφωνούσε θέλει να πει ο Παύλος, κατά πάντα με τον Χριστό μας, όταν του εγίνετο η αποκάλυψις δεν υπήρχε καμία διαφωνία. Αυτό ως προς την φαινομενική διαφορά, οι Πράξεις λένε ότι απεκαλύφθη ο Χριστός μόνος του, ο Παύλος λέει ότι του τον απεκάλυψε ο Πατήρ. Δεν είναι διαφωνία, εδώ ευδοκεῖ ο Πατήρ, και ο Υιός ενεργεῖ βέβαια.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ33

Γ.33
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (15-17)

Έχει την απόλυτη, για να το πούμε στα λόγια μας, συγκατάθεση του Πατέρα. Λέει όμως εδώ, τον Υιόν Αυτού *εν εμοί*. Αυτό οι Πατέρες το προσέχουν ιδιαίτερα, δεν λέει απεκάλυψε τον Υιόν Του εμοί, απλώς σε μένα όπως θα λέγαμε εμείς, αλλά εν εμοί, δηλαδή μέσα σε μένα. Έχει σημασία αυτό για τους Πατέρες. Δηλαδή το Πνεύμα το Άγιον, που συνεργούσε με τον Υιόν εκείνη την στιγμή, ενέργησε κατά τέτοιον τρόπο ώστε ο Χριστός που απεκαλύφθη εις τον Παύλο να μιλήσει μέσα του, να εισέλθει η Χάρις του Πνεύματος, η παρουσία του Κυρίου μας μέσα στην ψυχή του, μέσα στην καρδιά του και να την ασ πούμε βάψει ανεξίτηλα. Αυτό θέλει να πει μέσα σε μένα και όχι απλώς σε μένα.

Βέβαια πρέπει να το ξεκαθαρίσουμε λίγο ακόμα αυτό, γιατί δεν είναι απλή έννοια• τι θα πει μέσα σε μένα και όχι απλώς σε μένα. Πως δηλαδή μπορούσε να αποκαλυφθεί απ' έξω; Θέλει να πει δηλαδή ότι δεν του απεκαλύφθη ο Χριστός μας *διανοητικά*, δηλαδή δεν τον κατάλαβε, δεν τον παραδέχθηκε σαν Κύριό του μόνον με το μυαλό του, με την σκέψη του. Ούτε *φιλοσοφικά*, ούτε δηλαδή του άλλαξε απλώς τις θεωρίες του, τις κοσμοθεωρίες του• πρώτα πίστευε ασ πούμε ότι η Παλαιά Διαθήκη είχε δίκαιο, τώρα το μυαλό του δούλεψε διαφορετικά, τον επηρέασε η οπτασία του Κυρίου στο μυαλό του μόνον διανοητικά και έβγαλε το συμπέρασμα με άλλες σκέψεις, ότι τώρα ο Χριστός έχει δίκιο. Δεν έγινε έτσι. Δεν του άλλαξε απλώς μυαλά, δεν επέδρασε φιλοσοφικά, θεωρητικά μόνον, διανοητικά, όπως συμβαίνει με όλες τις φιλοσοφίες και με όλους οι οποίοι μεταστρέφονται σήμερα στις εκτός Εκκλησίας φιλοσοφίες. Η διαλλαγή και όταν γίνεται, είναι διανοητική, είναι θεωρητική, είναι σε γράμματα, είναι σε βιβλία, δηλαδή πρώτα ήμουνα ξέρω γω δημοκράτης και πίστευα στην δημοκρατία και στην ελεύθερη οικονομία ξέρω γω του προσφοράς και ζητήσεως, τώρα μου' ρθε ένας μούδωσε τον Μάρξ, διάβασα το «κεφάλαιο» του Μάρξ, το σκέφτηκα αυτό με το μυαλό μου και άλλαξα ιδέες τώρα, και έγινα τώρα μαρξιστής και λέω, με το μυαλό πάντοτε, χωρίς μέσα μου να γίνεται τίποτε, χωρίς να μεταβάλλομαι υπαρξιακά, να βιώνω διαφορετικά πράγματα, και αλλάζω και τώρα τα λέω μαρξιστικά. Αύριο μπορεί να μου βρουνε κανένα άλλο βιβλίο, ξέρω γω σοσιαλιστικό ή δεν ξέρω τι άλλο, να τα διαβάσω αυτά, όπως συνήθως γίνεται, και βλέπουμε συνεχώς τους νέους μας να αλλάζουν διαρκώς παρατάξεις και κόμματα και αυτά. Τι θα κάνει, τι γίνεται, διαβάζω τα άλλα, τα σκέφτομαι αλλιώς, μου αλλάζουν τα μυαλά, και τώρα τα βλέπω σοσιαλιστικά και ούτω καθ' εξής.

Μην νομίζετε λέει, αυτό θέλει να πει το εν εμοί μέσα σε μένα, ότι έγινε έτσι λέει και με μένα και με τον Χριστό, ότι μου άλλαξε τα μυαλά• *δεν έγινε τέτοιο πράγμα*. Ο Χριστός όταν γίνεται αλλαγή και αυτό είναι και η πραγματική αλλαγή, μιλάμε σήμερα για αλλαγή (σημ. η ομιλία έγινε το 1985) και

προσπαθούμε να αλλάξουμε θεωρίες, να αλλάξουμε νόμους, να αλλάξουμε ίσως φιλοσοφίες, και νομίζουν όσοι το επιχειρούν, ότι αλλάζοντας φιλοσοφίες και λέγοντας άλλα πράγματα, ότι θα γίνει αλλαγή. Η αλλαγή δεν γίνεται στα μυαλά, ούτε στους νόμους που είναι διανοητικά κατασκευάσματα, ούτε στις θεωρίες, ούτε οπωσδήποτε σε εκείνα που μόνο με το μυαλό του πιάνει ο άνθρωπος. Η αλλαγή, όπως λέει ο Παύλος γίνεται *μέσα, μέσα πρέπει να αλλάξει*, να αλλάξει θα το πούμε βιωματικά ο άνθρωπος σε όλη του την ύπαρξη, να αλλάξει -ας το πούμε και με σύγχρονο όρο- υπαρξιακά. Αυτό έκανε ο Παύλος, αυτό έπαθε ο Παύλος. Λέει άλλαξα υπαρξιακά, δηλαδή τα πάντα άλλαξαν μέσα μου, όχι το μυαλό μου, όχι η σκέψη μου, όχι οι φιλοσοφίες μου, όχι οι θεωρίες μου, όχι τα αυτά που είχα μάθει και φόρτωσα πτυχία τον εαυτό μου, αυτά είναι μωρία διά τον Χριστόν, όλα αυτά τα του κόσμου. *Με άλλαξε μέσα μου, με άλλαξε ολόκληρον, υπαρξιακά* και γι' αυτό λέγει, *εν εμοί*, μέσα σε μένα ήρθε ο Χριστός και όχι απλώς σε μένα, στο μυαλό μου και στις σκέψεις μου.

Τον νοιώθω σαν να λέει τώρα τον Χριστό, μπήκε μέσα μου, άλλαξε, αποκαλύφθηκε μέσα μου, εσφράγισε την καρδιά μου, την ύπαρξή μου, το παν και τώρα εγώ δεν μπορεί να μου πει κανείς ότι εγώ δεν νοιώθω τον Χριστό μέσα μου. Όπως η μάνα, η μητέρα, η γυναίκα, για να πάρουμε αυτό το παράδειγμα που το χρησιμοποιεί και ο Κύριός μας, που έχει παιδί μέσα της, δεν μπορείς εσύ με οποιαδήποτε φιλοσοφία και οποιαδήποτε θεωρία να την βάλεις και να της κάνεις πλύση εγκεφάλου και να της πεις ότι δεν έχει παιδί μέσα της. Γιατί; Γιατί το νιώθει, το αισθάνεται, δεν αλλάζει με το μυαλό• και να της κάνεις πλύση εγκεφάλου και να της αλλάξεις τα μυαλά, αφού το παιδί υπάρχει μέσα της, αρχίζει πάλι να κινείται, να κλωτσάει και θα το καταλάβει. Μυαλά αλλάζουνε όσες, που συμβαίνει καμιά φορά, από την λαχτάρα τους να έχουν παιδί, να *φαντάζονται* ότι έχουν και συμβαίνουν αυτά τα πράγματα και πολλές επηρεάζονται και οργανικά. Αυτό είναι η αλλαγή του μυαλού, φιλοσοφία. Φαντάζομαι ότι είμαι κομμουνιστής, φαντάζομαι μετά ότι είμαι μαρξιστής, οι περισσότεροι από τους μαρξιστές αυτούς δεν ξέρουνε τι θα πει μαρξισμός αν τους ρωτήσετε, φαντάζομαι ότι είμαι δημοκράτης, φαντάζομαι και τα λοιπά, στην ουσία όμως δεν είμαι, διότι μέσα μου δεν έχει αλλάξει, δεν είναι βιώματα αυτά, αυτά είναι θεωρίες, αυτά είναι αερολογήματα, αυτά είναι πλύση εγκεφάλου, αυτά είναι χαρτοπόλεμος και βιβλία και πολυλογίες. Όπως λοιπόν η κατά φαντασία έγκυος μπορεί να της κάνει κανείς πλύση εγκεφάλου ότι είναι έγκυος, και άμα το θέλει το πιστεύει και επί ένα διάστημα -μέχρι να διαψευστεί- νομίζει ότι είναι, και μετά κάποιος μπορεί να την πείσει -ένας ψυχίατρος, ένας νευρολόγος-, να της κάνει πάλι πλύση εγκεφάλου, να της αλλάξει τα μυαλά και να καταλάβει ότι δεν είναι, αυτά είναι, δεν είναι για εμάς τους χριστιανούς λέει ο Παύλος.

Εμείς είμαστε στην πραγματικότητα ο Χριστός σ' όποιον είναι χριστιανός μέσα του και αφού τον νοιώθει μέσα του δεν τον αλλάζει τίποτα, όλες οι θεωρίες, όλες οι φιλοσοφίες και όλοι οι διαβόλοι να μαζευτούν, να του πιπιλίζουν το μυαλό, αφού νοιώθει τον Χριστό μέσα του δεν αλλάζει.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ34

Γ.34
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (15-17)

Σκιρτάει, όπως το παιδί στην μητέρα. Γι' αυτό και ποτέ, όποιος είναι πραγματικά ορθόδοξος χριστιανός, ποτέ δεν άλλαξε, ότι κι αν κάνανε να τον αλλάξουνε. Προτιμούσανε να πάνε στα θηρία, προτιμούσαν να ανεβούνε απάνω και να τους καίνε σαν λαμπάδες, μέσα στους κήπους του Νέρωνος, προτιμούσαν να τους διαλύουν τα μέλη, αλλά δεν μπορούσαν να πουν ότι δεν έχουν τον Χριστό μέσα τους, *γιατί τον νοιώθανε*, πως να το πούνε; Αυτό λέγει το εν εμοί, που φυσικά σαν λέξη δεν φαίνεται τίποτα• τι εμοί, τι εν εμοί, αλλά πόσο βάθος έχει και πως οι Πατέρες το είδαν τόσο βαθιά.

Όταν λοιπόν αποκαλύφθηκε ο Χριστός μέσα μου και έγινε πια μόνιμο κτήμα μου, έβαψε το είναι μου και δεν μπορεί πλέον να ξεβάψει να αλλάξω, τότε αυτός λέει με έστειλε στα έθνη, όπως θα το πει και παρακάτω, στους ειδωλολάτρες, δηλαδή με προόρισε για απόστολο αλλά για απόστολο όχι των Ιουδαίων, για εκεί έχει προορίσει άλλους, τον Πέτρο, τον Ιωάννη, τον και τους άλλους αποστόλους. Εμένα ειδικά με προόρισε για τους ειδωλολάτρες, αυτό σημαίνει ίνα ευαγγελίζομαι αυτόν εν τοις έθνεσι, στους ειδωλολάτρες, δηλαδή στους μη Εβραίους.

Όταν λοιπόν έγινε αυτό εκεί στην Δαμασκό, λέγει στην συνέχεια, *εύθέως ού προσανεθέμην σαρκί και αίματι*, τι θέλει να πει αυτό; Πρώτα-πρώτα τι σημαίνει σαρξ και αίμα; Ο Παύλος όταν λέει σαρξ και αίμα, όπως και ο Χριστός μας όταν λέει σαρξ και αίμα, εννοεί τον άνθρωπο. Ο άνθρωπος είναι βέβαια άνθρωπος, αλλά με αυτή την φράση τον υποδηλώνουν, διότι έχει σάρκα και έχει και αίμα, δεν είναι μόνο πνεύμα. Το ίδιο ακριβώς αντίστοιχο, το βρίσκουμε και στον Πέτρο, όταν τον ρώτησε ο Κύριός μας, (γι' αυτό και οι δύο είναι στο ίδιο ύψος οι απόστολοι αυτοί, με τον ίδιο τρόπο εκλήθησαν από τον Χριστό) όταν τον ρώτησε εκεί, *τίνα με λέγουσιν οί άνθρωποι είναι*, και έλεγε ο ένας το ένα, ο άλλος το άλλο, είπε ο Πέτρος, *σύ εί' ό Χριστός ό υίός του' Θεού' του' ζώντος* και τα λοιπά, ότι είσαι ο Θεός ο πραγματικός, τότε του λέγει, του είπε αμέσως *μακάριος εί', Σίμων Βαριωνά, ότι σάρξ και αίμα ούκ άπεκάλυψέ σοι, άλλ' ό πατήρ μου ό έν τοις ούρανοις* Μακάριος, είσαι, ευτυχημένος, καλότυχος Σίμων, τότε δεν τον έλεγαν ακόμα Πέτρο, Βαριωνά, παιδί του Ιωνά δηλαδή, *ότι σάρξ και αίμα ούκ άπεκάλυψέ σοι*, άνθρωπος δηλαδή δεν στο είπε αυτό το πράγμα που μου λες τώρα, αλλά ο Πατήρ μου εν τοις ουρανοίς. Ο Πατήρ μου διά του Αγίου Πνεύματος, σου' βαλε αυτό να το ξέρεις, ότι εγώ είμαι ο Θεός. Και εδώ λοιπόν χρησιμοποιεί ο Παύλος την ίδια φράση• όπως δηλαδή στον Πέτρο λέγει, δεν του απεκαλύφθη από άνθρωπο τα περί του Ιησού και του ευαγγελίου, ότι είναι ο Θεός και τα λοιπά, έτσι και σε μένα. Δεν μου αποκαλύφθηκαν από άνθρωπο, ούτε *προσανεθέμην*, ούτε συμβουλευτήκα κανέναν άνθρωπο, ούτε τον εαυτό μου, γιατί και ο ίδιος ο Παύλος ήτανε σαρξ και αίμα, άνθρωπος, ούτε τον εαυτόν μου ρώτησα, τι να κάνω. Αμέσως υποτάχτηκα στην ουράνια οπτασία, στον Κύριο. Δεν ρώτησα ούτε τον εαυτόν

μου, που είμαι σαρξ και αίμα, ούτε τους φίλους μου ρώτησα τι να κάνω, πήγε και κλείστηκε εκεί στον Ανανία και δεν του παίρνανε κουβέντα, όπως λένε οι Πράξεις, τον ρωτούσανε και δεν απαντούσε. Ούτε φίλο ρώτησε, από τους συνοδούς του, ούτε από τους άλλους αποστόλους κανέναν.

Εδώ πάλι χτυπάει την κατηγορία που λέγαμε ότι είναι δευτέρας κατηγορίας απόστολος, ότι τα 'μαθε από τους άλλους αποστόλους και τώρα έρχεται να μας τα πει εμάς, αλλά τα 'μαθε λάθος, του λέγανε οι κατήγοροί του και τους λέγει ότι από κανέναν δεν έμαθα τίποτε, ούτε και ρώτησα καν. *Ού προσανεθέμην σαρκί και αίματι*, ευθέως μόλις τον είδαν στην Δαμασκό, δεν πήγα να συμβουλευτώ κανέναν. *Ούδ' άνήλθον εις Ιεροσόλυμα* • εδώ φαίνεται δηλαδή, ότι δεν ρώτησε τους άλλους αποστόλους.

Η κλήσις του έγινε ακριβώς όπως και του Πέτρου• ποιός τελικά τον Πέτρο τον εκάλεσε στο Ευαγγέλιο ως απόστολο; Ο αναστημένος Χριστός μας. *Μετά* την ανάσταση ο Πέτρος εκλήθη απόστολος και πρωτοκορυφαίος όπως λέμε• όχι προ της αναστάσεως. Μπορεί να του είπε τότε, ότι ξέρεις την αλήθεια, αλλά σε λίγο τον είπε σατανά, υπαγε οπίσω μου σατανά του είπε. Κυρίως δε έχασε την αποστολή του ο Πέτρος την ημέρα της αρνήσεως. Όπως ξέρουμε η τριπλή άρνηση μεθ' όρκου, καταναθεματίζει και ομνύειν, τον είχε βγάλει από απόστολο. Πότε έγινε πρώτος και κορυφαίος; Όχι προ του Πάθους, τα' χε κάνει μούσκεμα ο Πέτρος προ του Πάθους, αλλά μετά, όταν εκεί -όπως διαβάζουμε στο εωθινό ευαγγέλιο-, τον ρωτάει τρεις φορές "*Σίμων Ιωάνη, αγαπᾶς με πλείον τούτων*" και τα λοιπά, και του λέει μία φορά, του λέει δεύτερη ο Πέτρος ότι σε αγαπώ, σε φιλώ και τον ρωτάει και τρίτη και λυπάται ο Πέτρος, αλλά έπρεπε τρεις φορές που τον αρνήθηκε να τον ομολογήσει τρεις φορές ότι τον αγαπάει περισσότερο από τους άλλους, και τότε του είπε ακολούθι μοι και τον έκανε απόστολο.

Ο Αναστάς λοιπόν Χριστός, κάλεσε τον Πέτρο και τον έκανε κορυφαίο. Ο ίδιος αναστημένος Ιησούς, μετά την ανάσταση, με κάλεσε και μένα, κατά τον ίδιο τρόπο μου εμφανίστηκε -όπως και στον πρωτοκορυφαίο τον Πέτρο-, και γι' αυτό είμαστε ίσοι. Μην μου βάζετε τώρα τους άλλους αποστόλους παραπάνω και θέλετε τώρα να δέχεστε από τους Εβραίους, λέει στους Γαλάτες, να σας λένε τέτοιες ανοησίες και να σας τουμπάρουν. Είμαστε από τον ίδιο τον Χριστό καλεσμένοι, κατά τον ίδιο τρόπο, χειροτονημένοι απόστολοι κατά τον ίδιο τρόπο, από τον αναστημένο Χριστό, και έχουμε πάρει την ίδια αξία, ακριβώς και οι δύο σαν κορυφαίοι, πρωτοκορυφαίοι, ο ένας για την περιτομή -κατά βάση βέβαια χωρίς να απαγορεύεται να κηρύξει και αλλού-, και ο άλλος, εγώ, για τους ειδωλολάτρες, χωρίς βέβαια να απαγορευόταν να πει και εάν έβρισκε και Ιουδαίους. Γι' αυτό λοιπόν θεωρούνται οι δύο απόστολοι κορυφαίοι και οι δύο, ίσης αξίας και ο Πέτρος και ο Παύλος, γι' αυτό και γιορτάζονται μαζί, όπως ξέρουμε, Πέτρου και Παύλου. Έχουν ακριβώς το ίδιο αξίωμα, τον ίδιο τρόπο κλήσεως, και την ίδια κλήση και χειροτονία -ας την πούμε έτσι- από τον Χριστό μας.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ35

Γ.35
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (15-17)

Γι' αυτό συνεχίζει, *Οὐδέ ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα*, δεν πήγα στα Ιεροσόλυμα, γιατί που θα τους έβρισκε τους αποστόλους, έπρεπε να πάει στα Ιεροσόλυμα να τους βρει και να τους ρωτήσει. Δεν πήγα λοιπόν στα Ιεροσόλυμα, δεν είχα κανέναν λόγο για να πάω, αμέσως μόλις επέστρεψα. Από την ώρα δηλαδή εκείνη, που με κάλεσε ο Κύριος, πήρα την απόφασή μου χωρίς να σκεφτώ, ούτε να συμβουλευτώ, επαναλαμβάνω, ούτε τον εαυτόν μου είπε, ούτε τους φίλους μου, ούτε γνωστούς και ούτε τους αποστόλους που σας λένε ότι εγώ τα έχω πάρει από αυτούς και έχω διδαχθεί όσα σας διδάσκω. Τα ξέρω όλα από τον ίδιο τον Χριστό.

Δεν συνάντησε, δεν πήγε στα Ιεροσόλυμα ο Παύλος; Πήγε, όπως ξέρουμε, το λένε οι Πράξεις. Πως λέει εδώ λοιπόν, *οὐδέ ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα*, δεν πήγα λέει στα Ιεροσόλυμα, *πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους*. Πως το λέει αυτό; Δεν πήγε τότε που επέστρεψε, πήγε τρία χρόνια αργότερα, και το λέει στην συνέχεια, στον στίχο 17• *οὐδέ ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς πρὸ ἐμοῦ ἀποστόλους (Πέτρο, Ἰάκωβο και τα λοιπά), ἀλλὰ ἀπήλθον εἰς Ἀραβίαν, καὶ πάλιν ὑπέστρεψα εἰς Δαμασκόν*. Δεν πήγα λοιπόν να τους βρω, αυτό έγινε αργότερα, όπως θα δούμε ύστερα από τρία χρόνια, με σκοπό βέβαια όχι να μάθει το Ευαγγέλιο από αυτούς, το είχε μάθει από τον ίδιο τον Κύριό μας, αλλά για να συντονιστούν, να τους δει εν πάσει περιπτώσει, να μην φαίνεται εχθρός τους,, να φιλιωθούν, γιατί έφυγε από τα Ιεροσόλυμα εχθρός ο Παύλος και φονιάς. Έπρεπε να ιδωθούν, να συμφιλιωθούν από αγάπη, να τα πούνε, δηλαδή να πούνε τα συνηθισμένα, τα ανθρώπινα, τα αδελφικά πράγματα, όχι τα του Ευαγγελίου, αυτά τα ήξερε, και για έναν άλλο λόγο που φαίνεται στην συνέχεια, για να συντονίσουν και το τυπικό της Εκκλησίας.

Διότι βέβαια, είχαν πάρει την πράξη του Μυστικού Δείπνου, την ήξεραν όλοι,<ΑΛΜΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ>,έκοψε τον άρτον και τον έδωσε στους μαθητάς, πως «Λάβετε, φάγετε τούτο εστί το σώμα μου....» και πως «Πίετε εξ αυτού πάντες», αλλά αυτό ήταν ο πυρήνας της Θείας Λειτουργίας, αυτό είναι πέντε λεπτά. Δεν μπορεί μία τόσο μεγάλη πράξη να γίνεται πέντε λεπτά, δεν την χόρταιναν άλλωστε οι χριστιανοί που τότε και τρεις και τέσσερις ώρες τους φαίνονταν λίγες. Τόσο κράταγε η λειτουργία του αδελφοθέου του Ιακώβου τότε, έπρεπε λοιπόν να γίνουν οι προσευχές πριν, να πάρουν σειρά τώρα τα αναγνώσματα, το Ευαγγέλιο, τι θα διαβάσουν πρώτα, τι θα ψάλλουνε, τι θα πούνε μετά, όπως γίνεται και τώρα, τι θα ακολουθήσει μετά, πως θα γίνει η Κοινωνία, τι θα γίνει μετά. Αυτά τα τυπικά της λατρείας, που το' χουμε τώρα το τυπικό, και τις διάφορες λειτουργίες μας και τηρούνται ομοιόμορφα σε όλη την ορθοδοξία, και έτσι πρέπει να γίνεται, δεν είχανε κανονιστεί τότε και επομένως έπρεπε να ιδωθούν, όταν θα άρχιζε και ο

Παύλος την ιεραποστολή του να ιδρύει Εκκλησίες, να τα πουν, να τα συμφωνήσουν, να έχουν ένα τυπικό, να' χουνε μία ομοιομορφία.

Αφενός μεν συμφιλιώθηκαν και σαν αδελφοί μίλησαν αδελφικά, και αφετέρου κανόνισαν, όπως φαίνεται, το τυπικό της Εκκλησίας, της λατρείας, τα δευτερεύοντα δηλαδή πράγματα, το τυπικό είναι το δευτερεύον, αλλά απαραίτητο για την λατρεία• όχι την ουσία, όχι τα της σωτηρίας, αυτά τα ήξερε ο Παύλος. Αλλά αυτό θα το δούμε πάλι αυτό, ας συνεχίσουμε, στην άλλη φράση που λέει• «*ἀλλά ἀπήλθον εἰς Ἀραβίαν*». Τι είναι η Αραβία; Αραβία βέβαια ξέρουμε σήμερα το κράτος εκεί, είναι διάφορα κράτη• τότε Αραβία όμως ελέγγοτο ολόκληρη η αραβική χερσόνησος που έφτανε ακόμα και μέχρι την έρημο, κοντά στον Ευφράτη. Όλη αυτή η περιοχή ελέγγοτο Αραβία. Λοιπόν, όταν ο Παύλος επέστρεψε στην Δαμασκό στον Χριστό, έμεινε τρεις ημέρες χωρίς να τρώει και χωρίς να πίνει και χωρίς να μιλάει, σε κανέναν όπως είδαμε και ύστερα πήγε ο Ανανίας κατ' εντολήν του Θεού και τον εκάλισε και του είπε ο Ανανίας, ο Χριστός μας του είπε (του Ανανία) να πάει στον Παύλο. Γιατί ο Ανανίας δεν ήθελε να πάει, επειδή φοβότανε ο Ανανίας, αφού (ο Παύλος) ήταν λιοντάρι, έσκιζε τους ανθρώπους, δεν άφηνε τίποτα, (σκεφτόταν ο Ανανίας) να πάω εγώ εκεί μέσα να με φάει. Δεν είχε εμπιστοσύνη πολλή ο Ανανίας στον Θεό, παρόλο ότι ήταν άγιος άνθρωπος, είχε τις δικές του πληροφορίες. Εν πάσει περιπτώσει του είπε τότε ο Κύριός μας του Ανανία σε όραμα, «*ὅτι σκεῦος ἐκλογῆς μοί ἐστιν οὗτος τοῦ βασιτάσαι τὸ ὄνομά μου ἐνώπιον ἐθνῶν καὶ βασιλέων υἰῶν τε Ἰσραήλ*» έτσι είπε στον Ανανία, τον έπεισε, πήγε ο Ανανίας, του έβαλε τα χέρια επάνω στο κεφάλι, πέρασε από τα μάτια τα λέπια εκείνα της τυφλώσεως που είχε μέχρι τότε και ας ήτανε, ας είχε μάτια αετού. Στην ουσία ήτανε τυφλός πνευματικά, πέρασε τα λέπια, είδε ο Παύλος και όταν έγινε αυτό λέει, αμέσως έφυγε από την Δαμασκό. Αυτό που έκανε που μαθαίνουμε, ότι πήγε, ότι edίδαξε, ότι εξαγριώθηκαν και ότι πήγανε να τον εκτελέσουν, και αναγκάστηκαν να τον βγάλουνε με το καλάθι, αυτά δεν γίνανε τότε, *γίνανε μετά από τρία χρόνια*. Αμέσως μετά λέγει, «*ἀλλά ἀπήλθον εἰς Ἀραβίαν*», έφυγα, τα μάζεψε, πήρε την Αγία Γραφή του, πήρε τα λίγα πραγματάκια του, την σαΐτα του του αργαλειού, και έφυγε για την έρημο.

Γιατί τώρα προτίμησε την Αραβία; υπήρχανε και αλλού ερήμοι. Για δυο λόγους• πρώτα-πρώτα για ασφάλειά του, και δεύτερα για να έχει βιοπορισμό, να μπορέσει δηλαδή να εξοικονομήσει τα προς το ζην αναγκαία. Και η ασφάλεια είναι η εξής: ότι τότε στην Αραβία, το κέντρο, το κεντρικό βασίλειο των Αβαταίων, είχε για σείχη -δηλαδή βασιλιά-, τον Αρέτα. Αυτός ο Αρέτας ήταν εχθρός με τον Ηρώδη, που διηύθυνε την Ιουδαία, και ο λόγος είναι γνωστός, διότι προς χάριν της Ηρωδιάδας, της δεύτερης γυναίκας του ο Ηρώδης, είχε διώξει την πρώτη γυναίκα του, η οποία ήταν η κόρη αυτού του Αρέτα, του σείχη των Αβαταίων και την είχε στείλει στον πατέρα της. Ο Αρέτας τώρα, το έφερε βαρέως αυτό και ήτανε εχθροί, οπότε Εβραίοι δεν τολμούσαν πλέον να πάνε στην Αραβία, μέσα στο βασίλειο αυτό και να κυνηγήσουν τον Παύλο.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ36

Γ.36
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (15-17)

Γνωρίζοντας λοιπόν και από έμπνευση Θεού, ότι εκεί δεν πατάει Εβραίος, λόγω της έχθρας που είχαν ο Ηρώδης με τους Άραβες, τους βεδουίνους, επήγε εκεί και ήταν ασφαλισμένος από τα δολοφονικά σχέδια των συμπατριωτών του, που οπωσδήποτε βλέποντάς τον να τους φεύγει από το στρατόπεδό τους, θα τον εκτελούσαν. Έτσι τρία χρόνια έμεινε ασφαλισμένος εκεί, με αυτό ακριβώς. Το δεύτερο είναι ότι εκεί, έβρισκε ό,τι του χρειαζότανε για να ζήσει.

Ένας που έχει μελετήσει τον Παύλο, και έχει γράψει την βιογραφία του, πηγαίνοντας ακριβώς όπου πήγε, επί τόπου πήγαινε όπου πήγε ο Παύλος και έγραφε εκεί επί τόπου το βιβλίο, λέει τα εξής γι' αυτό το περιστατικό: *η έρημος, δηλαδή το ότι βλέπουμε τον Παύλο να πηγαίνει στην έρημο, δεν πρέπει να μας παραξενέψει λέει, διότι όλοι οι μεγάλοι άνδρες που μεταμόρφωσαν τον κόσμο, στην αρχή πέρασαν από την έρημο, όταν πρώτη φορά εκλήθησαν διά να δουλέψουν μέσα στην Εκκλησία του Χριστού η πρώτη τους δουλειά ήταν να φύγουν για την έρημο.* Όλοι οι μεγάλοι, αρχίζοντας από τον άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο, και τελειώνοντας, όχι τελειώνοντας, πηγαίνοντας σε Χρυσοστόμους, Γρηγορίου, Βασιλείους, όλοι οι μεγάλοι της Εκκλησίας μας, τα πρώτα χρόνια της ζωής τους τα πέρασαν στην έρημο, για να τακτοποιήσουν τις σκέψεις τους, να δημιουργήσουν ας πούμε τις προϋποθέσεις του κηρύγματος και της προσφοράς προς την Εκκλησία. Γράφει λοιπόν: η έρημος στάθηκε πάντα η τροφός των μεγάλων προφητών και των αφθάστων ιεροκηρύκων, όπως ο Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός και ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος και άλλοι. Εδώ ο Παύλος δεν χρειαζόταν τον κόρακα του Ηλία, για να έχει την τροφή του. Του ήταν εύκολο να κερδίζει το ψωμί του, γιατί εδώ -έτσι γράφει κάποιος που γνωρίζει τον τόπο, την Αραβία εκεί-, περισσότερο από κάθε άλλο μέρος της Ανατολής, ανθούσε το επάγγελμα των σκηνοποιών -σκηνοποιός ήταν ο Παύλος-, που έπρεπε να εφοδιάζουν με σκηνές όλες τις χιλιάδες των νομάδων της γειτονικής ερήμου. Εκεί δεν φτιάχνουν τα σπίτια στην έρημο, πρώτον γιατί δεν στέκονται στην άμμο τα σπίτια και δεύτερον γιατί δεν χρειάζονται• μια σκηνή τους φτάνει και τους περισσεύει, για να προφυλάσσονται από τις καιρικές μεταβολές. Εκεί λοιπόν εξοικονομούσε ο Παύλος και το ψωμί του.

Δηλαδή για να πούμε με δυο λόγια, πήγε στην έρημο και για το πνευματικό ψωμί, δηλαδή να τακτοποιήσει τα πράγματα με την Παλαιά Διαθήκη και με αυτά που του είπε ο Χριστός, ίσως του έγιναν και άλλες αποκαλύψεις του Κυρίου μέσα εκεί στην έρημο, στην τελεία ερημιά, να δημιουργήσει να ολοκληρώσει το Ευαγγέλιό του, δηλαδή το τι θα κηρύξει στους ανθρώπους, εκείνα τα τρία χρόνια μέσα στην έρημο. Και έτσι εστράφη και επήγε *και για πνευματικό ψωμί*, στην ησυχία, στην μόνωση, στην έρημο, *αλλά και για υλικό ψωμί*, διότι εκεί οι βεδουίνοι επήγαιναν και τους έφτιαχνε τις σκηνές και του έδιναν ότι χρειαζόταν για να ζήσει. Εδώ πριν προχωρήσω θα ήθελα να πω ότι,

ο Λουκάς δεν τα αναφέρει αυτά τα πράγματα. Και μόνον από τον ίδιο τον Παύλο το μαθαίνουμε ότι, μετά την επιστροφή του πήγε στην έρημο τρία χρόνια και ύστερα γύρισε πάλι στην Δαμασκό, όπως λέει και πάλι υπέστρεψα εις την Δαμασκόν, λέει συνέχεια στον 17ο στίχο.

Γιατί δεν το αναφέρει ο Λουκάς; αλλά λέει κατ' ευθείαν το επεισόδιο εκεί με το καλάθι, με τον κίνδυνό του και με το καλάθι• ημέρας τινάς βάζει εκεί, ή μπορεί να μην ήξερε τίποτε για την λεπτομέρεια αυτή ο Λουκάς, πράγμα δύσκολο βέβαια αφού ζήσανε τόσον καιρό μαζί. Ο Παύλος όμως τα πνευματικά του ζητήματα, τα ζητήματα της καρδιάς του τα φύλαγε μέσα του. Μόνο όταν τον πίεζαν και τον ανάγκαζαν έλεγε γι' αυτά. Ούτε θα μαθαίναμε ποτέ ότι ανέβη μέχρι τρίτου ουρανού, εάν δεν τον έφερναν σε δύσκολη θέση οι Εκκλησίες και αναγκαζότανε να το πει. Πιθανόν λοιπόν να μην του είχε μιλήσει του Λουκά, πράγμα βέβαια όχι τόσο (βέβαιο), όσο το να του είχε μιλήσει αορίστως. Να του είχε πει ότι, έ έφυγα και πήγα κάπου εκεί στην έρημο, αλλά να μην του είχε δώσει λεπτομέρειες, χρονολογίες, αυτά τα πράγματα, που δεν ενδιέφεραν άλλωστε τον Λουκά. Και επειδή ο Λουκάς είναι *ο αυστηρός ιστορικός* που όταν γράφει κάτι το γράφει *με το νι και με το σίγμα* και με την τελευταία του λεπτομέρεια, είτε δεν εγνώριζε το περιστατικό των τριών χρόνων στην Αραβία, ή το εγνώριζε μέσες άκρες και δεν ήθελα να γράψει κάτι που δεν ήταν σίγουρο. Διότι το Ευαγγέλιο όπως ξέρετε γράφτηκε για δικογραφία, για να παρουσιάζεται όπου κατηγορούν τον Χριστό, και έχει σίγουρα πράγματα μέσα. Ο Λουκάς δεν το έγραψε -επαναλαμβάνω- γιατί φαίνεται δεν ήξερε τις λεπτομέρειες και δεν ήταν απολύτως σίγουρος και δεν ήθελε να το διακινδυνεύσει, ίσως. Πάντως δεν το αναφέρει. Και δεν θα το ξέραμε, αν δεν αναγκαζόταν τώρα από τους Γαλάτες ο Παύλος να μας το πει, ότι μετά την επιστροφή του από την Δαμασκό, πήγε τρία χρόνια στην Αραβία, πριν ξαναγυρίσει πάλι στην Δαμασκό.

Βέβαια μετά τα τρία χρόνια, της Αραβίας ξαναγύρισε στην Δαμασκό, άρχισε τότε να κηρύττει αυτά που είχε ετοιμάσει εκεί στην έρημο και καταλαβαίνετε τώρα, τρία χρόνια στην έρημο τι πύρινος θα ήτανε ο Παύλος, από την άλλη πλευρά τώρα βέβαια. Τον άρχισαν να τον ακούνε οι πατριώτες του που τον περιμένανε για να τους γλυτώσει από τους χριστιανούς και να μην αφήσει πόδι, τον ακούγανε τώρα -στις συναγωγές τους πήγαινε-, και τους έλεγε τα ακριβώς αντίθετα και με την γλώσσα που μόνον ο Παύλος ήξερε να τα λέει, φουντώσανε, ανάψανε, οι φαρισαίοι και οι άλλοι, και αποφάσισαν να τον εκτελέσουν όπως ξέρετε. Πληρώσανε και τους άραβες εκεί, οι οποίοι για χρήματα σκοτώνανε οποιονδήποτε, άλλωστε θα τους έλειπε από το μέτρο ο Παύλος; Και αναγκάστηκε να διωχθεί όπως ξέρουμε, να τον κατεβάσουνε από εκεί από το τείχος από ένα παράθυρο, με ένα καλάθι, και να φτάσει κάτω• (όπως αργότερα μιμούμενοι βέβαια αυτό γινότανε και στα Μετέωρα, όπου ανέβαιναν και κατέβαιναν με καλάθι, όπως άλλωστε και ο Παύλος).

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ37

Γ.37
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (18-24)

ΣΤΙΧ (18-24)
ΚΕΙΜΕΝΟΝ

18 Ἐπειτα μετὰ ἔτη τρία ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα ἰστορηῆσαι Πέτρον, καὶ ἐπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε·
19 ἕτερον δὲ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον εἰ μὴ Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.
20 Ἄ δε γράφω ὑμῖν, ἰδοὺ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅτι οὐ ψεύδομαι.
21 Ἐπειτα ἦλθον εἰς τὰ κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας.
22 Ἦμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ·
23 μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει,
24 καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸ Θεόν.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

18 Επειτα, τρία ἔτη μετὰ την ἡμέραν που ἐκλήθην ἀπὸ τον Χριστόν, ἀνέβηκα εἰς τα Ἱεροσόλυμα, δια να συναντήσω καὶ γνωρίσω προσωπικῶς τον Πέτρον καὶ ἐμεινα κοντὰ του δεκαπέντε μόνον ἡμέρας.
19 Ἄλλον δε ἀπὸ τους Ἀποστόλους δεν εἶδα, παρὰ μόνον τον Ἰάκωβον, τον ἀδελφὸν του Κυρίου.
20 Αυτὰ δε που σας γράφω εἶναι ἡ ἀπόλυτος καὶ καθαρὰ ἀλήθεια. Ἰδοὺ σας διαβεβαιῶνῶ ἐνώπιον του Θεοῦ, ὅτι δεν ψεύδομαι. (Σας τα γράφω δε, δια να πεισθῆτε ἀπολύτως, ὅτι τον θησαυρόν του Ευαγγελίου δεν τον παρέλαβα ἀπὸ κανένα ἀνθρωπον, οὔτε ἀπὸ Ἀπόστολον, ἀλλὰ κατ' ευθείαν ἀπὸ τον Χριστόν).
21 Επειτα δε ἀπὸ την δεκαπενθήμερον αὐτὴν παραμονὴν μου εἰς την Ἱερουσαλήμ, ἦλθα εἰς τας περιοχὰς της Συρίας καὶ της Κιλικίας.
22 Ἦμουν δε ἀγνωστος προσωπικῶς εἰς τας Ἐκκλησίας της Ἰουδαίας, αὶ ὁποῖαι ἀπετελοῦντο ἀπὸ Ἰουδαίους που εἶχαν πιστεῦσει στον Χριστόν.
23 Αὐτοὶ δε μόνον ἐξ ἀκοῆς ἐπληροφοροῦντο, ὅτι ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἄλλοτε μας κατεδίωκε, κηρύττει τῶρα το χαρμόσυνον μῆνυμα της πίστεώς μας, την ὁποῖαν ἄλλοτε κατεδίωκε καὶ προσπαθοῦσε να ἀφανίσῃ.
24 Καὶ ἐδόξαζαν ὅλοι τον Θεόν δια το μεγάλο θαῦμα, που ἐπραγματοποίησε εἰς ἐμέ.

Αὐτὸ το ἐπεισόδιο εἶναι γνωστὸ βέβαια καὶ πάμε στον 18ο στίχο. Ἐπειτα δε μετὰ ἔτη τρία, ὑστερα ἀπὸ τρία χρόνια, ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα. Εἰς εἴδη φαίνεται ὅτι τρία χρόνια ἐμεινε στην ἔρημο. Δεν λέγει το ἐπεισόδιο αὐτὸ, λέει ἀπλῶς ἀνήλθον εἰς Ἱεροσόλυμα. Πῆγε στην Δαμασκὸ, γρήγορα τα μάζεψε ἀπὸ

εκεί, τον κατεβάσανε με το καλάθι και τότε φεύγοντας από την Δαμασκό, κατεβασμένος όπως ξέρουμε, κατευθείαν πήρε τον δρόμο και πήγε στα Ιεροσόλυμα.

Πήγα λέει, όταν βέβαια κατέβηκε από εκεί δεν ήξερε που να πάει, σαν στάθηκε να δει τώρα που να πάω, με βγάλανε και από εδώ, που να πάω, και μετά θα είπε, δεν πάω να βρω τον Πέτρο και τους άλλους να φιλιωθούμε, να τα πούμε, να συζητήσουμε τις αναμνήσεις τους, που' σανε τόσο καιρό μαζί με τον Χριστό μας και πόσα πράγματα δεν θα είπαν από εκείνα τα θαύματα της Ναζαρέτ και των άλλων, της λίμνης και τα λοιπά, πόσα δεν θα είπανε μαζί τους από λεπτομέρειες, από αγάπη αδελφική, όχι βέβαια για να μάθει ο Παύλος το Ευαγγέλιο, να δει τον δρόμο της σωτηρίας, αλλά για να φιλιωθούν και να κανονίσει, όπως είπαμε και το τυπικό. Έπειτα δε μετά τρία ανήλθον εις Ιεροσόλυμα. Έφυγε, πήγε, *ιστορήσαι Πέτρον* να τα κουβεντιάσουμε με τον Πέτρο. *Και έπέμεινα πρὸς αὐτὸν ἡμέρας δεκαπέντε*, και έμεινα λέει μαζί του δέκα πέντε μέρες, βέβαια αυτές οι δέκα πέντε μέρες έφταναν για να συντονίσουν, να πουν όσα είχαν να πουν και να συντονίσουν τις λεπτομέρειες της λατρείας, το τυπικό και τα λοιπά, για να υπάρχει μια ομοιομορφία σε όλες τις Εκκλησίες. 15 ημέρες τους έφτασαν γι' αυτά.

Συνεχίζει λοιπόν στον 19 στίχο και μας λέει, *έτερον δέ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον*, άλλον απόστολο εκτός από τον Πέτρο στα Ιεροσόλυμα δεν είδα, *εί μή Ιάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.*, παρά μόνο είδα λέει τον Ιάκωβο, τον αδελφό του Κυρίου. Έτσι μας φέρνει ο στίχος αυτός να αντιμετωπίσουμε κατά κάποιον τρόπο, να γνωρίσουμε μια πολύ μεγάλη μορφή της Εκκλησίας, τον Ιάκωβο τον αδελφό του Κυρίου, προς τον οποίον και μόνον, εκτός από τον Πέτρο, πήγε ο Παύλος να τον δει και να τα συζητήσουνε. Επειδή δε γνωρίζουμε ότι υπάρχει και η πρώτη Λειτουργία της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων είναι η Λειτουργία του Ιακώβου του αδελφοθέου, η οποία γίνεται στην γιορτή του κάθε Οκτώβριο, θάχετε ασφαλώς δει πως γίνεται αυτή η Λειτουργία, είναι η πρώτη Λειτουργία που γινότανε στην Εκκλησία, την οποία την είχε ας πούμε τακτοποιήσει αυτός, ο Ιάκωβος ο αδελφόθεος• πήγε βέβαια να τον δει, αλλά εδώ ενισχύεται και η άποψη ότι αυτός ας πούμε ήτανε ο τυπικάρης, ο λειτουργιολόγος ας πούμε, ο οποίος και κανόνισε την πρώτη αυτή Λειτουργία. Ίσως πήγε για να συζητήσουν και τις λεπτομέρειες, ώστε να υπάρχει ομοιομορφία στο τυπικό μέρος της λατρείας. Ενισχύεται και αυτή η άποψις.

Τώρα λέγει, κάτι άλλο λέγει εδώ, *έτερον δέ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον, εἴ μή Ιάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου.* Τώρα ο Ιάκωβος ήταν απόστολος; Από την φράση που λέει δεν φαίνεται, αφήνει βέβαια ίσως να εννοήσουμε ότι ήταν και αυτός ένας από τους αποστόλους, διότι λέει *έτερον δέ τῶν ἀποστόλων οὐκ εἶδον*, παρά μόνον είδα τον Ιάκωβο. Όμως εξηγείται και αλλιώς: κανέναν απόστολο άλλο δεν είδα• εκτός όμως από τους αποστόλους, που είδα μόνο τον Πέτρο, είδα και τον Ιάκωβο, έστω και αν αυτός δεν ήταν -και δεν ήταν- απόστολος.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ38

Γ.38
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (18-24)

Ο Ιάκωβος λοιπόν ο αδελφόθεος, δεν ήταν εκ των δώδεκα αποστόλων και ευκαιρία είναι τώρα να πούμε και να γνωρίσουμε αυτή την πολύ μεγάλη πρώτη προσωπικότητα της Εκκλησίας αφού άλλωστε κάνουμε και την Λειτουργία του μία φορά τον χρόνο και δεν έχουμε ξεκαθαρισμένα τι είναι ο άγιος Ιάκωβος ο αδελφόθεος.

Αυτός δεν είναι απόστολος απ' τους δώδεκα, αλλά είναι ο πρώτος επίσκοπος της Εκκλησίας της πρώτης Εκκλησίας της χριστιανοσύνης, της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων. Και μάλιστα, όπως λένε οι Πατέρες -Χρυσόστομος ιδίως-, χειροτονήθηκε από τον ίδιο τον Κύριό μας, πρώτος επίσκοπος Ιεροσολύμων. Του παρουσιάστηκε και τον χειροτόνησε, έχει κατ' ευθείαν από εκεί, αυτός ο πρώτος επίσκοπος, την χειροτονία.

Είναι εκείνος που φέρει το όνομά του η Θεία Λειτουργία που είδαμε, και είναι η πρώτη βέβαια οργανωμένη Θεία Λειτουργία. Όλες οι άλλες Λειτουργίες, του Μεγάλου Βασιλείου, των Προηγιασμένων, του Χρυσόστομου, έχουν ξεκινήσει από αυτήν. Απλώς έχουν τροποποιήσει μερικά μέρη, συντομεύσει μερικά μέρη από αυτήν, που είναι πάρα πολύ μεγάλη και τώρα εμείς κουραζόμαστε και δεν την θέλουμε μεγάλη. Και έτσι ο Μέγας Βασίλειος την συντόμευσε, εμείς την θεωρούμε και αυτήν μεγάλη, ήρθε ο Χρυσόστομος, την συντόμευσε ακόμα και τώρα θέλουμε να την κόψουμε κι άλλο. Αλλά πρέπει να εμφανιστούν Χρυσόστομοι, εάν θέλουμε να βάλουν χέρι στην Λειτουργία, και επειδή Χρυσόστομους δεν έχουμε και Βασιλείους δεν έχουμε, κάτω τα χέρια από την Θεία Λειτουργία, όπως είναι θα μένει εις τους αιώνες των αιώνων.

Αν θέλει ο Θεός να την αλλάξουμε, ο Χριστός θα εμφανίσει τον Χρυσόστομό του τον νέο, που θα την αλλάξει. Εφόσον αυτόν δεν τον εμφανίζει, θα πει ότι ο Χριστός μας δεν θέλει να την πειράξουμε και θα μείνει ακριβώς όπως είναι, εις πείσμα όλων εκείνων που θέλουν τάχα να την συντομέψουν για να μαζέψουν τάχα τον κόσμο. Ο κόσμος κανονίζει και έρχεται όποτε θέλει, δεν είναι ανάγκη να του κόψουμε την Λειτουργία. Πολλές φορές πάμε και στο δ'ευχών, όταν θέλουμε πέντε λεπτά, ξέρουμε πότε χτυπάει η καμπάνα και κανονίζουμε• δεν χρειάζεται να κουτσουρέψουμε την Θεία Λειτουργία, εμείς κουτσουρευόμαστε μόνοι μας. Αλλά βέβαια υπάρχουν και ανάγκες, δεν θέλω να είμαι απόλυτος, υπάρχουν και ανάγκες, μικροπαίδια, όταν υπάρχει απόλυτη ανάγκη, νά' ναι ευλογημένο βέβαια. Αλλά όταν δεν υπάρχει ανάγκη, δεν πρέπει εμείς να συντομεύουμε την παρουσία μας και την συμμετοχή μας στην Θεία Λειτουργία, κυρίως από την "ευλογημένη" και μετά.

Τώρα, γιατί λέγεται αδελφός του Κυρίου; Ενδιαφέρει αυτό το πράγμα και θα ήθελα να το δούμε. Βέβαια δεν θα σας πω εγώ, γιατί ούτε και εγώ το ξέρω, απλώς θα ανατρέξω στον άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη, που το' χει μελετήσει

το πράγμα και μας λέγει ακριβώς τα γεγονότα αυτά και την συγγένεια του Κυρίου μας, ποιοί ήταν οι αδελφοί του Κυρίου και γιατί αυτός λέγεται αδελφός του Κυρίου. Ερμηνεύοντας λοιπόν ο άγιος Νικόδημος στον Θεοφύλακτο Βουλγαρίας, κάνει μια παραπομπή και αναφέρει μερικά πράγματα, με την ευκαιρία που ο Παύλος αναφέρει το όνομα του Ιακώβου του αδελφοθέου.

Ποιός ήταν αυτός και τι συγγένεια είχε με τον Κύριο και γιατί λεγότανε αδελφός του Κυρίου. (πράγμα που οι Ιεχωβάδες το παίρνουνε και νομίζουνε ότι έτσι θα βγάλουνε την αειπαρθενία της Θεοτόκου μας, αλλά όπως σε όλα και εδώ εμφανίζονται αγράμματοι σε σχέση με τα της Γραφής, είτε αθέλητα, αλλά κυρίως θελημένα, επίτηδες την διαστρεβλώνουνε• τα ξέρουνε αυτοί, οι πονηροί από αυτούς τα ξέρουνε ότι διαστρεβλώνουνε, δεν τους ενδιαφέρει η Γραφή, την Γραφή την έχουνε για να μπαίνουνε στα σπίτια. Ότι την κουρελιάζουνε το ξέρουν, και γι' αυτό είναι και άσκοπο έχω πει πολλές φορές να προσπαθούμε να τους ανοίξουμε τα μάτια, αυτοί τα ξέρουν τι κάνουν, εμάς κοιτάνε να στραβώσουνε. Δεν ανοίγουν τα μάτια σε κάτι που το ξέρουν.)

Λοιπόν, λέγει εδώ, πρώτον ερμηνεύοντας τον Θεοφύλακτο, "*τόσον ήταν ο τρισμακάριστος Παύλος ελεύθερος από κάθε βασκανία και φθόνο, και μόνον όπου εάν ήθελε να φανερώσει τον Ιάκωβο ποιός είναι, δεν τον ονόμαζε αδελφόν του Κυρίου*". Εδώ λέει το εξής: επειδή του είχανε πει ότι δεν είναι απόστολος, αν ο Παύλος ήταν σαν εμάς και ζήλευε, και μισούσε τους άλλους αποστόλους, τότε από φθόνο, τον Ιάκωβο δεν θα τον έλεγε αδελφό του Κυρίου, αλλά θα τον έλεγε με το πραγματικό του όνομα. Και εδώ μας λέει ποιό είναι το πραγματικό του όνομα. Αλλά ο Παύλος ήταν ανώτερος από μιση, τον αγαπούσε όπως και όλους, δεν είχε τίποτα με τους αποστόλους, απλώς δεν ήθελε να βουλιάξουν οι Γαλάτες, νομίζοντας ότι δεν είναι απόστολος, για το καλό το δικό τους βέβαια.

Και μόνον όπου εάν ήθελε να φανερώσει τον Ιάκωβο ποιός είναι, και από εδώ θα μάθουμε ποιός είναι, δεν τον ονόμαζε αδελφόν του Κυρίου, δεν τον έλεγε αδελφό του Κυρίου, αλλά (τον ονόμαζε) ή υιόν του Κλωπά κατά νόμον, ή υιόν του Ιωσήφ κατά φύσιν. Τώρα τι ήταν ο αδελφός, υιός του Κλωπά, ή υιός του Ιωσήφ, του μνήστορος εννοείται Ιωσήφ, του προστάτου της Παναγίας μας, της Υπεραγίας Θεοτόκου. Εδώ λέει, του μεν Κλωπά ήταν υιός κατά νόμον, του δε Ιωσήφ κατά φύσιν. Τι είναι εδώ; Είναι εκείνο που λέγει, που είχαν συνήθεια οι Ισραηλίτες από την Παλαιά Διαθήκη ότι, που είπανε βέβαια και οι νομικοί στον Κύριό μας για να τον μπερδέψουνε, ότι υπάρχει νόμος του Μωυσέως, αν πεθάνει ο αδελφός κάποιου και αφήσει την γυναίκα άτεκνο, επειδή υπήρχαν κληρονομικά δικαιώματα και για λόγους κληρονομίας, τότε υποχρεούται ο αδελφός να πάρει αυτήν την γυναίκα και να αναστήσει σπέρμα τω αδελφώ αυτού, δηλαδή και το παιδί που θα κάνει δεν θα ονομάζεται δικό του παιδί, κατά τον νόμον, έστω και εάν κατά την φύσιν είναι δικό του παιδί, αλλά θα πάρει το όνομα του αποθανόντος και θα ονομάζεται κατά τον νόμον παιδί του αποθαμένου.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ39

Γ.39
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (18-24)

Έτσι λοιπόν εδώ αυτό συνέβη, επειδή ο Ιάκωβος δεν ήτο κατά σάρκα αδελφός του Κυρίου, αλλά ενομιζέτο μόνον. "Πως δε ήτο κατά νόμον υιός του Κλωπά, άκουσον: ο Κλωπάς και ο Ιωσήφ, ο μνήστωρ της Θεοτόκου, ήσαν αδελφοί κατά σάρκα. Επειδή δε ο Κλωπάς απέθανε άτεκνος, ο Ιωσήφ επήρε την γυναίκα του αδελφού του Κλωπά, και ανέστησεν εις αυτόν σπέρμα", δηλαδή έκανε παιδί, "γεννήσας τούτον τον Ιάκωβον", πρώτο παιδί αυτόν, "και άλλους τρεις αδελφούς, τον Ιωσή, τον Ιούδα και Σίμωνα και μία θυγατέρα, Μαρία ονομαζομένη".

Έκανε λοιπόν λέγει ο Ιωσήφ, παίρνοντας την γυναίκα του αδελφού του, του Κλωπά, όχι βέβαια την Υπεραγία Θεοτόκο, τρία παιδιά, προτού πάρει στην προστασία του βέβαια την Παναγία μας, διότι φαίνεται πέθανε και αυτή η γυναίκα, αφήνοντάς του τους τέσσερις γιούς και μία κόρη πέντε, πέντε παιδιά με συγχωρείτε, πέντε δεν είναι, Ιάκωβος, Ιωσής, Ιούδας και Σίμωνας τρεις, και ένας ο Ιάκωβος τέσσερις και μία η Μαρία πέντε. Του άφησε πέντε παιδιά, πέθανε και αυτή και μετά επήρε υπό την προστασία του, κατ' εντολή του Θεού βέβαια, την Παναγία μας ο Ιωσήφ. Έτσι υπήρχαν αυτά τα παιδιά και ο κόσμος τα έλεγε αδελφούς βέβαια του Ιησού, από το ότι έβλεπε για πατέρα του τον Ιωσήφ, δεν ήξερε λεπτομέρειες και εάν πραγματικά ήτανε παιδί του Ιωσήφ ο Χριστός μας, και όχι του Πνεύματος του Αγίου, έπρεπε φυσικά να θεωρείται ετεροθαλής αδελφός των άλλων τεσσάρων και της Μαρίας. "Την μία θυγατέρα, Μαρία ονομαζομένη, την οποία αδελφή της Θεοτόκου ονομάζει το άγιο ευαγγέλιο, στον Ιωάννη, στο ιθ' 25, το βρίσκουμε αυτό : "*Ειστήκεσαν δε παρά τω Σταυρώ του Ιησού η μήτηρ αυτού και η αδελφή της μητρός αυτού, Μαρία η του Κλωπά*", θεωρείτο κόρη κατά νόμον του Κλωπά, ενώ ήταν κόρη του Ιωσήφ, αλλά ο νόμος την όριζε του Κλωπά.

Εδώ βέβαια κάνει και μία παρατήρηση, πολύ εύστοχη άλλωστε. "*Ένα μεν*" την ονόμαζε *αδελφήν* της Θεοτόκου", παρότι ήτο κόρη του νομιζομένου συζύγου της- πως ήταν (δυνατόν να είναι) αδελφή της; Ονομάζει το άγιο ευαγγέλιο ένα μεν (αφενός μεν)- ως συγγενίδα -διότι ήταν συγγενής και οι συγγενείς την εποχή εκείνη των Εβραίων λέγοντο και αδελφοί, σαν συγγενή λοιπόν την λέει αδελφή-, "*εις άλλο δε*" -αφετέρου δε-, "*διاتی ο Ιωσήφ είχε προς την Θεοτόκο πατρός πρόνοιαν*" -δηλαδή εφερόταν προς την Παναγία μας ο Ιωσήφ όχι ως σύζυγος, αλλά σαν πατέρας, και έμοιαζε περισσότερο για αδελφή της η κόρη του η Μαρία, παρά για μητριά ας πούμε η Παναγία μας-, "*πατρός πρόνοιαν και οικειότητα περισσότερον, παρά όπου είχε προς αυτήν ανδρός οικειότητα και διάθεσιν*" -παρά που την θεωρούσε γυναίκα του-• δεν την θεωρούσε γυναίκα του, προστάτης ήτανε, μία από τις κόρες του, η Μαρία η μία, η Παναγία η άλλη, γι' αυτό και την ονομάζει και αδελφήν.

Τώρα για τον ίδιο τον Ιάκωβο λέγει τα εξής: *“ίνα δε οι δύο ούτοι απόστολοι ήσαν εκείνοι προς τους οποίους ο Βαρνάβας ήγαγε τον Παύλον, ως αι Πράξεις ιστορούσιν.”* Όταν πήγε στα Ιεροσόλυμα δεν ήθελε να τον δει ούτε ο Πέτρος, τον φοβόντουσαν όλοι, κρυβόντουσαν και φάνηκε τότε ο Βαρνάβας και τον επήγε και έτσι τον δέχθηκε και ο Πέτρος και ο αδελφόθεος Ιάκωβος, μας το λένε αυτό οι Πράξεις. *“Τρεις δε Ιάκωβοι ήταν”,* εκεί στο περιβάλλον ας πούμε του Κυρίου ήταν τρεις Ιάκωβοι. Πρώτος ο αδελφός Ιωάννου, τα παιδιά του Ζεβεδαίου ένας ήταν ο Ιωάννης και άλλος ο Ιάκωβος, ο ένας θανάτωσε ο Ηρώδης, (αυτόν εξετέλεσε ο Ηρώδης). Δεύτερος ο του Αλφαιού, (απόστολος κι αυτός από τους δώδεκα), οίτινες ήσαν οι δύο απόστολοι, ο Ιάκωβος ο του Ζεβεδαίου και ο Ιάκωβος ο του Αλφαιού, εκ των δώδεκα. Και τρίτος ο αδελφός του Κυρίου• (τρίτος ήταν αυτός ο Ιάκωβος που λέμε σήμερα, ο αδελφόθεος,) ο ενταύθα αναφερόμενος, όστις δεν ήταν εκ των δώδεκα αποστόλων, ως λέει ο Ιερώνυμος εν τη εξηγήσει της προς Γαλάτας του ταύτης επιστολής του και άλλων συγγραμμάτων. Ούτος ο Ιάκωβος ελέγγοτο μικρός, κατά τον Θεοφύλακτον, προς διαφοράν του Ιακώβου του υιού του Ζεβεδαίου, όστις ελέγγοτο μέγας, εις ως ων εκ των δώδεκα και ως πρόκλητος. Περί ου είπε Μάρκος ο ευαγγελιστής, (γι' αυτόν τον Ιάκωβο τον μικρό έχει γράψει ο ευαγγελιστής Μάρκος). Ήσαν δε και γυναίκες από μακρόθεν θεωρούσαι, εν αις ήν Μαρία η Μαγδαληνή και Μαρία η του Ιακώβου του μικρού και Ιωσή μήτηρ. Έτσι τον αναφέρει *Ιάκωβον τον μικρόν*, όπου Μαρία λέγεται η Θεοτόκος εδώ, όταν λέει ο Μάρκος δηλαδή λέει, ότι ήσαν λέει εκεί από μακρυά και κοιτάζανε η Μαρία η Μαγδαληνή και Μαρία η οποία ήτανε συγχρόνως και του Ιακώβου του μικρού και του Ιωσή του άλλου αδελφού του μήτηρ, εννοεί την Θεοτόκον. Αυτή είναι η Μαρία για την οποία λέγει Ιακώβου και Ιωσή μήτηρ, λέγεται η Θεοτόκος, η ως μήτηρ νομιζομένη του Ιακώβου τούτου και του Ιωσή, των υιών του Ιωσήφ. Ότι δε ο Ιάκωβος ούτος ήτο ηγιασμένος εκ κοιτίας μητρός αυτού, και κρασί ή ρακή δεν έπιε ποτέ ως ναζηραίος και κρέας δεν έφαγε, ουδέ εξυρίσθη, ουδέ με λάδι εχρίσθη, καθώς ήτο τότε συνήθεια προς ιλαρότητα του σώματος, ούτε εις λουτρόν ελούσθη ποτέ. Το γράφει ο Παμφίλου Ευσέβιος, φέρω μάρτυρα Κλίμακα τον στρωματιέα και τον Γύσιππον, οίτινες γράφουν ότι εις τους πόδας αυτού, ο αδελφόθεος Ιάκωβος, δεν έβαλε σανδάλια ο αοίδιμος ούτος, αλλ' επεριπάτει γυμνόπους και πάντοτε εφόρει λευκά και λινά ιμάτια, (σαν σεντόνια ας πούμε). Όθεν και λέγει ο Επιφάνιος και ο Ιερώνυμος, ότι αυτός είναι ο νεανίσκος εκείνος, όστις εις τον καιρόν του πάθους, αφήκε την σινδόνα αυτού και έφυγε, ως γράφει ο ευαγγελιστής Μάρκος, στο κεφάλαιο 14,51, επειδή και ούτος μόνος ελευκοφόρει ανάμεσα στους αποστόλους. Τα ρούχα του ήταν σεντόνια, με ένα σεντόνι τυλιγότανε. Όθεν κατά μίμησιν τούτου, το ότι έφερε σεντόνια αυτός, επεκράτησε συνήθεια να φορούν όλοι οι πατριάρχες των Ιεροσολύμων, οι του μακαρίου Ιακώβου διάδοχοι, λευκά μεταξωτά. Διά τούτο και ο άγιος Ευθύμιος, από του λαμπρού και λευκού ιματισμού προείδε ότι ο Αναστάσιος ο πρεσβύτερος έμελλε να πατριαρχεύσει των Ιεροσολύμων, καθώς και συνέβη κατά αλήθειαν.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ40

Γ.40
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (18-24)

“..Επαρθένευε δε και εις όλην του την ζωήν ο τρισμακάριστος, (για τον Ιάκωβο τον αδελφόθεο μιλάνε) και από την συχνήν γονοκλυσίαν που έκανε, επί των γονάτων αυτού ιστάμενος και προσευχόμενος, εξογκώθησαν τα γόνατα αυτού, και έγιναν σκληρά ωςάν της καμήλου. Προσθέτει δε και ο Χρυσόστομος ότι και μετά και με το να εκτύπα συχνάκις το μέτωπόν του εις την γην, ογκώθη και έγινε μαύρον, από τις προσευχές. Στα δε κράσπεδα των ιματίων του, μικροί και μεγάλοι αμιλλώντο να τα ασπάζονται, κατά τον Ιερώνυμο,” όπου πήγαινε στον δρόμο τρέχανε να τον ασπαστούν, ακόμη και οι Εβραίοι δεν τολμούσαν να τον διώξουν αυτόν, τόσο σεβασμό είχε μέσα στα Ιεροσόλυμα. “Αλλά και εις τα άγια των αγίων έμβαινε”, που μόνο η Παναγία μας είχε μπει και ο αρχιερέας άπαξ του ενιαυτού δηλαδή, “και εκεί προσηύχετο, υπέρ των του λαού αγνοημάτων. Όθεν και οβλίας ονομάσθη, ήγουν δίκαιος,” τον ονόμασαν δίκαιο, “και το χρυσούν πέταλον του νομικού αρχιερέως εφόρει εις την κεφαλήν,” του εβραίου αρχιερέως δηλαδή πήρε και το σήμα, “ως μαρτυρούσιν ο Κλήμης και ο Επιφάνειος. Λέγει δε ο Χρυσόστομος, ερμηνεύων το επί τα ός Ιακώβου, ότι πρώτον τούτων χειροτόνησεν ο Κύριος επίσκοπον των Ιεροσολύμων,” αυτοπροσώπως δηλαδή. “Και ο Επιφάνειος και ο Ευσέβιος τούτο το ίδιο λέγουσι, ανκαλά και ο Κλήμης ο στρωματεύς λέγει, ότι μετά την Ανάληψιν του Χριστού, ο Πέτρος και ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης και οι πρώτοι των αποστόλων, εδιάλεξαν τον Ιάκωβον τούτον να είναι επίσκοπος των Ιεροσολύμων. 29 δε χρόνους επισκοποιήσας εις τα Ιεροσόλυμα, μαρτυρικού τέλους ηξιώθη ο τρισακάριστος, διότι αναβίβασθείς εις το πτερύγιον του ιερού, παρά των παρανόμων ιερέων.” (τελειώνει η κασέτα και έτσι λείπουν μερικές φράσεις)

Λοιπόν σχεδόν τελειώσαμε το πρώτο κεφάλαιο, έμειναν όμως μερικοί στίχοι συμπληρωματικοί. Είδαμε ε ότι ο Παύλος, προσπαθώντας να σταματήσει τους Γαλάτες από τον δρόμο τον άσχημο που είχαν πάρει της επιστροφής στα Ιουδαϊκά έθιμα, ή μάλλον της προσχωρήσεως στα ιουδαϊκά έθιμα των ειδωλολατρών και της επιστροφής βέβαια των Εβραίων που ήταν στην Γαλατία, τους διηγείται περιστατικά από την ζωή του, προσπαθώντας βέβαια να τους πείσει ποιο είναι το σωστό.

Στον 20 στίχο λοιπόν λέγει, *‘Α δε γράφω ύμϊν, ίδου ένώπιον του Θεού ότι ού ψεύδομαι.* Τους μιλάει εν ονόματι του Θεού ότι δεν ψεύδεται για να τον πιστέψουνε, μήπως και τους πουν ότι λέει ψέματα ο Παύλος σε αυτά που λέει. Και συνεχίζει, 21 στίχο, *‘Επειτα ήλθον εις τα κλίματα τής Συρίας και τής Κιλικίας,* από κει έφυγα λέει και πήγα εις τα κλίματα Συρίας και Κιλικίας, δηλαδή γύρω εκεί στην πατρίδα του την Ταρσό, εκεί έμεινε αρκετά χρόνια πάλι, προτού μπει στο έργο ο Παύλος. Και μας το λέει αυτό, ότι και άλλα τρία χρόνια έμεινε στην πατρίδα του, σχεδόν σαν να μην υπήρχε. Δηλαδή, δεν έφταναν τα τρία χρόνια που έκανε στην έρημο, έμεινε άλλα τρία χρόνια μετά

απομονωμένος. Στον 22 στίχο το πληροφορούμαστε, *Ἦμην δὲ ἀγνοούμενος τῷ προσώπῳ ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Ἰουδαίας ταῖς ἐν Χριστῷ*. Αγνοούμενος ἤμουν το τι απέγινα, ὄχι μόνον για τους Εβραίους, που με κυνηγούσαν, ἀλλὰ και για τους χριστιανούς των Ἱεροσολύμων, τους ἐξ Ἰουδαίων δηλαδή χριστιανούς, που δεν εἶχαν μάθει τίποτε για μένα ἐπὶ τρία χρόνια ἀκόμα. 23 *μόνον δὲ ἀκούοντες ἦσαν ὅτι ὁ διώκων ἡμᾶς ποτε νῦν εὐαγγελίζεται τὴν πίστιν ἣν ποτε ἐπόρθει*,. Το μόνο που ἀκούγαν, ἔτσι και αὐτὸ ἀπὸ μακριὰ εἶναι, εἶναι ὅτι ἐκεῖνος που κάποτε ἐδίωκε ἐμὰς τους χριστιανούς, μέχρις αἵματος δηλαδή ὅπως ξέρουμε ο Παῦλος, τώρα λέει εὐαγγελίζεται ἐκείνη τὴν πίστη, ἣν ποτε ἐπόρθει, δηλαδή τὴν ὁποία προσπαθοῦσε να ξεριζώσῃ ἐκ θεμελίων. Το πορθῶ σημαίνει ξεριζώνω και ἀπὸ τα θεμέλια μια πόλη, μια πίστη και τα λοιπὰ. Και στον 24 που κλείνει το πρῶτο κεφάλαιο λέει, *καὶ ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸ Θεόν*, και δόξαζαν λέει τον Θεὸ ἐξ αἰτίας μου, ἢ για μένα, για το πρόσωπό μου, για τὴν περίπτωσή μου, ὅπως θα λέγαμε.

Εδὼ βέβαια, για να ἐπιμείνει ο Παῦλος τόσο πολὺ και να ἀναγκάζεται να φέρνει μάρτυρα τον Θεὸ, ὅτι δεν ψεύδεται στους ἀγαπημένους του Γαλάτες, καταλαβαίνουμε τι ζημιὰ εἶχαν πάθει αὐτοὶ οἱ Γαλάτες, ὥστε να ἀναγκάσουν κατ' αὐτὸ τον τρόπο να φερθεῖ τον Παῦλο. Ἦταν συγκλονιστικὰ τα θέματα τα ὁποία παρερμήνευαν, ὅπως ἀσφαλῶς συμβαίνει και σήμερα, με νεωτερισμοὺς διακυβεύονται πολὺ σπουδαῖα ζητήματα, ὅπως και τότε, τα ὁποία ἐὰν ἦταν δυνατὸν να περάσουν θα κατέστρεφαν τὴν Ἐκκλησία, ὅπως εἶναι το θέμα του βαπτίσματος, ὅπως εἶναι το θέμα του γάμου, του μυστηρίου του γάμου, ὅπως εἶναι το θέμα τῆς νηστείας και τα λοιπὰ. Ὅλα αὐτὰ εἶναι βαριά πράγματα, τέτοιο εἶχανε πάθει και τότε οἱ Γαλάτες. Στὴ συνέχεια τους πληροφορεῖ ὅτι ἦταν ἀγνοούμενος γι' αὐτοὺς. Γιατί το κάνει αὐτό; Διότι οἱ Γαλάτες ἔλεγαν ὅτι ἄλλοτε ο Παῦλος κηρύττει τὴν ἀκροβυστίαν, δηλαδή τον χριστιανισμό τον καθαρὸ και ἄλλοτε κηρύττει τὴν περιτομή, ἄλλοτε τους ἀναγκάζει να περιτέμνονται, δεν εἶναι δηλαδή ἄνθρωπος σταθερὸς, ἔτσι λέγανε οἱ ἐχθροὶ του και πότε μεν τα κάνει ἔτσι πότε δε τα κάνει ἀλλοιῶς. Παλαιότερα τους περιέτεμνε• τώρα δεν τους περιτέμνει, δηλαδή εἶναι ὅπως φυσάει ο ἀέρας. Λοιπὸν τους λέγει μ' αὐτό, ἀφοῦ ἤμουν ἀγνοούμενος, ἀφοῦ δεν μαθαίνατε τίποτε για μένα, παρὰ ἀπλῶς μόνο ὅτι εὐαγγελιζόμουν, που ξέρατε σεις ἀν ἐγὼ κήρυττα ἢ δεν κήρυττα περιτομήν παλαιότερα και τώρα δεν κηρύττω; Δηλαδή τους κάνει να καταλάβουν ὅτι στον ἀέρα μιλούσαν, δεν εἶχαν καμμία πληροφορία γι' αὐτόν, γι' αὐτό ἀναφέρει αὐτὲς τις λεπτομέρειες. Και ἓνα δείγμα ταπεινώσεως εἶναι ὅτι *ἐδόξαζον ἐν ἐμοὶ τὸ Θεόν*. Δηλαδή, τον Θεὸ δεν τον δόξαζαν ἀπὸ θαυμασμό σε μένα, ἀλλὰ για τὴν περίπτωσή μου τὴν ὁποῖαν δεν ἀνέφεραν στὴν δική μου ἀς πούμε καλὴ θέληση, ἢ πληροφορόρηση ἢ μελέτη ξέρω γω, ἀλλὰ εἰς τὴν χάρη του Θεοῦ. Και ἔτσι και ἐδὼ, το κατόρθωμα *καὶ* τῆς δικῆς του ἐπιστροφῆς ο Παῦλος δεν το ἀναφέρει στον εαυτὸν του. Μποροῦσε να πει ὅτι ἐγὼ εἶδα το σωστὸ και ἀκολούθησα τον Χριστόν. Ἀλλὰ το (κατόρθωμα) το ἀναφέρει στὴν χάρη του Θεοῦ για να μην δειχθεῖ υπερῆφανος. Ἐτσι τελειώνει το πρῶτο κεφάλαιο.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ41

Γ.41
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 1-10)

Το νόημα του πρώτου μέρους του δευτέρου κεφαλαίου, από τον στίχο 1 έως τον 10, είναι ότι το Ευαγγέλιον, αυτό που εκήρυττε δηλαδή, το χαρούμενο μήνυμα, την είδηση της σωτηρίας δηλαδή, αυτό το Ευαγγέλιόν του και η διακονία του Παύλου και η ιεραποστολή του, ενεκρίθησαν υπό των άλλων αποστόλων. Δεν έκανε δηλαδή του κεφαλαίου του, αλλά είχε την έγκριση των αποστόλων, αυτό αποδεικνύει στο πρώτο μέρος. Μην του πούνε ότι παρήκουε ή ότι έκανε ότι του κατέβαινε και ότι ερχόταν σε σύγκρουση με τους άλλους αποστόλους, δεν συμφωνούσαν δηλαδή, ότι υπήρχε διαφωνία. Αυτό αποδεικνύει στο πρώτο μέρος. Ακούστε πως το αποδεικνύει, διηγούμενος πάλι την ζωή του:

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

*1 Ἐπειτα διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν πάλιν ἀνέβην εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα, συμπαραλαβὼν καὶ Τίτον·
2 ἀνέβην δὲ κατὰ ἀποκάλυψιν· καὶ ἀνεθέμην αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον ὀκηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι, μήπως εἰς κενὸν τρέχω ἢ ἔδραμον.
3 Ἄλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλλην ὢν, ἠναγκάσθη περιτμηθῆναι,
4 διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπεῖσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν ἣν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωνται·
5 οἷς οὐδὲ πρὸς ὥραν εἶξαμεν τῇ ὑποταγῇ, ἵνα ἡ ἀλήθεια τοῦ εὐαγγελίου διαμείνη πρὸς ὑμᾶς.
6 Ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι τι, ὁποῖοί ποτε ἦσαν οὐδὲν μοι διαφέρει· πρόσωπον Θεοῦ ἀνθρώπου οὐ λαμβάνει· ἐμοὶ γὰρ οἱ δοκοῦντες οὐδὲν προσανέθεντο,
7 ἀλλὰ τούναντίον ἰδόντες ὅτι πεπίστευμαι τὸ εὐαγγέλιον τῆς ἀκροβυστίας καθὼς Πέτρος τῆς περιτομῆς·
8 ὁ γὰρ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολὴν τῆς περιτομῆς ἐνήργησε καὶ ἐμοὶ εἰς τὰ ἔθνη·
9 καὶ γνόντες τὴν χάριν τὴν δοθεῖσάν μοι, Ἰάκωβος καὶ Κηφᾶς καὶ Ἰωάννης, οἱ δοκοῦντες στῦλοι εἶναι, δεξιὰς ἔδωκαν ἐμοὶ καὶ Βαρνάβα κοινωνίας, ἵνα ἡμεῖς εἰς τὰ ἔθνη, αὐτοὶ δὲ εἰς τὴν περιτομὴν·
10 μόνον τῶν πτωχῶν ἵνα μνημονεύωμεν, ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι.*

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

1. Κατόπιν ἀπὸ το εἰς τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν ταξίδιόν μου, (μετὰ τα κλίματα τῆς Συρίας καὶ τῆς Κιλικίας, ὅπου ἦταν ἀγνοούμενος ἐπὶ τρία χρόνια σὴν πατρίδα του τὴν Ταρσό, μετὰ τὸν κάλεσε ὁ Βαρνάβας, πῆγε σὴν Ἀντιόχεια) μετὰ δέκατέσσερα ὅλα ἔτη, (ὑστερα δηλαδὴ ἀπὸ ἄλλα δέκα τέσσερα χρόνια ἀπὸ τότε που ἔφυγε ἀπὸ τὴν ἐρημο, δηλαδὴ τὸ σύνολο δέκαεπτὰ) ἀνέβην

πάλιν εις Ιεροσόλυμα, μαζί με τον Βαρνάβα και πήρα μαζί μου και τον Τίτο" (αυτός ο Τίτος θα παίξει σπουδαίο ρόλο, όπως θα δούμε.)

2. ανέβην δε σύμφωνα με αποκάλυψιν που μου έκανε ο Θεός" (την πρώτη φορά είχε πάει στα Ιεροσόλυμα γιατί το ήθελε, να πάει να δει τον Πέτρο, να τα κουβεντιάσουν, να γνωριστούν να αγαπηθούν, από δική του θέληση. Τούτη την φορά όμως δεν πήγε από δική του θέληση, όπως μας λέει, αλλά αποκάλυψη, τον διέταξε δηλαδή ο Θεός.) "και ανεκοίνωσα εις τους χριστιανούς των Ιεροσολύμων το Ευαγγέλιον που κηρύττω μεταξύ των εθνικών, ιδιαιτέρως δε εξέθεσα τούτο εις τους επισήμους και περιφανείς εκ των αποστόλων, διά να αποδειχθεί μήπως ματαίως κοπιάζω ή εκοπίασα.

3. Όχι δε μόνον το ευαγγέλιόν μου ευρέθη γνήσιο, αλλ' ουδέ ο Τίτος, ο οποίος ήταν μαζί μου, καίτοι ήτο Έλλην και απερίτμητος, δεν ηναγκάσθη να περιτμηθεί.

4. Δεν ηναγκάσθη δε, ουδέ ανέχθηκα εγώ να περιτμηθεί, εξ αιτίας των εισχωρησάντων υπούλων εις την Εκκλησίαν ψευδαδέλφων, οι οποίοι εμπήκαν σαν κατάσκοποι για να επιβουλευτούν την ελευθερία μας, που μας έδωκε η μετά του Χριστού ένωσις και κοινωνία μας, και διά να υποδουλώσουν εις την ανυπόφορον δουλεία των τυπικών διατάξεων του νόμου", εμάς δηλαδή.

5. Εις αυτούς τους ψευδαδέλφους, ουδεπιστιγμίν υποχωρήσαμεν και δεν υποταχθήκαμε εις την αξίωσή τους να περιτμηθεί ο Τίτος. Και εκάναμε όλη αυτή την αντίσταση, διά να διατηρηθεί εις σας η αλήθεια του ευαγγελίου.

6. Περί δε των επισήμων και θεωρουμένων μεγάλων, δεν με ενδιαφέρει διόλου τι εφρόνουν άλλοτε, ότε δεν εμπόδιζαν την περιτομήν και την τήρησιν των διατάξεων του νόμου. Ο Θεός δεν αποβλέπει εις πρόσωπον ανθρώπου και δεν μεροληπτεί. Και δεν ενδιαφέρομαι τι εφρόνουν άλλοτε, διότι ύστερα, όταν συναντηθήκαμε, και εσυζητήσαμε, οι επίσημοι απόστολοι δεν προσέθεσαν εις εμέ τίποτε περισσότερο απ' όσα εγνώριζα και εκήρυττα.

7. Αλλά τουναντίον επείσθησαν και είδαν ότι μου ενεπιστεύθη ο Θεός να κηρύττω το ευαγγέλιο, εις τους απερίτμητους εθνικούς, καθώς και ο Πέτρος εις τους περιτμημένους Ιουδαίους.

8. Διότι ο αυτός Κύριος, ο οποίος έκανε άξιο τον Πέτρο να είναι απόστολος στους περιτμημένους Ιουδαίους, αξίωσε και μένα να αποσταλώ στους εθνικούς.

9. Και επειδή επληροφορήθησαν από αυτά τα πράγματα την χάριν η οποία μου εδόθη υπό του Θεού, ο Ιάκωβος και ο Κηφάς και ο Ιωάννης οι οποίοι θεωρούνται ότι είναι σύλαιοι, στηρίζοντες την Εκκλησίαν, έδωκαν εις εμέ και τον Βαρνάβαν τας δεξιάς χείρας των, εις σημείον επικοινωνίας και ομονοίας, και συνεφώνησαν ημείς να κηρύττομεν εις τους εθνικούς, αυτοί δε να κηρύττουν εις τους περιτμημένους.

10. Μας συνέστησαν δε μόνον να ενθυμούμεθα τους πτωχούς της εκκλησίας των Ιεροσολύμων, και φροντίζομεν περί αυτών. Αυτό δε και επιμελήθην με ζήλον να το εκτελέσω επακριβώς.

Αυτά είναι τα λόγια του στην ενότητα αυτήν. Εδώ, όπως καταλαβαίνετε, ο Παύλος κατοχυρώνει την συμφωνία, μεταξύ αυτών που κήρυττε ο ίδιος, και αυτών που κήρυτταν οι άλλοι απόστολοι.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ42

Γ.42
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 1-10)

Αναφέρει τον Τίτο μέσα, αναφέρει και την περιτομή και φυσικά δεν τα αναφέρει ήρεμα, διότι όταν λέει ότι δεν με ενδιαφέρει καθόλου τι πίστευε παλαιότερα και τι έκανε ο Πέτρος –ο Πέτρος ήταν ο στύλος της εκκλησίας-, ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης, δεν με νοιάζει τι λέγανε τότε και τι επέτρεπαν, διότι παλαιότερα επέτρεπαν την περιτομή αυτή, δείχνει ότι λέγοντας αυτά είναι θυμωμένος ο Παύλος και ανήσυχος. Ασφαλώς μπορούμε να τον φανταστούμε την ώρα που έγραφε αυτά, απομονωμένο στο εργαστήριό του, κανείς άλλος δεν ήτανε, διότι στην αρχή της επιστολής δεν γράφει συνεργάτες, αλλά μόνος, Παύλος απόστολος και τα λοιπά• μπορούμε να τον φανταστούμε πως τα΄ γράφε αυτά τα λόγια.

Τώρα, επιμένει σε ένα ζήτημα που ίσως φαίνεται δευτερεύον, *την περιτομή*. Και όπως τον κατηγορούσαν αργότερα, όταν συνήνητησε τον Τιμόθεο, (ή μάλλον είναι πριν από τους Γαλάτες,) είχε κάνει στον Τιμόθεο περιτομή. Στον Τίτο όμως, που είχε πάρει μαζί του, όπως είδαμε δεν επέτρεψε την περιτομή, μέχρι του σημείου να γίνει στάσις• δηλαδή σχεδόν κινδύνευσαν να΄ ρθουν στα χέρια για να μην περιτμηθεί ο Τίτος. Γιατί να επιμένει τόσο πολύ ο Παύλος; Για την περιτομή;

Δεν ήταν για την περιτομή, διότι ο ίδιος, όπως είδαμε, τον Τιμόθεο τον περιέτεμε. Αλλά *για την ουσία, για το από πού σώζεται ο άνθρωπος, αν θα σώζεται απ΄ τα σούπερ θρησκευτικά, ή από τους ανθρώπους που θέλουνε να δυσκολεύουνε και να φέρνουνε σε δικιά τους τελειότητα την πίστη, ή αν θα σώζεται από το αίμα του Χριστού*. Τον Τιμόθεο, όπως θα δούμε και πάλι, τον περιέτεμε γιατί ήταν από Εβραίους. Τον Τίτο δεν τον περιέτεμε, διότι ήταν από εθνικούς, δεν ήταν ο πατέρας του ούτε η μητέρα του Εβραίοι κανέναν, ήταν Έλληνας και επομένως *εδώ ήταν η ουσία*. Αν ήταν να τελειώσει το θέμα, αν δηλαδή του λέγανε να κάνεις σ΄ αυτόν περιτομή και πάει, από κει και πέρα λύθηκε το θέμα, δεν θα ξαναζητήσουμε περιτομή, θα το΄ κανε ο Παύλος. Αλλά αυτοί θέλανε να περιτμηθεί ο Τίτος, για να΄ χουν προηγούμενο, να κάνουν περιτομή σε όλους τους Έλληνες, *δηλαδή όλη την ουσία του Ευαγγελίου και τον πλούτο της Εκκλησίας, της Αναστάσεως, όλα αυτά που ζούμε σήμερα, αυτοί τα είχανε δεύτερα και την περιτομή πρώτη*.

Το θέμα ήτανε βασικό και εμείς ίσως δεν μπορούμε τώρα να το καταλάβουμε, αλλά αυτό συμβαίνει *σε όλες τις εποχές. Μερικά που φαίνονται λεπτομερειακά και δεν είναι σπουδαία, διακυβεύουν το μέλλον του χριστιανισμού*. Ένα τέτοιο στις μέρες μας είναι, όχι ο πολιτικός γάμος, οι άθεοι μπορούν να κάνουν πολιτικό γάμο, αλλά το να σώνει και καλά, να θέλουν να επιβάλλουν για όλους τους χριστιανούς τον υποχρεωτικό πολιτικό γάμο¹. Αυτό δεν φαίνεται

¹ Η ομιλία έγινε την περίοδο που τέθηκε το θέμα των πολιτικών γάμων στην Ελλάδα.

σπουδαίο, εκ πρώτης όψεως για έναν που δεν καταλαβαίνει, και πολλοί σου λένε, γιατί τόσο δημονή τώρα, οι δεσποτάδες, ο κόσμος να βγαίνει να, και θα γινόταν πολύ περισσότερα αν βέβαια δεν είχαν λίγο μυαλό να το τοποθετήσουνε. Άλλο τώρα αν πρέπει να είμαστε σε επιφυλακή, διότι, όπως θα δούμε παρακάτω, και εκείνα που κέρδισε ο Παύλος αργότερα κινδύνευαν πάλι, άλλο αυτό. Θέλανε να λένε μερικοί, τόσο σπουδαίο είναι να επιμένουμε; Από κει κρέμεται η Εκκλησία; Άλλωστε δεν κάνουμε και τώρα υποχρεωτικό πολιτικό γάμο; Κάνουμε. Εκείνο δηλαδή που είναι ο πολιτικός γάμος, δηλαδή το να πάμε στο ληξιαρχείο να το δηλώσουμε, δεν είναι νέο φρούτο. Όλοι, από τα παλιά τα χρόνια, κάνουμε πολιτικό γάμο, αλλά τι; Αφού πρώτα γίνει το μυστήριο, αφού όλα τελειοποιηθούν, τότε πηγαίνουμε στο δημαρχείο. Τώρα σου λέει είναι σπουδαίο πράγμα, τι να πας μετά στο δημαρχείο, τι να πας πριν. Γί αυτούς δεν είναι σπουδαίο, αλλά η ουσία είναι ότι αν αυτό επικρατούσε, ήτανε σε θέση να γκρεμίσει την Εκκλησία. Και εαν συνεχιστεί πρέπει να αγωνιστούμε γί αυτό διότι, όπως βλέπετε, *λεπτομέρεια φαινόταν εδώ η περιτομή*, όμως αν επικρατούσε είχε γκρεμιστεί η εκκλησία από τότε. Ο Παύλος έβλεπε μακριά, και η χάρις του Πνεύματος του Αγίου φωτίζει τους χριστιανούς να βλέπουν μακριά, όσο και αν οι άλλοι τα θεωρούν τίποτα, δευτερεύοντα.

Τώρα εδώ, σ' αυτά που ακούσαμε, που μιλάει για τον Τίτο, που μιλάει για τους άλλους, που μιλάει για την συμφωνία μεταξύ του Παύλου και των τριών κορυφαίων αποστόλων, του Ιακώβου, του Ιωάννου και του Πέτρου, και που την συμφωνία αυτή την επεσφράγισαν σφίγγοντας τα δεξιά τους χέρια (όπως κάνουμε και σήμερα), μπορούμε να δούμε εδώ πέρα μέσα σ' αυτή την περικοπή, δυο βασικά ζητήματα, που γεννιούνται από όλη αυτή την περικοπή.

Το πρώτο είναι ότι ο Παύλος εμφανίζεται δεκαεπτά χρόνια μετά την επιστροφή του, να λέει ότι, πήγα λέει στα Ιεροσόλυμα, για να δω αν τρέχω καλώς, ή ματαίως κοπιάζω. Έτσι το είπε στο στίχο 2: " *ὁ κηρύσσω ἐν τοῖς ἔθνεσι, κατ' ἰδίαν δὲ τοῖς δοκοῦσι* ", δοκοῦσι λέει αυτούς, τον Πέτρο, τον Ιωάννη και τον Ιάκωβο. Αυτοί είναι οι δοκούντες στύλοι είναι, αυτοί που νομίζονται για στύλοι της Εκκλησίας και είναι βέβαια, αυτό δεν το αναιρεί ο Παύλος. Πήγα να τα εκθέσω σ' αυτούς, με αποκάλυψη Θεού, *μήπως εἰς κενόν τρέχω ἢ ἔδραμον*. Μήπως μάταια κοπιάζω ή κοπίασα στο παρελθόν. Και ένα ερώτημα τώρα εδώ, πιο βαθύτερο κάπως, είναι το εξής: μα καλά, έπρεπε να περάσουν 17 χρόνια για να πάει ο Παύλος να ρωτήσει τους άλλους, τον Πέτρο, τον Ιάκωβο, αν τα λέει καλά και αν πάει καλά, ή μήπως όσα έκανε πάνε χαμένα; Και 17 χρόνων δουλειά; Αν ήτανε εις κενόν, γιατί δεν πήγαινε νωρίτερα, γιατί δεν τα ξεκαθάριζε νωρίτερα, αυτό είναι το ένα ζήτημα, είναι μια απορία, ύστερα από τόσα χρόνια.

Το δεύτερο είναι τι συνέβη με τον Τίτο, που ακόμα και τώρα τον αναστατώνει και χάνει την σύνταξη ο Παύλος. Το χωρίο που μιλάει για τον Τίτο, είναι ασύντακτο, διότι επάνω στον θυμό του, ούτε την σύνταξη δεν πρόσεξε.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ43

Γ.43
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 1-10)

Λέει εκεί: "*ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ὁ σὺν ἐμοί, Ἕλληνας ὄν, ἠναγκάσθη περιτομηθῆναι διὰ δὲ τοὺς παρεισάκτους ψευδαδέλφους, οἵτινες παρεισῆλθον κατασκοπεῖσαι τὴν ἐλευθερίαν ἡμῶν*", δεν λέει ὁμως τι ἐγινε γι' αὐτοὺς "*ἦν ἔχομεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα ἡμᾶς καταδουλώσωσιν*". Τι ἔκανε; Η φράση δεν μας λέει αν ἐγινε ἢ δεν ἐγινε η περιτομή, "*ἀλλ' οὐδὲ Τίτος ... ἠναγκάσθη*". Επομένως αὐτοὶ που ξέρουνε που ασχολοῦνται με την φράση, βλέπουν εδῶ μία ασυνταξία, η οποία πραγματικά εἶναι (ασυνταξία) και η οποία πολλοὺς αγίους ανθρώπους τους συμβαίνει ὅταν εἶναι σε ἐκσταση, ὅταν εἶναι πολὺ διεγερμένοι. Ἐχει κι ἄλλες ο Παῦλος (ασυνταξίες), ὅταν εἶναι θυμωμένος δεν προσέχει την σύνταξη, ἀλλὰ και ο Ἰωάννης ο Δαμασκηνός ὅπου ἐκεῖ που λέγει στην ακολουθία, *επελθὼν γὰρ ο θάνατος, ταῦτα πάντα ἐξηφάνηται*• αὐτὸ εἶναι ασυνταξία, θα μπορούσε να πει "επελθόντος του θανάτου ὅλα ἐξηφανίζονται", ἢ "επελθὼν ο θάνατος, ταῦτα πάντα ἐξηφάνησε". Λέει *ἐξηφάνηται*, εἶναι ασυνταξία• ἀλλὰ εἶναι ασυνταξία η οποία κατέλαβε τον Δαμασκηνό, ο οποίος εἶναι τρομερὸς διαλεκτικὸς και κάτοχος της γλώσσης, δεν εἶναι ἀπὸ κείνους που δεν ξέρανε, διότι μπροστὰ στο μυστήριό του θανάτου ἐμεινε κατάπληκτος, μέχρι του σημείου να χάσει και την σειρά της γραμματικής. Ἐτσι και εδῶ ο Παῦλος, φαίνεται πόσο ας πούμε διεγερμένος εἶναι ὅταν τα γράφει αὐτὰ τα πράγματα.

Λοιπὸν, τι συνέβη με αὐτὸν τον Τίτο, και πως ἐγιναν τα πράγματα. Αὐτὰ τα πράγματα εἶναι δύο ζητήματα, που πρέπει να τα ξεκαθαρίσουμε, διότι το αν θα ἐγινόταν περιτομή σαν μεμονωμένη περίπτωση ἢ ὄχι στον Τίτο, ἦταν δευτερεύον ζήτημα. Τι, σπουδαίό ἦταν, για ἓνα άτομο τῶρα θα διαλύσουν, θα χωρίσουν την Εκκλησία, αν ἓνα άτομο ἔκανε ἢ δεν ἔκανε περιτομή; Το θέμα εἶναι γενικότερο, και γι' αὐτὸ θα ἠθέλα να τα δούμε αὐτὰ τα δυο ζητήματα.

Και ας δούμε πρώτα το πρώτο. Γιατί ἦρθε τόσο αργὰ να κάνει επαλήθευση του ευαγγελίου του, να δει αν εἶναι σωστὸ ἀπὸ τους αποστόλους και να πάρει την ἐγκρισή τους• και αν δεν ἦτανε σωστὸ, πῶς θα μπορούσε ὕστερα ἀπὸ 17 χρόνια να το διορθώσει ἢ εν πάση περιπτώσει ἐκεῖ που ἐκήρυξε να ξανακηρύξει; Ἐτσι φαίνεται να λέει ο Παῦλος, *μήπως εἰς κενὸν ἔδραμον*. Η ουσία ὁμως εἶναι η ἐξῆς: ο Παῦλος *δεν ἦλθε να επαληθεύσει* το ευαγγέλιό του, αν τα λέει σωστὰ• αὐτὸ το ἤξερε, το εἶχε ἀπὸ τον Χριστὸ πάρει και ἦταν βέβαιος γι' αὐτὸ. Δεν το' κανε αὐτὸ στους αποστόλους ἐκεῖ, διότι ἐκεῖ –ὅπως θα δούμε- που πήγε και του' δῶκαν δεξιάς δεν ἦτανε μια ἀπλή συνάντησις. Επρόκειτο για σύνοδο. Οι Πράξεις των Αποστόλων, στο 15ο κεφάλαιο, αὐτὰ που με δυο λόγια λέγει ο Παῦλος εδῶ, ὅτι πήγα, τους βρήκα, τους ανακοίνωσα, δεν ἐγιναν κάπου ιδιαίτερα σε μια συνάντησις, ἀλλὰ ἐγινε σύνοδος ὅλης της ἐκκλησίας των Ἱεροσολύμων και μπροστὰ στην ἐκκλησία και στους πρεσβυτέρους και στο λαό, ἐλέχθησαν ὅλα αὐτὰ και ἐγιναν ὅλα αὐτὰ τα πράγματα.

Λοιπόν, αν το έκανε αυτό ο Παύλος, ήτανε όχι για να επαληθεύσει το σωστό του ευαγγελίου του• δεν θα περίμενε τόσα χρόνια, αν είχε αμφιβολία, αλλά, *όχι για επαλήθευση, αλλά για δημοσίευση*. Για να φανεί δημόσια ότι συμφωνούνε, ο Πέτρος, οι τρεις αυτοί δοκούντες φίλοι είναι, οι στύλοι της Εκκλησίας και ο Παύλος. Και επειδή αυτοί οι τρεις δεν είχαν το θάρρος και το σθένος να το κηρύξουν *μόνοι τους*, βλέποντας να χτυπάνε και τις εκκλησίες και τον Παύλο, ήρθε κατ' αποκάλυψη Θεού ο Παύλος εδώ να τους καλέσει σε σύνοδο και να τους τα πει, ώστε να τους αναγκάσει να πάρουν θέση. Γι' αυτό λέει, μήπως δεν τα λέω σωστά, πείτε μου. Αυτοί βέβαια δεν θα είχαν τι να πουν, ότι δεν λέει σωστά και θα αναγκαζόσαντε, πράγμα που δεν το έκαναν μέχρι τότε λόγω φόβου και δειλίας, διότι κατεσκοπεύοντο από τους άλλους, θα αναγκαζόσαντε να πούνε ότι πράγματι σωστά είναι, να το μάθει επιτέλους ο κόσμος, για να μην του κάνει ζημιά. Γι' αυτό λοιπόν λέει, πήγα να τους ρωτήσω, αν πάω καλά, *για να αναγκαστούνε να μου πούνε ότι πάω καλά και να το μάθει ο κόσμος*, διότι τώρα δεν το έλεγαν. Να τους αναγκάσει δηλαδή να πάρουν θέση. Μέχρι 17 χρόνια δεν είχανε πάρει θέση, απέναντι στου αποστόλου Παύλου.

Όταν έγιναν αυτά, ήταν περίπου το 48μ.Χ., τότε είχε τελειώσει την πρώτη αποστολική του περιοδεία, που είχε πάει όλες εκείνες τις εκκλησίες, της Γαλατίας, της Μικράς Ασίας και είχε ξαναγυρίσει εις την Αντιόχεια, γιατί ετοιμαζότανε για την δεύτερη αποστολική του περιοδεία. Τότε, όπως ξέρετε, πέφτανε οι εξ Εβραίων χριστιανοί και του κάνανε ζημιά στις εκκλησίες. Οι απόστολοι το μάθαιναν και ο Πέτρος και οι άλλοι, αλλά δεν έπαιρναν θέση, ενώ είχαν υποχρέωση να πάρουν θέση, να τον καλύψουν –όπως θα λέγαμε-, αφού τον κυνηγάγανε, αφού βλέπανε ότι ο Παύλος δημιουργούσε Σώμα Χριστού, εκκλησίες, και αφού βλέπανε ότι γινόταν ζημιά σε αυτές τις εκκλησίες, ήτανε υποχρεωμένοι να πάρουν θέση. Αφού λοιπόν αυτοί δεν πήραν, επήγε εκεί, και γι' αυτό λέει να μου πούνε αν πάω καλά ή όχι, τους ανάγκασε να πάρουν θέση.

Το δεύτερο τώρα, τι συνέβη με τον Τίτο. Για να καταλάβουμε τι ακριβώς συνέβη με τον Τίτο, θα πρέπει να σημειώσουμε –όπως είπα και πριν-, ότι αυτά όλα γίνανε μπροστά σε μια σύνοδο και μάλιστα *την πρώτη αποστολική σύνοδο*, η οποία ήτανε και *το πρότυπο όλων των άλλων συνόδων*, και των αποστολικών αλλά και των οικουμενικών συνόδων. Όταν δηλαδή σε δύσκολα προβλήματα-ζητήματα η εκκλησία αργότερα –στον Άρειο, στον Νεστόριο, στις εικόνες την εικονομαχία, σε άλλα-, συγκαλούσαν σύνοδο, στην ουσία έκαναν ότι έκανε ο Παύλος τότε. *Και όταν συγκλονίζεται η εκκλησία, τότε συγκαλείται μία σύνοδος, διότι έτσι έκανε ο Παύλος τότε• είναι το πρότυπο*, δηλαδή. Αν δεν είχε γίνει αποστολική σύνοδος, είναι ζήτημα αν οι Πατέρες τολμούσαν ποτέ να κάνουν και αυτοί συνόδους, χωρίς να' χουν την άδεια της παραδόσεως, την άδεια του Ευαγγελίου. Έγινε λοιπόν αυτή και έγιναν μετά κι όλες οι άλλες.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ44

Γ.44
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 1-10)

Εδώ θα ήθελα να πω δυο λόγια για την σύνοδο, επειδή και τώρα λένε ότι ετοιμάζουνε κάποια λέει πανορθόδοξη σύνοδο. Τα θέματα που προκαλούσαν τις συνόδους, όπως στον Παύλο, όπως και στις επτά οικουμενικές, ήταν θέματα *υπάρξεως της Εκκλησίας, συγκλονιστικά του δόγματος, της ουσίας και της επιβιώσεως της Εκκλησίας*. Μόνο για τέτοια ζητήματα συγκαλούσαν οικουμενικές συνόδους τότε οι Πατέρες. Ο Άρειος είχε συγκλονίσει την Εκκλησία, οι περισσότεροι επίσκοποι ήταν αρειανοί και λιγότεροι, πλειοψηφία είχε μέσα στην οικουμενική εκκλησία ο άρειος, *ήτανε θέμα επιβιώσεως*, γι' αυτό έγινε η πρώτη οικουμενική σύνοδος και η δεύτερη και η τρίτη και η τελευταία η εβδόμη με τις εικόνες, αν επικρατούσε η εικονομαχία, είχε διαλυθεί η Εκκλησία, διότι οι εικόνες είναι το σχολείο των αγραμμάτων και επειδή οι περισσότεροι από εμάς τους Έλληνες δεν είμαστε θεολόγοι και δεν σπουδάζουμε φιλοσοφίες και δεν μπορούμε να μελετούμε τις γραφές, επιβιώνουμε και μαθαίνουμε την πίστη μας από τις εικόνες και ιδίως στα χωριά. Ήταν λοιπόν συγκλονιστικά τα θέματα.

Σήμερα λένε θα κάνουν οικουμενική σύνοδο. Και ποιο είναι το συγκλονιστικό θέμα που απειλεί την Εκκλησία, που θα συζητήσουν σε αυτή τη σύνοδο; Δεν παρουσιάζουν κανένα, δεν υπάρχει δηλαδή θέμα που να δικαιολογεί οικουμενική πανορθόδοξη σύνοδο. Για ποιο πράγμα δηλαδή, για να πουν για την νηστεία, μήπως να την μικρύνουνε, αυτό είναι σπουδαίο θέμα; Έ τώρα ο κόσμος και όποιος θέλει νηστεύει πολύ και όποιος θέλει δεν νηστεύει, είναι ανάγκη να γίνει σύνοδος γι' αυτό το πράγμα; Ή ποιο άλλο θέμα είναι τώρα εκείνο το σπουδαίο, που θα τους απασχολήσει στη σύνοδο; Να ψαλιδίσουνε την Θεία Λειτουργία; Μα όποιος θέλει έρχεται νωρίτερα και όποιος θέλει έρχεται αργότερα, είναι λυμένα ζητήματα. *Δεν υπάρχει κάτι που να κινδυνεύει η Εκκλησία*. Αν υπάρξει, τότε μπορεί και όλα αυτά που θέλουν να συζητήσουν, είναι δευτερεύοντα και τριτεύοντα. Το θέμα της ενώσεως; Αυτό δεν είναι ζήτημα, δεν κινδυνεύει η Εκκλησία. Η Εκκλησία ζει, η Ορθοδοξία, θέμα ενώσεως δεν υπάρχει, όπως ξέρουμε, *είναι θέμα επιστροφής των πεπλανημένων, δεν είναι θέμα διορθόδοξου συνόδου*. Αυτοί που φύγανε και που τα΄χουν κάνει μούσκεμα και που τώρα δεν ξέρουν τι να κάνουν και που να πάνε, ας κάνουν όσες συνόδους θέλουνε, να αποφασίσουν, να μετανοήσουν και να μπουν στην Εκκλησία. Τι δουλειά έχει η Ορθοδοξία στα θέματα της πλάνης τα δικά τους; Επομένως και αυτό που λένε να γίνει σύνοδος δεν στέκει, στην εποχή μας, δεν είναι ώρα για σύνοδο κι ούτε υπάρχουν μέσα στο σώμα του Χριστού την Εκκλησία προβλήματα που πρέπει να συζητήσουνε και που να κινδυνεύουν να διαλύσουν την Εκκλησία. (χανεται ένα τμήμα της ομιλίας λόγω αλλαγής κασέτας) γι' αυτό λοιπόν δεν δικαιολογείται αυτή η σύνοδος, δεν είναι δηλαδή στο πρότυπο των οικουμενικών συνόδων και ίσως και να μην έχει ποτέ η ορθοδοξία, διότι οι Πατέρες λένε ότι ο αριθμός 7 είναι ο αριθμός θείος, ιερός και εφόσον οι οικουμενικές συνένοδοι έγιναν

επτά, έκλεισε ο αριθμός των επτά συνόδων. Ίσως δεν χρειαστεί ποτέ να ξαναγίνει άλλη. Εν πάσει περιπτώσει, αν χρειαστεί θα γίνει, όταν κινδυνεύει το μέλλον της Εκκλησίας, όχι όταν είναι ψιλοπράγματα• γι' αυτό για την σύνοδο, δεν είναι κάτι το οποίο πρέπει να γίνει τώρα, διότι δεν υπάρχει λόγος να γίνει πανορθόδοξη σύνοδος. Αυτό σαν παρένθεση.

Τώρα, τότε όμως *υπήρχε* και όπως βλέπουμε ο Παύλος, όταν εξ αποκαλύψεως πήγε στα Ιεροσόλυμα, στην ουσία τους προκάλεσε να κάνουν σύνοδο και να συζητήσουν αυτά τα θέματα του μωσαϊκού νόμου, της περιτομής, του πλυσίματος των χεριών, διότι είχαν φτάσει οι εξ Εβραίων χριστιανοί, όταν έρχοντο σε επαφή με έναν άλλο χριστιανό, είτε πιάναν το χέρι να χαιρετιστούν, είτε κατά τύχη ακουμπούσαν απάνω του, έπρεπε να τρέξουν αμέσως να βρουν νερό να πλύνουν τα χέρια τους. Σαν να συχαινόσαντε δηλαδή, ήτανε μέσα στο μωσαϊκό νόμο, όταν είχες με απερίτμητο οποιαδήποτε επαφή, έπρεπε να πλύνεις τα χέρια σου. Και τους βλέπατε, όταν συναντιόντουσαν με αδελφούς, χριστιανούς, αδέρφια μεταξύ τους, κάθε λίγο στην βρύση να πλένουν τα χέρια τους. Πάλι έτυχε να ακουμπάνε κάπου και τα ρούχα να ακουμπάνε, τρέχανε πλένανε τα χέρια τους, συνεχώς λοιπόν. Αυτό ένα και η περιτομή δεύτερο, ήτανε θέματα που έπρεπε να γίνει σύνοδος. Εμείς δεν το καταλαβαίνουμε ίσως, αλλά ο Παύλος το κατάλαβε, βρήκε τον κίνδυνο και το 'φερε σε λύση, όπως θα δούμε, όχι όμως με ευκολία.

Τόσο ζωηρή ήταν αυτή η σύνοδος, και τόσο συγκλονιστική –ο Παύλος βέβαια εδώ αναφέρει επί τροχάδην αυτά τα πράγματα για να βεβαιώσει αυτό που θέλει, ότι συμφώνησαν τότε οι απόστολοι και δεν μπορούν να λένε τίποτα τώρα, τότε έπρεπε να τα πουν αν είχαν κάτι να πουν εναντίον μου-, αυτό έγινε το 48, η επιστολή γράφτηκε περίπου το 54 προς τους Γαλάτες, δηλαδή είναι πέντε ή έξι χρόνια διαφορά, όταν τα γράφει αυτά στους Γαλάτες και τα φέρνει σαν επιχειρήματα. Δεν μπαίνει στην ουσία, διότι την θεωρεί γνωστή. Όμως εμείς που βλέπουμε τώρα, που μας φέρνει ο Παύλος αυτό, καλό είναι, επειδή πολλοί από εμάς δεν διαβάζουμε και Πράξεις, να δούμε, να πάρουμε μια εικόνα αυτής της συνόδου, μέσα στην οποία έγιναν αυτά που περιγράφει ο Παύλος και ήλθε σε σύγκρουση και αγωνίστηκε και κατάφερε τελικά να μην κάνουν περιτομή στον Τίτο, διότι είχαν επιτεθεί και παραλίγο να το καταφέρουνε αυτό το πράγμα.

Λοιπόν αν θέλει κανείς να διαβάσει τα περί της πρώτης αυτής αποστολικής συνόδου, που περιγράφει εδώ με λίγα λόγια ο Παύλος, στην περικοπή που διαβάσαμε και μας εισάγει σ' αυτήν ώστε να την μελετήσουμε κάπως περισσότερο, θα πάει στο 15ο κεφάλαιο των Πράξεων. Εκεί φαίνεται καθαρά ότι ήτανε σκληρή αυτή η σύνοδος και συγκρούσεις έγιναν μέσα εκεί, διότι οι Πράξεις ομιλούν *περί στάσεως*. Γενομένης δε στάσεως κλπ, λένε οι Πράξεις, άρα ήρθανε σχεδόν στα χέρια, για διάφορα ζητήματα της περιτομής. Ένα από αυτά ήταν, η απαίτησις αυτή που είπα, του Τίτου.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ45

Γ.45
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 1-10)

Ένας τώρα που μελέτησε και το κεφάλαιο των Πράξεων εκείνο και έχει μια εικόνα της πρώτης αποστολικής συνόδου και καλό είναι να πάρουμε και μείς μια εικόνα γενική, τι πως έγινε αυτή η πρώτη σύνοδος της ορθοδοξίας, που σειρά της ήταν οι άλλες οικουμενικές και αφού την μελέτησε, πήγε επί τόπου και εξέθεσε τα πράγματα στα Ιεροσόλυμα, μας δίνει την εξής περιγραφή αυτής της συνόδου και την σύγκρουση που έγινε μέσα σ' αυτήν, όσον αφορά στον Τίτο. Θα το διαβάσω λοιπόν, από εκεί, να δούμε πως έγιναν τα πράγματα με αυτήν την περίπτωση, που ύστερα από έξι χρόνια ακόμα τον έκαιγε τον Παύλο και έχανε τον ρυθμό της φράσης και έκανε ασυνταξίες,

"Την εκκλησία των Ιεροσολύμων (εκεί που είχε πάει ο Παύλος) την αποτελούσαν τρεις τάξεις, *οι απόστολοι, το συμβούλιο των πρεσβυτέρων (οι ιερείς δηλαδή) και οι αδελφοί*, οι υπόλοιποι χριστιανοί. Από τους αποστόλους ξεχώριζαν ως σύλοι τρεις, ο Πέτρος, ο Ιάκωβος ο νεώτερος (δηλαδή ο αδελφόθεος) και ο Ιωάννης, (αυτόν που είδαμε προχθές και σε αυτόν στηρίζονταν βέβαια οι εβραιοχριστιανοί• δηλαδή ο άνθρωπος δεν το ήθελε, αυτός από την αγιότητά του ο ζούσε και την ζωή του Χριστού και την ζωή του νόμου, αλλά ήτανε Εβραίος και ήτανε -όπως είδαμε- ναζηραίος. Δεν είχε όμως υπόψη του να τους καλύψει, πολλοί όμως -πίσω από μεγάλους άνδρες- καλύπτονται και μάλιστα όταν αυτοί έχουν κοιμηθεί, ότι μας κατέβει εμάς στο μυαλό, το βγάζουμε ότι το είπε ο τάδε, το είπε ο παπούλης ξέρω 'γω, άλλο τώρα αν δεν έχει πει τίποτα.) Έτσι λέγανε και εδώ, το είπε ο Ιάκωβος, ότι πρέπει να περιτέμνεται. Αλλά αυτός, όπως θα δούμε, δεν είχε πει τίποτα, όμως εκαλύπτοντο πίσω από αυτόν, ο Πέτρος, ο Ιάκωβος ο νεότερος και ο Ιωάννης.

Η ατμόσφαιρα ήταν ηλεκτρισμένη• θα πρέπει κανείς να υποθέσει έτσι, να υποθέσει ότι, πριν από τις συσκέψεις προηγήθηκε μια θρησκευτική τελετή, με ένα γεύμα αγάπης, έτσι άρχισε η σύνοδος και με την Θεία Ευχαριστία. Καταλαβαίνετε, λαός -θα ήταν χιλιάδες εκεί, όσους χώραγε ας πούμε το μέρος όπου είχαν συναχθεί-, με προσοχή και κρατώντας την αναπνοή τους, άκουγαν τα μέλη της Εκκλησίας, την αφήγηση των ιεραποστόλων. Τους διηγήθηκε δηλαδή ο Παύλος, όσα εκέρδισε στην πρώτη του αποστολική περιοδεία της Εκκλησίας. Όταν τελείωσαν, την αίθουσα την γέμισαν οι επιδοκίμασιες όλων, μπράβο στον Παύλο. Η μεταστροφή των ειδωλολατρών ήταν βέβαια το ασφαλέστερο σημείο της μεσσιανικής βασιλείας, αλλά η ομάς των οπαδών του μωσαϊκού νόμου και των Φαρισαίων, που ασκούσε δυνατή επιρροή, μόνον άθελά της συμφωνούσε με την γενική επιδοκίμασία.

Αφού η Εκκλησία, σαν με ένα στόμα, ύμνησε και ευχαρίστησε τον Θεό, αυτοί έθεταν το επίμαχο ζήτημα και εδώ φάνηκε το χάσμα σε όλο του το αγεφύρωτο βάθος. Ούτε καν το γεγονός ότι το ίδιο το Άγιο Πνεύμα είχε αποφασίσει υπέρ των ειδωλολατρών, (θυμάστε με τον Κορνήλιο τότε, που τον

διέταξε το Πνεύμα να πάει να φάει από όλα εκείνα,) έπιανε τόπο μέσα σε αυτές τις ξερές κεφαλές. Αυτοί αντέλεγαν μόνον ότι δει περιτέμνουν αυτούς, παραγγέλουν και τηρούν τον νόμο Μωϋσέως, (εκεί είχαν κολλήσει). Το γεγονός ότι ο Παύλος τόλμησε να φέρει εκείνον τον Τίτο, (τον απεριτίμητο δηλαδή,) σε μια συνάθροιση, το θεώρησαν σαν πρόκληση και απαίτησαν να υποστεί την αιματηρή τελετή(, να του κάνουν εγγείριση δηλαδή). Αυτό έφερε τον Τίτο σε εξαιρετικά δύσκολη θέση. Αισθανόταν κανείς ότι χρειαζόταν πολλή προσευχή και ήσυχη σκέψη πριν βγει η απόφαση. Η συνάθροιση που άρχισε με τόση ιεροπρέπεια, κατήντησε έπειτα θυελλώδης σκηνή, και έτσι αυτή τη φορά χωρίστηκαν, χωρίς να πάρουν καμιά απόφαση. Η λύση θα βρισκόταν σε σύσκεψη ενός στενότερου κύκλου.» Στην πρώτη σύνοδο λοιπόν, συνάθροισή της, η αποστολική σύνοδος δεν πήρε απόφαση, διότι εμάλωσαν και έγινε μια στενότερη ας πούμε σύνοδος μετά. Γι' αυτή την δεύτερη σύσκεψη, που δεν ήτανε πλέον ο λαός και οι εβραιοχριστιανοί, αλλά ήτανε οι κορυφές, οι κεφαλές, διότι έγινε κι άλλη ας πούμε σύσκεψη, σ' αυτήν αναφέρεται ο Παύλος, όταν λέει συμφωνήσαμε και μου έδωκαν το χέρι τους την δεξιάν. Δόθηκε η λύση και μάλιστα η λύση δόθηκε από το στόμα του Πέτρου, για το θέμα αυτό κι όχι από το στόμα του Παύλου, που οπωσδήποτε τον είχανε στο στομάχι, ενώ τον Πέτρο τον είχανε για δικό τους, περί πολλού. Την ομιλία του Πέτρου, που έδωσε δίκιο στον Παύλο σ' αυτή την σύνοδο, που επικαλείται τώρα στους Γαλάτες, που τα χαλάνε ύστερα από έξι χρόνια, την έχουν οι Πράξεις και θα την δούμε σε εξήγηση, η οποία είναι ένα ωραιότατη και πολύ σπουδαία ομιλία. Και όχι μόνον ο Πέτρος δικαίωσε τον Παύλο, αλλά μετά μίλησε και ο Ιάκωβος, που ήταν ας πούμε, αυτός που ήταν το τελευταίο τους πώς να το πω, χαρτί, η τελευταία τους ελπίδα, ότι αυτός θα τους καλύψει, θα τα βάλει με τον Παύλο, να του πει ότι έχει άδικο και ότι πρέπει να περιτέμνονται όλοι οι χριστιανοί. Και αυτός στο τέλος μίλησε και όπως θα δούμε και αυτός έδωκε δίκιο στον Παύλο, άλλο αν αυτοί λέγανε ότι τα λέει ο Ιάκωβος, ο Ιάκωβος δεν έλεγε τίποτα απ' αυτά τα δικά τους. Λοιπόν και αυτή τη δεύτερη σύσκεψη την έχουν οι Πράξεις στο 15ο κεφάλαιο, που βγήκε και η απόφαση της συνόδου και αυτή θα τη δούμε τώρα, πάλι σε ανάλυση για να την καταλάβουμε.

Είναι η περίπτωση που συμφώνησαν, το κήρυξαν, δηλαδή όταν λέμε το κήρυξαν, *αναγκάστηκαν να το κηρύξουν*, διότι αν δεν επήγαινε ο Παύλος εκεί και εάν δεν καλούσε σύνοδο και εάν τους προκαλούσε να πουν που κάνει λάθος, αν κάνει και να μην δουλεύει τσάμπα, δεν θα έλεγαν αυτά, ούτε ο Πέτρος, ούτε ο Ιάκωβος και θα προχωρούσαν οι εβραιοχριστιανοί και θα 'καναν την Εκκλησία μία αίρεση των Ιουδαίων, μία ειδική μερίδα, η οποία σιγά-σιγά θα αφομοιωνόταν μέσα στον εβραϊσμό και θα χανότανε ο χριστιανισμός και η Εκκλησία, σαν ένα κομμάτι εκλεκτό ας πούμε των Ιουδαίων, που εκτός απ' την περιτομή είχαν και κάποια περί Χριστού ιδέα. Εκεί πήγαινε το πράγμα και τον έστειλε ο Θεός και αναγκάστηκαν και μίλησαν οι απόστολοι. *Ποτέ μόνοι τους δεν θα το 'καναν, αν δεν τους προκαλούσε ο Παύλος.*

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ46

Γ.46
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 1-10)

Λοιπόν ας την δούμε και αυτή την δεύτερη σύσκεψη, στην πρώτη αποστολική σύνοδο. Θα το διαβάσω από εδώ γιατί το 'χει αναλύσει να το καταλάβουμε, οι Πράξεις τόχουνε, αλλά δεν το 'χουν αναλύσει τόσο πολύ. «Έφτασε τέλος η ημέρας της αποφάσεως, μετά από διαβούλια, συσκέψεις, τα ξαναείπανε ιδιαίτερος και τα λοιπά, έγινε η τελευταία σύσκεψις για να βγει η απόφασις της συνόδου. Αφού οι διάφορες μερίδες μίλησαν αρκετά, σηκώθηκε ο Πέτρος επάνω• (²δηλαδή θέλω να πω τούτο, αυτό που ακούσαμε πριν, στην περικοπή που λέει έτσι ο Παύλος, διότι το λέει σε ανθρώπους που τα ξέρουν τα πράγματα, ότι απλώς συμφώνησαν και μου 'δωσαν την δεξιά, δεν ήταν μια απλή συμφωνία σε μια ιδιαίτερη συζήτηση, αλλά ήτανε απόφαση συνόδου και αυτό φαίνεται στις Πράξεις. Λοιπόν ήρθε η ημέρα της αποφάσεως.) Αφού οι διάφορες μερίδες μίλησαν αρκετά, σηκώθηκε ο Πέτρος επάνω. Η ομιλία του, είναι υπέροχη• δεν επικαλείται τον Παύλο, αλλά την προσωπική του πείρα και την προσωπική του διείσδυση στις βουλές του Θεού. (Δηλαδή, δεν μιλάω – είναι σαν να λέει-, για να καλύψω τον Παύλο, ούτε καν αναφέρομαι σε αυτά που λέει ο αδελφός Παύλος. Μιλάω απ' την δική μου την πείρα, που είναι η ίδια με του Παύλου. Τέτοια ομολογία απ' τον Πέτρο, δεν την περίμενε κανένας απ' αυτούς, ούτε και ο ίδιος ο Πέτρος θα την έκανε, αν δεν τον προκαλούσε βέβαια ο Παύλος, όπως το είπαμε.) Λοιπόν επικαλείται την δική του προσωπική πείρα, διετύπωσε το πρόβλημα καθαρά και ολοφάνερα σε τρία σημεία.

Πρώτο σημείο που έθιξε στην ομιλία του ο Πέτρος: ο Θεός ο ίδιος, έλαβε την πρωτοβουλία σε αυτό το ζήτημα από τότε, όταν μου έδωσε την εντολή να βαπτίσω τον ειδωλολάτρη Κορνήλιο. (Υπήρχε προηγούμενο στις Πράξεις, αλλά τα κεφάλια των Εβραίων δεν το πιάνανε αυτό• τότε με τον Κορνήλιο, που παρ' όλα απερίτμητος και ειδωλολάτρης, το Πνεύμα το Άγιο, θυμάστε με το σεντόνι εκείνο που είχε κατεβάσει μπροστά στα πόδια του, στις Πράξεις μπορείτε να το διαβάσετε, τον διέταξε να τους βαπτίσει. Δεν τον διέταξε το Πνεύμα το Άγιο να τους κάμει περιτομή, και αυτό το βάνει πρώτο επιχείρημα τώρα ο Πέτρος, από την δική του την πείρα• μου συνέβη εμένα αυτό λέει, εγώ δεν ήθελα να πάω και να φάω ακάθαρτα και τέτοια, αλλά με διέταξε ο Θεός και όταν ο Θεός μιλάει, ποιος μπορεί να πει όχι; Το πρώτο επιχείρημα, που οπωσδήποτε πρέπει να τους συγκλόνησε, για να καταρρίψει αυτή την εμμονή τους.)

Το δεύτερο του Πέτρου στην ομιλία του: ο παλαιός νόμος, με την ηθική αδυναμία του ανθρώπου, είναι αδύνατο να τηρηθεί ολοκληρωτικά. (Δηλαδή, έχουμε βέβαια εμείς λέει τον μωσαϊκό νόμο, που όποιος τον τηρήσει –όπως θα δούμε και στη συνέχεια-, σώζεται, αλλά είναι τέτοια η ανθρώπινη φύση η

² Στις παρενθέσεις περιέχονται οι επεξηγήσεις πάνω στο κείμενο που διαβάζει

πεσμένη, που κανείς ποτέ δεν μπόρεσε να τηρήσει τον μωσαϊκό νόμο, πλην του Κυρίου μας, ο οποίος βέβαια ήταν Θεός και γι' αυτό και μπόρεσε και τον τήρησε, μέχρι και την μικρή λεπτομέρεια.) Πρώτον λοιπόν ότι με διέταξε το Πνεύμα να βαπτίζω και όχι να κάνω περιτομή, ένα αυτό. Δεύτερο, ότι ο νόμος, που σύμβολό του είναι η περιτομή, δεν μπορεί να τηρηθεί από κανέναν και επομένως δεν είναι ανάγκη να τον επιβάλλουμε στους άλλους να τον τηρήσουν, αφού εμείς δεν μπορέσαμε να τον τηρήσουμε.

Και τρίτον, η σωτηρία είναι μοναδικό ζήτημα της ελευθερίας δράσεως της Θείας Χάριτος• δεν εξαρτάται η σωτηρία από την περιτομή, (διότι αυτοί λέγανε ότι η σωτηρία εξαρτάται κυρίως απ' την περιτομή, αν δεν περιτμηθούν δεν σώζονται, ας είναι ας πούμε πάντοτε κοντά με τον Χριστό και ας είναι οι μεγαλύτεροι άγιοι, αυτό λέγαν αυτοί. Και ο Πέτρος τους λέγει, ότι η σωτηρία δεν είναι απ' την περιτομή, αυτό ήθελε βέβαια και ο Παύλος να λεχθεί και να ακουστεί παντού. Στην σύνοδο ελέχθη και το 'μαθε όλη η Εκκλησία.)

Μ' αυτή την έξυπνη ομιλία, εξομαλύνθηκε ο δρόμος και οι καρδιές έγιναν ευνοϊκές για να δεχθούν την άποψη του Παύλου και του Βαρνάβα. Ο Παύλος, πολύ έξυπνα, άφησε να μιλήσει πρώτος ο Βαρνάβας μετά από τον Πέτρο, που ήταν ο άνθρωπος της εμπιστοσύνης της εκκλησίας της Ιερουσαλήμ. Αρκούσε να αφήσουν να μιλήσουν μόνον τα πράγματα, το Άγιο Πνεύμα δεν είχε κάνει καμμία διάκριση στην διανομή των χαρισμάτων του, δηλαδή της προφητείας και της θαυματουργικής δυνάμεως. Θαύματα έκαναν και οι περιτμημένοι χριστιανοί, θαύματα έκαναν και οι απεριτμητοί, χωρίς να περιτμηθούν. Μία θύρα που ο ίδιος ο Θεός την είχε ανοίξει, ο άνθρωπος δεν επιτρέπεται να την κλείσει, (όπως ήθελαν να κάνουν αυτοί). Αν η ομιλία του Πέτρου για την ιουδαϊζουσα μερίδα ήταν ένα δυνατό χτύπημα, εν τούτοις είχαν ακόμη στο χέρι τους το τελευταίο χαρτί, που επάνω του έβαζαν όλες τις ελπίδες τους. (Χάσαμε από τον Πέτρο, αλλά έχουμε τον Ιάκωβο, θα τους δείξει ο Ιάκωβος όταν μιλήσει• έτσι έλεγαν στη σύνοδο.) Τον μυστικό τους καίσαρα, τον Ιάκωβο, είπαμε ποιόν Ιάκωβο τον αδελφόθεο.

Ο Παύλος δεν μπόρεσε παρά μόνο για λίγο να δει τον Ιάκωβο και να μιλήσει μαζί του, δεν μπόρεσε δηλαδή να τα κουβεντιάσει μ' αυτόν, ώστε να ξέρει τις διαθέσεις του. (Όταν σηκώθηκε να μιλήσει ο Ιάκωβος, ο Παύλος δεν ήξερε τι θα πει και ασφαλώς θα ήτανε σε χτυποκάρδι, να δούμε τι θα πει κι αυτός, γιατί απ' αυτόν τώρα κρεμόνταν τα πάντα.) Ο Παύλος δεν μπόρεσε παρά μόνον για λίγο να δει τον Ιάκωβο και να μιλήσει μαζί του, για να καταλάβει τι σκέπτεται. Και δεν κατόρθωσε να μπει μέσα στο μυστικό αυτού του ανθρώπου. (Είδαμε την μορφή του, πόσο ήτανε αυστηρή, σιωπηλή, κανείς δεν ήξερε τι σκέπτεται.) Σιωπηλός, χωρίς να προδίδει τις εσωτερικές του σκέψεις, ούτε με ένα μορφασμό του προσώπου, καθόταν όλη την ώρα ο Ιάκωβος, με την επίσημη, αλλά και τόσο γλυκιά σοβαρότητά του. (Άγιος.) Από αυτή την ωχρή ασκητική μορφή εκπορευόταν ένα είδος σεβασμού και οι δυο μερίδες με συγκρατημένη αναπνοή, περίμεναν την φωνή του.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ47

Γ.47
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 1-10)

Απλά και ήρεμα (γράφει, το γράφουν οι Πράξεις τι είπε ο Ιάκωβος), ομολογεί ότι είναι με την γνώμη του Πέτρου, ότι ο Θεός θέλει ασφαλώς να σωθούν όλοι οι άνθρωποι, αλλά με την διαφορά ότι αυτός, ως αληθινός απόγονος του Δαυίδ, επικαλείται την μαρτυρία του προφήτου, ιδιαιτέρως του Αμώς, που είχε προφητεύσει για την μεσσιανική βασιλεία της φυλής του Δαυίδ για όλα τα έθνη.

(Ο Πέτρος επικαλέστηκε την προσωπική του πείρα και την διαταγή που είχε από τον Θεό, αλλά ο Ιάκωβος δεν επικαλείται την προσωπική του πείρα, για το θέμα αυτό που μας ενδιαφέρει, το ότι δεν ισχύει πλέον ο μωσαϊκός νόμος, αλλά επικαλείται τους προφήτες, που ούτε αυτούς τα ξερά κεφάλια αυτών των ξεροκέφαλων δεν είχανε σκεφτεί, που ήτανε δικοί τους προφήτες, δεν ήτανε προφήτες του χριστιανισμού, ήτανε των Εβραίων προφήτες. Επικαλείται λοιπόν τους προφήτες ο Ιάκωβος.) Το θέλημα του Θεού είναι οι ειδωλολάτρες να έχουν το δικαίωμα να επιστρέψουν στον Θεό• ο μωσαϊκός νόμος, που ο πυρήν του ήταν η περιτομή, έχανε μ' αυτό την δύναμή του και τα δικαιώματά του. Στους ιουδαίζοντες όμως ο Ιάκωβος, έκαμε άλλη μία καθησυχαστική παρατήρηση, ότι δηλαδή ο νόμος δεν κινδυνεύει γιατί θα υπάρχει πάντοτε μια αγία ομάς ανθρώπων, που θα διαβάζουν τον νόμο του Μωυσέως στην συναγωγή και θα πραγματοποιούν το ιδανικό του.»

Δηλαδή–επειδή τους ήξερε-, για να μην επαναστατήσουν, τους καθησυχάζει. Σου λέει, γενικά δεν είναι η περιτομή, αλλά σεις που είσαστε από τους Εβραίους, που έχετε οι ίδιοι περιτμηθεί και ίσως έχετε κάνει περιτομή και στα παιδιά σας, μην ανησυχείτε. Δεν θα σας πει κανείς ότι κάνατε λάθος ή ότι έχετε αμαρτία. Κάποτε θα υπάρχουν λέει στο μέλλον, μια ομάς αγία ανθρώπων, που θα κάνουν και την περιτομή, που θα κατάγονται βέβαια από τους Εβραίους• αυτό καταλαβαίνετε ότι ήταν καθησυχαστικό, διότι από την στιγμή που η περιτομή δεν έμπαινε στο κέντρο του χριστιανισμού και έλεγε ότι δεν βοηθούσε την σωτηρία, αλλά έμενε σαν δευτερεύον πράγμα, σαν απομονωμένο, σιγά-σιγά –όπως καταλαβαίνετε- με τον καιρό εξέλιψε. Ήθελαν, έγινε δηλαδή δευτερεύον.

Απ' την ανάποδη, ξαναγουρίζω τώρα στο φλέγον θέμα, αυτό που είχαν να κάνουν για τον γάμο, όταν θέλανε ετούτοι –αλλά από την ανάποδη τώρα αυτοί-• ξέρετε, οι αντίχριστοι και οι εχθροί της Εκκλησίας, διαβάζουν πιο πολύ την ιστορία της Εκκλησίας και την εφαρμόζουνε πιο καλά από μάς, έστω κι απ' την ανάποδη, για να κάνουν τη δουλειά τους. Όπως τότε με τον Ιάκωβο η περιτομή δεν ας πούμε καταργήθηκε, αλλά μπήκε δευτερεύον και σιγά-σιγά έφυγε, έτσι θέλανε και ο θρησκευτικός γάμος να είναι κάτι το δευτερεύον, κάτι το γραφικό, που να γίνεται βέβαια ο γάμος να παντρεύονται όλοι και να

υπάρχουν και μια εκλεκτή μερίς, από μέσα από την Εκκλησία, που να κάνει και τον θρησκευτικό γάμο, δηλαδή να φύγει σιγά-σιγά. Έτσι νόμιζαν αυτοί, ότι θα έκαναν από την ανάποδη, ότι συνέβη τότε με την περιτομή. Βεβαίως προς το παρόν δεν έγινε, αλλά όπως είπα χρειάζεται προσοχή σε αυτό το θέμα.

Έτσι λοιπόν στη σύνοδο των Ιεροσολύμων, εκέρδισε ο Παύλος. Μίλησε και ο Ιάκωβος, μίλησε και ο Πέτρος, μίλησαν όλοι, βγήκε η απόφασις και ήταν καθαρά δικαίωση του Παύλου, η δε περιτομή δεν ήταν πια το κέντρον της σωτηρίας και το απαραίτητο, ότι οπωσδήποτε έπρεπε να περιτμηθεί οποιος θα εσώζετο να πάει στον Παράδεισο, αλλά ήταν κάτι το εκλεκτό, το εξαιρετικό, κάτι που θα έκαναν ορισμένοι άνθρωποι διότι έτσι τους άρεσε ή διότι ετιμούσαν τους προφήτες και τον νόμο και που έφυγε σιγά-σιγά.

Το θέμα έληξε εδώ με αυτά που είπαν και του ζήτησαν μόνο, όπως λέει, από όλα όσα έλεγαν περί περιτομής και τα λοιπά, όπως διαβάσαμε, το μόνο που του ζήτησαν, είπε ο Ιάκωβος να κάνει, είναι να τιμάτε τους φτωχούς. Δηλαδή ήταν ανάγκη να του πουν του Παύλου, ότι έπρεπε να ελεεί τους φτωχούς, ή ότι στους χριστιανούς ότι έπρεπε να ελεούν τους φτωχούς; Το ήξεραν αυτό, το Ευαγγέλιο αυτό λέει, δεν εννοούσε αυτό. Να θυμούνται οι των εθνών χριστιανοί, της Αντιοχείας, της Γαλατίας, όλοι οι έξω από τα Ιεροσόλυμα, να θυμούνται τους πτωχούς των Ιεροσολύμων, διότι με τους διωγμούς που είχαν γίνει, τους είχαν πάρει την περιουσία. Και ο Παύλος ήταν μέσα τον καιρό που εδίωκε και άλλοι Φαρισαίοι τους είχανε δημεύσει τις περιουσίες, τους είχανε πάρει τα πάντα, είχανε δεν είχανε όπως να πούμε στον ήλιο μοίρα. Δεν είχανε που να ακουμπήσουνε αυτοί οι άνθρωποι και ήτανε φτωχοί, πολύ φτωχοί. Λοιπόν είπε ο Ιάκωβος, εκεί που θα πας, στην Αντιόχεια, στις χώρες εκείνες, πες στους αδελφούς μας να μας θυμούνται εδώ που δεν έχουμε τίποτα, μας τα πήραν όλα, για να μην πεινάμε και μείς• και αυτό λέει και το 'καμα και το κάνω επί έτη, επί έξι χρόνια, θυμάστε πως το έκανε, με την λεγόμενη λογία αν θυμάστε, που έκανε και στην Θεσσαλονίκη και στην Αντιόχεια, παντού, έστελνε χρήματα. Αυτό λέει το κάναμε, αυτή ήτανε το τέλος της συνόδου.

Θα 'λεγε λοιπόν κανείς, ότι εφόσον τόσο επίσημα έγινε η σύνοδος, τόσο καθαρή και 100% υπέρ του Παύλου βγήκε η απόφασις, τόσο ωραία τα είπαν και τα τοποθέτησαν οι κορυφαιοί της Εκκλησίας, οι στύλοι, ο Πέτρος, ο Ιάκωβος, ο Ιωάννης και ο Παύλος –αυτοί ήτανε, δεν είχε άλλη κορυφή η Εκκλησία-, ότι το θέμα θα είχε λήξει και ότι βέβαια θα βάνανε μυαλό αυτοί, αφού σύνοδος αποφάσισε, Πνεύμα Θεού μίλησε, ο Θεός ο ίδιος αποφάσισε, θα 'λγηε το θέμα. Αλλά δεν έγινε έτσι, γι' αυτό είπα και πριν ότι θέλει προσοχή σε αυτά τα θέματα. Μπορεί θεωρητικά να λύθηκε στη σύνοδο το θέμα, αλλά αργότερα ο Παύλος το αντιμετώπισε πάλι και το αντιμετωπίζει βέβαια τώρα και με τους Γαλάτας, αλλά το αντιμετώπισε άλλη μια φορά. Δηλαδή εδώ έδωκε τη μάχη θεωρητικά, μέσα εις τη πρώτη αποστολική σύνοδο στα Ιεροσόλυμα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ48

Γ.48
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 1-21)

Αργότερα όμως, στην Αντιόχεια, αναγκάστηκε να την δώσει την μάχη πρακτικά, δηλαδή αναγκάστηκε να χτυπήσει και τον Πέτρο και τους άλλους αποστόλους, να ῥθει σε σύγκρουση, όπως θα δούμε στη συνέχεια το λέει ο ίδιος, διότι δεν καταλάβαιναν από λόγια αυτοί οι άνθρωποι και έπρεπε να γίνει κάτι το πιο δυνατό. Και όταν ο Παύλος επρόκειτο για τον Χριστό, δεν υπολόγιζε ούτε τον εαυτόν του, ούτε τον Πέτρο, ούτε τον Ιάκωβο, ούτε κανέναν, και ήλθε σε μία τέτοια σύγκρουση, την οποία περιγράφει στη συνέχεια, στο υπόλοιπο μέρος του πρώτου κεφαλαίου. Αυτή έγινε αργότερα στην Αντιόχεια. Η σύνοδος, οι αποφάσεις και αυτό το επεισόδιο με τον Τίτο – που του πέρασε ας πούμε του Παύλου και δεν τον έκαναν την περιτομή, διότι ήταν ουσία το θέμα-, έγινε στα Ιεροσόλυμα. Αυτό που θα μας περιγράψει στη συνέχεια, έγινε στην Αντιόχεια• εκεί πλέον ήταν σε σύγκρουση προσωπική οι δύο μεγαλύτεροι απόστολοι, τον αποστόμωσε τον Πέτρο και όπως πολύ καλά φαίνεται στη συνέχεια, από τότε ο Πέτρος δεν αναφέρεται πλέον –μετά από την Αντιόχεια δηλαδή-, στην ιστορία των Ευαγγελίων, μπήκε στο περιθώριο και υπάρχουν μόνο δύο επιστολές του. Είναι βέβαια πολύ συγκλονιστικό, να παρακολουθήσει κανείς πως χτυπήθηκαν στην Αντιόχεια, αυτοί οι δύο κορυφαιοί απόστολοι και πως, με τι λόγια τον καθήλωσε ο Παύλος, και τον ανάγκασε να σιωπήσει και από τότε έληξε το θέμα βέβαια της περιτομής για την Εκκλησία. Όχι στην σύνοδο θεωρητικά, αλλά στην πράξη με μάχη πρακτικά. Αυτό είναι εκείνο που θα διαβάσουμε στα επόμενα, από τον 11ο στίχο, μέχρι τον 21ο. Βέβαια τώρα δεν μας παίρνει να το αναλύσουμε, επειδή όμως έχω μερικά λεπτά, θα ήθελα να το διαβάσω απλώς τώρα και την ερμηνεία του, για να μην χάσουμε χρόνο στην επόμενη ομιλία, να μπορούμε κατ' ευθείαν στην ανάλυση.

Είναι θέματα *τα οποία δεν αφορούν μόνο την εποχή εκείνη,*
είναι η χριστιανική ελευθερία,
είναι το θέμα εάν σώζεται κανείς από τον νόμο και από κανέναν νόμο,
αν μπορεί η εξουσία και τα συστήματα να σώσουν και να δώσουν σωτηρία
στον άνθρωπο,
είναι θέμα ότι εάν μπορεί να ζει ο χριστιανός με τον εαυτόν του ή εάν
πρέπει να βγει από τον εαυτόν του –εκεί που λέει το Χριστό συνεσταύρων-.
Λοιπόν θα τα δούμε βέβαια αυτά αναλυτικά, έχουν πολύ βάθος και πολύ ψωμί όπως θα λέγαμε. Ας ακούσουμε όμως τώρα το υπόλοιπο του δευτέρου κεφαλαίου. Το διαβάζω από το κείμενο.

Στιχ (2.11-21)
ΚΕΙΜΕΝΟΝ

11 Ὅτε δὲ ἦλθε Πέτρος εἰς Ἀντιόχειαν, κατὰ πρόσωπον αὐτῷ ἀντέστην, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν.

12 *Πρὸ τοῦ γὰρ ἔλθειν τινὰς ἀπὸ Ἰακώβου μετὰ τῶν ἐθνῶν συνήσθιεν· ὅτε δὲ ἦλθον, ὑπέστελλε καὶ ἀφώριζεν ἑαυτὸν, φοβούμενος τοὺς ἐκ περιτομῆς.*

13 *Καὶ συνυπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, ὥστε καὶ Βαρνάβας συναπήχθη αὐτῶν τῇ ὑποκρίσει.*

14 *Ἄλλ' ὅτε εἶδον ὅτι οὐκ ὀρθοποδοῦσι πρὸς τὴν ἀλήθειαν τοῦ εὐαγγελίου, εἶπον τῷ Πέτρῳ ἔμπροσθεν πάντων· εἰ σὺ Ἰουδαῖος ὑπάρχων ἐθνικῶς ζῆς καὶ οὐκ ἰουδαϊκῶς, τί τὰ ἔθνη ἀναγκάζεις ἰουδαίζειν;*

15 *Ἡμεῖς φύσει Ἰουδαῖοι καὶ οὐκ ἐξ ἐθνῶν ἁμαρτωλοί,*

16 *εἰδότες δὲ ὅτι οὐ δικαιοῦται ἄνθρωπος ἐξ ἔργων νόμου ἐὰν μὴ διὰ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡμεῖς εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν ἐπιστεύσαμεν, ἵνα δικαιωθῶμεν ἐκ πίστεως Χριστοῦ καὶ οὐκ ἐξ ἔργων νόμου, διότι οὐδικαιωθήσεται ἐξ ἔργων νόμου πᾶσα σὰρξ.*

17 *Εἰ δὲ ζητοῦντες δικαιωθῆναι ἐν Χριστῷ εὐρέθημεν καὶ αὐτοῖα ἁμαρτωλοί, ἄρα Χριστὸς ἁμαρτίας διάκονος; Μὴ γένοιτο.*

18 *Εἰ γὰρ ἂ κατέλυσα ταῦτα πάλιν οἰκοδομῶ, παραβάτην ἑμαυτὸν συνίστημι.*

19 *Ἐγὼ γὰρ διὰ νόμου νόμῳ ἀπέθανον, ἵνα Θεῷ ζήσω.*

20 *Χριστῷ συνεσταύρωμαι· ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τῷ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ.*

21 *Οὐκ ἀθετῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ· εἰ γὰρ διὰ νόμου δικαιοσύνη, ἄρα Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν.*

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

11 *Όταν δε ἦλθεν ο Πέτρος εις την Αντιόχειαν, φανερά και κατά πρόσωπον του αντιστάθηκα και διεφώνησα μαζί του, διότι ἦτο αξιόμειπτος και αξιοκατάκριτος.*

12 *Το γεγονός έχει ως εξής· Πριν ἔλθουν εις την Αντιόχειαν μερικοί από τους Χριστιανούς των Ιεροσολύμων, όπου ἐπίσκοπος ἦτο ο Ἰάκωβος, ο ἀδελφός του Κυρίου, ο Πέτρος συναναστρέφετο και ἔτρωγε ελεύθερα μαζί με τους ἐξ ἐθνῶν Χριστιανούς. Όταν ὁμως ἦλθαν ἐκεῖνοι, ἄλλαξε αὐτός τακτικὴν, ἀπέφευγε τους ἐξ ἐθνῶν Χριστιανούς και ἐξεχώριζε τον εαυτὸν του, επειδὴ εφοβείτο μήπως σκανδαλίσει τους ἐξ Εβραίων Χριστιανούς.*

13 *Και μαζί με αὐτὸν υπεκρίθησαν ὅτι δεν ἔχουν τάχα ἐπικοινωνίαν με τους ἐξ ἐθνῶν Χριστιανούς και οἱ ἄλλοι Ἰουδαῖοι Χριστιανοί, ὥστε και αὐτὸς ἀκόμη ο Βαρνάβας παρεσύρθη εις την υποκρισίαν των.*

14 *Ἄλλ' ὅταν εἶδα ἐγώ, ὅτι δεν βαδίζουν ὀρθῶς εις την προκειμένην περίστασιν ως προς την ἀλήθειαν του Εὐαγγελίου, εἶπα στον Πέτρον ἐμπρὸς εις ὅλους· "ἐὰν συ, μολονότι εἶσαι Ἰουδαῖος, ζῆς και φέρεσαι τώρα που ἐγίνες Χριστιανός ὅπως οἱ ἐξ ἐθνῶν Χριστιανοί και ὄχι ὅπως οἱ Ἰουδαῖοι, διατί με αὐτό που κάμνεις, θέλεις να ἀναγκάζης τώρα τους ἐξ ἐθνῶν Χριστιανούς, να υποβληθούν εις τα Ἰουδαϊκά ἔθιμα;*

15 *Ἡμεῖς εἴμεθα ἐκ γενετῆς Ἰουδαῖοι και δεν εἴμεθα ἀδιαφώτιστοι ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ τα ἔθνη,*

Γ.49
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 11-21)

16 Επειδή όμως εγνωρίσαμεν καλά ότι ο άνθρωπος δεν γίνεται δίκαιος, δεν αποκτά την δικαίωσιν ενώπιον του Θεού από τας τυπικάς διατάξεις του μωσαϊκού Νομου, αλλά μόνον δια της φωτισμένης ενεργείας και ενεργού πίστεως στον Ιησούν Χριστόν, και ημείς επιστεύσαμεν στον Χριστόν Ιησούν, δια να γίνωμεν δίκαιοι από την πίστιν και με την πίστιν στον Χριστόν και όχι από τα έργα του μωσαϊκού Νομου. Διότι, όπως άλλωστε έχει γραφή και εις την Παλαιάν Διαθήκην, "δεν θα δικαιωθή ποτέ κανείς από τα έργα του Νομου".

17 Εάν δε ημείς, αφήσαντες τον Νομον και ζητούντες να επιτύχωμεν την δικαίωσίν μας δια της πίστεως και επικοινωνίας μας με τον Ιησούν Χριστόν, ευρεθήκαμεν στο κεφαλαιώδες αυτό θέμα αμαρτωλοί, τότε έρχεται στο στόμα το παράλογον ερώτημα· άρα γε ο Χριστός που μας εκάλεσεν εις αυτόν τον δρόμον, μας ηπάτησε και είναι υπηρέτης αμαρτίας; Μη γένοιτο να σκεφθώμεν ποτέ τέτοιαν βλασφημίαν.

18 Διότι, εάν εκείνα τα οποία έχω καταργήσει ως άχρηστα, δηλαδή τα τυπικά έργα του μωσαϊκού Νομου, αυτά πάλιν επαναφέρω εις την ισχύν και τα τηρώ, αποδεικνύω τον ευατόν μου παραβάτην, διότι έτσι ομολογώ, ότι η προηγουμένη παραμέλησις των τυπικών διατάξεων του Νομου ήτο αμαρτία.

19 Αυτό όμως δεν είναι αληθινό, διότι εγώ δια του Νομου, τον οποίον κατήργησα και ο οποίος καταδικάζει εις θάνατον κάθε παραβάτην, έχω πλέον αποθάνει δι' αυτόν, δια να ζήσω πλέον εν τω Θεώ, χάρις εις την πίστιν μου προς τον Χριστόν.

20 Εγώ έχω σταυρωθή μαζί με τον Χριστόν και δεν ζω πλέον εγώ, ο παλιός φυσικός άνθρωπος, αλλά ζη μέσα μου ο Χριστός. Αυτήν δε την ζωήν που ζω μέσα στο σώμα μου τώρα, την ζω με την χάριν και την δύναμιν της πίστεως στον Υιόν του Θεού, ο οποίος με έχει αγαπήσει και παρέδωκε τον ευατόν του εις σταυρικόν θάνατον, δια την σωτηρίαν μου.

21 Όχι, δεν απορρίπτω την χάριν του Θεού. Μη γένοιτο να διαπράξω ποτέ τέτοιαν φοβεράν απερισκεψίαν. Μενώ εις την χάριν. Διότι εάν η δικαίωσις ήτο έργον του Νομου, άρα ήτο μάταιος και ανωφελής ο θάνατος του Χριστού. Αυτό όμως είναι άτοπον και βλάσφημον".

Αυτό είναι το κομμάτι που καταλαβαίνετε ότι είναι συγκλονιστικό. Εμείς βέβαια όταν λέμε Χριστό, ζω δε ουκέτι εγώ, ζει δε εν εμοί Χριστός, και το διαβάζουμε και στην Εκκλησία, το διαβάζουμε σαν να διαβάζουμε κάποιο ανάγνωσμα εκεί ξέρω 'γω που διαβάζουν τα παιδιά στο σχολείο και το θεωρούμε τίποτα. Αλλά όταν το είπε ο Παύλος ήταν σε σύγκρουση με τον Πέτρο• δεν το είπε έτσι όπως το λέμε εμείς, χλιαρά και άνοστα, πρέπει να προσέχουμε όταν διαβάζουμε. Αυτά, το βάθος δηλαδή, πως σώζεται ο άνθρωπος, από τι μπορεί να σωθεί, από τα έργα του, ή από την πίστη του και πως, διότι υπάρχει και η άλλη άποψις, η προτεσταντική, που λένε ότι φτάνει

μόνο η πίστις, γι' αυτό λοιπόν είναι θέματα –όπως καταλαβαίνετε-, που τα είπε στον Πέτρο και αναγκαζόμαστε και εμείς να τα δούμε, διότι είναι πρακτικά θέματα της καθ' ημέραν χριστιανικής ζωής. Στο επόμενο λοιπόν θα εξηγήσουμε, θα διαβάσουμε την εξήγηση αυτού του κομματιού και θα την αναλύσουμε στα θέματα τα πρακτικά που μας ενδιαφέρουν. (αλλαγή κασέτας)

Στην προηγούμενη ομιλία μας αγαπητοί είδαμε, ότι η θεωρητική λύση για το θέμα της περιτομής και γενικά της αναγκαιότητας του μωσαϊκού νόμου, διά τους εξ εθνών χριστιανούς και γενικά για τους χριστιανούς, είχε λυθεί εκεί στην Αντιόχεια κατά τον καλύτερο τρόπο. Και θα περίμενε κανείς ότι έληξε αυτό το θέμα για την Εκκλησία αλλά, όπως αναφέρει και τώρα στους Γαλάτες, κάθε άλλο παρά είχε λήξει, διότι ότι συμφώνησαν οι αρχηγοί στην θεωρία, αυτό οι «ιδιαιτέροι» των αρχηγών ας το πούμε –πάντα έτσι γίνεται-, το τορπιλίζουν στην πράξη. Ας δούμε πάλι τι είπε εκείνη η απόφαση της πρώτης αποστολικής συνόδου που έγινε, στις Πράξεις των Αποστόλων θα το δούμε, στο 15ο κεφάλαιο και τι απόφαση έβγαλε. Να την θυμηθούμε, την είχαμε πει βέβαια προχτές, αλλά καλό είναι να την επαναλάβουμε.

Λοιπόν στο 15ο κεφάλαιο διαβάζουμε ας πούμε τα πρακτικά, μάλλον την απόφαση. «22 Τότε έδοξε τοις αποστόλοις και τοις πρεσβυτέροις σὺν ὅλῃ τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκλεξαμένους ἄνδρας ἐξ αὐτῶν πέμψαι εἰς Ἀντιόχειαν σὺν τῷ Παύλῳ καὶ Βαρνάβῳ, Ἰούδαν τὸν ἐπικαλούμενον Βαρσαββᾶν καὶ Σίλαν, ἄνδρας ἡγουμένους ἐν τοῖς ἀδελφοῖς» διάλεξαν λοιπόν μια αντιπροσωπεία η σύνοδος για να πάει στους εξ εθνών χριστιανούς της Αντιοχείας, διότι εκεί ήταν το κέντρον μετά την Ιερουσαλήμ, τις αποφάσεις αυτής της συνόδου, «23 γράψαντες διὰ χειρὸς αὐτῶν τάδε» και γράψανε οι ίδιοι με τα χέρια τους οι αρχηγοί δηλαδή, οι συνοδικοί ας πούμε, με τα χέρια τους τα εξής: «Οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς τοῖς ἐξ ἐθνῶν χαίρειν». Εμείς λέει οι αδελφοί των Ιεροσολύμων, οι αρχηγοί δηλαδή, χαιρετούμε –έτσι άρχιζαν οι επιστολές παλαιά-, τους αδελφούς μας της Συρίας, της Κιλικίας, της Αντιόχειας και τα λοιπά, είναι το προοίμιο. «24 Ἐπειδὴ ἠκούσαμεν ὅτι τινὲς ἐξ ἡμῶν» με ἦτα το εξ ημών, από εμάς δηλαδή, «ἐξελθόντες ἐτάραξαν ὑμᾶς λόγοις», σας τάραξαν λέει με λόγια, «ἀνασκευάζοντες τὰς ψυχὰς ὑμῶν, λέγοντες περιτέμενεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον, οἷς οὐ διεστειλάμεθα» και σας διατάζουν να περιτεμνόσαστε και να κρατάτε τον μωσαϊκό νόμο, τους οποίους εμείς ου διεστειλάμεθα, δεν τους στείλαμε εμείς, ούτε τους είχαμε δώσει ποτέ εντολή να κάμουν αυτά τα πράγματα, δεν ἦταν εκ των αρχηγών αυτά δηλαδή, «25 ἔδοξεν ἡμῖν γενομένοις ὁμοθυμαδόν» μας φάνηκε καλό σε μας αφού κάναμε σύνοδο – αυτό γενομένης ὁμοθυμαδόν, μαζευτήκαμε ὅλοι μαζί, κάναμε την σύνοδο- «ἐκλεξαμένους ἄνδρας» να διαλέξουμε αντιπροσωπεία, «πέμψαι πρὸς ὑμᾶς σὺν τοῖς ἀγαπητοῖς ἡμῶν Βαρνάβῳ καὶ Παύλῳ» μαζί με τους αγαπητούς μας τον Βαρνάβα και τον Παύλο.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ50

Γ.50
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 11-21)

«26 άνθρωποι παραδεδωκόσι τὰς ψυχὰς αὐτῶν ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ», διότι αυτοί οι άνθρωποι το αξίζουν, αφού έχουν παραδώσει τις ψυχές τους για τον Χριστό, «ἀπεστάλκαμεν οὖν Ἰούδαν καὶ Σίλαν καὶ αὐτούς διὰ λόγου ἀπαγγέλλοντας τὰ αὐτά» και μαζί με αυτούς τον Ιούδα και τον Σιλουανό ή Σίλα. «ἔδοξεν γὰρ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν», βλέπετε όπως μιλάει κάθε Σύνοδος από δω και πέρα, όλες οι Οικουμενικές και η πρώτη και η δεύτερη και η τρίτη, μέχρι και την έβδομη, αυτό το *ἔδοξε τῷ ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν* το έχουν πάρει από την πρώτη αποστολική σύνοδο. Όπως όλες οι Οικουμενικές Σύνοδοι είναι συνέπεια της πρώτης αποστολικής και στην φρασεολογία στα λόγια πήραν ακριβώς ότι έγραψαν και τότε. Αυτό έχει σημασία, γιατί το συναντάμε σε όλες τις συνόδους. «ἔδοξεν γὰρ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι καὶ ἡμῖν μηδὲν πλέον ἐπιτίθεσθαι ὑμῖν βάρος», να μην σας φορτώνουμε δηλαδή περιττά βάρη, «πλὴν τῶν ἐπάναγκες τούτων», εκτός από εκείνα που είναι απολύτως απαραίτητα, δηλαδή τα εξής, «ἀπέχεσθαι εἰδωλοθύτων» να μην τρώτε εἰδωλόθυτα, να μην τρώτε αίμα «καὶ αἵματος καὶ πνικτοῦ» να μην τρώτε αίμα και πνικτού, δηλαδή να μην τρώτε ζώα πνιγμένα, διότι υπάρχει μια συνήθεια να τα πνίγουν τα ζώα και να μην χύνεται το αίμα τους, λέγοντας ότι είναι νοστιμότερα. Αυτό το απαγόρευσε η πρώτη σύνοδος, όχι πνιγμένα ζώα λέει, «καὶ πορνείας» και να μην κάνετε πορνεία. Αυτά είναι τα αναγκαία λέει και αυτά σας βάνουμε βάρος και τίποτε άλλο· «ἔξ ὧν διατηροῦντες ἑαυτοὺς εὖ πράξετε. ἔρρωσθε».

Όπως βλέπετε λοιπόν η Σύνοδος το έλυσε το θέμα, αλλά το έλυσε θεωρητικά, δεν το έλυσε στην πράξη, διότι όπως είπαμε και άλλοτε, ότι αποφασίζουν οι αρχηγοί τα χαλάνε οι ιδιαίτεροι και η αξία του αρχηγού είναι να μπορεί να διαλέξει καλούς συνεργάτες, διότι άμα όσο ισχυρός, μεγαλοφυής, προικισμένος και αν είναι ο άρχων, ο αρχηγός, άμα δεν έχει καλούς συνεργάτες, ή καλούς στρατηγούς –αν είναι αρχιστράτηγος-, αυτοί θα τον καταστρέψουν και αυτόν και το έθνος. Έτσι λοιπόν έγινε και εδώ, ενώ στην θεωρία τακτοποιήθηκαν, όλα, και καλά αποφάσισε η Σύνοδος, στην πράξη άρχισαν πάλι τα ίδια.

Αυτό διαβάσαμε προχτές στο κείμενο και σήμερα θα το διαβάσουμε και στην ερμηνεία. Αυτό βέβαια δεν το γράφουν οι Πράξεις των Αποστόλων, είναι ένα συγκλονιστικό γεγονός που συνέβη μεταξύ των δύο κορυφαίων αποστόλων, βρέθηκαν αντιμέτωποι οι πρώτοι της Εκκλησίας και χτυπήθηκαν σκληρά, όπως θα δούμε, το λέει κι ο Παύλος, το διαβάσαμε στο κείμενο, θα το διαβάσουμε και ερμηνεύοντάς το τώρα, την μάχη ας πούμε, την σύγκρουση μεταξύ του Πέτρου και του Παύλου στην Αντιόχεια, γι' αυτό το γεγονός, που θεωρητικά ήταν λυμένο, αλλά στην πράξη δεν ήταν.

Στην Αντιόχεια λοιπόν δίνεται η αποφασιστική μάχη και μάλιστα μεταξύ των δύο πρωτοκορυφαιών. Το κείμενο την μάχη αυτή, δηλαδή την σύγκρουση, δεν την αναφέρουν οι Πράξεις των Αποστόλων, αναγκάστηκε όμως, στους Γαλάτες εδώ, να μας την αναφέρει ο Παύλος με λεπτομέρειες, διότι ήταν ανάγκη να γίνει. Ούτε και αυτός θα είχε καμμία διάθεση, εφόσον με τον Πέτρο προσωπικά δεν είχαν και μάλιστα από την ίδια στιγμή τα φτιάξανε και ήταν αγαπημένοι και γιορτάζονται και μαζί, δεν υπήρχε λόγος να ξύσει παλαιές πληγές. αλλά επειδή –τώρα στους Γαλάτες μιλάμε-, , Μάλλον δεν το αναφέρουν οι Πράξεις, επειδή οι Πράξεις βγήκαν αργότερα, όχι το 54 που γινότανε αυτά που έγραψε στους Γαλάτες, αλλά πιο αργότερα και δεν ήθελε ο Λουκάς, τώρα που είχανε τακτοποιηθεί τα πράγματα στην Εκκλησία, να τα ξαναφέρει στη μέση και να ξύσει παλαιές πληγές. Φρόνιμος λοιπόν σαν γιατρός, προσεκτικός, ο Λουκάς δεν άνοιξε πληγή εδώ, δεν το αναφέρει το επεισόδιο. Και δεν θα το μαθαίναμε ποτέ, εάν δεν αναγκαζότανε από τους ψευδοαδελφούς τους Ιουδαίους και από την ζημιά που κάνανε, να το αναφέρει στην προς Γαλάτας επιστολή ο απόστολος Παύλος. Εν πάσει περιπτώσει, τώρα δεν γινότανε να μην το αναφέρει και διαβάσαμε προχτές το κείμενο της συγκρούσεως αυτής, που πολλά μπορεί να μας πει. Ας το δούμε στην εξήγησή του, είναι στην προς Γαλάτας, β' 11 έως 21.

«Όταν δε ήλθε ο Πέτρος στην Αντιόχεια, επί παρουσία του (περιγράφει ο Παύλος τώρα την σύγκρουση αυτή), αντέστην (αντιστάθηκα) και διεφώνησα προς αυτόν, γιατί ήταν αξιοκατάκριτος (ο Πέτρος). Και ήτο αξιοκατάκριτος, διότι προτού να έλθουν μερικοί από τους χριστιανούς των Ιεροσολύμων, όπου ο Ιάκωβος ήταν επίσκοπος, συνέτρωγε με τους εξ εθνών χριστιανούς». Δηλαδή όταν πήγανε ο Παύλος και πήρανε την απόφαση της Συνόδου, ύστερα από λίγο, ήλθε και ο Πέτρος στην Αντιόχεια και σύμφωνος βέβαια με αυτά που αποφάσισε η Σύνοδος, δεν έδινε καμμία σημασία, έτρωγε με τους χριστιανούς, τον καλούσαν σε γεύματα, έτρωγε χοιρινό κρέας –που οι Εβραίοι δεν το τρώνε το χοιρινό κρέας- και χέλια που δεν τα τρώγανε. Εν πάσει περιπτώσει, δεν έδινε, ούτε ρωτούσε τι μαγείρεψαν και ούτε έπλενε τα χέρια του όταν έρχοταν σε επαφή αμέσως με εξ εθνών χριστιανούς απερίτμητους, δηλαδή εφάρμοζε κατά γράμμα αυτά. Αλλά, «όταν όμως ήλθον ούτοι», όταν στείλανε λοιπόν οι άλλοι –όχι βέβαια οι αρχηγοί- κατασκόπους να δουν τι κάνει ο Πέτρος –τον πήραν από κοντά δηλαδή-, «απέφευγε και απεχωρίζετο», τότε πήγαινε χώρια «φοβούμενος μήπως σκανδαλίσει τους εξ Ιουδαίων χριστιανούς». Έπαψε να τρώει μαζί με τους αδελφούς τους εξ εθνών, τον καλούσαν σε γεύμα, αυτός με στενοχωρημένο χαμόγελο έβανε το κεφάλι κάτω δεν δεχότανε, δεν τους πλησίαζε, από φόβο ότι τον βλέπανε οι άλλοι. Ποιος; ο Πέτρος βέβαια. «Και υπεκρίθησαν μαζί του και οι λοιποί εν Αντιοχεια εξ Ιουδαίων χριστιανοί, ώστε συμπαρασύρθη εις την υποκρισίαν των εκεί και αυτός ακόμη ο Βαρνάβας».

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ51

Γ.51
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 11-21)

Δηλαδή, όχι μόνον οι Εβραίοι που ήρθαν απ' τα Ιεροσόλυμα τρώγανε ιδιαίτερα στο τραπέζι, γιατί εφροντίζανε να μην ακουμπάνε και να μην μολυνθούν με τους εξ εθνών χριστιανούς, αλλά και οι Εβραίοι της Αντιόχειας, οι Ιουδαίοι της Αντιόχειας οι ντόπιοι, που ήταν αδέρφια με τους άλλους και ποτέ δεν σκέφτηκαν να ξεχωρίσουν τίποτε, τώρα και αυτοί παρασύρθηκαν, μέχρι του σημείου, λέει, να χάσουν και τον Βαρνάβα και αυτός ο Βαρνάβας παρασυρμένος από τους άλλους, άρχισε να φοβάται να πλησιάσει τους αδελφούς του τους χριστιανούς τους εξ εθνών, τους απερίτμητους, να φάει μαζί τους και το πράγμα είχε φτάσει στο απροχώρητο, όπως λέει ο Παύλος.

«Αλλά, όταν είδα ότι δε βαδίζουν ορθά ως προς την αλήθεια του Ευαγγελίου», όταν είδε αυτά τα πράγματα που δεν είναι του Ευαγγελίου, «είπα εις τον Πέτρο εμπρός εις όλους». Το κείμενο στην αρχή λέει «κατά πρόσωπον αυτώ αντέστην». Εδώ το κείμενο λέει «είπον τω Πέτρω έμπροσθεν πάντων». Αυτό το κατά πρόσωπον αντέστην δεν είναι προσβλητικό, δηλαδή δεν θέλει να πει ότι τον έβρισα κατάμουτρα, αλλά του τα είπα μπροστά του, αυτό θέλει να πει και πάλι το επαναλαμβάνει εδώ για να μην παρεξηγηθεί, μπροστά σε όλους, δεν του τα είπα πίσω του, δεν του τα είπα όταν έλειπε, αλλά σηκώθηκε στην σύναξη και τα είπε μπροστά του. Και του είπε τα εξής, το είδαμε στο κείμενο: «εάν σύ(στον Πέτρο) καίτοι είσαι εκ γενετής Ιουδαίος, ζεις και πολιτεύεσαι τώρα που έγινες μαθητής του Χριστού, όπως οι εξ εθνικών χριστιανοί και όχι όπως οι Ιουδαίοι (αφού ζούσε έτσι μέχρι να `ρθουνε οι κατάσκοποι, ζούσες σαν εθνικός του λέει και όχι σαν Ιουδαίος), διατί με αυτό που κάνεις τώρα αναγκάζεις τους εξ εθνών χριστιανούς να ακολουθούν τα έθιμα και τις παραδόσεις των Ιουδαίων; Δηλαδή, πρώτα δεν ήταν τίποτα αυτό που έκανες, τώρα γιατί αναγκάζεις και τους άλλους να κάνουν εκείνο που δεν είναι σωστό, με τον τρόπο σου, με την συμπεριφορά σου; Εδώ ο Πέτρος δεν φάνηκε ας πούμε στο ύψος του. Βέβαια για καλό το έκανε και ο Πέτρος, για να μην σκανδαλίσει, όπως και για καλό το έκανε και ο Παύλος, τώρα που τον χτύπησε ας πούμε –όχι για προσωπικά βέβαια-, αλλά ο Παύλος ήξερε τους Εβραίους καλύτερα από τον Πέτρο, γιατί ο Παύλος έζησε και τις δύο καταστάσεις: έζησε και την κατάσταση του Φαρισαίου, έζησε και την κατάσταση του Χριστιανού και ήξερε καλύτερα τους ανθρώπους. Και το να κάνεις αυτό για να μην τους σκανδαλίσεις, ενώ ο Πέτρος νόμιζε ότι θα βγάλει καλό, στην ουσία ο Παύλος έβλεπε ότι έβγαζε καταστροφή. Αυτό συμβαίνει ίσως και καμμιά φορά που λέμε, έφαγα λέει –παρόλο που ήταν νηστεία- για να μην τους σκανδαλίσω, έ είμαστε με την πλευρά του Πέτρου, όπου νομίζοντας ότι κάνουμε καλό, ζημιά τους κάνουμε. Εάν νηστεύω –και είναι νηστεία της Εκκλησίας, δεν λέω για τις ιδιαίτερές μου νηστείες και την Δευτέρα δεν ξέρω `γω και τα δικά μου και τους δικούς μου κανόνες-, αλλά αν είναι Τετάρτη, αν είναι Παρασκευή, αν είναι Σαρακοστή ξέρω `γω, μην νομίσουμε ότι για να μην τους σκανδαλίσουμε πρέπει να υποχωρήσουμε, διότι τότε τους κάνουμε μεγαλύτερη ζημιά, διότι οι

άνθρωποι πότε θα μάθουνε ότι οι νηστείες πρέπει να τηρούνται, από τους υγιείς, εννοείται. Αν αυτός, θα πει μεθαύριο την ώρα της κρίσεως στον Χριστό, που ήτανε δικός σου έφαγε την Τετάρτη στο σπίτι μου, πως εγώ θα καταλάβω ότι η νηστεία ήτανε της Τετάρτης σπουδαία; Εν πάσει περιπτώσει, φέρνω ένα παράδειγμα, να μην είμαστε με την μεριά του Πέτρου, έστω και αν ήτανε ο κορυφαίος, για να μην σκανδαλίσουμε, αλλά με την μεριά του Παύλου που ξέρει τι κάνει.

«Ημείς είμεθα εκ γενετής Ιουδαίοι» και εγώ και εσύ του λέει είμαστε γεννημένοι Ιουδαίοι και περιττημένοι «και δεν είμαστε εθνικοί, που αγνοούν τον αληθινό Θεό και δουλεύουν στην αμαρτία. Επειδή όμως εμάθαμε, από την προσωπική μας πείρα, ότι δεν γίνεται δίκαιος ο άνθρωπος με την τήρηση των τυπικών διατάξεων του μωσαϊκού νόμου (αυτό το ξέρουμε, δεν ωφελεί ο νόμος, ούτε δικαιώνει τον άνθρωπο και το μάθαμε αυτό), αλλά μόνον διά μέσου της πίστεως στον Ιησού Χριστό και ημείς πιστεψαμε στον Χριστό για να γίνουμε δίκαιοι, από την πίστη στον Χριστό και όχι από τα έργα του μωσαϊκού νόμου. Διότι, καθώς αναφέρεται στους Ψαλμούς, διά των έργων του νόμου, δεν θα δικαιωθεί κανένας άνθρωπος». Στο κείμενο «ου δικαιωθήσεται εξ έργων νόμου πάσα σάρξ» (17). «Αλλ' εάν υποθέσωμε (συνέχεια μιλάει στον Πέτρο), ότι η τήρησις του νόμου είναι επιβεβλημένη και συνεπώς εμείς (δηλαδή εγώ και συ), που αφήκαμε τον νόμο (μέχρι τώρα τον έχεις αφήσει τον νόμο, τώρα κάνεις εσύ τον νομικό του λέει), αμαρτήσαμε και βρεθήκαμε αμαρτωλοί (δηλαδή αν εσύ και 'γω τώρα, μέχρι προχτές που δεν ήτανε τούτοι εδώ, κάναμε αμαρτία που 'χαμε αφήσει τον νόμο και τρώγαμε μαζί με τους χριστιανούς), μόνο και μόνο γιατί εξητούσαμε να δικαιωθούμε διά της πίστεως και κοινωνίας με τον Χριστό, τότε γεννάται το άτοπο ερώτημα: άραγε ο Χριστός είναι υπηρέτης της αμαρτίας, αφού αυτός συνετέλεσε να αφήσουμε τον νόμο και να αμαρτήσουμε; Μη γένοιτο να είπουμε μια τέτοια βλασφημία (να μη δώσει ο Θεός να πούμε ποτέ τέτοιο πράγμα βλάσφημο). Καταλήγω, μεν δε ορισμένους εις την βλασφημίαν αυτήν, αν δεχθούμε ως αληθή την υπόθεση που κάναμε, διότι αν εκείνα τα οποία κατήργησα (μέχρι προχθές τα 'χαμε καταργήσει), και τα αθέτησα σαν ανωφελή, δηλαδή τις τυπικές διατάξεις του νόμου, ταύτα πάλι τώρα τηρώ ως αναγκαία και απαραίτητα διά την σωτηρίαν, με την επάνοδόν μου εις αυτήν την τήρησιν του νόμου, αποδεικνύω παραβάτη τον εαυτόν μου, διότι βεβαίως βεβαιώ εμπράκτως ότι κακώς πρωτύτερα αθέτησα τον νόμο και αμάρτησα, όταν επροτίμησα την διά του Χριστού σωτηρίαν. Αλλά όχι (λέει ο Παύλος), δεν ημάρτησα, ούτε είμαι παραβάτης, ούτε εγώ, ούτε εσύ πρώτα ήσουνα δηλαδή, διότι εγώ διά του νόμου τον οποίο κατήργησα και ο οποίος τιμωρεί με θάνατο κάθε παραβάτη του, απέθανα ως προς τον νόμο (δηλαδή ο νόμος με καταδίκασε σε θάνατο και με εκτέλεσε, δεν ζω εγώ τώρα για τον νόμο), διά να ζήσω προς δόξαν Θεού. Διά του βαπτίσματος έχω σταυρωθεί (στον 20 στίχο) και αποθάνει μαζί με τον Χριστό. Και αφού είμαι πεθαμένος, δεν έχει πλέον καμιά ισχύ για εμένα ο νόμος. Ναι, έγινα κοινωνός του σταυρικού θανάτου του Χριστού και είμαι πεθαμένος.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ52

Γ.52
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 11-21)

Εάν δε ζω πλέον εγώ (εάν με βλέπετε δηλαδή να ζω παρότι είμαι πεθαμένος), ο παλαιός δηλαδή άνθρωπος, δεν ζω πλέον εγώ –ο παλαιός δηλαδή άνθρωπος-, αλλά ζει μέσα μου ο Χριστός, γι' αυτό με βλέπετε να ζω. Την φυσική δε ζωή που ζω μέσα στο σώμα μου τώρα, που επέστρεψα στον Χριστό, ζω εμπνεόμενος και κυριαρχούμενος από την πίστη στον υιό του Θεού, ο οποίος με αγάπησε και παρέδωσε τον εαυτόν του για την σωτηρία μου. 21 Όχι, δεν απορρίπτω σαν ανωφελή την χάρη που μου εχάρισε ο Θεός (όπως κάνεις τώρα εσύ δηλαδή). Ορισμένως δε θα αθετήσω την χάρη αυτή, αν επανέλθω στον νόμο, διότι διά να επανέλθω στον νόμο, σημαίνει ότι παραδέχομαι ότι μπορώ να δικαιωθώ και να σωθώ *από* τον νόμο, διά του νόμου. Αλλά, η δικαίωση του ανθρώπου επιτυγχάνεται διά του μωσαϊκού νόμου, έπεται (και εδώ τελειώνει) ότι ο Χριστός απέθανε χωρίς λόγο και ήτο περιττός ο θάνατός του.» Αυτό είναι το κείμενο σε ερμηνεία βέβαια, των λόγων που είπε ο Παύλος στον Πέτρο. Όπως ξέρουμε και όπως αναφέρει, ο Πέτρος δεν απήντησε, εδέχθη τα λόγια και αυτό είναι βέβαια προς τιμήν του, όπως θα δούμε.

Ας δούμε τώρα με δυο λόγια τι μπορούμε από αυτά που διαβάσαμε, να εμβαθύνουμε λίγο. Αυτά, όπως τα διάβασα, τα έχει η Καινή Διαθήκη και στο κείμενο και στην ερμηνεία, εμείς θα προσπαθήσουμε λίγο να εμβαθύνουμε σε αυτά τα πράγματα που ακούσαμε, που είπε δηλαδή ο Παύλος στον Πέτρο και διά του Πέτρου σε όλους εμάς.

Το πρώτο που μπορούμε να παρατηρήσουμε εδώ, ότι εδώ ο Παύλος έδωσε μία πολύ σκληρή και επικίνδυνη μάχη για την ανθρώπινη ελευθερία, για να μην είναι υποδουλωμένος πουθενά ο άνθρωπος, ούτε και στον νόμο. Βέβαια την κέρδισε, όμως *κινδύνεψε να κάμει σχίσμα*, διότι εάν ο Πέτρος δεν υποχωρούσε και τραβούσε και αυτός στα άκρα, τότε οπωσδήποτε θα ήταν το σχίσμα τότε και όχι ύστερα από 10 αιώνες μέσα εις την Εκκλησία. Και ερωτά κανείς, πώς ο Παύλος διεκινδύνευσε την ολόκληρη την Εκκλησία να την σχίσει. Βέβαια δεν είναι του καθενός να το κάνει αυτό, ο Παύλος ασφαλώς είχε δει οράματα, είχε προσευχηθεί πριν τα κάνει αυτά τα πράγματα, οπωσδήποτε του μίλησε το Πνεύμα, ήξερε τι κάνει και προφητικά –καθώς ήταν προφήτης- ήξερε πως δεν θα σχισθεί η Εκκλησία. Ένας Παύλος μπορούσε να το τολμήσει αυτό· κανείς βέβαια από εμάς δεν θα μπορούσε να τολμήσει κάτι τέτοιο. Το τόλμησε και το πέτυχε. Εδώ βέβαια βόηθησε η μεγαλοψυχία του Πέτρου.

Τώρα οι Πατέρες, προσπαθώντας να εξηγήσουν αυτή την στάση του Πέτρου, τότε δηλαδή υποχώρησε όταν κατάλαβε ότι έχει δίκιο και ταπεινώθηκε ο Πέτρος και είναι προς τιμήν του, γι' αυτό και είναι πολύ μεγάλος ο Πέτρος, διότι ήξερε όταν έχει άδικο να ταπεινώνεται και όχι να σχίζει την Εκκλησία,

πράγμα που δεν το μιμούνται αυτοί που καυχώνται ότι είναι διάδοχοι λέει του Πέτρου, δηλαδή οι πάπες. Αν ήταν διάδοχοι του αποστόλου Πέτρου, έπρεπε να τον μιμηθούν και να μετανοήσουν, για όσα διαβολικά έχουν βάλει μέσα εις την Εκκλησία και να ῥθουν εις την Ορθόδοξη Εκκλησία να γίνουμε πάλι ένα. Αυτό έκανε ο Πέτρος, αλλά δεν είναι διάδοχοί του, αλλού βρίσκεται ο εγωϊσμός, δεν είναι όμως αυτό το θέμα μας σήμερα. Το θέμα μας είναι ότι οι Πατέρες λένε ότι, πιθανόν να τα είχε πει και χωριστά στον Πέτρο αυτά τα πράγματα και το φυσικό αυτό είναι, δεν πας να τα πεις κατευθείαν, αν πρώτα δεν πιάσεις κάποιον που έχει κάτι να του το πεις ιδιαίτερος. Τι λένε μερικοί Πατέρες; Ότι πιθανόν να τα είχε πει με τον Πέτρο ιδιαίτερα και θα του είπε ο Πέτρος, πές τα και φανερά και ότι γίνει, διότι εγώ τώρα δεν μπορώ να τους πω τίποτα, δεν θα με ακούσουν. Πιθανόν λοιπόν και *με συμφωνία με τον Πέτρο να έγινε αυτό*, αυτό το υποθέτουν βέβαια οι Πατέρες, που δεν μπορούν να δεχθούν ότι τόσο πολύ τόλμησε ο Παύλος να προσβάλει τον κορυφαίο, διότι ήτανε η κορυφή της Εκκλησίας τότε ο Πέτρος, δεν ήτανε ο οποιοσδήποτε. Και εάν το αναφέρει τώρα εδώ, το αναφέρει, όχι διότι έχει τίποτα με τον Πέτρο, αλλά για να δείξει στους Γαλάτες, ότι αυτά που τους λένε, ότι εγώ είμαι δευτέρας κατηγορίας απόστολος και είμαι μαθητής των αποστόλων και όχι του Χριστού, είναι ψέματα, διότι να, όταν ήρθαμε σε διάσταση γνωμών εγώ και ο Πέτρος –γι' αυτό το αναφέρει τώρα-, ο Πέτρος δέχθηκε την δική μου γνώμη. Εάν ήμουνα υποδεέστερος, θα δεχότανε αυτά που είπα; Άρα είμαστε ισόκυροι. Για να υποστηρίξει το κύρος του, σαν πρώτου αποστολικού ανδρός. Ένα αυτό. Αλλά από την όλη επιχειρηματολογία, την οποία ακούσαμε του Παύλου, η οποία έφερε την λύσιν. Μάλιστα όπως παρατηρούν οι μελετηταί μετά από την σύγκρουση αυτή μεταξύ των, δεν αναφέρεται πλέον ο Πέτρος στα ιερά βιβλία της Καινής Διαθήκης, μέχρι εδώ ήτανε που τον γράφει η Καινή Διαθήκη. Ίσως αποσύρθηκε, ίσως δεν ξέρω πως, δεν αναφέρεται πλέον στα βιβλία της Εκκλησίας μας, πάντως την μεγάλη του υπηρεσία την προσέφερε, να ενώσει την Εκκλησίαν. Αλλά από την επιχειρηματολογία αυτή του Παύλου, ξεχωρίζουμε δυο βασικά ζητήματα που ενδιαφέρουν βέβαια και σήμερα, προσπαθώντας να εμβαθύνουμε.

Το πρώτο από αυτά τα ζητήματα είναι, ότι ο νόμος του Μωϋσέως αλλά και κανένας νόμος επομένως, δεν σώζει τον άνθρωπο. Οι νόμοι είναι αναγκαία κακά, τα οποία είναι για να μη χειροτερέψει ο άνθρωπος, δεν σώζεται· αν από τον νόμο που παρέδωσαν άγγελοι, επάνω στο όρος Σινά δεν σώζεται ο άνθρωπος, πολύ λιγότερο δεν σώζεται από τους άλλους νόμους τους ανθρώπινους, που προσπαθούν οι άνθρωποι να φτιάχνουν συστήματα και νόμους και μανιφέστα, νομίζοντας ότι θα βρουν το κατάλληλο σύστημα νόμων που θα σώσει τους ανθρώπους. Ο νόμος, αυτό είναι το πρώτο ζήτημα που μπορούμε να μελετήσουμε.

Το δεύτερο είναι, ότι όσοι ζουν για τον Χριστό, έχουν πεθάνει για τον νόμο και για την Εκκλησία και για τις αρχές και για τις εξουσίες αυτού του κόσμου. ...

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ53

Γ.53
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 11-21)

Δεν έχουν καμμιιά σχέση, ούτε με τις αρχές, ούτε με τις εξουσίες, ούτε με τους νόμους αυτού του κόσμου. Αυτό λέγει, δεν μπορείς να ζεις για τον Χριστό και συγχρόνως να ζεις και για τον νόμο, να υπακούεις δηλαδή εις τον νόμο. Τώρα θα μου πείτε, δεν θα υπακούουμε στους νόμους; αυτό θα το δούμε στην συνέχεια. Ας δούμε λοιπόν το πρώτο θέμα, ότι ο νόμος του Μωϋσέως και κανένας νόμος δεν μπορεί να σώσει την ανθρωπότητα και ματαιοπονούν όσοι νομίζουν ότι θα βρουν καλούς νόμους, τέλειους νόμους για να σωθεί ο κόσμος, όπως το αποδεικνύει η ιστορία. Δεν δίνει σωτηρία ο νόμος και το ερώτημα το πρώτο είναι, τότε *γιατί δόθηκε ο νόμος από τον Θεόν*, αφού δεν μπορούσε να σώσει τους ανθρώπους;

Ο νόμος δεν δόθηκε για να σωθούν οι Ισραηλίτες, αλλά για να συνειδητοποιήσουν την αδυναμία τους να τον εφαρμόσουν. Έτσι λέγει, θα το δούμε αργότερα, το λέει αυτό ο Παύλος. Ο Θεός δεν έδωσε νόμους για να βάλει τους ανθρώπους κάτω από νόμους να σωθούν, το ήξερε πως δεν σώζονται οι άνθρωποι από τον νόμο. Αλλά πώς θα καταλάβαινε ο άνθρωπος τα χάλια του, την αδυναμία του; εφάρμοσέ τον του λέγει κατά γράμμα και θα σωθείς. Τώρα θα μου πείτε, γέλασε τους ανθρώπους δηλαδή ο Θεός επάνω στο Σινά, όταν έστειλε τον νόμο, αφού ήξερε πως δεν θα τον εφαρμόσουν; Το 'κανε δηλαδή μόνο για να τους ταπεινώσει, δηλαδή εν πάσει περιπτώσει, ... τέχνασμα έκανε; Όχι, ο νόμος, εάν κάποιος τον εφάρμοζε, θα τον έσωζε. Όσοι σωζόμαστε από τον Χριστό και το αίμα Του και έχουμε Παράδεισο, θα μπορούσαμε να σωθούμε και από τον μωσαϊκό νόμο, αν τον εφαρμόζαμε. Δηλαδή αν υπήρχε έστω και ένας άνθρωπος, ο οποίος τον μωσαϊκό νόμο τον είχε εφαρμόσει κατά γράμμα, αυτός ο άνθρωπος θα είχε σωθεί, χωρίς βέβαια την θυσία του Χριστού. Το λέει ο ίδιος ο νόμος, «ο ποιήσας αυτά άνθρωπος, ζήσεται εν αυτοίς», όποιος καταφέρει και τα εφαρμόσει όλα αυτά λέει, θα ζήσει, δηλαδή θα σωθεί, θα πάει στον Παράδεισο, από αυτά που θα εφαρμόσει και δεν θα έχει ανάγκη πλέον του αίματος του Χριστού.

Αλλά ο ίδιος ο νόμος, δηλαδή το ότι δεν μπόρεσε να εφαρμόσει κανένας αυτό τον νόμο, δεν οφείλεται στο ότι ο νόμος ήτανε πολύ ακατόρθωτος, αλλά το ότι οι άνθρωποι ήτανε πεσμένοι και αμαρτωλοί, δηλαδή ανίκανοι να τα εφαρμόσουν αυτά, διότι ήταν τόσο αυστηρός ο νόμος, ώστε έλεγε τα εξής μέσα: «ος αν όλον τον νόμον τηρήσει, πταισει δε εν ενί, γέγονε πάντων ένοχος», δηλαδή ο νόμος ήτανε εφαρμόσιμος, αλλά αν κάποιος τον εφήρμοζε όλον, αλλά κάποτε στην ζωή του έκανε *μία και μόνη* παράβαση, αυτή η μία παράβασις καταργούσε όλα τα άλλα τα οποία είχε κάνει και επομένως δεν είχε εφαρμόσει τον νόμον.

Θα μου πείτε, κι αν μετανοούσε; Εδώ είναι ότι *τότε δεν υπήρχε μετάνοια, ούτε εξομολόγηση*. Και σήμερα δεν θα σωζόταν κανένας, διότι όλοι τον νόμον,

εν πάσει περιπτώσει την χριστιανική ζωή δεν την εφαρμόζουν, πέφτουμε συνεχώς. *Αλλά σήμερα υπάρχει το Αίμα του Χριστού και η θυσία Του και η Ανάστασις, που μας έχει δώσει το μυστήριο της μετανοίας και εξομολογήσεως.* Αν υπήρχε τότε αυτό το μυστήριο, πολλοί θα είχαν σωθεί από τον μωσαϊκό νόμο, αλλά δεν είχε έρθει ο Χριστός και κανείς δεν μπορούσε να συγχωρέσει. Και μια φορά λοιπόν στην ζωή του αν είχε παραβεί κανείς μια διάταξη του νόμου, ήταν ένοχος σε όλα. Και επειδή όλοι οι άνθρωποι μέχρι τότε, τουλάχιστον μια φορά στην ζωή τους είχαν παραβεί τον μωσαϊκό νόμο, είχαν ξοφλήσει για τον μωσαϊκό νόμο και επομένως δεν μπορούσαν να σωθούν.

Μόνον ένας τον εφήρμοσε, αλλά *για να τον εκπληρώσει και να τον αχρηστέψει* και αυτός είναι ο Χριστός μας. Μόνος εδώ επάνω εις την γη που εφήρμοσε τέλεια και κατά γράμμα τον μωσαϊκό νόμο και μέχρι την τελευταία λεπτομέρειά του, διότι ήταν ο Θεός και δεν έφταιξε ποτέ ούτε στο ένα, αυτός τον εκπλήρωσε· αλλά από την στιγμή που τον εξεπλήρωσε, τον αχρήστεψε στο μεγαλύτερο μέρος του. Εκείνο που λέει «ουκ ήλθον καταλύσαι, αλλά πληρώσαι», δεν σημαίνει –όπως λένε πολλοί-, να συμπληρώσω. Σημαίνει και αυτό βέβαια, διότι συμπλήρωσε πολλά, στην εντολή της αγάπης ξέρω ἔγω προς τον Θεόν, προς τον συνάνθρωπον, αλλά *να εκπληρώσω* λέει. Το *πληρώσαι*, περισσότερο σημαίνει εκπληρώσαι, δηλαδή να τον εκπληρώσω, αυτά που λέει ο νόμος να εφαρμοστούν, να εκπληρωθούν επάνω μου και επομένως να πάψουν να ἔχουν καμμιά σημασία, οι τελετουργικές διατάξεις, ο αμνός του Πάσχα, τα άζυμα, η περιτομή, όλα αυτά ήτανε για τον Χριστό, τυπώνανε τον Χριστό. Από την στιγμή λοιπόν που ήρθε ο ίδιος και τα εφήρμοσε, τα ἔβγαλε από την μέση και ήλθε η νέα ζωή. Ὡστε, όχι πως δεν ήταν εφαρμόσιμος ο νόμος, αλλά οι άνθρωποι *δεν ήτανε σε θέση και δεν είναι μόνοι τους* σε θέση να εφαρμόσουν τον νόμο τον μωσαϊκό και επομένως δεν έχουν σωτηρία από εκεί και γι' αυτό ο Παύλος τον βγάνει από την μέση, σαν άχρηστο για την νέα ζωή.

Ἐνα άλλο επιχείρημα που λέει εκεί, στο ότι ο νόμος δεν σώζει, εκτός του ότι κανείς δεν μπόρεσε μέχρι τώρα να τον εφαρμόσει και επομένως είναι άχρηστος, ένα δεύτερο που λέγει είναι το εξής: *εάν είχαν σωθεί άνθρωποι με τον μωσαϊκό νόμο και ήταν δυνατόν να σωθούν ἔστω ορισμένοι άνθρωποι, τότε δεν θα ήταν ανάγκη να ἔρθει ο Χριστός εις την γη.* Δεν θα κατέβαινε ο Κύριός μας να ταπεινωθεί τόσο πολύ, να υποφέρει όλα αυτά, εάν ἔστω και ένας άνθρωπος μπορούσε να σωθεί με τον μωσαϊκό νόμο. Είναι εκείνο που λέει, «ουκ αθετώ», δηλαδή δεν ξέρω εάν ωφελεί την χάρη του Θεού, στο τέλος που το ακούσαμε «ει γαρ διά νόμου δικαιοσύνη», αν ήταν δυνατόν να δικαιωθούν, να σωθούν οι άνθρωποι διά του νόμου, «ἀρα Χριστός δωρεάν απέθανεν». Αυτό είναι το πιο σπουδαίο επιχείρημά του κατά του Πέτρου. Ἐτσι που τα λέμε, λέγει, αν ο νόμος μπορούσε να μας σώσει, τότε τσάμπα πέθανε ο Χριστός. Και με αυτό βέβαια έκλεισε το θέμα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ54

Γ.54
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 11-21)

Τώρα, ας κάνουμε και μια παρατήρηση από την άλλη πλευρά, από την άλλη όχθη ας πούμε. Οι άνθρωποι –και μάλιστα οι εχθροί της Εκκλησίας-, ενόμισαν ότι δεν μπορούσε να σωθεί η ανθρωπότητα και να ορθοποδήσει και να πάρει την οδόν ας πούμε της σωτηρίας, διότι ήτανε λίγες οι εντολές του μωσαϊκού νόμου. Δέκα εντολές λέει, τι να σου κάνουν δέκα, αν φτιάξουμε πιο πολλές, αυτές οι πιο πολλές θα προβλέψουν περισσότερα πράγματα και θα μπορέσουν να σώσουν τον άνθρωπο, τα έθνη, την ανθρωπότητα. Πρώτοι οι ραββίνοι το σκέφτηκαν αυτό και τις δέκα εντολές που τους έδωσε στο Σινά, αυτοί τις έκαναν χίλιες, οχτακόσιες, εννιακόσιες, προέβλεπαν τα πάντα, εδώ εκείνο επιτρέπεται, το άλλο δεν επιτρέπεται, μη άψει, μηδέ γεύσει, μηδέ φύγεις και τα λοιπά, με χίλιες λοιπόν εντολές δεν κάμαν τίποτα. Αλλά ήρθανε μετά οι άλλοι, οι δικοί μας οι εκτός Εκκλησίας, και είπανε ότι δέκα εντολές είναι λίγες, θα φτιάξουμε εμείς συστήματα νόμων, κώδικες, που θα τα προβλέπουν όλα και θα σώσουμε την ανθρωπότητα. Το αποτέλεσμα βέβαια το ξέρετε, έχουνε φτάσει σε ορισμένα κράτη οι νόμοι, από δέκα εντολές που ήτανε, σε δέκα εκατομμύρια. Ο κώδικας ο αμερικανικός έχει δέκα εκατομμύρια νόμων, τα οποία δεν προφταίνει ένας άνθρωπος να τα διαβάσει στην ζωή του ολόκληρη. *(αλλαγή κασέτας)*. Λέμε ότι ο νόμος δεν σώζει τον άνθρωπον *και από την θετική* πλευρά που μας το λέει ο λόγος του Θεού, *αλλά και από την αρνητική*, που φτιάνουν οι άνθρωποι νόμους και που πάμε από το κακό στο χειρότερο. Όσο πιο πολλούς νόμους φτιάνουμε, τόσο χειρότερα πάει η ανθρωπότης.

Η Εκκλησία, όχι δέκα εντολές δεν χρειάζεται τις δέκα εντολές ο Χριστός μας, και *τις δέκα τις έκανε δύο και αυτές οι δύο είναι θετικές*, δεν είναι απαγορεύσεις, *αγαπήσεις Κύριον τον Θεόν σου και τον πλησίον σου ως εαυτόν*. Αυτές οι δύο μόνον εντολές, που δεν είναι νόμοι, γιατί δεν είναι υποχρεωτικές και δεν είναι αρνητικές, δεν απαγορεύουν τίποτα, *σε αυτές τις δύο εντολές –λέει ο Χριστός μας- κρέμεται όλος ο νόμος και οι προφήτες*. Μαζέψτε όλους τους νόμους, όλα τα συστήματα, όλες τους –ισμούς, δεν ξέρω 'γω, όλους αυτούς που θέλουνε με τα συστήματά τους να σώσουνε τον άνθρωπο, τυλίχτε τα και κρεμάστε τα κάτω από αυτές τις δυο εντολές. **Αυτές οι δύο εντολές του Χριστού, οι δυο μόνον ας πούμε νόμοι, που δεν είναι νόμοι, για δεν είναι υποχρεωτικοί, με την βοήθεια όμως των μυστηρίων της Εκκλησίας, λύνουν το πρόβλημα της ανθρωπότητας, όταν θελήσει**. Σώζεται η ανθρωπότης με δύο μόνον εντολές, που δεν είναι αναγκαστικοί νόμοι, *«εν ταύταις ταις δυσίν εντολαίς, όλος ο νόμος και οι προφήται κρέμανται»*.

Όστε, εάν η ανθρωπότητα καταστρέφεται, όπως μας λέει και ο Παύλος, οφείλεται ότι κρεμάει την σωτηρία της στους νόμους. Και θα δείτε και θα ακούτε πολλές φορές, να λέμε αν πάμε από το κακό στο χειρότερο, φταίει το σύστημα. Να αλλάξουμε το σύστημα –μιλάνε για αλλαγή όλα τα κράτη, δεν

είναι μόνο τώρα που μιλάμε για αλλαγή, πάντα είναι το σύστημα αλλαγή, να αλλάξουμε το σύστημα για να σωθεί η ανθρωπότητα. Δηλαδή, όχι πως δεν μπορεί ο νόμος να σώσει τον άνθρωπο, αλλά δεν είναι *ετούτοι* οι νόμοι καλοί που έχουμε, και πρέπει να αλλάξουμε το σύστημα. Αυτό το ότι φταίει το σύστημα και ότι όταν αλλάξει αυτό και ῥθει κανένα άλλο σύστημα θα σώσει τον κόσμο, ακούγεται πολύ και γι' αυτό θα ῥθελα να πούμε δυο λόγια πάνω σ' αυτό. Κυκλοφορεί σε όλα τα στόματα, προπαγανδιστικά βέβαια, χωρίς κανείς να εξηγεί τι εννοεί, όταν λέει σύστημα. Και αν ρωτήσεις –εγώ έχω ρωτήσει αυτούς που έτυχε να ακούσω να λένε να αλλάξει το σύστημα, φταίει το σύστημα, ρώτησα- τι είναι σύστημα, τι εννοείς όταν λες σύστημα και δεν ῥξεραν να μου πουν. Δηλαδή το λέμε, χωρίς κατά βάθος να δούμε τι είναι αυτό που λέγεται σύστημα και που λέμε ότι πρέπει να αλλάξει. Τι είναι λοιπόν το σύστημα, φταίει το σύστημα, διότι δεν είναι τέλειο, δεν είναι ικανό να μας σώσει, αλλά όχι ότι υπάρχει κάποιο άλλο σύστημα, το οποίο είναι καλύτερο από αυτό που θα μπορούσε αν αλλαχθεί να μας σώσει.

Λοιπόν τι είναι σύστημα; Ο ορισμός που δίνεται στο σύστημα, όπως πήγα και τον βρήκα, λέει το εξής: σύστημα λέγεται ο τρόπος και η μέθοδος με την οποία διενεργείται κάτι. Όταν έχεις να κάνεις κάτι, ο τρόπος και η μέθοδος που θα κάμεις αυτό το κάτι, αυτό λέγεται σύστημα. Και τώρα ο τρόπος δηλαδή, να ῥθούμε στη διάσταση που μας ενδιαφέρει, στην κοινωνική διάσταση δηλαδή, γιατί για κει μιλάμε τώρα για την κοινωνική διάσταση, για την διαβίωση την κοινωνική των ανθρώπων, την κοινωνικοποίηση· σοσιαλισμός είναι ξένη λέξη που σημαίνει κοινωνικοποίηση. Λοιπόν, σύμφωνα μ' αυτόν τον ορισμό, ο τρόπος και η μέθοδος της κοινωνικής διαβίωσης που φορμάρει τους ανθρώπους, που φορμάρεται σε ένα καλούπι νόμων, αυτό είναι το σύστημα. Δηλαδή η σημερινή κατάσταση, το σημερινό σύστημα έχει φτιάξει ένα σύμπλεγμα, ένα καλούπι νόμων, τους νόμους που υπάρχουν σήμερα. Και σε αυτό το καλούπι των νόμων προσπαθεί να φορμάρει τους ανθρώπους, να τους στρώσει εκεί μέσα, να τους κάνει ένα και εκεί να τους αναγκάσει να γίνουν άνθρωποι και να σωθούν και να ευτυχίσουν κλπ. Αυτό είναι το σύστημα, το καλούπι μέσα στο οποίο κλείνουν την κοινωνική ζωή των ανθρώπων. Να αλλάξει το σύστημα τι σημαίνει; που το λένε πολλοί και πολλοί μάλιστα το λένε χωρίς να ξέρουν τι λένε. Να βγάλουμε αυτό το καλούπι των νόμων και να φτιάξουμε ένα καινούργιο καλούπι, στο οποίο να προσπαθήσουμε πάλι -καλύτερο ίσως, πιο ευρύχωρο- πάλι να φορμάρουμε πάλι τους ανθρώπους, να τους βάλουμε εκεί μέσα, για να σωθούν και να γίνουν ευτυχισμένοι. Δηλαδή να βγούμε από αυτό το σύστημα και να μπούμε μέσα σε ένα άλλο σύστημα, αυτό θέλουνε.

Αλλά ο Παύλος δε λέει αυτό. *Όχι* λέει ο Παύλος, όχι να βγούμε από ένα σύστημα και να μπούμε σε ένα άλλο, που δεν ξέρουμε, μπορεί να μας ῥρχεται και πιο στενό εκείνο το άλλο, που το ξέρουμε; Αλλά *να βγούμε ῥξω από κάθε σύστημα, αυτό είναι η φωνή του Παύλου, ῥξω από κάθε νόμο*, διότι το σύστημα είναι σύμπλεγμα νόμων, καλούπι νόμων.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ55

Γ.55
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 11-21)

Ο Παύλος λέει «δικαίω» -θα το πει και σε άλλες επιστολές του-, «δικαίω νόμος ού κείται»· κι εδώ λέγει, *εγώ πέθανα για τον νόμο, ο χριστιανός είναι πεθαμένος για τους νόμους, δεν χωράει σε συστήματα, δεν μπαίνει σε καλούπια, δεν χωράει μέσα σε συστήματα καλούπια νόμων.* Έξω λέει ο Παύλος από κάθε σύστημα, αυτό λέει, *«εγώ διά νόμου νόμω απέθανον»*, έχουμε πεθάνει για τον νόμο και για τα συστήματα εμείς. Και δεν αφήνει όμως κενό, βγήκαμε από το σύστημα και τι γίνεται μετά, αλλά λέει το άλλο: *ελάτε στο Χριστό, ταπεινωθείτε πίσω του, για να σας κάνει ικανούς -όπως και τόσα εκατομμύρια αγίων, γνωστών και αγνώστων-, να ζείτε χωρίς σύστημα.* Αυτό είναι η Εκκλησία, η Εκκλησία δεν ζει με σύστημα και *οι γνήσιοι χριστιανοί, με κορυφή τους αγίους, ζήσανε σ' όλη τους τη ζωή χωρίς συστήματα.* Έχουν μόνον δύο μόνον εντολές. Θα μου πείτε η Εκκλησία δεν, εδώ ακούμε ότι η Εκκλησία στηρίζει το σύστημα και ότι εκείνος ο κυριότερος υπαίτιος λένε και κυκλοφορούν, όσοι είναι εχθροί της Εκκλησίας, είναι ότι έχει γίνει ένα με τους άρχοντες και προσπαθεί να κοιμίζει τον λαό για να τον βάνει μέσα στο καλούπι, μέσα στο σύστημα.

Θα ήθελα εδώ, αν και δεν είναι ώρα τώρα να συζητήσουμε αυτό το θέμα, να πω μόνον κάτι που ακούγεται και είναι επίκαιρο, στους Χαιρετισμούς. Τι λέει εκεί: *«Αγγέλων επί σοι χαίροις Κεχαριτωμένη, πάσα η κτίσις, αγγέλων το σύστημα και ανθρώπων το γένος».* Τι άλλο θέλετε να δείτε ότι η Εκκλησία δεν θέλει τους δικούς της μέσα σε συστήματα, διότι η δημιουργία των αγγέλων, όπως έγινε, είναι συστηματοποιημένη· ο Θεός τους έχει σε σύστημα, με αρχές, με εξουσίες, αρχαγγέλους, αγγέλους, εντάξει. Αλλά τους ανθρώπους δεν τους έχει φτιάξει για συστήματα, ανθρώπων το γένος λέει, *οι άνθρωποι είναι γένος και μέλλουν να γίνουνε γένος Θεού. Το γένος του Θεού δεν μπαίνει σε συστήματα.*

Θα ήθελα αυτό να το στηρίξω, να το παρουσιάσω ότι είναι κατορθωτό για την Εκκλησία. Ένα πρώτο μπορώ να αναφέρω: η Εκκλησία τους τρεις πρώτους αιώνες έζησε χωρίς συστήματα. Οι δύο εντολές που είχε της αγάπης εφαρμόζοντο ελεύθερα και χωρίς να τους πιέζει κανείς από τους χριστιανούς, άλλωστε ήτανε εχθροί του καθεστώτος, έξω από κάθε νόμο, παράνομοι οι χριστιανοί. Όταν ο Μέγας Κωνσταντίνος έδωσε την ανεξιθρησκεία και θέλησε να βάλει την Εκκλησία μέσα στο σύστημα, δηλαδή έκανε την Εκκλησία, τον χριστιανισμό, επίσημη θρησκεία του κράτους και προσπάθησε να ενώσει σύστημα πολιτικό και Εκκλησία μαζί, τότε η Εκκλησία τι έκανε; *Καινοτόμησε* η Εκκλησία τότε και έκανε τον μοναχισμό και την ενορία, ακριβώς για να ξεφύγει από το σύστημα, αν και ήτανε -ας πούμε- φιλοχριστιανικό εκείνο το

σύστημα, δεν ήτανε εχθρικό, όπως είναι το σημερινό, κατά των παπάδων και κατά των χριστιανών. Τότε ήτανε από αγάπη ο άγιος και Μέγας Κωνσταντίνος, ήθελε να μαζέψει την Εκκλησία και όπως ήξερε αυτός, σαν αυτοκράτορας και πολιτικός, να την συστηματοποιήσει.

Η Εκκλησία δεν το δέχθηκε και ξέφυγε δημιουργώντας μοναχισμό -ο οποίος είναι έξω από κάθε σύστημα- και την ενορία. Ο τρόπος που ζούσαν οι ενορίες την εποχή του, δείχνει ότι η ενορία δεν ζει κάτω από νόμους, αλλά θα πει κανείς τώρα, είναι κατορθωτό αυτό, το να ζει ο άνθρωπος χωρίς να υπακούει σε νόμους; είναι δυνατόν να ζει χωρίς συστήματα, μήπως γίνουν χειρότερα τα πράγματα δηλαδή; Ο πεσμένος άνθρωπος δεν είναι δυνατόν να ζήσει χωρίς σύστημα. *Ο άνθρωπος όμως του Χριστού ο τέλειος, όχι μόνον είναι δυνατό και κατορθωτό να ζήσει χωρίς συστήματα, αλλά είναι και η φυσική του κατάσταση.* Δεν μπορεί να ζήσει και αλλοιώς δηλαδή. Είναι, εάν θελήσεις να βγάλεις το σύστημα, οι νόμοι είναι αναγκαίο κακό, διότι οι άνθρωποι είναι πεσμένοι κάτω στη γη, έχουν κατάγματα, είναι κουτσοί από πνευματικής απόψεως και ότι είναι η πατερίτσα για τον κουτσό, ή ο γύψος γι' αυτόν που 'χει το κάταγμα, είναι το σύστημα των νόμων αναγκαίο κακό για την κοινωνία. Γι' αυτό και η Εκκλησία, για τους μη σωστούς χριστιανούς, δεν το πολεμάει το σύστημα, διότι τους χρειάζεται. Είναι σαν έναν που 'παθε κάταγμα, του 'χουν βάλει γύψο, να του πεις πέταξε τον γύψο. Αν με τον γύψο στέκεται και κουτσαίνει και περπατάει, άμα τον πετάξει θα πέσει κάτω. Δεν είναι λοιπόν η ζωή χωρίς συστήματα, για *τους μη γνήσιους χριστιανούς* και γι' αυτό και η Εκκλησία δεν τα θέλει.

Αλλά για τον εαυτόν της, όχι μόνον είναι κατορθωτό να ζήσει χωρίς νόμους και συστήματα, αλλά είναι και η φυσική της κατάσταση. Θα πει κανείς γιατί; Διότι ο χριστιανός, απ' την στιγμή που βαφτίζεται, πεθαίνει, το ότι τον βουλιάζουμε μέσα εις την κολυμβήθρα, είναι ο θάνατος. Και για ποιον πεθαίνει; Πεθαίνει για τον νόμο, πεθαίνει για τα συστήματα και ανασταίνεται για τον Χριστόν. Όποιος ζει λοιπόν για τον Χριστό, όπως το λέγει ο Παύλος, μπορεί να ζήσει χωρίς νόμους. Το πρώτο που λέει, «*εγώ γαρ διά νόμου, νόμω απέθανον, ίνα Θεώ ζήσω*» και στο 20 το ακούσαμε «*Χριστώ συνεσταύρωμαι, ζω δε ουκέτι εγώ, ζει δε εν εμοί Χριστός*». Όταν εγώ σταυρωθώ και ζει μέσα μου ο Χριστός, τότε εγώ δεν μπορώ να υπακούσω σε νόμους. «*Ό δε νυν ζω εν σαρκί, εν πίστει ζω*», το ότι με βλέπετε να ζω τώρα ζωντανός φυσική ζωή σε σάρκα, ζω γιατί πιστεύω στον Χριστό, διαφορετικά δεν θα ζούσα. Σαν να λέει ο Παύλος, αν δεν πίστευα στον Χριστό σήμερα, μπορεί και να αυτοκτονούσα. Αν ζω, γι' αυτόν ζω, για τον Χριστό ζω αυτή την στιγμή. «*Τη του υιού του Θεού του αγαπήσαντός με και παραδόντος εαυτόν υπέρ εμού*». Έτσι λοιπόν πεθαίνει για τον νόμο ο άνθρωπος και ζει για τον Χριστό. Δεν μπορούν να το καταλάβουν αυτό οι άνθρωποι και ίσως εμείς δεν μπορούμε να το καταλάβουμε και ίσως λέμε ότι τώρα λέμε λόγια, ενώ υπακούουμε στους νόμους, παριστάνουμε ότι τάχα εμείς δεν υπακούουμε σε νόμους.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ56

Γ.56
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 11-21)

Θα φέρω ένα παράδειγμα λοιπόν, στο οποίο θα καταλάβετε ότι ο χριστιανός ζει χωρίς νόμο καίτοι φαίνεται ότι υπακούει στους νόμους. Ας πάρουμε έναν νεκρό, επειδή εδώ ο Παύλος και εδώ λέει εμείς νεκροί διά Χριστόν, για τον κόσμο, για τον νόμο είμαστε νεκροί. Παίρνουμε λοιπόν έναν νεκρό, για να το καταλάβουμε και τον κλείνουμε σε ένα δωμάτιο και βάνουμε δίπλα και ένα τσουβάλι λίρες χρυσές. Τον βάνουμε αποβραδīs, τον κλείνουμε εκεί και πάμε το πρωί και κάνουμε έρευνα και μετράμε τις λίρες. Δεν θα λείπει ούτε μία, γιατί; Γιατί ο νεκρός δεν πείραξε τις λίρες. Αν λείπει, θα πει ότι κάποιος άλλος πονηρός πήγε μέσα και την πήρε. Εάν όμως δεν μπήκε άλλος δεν λείπει. Δηλαδή τώρα ο νεκρός υπακούει στον νόμο περί κλοπής, που απαγορεύει την κλοπή, που δεν έκλεψε τις λίρες από εκεί; Όχι, είναι το φυσικό του αυτό, η φυσική του κατάσταση είναι να μην μπορεί να κλέψει. *Εμείς όμως που δεν ξέρουμε* και αυτό συμβαίνει σε μια άλλη διάσταση, λέμε εφάρμοσε τον νόμο ο νεκρός και γι' αυτό δεν έκλεψε τις λίρες.

Το ίδιο είναι με τον χριστιανό, *δεν κλέβει ο χριστιανός, διότι το απαγορεύει ο νόμος;* Υπακούει στον νόμο όταν δεν κλέβει; Φυσικά, αφού δεν κλέβει φαίνεται για τους ανίδεους ότι υπακούει στον νόμο. Υπακούει όμως στο νόμο; Υπακούει στον νόμο εκείνο το φτωχό παιδί που είχε βρει διακόσιες χιλιάδες δεν ξέρω ἔγω και πόσα δολάρια και δεν είχε παπούτσια να βάλει και όταν τα πήρε πήγε και τα παρέδωσε όλα μέχρι μίας δεκάρας; και δεν το είχε δει κανείς και η αστυνομία τον τελευταίο που θα σκεφτότανε να ψάξει αν ερευνούσε ήταν αυτό το παιδί. Υπήκουε ο άλλος εκείνος ο βιοπαλαιστής, που διαβάσαμε στις εφημερίδες, -δεν ξέρω τι ήτανε, ταξιτζής τι ήτανε-, που είχε χρέη και δεν είχε να θρέψει την οικογένειά του και βρήκε τόσα χρήματα στον δρόμο και πήγε και τα παρέδωσε μέχρι δεκάρας; *Δεν υπήκουσε στον νόμο περί κλοπής,* αλλά **δεν μπορούσε, ήτανε νεκρός για την κλοπή, νεκρός για την αμαρτία. Αυτό είναι ο σωστός χριστιανός.** Αν ένας χριστιανός κάθεται εδώ και ο γείτονάς του φύγει για την εξοχή και ξεχάσει ανοικτή την πόρτα του και έχει μέσα αξίας πράγματα, κοσμήματα, δεν ξέρω τι, όχι μόνον δεν θα πάει να κλέψει από μέσα, αλλά θα προσέχει να του φυλάει και την πόρτα, μήπως βρεθεί και κανένας άλλος και μπει και τα κλέψει. Το κάνει αυτό διότι υπακούει στον νόμο που απαγορεύει την κλοπή; Όχι, αν ήταν να υπακούει στον νόμο, θα του είχε αδειάσει το σπίτι και δεν θα έπαιρνε κανείς είδηση. Το κάνει διότι **είναι νεκρός, δεν μπορεί να κλέψει.**

Έτσι λοιπόν (είναι) οι χριστιανοί, κι' *όταν οι άνθρωποι γίνουν χριστιανοί, οι νόμοι θα πάνε άχρηστοι,* θα πεταχτούνε στα ντουλάπια, αν ήταν δυνατόν δηλαδή να γίνουν. Φαίνονται ότι υπακούουν στους νόμους και στα συστήματα, αλλά όμως στην ουσία δεν υπακούουν, είναι νεκροί για τα συστήματα. Εάν ποτέ βρεθεί σύστημα, το οποίον θα θίξει την προς τον Θεόν πίστη τους, δηλαδή αν βρεθεί νόμος ο οποίος είναι εναντίον του Θεού, τότε οι

χριστιανοί το δείχνουν. Οι μάρτυρες, επειδή ετόλμησαν να βάλουν νόμους, οι οποίοι προσπαθούσαν να τους φέρουν εναντίον του Θεού, απ' την στιγμή δηλαδή που το καλούπι του νόμου θα πιέσει την συνείδηση του χριστιανού, τότε αντιδρά και ξέρουμε πως αντιδρά, έχουμε τους μάρτυρες. *Έντεκα εκατομμύρια μάρτυρες έχυσαν το αίμα τους*, για να μην υπακούσουν στον νόμο που έλεγε να δίνεις θυσία στον αυτοκράτορα, να βάλεις λιβάνι στα είδωλα ή στον αυτοκράτορα. Επομένως γνήσια μπορούμε να πούμε ότι δια τον σωστό χριστιανό –και εκεί είναι το όραμα της ανθρωπότητας-, τότε μόνον μπορεί να σωθεί η ανθρωπότης εδώ (στην αιωνιότητα βέβαια θα σωθούν οι χριστιανοί), είναι να ζει χωρίς νόμους.

Αλλά δεν θα επιμείνω περισσότερο σ' αυτό, θα πω μόνον τούτο και άλλο ένα παράδειγμα, *γιατί είναι δυνατό για τον χριστιανό να ζει χωρίς νόμους*. Αυτό θα το πάρουμε από τον άγιο Αυγουστίνο. Λέγει λοιπόν ο Κορέσιος μαζί –εξηγώντας βέβαια τον άγιο Αυγουστίνο-, το εξής: «ο φιλών τον Χριστόν» αυτός που αγαπάει τον Χριστόν, ο χριστιανός δηλαδή ο σωστός, «μεταμορφούται εις τον Χριστόν», σιγά-σιγά χάνει την δική του φύση, τις δικές του συνήθειες και μεταμορφώνεται, μοιάζει διαρκώς και περισσότερο, αλλοιώνεται δηλαδή και μοιάζει με τον Χριστόν. «Επειδή κατά τον θείον Αυγουστίνον, η αγάπη μεταστοιχειοί τον φιλούντα εις τον φιλούμενον», όταν έχει κανείς αγάπη, έρωτα, τότε εάν ο έρωσ του είναι πραγματικός και ισχυρός τότε τον αλλάζει τον άνθρωπο, τον μεταμορφώνει, ώστε να ταιριάξει περισσότερο με αυτόν που αγαπάει και αυτό ισχύει περισσότερο διά τον Θεόν. «Ότε, ει φιλείς Θεόν», εάν αγαπάς τον Θεόν, «Θεός έση», θα γίνεις θεός, «ει δε φιλείς διάβολον, διάβολος έση», αν αγαπάς τον διάβολο θα του μοιάσεις, θα γίνεις διάβολος, «ει δε σάρκα» εαν αγαπάς την σάρκα, τότε θα γίνεις σάρκα, όπως έχουν γίνει βέβαια και οι περισσότεροι άνθρωποι. Είναι γνωστό αυτό αγαπητοί, απ' την πείρα. Οι αγαπημένοι σύζυγοι, οι οποίοι έχουν μάτια μόνο για να βλέπει ο ένας τον άλλον και υπάρχουν τέτοιοι, τόσο πολύ μοιάζει ο ένας στον άλλον, ώστε έρχεται εποχή που λένε, εγώ νομίζω ότι γεννηθήκαμε μαζί, δεν θυμούνται αν ζήσανε στο σπίτι τους, στους γονείς τους, στην οικογένειά τους, γιατί; Διότι γίναν ένα, η αγάπη είναι που μεταμορφώνει τον ένα στον άλλον. Ένα άλλο παράδειγμα κοσμικό. Στην παλιά εποχή, οι πιστοί υπηρέτες –παλαιά που είχανε υπηρέτες και στο εξωτερικό και εδώ-, που αγαπούσαν τις κυρίες τους, τόσο πολύ οι υπηρέτριες που αγαπούσαν τις κυρίες τους μοιάζαν με τις κυρίες, ώστε στο τέλος άκουγε κανείς την υπηρέτρια και νόμιζε ότι ακούει την κυρία, μιλούσε και με την φωνή της κυρίας ακόμα. Το 'χει αυτή τη δύναμη η αγάπη.

Όστε έχει την δύναμη ο χριστιανός να ζήσει χωρίς νόμους και χωρίς συστήματα, αν αγαπάει τον Χριστόν. Θα μοιάσει με τον Χριστόν και ο Χριστός ποτέ δεν μπήκε κάτω από συστήματα και κάτω από νόμους και ο χριστιανός το ίδιο. Αν δε γίνουν νόμοι που θα τον θίξουνε εκεί στην προς την πίστη του, τότε ξέρει να αντιδρά, να χύνει το αίμα του και να σπάει τους νόμους.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ57

Γ.57
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (2. 11-21, 3.1-5)

Αυτά για το σύστημα και για την λύση που μπορεί να δοθεί με το να αλλάξουμε το σύστημα. Θα αλλάξουμε το σύστημα λέει ο Παύλος, αλλά να μείνουμε χωρίς σύστημα και αυτό βέβαια είναι μόνο για τους τελείους. Οι άλλοι το χρειάζονται, όπως χρειάζεται τον γύψο αυτός που είναι κουτσός, που έχει κάταγμα, για να μπορεί να σταθεί στα πόδια του.

Με αυτό βέβαια τελειώνουμε αυτά που είπε ο Παύλος, εναντίον του Πέτρου. Του έδειξε ότι ο νόμος δεν σώζει και ότι όχι μόνο δεν σώζει ο νόμος και δεν φτάνει να πετάξουμε τον νόμο, αλλά πρέπει πρώτα να πεθάνουμε για τον νόμο και να ζήσουμε για τον Χριστό, δηλαδή να μην ζούμε εμείς, αλλά να ζει ο Χριστός μέσα μας, και τότε δεν έχουμε ανάγκη πλέον νόμων. Θα μπορούσα πολλά τέτοια παραδείγματα να αναφέρω, όταν δεν καπνίζει ο χριστιανός, δεν καπνίζει γιατί απαγορεύεται το κάπνισμα, να μπει σε μια αίθουσα που απαγορεύεται το κάπνισμα. Δεν καπνίζει διότι το θέλει αυτός, δεν είναι ο νόμος που τον πιέζει και τα λοιπά. Ας προχωρήσω όμως να διαβάσω την επόμενη ενότητα.

Στιχ (3.1-5)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

- 1 Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε τῆ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος;
- 2 Τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν· ἐξ ἔργων νόμου τὸ Πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;
- 3 Οὕτως ἀνόητοί ἐστε; ἐναρξάμενοι πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελείσθε;
- 4 Τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ; εἴ γε καὶ εἰκῆ.
- 5 Ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ Πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

- 1 Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, ποιός σας εβάσκανε, ὥστε τώρα να μη πείθεσθε και να μη υπακούετε εις την αλήθειαν, σεις εμπρός εις τα μάτια των οποίων, ολοκάθαρα και ξάστερα παρεστάθη και σαν να εζωγραφήθη ο εσταυρωμένος Ἰησοῦς Χριστός;
- 2 Τοῦτο μόνον θέλω να μάθω ἀπό σας· το Πνεῦμα το Ἅγιον, τα πολλά και θαυμαστά χαρίσματα του, τα ελάβατε ἀπό τας τυπικὰς διατάξστου μωσαϊκοῦ Νομου ἢ τα ελάβατε ἀπό το κήρυγμα της πίστεως που ακούσατε και εδεχθήκατε;
- 3 Εἶσθε, λοιπόν, τόσο ἀνόητοι; Αφού αρχίσατε τόσο καλά με την χάριν του Ἁγίου Πνεύματος, τώρα καταλήγετε εις τας διατάξεις του Νομου, που έχουν να κάμουν με την σάρκα και όχι με τον αγιασμόν της καρδίας;

*4 Τόσας δωρεάς και ευεργεσίας, που ελάβατε από το Πνεύμα το Άγιον, ματαίως τις έχετε λάβει; Εάν βέβαια μπορή να λεχθή ότι τις ελάβατε ματαίως, διότι το βέβαιον είναι ότι, εάν τις περιφρονήσετε, θα γίνουν εις καταδίκην σας.
5 Ο Θεός, λοιπόν, ο οποίος πλούσια σας χορηγεί το Πνεύμα το Άγιον και ενεργεί μεταξύ σας θαύματα μεγάλα με την άπειρον δύναμίν του, σας χορηγεί και ενεργεί αυτά από τα έργα του Νόμου, που τάχα επράξατε η από την πίστιν στο κήρυγμα που έχετε ακούσει;*

Αφού τώρα ο Παύλος έπεισε ας πούμε ή απέδειξε στους Γαλάτες, το ότι το αποστολικό του αξίωμα είναι όπως του Πέτρου και δεν είναι δεύτερης κατηγορίας, αποκατέστησε δηλαδή το κύρος του στους Γαλάτες με αυτά που είπε, τα οποία πράγματι είναι συγκλονιστικά, τον βλέπουμε μετά να τους επιτιμά, να τους μαλώνει δηλαδή. Πρώτα αποκατέστησε το κύρος του, μπροστά στα μάτια τους και ύστερα άρχισε την επιτίμηση. Στο τρίτο λοιπόν κεφάλαιο θα δούμε τον Παύλο να μαλώνει και κατά κάποιον τρόπο, μπορεί να νομίζει κανείς ότι τους βρίζει ακόμα, από αγάπη βέβαια και ανοίγει άλλο θέμα τώρα, τότε μπορεί κανείς να βρίζει.

Ο Παύλος λοιπόν επιτιμά τους Γαλάτας, στίχος 1 έως 5, μετά από αυτά που είπε και αποκατέστησε τα πράγματα. «1 Ὡς ἀνόητοι Γαλάται», αμέσως «τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε τῆ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι, οἷς κατ' ὀφθαλμοῦς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος;», τους λέει ανόητους εδώ, δηλαδή βλάκες όπως θα λέγαμε. Στον 2 στίχο «τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν» ένα μόνο πράγμα θέλω να μου πείτε «ἐξ ἔργων νόμου τὸ Πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;», από τα έργα του νόμου πήρατε το πνεύμα που έχετε, ή από το ότι ακούσατε περί του Χριστού και πιστεύσατε; «3 οὕτως ἀνόητοί ἐστε;» τόσο βλάκες είσαστε; «ἐναρξάμενοι Πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελεῖσθε;», αφού αρχίσατε με πνευματικά ψηλά, τώρα γυρίσατε στη σάρκα; «4 τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ;» τόσα που πάθατε και τόσα θαύματα που κάνετε και τόση αλλοίωση πνευματική και χαρά που είχατε, τσάμπα γίνανε όλα αυτά; «Εἰκῆ» θα πει τσάμπα, «εἶ γε καὶ εἰκῆ», γιατί δεν είναι μόνον ότι πήγανε μάταια, τσάμπα, μακάρι να ἔτανε και μόνο τσάμπα και ζημιὰ έχετε από πάνω, όχι απλώς και ματαίως πήγε χαμένος ο κόπος σας, αλλά είστε και χειρότεροι τώρα. Μήπως δηλαδή αυτό που ξαναγυρίσατε σας κάνει ακόμα χειρότερους από ότι είσαστε πριν γνωρίσατε τον Χριστόν. Γι' αυτό το λέει, *εἶ γε καὶ εἰκῆ*, μακάρι να ἔταν μόνον μάταιο. «5 ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ Πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν, ἐξ ἔργων νόμου ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;», αυτός λοιπόν ο Θεός ο οποίος σας χορηγεί πλουσίως τη Χάρη του Αγίου Πνεύματος και ενεργεί μεταξύ σας έργα υπερφυσικής δυνάμεως -τότε έκαναν θαύματα οι χριστιανοί, ήτανε η πρώτη αποστολική εποχή που γινότανε πολλά θαύματα μέσα στους χριστιανούς, μετά σταμάτησαν τα θαύματα, διότι δεν εχρειάζοντο· τότε εχρειάζοντο, επειδή υπήρχανε και τα διαβολικά θαύματα. Τα έργα υπερφυσικής δυνάμεως σας χορηγεί και ενεργεί τόσα, λόγω του ότι ετηρήσατε τον νόμο, ή διότι επιστεύσατε στο κήρυγμα; Βεβαίως γιατί επιστεύσατε.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ58

Γ.58
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (3. 1-5)

Αυτά τα κατορθώματα που είχαμε μαζί, τα θαύματα, οι ιάσεις και τόσα που κάναμε και μέχρι σήμερα οι άγιοί μας και ξέρουμε, γίνανε λέει γιατί εφαρμόσατε τον νόμο; Όχι βέβαια, διότι τότε που τα κάνατε τα θαύματα, τότε δεν τον ξέρατε, ούτε είχατε ιδέα αν υπάρχει μωσαϊκός νόμος, τα κάνατε από τον Χριστόν. Τώρα λοιπόν πως γυρίζετε πάλι στον νόμο, τους μαλώνει.

Σ' αυτό το θέμα, θα ήθελα να δούμε, να επισημάνουμε δύο πράγματα, πριν προχωρήσουμε σε άλλη ενότητα· δεν έχει πολλά να μας πει αυτό. Το πρώτο που θα ήθελα είναι η λέξις που χρησιμοποιεί, *βασκανία*. Γιατί το λέει; μπορούσε να τους πει, ποιος σας γέλασε, ποιος σας έπιασε κορόιδα, ποιος σας τουμπάρησε, σας εξαπάτησε, ξέρω 'γω. Λέει ποιος σας εβάσκανε. Γιατί μιλάει εδώ ότι σας εβάσκανε και δεν χρησιμοποιεί τα άλλα, αφού τους είχανε γελάσει βέβαια; Το δεύτερο που μπορούμε να εξετάσουμε εδώ είναι, πότε επιτρέπεται να λέμε τον άλλο ανόητο, μωρό, βλάκα ας πούμε, διότι εμείς ξέρουμε ότι δεν επιτρέπεται να πούμε τον άλλο χαζό, βλάκα. Το λέει το Ευαγγέλιο, ότι αν πεις τον αδελφό σου μωρό, ρακά ξέρω 'γω, και τα λοιπά, ένοχος είσαι εις την κρίσιν. Εδώ βλέπω τον Παύλο όμως να τους λέει ανόητους. Λοιπόν πότε επιτρέπεται να λέμε ανόητον κάποιον, είναι το δεύτερο θέμα που μπορούμε να εξετάσουμε εδώ, αφού κι ο Παύλος το λέει, κι όχι μόνο μια φορά, τους λέει στην αρχή, ώ ανόητοι Γαλάται, τουε λέει και μετά, τόσο ανόητοι είσαστε, το χρησιμοποιεί. Άρα φαίνεται ότι υπάρχουν περιπτώσεις, που επιτρέπεται να το πούμε.

Θα το πούμε βέβαια στην άλλη ομιλία, αλλά σ' αυτό το δεύτερο θα μπορούσα από δω, για να μην σας μείνει πολλή περιέργεια, να πω τούτο: όταν εμείς λέμε τον άλλο βλάκα, μωρό και τα λοιπά, το λέμε για να τον μειώσουμε, να τον ταπεινώσουμε, να τον βρίσουμε. Δηλαδή να του κάνουμε κακό, εν πάσει περιπτώσει να τον γελοιοποιήσουμε, για το κακό του του το λέμε. Όταν ο Παύλος μιλάει εδώ, δεν το λέει για το κακό τους, τους λέει την αλήθεια, ανόητοι ήτανε αυτά που πάθανε, λέει μια αλήθεια και μάλιστα την λέει την αλήθεια, όχι για να τους βλάψει, αλλά για να τους ωφελήσει. Πάνω σ' αυτό το μοτίβο πρέπει να σκεφτεί κανείς πότε επιτρέπεται να πούμε τη λέξη ανόητος, ή μωρός και τα λοιπά.

Για το πρώτο, την βασκανία, που χρησιμοποιεί αντί της απάτης ή κάποιας άλλης λέξεως, σας κορόιδεσαν, σας γέλασαν και τα λοιπά, σας βάσκαναν, γιατί το λέει αυτό; Το λέει διότι, βρίζοντάς τους, κατά κάποιον τρόπον, με αυτές τις φράσεις, διότι ήταν απολύτως ανάγκη να τους τα πει, τους επαινεί εμμέσως. Για προσέξτε το, είναι *έμμεσος έπαινος*, για να τους γλυκάνει κιόλας. Δηλαδή από αγάπη τους λέει ανόητους, διότι πρέπει να τους το πει, κι είναι αυτό που είπαμε προηγούμενα. Αλλά για να μην τους, ας πούμε, λυπήσει πολύ και τους εξευτελίσει, τους πικράνει, με την λέξη ανόητοι βάνει και την λέξη βασκανία,

γιατί; Τι θέλει να πει μ' αυτό; Τώρα αν υπάρχει βασκανία ή όχι είναι άλλο θέμα, δεν θέλω 'γω να πω αυτή τη στιγμή, θέλω να πω τούτο: για να τους λέει τι σας εβάσκανε, σημαίνει ότι πριν την πάθετε είστε καλοί. Είστε έξυπνοι, είστε ικανοί, γιατί κανείς δεν βασκαίνει ούτε τον άσχημο –τον ωραίο πιάνει η βασκανία όπως ξέρουμε, έτσι-, ούτε τον φτωχό. Τον πλούσιο, εκείνο τον εύπορο που ζει καλά, αυτόν μπορεί να βασκάνει κάποιος άλλος, ούτε τον ανίκανο. Άρα πριν γίνουν αυτά που πάθατε ανόητοι, και καλοί είσαστε και όμορφοι, δηλαδή ψυχικά ωραίοι είσαστε και είχατε όλα τα καλά. Δηλαδή είσαστε καλοί και ζηλέψανε τη χαρά σας, την ευτυχία σας, την καλοσύνη σας και σας κάμανε αυτά που σας κάμανε. Ωστε, δεν τους εξοντώνει με την λέξη ανόητοι, αλλά τους θυμίζει ότι ήσαντε καλοί και τώρα λοιπόν είναι ανόητοι, αλλά να βάλουν μυαλό για να ξαναγυρίσουν στην πρώτη τους καλή κατάσταση. Η λέξις εβάσκανε, είναι για να τους επαινέσει εμμέσως και να γλυκάνει την πικρία από το μάλωμα αυτό, από την επιτίμηση. Αλλά με περισσότερες λεπτομέρειες θα τα δούμε στην άλλη ομιλία. *(αλλαγή κασέτας).*

Στην μελέτη της προς Γαλάτας επιστολής αγαπητοί, έχουμε φτάσει στο 3ο κεφάλαιο. Στα προηγούμενα, μόλις μπαίνοντας στο 3ο κεφάλαιο, παρατηρήσαμε τα εξής, τα οποία βέβαια θα συνεχίσουμε σήμερα. Πρώτον ότι, στα δύο προηγούμενα κεφάλαια ο απόστολος αποκατέστησε το κύρος του, απέναντι των Γαλατών, σαν απόστολος κατ' ευθείαν από τον Χριστό πρώτης κατηγορίας, και όχι απόστολος των αποστόλων. Με το κύρος αυτό, που δεν το 'κανε από εγωισμό, αλλά για να έχει επίδραση επάνω στους Γαλάτες, τους επιτιμά• είδαμε ότι τους μαλώνει, τους βρίζει θα λέγαμε, αλλά χωρίς αμαρτίες, διότι τους ονομάζει ανόητους. Και το θέμα που είδαμε είναι: μπορεί να τους βρίζει; Μπορεί να τους πει μωρούς, γιατί είναι σαν να τον λέει μωρό, ανόητο, βλάκα θα τον λέγαμε εμείς, χωρίς να αμαρτήσει; Ο Κύριος δεν είπε, ότι όταν πεις τον αδελφό σου μωρέ, θα είσαι ένοχος εις την κρίση και τα λοιπά; πως ο Παύλος τώρα λέει ανόητους, μωρούς τους Γαλάτας; Η απάντηση είναι ότι το λέει από αγάπη, δεν το λέει από μίσος, από κακία, από έχθρα, από τάση να τους ταπεινώσει, να τους βλάψει. Και ο Κύριος όταν έλεγε ότι δεν επιτρέπεται να πεις τον αδελφό σου μωρέ, *να μην τον πεις με κακία* μωρέ, δηλαδή από θυμό, από έχθρα, από μίσος, δηλαδή με σκοπό να τον υποτιμήσεις, να τον βλάψεις. Αυτή την έννοια είχε η ρήσις εκείνη του Ευαγγελίου. Αλλά εδώ ο Παύλος *με αγάπη* τους ονομάζει ανόητους, με σκοπό βέβαια όχι να τους υποτιμήσει, αλλά να τους διορθώσει. Και αυτό φαίνεται ότι *με αγάπη τα λέει αυτά, και με στοργή τους μεταχειρίζεται*, έστω και αν λέγει το ρε ή το μωρέ• και αυτό θα 'θελα να πω, ότι όταν κανείς φιλικά λέει τον άλλο μωρέ –μωρέ Σπύρο ξέρω 'γω μωρέ Σοφία ή ρε-, δεν είναι πράγμα για το οποίο πρέπει να νοιώθει ενοχήν, επειδή το λέει το Ευαγγέλιο. Άλλο τώρα το ότι πρέπει από το λεξιλόγιο βέβαια των χριστιανών να λείπουν ορισμένες τέτοιες χοντρές φράσεις, αλλά όχι όμως ότι είναι και αμαρτία αν λέγεται φιλικά, αν λέγεται με αγάπη, αν λέγεται ξέρω 'γω από συνήθεια. Δεν είναι ενοχή, δεν είναι αμαρτία, αφού ο Παύλος από αγάπη τους λέει ανόητους. Αυτό είναι το ένα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ59

Γ.59
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (3. 1-5)

Το ότι με αγάπη τους μιλάει, και όταν ακόμα τους μαλώνει, φαίνεται από το άλλο, που χρησιμοποιεί την λέξη βασκανία "τις υμάς εβάσκανε"• αυτό το κάνει για να τους ανεβάσει, όχι για να τους κατεβάσει. Δηλαδή ότι δεν χρησιμοποιεί την λέξη κοροϊδία, δεν λέει ποιος σας κοροϊδεψε, ποιος σας πλάνεψε, ποιος σας εξαπάτησε, αλλά λέει ποιος σας εβάσκανε, που δεν είναι το ίδιο πράγμα, διότι ποιους λέμε ότι βασκαίνονται; Τους καλούς, εκείνους που 'χουν αρετές, αυτούς βασκαίνει ο άλλος. Με την λέξη λοιπόν βασκανία, που θα την δούμε πάλι στη συνέχεια, θέλει να δείξει ότι ήταν καλοί και κάτι πάθανε. Όχι ότι ήταν από ανέκαθεν βλάκες και ηλίθιοι• έτσι δείχνει ότι, με αγάπη μιλάει, και ο άγιος Αυγουστίνος λέει, αγάπα και κάνε ότι θέλεις. Ότι γίνεται από αγάπη πραγματική, ότι και αν είναι αυτό, είναι καλό ενώπιον του Θεού. Στη συνέχεια, αφού αποκατέστησε το κύρος του, που ήταν ένας απ' τους δυο σκοπούς της προς Γαλάτας επιστολής, προχωρεί στο δεύτερο μεγάλο θέμα του, που εξαντλεί τα υπόλοιπα κεφάλαια της επιστολής.

Και το δεύτερο μεγάλο θέμα που πραγματεύεται τώρα, αφού επέτυχε το σκοπό του στο πρώτο, είναι το θέμα σωτηρία. Δηλαδή, **πως σώζεται ο άνθρωπος, είναι το δεύτερο μεγάλο θέμα της επιστολής του.** Πραγματεύεται, διαπραγματεύεται δηλαδή το θέμα της σωτηρίας. Όταν λέμε σωτηρία όμως –και άλλοτε το έχουμε πει, αλλά πρέπει να το πούμε πάλι, διότι άλλο νομίζουμε εμείς σωτηρία-, *σωτηρία κατά την Εκκλησία και τον Παύλο βέβαια, είναι η ολοκλήρωσις του ανθρώπου.* Ο άνθρωπος όταν έπεσε από την αμαρτία έχασε, έγινε λειψός, έγινε αδύνατος, έγινε ας πούμε μισός άνθρωπος, όχι τέλειος, δεν είναι ολόκληρος όπως τον έχει φτιάξει ο Θεός. Και εξωτερικά, διότι έχασε την στολήν την πρώτην, και εσωτερικά, διότι τον βρήκε ο θάνατος, που του παίρνει την επίγεια ζωή, και για άλλους λόγους δεν είναι ολόκληρος ο άνθρωπος. **Σωτηρία λοιπόν θα πει, ολοκλήρωση.** Σώος στα αρχαία ελληνικά σημαίνει ολόκληρος. Όστε διαπραγματεύεται το θέμα της σωτηρίας, εννοούμε το θέμα της ολοκλήρωσεως του ανθρώπου, της αποκαταστάσεως δηλαδή του ανθρώπου εις το αρχαίο κάλλος, όπως λέγει η Εκκλησία μας, εις την πρώτη κατάσταση όπως τον δημιούργησε ο Θεός.

Όστε σωτηρία, κατά τον Παύλο και την Εκκλησία, δεν σημαίνει –όπως εμείς νομίζουμε-, αλλαγή τόπου, να σωθώ σημαίνει να φύγω απ' αυτή τη ζωή, να αλλάξω δηλαδή τόπο, να πάω στον άλλον κόσμο, να αφήσω αυτόν τον κόσμο και να πάω στον άλλον, να αλλάξω δηλαδή τόπο, αυτό δεν σημαίνει σωτηρία, αν και εμείς σωτηρία αυτό νομίζουμε. Να φύγουμε από εδώ και να πάμε στον Παράδεισο, όχι να φτιαχτούμε άνθρωποι, αλλά να αλλάξουμε τόπο. Και πολλοί λέμε, χωρίς να θέλουμε να διορθώσουμε, να φτιάξουμε, να επισκευάσουμε, να ολοκληρώσουμε τον εαυτό μας λέμε, έ κάποια ακρούλα θα βρεθεί εκεί στον Παράδεισο. Δηλαδή το θεωρούμε αλλαγή τόπου• βέβαια θα αλλάξω τόπο, αλλά και σε άκρη να πάω εκεί, δεν λέω αν σωθώ, ούτε καν σκέπτομαι ότι

πρέπει εγώ να γίνω ολόκληρος, και μισός να πάω δηλαδή –που δεν το λέει αυτό η Εκκλησία-, ας πάω σε μία ακρούλα. Έ, η ακρούλα του Παραδείσου θα είναι πιο καλός τόπος, από τούτο τον τόπο εδώ που είμαι στην μέση.

Δεν είναι όμως η σωτηρία αλλαγή τόπου, αλλά είναι ολοκλήρωση του ανθρώπου. *Όταν ο άνθρωπος ολοκληρωθεί, γίνει ολόκληρος εδώ μέσα στην Εκκλησία –ο άγιος-, ήδη είναι μέσα εις τον Παράδεισο, ήδη είναι μέσα εις την νέα ζωή, διότι τι είναι Παράδεισος; Παράδεισος –ο καινούργιος Παράδεισος-, είναι η Εκκλησία του Χριστού, αυτό είναι Παράδεισος.* Και εδώ εις αυτήν την ζωή, ως στρατευομένη, και εις την μέλλουσαν ζωή η ίδια Εκκλησία θα είναι θριαμβεύουσα. Αυτός είναι ο Παράδεισος• αν γίνω ολόκληρος και είμαι σωστά μέσα στην Εκκλησία του Χριστού ολοκληρωμένος, είμαι σωσμένος. Δεν είναι αλλαγή τόπου. Ο Πόποβις βέβαια το είπε αυτό πολύ πιο ωραία από ότι το λέω εγώ, όταν είπε: *ο άνθρωπος –ο ολοκληρωμένος, ο σωσμένος άνθρωπος, ο σωστός άνθρωπος, ο άνθρωπος με μικρό γράμμα-, τότε μόνον γίνεται Άνθρωπος με κεφαλαίο γράμμα, δηλαδή ολοκληρωμένος, σωστός άνθρωπος, όπως τον έπλασε ο Θεός, όταν γίνει θεάνθρωπος, δηλαδή όταν ενωθεί με τον Χριστό, αλλιώς δεν υπάρχει περίπτωση σωτηρίας. Αλλά θα το ξαναδούμε αυτό, διότι όλα αυτά τα κεφάλαια που μένουν για την σωτηρία μιλάνε.*

Εκείνο που κυρίως, στην προς Γαλάτας, θα δούμε για το θέμα της σωτηρίας του ανθρώπου, είναι ότι *η σωτηρία –δηλαδή η ολοκλήρωση του ανθρώπου, το να γίνει ο άνθρωπος Άνθρωπος, σωστός δηλαδή άνθρωπος-, επιτυγχάνεται (αυτό διεί κι δι όλη την επιστολή την προς Γαλάτας) διά της πίστεως, δηλαδή διά της ελευθερίας. Διότι η πίστη σημαίνει ελευθερία. Πιστεύω σημαίνει είμαι ελεύθερος να δεχθώ ή να μη δεχθώ κάτι. Η σωτηρία λοιπόν θα μας πει στη συνέχεια και θα το τεκμηριώσει, επιτυγχάνεται διά της πίστεως, δηλαδή διά της ελευθερίας, διά του δρόμου της ελευθερίας και όχι με τα καταναγκαστικά έργα του νόμου, δηλαδή όχι με δουλεία στο νόμο, στο κάτεργο του μωσαϊκού νόμου και σε κάθε άλλου νόμου.* Όσο κι αν δουλέψεις σε αυτά τα κάτεργα των νόμων και όσο καλούς και αν τους θεωρούν οι άνθρωποι τους νόμους – και βέβαια όταν ο μωσαϊκός νόμος, που εδόθη από τον Θεόν στα χέρια των αγγέλων, είναι κάτεργο, όπως το λέγει ο Παύλος και είναι καταναγκαστικά έργα που δεν δίνουν σωτηρία, τότε κάθε άλλος νόμος που είναι καθαρά έργο ανθρώπινο είναι ακόμα χειρότερος-, δεν σώζεται λοιπόν ο άνθρωπος με καταναγκαστικά έργα, με κάτεργο. Αλλά σώζεται με πίστη, με ελευθερία• έτσι τον θέλει ο Θεός και είναι το πνεύμα αυτό του Παύλου, όπως θα το δούμε στη συνέχεια, ίδιο με το πνεύμα του Χριστού μας, με το πνεύμα του Κυρίου μας.

Αυτό το ίδιο πνεύμα το βλέπουμε, αυτή την ίδια δηλαδή έννοια της σωτηρίας διά της ελευθερίας της πίστεως, την βλέπουμε στην παραβολή του ασώτου. Όταν, γιατί όλα, όλα τα της σωτηρίας μας, ότι χρειάζεται, είναι μέσα σ' αυτήν την παραβολή, κρυμμένο βέβαια. Με μία λέξη κλείνεται ολόκληρος κόσμος, αλλά όλα όσα χρειάζονται είναι μέσα σε αυτή την παραβολή.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ60

Γ.60
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (3. 1-5)

Λοιπόν, ότι δεν σώζεσαι με έργα νόμου, με καταναγκαστικά έργα όπως θα το λέγαμε, αλλά με ελευθερία πίστεως, παρόλο ότι ο χριστιανός κάνει έργα, αλλά όχι έργα για να πάει στον Παράδεισο, κάνει έργα διότι αυτό είναι το φυσικό του, όταν γίνει σωστός και ολόκληρος και ελεύθερος• το 'χουμε πει και άλλη φορά, θα μας δοθεί ευκαιρία να το ξαναπούμε. Φαίνεται λοιπόν στην παραβολή του ασώτου. Που φαίνεται; Όταν γύρισε ο άσωτος και είπε, έλεγε στον δρόμο τι θα πει στον πατέρα του, θα του πει «*ήμαρτον εις τὸν οὐρανὸν καὶ ἐνώπιόν σου. Οὐκέτι εἰμί ἄξιος κληθῆναι υἱός σου· ποίησόν με ὡς ἓνα τῶν μισθίων σου*», κάνε με έναν εργάτη σου να δουλέψω εκεί στα καταναγκαστικά έργα σου, να ξεπληρώσω, να βγάλω, να κερδίσω όσα έχασα, όσα σου χάλασα να τα βγάλεις από τον μισθό μου, να δουλέψω, να πληρώσω, να σωθώ απ' την δικαιοσύνη σου.

Όταν πήγε λοιπόν και τον αγκάλιασε ο πατέρας και τον κατεφίλησε, και τον άφησε επιτέλους να μιλήσει, γιατί δεν τον άφησε ο πατέρας, ο Θεός δηλαδή• όταν πάμε προς Αυτόν *μας αγκαλιάζει πριν ακόμα εξομολογηθούμε*, ήδη έχουμε την Χάρη –πρόγευση δηλαδή-, αλλά όταν τέλος πάντων τον άφησε να μιλήσει, και είπε πάτερ ήμαρτον εις τον ουρανόν και ενώπιόν σου και ουκ έτι ειμί άξιος κληθῆναι υιός σου, η παραβολή το κόβει εδώ. Λέει ότι -αφήνει να εννοηθεί-, ότι δεν τον άφησε να πει το υπόλοιπο, ποίησέ με ως ένα των μισθίων σου• τι σημαίνει αυτό; Ότι ο Θεός, ο Πατέρας δεν ήθελε, δεν αποκατέστησε ολόκληρο τον υιόν με έργα, με μισθό, δηλαδή να δουλέψει να βγάλει τα σπασμένα στα έργα του νόμου, εν πάσει περιπτώσει να κάνει καλά έργα και από αυτά να αγοράσει τη σωτηρία του και την αποκατάστασή του, στην στολή την πρώτη, στο μόσχο τον σιτευτόν. Αλλά κατευθείαν. *Δεν θέλω έργα για να σωθείς, να ολοκληρωθείς, αλλά τι θέλω; Θέλω την στολή την πρώτη να σου δώσω, εφόσον μετανόησες, θέλω το δαχτυλίδι στα χέρια – έγινες αμέσως υιός μου-, θέλω τον μόσχο τον σιτευτόν –το αίμα του Χριστού-, αυτά είναι έργα πίστεως.* Και άμα τα πιστέψεις αυτά, δεν χρειάζεται να με δουλέψεις, δεν θέλω εγώ να με δουλέψει κανείς για να τον ζω, *δωρεάν σε σώζω διά πίστεως, δηλαδή διά της ελευθερίας.* Όπως βλέπουμε δηλαδή, το πνεύμα του Παύλου είναι ίδιο με το πνεύμα του Ιησού, θα το βρίσκουμε πολλές φορές αυτό, αλλά ας συνεχίσουμε.

Για να διαπραγματευτεί αυτό το θέμα του, χρησιμοποιεί δύο γερά επιχειρήματα, εναντίον των αντιπάλων του, των Εβραίων. Με τα επιχειρήματα αυτά –όπως θα δούμε στη συνέχεια-, ξεριζώνει κυριολεκτικά τις θέσεις των αντιπάλων του και τους βγάζει, όπως θα λέγαμε, νοκ άουτ εις το χώμα. Και τα δύο επιχειρήματά του στόχο έχουν, αυτό που είπαμε πριν, ότι ο άνθρωπος δε σώζεται από τα έργα του νόμου, δηλαδή από αυτό που λένε δεν έκλεψα, δε σκότωσα, δεν ατίμασα, κοιτάζω τη δουλειά μου, βοηθάω στο κρυφό και στο φανερό, είμαι ο καλύτερος• πολύ καλά είναι όλα αυτά που έκανες, αλλά αυτά

δεν σε κάνουν άνθρωπο, δεν σε σώζουν, αυτά είναι μετά, αφού γίνεις άνθρωπος. Εμείς όμως μένουμε σε αυτό. Και *αυτό* είναι που θέλει να χτυπήσει ο Παύλος. Ότι όταν τον εαυτόν μου τον βγάλω ότι κάνει καλά έργα, τον έχω σωσμένον και είμαι ο καλύτερος. Και ο λόγος που μας αρέσει να πηγαίνουμε στην ιεροκατηγορία, δηλαδή να δείχνουμε ότι είμαστε καλύτεροι από τους παπάδες (όταν κατηγορούμε τους παπάδες – δεσποτάδες υποσυνείδητα ίσως χωρίς να το καταλαβαίνουμε), το κάνουμε για να δείξουμε ότι εμείς που δεν κάναμε αυτά που τα κάνανε εκείνοι που είναι και σε τέτοια θέση, είμαστε καλύτεροι, δηλαδή κάνουμε καλύτερα έργα. Αυτός είναι ο λόγος που πολλοί πάνε και βλέπουν έργα, σαν εκείνο το άγιο Πρεβέζης, για να δείξουν ότι αυτοί είναι καλύτεροι, να αισθανθούν εν πάσει περιπτώσει καλύτεροι, ή που διαβάζουν και βλέπουν έργα σαν το ο Χριστός ξανασταυρώνεται, για να δείξουν ότι είναι καλύτεροι από τον παπά εκείνον που λέει μέσα αυτό το βιβλίο. Εν πάσει περιπτώσει, το «είμαστε καλύτεροι», αποκοιμίζει και ενώ νομίζει ο άνθρωπος ότι σώθηκε, επειδή είναι καλύτερος, τον αμπαλάρει ο διάβολος κοιμισμένον και τον στέλνει εκεί που πάνε οι μισοί άνθρωποι αργότερα, όχι ολοκληρωμένοι.

Το πρώτο λοιπόν επιχείρημα που χρησιμοποιεί, απ' τα δύο, είναι *υπαρξιακό*, δηλαδή απευθύνεται στα βιώματα του ανθρώπου, στο τι ένοιωσαν οι Γαλάτες όταν άφησαν την ειδωλολατρία, ή τον εβραϊσμό και γίνανε χριστιανοί. Τι αισθάνθηκαν μέσα τους; πως ένοιωσαν τον εαυτόν τους; όλα αυτά τους τα θυμίζει, σαν επιχείρημα, για να τους αποδείξει ότι αυτά δεν τα κέρδισαν με έργα, αλλά τα πήραν αμέσως. Αυτό απευθύνεται *στους μη Εβραίους κυρίως χριστιανούς*. Είναι βιωματικό επιχείρημα –όπως θα το δούμε-, υπαρξιακό.

Το δεύτερο επιχείρημα το αναφέρει κυρίως προς τους Εβραίους, τους εξ Εβραίων χριστιανούς και τους αντιπάλους τους Εβραίους, γιατί το δεύτερο επιχείρημα που χρησιμοποιεί είναι *γραφικό*. Είναι παρμένο μέσα από την Αγία Γραφή και προορίζεται για τους Εβραίους που είναι γνώστες της Αγίας Γραφής, τους μιλάει δηλαδή την γλώσσα τους. Ανάμεσα σ' αυτά τα δύο επιχειρήματα, το υπαρξιακό –από τα βιώματά τους, από το τι ένοιωσαν όταν γίνανε χριστιανοί- και το γραφικό, μέσα από την Αγία Γραφή, ανάμεσα σε αυτά τα δυο επιχειρήματα κινείται όλη η επιστολή, ενώ ανάμεσα σ' αυτά τα δυο επιχειρήματα παρεμβάλλονται περίοδοι, όπου τον νικάει η αγάπη του, τον νικάει η τρυφερότητά του, διακόπτει την επιχειρηματολογία, για να τους εκφράσει την αγάπη του και παρομοιάζει τον εαυτό του ακόμη και με όρνιθα, η οποία μαζεύει τα πουλιά της. Αυτό ανάμεσα στα επιχειρήματα τα λογικά. Δηλαδή είναι καταπληκτικός ο Παύλος. Απ' την μια μεριά είναι σκληρός επιχειρηματολόγος-συζητητής, που συντρίβει τους αντιπάλους και απ' την άλλη γίνεται αμέσως μάνα, η οποία μαζεύει τα παιδιά της, η κλώσσα η οποία μαζεύει τα κλωσσόπουλά της. Μια προσωπικότητα δηλαδή πολύπλευρη, από τις σπάνιες που έχει δείξει ποτέ η ανθρωπότητα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ61

Γ.61
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (3. 1-5)

Τέλος, αφού ολοκληρώσει την επίθεση και συντρίψει τους αντιπάλους, όπως θα δούμε στη συνέχεια και όπως λέει η ιστορία, από τότε που πήγε αυτή η επιστολή προς τους Γαλάτες, το θέμα έληξε, ούτε ξανακούστηκε εκεί φασαρία, ούτε τόλμησαν να ξαναπλησιάσουν εκεί οι Εβραίοι, τόσο ισχυρό ήταν το αποτέλεσμα και για εκείνους και για όλους τους αιώνες και για σήμερα. Στο τέλος λοιπόν, κλείνοντας την επιστολή –όπως θα το δούμε-, τους δίνει συμβουλές για τη σωστή χρήση της ελευθερίας, που με την επιστολή αυτή τους δείχνει, τους χαρίζει, τους δείχνει το δρόμο. Αλλά ας έλθουμε στο κείμενο να δούμε αυτά που είπαμε, τα επιχειρήματα τα δύο και στη συνέχεια την ολοκλήρωση της επιστολής.

Διαβάζω, το πρώτο επιχειρήμα, το βιωματικό, ξετυλίγεται απ' τον πρώτο στίχο, έως και τον πέμπτο. Απ' τον έκτο αρχίζει το γραφικό επιχειρήμα, η γραφική απόδειξη, με τον Αβραάμ, που μιλάει πλέον στους Εβραίους. Απ' τον πρώτο στίχο λοιπόν ως τον πέμπτο –τον διαβάσαμε προχθές, ας το διαβάσουμε όμως πάλι, για να τα φρεσκάρουμε, να τα θυμηθούμε-, λέγει τα εξής: «1/ Ὡς ἀνόητοι Γαλάται, τίς ὑμᾶς ἐβάσκανε τῇ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι, οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος;». Ἀνόητοι λέει Γαλάτες, ποιος σας βάσκανε, για τις προόδους σας στην πίστη, για την αρετή σας, τα ζήλεψε δηλαδή αυτά και σας έκανε τώρα να μην πείθεσθε στην αλήθεια, ποιοι; Εσείς, ποιοι εσείς; *Εσείς που είδατε με τα μάτια της ψυχής σας τον Κύριόν μας τον Χριστόν εσταυρωμένον* λέει, μπροστά σας, «οἷς κατ' ὀφθαλμοὺς Ἰησοῦς Χριστὸς προεγράφη ἐν ὑμῖν ἐσταυρωμένος». Τόσο ωραία σας τον παρέστησα και τόσο σας συγκλόνησε, ώστε νομίζατε ότι τον βλέπατε μπροστά σας επάνω στον Σταυρόν εσταυρωμένον. *Σεις να φτάσετε σε αυτό το σημείο;* Πρέπει να βασκαθήκατε οπωσδήποτε.

Συνεχίζει: «2/ τοῦτο μόνον θέλω μαθεῖν ἀφ' ὑμῶν», ένα μόνον θέλω από σας, «ἐξ ἔργων νόμου τὸ Πνεῦμα ἐλάβετε ἢ ἐξ ἀκοῆς πίστεως;», δηλαδή για να σας πείσω ότι μόνον πονηρά και διαβολική συνεργεία, έφερε την σημερινή οπισθοδρόμησή σας, δεν θα χρησιμοποιήσω πολλούς συλλογισμούς και αποδείξεις, άλλωστε σεις δεν ξέρετε από αποδείξεις. Τούτο μόνο θέλω να μάθω από εσάς: τα χαρίσματα του Αγίου Πνεύματος τα λάβατε από την τήρηση των διατάξεων του νόμου, ή διά μέσου του κηρύγματος εις το οποίο επιστεύσατε; Ἡ δηλαδή απ' την πίστη σας; Αναντιρρήτως τα ελάβατε απ' την πίστη σας. «3/ οὕτως ἀνόητοί ἐστε;», τόσο ἀνόητοι εἴσαστε; «ἐναρξάμενοι Πνεύματι νῦν σαρκὶ ἐπιτελείσθε;», αφού *αρχίσατε απ' τα ψηλά, απ' τα άγια του Πνεύματος*, απ' την χαρά, την ειρήνη, την γαλήνη, την ευτυχία, *τώρα γυρίζετε στη σάρκα και στα σαρκικά, στα έργα του νόμου στην δουλεία των εντολών*, μη άψει μηδέ γεύσει, μηδέ φύγει και να τρέμετε μην ακουμπήσετε κάτω; Εκεί καταντήσατε; «4/ τοσαῦτα ἐπάθετε εἰκῆ;» τόσοις διωγμοῦς, που με χαρά τους υπομένατε και τόσοις άθλους για τον Χριστό που πάθατε, και τις

περιουσίες σας που χάσατε, τσάμπα πήγαν αυτά; Εική θα πει, έτσι δωρεά, τσάμπα; «εἴ γε καὶ εἰκῆ.», και μακάρι να ἦτανε και τσάμπα, μήπως αυτά είναι και εις βάρος σας, που πάθατε πρώτα και τώρα τα ντροπιάζετε. «5/ ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν ὑμῖν τὸ Πνεῦμα καὶ ἐνεργῶν δυνάμεις ἐν ὑμῖν», αὐτός ο ἴδιος που σας ἔδωσε το Ἅγιο Πνεῦμα και την χαρά της νέας ζωής και την δύναμη να θαυματοουργείτε (αὐτό θα πει, ο ενεργῶν δυνάμεις εν υμῖν), διότι οι ἅγιοί τους ὅπως και σήμερα θαυματοουργοῦσαν μεταξύ τους. Ὅλα αυτά λέει δεν σας ταῖ δωσε λέει διότι κάνατε ἔργα του νόμου, δεν εἶχατε τότε μωσαϊκό νόμο, τώρα είναι, καινούργιο πράγμα είναι αὐτό για σας, αλλά *διότι ακούσατε και πιστέψατε*. Αὐτό το επιχείρημα, ας το αναλύσουμε λίγο.

Το πρώτο που προβάλλει, στους εξ εθνῶν βέβαια Γαλάτες –αφορά ὅμως και τους εξ Ιουδαίων, διότι *το βίωμα αὐτό της νέας ζωής το εἶχανε ζήσει ὅλοι και οι εξ Ιουδαίων και οι εξ εθνικῶν-*, το πρώτο που λέγει, είναι ὅτι αὐτό που πάθατε, και που μαθαίνω τώρα, *μόνο με αρρώστια ψυχική μπορεί να παρομοιαστεί*. Ὅχι με το ὅτι σας ἐπεισαν ἢ σας κοροΐδεψαν, αλλά με βασκανία. Τις υμάς εβάσκανε, τους λέει πρώτα, μιλάει δηλαδή στα βιώματά τους. Μόνο με την βασκανία λέει μπορεί οι ωραίοι, οι πλούσιοι, οι δυνατοί, οι ευτυχισμένοι, ἀπότομα να γίνουν μαραμένοι, κακομοίρηδες, μαμουριασμένοι, σαν ναῖ χουν σαράντα πυρετό. Ὅπως είναι η εικόνα της βασκανίας, έτσι ἀπότομα ἀπό ωραίοι, ἀπό δυνατοί, ἀπό ευτυχισμένοι, να γίνετε στα χάλια πουῖ σαστε, αὐτό δεν γίνεται λογικά και με το ὅτι σας ἐπεισαν, δεν αλλάζει έτσι εύκολα το μυαλό του ἀνθρώπου, αρρώστια σας χτύπησε, βασκανία. Και με αὐτό ἔμμεσα τους επαινεί, διότι δεν τους λέει ὅτι ἦτανε σκάρτοι ἀπό την αρχή, αλλά ἦσαν καλοί και κάτι ἄλλο φταίει. Το πρώτο που λέει είναι ὅτι πάθατε αρρώστια.

Το δεύτερο, δεν θα σας πω πολλά, τους λέει, γιατί εσεῖς –οι περισσότεροι τουλάχιστον-, δεν καταλαβαίνετε ἀπό θεωρίες και αποδείξεις περί Γραφῆς. Γιῖ αὐτό ἓνα μόνο θέλω να μάθω ἀπό σας: Η ευτυχία που ἀποκτήσατε, ὅταν γίνατε χριστιανοί, και την ζήσατε μέχρι τώρα και την ζείτε ας πούμε –αν την ζείτε ἀκόμα-, την ἀποκτήσατε εφαρμόζοντας κανέναν νόμο; Σας ἔβαλα ἔγω κανέναν νόμο να τηρήσετε, σας ἀνάγκασα να κάνετε τίποτα ἔργα καταναγκαστικά νόμου; Τίποτε ἀπῖ αυτά, λέει. *Την εἶχατε μόνο ἀπό την πίστη*. Κάνατε καμμιά περιτομή; Κάνατε καμμιά διάκριση διαιτολογίας, τούτο το φαγητό επιτρέπεται, εκείνο ἀπαγορεύεται, το χοιρινό ἀπαγορεύεται, το ἄλλο επιτρέπεται. *Τέτοια σας ἔβαλα ἔγω τίποτα; Και ὅμως εἶχατε ευτυχία*. Σας ἔβαλα να πλένετε τα χέρια σας, ὅταν ἀκουμπάγατε κανέναν που δεν ἦτανε ας πούμε χριστιανός, ἢ να προφυλάσσεσθε που θα πατήσετε, που θα ἀκουμπήσετε, ὅλα αὐτά τα ἔργα του νόμου; Απῖ αυτά δεν ξέρατε τίποτα και ὅμως εἴσαστε ευτυχισμένοι και δοξασμένοι στο Χριστό και θαυματοурγοί εἴσαστε. Αὐτό θέλω να μου πείτε, *πως τα ἀποκτήσατε αὐτά χωρίς να εφαρμόσετε νόμο και τώρα μου ἔρχεστε και θέλετε να εφαρμόσετε τον νόμο και για ποιο λόγο να τον εφαρμόσετε; Τι παραπάνω να πάρετε ἀπό αυτά που εἶχατε, αὐτό είναι το μόνο που θέλω να σας πω*.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ62

Γ.62
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 1-14)

Και στο τέλος, για να το καταλάβουν καλύτερα, τους χτυπάει και λίγο, στο φιλότιμο. Αυτό που κάνατε εσείς λέει, ξέρετε σαν τι μοιάζει (που ξεκινάτε από το πνεύμα και καταλήγετε στη σάρκα); Μοιάζει, σαν εκείνους που αφού προχώρησαν και βγάλανε το πανεπιστήμιο και πήρανε πτυχίο, ύστερα ξαναγυρίζουν και πάνε πάλι στο δημοτικό και γράφονται για να ξαναμάθουν το αλφαβητάριο και να αρχίζουν πάλι να συλλαβίζουν από την αρχή. Έτσι μοιάζετε τους λέγει, για να τους ξυπνήσει βεβαίως, δηλαδή σαν να τους λέγει, αφού βγάλατε το ανώτερο σχολείο του Χριστού και πετύχατε ό,τι εδώ στη γη μπορεί να πετύχει καλύτερο ο άνθρωπος, τώρα ξαναγυρίζετε στα ασθενή, στο νηπιαγωγείο του νόμου, να ξαναρχίσετε από την αρχή με την βέργα του παιδαγωγού και της νηπιαγωγού, να τρώτε το ξύλο σας –αυτό ήτανε εργασία στο μωσαϊκό νόμο- και να αρχίσετε πάλι από την αρχή, από το νηπιαγωγείο, για να ξαναφτάσετε εκεί που ήσαστε ήδη. Δεν είναι αυτό ανοησία; Γι' αυτό σας λέω, ανόητους. Τι θα λέγατε εκείνον που 'χει πτυχίο πανεπιστημίου και γράφεται στο δημοτικό; 'Η εκείνον που 'βγαλε το ανώτερο σχολείο του Χριστού και πάει τώρα στο νηπιαγωγείο του νόμου; Είστε ανόητοι, αυτό τους λέει στο επιχείρημά του. Και καταλήγει με το συμπέρασμα που ακούσαμε, ότι οι μεγάλες δυνάμεις που κάνατε εσείς που μιλούσατε, γλωσσολαλίες, τα θαύματα, η ψυχική γαλήνη που νοιώσατε όταν γίνατε χριστιανοί, η ειρήνη που είχατε μέσα στα σπίτια σας και στην οικογένειά σας, οι θαυματουργίες των αγίων σας και των ιερέων σας με το πετραχήλι, που τα ζήσατε όλα αυτά, δεν σας χορηγήθηκαν από τον Θεό διότι κάνατε έργα νόμου, που δεν τον ξέρατε (το νόμο)ακόμα, αλλά σας χορηγήθηκαν διότι πιστέψατε στο Ευαγγέλιο και στα λόγια που σας είπα. Και έτσι με αυτό το επιχείρημα, αποδεικνύει στους μη γνώστες της Γραφής, ότι είναι λάθος και ανοησία, βλακεία, το να ξαναγυρίσουν τώρα, πίσω-πίσω, να αρχίσουν να κάνουν τα έργα του νόμου, τα οποία είναι πολύ κατώτερα. Αυτό αφορά βέβαια κυρίως τους εξ εθνών χριστιανούς, που δεν ξέρουν Γραφή.

Αλλά για τους εξ Ιουδαίων χριστιανούς και για τους αντιπάλους του Εβραίου, οι οποίοι ήξεραν καλά την Αγία Γραφή, τους χρησιμοποιεί άλλο επιχείρημα, αυτό μέσα από τας Γραφάς, όπως λέγει.

Στιχ (3.6-14)

ΚΕΙΜΕΝΟ

- 6* καθὼς Ἀβραὰμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην.
7 Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ.
8 προῖδοῦσα δὲ ἡ γραφή ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεός, προεηγγελίσαστο τῷ Ἀβραάμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη.
9 ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ.

10 Όσοι γάρ έξ έργων νόμου είσίν, υπό κατάραν είσί· γέγραπται γάρ· έπικατάρατος πᾶς ός ούκ έμμένει έν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις έν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι αυτά·

11 ότι δέ έν νόμῳ ούδείς δικαιοῦται παρά τῷ Θεῷ, δῆλον· ότι ό δίκαιος έκ πίστεως ζήσεται.

12 ό δέ νόμος ούκ έστιν έκ πίστεως, άλλ' ό ποιήσας αυτά άνθρωπος ζήσεται έν αύτοῖς.

13 Χριστός ήμᾶς έξηγόρασεν έκ τῆς κατάρης τοῦ νόμου γενόμενος υπέρ ήμῶν κατάρη· γέγραπται γάρ· έπικατάρατος πᾶς ό κρεμάμενος επί ξύλου·

14 ίνα είς τὰ έθνη ή εύλογία τοῦ Άβραάμ γένηται έν Χριστῷ Ἰησοῦ, ίνα τήν έπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διά τῆς πίστεως.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

6 Ο Θεός σας εχορήγησε το Πνεύμα του δια την πίστιν σας. Οπως συνέβη και με τον Αβραάμ, ο οποίος "επίστευσεν στον Θεόν και κατελογίσθη στο ενεργητικόν του η πίστις αυτή, ώστε ο Θεός να του δώση την δικαίωσιν".

7 Συνεπώς γνωρίζετε, ότι τέκνα του Αβραάμ δεν είναι εκείνοι, οι οποίοι τηρούν τας διατάξτου Νομου, άλλ' όσοι έχουν δεχθή και ζουν την πίστιν στον Χριστόν.

8 Επειδή δε η Αγία Γραφή προείδεν ότι από την πίστιν και δια μέσου της πίστεως έμελλεν ο Θεός να δικαιώση και σώση τα έθνη, προανήγγειλε την χαρμόσυνον αγγελίαν στον Αβραάμ, ότι "δια σου θα ευλογηθούν όλα τα έθνη" και όχι μόνον το Ιουδαϊκόν.

9 Ωστε παίρνουν τας ευλογίας του Θεού και ευλογούνται μαζί με τον πιστόν Αβραάμ όσοι πιστεύουν, είτε Εβραίοι είναι είτε εθνικοί.

10 Διότι όσοι ευρίσκονται κάτω από τας τυπικάς διατάξεις του Νομου, ευρίσκονται υπό την κατάραν. Επειδή εις αυτόν τούτον τον Νομον έχει γραφή• "είναι καταράμενος καθένας που δεν μένει πιστός και δεν τηρεί όλα όσα είναι γραμμένα στο βιβλίον του Νομου".

11 Οτι δε δια μέσου του μωσαϊκού Νομου κανείς δεν παίρνει την δικαίωσιν ενώπιον του Θεού, είναι φανερόν. Διότι εις αυτόν τούτον τον Νομον γράφεται, ότι "ο δίκαιος θα ζήση και θα επιτύχη την σωτηρίαν του δια της πίστεως".

12 Ο Νομος όμως δεν στηρίζεται εις την πίστιν και δεν δίδει δικαίωσιν δια της πίστεως, άλλ' όπως γράφεται εις αυτόν, "εκείνος ο άνθρωπος που ετήρησεν όλα τα προστάγματα του Νομου, αυτός θα ζήση δι' αυτών". (Κανείς όμως δεν ημπόρεσε ούτε θα ημπορέση να τηρήση όλον τον Νομον, και άρα όλοι ευρίσκονται υπό κατάραν εξ αιτίας των παραβάσεων του).

13 Ο Χριστός όμως μας εξηγόρασεν από αυτήν την κατάραν του Νομου με το να γίνη ο ίδιος χάριν ημών κατάρη και να πληρώση ως λύτρον δι' ημάς τον σταυρικόν του θάνατον. Διότι έχει γραφή εις την Παλαιάν Διαθήκην• "καταράμενος είναι καθένας που κρεμάται και πεθαίνει επάνω στο ξύλον του σταυρού".

14 Και έγινε κατάρη, δια να έλθη στους εθνικούς, δια μέσου του Ιησοῦ Χριστού, η εύλογία του Θεού προς τον Αβραάμ, δια να λάβωμεν ημεῖς, Ιουδαίοι και εθνικοί, δια μέσου της πίστεως την ευλογημένην υπόσχεσιν περι των ανεκτιμήτων δωρεών του Αγίου Πνεύματος.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ63

Γ.63
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 6-14)

Το επιχείρημα το γραφικό αυτό, κατά των εξ Ιουδαίων χριστιανών και γενικά των Ιουδαίων, εκτείνεται, από τον 6ο στίχο, έως τον 14ο. Το διαβάζω, θα το εξηγήσουμε πρώτα κατά λέξη και μετά να το αναλύσουμε όπως μπορούμε.

Στον 6^ο στίχο «καθώς Ἀβραάμ ἐπίστευσε τῷ Θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην». Τώρα σας μιλάω λέει από την Γραφή και σας αναφέρω τον Ἀβραάμ. Πότε λογαριάστηκε δίκαιος ο Ἀβραάμ; Ὅταν πίστεψε εις τον Θεόν. Ὅχι όταν ἔκανε ἔργα νόμου, ἀλλὰ όταν πίστευσε εις τον Θεόν, λέγει η Γραφή και η πίστις του αὐτή και ὄχι τα ἔργα του –ἄλλωστε ξέρουμε ὅτι ο Ἀβραάμ ἔκανε και ἀμαρτίες, εἶχε πάει δυο φορές και εἶχε δώσει την γυναῖκα του με ψέματα ὅτι ἦταν ἀδερφή του, για να γλυτώσει την πλάτη, το τομάρι του. Ο Ἀβραάμ δεν ἐπέτυχε την δικαιοσύνη αὐτή στο τέλος ἀπό ἔργα που ἔκανε, οὔτε ἀπό ἔργα νόμου. (Ο μωσαϊκός νόμος δεν υπήρχε ἐπὶ Ἀβραάμ, 500 χρόνια ἀργότερα εἶχε βγει, δεν υπήρχε καν ο μωσαϊκός νόμος τότε.) Πούθε δικαίωθηκε ο Ἀβραάμ; Ἀπ' την πίστη του, διότι η πίστις του του λογαριάστηκε σαν δικαιοσύνη.

«7^ο Γινώσκετε ἄρα ὅτι οἱ ἐκ πίστεως, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Ἀβραάμ». Ξέρετε λοιπὸν πολὺ καλά, ὅτι παιδιὰ του Ἀβραάμ και ἐπομένως αὐτοὶ που θα πάνε στους κόλπους του Ἀβραάμ, στον Παράδεισο δηλαδή (διότι ο Χριστὸς μας τον παράδεισο τον καινούργιο τον ονόμασε κόλπους του Ἀβραάμ) αν θέλετε λοιπὸν να εἰστε παιδιὰ του Ἀβραάμ, πρέπει να εἰστε *ἀπὸ την πίστη σας* και ὄχι ἀπὸ τα ἔργα.

«8^ο προϊδοῦσα δὲ ἡ γραφή ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεὸς,», θα χαρίσει την δικαιοσύνη και ἐπομένως τον Παράδεισο στα ἔθνη ἀπ' την πίστη τους, «προευηγγελίσαστο τῷ Ἀβραάμ ὅτι ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πάντα τὰ ἔθνη», ὅτι η εὐλογία και η σωτηρία και ο Παράδεισος στα ἔθνη, θα ἴρθῃ ἀπὸ σένα (τον Ἀβραάμ) και ὄχι ἀργότερα ἀπὸ τον Μωυσή, ἢ ἀπὸ τον μωσαϊκὸ νόμο. Το πρόβλεψε αὐτὸ η Γραφή, *σε σένα τον πιστό* και ὄχι στους ἄλλους, τους ἐργάτες του νόμου.

«9^ο ὥστε οἱ ἐκ πίστεως εὐλογοῦνται σὺν τῷ πιστῷ Ἀβραάμ», εὐλογία και σωτηρία ἔχουνε ὅσοι θα την ἀποκτήσουν ἀπὸ την πίστη, μαζί με τον πιστὸ Ἀβραάμ και ὄχι ἀπ' τον νόμο με τον Μωυσή, που ἔκαμε τον νόμο βέβαια.

«10^ο Ὅσοι γὰρ ἐξ ἔργων νόμου εἰσὶν», ὅσοι δεν εἶναι με την πίστη του Ἀβραάμ, ἀλλὰ εἶναι κάτω ἀπὸ τα ἔργα του νόμου, δηλαδή ἐργάζονται τον νόμο και θέλουν να σωθὸν ἀπὸ αὐτόν, «ὑπὸ κατάραν εἰσί», αὐτοὶ εἶναι καταραμένοι· «γέγραπται γάρ», και δεν το λέω ἐγώ –λέει ο Παῦλος-, ἀλλὰ το λέει η Γραφή, διότι εἶναι γραμμένο μέσα ἐκεῖ στην Γραφή· «ἐπικατάρατος πᾶς ὃς οὐκ ἐμμένει ἐν πᾶσι τοῖς γεγραμμένοις ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τοῦ ποιῆσαι

αυτά». Το λέει η Γραφή, ότι εκείνος που δεν θα μείνει *σε όλα* όσα γράφει ο νόμος και δεν θα τα εφαρμόσει *όλα*, και σε κάθε στιγμή της ζωής του, *αυτός δηλαδή που κάποτε και σε κάποια στιγμή της ζωής του θα παραβεί ένα από αυτά που είναι πολλά, αυτός είναι καταραμένος από τον Θεόν*, επομένως δεν μπορεί να περιμένει τίποτα από τον Θεόν.

«11^ο ὅτι δὲ ἐν νόμῳ οὐδεὶς δικαιούται παρὰ τῷ Θεῷ», το ὅτι δε από τον μωσαϊκό νόμο και από κάθε νόμο φυσικά, κανείς δεν δικαιώνεται και δεν σώζεται, (αν δεν δικαιώνεται από τον Θεό,) «δῆλον», είναι φανερό· «ὁ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται», το λέει η Γραφή, ὅτι ο δίκαιος, ο σωσμένος, που θα πάει στον Παράδεισο, θα πάει από την πίστη του. Ζήσεται σημαίνει *θα πάει στην αιώνια ζωή, στον Παράδεισο*. Θα ζήσει από τι, από τα έργα; Όχι, απ' την πίστη του, ο δίκαιος εκ πίστεως ζήσεται, λέει η Γραφή.

«12^ο ὁ δὲ νόμος», που θέλετε τώρα να τον εφαρμόσετε, εσείς πίσω-πίσω, «οὐκ ἔστιν ἐκ πίστεως», δεν δίνει καμμία σημασία στην πίστη, «ἀλλ' ὁ ποιήσας αὐτὰ ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς», δηλαδή ο νόμος λέει, είτε πιστεύεις, είτε δεν πιστεύεις, ὅταν κάνεις αυτά που λέει κατά γράμμα ο νόμος, ζήσεται εν αυτοίς, δηλαδή θα σωθεις ὄχι γιατί πιστεύεις στον Θεό, αλλά γιατί έκανες αυτά που λέει ένα προς ένα ο νόμος. Άρα ο νόμος δεν είναι απ' την πίστη.

«13^ο Χριστὸς ἡμᾶς ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς κατάρης τοῦ νόμου γενόμενος ὑπὲρ ἡμῶν κατάρη» και γι' αυτό λέει ο Χριστός, επειδή δεν μπορούμε να ἴμαστε κάτω από τον νόμο και να πιστεύουμε κιόλα, μας εξαγόρασε απ' την κατάρη αυτή του νόμου, που αναφέραμε προηγουμένως, που λέει η Αγία Γραφή, διότι ὅλοι είμαστε καταραμένοι, αφού οπωσδήποτε ὅλοι σε κάποια στιγμή της ζωής μας, κάτι θα παραβούμε απ' τον μωσαϊκό νόμο. Αδύνατον ο ἄνθρωπος να ζήσει μια ζωή –*πλην του Κυρίου μας, ο οποίος επειδή ήταν Θεός το κατάφερε*, κανένας ἄλλος και να μην πάρει ποτέ κάποτε, από την νηπιακή του ηλικία, μέχρι τα βαθιά γεράματα κάτι από τον νόμο. Επομένως ὅλοι είμαστε καταραμένοι και θα είμαστε χαμένοι, εάν δεν μας αγόραζε ο Χριστός απ' αυτήν την κατάρη, αν δεν μας απήλλαξε απ' αυτήν την κατάρη που είναι απ' τον νόμο. Και πως το κατάφερε αυτό; Διότι ο ἴδιος την δέχτηκε την κατάρη... <ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ> ...((«γέγραπται γάρ· ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου»)) Χριστός, γιατί ανέβηκε επάνω στον Σταυρό και η Αγία Γραφή λέει, ὅτι ὅποιος καρφωθεί στο ξύλο και υπάρχει μέσα στο Δευτερονόμιο αυτό, είναι καταραμένος. Ο Χριστός καρφώθηκε στο ξύλο; Άρα είναι καταραμένος ο Χριστός, μην τον λέτε Μεσσία. Αυτό είναι επιχείρημα που μένει μέχρι σήμερα. Με τόλμη τώρα το αρπάζει απ' τα χέρια τους ο Παύλος, αυτό το επιχείρημα εναντίον του Χριστού μας και το στρέφει εναντίον τους. Ναι, πήρε κατάρη επάνω του ο Κύριός μας, λέει, διότι καρφώθηκε στο ξύλο του Σταυρού• δεν λέγω –σωστά το λέει η Γραφή-, αλλά προσέξτε την πήρε άδικα αυτή την κατάρη, γιατί; Διότι η κατάρη αφορά σε εκείνους που παρέβησαν ἔστω και ένα σημείο του νόμου.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ64

Γ.64
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 6-14)

Ο Χριστός δεν παρέβη καμιά εντολή του νόμου, άρα δεν έπρεπε να πάρει την κατάρα. Την πήρε άδικα, αλλά με το να την πάρει στην πλάτη του χωρίς να του πρέπει, την πήρε για λογαριασμό μας και έτσι την άρπαξε από εμάς και διά του Χριστού γλυτώνουμε από την κατάρα του νόμου.

«14^ο Ίνα εις τὰ ἔθνη ἡ εὐλογία τοῦ Ἀβραάμ γένηται ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως». Και αυτό έγινε, λέει, για να περάσει η ευλογία του Χριστού στα έθνη, κατευθειάν από την πίστη του Αβραάμ και να μην έχουνε ανάγκη να περάσουνε από τα έργα του νόμου, διότι εάν δεν το 'κανε αυτό ο Χριστός και δεν πετούσε την κατάρα, και δεν μας εξαγόραζε από την κατάρα του νόμου, όλοι θα έπρεπε να περάσουμε και από τον μωσαϊκό νόμο. Αυτό κατάφερε, λέει και δεν χρειάζεται πλέον ο νόμος.

Αυτό το επιχείρημα, που θα το επαναλάβει αργότερα πιο έντονα, είναι κυριολεκτικά συντριπτικό, για όσους ξέρουν την Γραφή. Θα το δούμε βέβαια αναλυτικά αργότερα, αλλά ας το αναλύσουμε λίγο τώρα, διότι εδώ τελειώνει το δεύτερο επιχείρημα, στην πρώτη του παρουσίαση• θα μας το πει αργότερα με τις δύο γυναίκες του Αβραάμ, το ίδιο πράγμα πιο αναλυτικά, για την ελευθερία την χριστιανική. Αλλά, ας αναλύσουμε λίγο αυτά που ακούσαμε.

Γιατί ξεκινάει απ' τον Αβραάμ; Οι Πατέρες λένε, ότι *το κυριότερο επιχείρημα των αντιπάλων του Παύλου*, ήταν ότι *πρέπει να τηρείτε τον μωσαϊκό νόμο, γιατί έτσι μόνο μπορείτε να γίνετε παιδιά του Αβραάμ, ο οποίος ήταν Εβραίος*. Ο μωσαϊκός νόμος είναι νόμος των Εβραίων• εάν λοιπόν εσείς, που δεν είστε Εβραίοι από καταγωγή, δεν γίνετε παιδιά του Αβραάμ, δεν θα πάτε στον Παράδεισο, στους κόλπους του Αβραάμ, έτσι τους λέγανε. Τηρείστε λοιπόν τον μωσαϊκό νόμο, που τηρούνε οι Εβραίοι, για να γίνετε και εσείς τρόπον τινά Εβραίοι και έτσι να λογαριαστείτε για παιδιά του Αβραάμ και να πάτε στον Παράδεισο. Αυτό ήταν το επιχείρημά τους και αυτό κυριολεκτικά είχε τουμπάρει τους Γαλάτες, φοβήθηκαν οι άνθρωποι, ότι εάν δεν γινόσαντε Εβραίοι, διά του μωσαϊκού νόμου, να τηρούν τις διατάξεις, την περιτομή και τα λοιπά, δεν θα εγινόσαντε παιδιά του Αβραάμ και δεν είχε Παράδεισο και τους είχανε αναστατώσει κυριολεκτικά. Αυτό ήταν το επιχείρημά τους, γι' αυτό και ο Παύλος τώρα χρησιμοποιεί τώρα τον Αβραάμ, να τους χτυπήσει ακριβώς επάνω στο επιχείρημά τους. Και όπως ακούσαμε τους χτύπησε και τους το ανέτρεψε αυτό, τους απέδειξε δηλαδή –όπως θα δούμε-, ότι λάθος κάνετε• *παιδιά του Αβραάμ δεν είναι εκείνοι που τηρούνε τον νόμο, αλλά αντίθετα, εκείνοι που δεν τηρούνε τον νόμο, διότι ο Αβραάμ δεν ήταν υπό νόμον, ο νόμος ήρθε αργότερα*.

Το πρώτο λοιπόν που λέγει ο Παύλος, ξεριζώνοντας κυριολεκτικά αυτό τους το επιχείρημα, που είναι -όπως βλέπετε- πολύ λογικό, πολύ λογικοφανές, για

ανθρώπους που δεν ξέρουν την Γραφή –τους Γαλάτες- τους τουμπάρισε. Και εμείς να 'μαστε, άμα μας έλεγε ότι αν δεν τηρήσετε τον νόμο, δεν γινόσαστε παιδιά του Αβραάμ, δεν έχει Παράδεισο και εμείς θα πέφταμε. Ήτανε σατανικά λογικό, λογικοφανές, σόφισμα δηλαδή. Πως απαντάει ο Παύλος, το ακούσαμε, ας το αναλύσουμε. Το πρώτο που τους λέει: ο Αβραάμ ονομάστηκε δίκαιος, *όχι από τα έργα του νόμου*, διότι μωσαϊκός νόμος τότε δεν υπήρχε, ήρθε ύστερα από 430 χρόνια και δεν τον ήξερε ο Αβραάμ, αλλά από την πίστη του. Είναι αυτό που σας λέγω, το ρητό εκείνο της Γενέσεως που λέει, "επίστευσε Αβραάμ τω Θεώ και ελογίσθη αυτώ η δικαιοσύνη"• *η πίστις του λογαριάστηκε δικαιοσύνη και είναι αρχηγός του Παραδείσου και όχι τα έργα του νόμου*, άρα *δεν έχετε δίκιο να ανακατεύετε τον μωσαϊκό νόμο με τον Αβραάμ, που ούτε καν τον ήξερε*. Και παιδιά του λοιπόν του Αβραάμ γίνονται, *όσοι του μοιάζουν στην πίστη που είχε και όχι μοιάζουν στα έργα του νόμου, που δεν τα 'χε, διότι τότε δεν υπήρχε νόμος*. Βλέπετε πως ανατρέπεται• σεις λέτε ότι με τα έργα του νόμου θα γίνετε παιδιά του Αβραάμ. Εγώ σας λέγω ότι ο Αβραάμ έργα νόμου δεν είχε και αν δεν του μοιάσεις, δεν γίνεσαι παιδί του Αβραάμ. Που θα του μοιάσεις του Αβραάμ, όχι στα έργα του που δεν είχε, του μωσαϊκού, αλλά στην πίστη του, που το λέει η Γραφή ότι είχε. Άρα ανάποδα είναι, *όσοι πιστεύουν και δεν τηρούν τον νόμο, αυτοί είναι παιδιά του Αβραάμ και όχι οι άλλοι*, που όπως σας είπαν οι αντίπαλοί μου. Αυτό είναι το πρώτο.

Το δεύτερο είναι ότι όσοι βρίσκονται κάτω από τα έργα του νόμου, δηλαδή και εσείς τώρα που μπήκατε στο ζυγό αυτό του νόμου –που ήτανε πολύ σκληρός, (είχε φτάσει να έχει χίλιες απαγορεύσεις και εντολές, που να, ούτε να τις μάθει κανείς δεν μπορούσες, όχι να τις εφαρμόζεις κατά γράμμα και να μην παραβείς ποτέ καμμία-), όσοι λοιπόν πάτε και μπείτε κάτω εκεί στο ζυγό, στο κάτεργο του νόμου λέγει, όπως το ακούσαμε, όχι μόνο δεν θα 'χουν ευλογία, όσοι μπουν κάτω από τον νόμο, γιατί εσείς πάτε να εφαρμόσετε την περιτομή και τα άλλα για να πάρετε ευλογία. Ταλαίπωροι τους λέει, την πάθατε, *όχι μόνο ευλογία δεν θα 'χετε και δεν έχει ευλογία όποιος μπει κάτω από τα έργα του νόμου, αλλά επιπλέον θα φορτωθεί και κατάρα*. Διότι θα είστε καταραμένοι, επειδή είναι αδύνατον να τον εφαρμόσετε έστω μέχρι τελευταία του εντολή και επομένως θα αποκτήσετε, θα φορτωθείτε και την κατάρα από πάνω. Αυτό είναι το δεύτερο επιχείρημα• προσέχτε που πάτε.

Τους λέγει δηλαδή με άλλα λόγια, αναλύοντας αυτό που λέει, ότι ο νόμος που εσείς τον παίρνετε για να σας βοηθήσει να πάτε στον Παράδεισο, είναι δικοπο μαχαίρι. Ή τα εφαρμόζεις όλα και σε όλη σου την ζωή και σώζεσαι απ' αυτά, ή παραβαίνεις κάποιο κάποτε στη ζωή σου, *εδώ δεν υπάρχει εξομολόγηση, δεν υπάρχει άφεσις μες' τον νόμο*, άμα το παρέβης το παρέβης, πάει δεν συγχωρείται, ή παραβαίνεις κάποιο κάποτε και τότε είσαι κάτω από κατάρα, είσαι καταραμένος. Και άμα είσαι καταραμένος από τον Θεό, μην περιμένεις τίποτα, έστω και αν πιστεύεις στο Θεό. Είσαι υπό κατάρα; Ξώφλησες με τον Θεό• αυτό είναι το δεύτερο που τους καθηλώνει κυριολεκτικά.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ65

Γ.65
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 6-14)

Και το τρίτο είναι το εξής: επειδή τους τα είπε έτσι, σκληρά, ότι όλοι όσοι εφάρμοσαν νόμο –και αυτοί τώρα είχαν αναγκαστεί να τηρήσουν, άλλοι περισσότερο και άλλοι λιγότερο, τους είχαν κοροϊδέψει-, τώρα ήταν καταραμένοι• έπρεπε λοιπόν να απελπιστούν, αφού μας το λέει ο Παύλος, τώρα έχουμε την κατάρα στην πλάτη μας, πάει χαθήκαμε, για μας ξόφλησε το θέμα, οι άλλοι ας προσέξουνε να μην πάνε τώρα στον μωσαϊκό νόμο. Επειδή θα ῥχόσαντε σε απόγνωση οι άνθρωποι, διότι πέφταν απ' τα σύννεφα, βλέποντας ότι πάνε για καλό και βγήκανε σς πούμε καταραμένοι. Για να μην τους φέρει σε απόγνωση λοιπόν και τους καταστρέψει, χρησιμοποιεί το τρίτο σημείο του επιχειρήματος, που τους καθησυχάζει. Ναι τους λέει, μπήκατε κάτω απ' την κατάρα, έστω και αν δεν έπρεπε, εν πάσει περιπτώσει την πάθατε• και εγώ ήμουνα κάποτε κάτω από την κατάρα, διότι ήμουνα Φαρισαίος και τηρούσα τα έργα του νόμου και όλοι είμαστε κάτω από την κατάρα του νόμου, είτε του μωσαϊκού νόμου –αν είμαστε Εβραίοι-, είτε οποιουδήποτε άλλου νόμου –που είναι κατώτερος απ' τον μωσαϊκό-, όλοι είμαστε καταραμένοι. Αλλά μην ανησυχείτε, λέει, δεν πρέπει να απελπιστείτε, *διότι το θέμα της κατάρας, το ῥλυσε ο Χριστός*. Όποιος μπαίνει καταραμένος, κάτω από τον νόμο τον μωσαϊκό ή οποιονδήποτε άλλο νόμο και τον ακολουθεί η κατάρα, *δεν έχει παρά να στραφεί στον Χριστό, να κάνει χρήση του γραμματίου που πλήρωσε της εξαγοράς του και έτσι την πετάει από πάνω του την κατάρα, πως όμως; Διά του αίματος του Χριστού, διά της πίστεως στον Χριστόν, διά της Εκκλησίας απαλλάσσεται απ' την κατάρα του νόμου*. Ξαναγυρίστε λοιπόν εκεί που ήσαστε, στην Εκκλησία, και το θέμα κατάρα έληξε• εκείνο που λέμε "εξηγόρασας ημάς εκ της κατάρας του νόμου, τω τιμίω σου αίματι", μας αγόρασες με το αίμα σου. Λοιπόν κι αν μπήκατε απ' την κατάρα κάτω, μην ανησυχείτε τους λέει, υπάρχει τρόπος, ξαναγυρίστε στην πίστη στον Χριστό, στα μυστήρια της Εκκλησίας και σβήνει, τελειώνει το θέμα. Γι' αυτό τους λέγει, ότι εξηγόρασε ημάς ο Χριστός απ' την κατάρα. Έτσι λοιπόν τους καθησυχάζει. Μόνο, τους λέει να μην ξαναπέσετε, προσέξτε πάλι, κάτω απ' την κατάρα, αρκεί αυτό. Ξαναγυρίστε στον Χριστό και μη σας απασχολεί πλέον αυτό το θέμα, ότι είστε καταραμένοι.

Τώρα, πριν προχωρήσουμε, θα ήθελα να πούμε μερικά πράγματα, σχετικά με την κατάρα του νόμου. Διότι δυστυχώς, δεν είναι μόνον όσοι είναι υπό τον μωσαϊκόν νόμον υπό κατάραν. Αν όσοι μπαίνουν κάτω απ' τον νόμον του Μωϋσέως είναι καταραμένοι –που αυτός είναι ο καλύτερος νόμος που μπορούσε να ῥθει στην γη, αφού εδόθηκε διά χειρών αγγέλων, επάνω στο Σινά- και όσοι είναι υπό οποιονδήποτε ανθρώπινο τώρα, καθαρά ανθρώπινο νόμον, είναι καταραμένοι. *Ο νόμος ακολουθείται πάντοτε από κατάρα, και αυτή είναι η τραγικότης της ιστορίας της ανθρωπότητος, ότι οι άνθρωποι, η ανθρωπότης, επιμένει να βρίσκεται κάτω απ' την κατάρα του νόμου*. Μπορεί να μην είναι του μωσαϊκού, αλλά άλλου νόμου• και ποια είναι η κατάρα του

νόμου; Ότι ακολουθείται και εκδηλώνονταν όμως πάντα με την βία, πάντα με τον ιμπεριαλισμό, πάντα με την εκμετάλλευση του ανθρώπου από τον άνθρωπο, πάντα με την συναίσθηση της δυνάμεως που αποκτάει αυτός που έχει στα χέρια του τους νόμους και συντρίβει τους υπ' αυτόν. Η κατάρρα υπάρχει πάντοτε στον οποιονδήποτε ανθρώπινο νόμο.

Θέλει να πει δηλαδή με αυτό το εξής: ή τα διάφορα συστήματα που φτιάχνουν οι άνθρωποι για να ζήσουν, τα οποία συστήματα τι είναι; είναι συμπλέγματα νόμων. Κάθε σύστημα, είτε αυτό λέγεται φασισμός, είτε λέγεται καπιταλισμός, είτε λέγεται σοσιαλισμός, είτε λέγεται μαρξισμός, ή δεν ξέρω τι άλλο θα λέγεται στο μέλλον αν βγάλουμε και άλλα συστήματα, δεν είναι απλώς παρά ένα σύμπλεγμα νόμων. Νόμους φτιάχνουμε, τους ταιριάζουμε εκεί και φτιάχνουν το σύστημα, οποιοδήποτε από αυτά• όταν αλλάζει το σύστημα, στην ουσία αλλάζει το είδος των νόμων, αλλά πάλι νόμοι μπαίνουν. Και όταν λένε θέλω να φύγω από το σύστημα, να βγούμε από το σύστημα, να βγούμε από το ένα σύστημα, να μπούμε σε άλλο σύστημα, δηλαδή πάλι σε νόμους, πάλι κάτω από κατάρρα. Όλα αυτά τα συστήματα και άλλα που θα γίνουνε, που νομίζουν ότι φτιάχνουν καλύτερους νόμους, στην ουσία τίποτε δεν κάνουν, διότι πάλι υπό νόμον είναι και *ο νόμος ακολουθείται με αυτήν την κατάρρα* που είπαμε, *της βίας και της εκμεταλλεύσεως*.

Οπότε μπαίνει το δίλημμα, ή τα διάφορα αυτά συστήματα, που καυχώνται ότι θα σώσουν την ανθρωπότητα, απορρίπτουν το αίμα του Χριστού και θέλουν μόνοι τους να κάνουν την δουλειά τους, απορρίπτουν δηλαδή την Εκκλησία Του και τα μυστήριά Του. Αυτό λένε. (οι παπικοί, βέβαια το Αίμα του Χριστού το έχουν απορρίψει από πολύ καιρό• ξέρετε ότι ο λαός ο παπικός δεν κοινωνάει με αίμα Χριστού, μόνο με τις όστιες, εκείνα τα χαπάκια.) Ή λοιπόν όλα τα συστήματα αυτά τα ανθρώπινα, που υπόσχονται παραδείσους, απορρίπτουν το αίμα και την Εκκλησία την ορθόδοξη του Χριστού, και τότε είναι κάτω από κατάρρα και γίνονται κατάρρα για την ανθρωπότητα, και την κατάρρα αυτή την ζει η γη δυο χιλιάδες χρόνια, ή τα ίδια αυτά συστήματα, τα συμπλέγματα αυτά των νόμων –όπως και αν τα έχει φτιάξει ο κάθε άνθρωπος που φέρουν το όνομά του-, αγκαλιάζουνε την ορθοδοξία, αγκαλιάζουνε δηλαδή το αίμα του Χριστού και διά των μυστηρίων απαλλάσσονται απ' την κατάρρα των νόμων, της βίας δηλαδή, *διότι τότε οι νόμοι μεταβάλλονται σε κανόνες*. Και αυτό είναι το μυστικό της Εκκλησίας του Χριστού, η οποία δεν έχει νόμους. Το πιθανότερο, απ' ότι ξέρω από την ιστορία και το πιο συνηθισμένο, είναι να απορρίπτουν τον Χριστό και το Αίμα Του και γι' αυτό η ανθρωπότης τραγικά υποφέρει και θα υποφέρει για πολύ καιρό. Σ' όσες περιπτώσεις της ιστορίας 2000 χρόνια τώρα, εφαρμόστηκε αυτό, αγκάλιασε δηλαδή την ορθοδοξία, όποιο έθνος, όποιο κράτος αγκάλιασε –έστω και αν όχι όπως πρέπει, αλλά εν πάσει περιπτώσει κατά μέγιστο ποσοστό την ορθοδοξία-, αυτό έφυγε απ' την κατάρρα του νόμου και έδωσε ευλογία. Και ένα από αυτά τα έθνη, στις καλύτερες ώρες τους, είναι όπως ξέρουμε το βυζαντινό έθνος.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ66

Γ.66
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 6-14)

Αυτό αγκάλιασε τον Χριστό, αγκάλιασε την ορθοδοξία –στις καλύτερες ώρες του βέβαια-, όχι ολοκληρωμένο• υπήρχανε και εκεί, αλλά εν πάσει περιπτώσει και αυτό το λίγο που έκανε, το έκανε να είναι ευλογία και όχι κατάρα δια την ανθρωπότητα. Και έχει πολλαπλώς ευλογηθεί και ευλογείται ακόμη η ανθρωπότητα, από τα επιτεύγματα του βυζαντινού έθνους. Απόδειξις ότι και τώρα πειρατείες γίνονται για να πάρουνε βυζαντινά πράγματα, ή έξω να τα πάρουνε, διότι βλέπουν ότι υπάρχει ευλογία.

Εδώ θα ήθελα, πριν προχωρήσουμε, να κάνω μία παρένθεση, διότι είπα ότι, όταν αγκαλιάσει το οποιοδήποτε νομικό σύστημα τον Χριστόν και το Αίμα Του και καλυφθεί δηλαδή από το Αίμα του Χριστού, τότε παύει να έχει την κατάρα της βίας, της εκμεταλλεύσεως, του ιμπεριαλισμού, της καταπατήσεως των ανθρώπων και των πολέμων και των καταστροφών, είπα ότι οι νόμοι γίνονται κανόνες. Αυτό θα ήθελα να το εξηγήσω, *ποια διαφορά δηλαδή υπάρχει μεταξύ νόμου και κανόνος.*

Όπως ξέρετε η Εκκλησία μας δεν έχει νόμους, αλλά έχει κανόνες. Θα μου πείτε τι διαφέρει τώρα ο νόμος, από τον κανόνα; Διαφέρει και πολύ. Τι διαφέρει; Ως προς το περιεχόμενο, δεν υπάρχει καμμία διαφορά. Και ο νόμος και ο κανόνας σου δίνει ένα τρόπο ενεργείας, να κάνεις μια πράξη, μια ενέργεια, να δράσεις κατά ένα ορισμένο τρόπον. Ο νόμος σου λέει να μην κλέψεις, σου λέγει τον τρόπο ενεργείας που θα κάνεις, ώστε να μην κλέψεις, να μην μοιχεύσεις, να τιμάς τον πατέρα σου και τα λοιπά. Και ο κανόνας το ίδιο λέγει, τι πρέπει να κάνεις και πώς να κάνεις κάποια ανθρώπινη ενέργεια σωστή. *Η διαφορά λοιπόν δεν είναι ως προς το περιεχόμενο, το ίδιο περιεχόμενο έχει και ο νόμος, το ίδιο περιεχόμενο έχει και ο κανόνας. Η διαφορά είναι ως προς την εφαρμογή του, διότι ο μεν νόμος επιβάλλεται διά της βίας και έχει ακόλουθο τις φυλακές –οσοι δεν τον εφαρμόσουν-, αλλά ο κανόνας είναι προαιρετικός, δεν επιβάλλεται. Ενεργείται διά ελευθερίας, αυτή είναι η διαφορά.* Οι νόμοι εφαρμόζονται αναγκαστικά, από ανθρώπους δούλους, οι οποίοι πιέζονται να τους εφαρμόσουν, με απειλή την φυλακή ή την εκτέλεση. Οι κανόνες εφαρμόζονται ελεύθερα, από ελεύθερους ανθρώπους. Που αυτοί οι ελεύθεροι άνθρωποι είναι τα παιδιά του Θεού. Μόνον τα παιδιά του Θεού, οι χριστιανοί, είναι οι ελεύθεροι άνθρωποι, που μπορούν να εφαρμόζουν ελεύθερα κανόνες και όχι καταναγκαστικά να εφαρμόζουν νόμους. Τώρα, για το ποια είναι τα παιδιά του Θεού και γιατί οι χριστιανοί μόνο θεωρούνται παιδιά του Θεού, θα μας το πει παρακάτω στον 26ο στίχο και σε άλλες επιστολές του• επιμένει σε αυτό. Τούτο μόνο θέλω να πω, ότι η Εκκλησία γι' αυτό δεν έχει νόμους αλλά κανόνες• είναι το μόνο ίδρυμα επί της γης, που έχει μόνον κανόνες και όχι νόμους. Δηλαδή, κανόνες που εφαρμόζονται ελεύθερα από ελεύθερους ανθρώπους και όχι νόμους, που

εφαρμόζονται διά της βίας, από την αστυνομία επιβάλλονται και από τις φυλακές ή τα κάτεργα. Θα προσέξετε ότι και οι πνευματικοί, όταν εξομολογούν, δεν βάνουν νόμους, αλλά τι βάνουν, κανόνες. Και οι μοναχοί, όταν παίρνουν να κάνουν κάτι, από τον γέροντά τους, τότε δεν τον λένε νόμο, τον λένε κανόνα. Τι είναι η διαφορά; Είπα τι είναι η διαφορά: ο νόμος είναι υποχρεωτικός• ο κανόνας είναι δείκτης, δεν είναι καταναγκαστικός. Για να φέρω ένα παράδειγμα να το καταλάβουμε ποια είναι η διαφορά: παίρνεις το αυτοκίνητό σου για να πας στην Αθήνα, βλέπεις μια ταμπέλα, σου λέει: Αθήνα, προς τα εδῶ θα πας Αθήνα. Δεν είναι όμως και ο τροχονόμος δίπλα όταν εσύ πας από την άλλη. Εσύ μπορεί αν θέλεις να μην πας εκεί που λέει ο δείκτης, να ξεκινήσεις να πας κατά ἄνω για την Αθήνα και μπορεί να φτάσεις, κάνοντας τον γύρο ας πούμε της Πελοποννήσου, εάν βέβαια επιτρέψει ο Θεός, διότι θνητοί είμαστε και όσο συντομότερα πας, τόσο περισσότερες πιθανότητες είναι να φτάσεις στην Αθήνα. Μπορείς λοιπόν να πας από κει, κανένας τροχονόμος και κανένας δεν θα σε κυνηγήσει να σου πει «γιατί δεν πας από ἄνω στην Αθήνα;» που δείχνει η ταμπέλα, η πινακίδα, ο δείκτης; Αλλά πας από ἄνω. Θέλω ελεύθερα να πάω από ἄνω και πηγαίνω. Αυτό είναι οι κανόνες της Εκκλησίας• σου λέει, από ἄνω είναι το σωστό, από ἄνω πάει στον Παράδεισο, δεν σου επιβάλλει όμως με το πιστόλι στο αυτί, ούτε σε βάνει φυλακή ο δεσπότης ή ο παπάς, αν δεν πας από ἄνω που λέει ο κανόνας της Εκκλησίας. Είσαι ελεύθερος να τον κάνεις τον κανόνα προς τα εδῶ, είσαι ελεύθερος να ξεκινήσεις και αντίθετα να πας για τον Παράδεισο. Και δεν αποκλείεται να φτάσεις, αφού ταλαιπωρηθείς βέβαια. Αλλά όμως το πιθανότερο είναι να μην φτάσεις, διότι η ζωή του ανθρώπου είναι μετρημένη. Γι' αυτό λοιπόν ο κανόνας είναι ο δείκτης και οι χριστιανοί -οι ελεύθεροι άνθρωποι-, ακολουθούν τους κανόνες της Εκκλησίας, με την ελευθερία τους και έτσι ζουν και εδῶ ελεύθερα και όμορφα και νόμιμα, με τους κανόνες τους, με την ελευθερία τους, και όχι αναγκαστικά με το πιστόλι και τον χωροφύλακα. Αυτή είναι η διαφορά μεταξύ του κανόνα και του νόμου.

Ο μοναχός παίρνει τον κανόνα του απ' τον γέροντά του. Δεν του τον επιβάλλει να τον εφαρμόσει, ούτε τον δέρνει, ούτε τον βάνει φυλακή, άμα δεν τον εφαρμόσει. Άν θέλει τον εφαρμόζει τον κανόνα και θέλει βέβαια και το ζητάει: γέροντα να μου δώσεις κανόνα. Αν δεν θέλει, δεν τον εφαρμόζει. Αυτή είναι η διαφορά. Η Εκκλησία λοιπόν, δεν έχει νόμους, δεν έχει βία, δεν είναι σύστημα νόμων, αλλά έχει κανόνες που εφαρμόζονται ελεύθερα, από ελεύθερους ανθρώπους. Γι' αυτό αγωνίζεται ο Παύλος στην προς Γαλάτας επιστολή και γι' αυτό μιλάει για την κατάρα του νόμου, του οποιουδήποτε νόμου, με τη βία που τον ακολουθεί και την εκμετάλλευση.

Αυτά είχα να πω για το επιχείρημα το δεύτερο, που τελειώνει στον 14ο στίχο. Στους στίχους απ' τον 15, έως τον 24, δικαιολογεί γιατί δόθηκε ο νόμος. Γιατί βέβαια, ο καθένας που ακούει ότι όσοι θα σωθούμε, θα σωθούμε απ' την πίστη που είχε ο Αβραάμ, που έζησε 500 χρόνια πριν δοθεί ο μωσαϊκός νόμος και όχι από τον μωσαϊκό νόμο, που ήρθε 430 χρόνια μετά.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ67

Γ.67
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 6-24)

Ρωτάει ο κάθε ένας, αφού λοιπόν ο νόμος δε σώζει, και δε σώθηκε κανένας ποτέ με τον νόμο, γιατί (ενν. αφού) κανένας ποτέ πλην του Χριστού μας δε μπόρεσε να τον εφαρμόσει κατά γράμμα, χωρίς να ξεφύγει τίποτα, τότε γιατί τον έδωσε ο Θεός το νόμο; Για να μπουνε οι άνθρωποι κάτω από την κατάρρα; Στους στίχους λοιπόν αυτούς δικαιολογεί, γιατί παρόλο ότι δεν σώζει τον άνθρωπο ο νόμος και κανένας νόμος, -και όσοι λένε ότι θα σωθούνε από συστήματα που έχουν νόμους –οποιοδήποτε όνομα κι αν έχουν-, κάνουν λάθος, και όσοι δημιουργούν παράδεισους επίγειους με όλα τα χρώματα, πράσινους, κόκκινους, κίτρινους, μαύρους, κάνουνε πολύ μεγάλο λάθος και κοροϊδεύονται και κοροϊδεύουν• οι νόμοι δεν σώζουν, τα συστήματα των νόμων δεν σώζουν τον άνθρωπο, απλώς σταματάνε το κακό, είναι αναγκαία κακά που χρειάζονται, αλλά δεν σώζουν- στη συνέχεια λοιπόν αυτή θα μας πει, απ' τον 15 στίχο, ως τον 24, για ποιο λόγο τον έδωσε ο Θεός τον νόμον, αφού δεν επρόκειτο να σωθεί κανείς απ' αυτόν. Εκεί θα δούμε *ότι τον έδωσε για παιδαγωγό*• το αναπτύσσει βέβαια το θέμα του, πολύ όμορφα ο Παύλος.

Στιχ (3.15-24)

ΚΕΙΜΕΝΟ

15 Άδελφοί, κατά άνθρωπον λέγω· όμως ανθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην ούδεις άθετεῖ ἢ επιδιτάσσειται.

16 Τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ· οὐλέγει, καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός, καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστι Χριστός.

17 Τοῦτο δὲ λέγω· διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς Χριστόν· μετὰ ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονώς νόμος οὐκ άκυροῖ, εἰς τὸκαταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.

18 Εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας· τῷ δὲ Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός.

19 Τί οὖν ὁ νόμος; Τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὗ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγείς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου.

20 Ὁ δὲ μεσίτης ἑνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεός εἷς ἐστιν.

21 Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ γένοιτο. Εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι, ὄντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡδικαιοσύνη·

22 ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφὴ τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι.

23 Πρὸ δὲ τοῦ ἐλθεῖν τὴν πίστιν ὑπὸ νόμον ἐφρουρούμεθα συγκεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.

24 Ὡστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν, ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν·

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

15 Αδελφοί, σας φέρνω ένα παράδειγμα, από όσα συμβαίνουν μεταξύ των ανθρώπων. Διαθήκην ανθρώπου, η οποία μετά τον θάνατον του έχει ελεχθεί

και αναγνωριστεί ως έγκυρη, κανένας δεν την καταργεί η δεν προσθέτει καμμίαν διάταξη σε αυτήν.

16 Και ο Θεός είχε συνάψει διαθήκη με τον Αβραάμ, όταν έδωσε τις υποσχέσεις του "εις αυτόν και στο σπέρμα του". Δεν είπε ο Θεός "και εις τα σπέρματα αυτού", διότι τότε θα επρόκειτο για πολλά, αλλ' σα να επρόκειτο-όπως και επρόκειτο-περί ενός μόνο, είπε, "καις στο σπέρμα σου". στον απόγονόν σου. Αυτός δε ο ένας απόγονος είναι ο Χριστός.

17 Ιδού τώρα η σκέψις μου• Την διαθήκη αυτήν, που είχαν επικυρωθεί προηγουμένως από τον Θεόν με όρκον και ανεφέρτετο στον Χριστόν, ο Νομος, ο οποίος εδόθηκε έπειτα από τετρακόσια τριάντα έτη, δεν την ακυρώνει-και ούτε μπορεί να την ακυρώσει-ώστε να καταργήσει την υπόσχεση του Θεού.

18 Θα το έπραττεν όμως αυτό, εάν η δικαίωση και η κληρονομιά της αιωνίου ζωής ήταν καρπός της τηρήσεως του νόμου και όχι δωρεά από την υπόσχεση του Θεού. Εις τον Αβραάμ όμως έχει χαρίσει ο Θεός αυτήν την δωρεάν, δια της υποσχέσεως που του είχε δώσει.

19 Και λοιπόν, γιατί τότε δόθηκε ο Νομος; Προσετέθη ο Νομος εις την υπόσχεσιν του Θεού, εξ αιτίας των παραβάσεών μας, δια να συναισθανόμεθα δηλαδή την αμαρτωλότητα και ενόχη μας, να ζητούμε δε και να περιμένουμε από τον Θεόν την λύτρωσή μας, μέχρις ότου έλθη ο ευλογημένος απόγονος του Αβραάμ, στο πρόσωπο του οποίου θα επραγματοποιούνται όλες οι επαγγελίες και θα ευλογούνται όλα τα έθνη της γης. Ο δε Νομος κοινοποιήθηκε με διαταγές δια μέσου των αγγέλων και εδόθηκε με το χέρι του Μωϋσέως, ως μεσίτου.

20 Ο δε μεσίτης δεν είναι ενός μόνον προσώπου, αλλά τουλάχιστον δύο. Το ένα δε πρόσωπον εις την περίσταση αυτήν είναι ο Θεός, το δε άλλο οι Εβραίοι, οι οποίοι έπρεπε να τηρήσουν κατά πάντα τον Νομον, δια να ζήσουν δια μέσου αυτού. Τον παρέβησαν όμως και ήσαν ως εκ τούτου επικατάρατοι.

21 Ο Νομος, λοιπόν, είναι εναντίον των επαγγελιών του Θεού, αφού έκαμε τους ανθρώπους εξ αιτίας των παραβάσεών τους καταραμένους; Οχι βέβαια. Διότι εάν εδόθηκε τέτοιος Νομος, ο οποίος θα εδύνατο να παρέχει αιώνια ζωήν, τότε θα ημπορούσαμε να πούμε, ότι η δικαίωση του ανθρώπου θα ήταν έργο του Νομου. Τετοια δικαίωση όμως δεν δίνει ο Νομος και άρα δεν καταργεί ούτε και αντιτίθεται στις επαγγελίες του Θεού.

22 Αλλ' ο γραπτός Νομος έκλεισεν ολοτελώς τα πάντα υπό την αμαρτίαν, ώστε η επαγγελία της λυτρώσεως να δοθεί δια της πίστεως στον Ιησούν Χριστόν, σε όλους δηλαδή που πιστεύουν.

23 Πριν δε να έλθει η δια της πίστεως λύτρωση και σωτηρία, όλοι εφρουρούμεθα από τον Νομον, κλεισμένοι και περιμανδρωμένοι, προοριζόμενοι δια την πίστιν, που έμελλε εν καιρώ να αποκαλυφθεί.

24 Ωστε ο Νομος έγινε παιδαγωγός μας, ο οποίος μας επάιδευε και μας προπαρασκευάζε να ποθήσουμε και γνωρίσουμε τον Χριστόν, ώστε να πάρουμεν την δικαίωσιν από την πίστιν.

Εγώ θα διαβάσω μόνο το κείμενο τώρα και την ανάλυση θα την κάνουμε, στην άλλη ομιλία μας. Προσέχτε και ίσως πάρετε αρκετά πράγματα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ68

Γ.68
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 15-24)

«15/ Άδελφοί, κατὰ ἄνθρωπον λέγω», δηλαδή τώρα σας λέω ένα ανθρώπινο παράδειγμα, σας φέρνω ένα παράδειγμα ανθρώπινο· «ὅμως ἀνθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται». Ἀδελφοί μου λέει – πριν τους ἔλεγε ἀνόητους ἔτσι, τώρα λοιπόν που ἐπέτυχε τον σκοπό του και συνέτριψε τους ἀντιπάλους του και τους ἐπεισε, τώρα τους λέει ἀδελφούς πάλι-, ἀδελφοί μου λέει, προς περισσότερα σαφήνεια, σας ομιλῶ με ένα παράδειγμα ἀπ’ αὐτὰ που συμβαίνουν στους ἀνθρώπους. Και θα χρησιμοποιήσω ἀνθρώπινο παράδειγμα, για να σας ἐξηγήσω πῶς ἡ ἐπαγγελία αὐτή που μας ἔδωκε ο Θεός περί της ευλογίας, ἔχει μεγαλύτερη ἰσχύ ἀπὸ τον νόμο. Να το παράδειγμα: διαθήκη ἀνθρώπου που ἀνεγνωρίσθη μετὰ τον θάνατό του, ως γνησία και ἐγκυρη, καίτοι αὐτή εἶναι ἐγγραφο ἀνθρώπινο, ὅμως κανένας δεν την καταργεῖ, ἢ δεν προσθέτει κάτι σ’ αὐτήν, δε μπορεί να την ἀλλάξει κανένας, οὔτε μια τελεία δεν μπορεί να βάλει, παρότι εἶναι ἀνθρώπινη διαθήκη.

«16/ τῷ δὲ Ἀβραὰμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ», προς τον Ἀβραὰμ ἐδόθησαν οἱ ἐπαγγελίες· «οὐ λέγει, καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ’ ὡς ἐφ’ ἑνός», για ένα σπέρμα, για ἕναν ἀπόγονο δηλαδή, «καὶ τῷ σπέρματί σου», τον ἀπόγονό σου του λέει του Ἀβραὰμ, «ὅς ἐστι Χριστός», διότι μιλάει για τον ἀπόγονο του Ἀβραὰμ, που εἶναι ο Χριστός.

«17/ τοῦτο δὲ λέγω», αὐτό σας λέω πάλι· «διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς Χριστὸν ὃ μετὰ ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονώς νόμος οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν». Εφαρμόζω τώρα το προηγούμενο παράδειγμα και σας λέω τα ἐξῆς, για την περίπτωση μας• την διαθήκη αὐτή που επικυρώθηκε πρῶτα ἀπὸ τον Θεό με ὄρκον και ἀναφέρετο εἰς τον Χριστὸν –την διαθήκη του Ἀβραὰμ λέει-, δεν ἔμπορεῖ ο νόμος που ἦρθε ὕστερα ἀπὸ 430 ἔτη, να την ἀκυρώσει, ὥστε να καταργήσει την ὑπόσχεση του Θεοῦ. Θα την κατήρηγε δε, εἰάν ἦτο δυνατόν να ἐπιτύχουμε την κληρονομία διὰ του νόμου. Δηλαδή, αν πάρω την περίπτωση που εσεῖς πιστεύετε τώρα, ὅτι μπορείτε να σωθεῖτε με τον νόμο, αν ἦταν δυνατόν δηλαδή ο νόμος να ἔσωζε τους ἀνθρώπους, τότε ἡ ἐπαγγελία που ἔδωσε στον Ἀβραὰμ 430 χρόνια πρῶτα θα ἔτανε ἀχρηστη• κορόιδευε ο Θεός τον Ἀβραὰμ, ἀφού ἐπρόκειτο να σωθῶνε ἀργότερα με τον νόμον. Δεν μπορεί λοιπόν ἡ πρώτη διαθήκη να καταργηθεῖ.

«18/ εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία, οὐκέτι ἐξ ἐπαγγελίας», αν ἦταν δυνατόν δηλαδή να σωθῶν οἱ ἀνθρώποι ἀπ’ τον νόμο, τότε δεν ἦταν δυνατόν να σωθῶν και ἀπὸ τις ὑποσχέσεις, και ἀπὸ την πίστη· και τα δυο δεν γίνονται. «τῷ δὲ Ἀβραὰμ δι’ ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός», τον Ἀβραὰμ ὅμως ο Θεός του ἔδωσε την ευλογία με ἐπαγγελία, με πίστη, με ὑπόσχεση, και ὄχι με νόμο.

«19/ Τί οὖν ὁ νόμος;», και τώρα λέει, τι λοιπόν χρειάζεται ο νόμος; «τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη, ἄχρις οὔ ἔλθῃ τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγείς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου», ἀλλ' αφοῦ ἐπὶ τηρήσεως τοῦ νόμου δεν επιτυγχάνεται ἡ κληρονομία, γεννᾶται τὸ ἐρώτημα, πρὸς ποῖον λοιπὸν σκοπὸν ἐδόθη ὁ νόμος. Ἀπάντηση: προσετέθη ὁ νόμος εἰς τὴν ἐπαγγελίαν, ἵνα με τὶς καθημερινές μας παραβάσεις του, ὠδηγηθούμε εἰς συναίσθησιν τῆς ἐνοχῆς μας και τῆς ἀδυναμίας μας, μέχρις ὅτου ἔλθῃ ὁ ἀπόγονος –ὁ Χριστός δηλαδή-, χάριν τοῦ ὁποῖου εἶχαν δοθεῖ οἱ υποσχέσεις, οἱ ἐπαγγελίες. Ὅποτε ἡμεῖς, με τὴν συναίσθησιν τῆς ἀθλιότητός μας, εὐκολότερα θα ἐνακολουθούμεθα τὸν ἀκόλουθο τοῦ Ἀβραάμ, δηλαδή τὸν Χριστό, διὰ τοῦ ὁποῖου μας δίνονται οἱ εὐλογίες. Ἐτσι ὁ νόμος εἶχε προσωρινή ἰσχύ, διετάχθη –βέβαια με μεσολάβησιν ἀγγέλων- και ἐδόθη διὰ χειρὸς τοῦ Μωϋσέως, ὡς μεσίτου μετὰξὺ Θεοῦ και ἀνθρώπων. Ὁ νόμος εἶναι προσωρινός, ὁ νόμος εἶναι παιδαγωγός, ἓνα σκοπὸ ἔχει μόνον, μᾶλλον δύο: ὁ ἓνας εἶναι, με τὴν ἀδυναμία μας να τοὺς ἐφαρμόσουμε, να καταλάβουμε τὰ χάλια μας, διότι ἀν δεν υπήρχε ὁ νόμος -που ἔλεγε ποῖο εἶναι τὸ σωστό-, δεν θα καταλάβαιναν οἱ ἄνθρωποι ὅτι ἀμαρτάνουν• ἀλλὰ παραβαίνοντας κάποιον νόμο, καταλαβαίνουν ὅτι αφοῦ δεν μποροῦν να τὸν ἐφαρμόσουν, ὅτι εἶναι ἀδύνατος, ἀχρεῖος και ἀμαρτωλός. Τὸ πρῶτο λοιπὸν, για να καταλάβουμε τὰ χάλια μας και να δεχτοῦμε ἔτσι τὸν Χριστόν, και τὸ δεύτερο ἐδόθη για τὶς παραβάσεις μας, δηλαδή γιατί υπάρχουν ἄνθρωποι κακοί. Διότι υπάρχει τὸ κακὸ και ἀν δεν υπήρχαν οἱ νόμοι, να σταματάνε τοὺς κακοὺς, τοὺς ἐγκληματίες, τοὺς δολοφόνους, οἱ ἄνθρωποι θα ἀλληλοτρῶγοντο, ὅπως και χειρότερα ἀπ' ὅτι τὰ ζῶα στη ζούγκλα. Ὁ νόμος λοιπὸν εἶναι προσωρινός, υπάρχει ἐφόσον υπάρχουν ἄνθρωποι μακριὰ ἀπὸ τὸ Χριστό και ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, και θα υπάρχει ὅσο υπάρχουν αὐτοὶ οἱ ἄνθρωποι, ὄχι για να τοὺς σώσει, ἀλλὰ για να σταματᾷ τὸ κακὸ. Εἶναι ἀναγκαῖο κακὸ ὁ νόμος• τότε μόνον θα λείπει ὁ νόμος, και οἱ ἐξουσίες και οἱ ἀρχές και οἱ ἄνθρωποι θα ζήσουν ἀπόλυτα ἐλεύθεροι, ὅταν ὅλοι γίνουν παιδιά τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὁπότε πια οἱ νόμοι δεν θα χρειάζονται, οἱ φυλακές θα σηκώσουν λευκὴ σημαία, θα υπάρχουν μόνον οἱ κανόνες, οἱ ἐλεύθεροι δείχτες, για ἐλεύθερους ἀνθρώπους. Θα τὰ πούμε βέβαια ἀναλυτικότερα τὴν ἄλλη φορά.

Εἶδαμε ὅτι ὅλα τὰ συστήματα τῶν νόμων, που λέγονται και καθεστῶτα ἀς πούμε, ἢ ἰδεολογίες, ἢ φιλοσοφίες, που ἔχουνε ἐφεύρει οἱ ἄνθρωποι για να κυβερνοῦν τοὺς ἀνθρώπους και για να καταστέλλουν τὸ ἐγκλημα ἢ να προάγουν οἰκονομικά τὶς κοινωνίες, ὅλα αὐτὰ τὰ συστήματα, με ἐπικεφαλῆς βέβαια τὸν μωσαϊκὸ νόμο, διότι λίγο-πολύ ὅλοι οἱ ἄλλοι νόμοι τῶν κρατῶν – και μάλιστα τῶν χριστιανικῶν κρατῶν-, προέρχονται ἀπὸ ἐκεῖ, ἀπ' τὶς δέκα ἐντολές και ἀπὸ τὸν μωσαϊκὸ νόμο, με προσθέσεις ἢ ἀφαιρέσεις ἢ βελτιώσεις. Ὅλα αὐτὰ εἶναι ὑπὸ κατάρρα, βρίσκονται κάτω ἀπ' τὴν κατάρρα και σαν καταραμένα που εἶναι δεν μποροῦν να σώσουν τὸν ἄνθρωπο. Γί' αὐτὸ και ὅταν στηρίζονται στις δυνάμεις τοὺς μόνον ἀποτυγχάνουν και θα ἀποτυγχάνουν βέβαια μέχρις ὀσυντελείας.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ69

Γ.69
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 15-24)

Και η κατάρα όλων αυτών των συστημάτων είναι ότι, παρουσιάζονται σαν σωτήρες της ανθρωπότητας, αλλά *αυτόνομοι* σωτήρες, ανεξάρτητοι από το Χριστό και από την Εκκλησία, καυχώνται ότι μπορούν να σώσουν τους ανθρώπους, με τις δικές τους τις δυνάμεις. Είτε θεοκρατικά είναι τα καθεστώτα, όπως είναι το ιουδαϊκό, ή του Χομεϊνί, είτε οποιοδήποτε άλλο θεοκρατικό καθεστώς, του Καλβίνου δεν ξέρω ποιο, είτε φασιστικά είναι, είτε δημοκρατικά είναι –άθεα δημοκρατικά εννοείται-, είτε μαρξιστικά, είτε σοσιαλιστικά, όλοι θέλουν να σώσουν την ανθρωπότητα και καυχώνται ότι μπορούν να την σώσουν, με τις δικές τους και μόνον δυνάμεις, με την δική τους ιδεολογία και μόνον και με τα δικά τους συστήματα. Γι' αυτό θα 'χετε προσέξει, ότι όλα αυτά τα συστήματα, που υπόσχονται την σωτηρία, έχουνε φτιάξει και ένα δικό τους παράδεισο και πολλά έχουμε ακούσει για τον παράδεισο τον πέρα από το παραπέτασμα, κι απ' τα μικρά μας τα χρόνια.³

Αυτή είναι η κατάρα τους, να σώσουν τον άνθρωπο, χωρίς τον Θεό. Στην πορεία τους αυτή τώρα την αυτόνομη, για την σωτηρία των ανθρώπων, η οποία είναι εγωϊστική –εμείς θα σώσουμε τον κόσμο-, και επομένως είναι εωσφορική, γιατί ο εωσφόρος αυτό ήθελε• ο διάβολος στην Εύα, αυτό είπε, ήθελε να την σώσει από τον Θεό. «Ο Θεός δεν θέλει να σας κάνει θεούς, σας ζηλεύει, εγώ αν μ' ακούσετε θα σας σώσω από το Θεό και θα σας κάνω θεούς.» 'Ηξερε λέει ο Θεός ότι θα γίνετε -αν φάτε απ' αυτό- θα γίνετε και εσείς σαν θεοί και επειδή δεν το θέλει, δεν σας αφήνει. Φάε και θα σωθείς, θα γίνεις και εσύ θεός, θα έχεις καλύτερο Παράδεισο απ' αυτόν και τα λοιπά.

Λοιπόν, είναι εωσφορική αυτή η πορεία όλων των καθεστώτων, δεξιών και αριστερών, όλων αυτών των αθέων καθεστώτων, και στην πορεία τους αυτή, επειδή είναι εγωϊστική, θεωρούν το Χριστό και την Εκκλησία σαν εμπόδιο. Γι' αυτό, όπως πολύ καλά φαίνεται και το βλέπουμε -μόνο τυφλοί δεν το βλέπουν-, όλα ανεξαιρέτως τα συστήματα αυτά, δεξιά, αριστερά, κεντρώα, πράσινα, κόκκινα, κίτρινα, διάφορα, όλα αυτά διώκουν το Χριστό και την Εκκλησία. Συνήχθησαν λέει οι άρχοντες επί τω αυτώ κατά του Κυρίου και κατά του Χριστού αυτού, λέγει ο λόγος του Θεού. Με όλα τα μέσα και τα σύγχρονα και της τεχνολογίας και τα φανερά και τα κρυφά και τα ύπουλα, με τον Τύπο, με την τηλεόραση, με ότι ελέγχουν και όλα τα ελέγχουν, προσπαθούν να βγάλουν το Χριστό, γιατί τον θεωρούν -στην σωτηρία που ετοιμάζουν για τους ανθρώπους-, εμπόδιο. Τον Σωτήρα δηλαδή τον θεωρούν εμπόδιο, στη

³ Η ομιλία είχε γίνει πριν την πτώση του παραπετάσματος

σωτηρία. Αλλά, βγάζοντας το Χριστό και την Εκκλησία την ορθόδοξη, μένουν κάτω απ' την κατάρα και γίνονται κατάρα για την ανθρωπότητα.

Όπως ξέρετε, όλα ανεξαιρέτως τα καθεστώτα, απ' αυτά στενάζει σήμερα η ανθρωπότητα, απ' αυτά υποφέρει, απ' αυτά οι πόλεμοι, απ' αυτά οι σφαγές, απ' αυτά οι πείνες, απ' αυτά η σαπίλα, απ' αυτά τα ναρκωτικά. Όλα βέβαια με τον στόχο να «σώσουν», όπως λένε εντός εισαγωγικών, τον άνθρωπο. Μένοντας λοιπόν υπό *την κατάρα της αυτοσωτηρίας – αυτή είναι η κατάρα του νόμου, ότι νομίζει ότι μπορεί να σώσει τον άνθρωπο, μόνος του*. Μένοντας κάτω από αυτή την κατάρα, διώχνοντας δηλαδή τον Χριστό, μένουμε υπό αυτήν την κατάρα, διότι απ' την κατάρα του νόμου μας αγόρασε μόνον ο Χριστός, όπως θα ακούσουμε μεθαύριο, "εξηγόρασας ημάς εκ της καταράς του νόμου", αυτής της καταράς της αυτοσωτηρίας του εγωϊστή ανθρώπου, "τω τιμίω σου αίματι". Μη δεχόμενοι λοιπόν αυτή την εξαγορά, μένουν και θα μένουν και θα βασανίζονται.

Τώρα θα πει κανείς, στόχος πρέπει της Εκκλησίας είναι να καταργηθούν οι νόμοι και τα συστήματα και το κράτος; Όχι. *Και ναι και όχι*. Θα το δούμε τώρα *γιατί και ναι και όχι*. Ο Παύλος συσταίνει υπακοή στους νόμους, ενώ απ' την άλλη μεριά εμφανίζεται ως άνομος, μη ως άνομος λέει Θεώ, αλλ' εν νόμω Χριστώ, και ως άνθρωπος για τον οποίο δεν υπάρχει νόμος, " Δικαίω νόμος ού κείται " και όλα τα οποία ακούσαμε και θα ακούσουμε. Επομένως και η Εκκλησία θέλει να καταργηθούν, αλλά και δεν δίνει ψήφο να καταργηθούν όλα, αυτοστιγμεί και να έλθει σήμερα αναρχία, διότι ξέρει ότι αυτή είναι η καταστροφή. Βραχυπρόθεσμα λοιπόν η Εκκλησία δεν ζητάει την κατάργηση των νομικών καθεστώτων, δηλαδή των κρατών, των κυβερνήσεων, των στρατών, της αστυνομίας, αλλά *την ζητάει μακροπρόθεσμα*. Να έρθει μια τέτοια καλλιέργεια της ανθρωπότητας, να έρθει μια τέτοια αλλαγή του ανθρώπου σε θεάνθρωπο, οπότε οι νόμοι και τα κράτη θα μπόυνε στην άκρη• αυτός είναι ο στόχος.

Ελπίζει δηλαδή η ορθόδοξη και η Εκκλησία μας ότι κάποτε οι κρατούντες – οποιοδήποτε και αν είναι αυτοί και σε οποιοδήποτε καθεστώ και αν ισχύουν-, ότι θα το καταλάβουν και αντί να κυνηγούν τον Χριστό, την Εκκλησία και το αίμα του Χριστού, θα την αγκαλιάσουν κάποτε την Εκκλησία, θα ανοίξουν ίσως τα μάτια τους και όταν την αγκαλιάσουν τότε η επίδραση των νόμων, αντί να είναι καταραμένη θα είναι ευεργετική, διότι θα εμποδίζει το έγκλημα, θα εμποδίζει την εκμετάλλευση, χωρίς να έχει όμως επάνω της κατάρα, διότι θα καλύπτεται από το αίμα του Χριστού. Και (*δεν ακουγεται η λέξη*) θα προχωρεί, όταν καταργήσει όλους τους κακούς, το κράτος και τους νόμους, αλλά με την ευλογία της Εκκλησίας, η οποία δεν επεμβαίνει στα κρατικά και στα νομικά, ούτε δέχεται τους νόμους ανέχεται τους νόμους.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ70

Γ.70
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 15-24)

Θα καταργήσει τους κακούς, όπως ένα οποιοδήποτε καθεστώς νομικό, τους παραβάτες, τους εκμεταλλευτές, τους λύκους της κοινωνίας, οπότε όταν καταφέρουν τα κράτη, υπό την ευλογία βέβαια της Εκκλησίας, να καταργήσουν όλα αυτά για τα οποία υπάρχουν, τότε δεν θα'χουν και λόγο υπάρξεως και έτσι θα φύγουν σιγά-σιγά απ' τη μέση, θα *αυτοκαταργηθεί* ο νόμος, όταν όλοι γίνουν χριστιανοί, όταν δηλαδή ο νόμος εξοντώσει τους κακούς, και *θα το καταφέρει όταν φύγει από την κατάρα του νόμου*, την οποία μας αγόρασε ο Χριστός και τότε δεν θα'χουν λόγο υπάρξεως και τότε *θα καταργηθούν, θα αυτοκαταργηθούν.*

Δηλαδή είναι εκείνο που ονειρεύεται ο Μαρξ, που το λέει *αταξική κοινωνία*, ότι μετά από τη δικτατορία λέει του προλεταριάτου –και έχει λόγους ιστορικούς να το λέει-, θα έλθει μία κοινωνία που δεν θα'χει πίεση, δεν θα'χει βία, είναι η λεγόμενη αταξική κοινωνία, δεν θα'χει τάξεις, δεν θα'χει εκμεταλλευτές. Αλλά αυτό δεν επιτυγχάνεται διά του νόμου• όταν λες με τον νόμο -και σκληρύνοντας τους νόμους και επιβάλλοντας δικτατορίες-, θα φέρω την κοινωνία της ελευθερίας, αυτό είναι αντίφασις, αυτό είναι παραλογισμός, δεν επιτυγχάνεται. Είναι σαν να λες, όπως το λένε πολλοί, βάζω την δικτατορία για να υποστηρίξω την δημοκρατία. Το τέλος μιας δικτατορίας σκληρής, θα είναι λέει μια δημοκρατία. Αλλά αυτό ποτέ δεν έγινε στην πράξη, διότι μια δικτατορία διαρκώς σκληραίνει την στάση της, και δεν οδηγεί σε δημοκρατία. Έτσι και ένα καθεστώς νόμων, ας είναι οποιοδήποτε, θες μαρξιστικό να το πεις, θες φασιστικό να το πεις, εφόσον βρίσκεται κάτω απ' την κατάρα του νόμου, με την κατάρα δεν πρόκειται να φέρει αταξική κοινωνία. Μόνο το αίμα του Χριστού, μπορεί να φέρει την αταξική λεγόμενη κοινωνία –αν το αγκαλιάσουν αυτοί και όχι να το κυνηγούν-, οπότε πλέον βέβαια θα αυτοκαταργηθούν όλα και θα είναι οι πάντες ελεύθεροι. *Αυτό είναι το τραγικό της ιστορίας, ότι θέλουν χωρίς τον Χριστό να επιτύχουν, αυτό που μόνο με τον Χριστό και με το αίμα του Χριστού μπορούν να το επιτύχουν και αποτέλεσμα είναι να σφαγιάζεται η ανθρωπότης και να κινδυνεύουμε από στιγμή σε στιγμή να εξαφανιστούμε.*

Τώρα μπήκαμε στον 15ο στίχο και διαβάσαμε το παράδειγμα εκείνο, που αναφέρει προς τους Εβραίους περισσότερο, αλλά και προς όλους ημάς• για τους εθνικούς βέβαια δεν το αναφέρει, διότι δεν ήξεραν την Παλαιά Διαθήκη, επειδή μιλάει με βάση την Παλαιά Διαθήκη αναφέρεται κυρίως στους πατριώτες του τους Εβραίους και τους ψευδαδέλφους, αλλά και στους Γαλάτες οι οποίοι ήτανε ιουδαϊκής καταγωγής, χωρίς βέβαια να αποκλείει και τους άλλους. Διαβάσαμε λοιπόν τα εξής, σχετικά με την εξήγηση που δίνει στην περίπτωση του Αβραάμ και την εφαρμόζει στην ελευθερία, την πανανθρώπινη βέβαια. Λέγει εκεί, «Άδελφοί, κατά άνθρωπον λέγω· όμως ανθρώπου κεκυρωμένην διαθήκην οὐδεὶς ἀθετεῖ ἢ ἐπιδιατάσσεται.» Θα σας

φέρω λέει ένα ανθρώπινο παράδειγμα, το οποίο ξέρετε: την διαθήκη, λέει, του ανθρώπου, που ξέρουμε καλά και από τους νόμους ότι μια διαθήκη ανθρώπου ο οποίος πέθανε και την ανεγνώρισε το δικαστήριο, αυτή κανείς δεν μπορεί μετά, ούτε να την ακυρώσει εφόσον πέθανε. μόνο ο ίδιος που την έγραψε μπορούσε να την ακυρώσει, αλλά αφού αυτός πέθανε και το δικαστήριο την ανεγνώρισε, δεν παίρνει ούτε προσθήκη ένα γράμμα μέσ' την διαθήκη, ούτε μπορείς να σβήσεις μία λέξη, είναι ακλόνητη και είναι ανθρώπινη, λέει.

Όταν αυτό συμβαίνει για ανθρώπινα πράγματα, δηλαδή για διαθήκες, πολύ περισσότερο για την διαθήκη του Θεού θα συμβαίνει αυτό. Παίρνει παράδειγμα από την ανθρώπινη διαθήκη και λέει στο 16, «τῷ δὲ Ἀβραάμ ἐρρέθησαν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ». Ἔχουμε τώρα λέει μια διαθήκη, που δόθηκε από τον Θεό στον Αβραάμ και στο σπέρμα αυτού, δηλαδή στον Ισαάκ και τους απογόνους βέβαια του Ισαάκ. «οὐ λέγει, καὶ τοῖς σπέρμασιν, ὡς ἐπὶ πολλῶν, ἀλλ' ὡς ἐφ' ἑνός, καὶ τῷ σπέρματί σου, ὅς ἐστι Χριστός». Για να μην λέει μπερδευτείτε, εσείς που διαβάζετε, δεν λέει στα σπέρματα, δηλαδή σε όλους τους απογόνους του Αβραάμ έκανε την διαθήκη, αλλά μόνον στο ένα, στον Ισαάκ και στο σπέρμα του, δηλαδή στον ένα απόγονό του, που είναι βέβαια ο Χριστός. Και αυτό το λέγει για να μην παρασυρθούν, επειδή ο Αβραάμ είχε και άλλο παιδί, τον Ισμαήλ, ο οποίος είναι γενάρχης των Αγαρηνῶν και των άλλων Ἰδουμαίων και ίσως μερικοί να λέγανε, να και σε εμάς έχει δοθεί η επαγγελία. Γι' αυτό δεν λέει τοις σπέρμασι, στους απογόνους του, αλλά στον ένα απόγονό του λέει.

Στο 17ο, «τοῦτο δὲ λέγω» σας λέω μόνον αυτό από το παράδειγμα που σας έφερα, «διαθήκην προκεκυρωμένην ὑπὸ τοῦ Θεοῦ εἰς Χριστὸν» και αυτή την διαθήκη που την έδωσε ο Θεός πολύ πριν από τον Μωσαϊκό νόμο, 430 χρόνια, την εσφράγισε ο Θεός για τον Χριστό και μόνον, αυτή την επαγγελία προεπικυρωμένη, «ὁ μετὰ ἔτη τετρακόσια καὶ τριάκοντα γεγονώς νόμος» ο νόμος του Μωϋσή που ήρθε ύστερα από 430 χρόνια «οὐκ ἀκυροῖ, εἰς τὸ καταργῆσαι τὴν ἐπαγγελίαν.» δεν μπορεί να την αλλάξει. Όταν λέει στα ανθρώπινα πράγματα, στις διαθήκες τις ανθρώπινες, δεν μπορεί κανείς να αλλάξει μια διαθήκη, πως μπορεί τώρα, ύστερα ο νόμος που ήρθε 430 χρόνια αργότερα να αλλάξει έστω το ελάχιστο απ' αυτή την διαθήκη, η οποία λέγει πως θα σωθεῖ ο άνθρωπος, πως θα σωθεῖ από τον Χριστό και όχι από τον μωσαϊκό νόμο, που επέμεναν βέβαια οι εχθροί του.

Στο 18^ο: «εἰ γὰρ ἐκ νόμου ἡ κληρονομία,» αν ήτανε να κληρονομήσουμε την Βασιλεία του Θεού, δηλαδή την σωτηρία, από τον νόμο τον μωσαϊκό ή και από κάθε νόμο να σωθούμε αν ήταν δυνατόν, «οὐκέτι ἔξ ἐπαγγελίας.» δεν θα ήταν ανάγκη να δώσει αυτήν την συμφωνία, αυτή την επαγγελία για τον Χριστό ο Θεός• «τῷ δὲ Ἀβραάμ δι' ἐπαγγελίας κεχάρισται ὁ Θεός.» αλλά την σωτηρία ο Θεός την έδωσε στον Αβραάμ με υπόσχεση, με συμφωνία, με διαθήκη και όχι με νόμο. Είναι γνωστό ότι ο Αβραάμ δεν είχε ιδέα από τον μωσαϊκό νόμο, πολύ αργότερα έγινε.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ71

Γ.71
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 15-24)

19ο «Τί οὖν ὁ νόμος;» τι να πούμε λοιπόν λέει; Τι είναι ο νόμος λοιπόν, γιατί δόθηκε ο νόμος; «τῶν παραβάσεων χάριν προσετέθη,» για τους κακούς, τους παραβάτες μπήκε ο νόμος, τους εγκληματίες, το' παμε πριν «ἄχρις οὔ ἔλθη τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται,» μέχρις ότου έλθει ο Χριστός, δηλαδή ο απόγονος ο ένας του Αβραάμ, αυτό θα πει το σπέρμα του, «διαταγείς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου.» Μέχρις ότου έλθει ο απόγονος, χάριν του οποίου είχαν δοθεί οι επαγγελίες. Το δι' ἀγγέλων εν χειρὶ μεσίτου, θα το δούμε σε λίγο, διότι οι επαγγελίες –θέλει μάλλον να πει εδώ-, δεν το εξηγεί εδώ, αλλά αυτό θέλει να πει, ότι αυτή τη συμφωνία που έκανε ο Θεός με τον Αβραάμ, η επαγγελία για τον Χριστό, (θα σας διαβάσω αμέσως από την Γένεση,) δεν την είπε κατ' ευθείαν ο Θεός με το στόμα του, δεν εμφανίστηκε προσωπικά, αλλά του την έστειλε δι' ἀγγέλου, αυτό θα πει δι' ἀγγέλων εν χειρὶ μεσίτου.

20ο “ὁ δὲ μεσίτης ἐνός οὐκ ἔστιν, ὁ δὲ Θεός εἷς ἔστιν.” Μεσίτης λοιπόν ήτανε, ο ἀγγελος μεταξύ Θεοῦ. Αλλά όταν μεσιτεύει κάποιος,- οι ἀγγελοι που πήγαν την συμφωνία, την επαγγελία, που θα διαβάσουμε σε λίγο,- δεν μπορεί να' ναι μεταξύ ενός. Ο ένας είναι ο Θεός βέβαια, λέει, οι ἀγγελοι φέρανε την επαγγελία στον Αβραάμ, ο άλλος ποιος είναι; Ο άλλος είναι ο Αβραάμ και βέβαια οι απόγονοι του Αβραάμ.

21ο «ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ;». Τότε τι θα πούμε; Ο νόμος εδόθηκε για να πολεμήσει, να έρθει σε σύγκρουση, να καταστρέψει, να νικήσει τις επαγγελίες του Θεοῦ, την συμφωνία, την διαθήκη του Θεοῦ; Καλά, λέει, ο νόμος δεν εδόθηκε για να σωθούν οι άνθρωπο. Αλλά όταν λέει ότι όποιος τηρήσει αυτά που λέει ο νόμος, θα σωθεί από αυτά –έτσι λέει ο νόμος- άρα αν κάποιος σωθεί απ' τον νόμο, αυτός ήρθε κόντρα. Δηλαδή χαλάει την σωτηρία που δίνει ο Θεός. Πως λοιπόν ο νόμος, λέει, θα' ρθει αντίπαλος;

Ο Θεός έδωσε και την συμφωνία στον Αβραάμ- δια της οποίας θα' ρθει ο Χριστός και η σωτηρία- ο Θεός έδωσε και τον μωσαϊκό νόμο. Έδωσε δυο πράγματα αντίθετα ο Θεός, που το ένα πολεμάει το άλλο; αυτό ρωτάει εδώ. «Ὁ οὖν νόμος κατὰ τῶν ἐπαγγελιῶν τοῦ Θεοῦ; Μὴ γένοιτο.» δεν είναι έτσι λέει, μην το νομίσετε αυτό. «εἰ γὰρ ἐδόθη νόμος ὁ δυνάμενος ζωοποιῆσαι,» αν ήταν δυνατόν, αν είχε δοθεί νόμος τέτοιος, που να μπορούσε να ζωοποιήσει έστω και έναν άνθρωπο, «ὄντως ἂν ἐκ νόμου ἦν ἡ δικαιοσύνη.» τότε θα λέγαμε ότι *μπορεί* ο νόμος να σώζει ανθρώπους και να' ναι *ενάντιος* στην επαγγελία, στις συμφωνίες, στη διαθήκη του Αβραάμ. Αλλά ο νόμος γιατί δόθηκε, λέει. Ούτε ένας δεν σώθηκε και δεν ήταν δυνατόν να σωθεί.

22ο «ἀλλὰ συνέκλεισεν ἡ γραφή τὰ πάντα ὑπὸ ἁμαρτίαν, ἵνα ἡ ἐπαγγελία ἐκ πίστεως Ἰησοῦ Χριστοῦ δοθῇ τοῖς πιστεύουσι.» Αλλά ο νόμος δόθηκε για να μας κλείσει όλους κάτω από την ενοχή, κάτω από την αμαρτία, για να

νοιώσουν οι άνθρωποι τα χάλια τους, αφού κανένας δεν θα μπορούσε να τον εφαρμόσει, και όταν μαζευτούμε όλοι απελπισμένοι, στην μάντρα που θα μας βάλει ο νόμος την κεκλεισμένη, τότε να λαχταρίσουμε τον Χριστό, την μέλλουσα πίστη, *αποκαλυφθῆναι*, να περιμένουμε να δούμε. Και -είπανε ⁴ βέβαια - η προ Χριστού ανθρωπότητα, λαχταρούσε, πότε θα αποκαλυφθεί αυτός ο ένας. Και οι Εβραίοι και οι ξένοι και ο Σωκράτης ξέρουμε πόσο είχε γράψει γι' αυτόν τον αναμενόμενο, χωρίς να τον ξέρει. *Αυτό* λοιπόν έκανε, λέει, ο νόμος, και ο μωσαϊκός και κάθε νόμος. *Να δείξει στους ανθρώπους ότι είναι χάλια, ότι δεν μπορούν να εφαρμόσουν τίποτα και να λαχταρίσουν πότε θα' ρθει ο Χριστός, δηλαδή προετοίμασε τον κόσμο για τον Χριστό.*

23ο «Πρὸ δὲ τοῦ ἔλθειν τὴν πίστιν» προτού δε ἔλθει ο Χριστός δηλαδή, «ὕπὸ νόμον ἔφρουρούμεθα» ο νόμος μας είχε μαντρώσει, μας φρουρούσε, «συγκλεκλεισμένοι εἰς τὴν μέλλουσαν πίστιν ἀποκαλυφθῆναι.» ὥστε να περιμένουμε, μαντρωμένοι ἀπὸ τον νόμο, την πίστη, δηλαδή τον Χριστόν. Και βγάνει το συμπέρασμα ἀπὸ αὐτὰ που εἶπε,

24ο «ὥστε ὁ νόμος παιδαγωγὸς ἡμῶν γέγονεν εἰς Χριστόν,» γι' αὐτὸ λέει δόθηκε ο νόμος. *Ὅχι για σωτήρας* –και κάθε νόμος-, *ἀλλὰ για παιδαγωγός* που παιδαγωγεί, τους ανθρώπους για να δεχθoύν τον Χριστόν. «ἵνα ἐκ πίστεως δικαιωθῶμεν» για να δεχθoύμε τον Χριστό μετὰ με πίστη και να δικαιωθoύμε. Αὐτὸ ἦτανε το κομμάτι που διάβασα και προχθές και το ξαναδιάβασα και τώρα. Τι θα λέγαμε ἐπάνω σ' αὐτὰ;

Πρῶτα ὅτι χρησιμοποίησε το παράδειγμα ἐκεῖνο το ἀνθρώπινο της διαθήκης. Το δεύτερο που θα θέλαμε να πoύμε, ἢ μάλλον πρῶτο εἶναι ὅτι ο νόμος ἀπέτυχε να σώσει τους ἀνθρώπους, και κάθε νόμος. Αλλὰ η ἀποτυχία του νόμου δεν εἶναι δυστύχημα για την ἀνθρωπότητα ἀνεπανόρθωτο, γιατί; Διότι η πίστη στη διαθήκη, η συμφωνία με την ὁποία ο Θεός μας σώζει και θα μας σώσει, εἶναι *προηγούμενη* του νόμου, εἶναι ἀρχαιότερη, και *επομένως αὐτὴ ἡ διαθήκη ἰσχύει και ὄχι ἡ ἄλλη, που ἤρθε μετὰ ἀπὸ τον νόμον.* Και αν καταργηθεῖ ο νόμος δεν μας νοιάζει, διότι ο νόμος δεν εἶναι ἀρχαιότερος, ὥστε να κινδυνεύουμε να χάσουμε. Η πίστις εἶναι η ἀρχαιότερη που ἰσχύει και αὐτὴ ὑπάρχει, δεν καταργήθηκε αὐτὴ, αὐτὸ λέει, δεν μπορεί να την καταργήσει, ὅπως δεν καταργεῖται βέβαια και στις ἀνθρώπινες διαθήκες. Αὐτὴ την διαθήκη του Αβραάμ προς τον Θεόν, που εἶπε πριν, *οὗ ἔλθη τὸ σπέρμα ᾧ ἐπήγγελται, διαταγεῖς δι' ἀγγέλων ἐν χειρὶ μεσίτου,* αὐτὴ την διαθήκη, την συμφωνία, η ὁποία ἰσχύει ἀκόμα σήμερα, -παρόλο ὅτι καταργήθηκε ο νόμος, διότι ο νόμος ἦτανε κάτι το παρέμβλητο για παιδαγωγός, το προσωρινὸ δηλαδή,- θα την βρούμε αν θέλετε, θα την βρεῖτε στην Γένεση, στο 22ο κεφάλαιο κβ', 15-18. Εκεί εἶναι αὐτὰ που λέει ο Παῦλος για τον Αβραάμ, τη συμφωνία που ἔκανε ο Θεός, τη διαθήκη, με την ὁποία και σήμερα και πάντοτε σωζόμαστε.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ72

⁴ Εννοεῖ γράμμανε και ἀφορὰ αὐτὸ που λέει στη συνέχεια για του Εβραίους και το Σωκράτη.

Γ.72
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 15-24)

«*καί ἐκάλεσεν ἄγγελος Κυρίου τὸν Ἀβραάμ δεύτερον*» το πρώτο (ενν.την πρώτη φορά) που τον κάλεσε ο άγγελος τον Αβραάμ, ήταν όταν τον σταμάτησε για να μην σφάξει τον γιό του, γι' αυτό λέει τώρα δεύτερον• το πρώτο ήταν που του είπε, Αβραάμ, Αβραάμ, μην βάλεις χέρι στο παιδί σου, σου ἔχω κριάρι, εν φυτώ Σαβέκ. Σαν να του ἔλεγε βέβαια τότε και να το σφάξεις το παιδί σου, δεν πρόκειται να ωφελήσει τίποτα το αίμα που θα χυθεί, διότι είναι αμαρτωλός άνθρωπος, και δεν σώζει, μόνο ένας είναι εκείνος που θα σώσει, και τον σταμάτησε και του ἔδωσε το κριάρι, αυτά που ξέρουμε. Αυτή ήταν η πρώτη φορά που του μίλησε ο άγγελος.

Αμέσως όμως μετά την θυσία, επειδή ο Θεός είδε την πίστη του Αβραάμ, ότι και τον γιό του δεν τον λυπήθηκε και ήταν έτοιμος να τον σφάξει –και στην ουσία με την πρόθεση τον ἔσφαξε, διότι αν δευτερόλεπτα αργούσε ο άγγελος, το παιδί θα ήταν σφαγμένο. Ο Θεός είναι καρδιογνώστης, ἔξερε ότι ο Αβραάμ δευτερόλεπτα μετά θα τον είχε σφάξει τον γιό του, οπωσδήποτε. Επομένως ἔτανε σαν να τον είχε σφάξει. Ευχαριστήθηκε ο Θεός, γιατί είδε πόση πίστη είχε ο Αβραάμ, και αφού πέρασε αυτό, επήρε το κριάρι ο Αβραάμ, ἔκανε την θυσία εκεί επάνω στο λόφο και τελείωσε η θυσία μαζί με τον Ισαάκ, τότε στέλνει πάλι αγγέλους.

Αυτό είναι που λέει, *δι' αγγέλων εν χειρί μεσίτου*, οι άγγελοι ἔκαναν τον μεσίτη εκείνη την ώρα. Του στέλνει αγγέλους, διότι ο Θεός δεν ἔταν δυνατόν να εμφανιστεί προσωπικώς• είχε πει αλλού ο ίδιος ότι, -πριν ἔλθει ο Χριστός μας που ἔκανε δυνατό να δουν οι άνθρωποι τον Θεό,- αν εγώ λέει εμφανιστώ πουθενά και δει άνθρωπος το πρόσωπό μου, δεν είναι δυνατόν να ζήσει. *οὐ γάρ μὴ ἰδῆ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπόν μου καὶ ζήσεται*, θα εξαφανιστεί, θα γίνει σκόνη, γι' αυτό μιλούσε δι' αγγέλων, γι' αυτό λοιπόν του ἔστειλε και ἔκάλεσεν άγγελος Κυρίου τον Αβραάμ, -δεύτερον τώρα-, μετά την θυσία, αφού τελείωσε η θυσία του κριαριού, «*ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, λέγων*» και του εἶπε.

Εδώ είναι η διαθήκη: «*κατ' ἑμαυτοῦ ὥμοσα*,» ορκίζομαι λέει, αλλά που ορκίζομαι, που μπορεί να ορκιστεί ο Θεός, υπάρχει τίποτε ανώτερο από τον Θεόν για να ορκιστεί; Γι' αυτό λέει ορκίζομαι στον εαυτόν μου, -δηλαδή στην ουσία δεν ορκίζεται ο Θεός-, αλλά επειδή οι άνθρωποι ἔτανε μαθημένοι τότε να πιστεύουν σε ὅρκους, χρησιμοποιεἶ αυτό το σχήμα που δεν λέει τίποτα, ορκίζομαι στον εαυτόν μου, δηλαδή εγώ να τιμωρήσω τον εαυτόν μου, όταν παραβῶ τον ὅρκο, αυτό δεν λέει τίποτα, αλλά είναι μια ανθρωπομορφική ἔκφραση, για να ἔχει περισσότερη βαρύτητα στον Αβραάμ, που ἔταν και αυτός μαθημένος με ὅρκους. «*Κατ' ἑμαυτοῦ ὥμοσα*», το λέει πολλές φορές αυτό ο Θεός στην Παλαιά Διαθήκη, σαν σχήμα λόγου, για να πιστεύουν οι άνθρωποι. «*λέγει Κύριος, οὐ ἔνεκεν ἐποίησας τὸ ρῆμα τοῦτο*,» διότι εσύ ἄκουσες αυτό που σου ζήτησα, να σφάξεις τον Αβραάμ και το ἔκανες τον λόγο που σου

ζήτησα πράξη, εποίησας το ρήμα τούτο, *«καί ούκ έφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ αγαπητοῦ δι' ἐμέ,»* και δεν λυπήθηκες τον αγαπητό σου υιο τον Ισαάκ για μένα, για χατήρι μου, ειπε ο Θεός δι' αγγελου, 17 *«ἤ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε,»* ορκίζομαι –το μην είναι του ορκου λόγια-, θα σε ευλογήσω και για να φανεί καλά ότι θα έχεις την ευλογία μου, το λέει δυο φορές, είναι ένα σχήμα ρητορικό, που είναι πολύ πιο ισχυρό από το απλώς, θα σε ευλογήσω. *Ευλογῶν ευλογήσω σε*, πολλαπλή ευλογία θα σου δώσω, γι' αυτό και ο Παράδεισος είναι οι κόλποι του Αβραάμ, όπως ξέρουμε, και όλοι εκεί πηγαίνουμε. Τόσο πολύ ευχαρίστησε τον Θεόν αυτή η θυσία που έκανε, και του λέει ευλογῶν ευλογήσω σε, *«καί πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου,»* θα αποκτήσεις πολλούς απογόνους βέβαια, *«ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης.»*. Αλλά δεν φτάνει μόνον αυτό, ότι θα γίνουν πολλοί οι απόγονοί σου διά του Ισαάκ λέει, *«καί κληρονομήσει τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων»*, ούτε αυτό είναι τίποτα σπουδαίο, το ότι θα κατακτήσεις όλη αυτή τη γη εδῶ πέρα της επαγγελίας, που τώρα δεν έχεις δικαίωμα σε τίποτα, αλλά το κυριότερο είναι στο 18ο *«καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου»*, το ένα δηλαδή, τον απόγονό σου και εδῶ απόγονος βέβαια είναι ο Χριστός, θα ευλογηθούν λέει στον απόγονό σου τον Χριστό, *«πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς,»*, όλη η οικουμένη θα βρει την ευλογία και την σωτηρία, *ὄχι ἀπ' τον νόμο τον μωσαϊκό, ἀλλά ἀπό το σπέρμα, δηλαδή ἀπό τον Χριστόν, «ἀνθ' ὧν ὑπήκουσας τῆς ἐμιῆς φωνῆς.»*, γιατί άκουσες χωρίς αντίρρηση την δική μου την φωνή, να θυσιάσεις το παιδί σου.

Αυτή είναι η διαθήκη, η συμφωνία, στην οποία διαρκῶς αναφέρεται ο Παύλος και την κατακυρώνει σαν πολύ σπουδαιότερη και αρχαιότερη και υπογεγραμμένη, από τον νόμον. *Ο νόμος μπορεί να καταργηθεί και καταργείται με τον Χριστόν, αλλά αυτή η συμφωνία δεν θα καταργηθεί ποτέ, διότι είναι η συμφωνία που μας φέρνει τον Χριστόν.* Αυτό είναι το κείμενο της επαγγελίας, για την οποία τόσο πολύ μιλάει ο Παύλος.

Αυτά όλα λέει γινόσαντε, το ότι μας είχε κλείσει ο νόμος, μας είχε μαντρώσει ο νόμος, ήταν ο παιδαγωγός ο νόμος. Και καταλαβαίνετε τώρα ο παιδαγωγός, και τώρα αλλά παλαιότερα, είχε μια βέργα στο χέρι, μια ράβδο• παλαιά δε έπεφτε πολύ ξύλο. Όστε και ο νόμος ξύλο έδινε, έτσι με αυτή την εικόνα του παιδαγωγού τον δίνει ο Παύλος τον νόμο και –όπως ξέρετε- ο νόμος έχει πολύ ξύλο μέσα και πολλές εκτελέσεις διέθετε τότε. Αυτά όλα λέει, μέχρι που ίσχυε ο νόμος, δηλαδή από τον Μωϋσή, μέχρι την γέννηση του Χριστού. Μας είχε κλείσει, είμαστε μαντρωμένοι, ήτανε παιδαγωγός, κανείς δεν μπορούσε να τον εφαρμόσει, μάθαμε τα χάλια μας, ενοιώσαμε ενοχή, είδαμε ότι δεν είμαστε τίποτα και φτάσαμε μέχρι τον Χριστό, *ὄλη η ἀνθρωπότητα και λαχτάρησε να δει τον Χριστό.* Και τώρα μιλάει για την περίοδο, από τον Χριστό και πέρα, στον 25, 26, 27, 28 και 29 στίχο, τους οποίους θα διαβάσω τώρα, μιλάει για την περίοδο που ζούμε τώρα, της πίστεως, δηλαδή την χριστιανική εποχή.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ73

Γ.73
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (3. 25-29)

ΚΕΙΜΕΝΟ

25 *έλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγὸν ἔσμεν.*
26 *πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἔστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ·*
27 *ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε.*
28 *οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἔστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.*
29 *εἰ δὲ ὑμεῖς Χριστοῦ, ἄρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα ἐστὲ καὶ κατ' ἐπαγγελίαν κληρονόμοι.*

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

25 *Από τότε δε που ήλθεν αυτή η πίστις, που ήλθε δηλαδή ο Χριστός, ο οποίος δια της πίστεως εις αυτόν μας δίδει την δικαίωσιν, δεν είμεθα πλέον κάτω από τον παιδαγωγόν, δηλαδή κάτω από τον Νομον.*
26 *Διότι ὅλοι είσθε υιοί του Θεού δια της πίστεως στον Ιησοῦν Χριστόν,*
27 *επειδή ὅσοι έχετε βαπτισθή στο ὄνομα του Χριστού και ομολογεíte έτσι αυτόν Σωτήρα, εφορέσατε τον Χριστόν και ενωθήκατε με αυτόν.*
28 *Δι' αυτό και εις την νέαν κατάστασιν, εις την βασιλείαν του Χριστού, δεν υπάρχουν διαφραί εθνικότητος, τάξεως και φύλου. Δεν υπάρχει Ιουδαίος ούτε Ἕλλην, δεν υπάρχει δούλος ούτε ελεύθερος, δεν υπάρχει ἄρσεν και θύλυ, διότι ὅλοι σεις είσθε ένας νέος άνθρωπος και νέος οργανισμός, δια μέσου του Ιησοῦ Χριστού.*
29 *Εάν δε σεις οι εθνικοί, που επιστεύσατε, ανήκετε στον Χριστόν, ἄρα είσθε πνευματικοί απόγονοι του Αβραάμ και σύμφωνα με την υπόσχεσιν, που ο Θεός έδωσεν εις αυτόν, κληρονόμοι των ευλογιών.*

Λέει λοιπόν εκεί, στον στίχο 25, «έλθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγὸν ἔσμεν.» Μόλις ήλθε λέει η πίστις, δηλαδή ο Χριστός και έγινε η Εκκλησία, πάσαμε να είμαστε κάτω από τον παιδαγωγό, κάτω απ' τη ράβδο και έτσι είναι αγαπητοί. Σήμερα βλαστημούν οι άνθρωποι και αμαρτάνουν και υβρίζουν τον Θεόν, χωρίς να φοβώνται, γιατί έφυγε η ράβδος του μωσαϊκού νόμου. Πού τολμούσε παλαιά κανείς να στραφεί κατά του Θεού, εδώ ὅπως είπα και ἄλλη φορά κατά λάθος πιάσανε την Κιβωτό της Διαθήκης και πέσανε νεκροί.

Άλλους η γη τους κατέπινε, αμάρταναν και πέφτανε φίδια και δεν αφήνανε τίποτα ὄρθιο, ἄγγελοι σκοτώνανε -20 χιλιάδες σκότωσαν- τότε ήτανε ο παιδαγωγός, ήτανε το ξύλο, ήτανε ο νόμος. Τώρα που ἴρθε ο Χριστός, ειρήνευσαν τα πάντα και ήρθε η Χάρις και ο άνθρωπος –αν αυτό δεν το καταλάβει-, αμαρτάνει χειρότερα και είναι υπό περισσότερο κίνδυνο, τώρα που δεν τρώει ξύλο. «*Ελθούσης δὲ τῆς πίστεως οὐκέτι ὑπὸ παιδαγωγὸν*

έσμεν», έφυγε ο παιδαγωγός, ο νόμος από τη μέση. Τι θέλετε τώρα εσείς να ξαναβάλετε στο κεφάλι σας παιδαγωγό; σαν να τους λέει. Αυτοί θέλανε τώρα να αρχίσουν να περιτέμνονται, να εφαρμόζουν πάλι τον μωσαϊκό. Δηλαδή θέλετε ξύλο, σαν να τους λέει; Αφού ο Χριστός έβγαλε τον παιδαγωγό και μας άφησε ελεύθερους, θέλετε να μπείτε και να τρώτε ξύλο πάλι; Αυτό εννοεί, *ούκέτι υπό παιδαγωγόν έσμεν*, δεν έχουμε καμιά δουλειά με τον νόμο τον μωσαϊκό.

Και να σκεφτούμε ότι αυτά τα λέει ο Παύλος, που για να εφαρμοστεί αυτός ο νόμος και για να υποστηρίξει αυτόν τον νόμο, πριν απ' την Δαμασκό, έφτανε μέχρι φόνου, μέχρι αιμάτων. Έκανε σαν μαινόμενος, για να υποστηρίξει αυτόν τον νόμο. Τώρα ο ίδιος είναι που τον πολεμάει και αυτό θα 'πρεπε να λέει πολλά στους Γαλάτες που είχανε τυφλωθεί.

26ο *«πάντες γάρ υιοί Θεοῦ έστε διά τῆς πίστεως έν Χριστῷ Ἰησοῦ»* τώρα που 'ρθε ο Χριστός λέει, δεν είστε πια παιδαγωγούμενοι δούλοι, κατά τον νόμο, αλλά είστε παιδιά του Θεού. Πως όμως παιδιά του Θεού; Διά της πίστεως εν Χριστῷ Ἰησοῦ, με το αίμα του Ἰησοῦ Χριστοῦ αλλάζει το αίμα σας και γινόσαστε παιδιά του Θεού.

27ο *«όσοι γάρ εἰς Χριστόν έβαπτίσθητε»* γιατί όποιος βαφτίζεται λέει στον Χριστό, *«Χριστόν ένεδύσασθε.»* αυτό που λέμε και στην βάπτιση. Ντύνεται τον Χριστόν, ενώνεται με τον Χριστόν, και πλέον δεν είναι παιδαγωγούμενος δούλος υπό ράβδον, αλλά είναι αδελφός του Χριστοῦ πλέον και παιδί του Θεού.

28ο *«ούκ ένι Ἰουδαῖος οὔδ' Έλλην, οὔκ ένι δοῦλος οὔδ' έλεύθερος, οὔκ ένι ἄρσεν καί θήλυ· πάντες γάρ ύμεῖς εἶς έστε έν Χριστῷ Ἰησοῦ.»* Τώρα λέει και μόνον τώρα, όταν γίνετε παιδιά του Θεού και μόνον τότε, όταν δηλαδή φύγει ο παιδαγωγός, ο νόμος, και είμαστε όλοι στην υιοθεσία, τότε δεν υπάρχει φυλετική διάκρισις, ούτε Ιουδαίος, ούτε Έλληνας, ούτε μαύρος, ούτε λευκός, αυτό εννοεί εδώ. Ούκ ένι δοῦλος οὔδ' έλεύθερος, πάει η δουλειά, αλλά πότε; όταν γίνουμε παιδιά του Θεού καταργείται η δουλειά. Ούκ ένι δοῦλος οὔδ' έλεύθερος, τότε η δουλειά ήταν καθεστώς• <ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΣΣΕΤΑΣ> *πάντες γάρ ύμεῖς εἶς έστε έν Χριστῷ Ἰησοῦ.*

29ο, *«εἰ δέ ύμεῖς Χριστοῦ»*, εάν σεις λοιπόν είστε του Χριστοῦ, αδέλφια δηλαδή του Χριστοῦ, *«ἄρα τοῦ Ἀβραάμ σπέρμα έστε»*, είστε λέει, τότε είστε απόγονοι του Αβραάμ και όχι όταν εφαρμόζετε τον μωσαϊκό νόμο. Δηλαδή αν, *μόνο αν* γίνετε αδέρφια του Χριστοῦ, που είναι απόγονος του Αβραάμ, γινόσαστε και σεις, παρόλο ότι είστε από τα έθνη και απ' τους ειδωλολάτρες, σαν αδέλφια του Χριστοῦ και σεις σπέρμα του Αβραάμ, απόγονοι του Αβραάμ, *«καί κατ' έπαγγελίαν κληρονόμοι.»*, και μπαίνετε στα δικαιώματα εκείνης της επαγγελίας, της συμφωνίας, ώστε γίνεστε κληρονόμοι. και *τότε μόνον* υπάρχει ελπίς να πάτε στους κόλπους του Αβραάμ, δηλαδή στον Παράδεισον.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ74

Γ.74
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 25-29)

Με αυτό τελειώνει το άλλο κομμάτι. Ας δούμε ποια σημεία έχουνε ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε αυτούς τους πέντε στίχους. Το πρώτο που είδαμε και έχει πολύ σπουδαία σημασία, είναι ότι ο Χριστός μας –όταν πάμε κοντά του-, μας απαλλάσσει από τους παιδαγωγούς, τους εργατοπατέρες, αγροτοπατέρες, υπαλληλοπατέρες και άλλους, που θέλουνε να μας σώσουνε, μας απαλλάσσει απ’ τους δυνάστες, μας απαλλάσσει απ’ τους αφέντες, μας απαλλάσσει από τους εκμεταλλευτές, από όλα, ποιος; Ο Χριστός μας, όταν βέβαια γίνουμε *του Χριστού*.

Το δεύτερο είναι ότι η ενηλικίωση, η ωριμότης του ανθρώπου και της ανθρωπότητας, δεν οφείλεται στην ηλικία του, αλλά οφείλεται στην πίστη στον Χριστόν. Αυτό λέει, *μόνον όταν έλθει ο Χριστός φεύγει απ’ τον παιδαγωγό ο άνθρωπος*. Πότε φεύγει απ’ τον παιδαγωγό ο άνθρωπος; Όταν ενηλικιωθεί, όταν φτάσει στην ώριμη ηλικία και πια είναι ικανός μόνος του να σταθεί στα πόδια του, τότε δεν έχει ανάγκη παιδαγωγού και τον βγάνουν από τον δάσκαλο, απ’ τον παιδαγωγό. Αλλά εδώ λέει, για να φύγουμε από τον παιδαγωγό, πρέπει μόνο να γίνουμε του Χριστού, διαφορετικά δεν φεύγει ποτέ ο άνθρωπος και η ανθρωπότης από τον παιδαγωγό των διαφόρων νόμων, από το ξύλο δηλαδή που δίνει ο νόμος. Όστε η ωριμότης του ανθρώπου δεν οφείλεται εις στην ηλικία του, είτε του έθνους, αλλά μόνον στην πίστη του στον Χριστό. Αυτό είναι το δεύτερο που λέει εδώ, τότε φεύγει από παιδαγωγούς. Κι αν νομίζει ότι έφυγε, στην ουσία δεν έχει φύγει και η αλήθεια είναι αυτή, *οτι ποτέ, εάν δεν πιστέψει ο άνθρωπος στον Χριστό, δεν γίνεται ώριμος, δεν ενηλικιώνεται*.

Όσο μεγάλος κι αν φαίνεται, όσο σκληρός δικτάτορας κι αν είναι, όσο μεγάλος εγκληματίας κι αν είναι, ότι κι αν είναι, δεν είναι ώριμος άνθρωπος. Είναι παιδί, μπορεί να είναι διεστραμμένο παιδί, σκληρό παιδί, αιμοβόρο παιδί, να σκοτώνει, αλλά ώριμος δεν είναι. Αντιδρούν όλοι αυτοί οι μεγάλοι• είναι παρατηρημένο ότι οι μεγάλοι εγκληματίες, οι μεγάλοι βασανιστές της ιστορίας, οι δικτάτορες, αντιδρούσαν και αντιδρούν σαν μικρά παιδιά όταν έλθει μια δοκιμασία, ανώριμα. Χαρακτηριστικά αναφέρουν ότι άνθρωποι που πήγανε στις φυλακές του Σιγκ-Σιγκ της Αμερικής, που κλείνουν τους πιο επικίνδυνους γκάνγκστερς και εγκληματίες, είδαν λέει αυθεντικούς γκάνγκστερς οι οποίοι σκότωναν για ψύλλου πήδημα ανθρώπους, να τρέμουν στη θέα μιας σύριγγας, μια βελόνα εκεί που τους πήγαν να τους κάνουνε ο νοσοκόμος ένεση, γιατί είχε πυρετό δεν ξέρω, γρίπη τι είχε, και έτρεμε σαν το μικρό παιδί και δραπετεύε για να μην του κάνουν την ένεση, ο εγκληματίας που σκότωνε για ψύλλου πήδημα. Απόδειξη ότι δεν ωριμάζει ο άνθρωπος, αν δεν πιστέψει στον Χριστό, ενώ αντίθετα ξέρουμε ότι και μικρά παιδιά, όταν πίστεψαν στον Χριστό, αντιμετώπιζαν τα λιοντάρια, τα θηρία και τους αυτοκράτορες με αταραξία. Το μικρό παιδί μεγάλωσε, το μωρό έγινε ώριμος άνθρωπος, όταν

έγινε του Χριστού, και ο εγκληματίας τρέμει την βελόνα, παρόλο ότι φαίνεται σκληρός, ή ο δικτάτορας και τα λοιπά.

Είναι αυτό που έχουμε ακούσει στο Γεροντικό, το ωραίο. Κάποιος από τους ονομαστούς πατέρες λέει της ερήμου, φώναξε στο νεαρό ακόμα μοναχό Αγάθωνα, τον περίφημο μοναχό• τον φώναξε αββά, δηλαδή γέροντα, και ήτανε παιδάκι ακόμα, δηλαδή 20 χρονών παιδί. Ένας άλλος που τον άκουσε, τον ρώτησε, (άλλος γέροντας): από τώρα τον έκανες αββά, δηλαδή γέροντα; Και απαντάει, δεν τον έκανα εγώ αποκρίθηκε εκείνος, αλλά ο τρόπος της ζωής του.

Να ο Χριστός που κάνει ωρίμους, και αυτό μας λέει ο Παύλος, όταν λέει ότι βγαίνουμε από τον παιδαγωγό και γινόμαστε ώριμοι, ανεξάρτητα ηλικίας, όταν πιστέψουμε στον Χριστό. Δυστυχώς είναι καθημερινό αυτό, πόσα παιδιά δεν είναι πιο ώριμα από τους γονείς τους• και αντί οι γονείς να συμβουλεύουν τα παιδιά, τα παιδιά συμβουλεύουν τους γονείς και οι γονείς τα κυνηγάνε να τα στείλουν στο πάρτυ, χωρίς να θέλουνε, να τα στείλουνε στον χορό, να τα στείλουνε δεν ξέρω που, στην διαφθορά, είναι πατεράδες που δίνουν και λεφτά στα παιδιά τους για να πάνε να διαφθαρούν, και εδώ εμφανίζεται ότι το παιδί που πιστεύει στον Χριστό έχει πιο πολύ μυαλό από τον πατέρα του, ή τη μάνα του, οι οποίοι είναι αδιάφοροι και επομένως δεν είναι ώριμοι και έχουν ανάγκη από ξύλο και από παιδαγωγό και τρώμε πολύ ξύλο, άλλο αν δεν το καταλαβαίνουμε, πούθε μας έρχεται, όταν φύγουμε βέβαια από τον Χριστό και από την πίστη.

Το τρίτο που πρέπει να προσέξουμε είναι εκείνος ο στίχος, στον οποίον πρέπει να σταθεί σε προσοχή και να αποκαλυφθεί ολόκληρη η ανθρωπότητα. Είναι ο στίχος που τον είπα έτσι βιαστικά, θα τον πω πάλι. Τον ξέρουν όλοι οι άνθρωποι και τον πιπιλίζουν όλοι οι άνθρωποι, πως τον εφαρμόζουν. ***οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδὲ Ἕλληνας, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἓστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ.*** Δηλαδή οι αρχές της ελευθερίας, της ισότητας, της καταργήσεως των φυλετικών διακρίσεων και όλα όσα έχει να καυχηθεί η λεγόμενη πολιτισμένη ανθρωπότητα και έχουν γραφτεί στα δικαιώματα του ανθρώπου, ισχύουν μόνο για τα παιδιά του Θεού. Το ότι πρέπει να αποκαλυφθούμε είναι, ότι αυτά τα λόγια **για πρώτη φορά ακούστηκαν από ανθρώπινο στόμα εις την ιστορία, από το στόμα του Παύλου, και όχι βέβαια του Παύλου, αλλά του Πνεύματος του Αγίου το οποίο μίλησε διά του Παύλου.** Πριν από αυτόν τον λόγον του Πνεύματος, διά του Παύλου –παλαιότερα ουκ ην Πνεύμα Ἅγιον λέγει, δηλαδή δεν μιλούσε το Πνεύμα το Ἅγιο φανερά πριν και δεν είχαν ακουστεί τέτοια λόγια, για τους προ του Παύλου-, προτού αντηχήσουν αυτοί οι λόγοι μέσα στην ιστορία, ήταν αδιανόητο για τους ανθρώπους και κανείς ποτέ μεγάλος φιλόσοφος, από αυτούς που θαυμάζουμε τους αρχαίους, δεν σκέφτηκε ότι είναι δυνατόν να μην υπάρχουν φυλετικές διακρίσεις πρώτα-πρώτα• πας μη Ἕλληνας βάρβαρος, τους είχανε χωρίσει.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ75

Γ.75
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 25-29)

Κανείς ποτέ δε σκέφτηκε ότι ήταν δυνατόν να οργανωθεί η ανθρώπινη κοινωνία, χωρίς να 'χει δούλους• αδύνατον να του περάσει από το μυαλό του ανθρώπου, του πεσμένου ανθρώπου. **Πρώτη φορά ακούστηκε τότε, ότι είναι δυνατόν να υπάρχουμε όλοι οι άνθρωποι, χωρίς να είμαστε χωρισμένοι σε δούλους και ελεύθερους.** Γι' αυτό λέω πρέπει να αποκαλύπτεται μπροστά σε αυτό το στίχο ολόκληρη η ανθρωπότητα, και το κυριότερο θα πρέπει να αποκαλύπτονται οι γυναίκες, διότι **για πρώτη φορά εις την ιστορία** –και αν δεν το 'λεγε ο Παύλος, δηλαδή το Πνεύμα το Άγιον διά του Παύλου-, είναι ζήτημα αν είχε λεχθεί μέχρι τώρα ποτέ, ότι είναι δυνατόν **η γυναίκα να είναι ίση με τον άνδρα.** Για τους αρχαίους ήταν αδιανόητο και για τους εκτός Εκκλησίας και ακόμα είναι αδιανόητο, (πηγαίνετε στην Περσία να δείτε) ότι ήταν αδιανόητο να σκεφτούν, ότι είναι δυνατόν να έχει ισότητα η γυναίκα με τον άνδρα. Τις γυναίκες τις είχαν κλείσει στους γυναικωνίτες και ούτε τις ρωτάγανε, και μερικές εταίρες που είχαν, εν πάσει περιπτώσει, και αυτές σε δεύτερη μοίρα ήτανε, άλλο τώρα αν είχαν μερικά προνόμια, γιατί τις εκμεταλλεύονταν για άλλους λόγους, που να σκεφτεί; Αδιανόητο. Και οι γυναίκες, αν έχουν μυαλό το καταλαβαίνουν. Βέβαια οι πολλές, οι περισσότερες γυναίκες έχουν μυαλό και ένας από τους λόγους που το εκκλησίασμα έχει κατά πλειοψηφία πάντοτε γυναίκες, είναι ότι οι γυναίκες το ξέρουν αυτό και ότι ξέρουν ότι χωρίς Χριστόν δεν υπάρχουνε, παραμύθια είναι οι φεμινισμοί. Οι φεμινιστές γίνονται φεμινιστές, για να μπορούν να εκμεταλλευτούνε σκληρότερα και να στίψουν περισσότερο σαν λεμονόκουπα τις γυναίκες, με την ιδέα ότι υποστηρίζουν την ισότητα. Αυτά είναι τα φεμινιστικά άθλια συστήματα• δεν το καταλαβαίνουν, αλλά η ουσία είναι ότι βάνουν τον λαιμό τους στην θηλειά, όταν υποστηρίζουν τέτοιου είδους φεμινισμούς.

Αλλά εν πάσει περιπτώσει αυτό **το ρητό θα 'πρεπε οπουδήποτε υπάρχει συνέδριο ανθρώπων,** στον ΟΗΕ παντού **να είναι γραμμένο με χρυσά γράμματα, διότι είναι το μεγαλύτερο δώρο στην ιστορία.** Και το ρητό αυτό δόθηκε στην προς Γαλάτας επιστολή του αποστόλου Παύλου, η οποία όπως σας είπα, έχει το χαρακτηριστικό ότι είναι **η επιστολή της πανανθρώπινης ελευθερίας.** Πριν από την προς Γαλάτας επιστολή, η ανθρωπότητα μπορεί να 'λεγε περί ελευθερίας, αλλά δεν ήξερε τι έλεγε, ούτε υπήρχε η έννοια της ελευθερίας. Λέγανε δικά τους συστήματα σαν ελευθερία• φερ' ειπείν οι ιστορικοί, λέγανε την αυτοκτονία σαν ελευθερία, όπως δυστυχώς και σήμερα μερικές λένε την άμβλωση σαν δικαίωμα της γυναίκας. Δηλαδή το σάπισμα της γυναίκας είναι δικαίωμα λέει, έχει δικαίωμα η γυναίκα, να το αποκτήσουμε (ενν.το δικαίωμα), η γυναίκα να σαπίζει.

Έτσι λοιπόν και τότε τέτοια είδη ελευθερίας (ενν. υπήρχαν), ώστε όταν μιλάμε για πανανθρώπινη ελευθερία, που η προς Γαλάτας επιστολή είναι η δοξασμένη επιστολή της ελευθερίας της πανανθρώπινης, μιλάμε για χριστιανική ελευθερία. Γιατί; Γιατί κανένα άλλο είδος ελευθερίας δεν υπάρχει. Όλες οι άλλες ελευθερίες που διακηρύσσουν οι άνθρωποι, μηδέ της γαλλικής επαναστάσεως, είναι κάλπικα νομίσματα, δεν έχουν αντίκρισμα, και όπου εφαρμόστηκαν τέτοιες ελευθερίες έξω και μακριά από τον Χριστό, είχαν σαν αποτέλεσμα να βάλουν τους ανθρώπους σε σκληρότερη δουλειά.

Διότι η δουλειά της αρχαιότητας, η παλιά δουλειά, ήταν δουλειά του σώματος• υποδούλωναν το σώμα του δούλου, αλλά την ψυχή του δεν μπορούσαν, κι ούτε είχανε πρόθεση να την υποδουλώσουν οι αρχαίοι, ήταν δουλειά μόνον του σώματος. Αυτοί που με το σύνθημα της χωρίς Χριστόν ελευθερίας υποδουλώνουν και καταστρέφουν και σαπίζουν τους ανθρώπους, αυτοί δεν υποδουλώνουν μόνον την ψυχή σήμερα, υποδουλώνουν και την ψυχή και το σώμα του ανθρώπου και μάλιστα περισσότερο την ψυχή του ανθρώπου, ώστε να τον καταστρέφουν ολοκληρωτικά. Δεν υπάρχει ελευθερία άξια του ονόματός της, εκτός από την χριστιανική ελευθερία. Γιατί; Γιατί αυτοί οι σίχιοι, που μιλάνε για τα κυριότερα αγαθά που είναι: **η κατάργηση της δουλείας, η ισότητα δηλαδή όλων των ανθρώπων, η κατάργηση των φυλετικών διακρίσεων, που υπάρχει ακόμα έξω από το Χριστό και σήμερα είναι και πιο σκληρότερη και η ισότητα ανδρός και γυναικός,** ο φεμινισμός, είναι κατά τον Παύλο -που μας το 'πε πολύ καλά-, **αγαθά τα οποία επιτυγχάνονται και ισχύουν μόνον εν Χριστώ Ιησού.** Έξω από τον Χριστόν Ιησούν, έξω από την Εκκλησία δηλαδή και έξω από το Αίμα του Χριστού, δεν περνάνε. Το ακούνε οι άνθρωποι, το παίρνουνε απ' τον Παύλο, το αντιγράφουνε, το κλέβουνε, δεν ξέρω τι το κάνουνε και το πασάρουν για δικό τους και νομίζουν ότι κάτι κάνανε. Αλλά **εάν δεν έρθει να σε καλύψει το Σώμα του Χριστού, δεν πα να κάνεις διακηρύξεις ουκ ενι δούλος και ελεύθερος• χωρίς Χριστό αυτό είναι μηδέν, δεν εφαρμόζεται, είναι ανεφάρμοστο,** δεν μπορεί, νομίζουν πως το κλέβουν και το πασάρουν, αλλά στην ουσία δεν το κλέβουν. Ούτε κλέβεται αυτή η διακήρυξις, ούτε αντιγράφεται, ούτε και –να το πούμε- σαμποτάρεται ή τροποποιείται, να την φτιάξουμε καλύτερη. Ισχύει, είναι σωστή, αλλά ισχύει μόνον εν Χριστώ Ιησού, ισχύει μόνο μέσ' στην Εκκλησία, και γι' αυτό μόνο στην Εκκλησία του Χριστού υπάρχει η πραγματική ελευθερία που είναι η χριστιανική ελευθερία.

Αυτός είν' ο Παύλος αγαπητοί. Κάθε επιστολή του και ένα πελώριο πρόβλημα. Η πρώτη προς Θεσσαλονικείς, αν θυμάστε για να κάνω τώρα μια ανακεφαλαίωση, έχει το χαρακτηριστικό της ότι είναι η επιστολή της Δευτέρας Παρουσίας του Χριστού. Το πιο πελώριο πρόβλημα που καίει τους ανθρώπους, άλλο τώρα αν κρυβόμαστε σαν την στρουθοκάμηλο και δεν θέλουμε να το σκεφτόμαστε και βάνουμε το κεφάλι στην άμμο, ο κυνηγός έρχεται και μας πιάνει.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ76

Γ.76
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (3. 25-29 4.1-7)

Όλοι τους και το άγχος και όλες ας πούμε οι μελαγχολίες, τα ψυχιατρεία, τα τρελάδικα, όλα αυτά που έχουν οι άνθρωποι και η μανία τους να φεύγουν απ' το σπίτι τους, γιατί δεν μπορούν να κάτσουν μόνοι τους στην ησυχία τους, διότι έχουν να κάνουν με την συνείδηση, και θέλουνε διαρκώς να είναι έξω (ενν έχουν αιτία τη σκέψη για τη Δευτέρα Παρουσία). Θα έχετε προσέξει ότι οι έξαλλοι άνθρωποι δεν κοιμώνται την νύχτα, δεν μπορούν να κοιμηθούν. Η ησυχία, το σκοτάδι δεν τους αφήνουν ήσυχους, αισθάνονται άσχημα. Ας κάνουνε βόλτες -σκέφτονται την Δευτέρα Παρουσία-, τους τρώει γι' αυτό γυρίζουν την νύχτα που είναι ησυχία, στα κέντρα, στο δρόμο, δίχως λόγο, πολλοί γυρίζουν δίχως λόγο μεσ' τους δρόμους, δεν ξέρουν γιατί γυρίζουν σαν μουρλοί. Και όταν πιάσει η ημέρα, που αρχίζει ο θόρυβος, τα αυτοκίνητα και γίνεται ντόρος και μπορούν, τότε πάνε και κοιμώνται, γιατί; Γιατί τότε δεν υπάρχει ησυχία, για να 'ρθούνε αντιμέτωποι με τον εαυτόν τους, κι όταν νυχτώσει δεν μπορούνε πάλι να ησυχάσουν, βγαίνουν έξω, και ας κάνουν τα παλληκάρια και ας κάνουν πως δεν τους ενδιαφέρει η Δευτέρα Παρουσία. Η προς Θεσσαλονικείς λοιπόν Πρώτη επιστολή του αποστόλου Παύλου, είναι το πρώτο κολοσσιαίο πρόβλημα, ο θάνατος του ανθρώπου και η Δευτέρα Παρουσία.

Η δεύτερη προς Θεσσαλονικείς, αν θυμάστε, ήτανε η επιστολή του Αντιχρίστου, η οποία προηγείται βέβαια της Δευτέρας Παρουσίας, και προετοιμάζεται πάντοτε, ιδίως δε στις μέρες μας. Η προς Γαλάτας επιστολή εξαντλεί, το κυριότερο θέμα είναι η ελευθερία. Η πραγματική όμως ελευθερία, όχι στα λόγια, αλλά στην ουσία.

Συνεχίζουμε τώρα με το τέταρτο κεφάλαιο. Η πρώτη ενότητα που θα εξετάσουμε στο τέταρτο, είναι απ' το στίχο 1 ως το στίχο 7. Επειδή ο Παύλος γνωρίζει, πόσο καιρία σημασία έχει η ελευθερία του ανθρώπου και η απελευθέρωση του ανθρώπου από κάθε είδους δουλεία, όχι από αυτό που οι άνθρωποι λένε δουλεία, που είναι το λιγότερο είδος, *από κάθε είδους δουλεία και από κάθε κατάρα του νόμου*, ακόμα και του νόμου, επιμένει και πάλι στο 4ο κεφάλαιο και αναλύει τις προηγούμενες θέσεις. Εξακολουθεί να μας μιλάει και θα μας μιλήσει για την ελευθερία. Θα καταφύγει –παρακάτω βέβαια- και τρίτη φορά εις την Παλαιά Διαθήκη και θα μιλήσει πάλι για τον Αβραάμ και για την ελευθερία πάλι, αλλά με πιο ισχυρά παραδείγματα και για τους Εβραίους, οπότε αυτό θα είναι και η χαριστική βολή του, με το τελευταίο παράδειγμα που θα ακούσουμε παρακάτω, για τον Αβραάμ και τις δύο γυναίκες του, την Άγαρ και την Σάρα, έδωσε την χαριστική βολή στους αντιπάλους του, τους σιωνιστές τότε της εποχής εκείνης, και από τότε -όπως και είπαμε- δεν εξανακούστηκε στην Γαλατία φασαρία από τέτοιους• τα μάζεψαν και φύγανε. Πριν όμως πει το τρίτο και τελευταίο παράδειγμά του, την χαριστική βολή όπως θα λέγαμε, που του εξασφάλισε την νίκη και έριξε στο χώμα όλους τους

αντιπάλους του, τους εχθρούς του, αναλύει τις προηγούμενες θέσεις. Αυτά που είπαμε, παρόλο ότι μας τα είπε πολύ ωραία και πολύ καλά, έρχεται να τα αναλύσει πάλι, *διότι δίνει πολύ μεγάλη σημασία στον ελεύθερο άνθρωπο και στην ελευθερία*, στην πραγματική και όχι στο όνομα, την λευτεριά που την έχουν κατακτήσει χάλια.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

1 *Λέγω δέ, έφ' όσον χρόνον ό κληρονόμος νήπιός έστιν, ούδέν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ών,*
2 *άλλά υπό έπιτρόπους έστι και οίκονόμους άχρι τής προθεσμίας του πατρός.*
3 *οϋτω και ήμείς, ότε ήμεν νήπιοι, υπό τά στοιχεία του κόσμου ήμεν δεδουλωμένοι·*
4 *ότε δέ ήλθε τό πλήρωμα του χρόνου, έξαπέστειλεν ό Θεός τόν υιόν αυτού, γενόμενον έκ γυναικός, γενόμενον υπό νόμον,*
5 *ίνα τούς υπό νόμον έξαγοράση, ίνα τήν υιοθεσίαν άπολάβωμεν.*
6 *Ότι δέ έστε υιοί, έξαπέστειλεν ό Θεός τό Πνεϋμα του υιοϋ αυτού εις τās καρδίας υμών, κρᾶζον· άββᾶ ό πατήρ.*
7 *ώστε ούκέτι εί δούλος, άλλ' υιός· εί δέ υιός, και κληρονόμος Θεοϋ δια Χριστοϋ.*

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

1 *Σας λέγω δε και τούτο• ότι όσον χρόνον ο κληρονόμος είναι νήπιος και ανήλικος, δεν διαφέρει τίποτε από τον δούλον, καιτοι είναι κύριος όλης της κληρονομίας.*
2 *Αλλ' ευρίσκεται πάντοτε κάτω από την κηδεμονίαν και την εξουσίαν των επιτρόπων, που τον εκπροσωπούν, και κάτω από τους οικονόμους, που διαχειρίζονται την κληρονομίαν, μέχρι της προσθεμίας, που έχει ορίσει με την διαθήκην του ο πατήρ.*
3 *Ετσι και ημείς οι Χριστιανοί, εφ' όσον διαρκούσε η νηπιακή μας ηλικία, από πνευματικής απόψεως, ήμεθα υποδουλωμένοι κάτω από τας στοιχειώδεις διατάξτου μωσαϊκού Νομου και των άλλων θρησκευιών, που έχουν οι άνθρωποι της αγνοίας.*
4 *Οταν δε συνεπληρώθη ο χρόνος και ήλθεν ο κατάλληλος καιρός, που είχε ορισθή μέσα στο θείον σχέδιον, έστειλεν ο Θεός, από τον ουρανόν εις την γην, τον Υιόν του, ο οποίος έλαβε σάρκα ανθρωπίνην δια μέσου παρθένου γυναικός και υπετάχθη θεληματικά στον μωσαϊκόν Νομον.*
5 *Και τούτο, δια να εξαγοράση εκείνους που ευρίσκοντο κάτω από την κατάραν του Νομου, δια να πάρωμεν όλοι την υιοθεσίαν, που μας είχε υποσχεθή ο Θεός.*
6 *Ακριβώς δε διότι τώρα είσθε υιοί του Θεού, δια τούτο έστειλεν ο Θεός από τον ουρανόν το Πνεϋμα του Υιού του εις τας καρδίας σας, ώστε να σας δίδη το προνόμιον και την χάριν, να απευθύνεσθε προς τον Θεόν κρᾶζοντες• Αββᾶ, δηλαδή Πατέρα μας.*
7 *Ωστε σύμφωνα με αυτά συ, ο Χριστιανός, δεν είσαι πλέον δούλος των στοιχείων του κόσμου, αλλ' υιός του Θεού. Εάν δε είσαι υιός του Θεού, είσαι κατά συνέπειαν και κληρονόμος του Θεού δια μέσου του Ιησού Χριστού.*

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ77

Γ.77
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (4.1-7)

Διαβάζω λοιπόν τους επτά πρώτους στίχους που είναι και η πρώτη ενότητα από το 4ο κεφάλαιο:

1.«Λέγω δέ», σας λέγω και πάλι, δηλαδή επανέρχομαι σε αυτά που σας είπα πριν για τους παιδαγωγούς και τα λοιπά, για τον Χριστόν, για την πίστη, για την ελευθερία, «έφ' ὅσον χρόνον ὁ κληρονόμος νήπιός ἐστιν», όταν ο κληρονόμος λέει είναι μωρό, δεν έχει μυαλό, δεν έχει ωριμάσει, δεν έχει πήξει το μυαλό του, ανεξάρτητα απ' την ηλικία του βέβαια, «οὐδὲν διαφέρει δούλου, κύριος πάντων ὢν». Τότε οι πλούσιοι ιδίως που είχανε (ενν χρηματα και δούλους), γιατί τότε υπήρχανε και οι δούλοι, εκεί που είχε δώσει ο πατέρας που έχει μυαλό το παιδί του, τον κληρονόμο του, τον έδινε σε ένα δούλο. Είχε ένα δούλο παιδαγωγό του, και του 'λεγε εσύ θα τον αναλάβεις. Και έδινε δικαίωμα στο δούλο *και ξύλο ακόμα* να δίνει στο νήπιο • βέβαια δεν το 'δινε ο δούλος, παρά μόνο σε μεγάλη ανάγκη, αλλά εφόσον τον έβανε κάτω από δούλο και του 'δινε –ο πατέρας που είχε μυαλό, όχι οι χαζομπαμπάδες που χαρίζουν στα παιδιά τους, για να πάρουνε αύριο μια πέτρα και τους ανοίξουνε το κεφάλι-, ο πατέρας που είχε μυαλό, το 'δινε σε ένα δούλο και του 'λεγε, μπορεί να είναι κληρονόμος μου, αλλά μέχρι που θα σου πω εγώ, θα είναι δούλος σου, δούλος του δούλου. Γι' αυτό λέει *οὐδὲν διαφέρει δούλου*, καίτοι είναι κύριος όλων, *κύριος πάντων ὢν*, διότι αυτός είναι ότι και ο πατέρας του, έχει εξουσία ζωής και θανάτου επί των δούλων. Σ' αυτόν που σαν κύριος όταν μεγαλώσει έχει, τότε έχει το δικαίωμα και να τον εκτελέσει, σήμερα είναι δούλος του.

2«*ἀλλά ὑπὸ ἐπιτρόπους ἐστὶ καὶ οἰκονόμους ἄχρι τῆς προθεσμίας τοῦ πατρὸς*», του βάνει επιτρόπους, του βάνει αφεντικά, του βάνει οικονόμους, να του ρυθμίζουν και την τελευταία κίνησή του και το δεκάρικο που θα χαλάσει (*Εδώ* είναι μαθήματα, γιατί σήμερα δίνουν λεφτά στα παιδιά, χωρίς να ρωτάνε τι τα κάνανε και θα τα καταστρέφουν τα παιδιά. Οι αρχαίοι τότε ξέραν καλύτερα από μας, που κάνουμε τους πολιτισμένους.) Και οικονόμους του βάνει που θα πάει και η δεκάρα που θα χαλάσει, το παρακολουθούν όλοι (το παιδί), μέχρι πότε όμως; Μέχρι που θα βάλει προθεσμία ο πατέρας. Αυτό δεν γίνεται για όλη του την ζωή. Μέχρις ότου καταλάβει ο πατέρας ότι έπηξε το μυαλό, ότι ενηλικιώθηκε, δώσει δείγματα της ωριμότητός του και τότε πια σταματάνε όλα αυτά και γίνεται αφεντικό, και γίνεται κύριος.

3«*οὕτω καὶ ἡμεῖς, ὅτε ἤμεν νήπιοι*», έξω από τον Χριστό ο άνθρωπος είναι νήπιος και ας είναι σοφός και επιστήμονας, «*ὑπὸ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου ἤμεν δεδουλωμένοι*», κάτω από τον κόσμο, τα στοιχεία του, τις τηλεοράσεις του, τα αγαθά του, τις τέρψεις του, τα πάθη του, τα ναρκωτικά του, γενικά όλα εκείνα τα στοιχεία που έχει ο κόσμος, όταν είμαστε νήπιοι, όταν δεν είμαστε κοντά στον Χριστό, όταν δεν είχαμε μυαλό δηλαδή, δεν είχε πήξει το μυαλό

μας, είμαστε (κάτω) δούλοι από αυτά τα στοιχεία του κόσμου, τα χίλια δυο που ξέρουμε και μέχρι σήμερα.

4«*ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου*», όταν δηλαδή συνεπληρώθηκε ο χρόνος που ὀρισε ο Θεός, δηλαδή όταν ἦρθε ο Χριστός μας, «*ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον*», (αυτό που διαβάζουμε τα Χριστούγεννα αυτή η επιστολή,) και ἦλθε λέει και αυτός κάτω από τον νόμο, δηλαδή ο Χριστός που είναι γιός του Θεού και Κύριος των πάντων, μπήκε δούλος, κάτω από τον μωσαϊκό νόμο. Διότι ο νόμος ἦταν παιδαγωγός -ο μωσαϊκός- και σκληρός παιδαγωγός, που ἔκανε δούλους και που κανείς δεν κατόρθωσε να τον εφαρμόσει.

Και εν τούτοις ο Χριστός μας, από τον Θεό Πατέρα μπήκε κάτω από αυτόν και τον εφήρμοσε κατά γράμμα. Δηλαδή, *πόσο* σκληρός ἦταν και *πως* τον εφήρμοσε. Μέχρις ὅτου ἔφτασε στην ενηλικίωσή Του, δεν ἔκανε τίποτε από εκείνα που ἠθελε σαν ἄνθρωπος ο Χριστός μας, αλλά ἔκανε ὅτι ἔλεγε ο νόμος. Λοιπὸν μπήκε και ο Χριστός ὑπὸ παιδαγωγὸν λέει, μη μας κακοφαινεται ὅτι μπήκαμε και μεις -που μπαίνουμε-, *γενόμενον ὑπὸ νόμον*. Αλλά τόκανε αυτό ὄχι γιατί εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ παιδαγωγό, ὄχι γιατί δεν εἶχε πῆξει το μυαλό του Χριστοῦ μας, οὔτε διότι ἦταν ἀνώριμος και δεν ἦταν ὠριμος• ἤδη ξέρουμε ὅτι 12 χρονῶν εἶχε κολλήσει στον τοῖχο ὅλους τους νομοθέτες και τους διδασκάλους του Ἰσραὴλ και ἐπὶ τρεῖς ἡμέρες εἶχαν μείνει με ἀνοικτὸ το στόμα. Ἦταν ὠριμος ο Χριστός, αλλά το ἔκανε λέει για μας.

5«*ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ*», για να μας αγοράσει εμὰς μπήκε κάτω ἀπὸ τον νόμο, παρὸτι ἦταν ὠριμότερος, «*ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν*», για να μπορέσουμε να γίνουμε ἀδέρφια του. Αν δεν ἐμπαινε σαν κι εμὰς κάτω ἀπὸ τον παιδαγωγό, κάτω ἀπὸ τον νόμο, αν δεν γινότανε *ἀκριβῶς ἴδιος με μας*, χωρὶς την ἀμαρτία, δεν ἦταν δυνατόν και μεις να γίνουμε κατὰ χάριν ἀδέρφια Του και να ἀποκτήσουμε την υιοθεσία να ἀπολάβωμε. Εδὼ φαίνεται ὅτι *δεν είμαστε παιδιά του Θεοῦ, αν δεν είμαστε ἀδέρφια του Χριστοῦ εν τῷ αἵματι του Χριστοῦ*.

6«*Ὅτι δὲ ἔστε υἱοί*», το ὅτι γίναμε παιδιά του Θεοῦ, «*ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον· ἀββᾶ ὁ πατήρ*». Αυτὰ που σας λέω δεν εἶναι λόγια. Το ὅτι ἀπὸ τότε που ἦρθε ο Χριστός και ἐδὼ και ἐτάφη και ἐπάθε και ἀνεστήθη, ὅτι ὅσοι πάμε κοντὰ του και ἀξίως -ἀξίως δηλαδή ὅπως λέει η Ἐκκλησία- κοινωνήσουμε του αἱματός Του, δεν εἶναι ἀνάγκη να μας το πει κανείς -οὔτε ἐγὼ να σας το πω-, ὅτι γίνονται παιδιά του Θεοῦ, διότι μέσα σας φωνάζει η φωνή. Αυτό λέει, το νοιώθετε, το ὅτι λέτε τον Θεὸ πατέρα και αυτό σας ξεκουράζει και αυτό σας ἀναπαύει και αυτό σας δίνει τη χαρά, αυτό εἶναι δείγμα ὅτι εἶστε παιδιά του Θεοῦ. Οὐδεὶς δύναται εἰπεῖν Κύριον Ἰησοῦν, δεν μπορεί να πει κανείς ὅτι ο Χριστός εἶναι Θεός, εἰ μὴ ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ78

Γ.78
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (4.1-7)

Το ότι λέτε ο Χριστός είναι Θεός και Υιός του Θεού και ότι νοιώθετε χαρά διότι ζείτε αυτή την κατάσταση, είναι απόδειξη ότι είστε, (έχετε την υιοθεσίαν και μόνον τότε) ότι είστε παιδιά του Θεού. Οτι δε εστέ υιοί, το ότι είμαστε δηλαδή παιδιά του Θεού, όσοι είμαστε, δεν χρειάζεται να μας το πει κανείς, διότι ο ίδιος ο Θεός λέει, εξαπέστειλε ο Θεός το Πνεύμα του Υιού Αυτού εις τας καρδιάς μας κρίζον, έχει βάλει το Πνεύμα του μέσα και αυτό μας δίνει την πληροφορία με την χαρά που νοιώθουμε, με την ειρήνη, με την ανάπαυση, με την αγάπη, που δεν την έχουν οι άλλοι και λέμε δόξα σοι ο Θεός, αββά ο Πατήρ, δόξα σοι ο Πατέρας μας. Αυτό λέει ο Παύλος, *τους μιλάει στη μυστική πληροφορία της καρδιάς τους.*

7«*ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλ' υἱός*», εσεῖς λέει λοιπόν δεν είστε δούλοι, αλλά είστε παιδιά του Θεού και τραγουδάει το Πνεύμα μέσα σας, «*εἰ δέ υἱός, καὶ κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ*.» και αφού είστε παιδιά του Θεού, είστε κληρονόμοι του Αβραάμ, του Ιησού δηλαδή, και πως τώρα θέλετε να μπειτε, να τα πετάξετε όλα αυτά και να πάτε να μπειτε πάλι στη δουλεία του νόμου. Αυτό τους λέει μέχρι τον στίχο 7.

Εδώ θα ήθελα μόνον δυο λόγια να πω σε δυο λεπτά που έχω. Εκείνο που λέει εδώ, ότι όσο καιρό είμαστε νήπιοι, δεν έχουμε ωριμάσει στο μυαλό μας, είμαστε κάτω από επιτρόπους, κληρονόμους και τα λοιπά και κάτω από τον νόμον, δείχνει *γιατί* ο Παύλος –όπως τον κατηγορούν πολλοί-, δεν εκήρυξε τότε την επανάσταση των δούλων. Ο Σπάρτακος ξέρετε τότε, την εποχή περίπου του Παύλου, ήτανε κάποιος ο οποίος –δούλος αυτός-, εκήρυξε επανάσταση και έγινε μια τέτοια επανάσταση δούλων για απελευθέρωση, που εσεισθήκε η ρωμαϊκή αυτοκρατορία, αλλά τελικά όλοι τους κοπήκανε, μέχρις ενός και έληξε το θέμα εκεί. Και λένε, γιατί ο Παύλος που είναι απελευθερωτής των δούλων και δεν παραδέχεται την δουλεία, γιατί δεν κήρυξε επανάσταση, γιατί; Γιατί τότε οι άνθρωποι, και τώρα ακόμα οι άνθρωποι στην πλειοψηφία μας, δεν έχουμε πήξει το μυαλό μας. Δηλαδή δεν ωφελούσε τίποτα να επαναστατήσουν οι δούλοι τότε, να πετάξουν το αφεντικό τους και να μπουνε σε άλλο αφεντικό μετά, αφού δεν θα 'χανε πήξει, αφού δεν ήτανε παιδιά του Θεού, η απελευθέρωση δεν θα τους ωφελούσε σε τίποτα. Ή θα γινόσαντε δούλοι άλλων σκληρότερων αφεντικών, ή αν πετύχαινε η επανάσταση θα γινότανε αυτοί τα σκληρά αφεντικά και θα βάνανε άλλους δούλους, δεν θα άλλαζε τίποτα, πράγμα που συνέβη σε όσα δικτατορικά καθεστώτα ξέρουμε. Ήτανε πρώτα δούλοι ορισμένοι και αφεντικά άλλα, έγινε επανάστασις, πετάξανε τα αφεντικά, γίνανε αυτοί αφεντικά και βάλαν τους άλλους δούλους, δεν άλλαξε τίποτα. Ο Παύλος το ήξερε, εάν η ανθρωπότης δεν γίνουν παιδιά του Θεού, η απελευθέρωσις των δούλων δεν ωφελεί σε τίποτα• μάλλον βλάπτει και απόδειξις λέμε ότι είμαστε ελεύθεροι, αλλά δούλοι χιλίων δυο

πραγμάτων και παθών και αφεντικών είμαστε σήμερα, που τα 'χουμε πει, δεν χρειάζεται να τα ξαναπούμε.

Το άλλο που βγαίνει από αυτά είναι ότι, εφόσον η ανθρωπότης δεν θα ωριμάζει, δηλαδή δεν θα γίνεται του Χριστού, θα διαιωνίζεται η κατάσταση του νόμου και της δουλείας, του νόμου και η κατάρα του νόμου, και γι' αυτό δεν θα καταργηθεί η κρατική εξουσία και η υποδούλωση, εφόσον υπάρχει ακόμα η πλειοψηφία των μωρών παιδιών, δηλαδή των ανθρώπων που –πρά την ηλικία τους- δεν έχουν μυαλό. Έτσι δικαιολογείται το ότι η Εκκλησία δεν κηρύσσει αναρχία, να τα βάλει με τους νόμους. *Ανέχεται*, καίτοι δεν είναι στη φύση της να έχουν οι χριστιανοί στο κεφάλι τους νόμο, *ανέχεται τους νόμους*, γιατί η ανθρωπότης ακόμα δεν είναι παιδιά του Θεού και επομένως χρειάζονται οι νόμοι για τις παραβάσεις, τους εγκληματίες, για να μην αλληλοφαγωθούμε, για όλα αυτά. Εδώ τελειώνει βέβαια η ώρα και θα συνεχίσουμε στην άλλη Δευτέρα, την ίδια ώρα με τους επόμενους στίχους.

Συνεχίζοντας αγαπητοί την μελέτη της προς Γαλάτας επιστολής, μπήκαμε στο 4ο κεφάλαιο και έχουμε εξετάσει τους 7 πρώτους στίχους. Είδαμε εκεί, ότι όταν οι άνθρωποι, είπε εκεί ότι εάν, όσο ο κληρονόμος είναι νήπιος, τότε έχει ανάγκη από παιδαγωγούς. Και βασιλιάς να είναι ο πατέρας του και άρχοντας να είναι, θα τον δώσει υπό κάποιον δούλο του, υπό κάποιον υπηρέτη του, ο οποίος θα τον διατάσσει. Και είναι γνωστές οι αυστηρές διαταγές που έδωσε στον Αρσένιο, ο αυτοκράτωρ Θεοδόσιος, για τους γιούς του. Αρσένιε -του λέει- πρόσεξε, θα τους μεταχειριστείς όπως τον πιο ταπεινό υπηρέτη. Μην τον πάρεις ότι είναι διάδοχος, μην τον πάρεις ότι είναι δικός μου, το αναφέρει βέβαια η ιστορία αυτό.

Με αυτό εξηγεί ο Παύλος, γιατί εξακολουθούν να υπάρχουν αρχές και εξουσίες, επάνω στην γη, γιατί οι άνθρωποι εξακολουθούν να είναι δούλοι, έστω και της κρατικής εξουσίας, σε μικρό ή μεγάλο βαθμό, και γιατί η Εκκλησία δεν αντιστρατεύεται κατά των εξουσιών, κατά της ας πούμε πολιτικής βίας και εξουσίας, ενώ η ίδια ούτε έχει εξουσίες στο κεφάλι της, ούτε αναγνωρίζει νόμους και εξουσίες στο κεφάλι της. Είναι γιατί χρειάζονται οι παιδαγωγοί, επειδή οι άνθρωποι ακόμα είναι νήπιοι. Δεν έχει σημασία η ηλικία, όπως είπαμε, μπορεί να 'ναι στην ηλικία ογδοντάρης και στο μυαλό να 'ναι νήπιο και εφόσον θα υπάρχουν νήπιοι στον κόσμο, θα υπάρχει ανάγκη και παιδαγωγών και οι παιδαγωγοί είναι οι αρχές και οι εξουσίες. Γι' αυτό και δεν στέκει εκείνο που λένε, γιατί λέει η Εκκλησία δεν τα 'βαλε με τη δικτατορία, γιατί δεν τα 'βαλε με τη δεξιά, γιατί δεν τα 'βαλε με την αριστερά, ή δεν ξέρω τι, διότι κάμανε το τάδε κακό, την τάδε ας πούμε βία εφαρμογή του νόμου και τα τοιαύτα. Διότι η Εκκλησία είναι ελεύθερη και δεν ασχολείται με αυτά. Ξέρει όμως ότι ο παιδαγωγός, έστω και κακός παιδαγωγός εάν είναι, είναι προτιμότερος από τον καθόλου, διότι διαφορετικά θα αλληλοτρωγόμαστε οι άνθρωποι. Έτσι λοιπόν λέει, όσο είναι λέει νήπιος, θα είναι με παιδαγωγό, θα πέφτει ράβδος, θα πέφτει ξύλο.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ79

Γ.79
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (4.1-20)

Παιδαγωγός την εποχή εκείνη σήμαινε ξύλο, όπως και τώρα επανέρχονται στο ξύλο τα προοδευμένα κράτη. Η Αγγλία έχει μάλιστα έναν νόμο που κανονίζει πόσο πλάτος και πόσο μάκρος θα έχει το λαστιχένιο εκείνο λουρί, με το οποίο πρέπει να δέρνει νόμιμα ο δάσκαλος τα παιδιά, είναι τα τελευταία τώρα, διότι είδανε ότι με του Φρόντ τις ιδέες δεν τα βγάζανε πέρα. Και στην Αμερική νομίζω επανήλθε, στην Αγγλία υπάρχει ειδική διάταξη και μάλιστα υπάρχουν και διατάγματα –όπως λένε όσοι πάνε έξω- που καθορίζουν να μην είναι σκληροί, να μην δίνουν πολλά χαστούκια δηλαδή οι δάσκαλοι στα παιδιά, έγιναν εγκύκλιοι τέτοιες. Επομένως, το ξύλο χρειάζεται, εφόσον οι άνθρωποι είναι νήπιοι. Απ’ την στιγμή όμως που θα γίνουν άνδρες τέλειοι, δηλαδή που θα γίνουν παιδιά της Εκκλησίας, τότε πια παύει η νηπιότητα και μεσ’ στην Εκκλησία δεν υπάρχει παιδαγωγός, δεν υπάρχει ξύλο. Όσο όμως θα επιμένουν οι άνθρωποι να μένουν απ’ έξω, θα υπάρχει και το ξύλο. Αυτό περίπου μας είπε στον 1 έως 7 στίχο.

Μάλιστα *μας έδωσε και το κριτήριο*, πότε ο άνθρωπος δεν έχει ανάγκη από παιδαγωγό, πως θα το καταλάβω εγώ εάν ωρίμασα, εάν έγινα τέλειος άνθρωπος, αν έγινα άνθρωπος του Χριστού και επομένως ανάγκη παιδαγωγού δεν έχω, διότι είμαι ελεύθερος. Λέει, «*ότι δε εστέ υιοί*», το ότι δηλαδή ενηλικιωθήκατε και γίνετε παιδιά του Θεού και δεν έχετε ανάγκη παιδαγωγών νόμων και εξουσίας, «*έξαπέστειλεν ο Θεός τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν, κρᾶζον· ἀββᾶ ὁ πατήρ*», το νοιώθετε λέει μες’ την καρδιά σας το πότε ωριμάσατε, το πότε γίνετε παιδιά του Θεού, το πότε δεν έχετε ανάγκη όχι από νόμους, αλλά ούτε να ξέρετε τι λένε οι νόμοι δεν χρειάζεται. Αυτή η χαρά που νοιώθετε διότι είστε παιδιά του Χριστού, της Εκκλησίας, αυτή η εσωτερική ειρήνη και αγαλλίασις, είναι το Άγιο Πνεύμα που φωνάζει μέσα σας και επομένως το νοιώθετε. Όπως η γυναίκα νοιώθει ότι έχει εγκυμοσύνη, έτσι και ο χριστιανός –διότι μιλάει, σκιρτάει το παιδί μέσα της-, έτσι και ο χριστιανός νοιώθει ότι ενηλικιώθηκε, ότι έγινε κληρονόμος και υιός, διότι φωνάζει εν αγαλλιάσει το Πνεύμα μέσα του· νοιώθει την χαρά εκείνη που ένοιωθαν παλαιά οι χριστιανοί που εβαπτίζοντο μεγάλοι. Διότι, αυτό το νοιώθουν τώρα στις αφρικανικές χώρες και σε άλλες χώρες που πηγαίνει για πρώτη φορά ο χριστιανισμός, Κίνα, Κορέα, που άνθρωποι ειδωλολάτρες ή και άθεοι, αλλά καταπιεσμένοι από τον διάβολο και με συμπλέγματα δυστυχίας μέσα τους, χωρίς να υπάρχει συγκεκριμένος λόγος, όταν προσέρχονται στην Εκκλησία του Χριστού, στην Ορθοδοξία και βαπτίζονται και βγαίνουν από την κολυμβήθρα, νοιώθουν μεγάλη χαρά μέσα τους, διότι έχουν να συγκρίνουν.

Εμείς βαπτιζόμαστε μωρά και νοιώθει βέβαια το μωρό που βαπτίζεται αυτήν την χαρά, μετά την βάπτισή του, αλλά δεν το θυμάται, δεν μπορεί να την συγκρίνει, διότι δεν είναι και αμαρτωλό· εκτός από το προπατορικό αμάρτημα δεν έχει και άλλες αμαρτίες. Μια μικρή ιδέα αυτού που παίρνουμε εμείς, της

χαράς που λέει, το Πνεύμα του Υιού κράζον, φωνάζει το Πνεύμα το Άγιο μέσα μας, ότι είμαστε αλλιώτικοι, ότι ενηλικιωθήκαμε, ότι γίναμε ελεύθεροι άνθρωποι και δεν θέλουμε παιδαγωγό, το νοιώθουμε όταν οι πιο πολλοί από μας είμαστε στην αμαρτία, είμαστε χαμένοι για την Εκκλησία και όταν προσήλθαμε και κάναμε την πρώτη σωστή εξομολόγηση, ενώ μπήκαμε με βάρος οκτακόσιες οκάδες –όπως μου ‘λεγε ένας πνευματικός για κάποιον-, φύγαμε μετά ανάλαφροι, χαρούμενοι και μέχρι του σημείου –αν είμαστε σε μεγάλη ηλικία- να μας σπρώχνει κάτι να τρέξουμε στον δρόμο, παρόλο ότι θα μας κοροΐδευαν οι άλλοι. Αυτό είναι βέβαια μικρότερο από εκείνο που νοιώθει ο βαπτιζόμενος, είναι όμως ένα δείγμα που καταλαβαίνει, ότι από εκείνη την στιγμή είσαι παιδί του Θεού ελεύθερο και επομένως δεν έχει ανάγκη παιδαγωγού.

Τώρα θα δούμε το κείμενο από τον 8^ο έως τον 20^ο στίχο. Στο κείμενο αυτό, επανέρχεται στο θέμα του με περισσότερες λεπτομέρειες και μάλιστα προσπαθεί να τους εξηγήσει τη θέση τους και να τους βγάλει από την πλάνη και από την εχθρότητα που είχαν εναντίον του, γιατί κάποιιοι –οι ψευδάδελφοι-, τους είχανε “φουσκοβάλει”, έτσι το λέμε εμείς στην γλώσσα μας, είχανε πάει, είχανε πει πολλά εναντίον του Παύλου και είχανε αγριέψει οι άνθρωποι, οι τόσο αγαπημένοι του και τώρα επανέρχεται σε αυτό το θέμα, που σας εφουσκόβαλαν, θα λέγαμε εμείς, που σας είπαν τόσα εναντίον μου και προσπαθεί να τα αναιρέσει αυτά. Ο άνθρωπος βέβαια θα ‘θελε να πάει–ήτανε στην Έφεσο νομίζω τότε-, αλλά δεν τον άφηναν οι ανάγκες της τοπικής εκεί εκκλησίας και αναγκάστηκε να στείλει την επιστολή.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

- 8 *Ἀλλὰ τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει οὖσι θεοῖς·*
9 *νῦν δὲ γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, πῶς ἐπιστρέφετε*
πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ καὶ πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν
θέλετε;
10 *ἡμέρας παρατηρεῖσθε καὶ μῆνας καὶ καιροὺς καὶ ἑνιαυτούς;*
11 *φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς.*
12 *Γίνεσθε ὡς ἐγὼ, ὅτι καγὼ ὡς ὑμεῖς, ἀδελφοί, δέομαι ὑμῶν. οὐδὲν με*
ἠδικήσατε.
13 *οἴδατε δὲ ὅτι δι’ ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον,*
14 *καὶ τὸν πειρασμὸν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ*
ἐξεπτύσατε, ἀλλ’ ὡς ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν.
15 *τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν; μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν ὅτι εἰ δυνατὸν τοὺς*
ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι.
16 *ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν;*
17 *ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς*
ζηλοῦτε.
18 *καλὸν δὲ τὸ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι με*
πρὸς ὑμᾶς.
19 *τεκνία μου, οὓς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὗ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν!*
20 *ἤθελον δὲ παρεῖναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνήν μου, ὅτι*
ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ80

Γ.80
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (4.8-20)

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

- 8 *Αλλά τότε μεν, εις την εποχήν της αγνοίας και ειδωλολατρίας σας, που δεν είχατε γνωρίσει τον αληθινόν Θεόν, εδουλεύσατε εις θεούς, οι οποίοι εις την πραγματικότητα δεν είναι θεοί.*
- 9 *Τωρα όμως που εγνωρίσατε τον αληθινόν Θεόν, η μάλλον έχετε γνωρισθή και αναγνωρισθή από τον Θεόν ως παιδιά του, πως ξαναγυρίζετε πάλιν εις τα ατελή και αδύνατα και φτωχά στοιχεία της ειδωλολατρικής θρησκείας και των τυπικών διατάξεων του Νομου, εις τα οποία θέλετε, όπως και πριν, να υποδουλωθήτε πάλιν;*
- 10 *Εξετάζετε τώρα και φυλάσσετε, όπως οι Εβραίοι, ωρισμένας ημέρας της εβδομάδος και μήνας και εποχάς του έτους και εορτάς των ετών;*
- 11 *Φοβούμαι, μήπως ματαίως και ανωφελώς έχω κοπιάσει δια σας.*
- 12 *Θελήστε, αδελφοί, να γίνετε όπως τώρα είμαι εγώ, ο οποίος άλλοτε ήμουν όπως σεις τώρα, (και επρόσεχα με πολύν ζήλον τας διατάξτου Νομου, τας εβραϊκάς εορτάς και τα άλλα ιουδαϊκά έθιμα, τα οποία όμως τώρα έχω αποκηρύξει και ακολουθώ τον Χριστόν). Σας παρακαλώ δια τούτο, αδελφοί• δεν με έχετε αδικήσει εις τίποτε, (ώστε εγώ να θέλω να σας βλάψω. Εξ αντιθέτου, εγώ σας αγαπώ και ποθώ πάντοτε το καλόν σας).*
- 13 *Ξεύρετε άλλωστε, ότι ένεκα σωματικής ασθενείας έμεινα μεταξύ σας, καθώς επερνούσα από την χώρα σας, και εκύρυξα εις σας πρώτην φοράν το Ευαγγέλιον του Χριστού.*
- 14 *Και την θλίψιν μου αυτήν την σωματικήν δεν την περιφρονήσατε, ούτε και με αηδιάσατε, αλλά τουναντίον με εδέχθητε σαν άγγελον Θεού, σαν αυτόν τον Ιησούν Χριστόν.*
- 15 *Τι έγινε, λοιπόν, ο μακαρισμός σας εκ μέρος των ανθρώπων, που με εδεχθήκατε με τέτοιαν διάθεσιν και προθυμίαν; Διότι, το καταθέτω προς τιμήν σας, ότι αν ήτο δυνατόν και αυτά ακόμη τα μάτια σας θα τα εβγάζατε και θα μου τα εδίδατε. Τοσον πολύ με είχατε εκτιμήσει και αγαπήσει.*
- 16 *Ωστε έχω γίνει τώρα εχθρός σας, επειδή σας λέγω την αλήθειαν;*
- 17 *Διατί πείθεσθε στους ψευδοδιδασκάλους; Αυτοί δεικνύουν ζήλον για σας, όχι βέβαια δια το καλόν σας, αλλά διότι θέλουν να σας αποκλείσουν από την ορθήν πίστιν του Χριστού, δια να δεικνύετε ζήλον και υπακοήν εις αυτούς τους ιδίους και να γίνετε έτσι όργανα εξυπηρητήσεως των.*
- 18 *Καλόν είναι το να είσθε πάντοτε ζηλευτοί και αξιομίμητοι, στο καλόν όμως και το σύμφωνον προς το θέλημα του Θεού. Και αυτό πρέπει να γίνεται πάντοτε, και όχι μόνον όταν εγώ ευρίσκωμαι μαζί σας.*
- 19 *Παιδάκια μου, αγαπημένα μου πνευματικά παιδιά, δια τους οποίους πάλιν ξαναδοκιμάζω πόνους και ωδίνας, μέχρις ότου η προσωπικότης του Χριστού μορφωθή μέσα σας.*

20 Ηθελα δε να είμαι πάλιν παρών μεταξύ σας τώρα και να αλλάξω τον πατρικόν τόνον της φωνής μου εις θρήνον και δάκρυα, διότι ευρίσκομαι εις απορίαν και δεν γνωρίζω πως να φερθώ απέναντί σας.

Στον όγδοο στίχο διαβάζουμε «*Αλλά τότε μὲν οὐκ εἰδότες Θεὸν ἐδουλεύσατε τοῖς μὴ φύσει οὐσι θεοῖς*». Προ λέει να ῥθω εγώ και προτού να γνωρίσετε τον Χριστόν, δουλεύατε σαν δούλοι στους μη αληθινούς Θεούς στους μη φύσει «*τοις μη φύσει οὐσοι Θεοῖς*», στους ψεύτικους θεούς, σαν δούλοι κάτω από τον ζυγό τους.

9 «*νῦν δὲ γνόντες Θεόν, μᾶλλον δὲ γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ*», τώρα όμως λέει που γνωρίσατε τον Θεόν –τον Χριστόν δηλαδή-, μάλλον δεν το ἴπα καλά λέει, (το διορθώνει), δεν γνωρίσατε σεις τον Θεόν, κανείς δεν μπορεί να βρει τον Θεόν, αλλά εγνωριστήκατε, γνωσθέντες ὑπὸ Θεοῦ, σας επισκέφθηκε δι' εμού ο Θεός και σας έγινε γνωστός αυτός, διότι οι καρδιές σας ἴτανε αγνές και κατάλληλες να τον δεχθούν. «*Πῶς ἐπιστρέφετε πάλιν ἐπὶ τὰ ἀσθενῆ και πτωχὰ στοιχεῖα, οἷς πάλιν ἄνωθεν δουλεύειν θέλετε;*», πώς τώρα αφήνετε αυτή τη μεγάλη τιμή και χαρά, του να γνωρίσετε τον Χριστό και να γεννηθεί ο Χριστός μέσα σας, και ξαναγυρίζετε τώρα στον νόμο, στον παιδαγωγό, στο ξύλο, στα ασθενή και πτωχὰ στοιχεία αυτού του κόσμου;

10 «*ἡμέρας παρατηρεῖσθε και μῆνας και καιρούς και ἐνιαυτούς;*», από αυτό δείχνει ότι δεν ἴτανε μόνο που τους δίδαξαν την περιτομή, αλλά και όλα τα άλλα ἴ τους βάνανε να κοιτάνε τις νομηνίες, πότε είναι πρώτη του μηνός, το ποδαρικό όπως θα λέγαμε την πρώτη του μηνός, ημέρας, καιρούς, ενιαυτούς, την τρίτη –είχανε άλλα βέβαια οι Εβραῖοι τέτοια-, ξαναγυρίζετε τώρα σε αυτά λέει τα ψιλοπράγματα; Αυτό βέβαια έχει αντίκρουσμα και σε μάς και είναι – όπως θα λέγαμε-, ένα ας πούμε ράπισμα για μας αυτό που λέει εκεί, ποιο δηλαδή; Τότε μεν λέει που ἴχατε ἀγνοια, δουλεύατε βέβαια σαν δούλοι στους ψεύτικους θεούς, αλλά είχατε μια δικαιολογία, λόγω ἀγνοίας. Τώρα λέει που γνωρίσατε τον Χριστό και ξαναδουλεύετε εκεί, ποια δικαιολογία έχετε; Θέλει να πει το εξής τώρα ἴ το να δουλεύουν και να προσκυνάνε οι ειδωλολάτρες τον ἥλιο, τα φῖδια, την αγελάδα, την μαύρη γάτα και τους λοιπούς θεούς εξηγείται ας πούμε, λόγω ἀγνοίας. Αλλά το να δουλεύουν και να προσκυνάνε σήμερα οι ἄνθρωποι το χρήμα, την τηλεόραση, το δημοσιογραφικό κατεστημένο, το κόμμα θεό-σωτήρα, τις σκοτεινές δυνάμεις, τα ναρκωτικά και τα πάθη, αφού γνώρισαν πρώτα τον Χριστό, αυτό είναι μάλλον τρελλό, δεν έχει καμμία δικαιολογία. Αυτό το αντίκρουσμα έχει στην σημερινή εποχή. Γνωρίσαμε τον Χριστό και ξαναγυρίσαμε να δουλεύουμε σε αυτά τα μοντέρνα είδωλα.

11 «*φοβοῦμαι ὑμᾶς μήπως εἰκῆ κεκοπίακα εἰς ὑμᾶς*». Φοβάμαι πολύ μήπως πήγαν τσάμπα, όπως λέει εικῆ, τσάμπα οι κόποι μου σε εσάς, και οι διωγμοί μου και ὅτι υπέφερα τότε που σας κήρυξα την Εκκλησία. Εδώ βέβαια τους ελέγχει με αυτό, φοβάμαι μην πήγαν τσάμπα ἴ είναι έτσι όπως λέμε, δεν τα ἴτρωγα καραμέλες παιδί μου τα λεφτά μου, που σε έστειλα σχολείο; Κάτι τέτοιο περίπου, αλλά σε ἄλλη βάση βέβαια λέει ο Παύλος με την γλώσσα του.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ81

Γ.81
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (4.8-20)

Βλέπετε πόσο ζωντανός είναι ο Παύλος· δεν γράφει ακαδημαϊκά για να διαβάζουν οι επιστήμονες. Εδώ μιλάει η καρδιά του Παύλου και ότι λέει η καρδιά του πέφτουν επάνω στο χαρτί, πολύ περισσότερο που τα 'χει γράψει και με τα χέρια του, αυτή μόνο την επιστολή και την προς Φιλήμονα που είναι μια μικρούλα επιστολή. Φοβάμαι λέει μήπως τσάμπα εκοπίασα και υπέφερα για σας. Αλλά συγχρόνως, ενώ τους ελέγχει –και πρέπει να το προσέξουμε αυτό-, δεν τους απογοητεύει όμως, δεν τους λέει ότι πήγανε χαμένοι οι κόποι μου, διότι αυτό θα ήτανε απογοήτευση, πάει χαθήκατε, δεν γίνεται τίποτα με σας, είσαστε για πέταμα. Δεν τους λέει έτσι. Τους λέει, φοβάμαι *μήπως* και πήγανε χαμένοι, δηλαδή τους αφήνει ανοικτή την πόρτα της διορθώσεως, δεν είμαι βέβαιος ότι χαθήκατε. Επομένως, μπορείτε να ξαναγυρίσετε, μπορείτε να μετανοιώσετε· από την μια μερά τους επικρίνει και από την άλλη τους βοηθάει, τους ενθαρρύνει, με *το φοβάμαι μήπως*, να επανέλθουν εκεί που ήταν, τους αφήνει δηλαδή ανοικτή την πόρτα, δεν τους κλείνει την πόρτα. Και στρέφεται τώρα προς τους Γαλάτας, όχι τους ειδωλολάτρες· όσα είπε πριν ήτανε για τους ειδωλολάτρες που είχανε δουλέψει στα είδωλα.

Ο στίχος 12 απευθύνεται στους εξ Εβραίων χριστιανούς Γαλάτες, διότι οι Ιουδαίοι είχανε διασπαρεί σε ολόκληρο τον κόσμο, όπως ξέρετε, και εις την Γαλατία, εκεί στις πόλεις της Γαλατίας είχανε το εμπόριό τους, είχανε τις παροικίες τους, τις συναγωγές τους· υπήρχανε δηλαδή, όχι μόνον ειδωλολάτρες στα διάφορα μέρη που εκήρυττε ο Παύλος, αλλά και Ιουδαίοι της διασποράς. Και σε αυτούς πρώτα μιλούσε, έπαιρνε από αυτούς όσους έπαιρνε από την συναγωγή, και ύστερα πήγαιναν και οι ειδωλολάτρες. Τώρα, τον 12 στίχο λοιπόν τον απευθύνει προς αυτούς, μόνον έτσι μπορούμε να τον καταλάβουμε· λέει λοιπόν στον 12. «Γίνεσθε ως εγώ, ότι κάγω ως ύμεις, αδελφοί, δέομαι ύμῶν. οὐδέν με ἡδικήσατε», προχωρεί μετά. Δεν με κοιτάτε εμένα; λέει, στους εξ Εβραίων. Γίνετε σαν εμένα, όπως είμαι τώρα εγώ, αδελφοί μου τους λέει, γιατί και εγώ ήμουνα όπως είστε τώρα εσείς που ξαναγυρίζετε στον νόμο. Τα δοκίμασα αυτά, τα έζησα όλα αυτά που τώρα εσείς τα θεωρείτε για σπουδαία, εγώ τα ζούσα μέχρι την Δαμασκό. Λοιπόν, δεν κοιτάτε εμένα που τα πέρασα, τα σπούδασα, πήγα στο πανεπιστήμιο, έβγαλα το πανεπιστήμιο της Ιερουσαλήμ και τα ξέρω απ' την καλή και απ' την μέσα, γίνετε λοιπόν σαν εμένα. Όπως τα πέταξα δηλαδή εγώ, αφού τα γνώρισα και υπέφερα απ' αυτά, στους νόμους και τα λοιπά, να γίνετε και εσείς· μην ξαναγυρίζετε εκεί.

Δέομαι υμῶν, σας παρακαλώ, λέγει, σας παρακαλώ, δεν τους διατάσσει, βλέπετε ευγένεια. Ουδέν με ηδικήσατε, δεν μου κάνατε κανένα κακό, δεν με αδικήσατε σε τίποτα. Τώρα γιατί το λέει αυτό, θα το πούμε γιατί το λέει αυτό. Είναι σαν να τους λέει, εσείς νομίζετε ότι εγώ σας λέγω πράγματα που δεν είναι σωστά αυτή τη στιγμή, ότι θέλω το κακό σας, όταν σας λέω να

παρατήσετε και περιτομή και μωσαϊκό νόμο, ότι θέλω να σας οδηγήσω στην καταστροφή. Και γιατί να σας το κάνω αυτό το κακό; λέει. Να μου 'χατε κάνει κάτι κακό, αν με είχατε αδικήσει σε τίποτα, αν είχα δηλαδή τίποτα εναντίον σας, τότε δικαιολογημένα –ας το πούμε- να σκεφτείτε πως θέλω να σας κάνω κακό. Αλλά εγώ δεν έχω κανένα παράπονο από σας, ούτε με αδικήσατε καθόλου, αλλά ούτε και κακό μου κάνατε. Γιατί εγώ δηλαδή να θέλω να σας κάνω κακό; γιατί να νομίζετε ότι αυτά που σας λέω εγώ είναι κακό; και όχι μόνο λέει δεν με αδικήσατε, αλλά και πολλά κάνατε για μένα. Τους θυμίζει λοιπόν όλα, τις ευεργεσίες που έκαναν οι Γαλάτες στον Παύλο και την μεγάλη αγάπη τους, που κι άλλοτε την έχουμε πει, θα την ακούσουμε πάλι, και τους λέει με αυτά, όχι μόνον δεν με αδικήσατε, αλλά τόσο πολύ μου 'χετε προσφέρει υπηρεσίες, με έχετε καταυποχρεώσει δηλαδή, είναι σαν να λέει, χρησιμοποιεί όλα τα μέσα για να τους ξαναγυρίσει πίσω, ώστε θα ήμουν αχάριστος εαν ήθελα το κακό σας. Άρα δεν θέλω το κακό σας με αυτά που σας λέω· το καλό σας θέλω, γιατί είμαι εκτός των άλλων και υποχρεωμένος από σας, και αυτό λέει στους άλλους στίχους.

13 «οΐδατε δὲ ὅτι δι' ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς εὐηγγελισάμην ὑμῖν τὸ πρότερον», θυμηθείτε λέει, ότι όταν πρωτοήρθα στο χωριό σας, στην πόλη σας, ήρθα κυνηγημένος, ήρθα πληγωμένος· κοντά ήταν τα Λύστρα, που τον είχαν λιθοβολήσει, είχε τα σημάδια ακόμα του λιθοβολισμού. Όταν ήρθα έτσι, καταδιωγμένος, λιθοβολημένος, διωγμένος σαν ας πούμε αδέσποτο σκυλί, τότε με δεχθήκατε εσείς με τόση αγάπη. Και τώρα που σας έδωσα την ευτυχία, τώρα με κυνηγάτε, είναι σαν να τους λέει; Οΐδατε λέει ότι δι' ασθένειαν της σαρκός, πως ήρθα κυνηγημένος και λιθοβολημένος. Και στο 14 και τους θυμίζει και την αρρώστεια του, και άλλο καλό μου κάνατε λέει, το οποίο το θυμάμαι, δεν τα ξεχνάω εγώ αυτά και γι' αυτό το καλό σας θέλω που σας τα λέω.

14 « καὶ τὸν πειρασμὸν μου τὸν ἐν τῇ σαρκί μου οὐκ ἐξουθενήσατε οὐδὲ ἐξεπτύσατε», είναι εκείνος ο σκώλοπας τη σαρκί που λέγει σε άλλες επιστολές ο Παύλος, η αρρώστεια που είχε, η οποία έμοιαζε με ελονοσία. Τώρα βέβαια ήτανε και δαιμόνιο ανακατεμένο στη μέση, αλλά τα συμπτώματα ήτανε συμπτώματα ελονοσίας· δεν αποκλείεται να είχε κολλήσει, εκεί που γύριζε στα ελώδη μέρη -τότε δεν υπήρχανε τα φάρμακα που υπάρχουνε τώρα-, και όταν η ελονοσία πιάνει τον άνθρωπο, ξέρετε πόσο απότομα ανεβαίνει ο πυρετός, πως κοκκινίζει το πρόσωπο, πως αστράφτουν τα μάτια και σχεδόν πετάγονται έξω. Δεν έχουμε τώρα και οι νεώτεροι ιδίως δεν έχουν ιδέα τι θα πει ελονοσία. Εμείς οι παλαιότεροι που τα περάσαμε, ξέρουμε τι φοβερό πράγμα είναι να σε κολλήσει ελώδης πυρετός, και να μην υπάρχουν τα φάρμακα που υπάρχουν σήμερα. Τότε λοιπόν λέει, όταν είχα και αυτή την αρρώστεια, όχι μόνον διωγμένος και κυνηγημένος σαν σκυλί, δηλαδή ένας τιποτένιος ήρθα και με αγκαλιάσατε τότε, αλλά και άρρωστος ήρθα. Και όταν εγώ αρρώσταινα, όταν δηλαδή αστράφτανε τα μάτια μου και πήγαιναν να βγούνε από τις κόγχες τους, τότε ούτε με πετάξατε σε μια άκρη σαν να 'μουνά τίποτα, αλλά τρέξατε και με αγκαλιάσατε άρρωστο και αποκρουστικό.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ82

Γ.82
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (4.8-20)

Ουδέ εξεπτύσατε, ούτε με φτύσατε, διότι τότε είχανε την συνήθεια, τους αρρώστους αυτής της μορφής να τους φτύνουν οι άλλοι, όπως και σήμερα φτύνουμε εμείς όταν νομίζουμε για βάσκαμα, αν και δεν είναι χριστιανικό αυτό, αλλά εσείς λέει ούτε αυτό δεν κάνατε, να με φτύσετε την ώρα που ήμουνα άρρωστος -αν και είναι συνήθεια αυτή-, απ' την μεγάλη σας αγάπη. Αλλά όχι μόνον αυτό, αλλά τότε που ήμουνα για τα μάτια σας χαμένος και τιποτένιος, διωγμένος και άρρωστος, με δεχθήκατε σαν άγγελο Θεού, «άλλ' ως ἄγγελον Θεοῦ ἐδέξασθέ με, ὡς Χριστὸν Ἰησοῦν». Για μας ίσως δεν σημαίνουμε πολλά πράγματα αυτά τα λόγια, αλλά για τους Γαλάτες, που ἔχανε σκύψει επάνω στο κρεβάτι του Παύλου και που τον είχανε αγκαλιάσει τότε, τους θυμίζει σκηνές συγκινητικές, οι οποίες αυτούς που είναι μέσα στα πράγματα και που τα ζήσανε, τους συγκίνησαν οπωσδήποτε. Και συνεχίζει.

15 «τίς οὖν ἦν ὁ μακαρισμὸς ὑμῶν;», τότε λέει πόσο μακαρισμένοι είσαστε γι' αυτά που κάνατε σε μένα και τι καλοί και ζηλευτοί που ήσαστε, διότι μου φερθήκατε έτσι και όχι σκληρά; «μαρτυρῶ γὰρ ὑμῖν», είμαι μάρτυρας σε οποιονδήποτε με ρωτήσει για σας, «ὅτι εἰ δυνατόν», ὅτι αν μπορούσατε, «τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν ἐξορύξαντες ἂν ἐδώκατέ μοι», δηλαδή τόσο πολύ με είχατε τότε αγαπήσει, σαν άγγελο, σαν Χριστό, σαν Ιησοῦ Χριστό, ὡστε είχατε φτάσει στο σημείο –είμαι βέβαιος γι' αυτό και το μαρτυρῶ ενώπιον του Θεού σε οποιονδήποτε-, ὅτι επειδή τα μάτια μου ήτανε αγριεμένα και έτοιμα να πεταχτούν από τις κόγχες, ήσαστε έτοιμοι, αν το ζητούσε κάποιος γιατρός ξέρω ἔγω, τα δικά σας μάτια θα βγάνατε, πως κάνει σήμερα μια μητέρα που αγαπάει το παιδί της, του δίνει το νεφρό της, ή το μάτι της, αυτό το λέει ο Παῦλος για τους τότε. Αν ήταν ωφέλιμο, είμαι βέβαιος και μαρτυρῶ ὅτι τότε και τα μάτια σας θα βγάνατε να τα δώσετε στον γιατρό να μου τα βάλει εμένα, να αντικαταστήσει τα δικά μου. Καταλαβαίνετε σε τι τόνους συγκινητικούς μιλάει προς αυτούς ο Παῦλος, βεβαίως για να τους σώσει.

Τόσο πολύ τότε μ' αγαπούσατε, που ήρθα άσημος και τιποτένιος, και τώρα δηλαδή που είμαι ο πατέρας σας, που σας εχάρισα την ευτυχία, που έμαθα τις καρδιές σας να τραγουδάνε το τραγούδι του Χριστού, που σας έκανα ικανούς διά του Χριστού –ο Χριστός βέβαια- να κάνετε και θαύματα ακόμα, διότι οι πρώτοι χριστιανοί –επειδή υπήρχανε οι μαγείες πολλές τότε-, το Πνεῦμα επέτρεπε να κάνουν και θαύματα. Τώρα που σας έφτασα σε αυτό το σημείο το τέλειο, τώρα είμαι εχθρός σας, σαν να τους λέει.

16 «ὥστε ἐχθρὸς ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν;», τα ξεχάσατε ὅλα αυτά; Τίποτα δεν ήταν αυτά ὅλα, τίποτα αυτή η αγάπη μας; Τίποτα αυτή η συγκίνηση, τίποτα αυτή η στοργή; Τώρα έγινα εχθρός, γιατί σας λέω την αλήθεια; Είναι αυτό που το λέμε και εμείς, ὡστε εχθρός ὑμῶν γέγονα ἀληθεύων ὑμῖν ἵ πόσες φορές δεν το λέμε και στα παιδιά μας, είμαι εχθρός

σου γιατί σου λέω την αλήθεια. Αυτό λέει και ο Παύλος σ' αυτούς· κοιτάχτε πόσο μέσ' την καρδιά του τους μιλάει.

17 «ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.» Σας ζηλεύουν αυτοὶ λέει που ἦρθαν ἐκεῖ, δηλαδή ἔχουν ζήλεια για σας, ἀλλὰ ὄχι την καλή ζήλεια. Δηλαδή καλή ζήλεια λέει την ἀμιλλα, που εἶναι μεταξύ μαθητῶν· ἡ σωστή ἀμιλλα εἶναι, ὅταν ἕνας ζηλεύει βέβαια τον συμμαθητή του που ἔχει μεγαλύτερο βαθμό, ἀλλὰ ὄχι για να τον κάνει να χάσει ἐκεῖνος τον βαθμό του, ἀλλὰ και αὐτὸν να τον βοηθήσει αὐτή ἡ ἀμιλλα ἡ καλή ας πούμε ζήλεια, να ανεβεί και αὐτός, να φτάσει τον συμμαθητή του. Αὐτή εἶναι ἡ καλή λέει, ἀλλὰ αυτοὶ δεν σας λένε για καλή ζήλεια, ζηλοῦσιν ὑμᾶς οὐ καλῶς, δεν σας ζηλεύουν λέει με καλή καρδιά, να σας φτάσουν και αυτοὶ δηλαδή εσάς, ἀλλὰ ἐκκλεῖσαι ὑμᾶς θέλουσιν, ἀλλὰ σας φθονοῦν για να σας καταστρέψουν την ευτυχία σας, που δεν μπορούν αυτοὶ να ἀποκτήσουν. Αὐτή εἶναι ἡ κακή ζήλεια, προσέχτε τους, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε, και θέλουν να σας καταστρέψουν, να γίνετε κακομοίρηδες σαν κι αὐτοὺς και δούλοι του μωσαϊκοῦ νόμου, με το ξύλο στο κεφάλι, γιατί; Για να θαυμάζετε αὐτοὺς μετά, διότι μεταξύ των τυφλῶν ὁ μονόφθαλμος βασιλεύει. Αὐτοὶ ξέρουνε το νόμο, εἶναι μονόφθαλμοι, θέλουν να σας βγάλουν τα μάτια δηλαδή εσάς, να γίνετε τυφλοὶ και να θαυμάζετε αὐτοὺς που εἶναι μονόφθαλμοι. Δεν εἶναι καλύτερα να κρατήσετε και τα δυο σας μάτια, να εἴστε καλύτεροι ἀπὸ αὐτοὺς; Αὐτὸ τους λέει, θέλουνε λοιπὸν να σας καταστρέψουν, για να τους θαυμάζετε, ἵνα αὐτοὺς ζηλοῦτε.

18 «καλὸν δὲ ζηλοῦσθαι ἐν καλῷ πάντοτε», εἶναι αὐτὸ που εἶπα, εἶναι καλὸ να ἔχει ζήλεια κανεὶς, ἀλλὰ για το καλὸ. Εἶναι αὐτὸ που εἶπα με το παράδειγμα να ζηλεύω κάποιον που ἔχει ἀνώτερό μου, ἀλλὰ με το καλὸ, δηλαδή να προσπαθῶ να ανεβῶ ἐγὼ να τον φτάσω αὐτὸν, ὄχι με την ζήλεια, τον φθόνον να καταστρέψω αὐτὸν να κατεβεί, να γίνῃ ἴσα με μένα. Αὐτὸς «καὶ μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς.», τον καλὸ ζήλο να τον ἔχετε λέει, δεν σας λέω να μην ἔχετε ἀμιλλα, να εἴστε ζηλευτοὶ δηλαδή.

Διότι πράγματι οἱ Γαλάτες προτοῦ πάνε οἱ Ἰουδαῖοι και τους καταστρέφουνε, ἦτανε ζηλευτοὶ, ὅπως ζηλευτοὶ σε ὅλο τον κόσμον ἦτανε οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ, που τους θαύμαζε ὅλος ὁ κόσμος, ἀκόμη και οἱ ἀπίστοι και τους ακολουθοῦσανε. Εἰσαστε ζηλευτοὶ λέει, ἀλλὰ να κρατάτε λέει αὐτὴ τὴ ζηλευτὴ σας θέση, την ἀνωτερότητά σας, την χαρὰ σας την ἐν Χριστῷ, δηλαδή την χριστιανική σας ζωὴ, πάντοτε στο καλὸ. Και μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι με πρὸς ὑμᾶς, ὄχι μόνον ὅταν εἶμαι ἐγὼ ἐκεῖ και με ἔχετε κοντὰ σας να εἴστε καλοὶ και ωραῖοι και ευτυχισμένοι και ζηλευτοὶ, ἀλλὰ και ὅταν ἐγὼ δεν εἶμαι μαζί σας – ὅπως τώρα δηλαδή- και ὅταν ἀκόμα ἐγὼ λείπω, να κρατάτε τὴ ψηλὴ, τὴ ζηλευτὴ, την ωραία σας θέση και μὴ μόνον ἐν τῷ παρεῖναι ὑμᾶς, ὄχι μόνον ὅταν εἶμαι μαζί σας, ἀλλὰ και ὅταν λείπω, να μένετε ἐκεῖ που ἦσαστε, στην ευτυχία σας, στη χαρὰ σας, να εἴστε δηλαδή ζηλευτοὶ και μακαριστοὶ, ὅπως εἶπε παραπάνω.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ83

Γ.83
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (4.8-20)

Στο 19 στίχο απευθύνεται, εξακολουθεί· φαίνεται ότι όταν έγραφε αυτά ο Παύλος και θυμήθηκε όλα αυτά τα περιστατικά, του πυρετού του, των διωγμών του και τα λοιπά, συγκινήθηκε ο Παύλος. Δεν έγραφε ψυχρά, δεν ήτανε ο άνθρωπος ο οποίος ψυχρά θέλει να συγκινήσει άλλους, αλλά πρώτα αυτός συγκινείται και μετέδιδε την συγκίνησή του και στα αγαπημένα του παιδιά, τους Γαλάτες. Γι' αυτό στο 19ο στίχο φαίνεται η συγκίνησή του, πιο καθαρά.

19 «τεκνία μου, οὐς πάλιν ὠδίνω, ἄχρις οὔ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν!», Παιδάκια μου, ὅπως θάλεγε, μωρά μου, αυτό δεν λέει τέκνα μου, λέει τεκνία μου, παιδάκια μου, μωρά μου, μωράκια μου, πως λέει χαϊδευτικά μια μητέρα στο παιδί της μωρό μου ή μωράκι μου. Τώρα ο Παύλος γίνεται μάνα και τους μιλάει στη γλώσσα της μάνας, τεκνία μου, μωρά μου, οὐς πάλιν ὠδίνω, που θα περάσω πάλι τους πόνους της πνευματικής γέννησης· φέρνει το παράδειγμα από τους πόνους της μητέρας που γεννάει το παιδί. Οι πόνοι που υπέφερα για σας ήτανε πόνοι πνευματικής γεννήσεως, έγινα μάνα για σας και σας γέννησα με πόνους. Τώρα λοιπόν θα αναγκαστώ να σας ξαναβάλω στην πνευματική κοιλιά, ας πούμε, σαν η μάνα να ξαναβάλει το παιδί της μέσα, να το ξαναγεννήσει, να ξαναὑποφέρει τους πόνους. Αυτή είναι η εικόνα που χρησιμοποιεί εδώ· μόνο ο Παύλος βέβαια μπορούσε να μιλήσει έτσι. Οὐς πάλιν ὠδίνω, θα ξαναπεράσω τους ίδιους πόνους της πνευματικής γέννησης, για να σας ξαναγεννήσω.

Ἄχρις οὔ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, αυτό το ἄχρις οὔ μορφωθῆ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, είναι καθαρά εικόνα παρμένη απ' τον τοκετό. Όταν συλλαμβάνεται το παιδί στην κοιλιά της μάνας του, στην αρχή δεν έχει μορφή. Είναι μια μάζα από βλέννες, μύξες, αίμα, κύτταρα. Ἄμορφο πράγμα και περνάει ο ένας μήνας και περνάει ο δεύτερος και σιγά-σιγά γίνεται εκείνο το θαύμα. Αυτή η ἄμορφη μάζα, που ἄμα τη δει κανείς, εκεί που οι φοβεροί εκείνοι εγκληματίες καταστρέφουν τη ζωή στα μαιευτήρια, ακριβώς πριν μορφωθεί· αν το δει κανείς εκεί που το πετάνε στους ντενεκέδες των σκουπιδιών, το συχαίνεται και να φτύσει επάνω. Αυτό το ἄμορφο, το συχαμερό πράγμα, σιγά σιγά ο Θεός, η φύση με την δύναμη που της ἔδωσε ο Θεός, το μορφοποιεί, του δίνει μορφή, και γίνεται παιδί και γίνεται ένα ωραίο παιδί, ένα θαύμα της δημιουργίας, ότι τελειότερο έχει η δημιουργία· από αυτές τις βλέννες μορφώνεται το βρέφος στην κοιλιά της μάνας του. Αυτό το θαύμα της μορφώσεως, από τα απλά εκείνα κύτταρα στο τέλειο παιδί, το χρησιμοποιεί εδώ ο Παύλος για να δείξει ότι κατά τον ίδιο τρόπο –αλληγορικά ὅμως-, γίνεται και η μορφωσις του Χριστού μέσα στις ψυχές. Δηλαδή εδώ είναι κάτι πολύ τολμηρό, που μόνο επειδή το λέει ο Παύλος, μπορούμε να το πούμε και

το είπαν και οι Πατέρες. Το τολμηρό εδώ είναι το εξής, θα σας το πω μετά αλλά να πω και τον 20ο στίχο για να κλείσω την ενότητα.

20 « ἤθελον δὲ παρῆναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνὴν μου, ὅτι ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν.». Ἔτσι που με φέρατε λέει, ἀποροῦμαι ἐν ὑμῖν, δεν ξέρω τι να σας πω πλέον, ὅτι τα εἶπα ἔτσι, τα εἶπα αλλιῶς, τα εἶπα συγκινητικά, τώρα δεν ἔχω τι να πω ἄλλο. Απορούμαι, δεν ξέρω τι να κάνω και το μόνο που μένει, εἶναι να μπορούσα να ἴρθω και να ἀλλάξω τη φωνή μου, να κλάψω, να σας μιλήσω χαϊδευτικά, ὅπως μιλάει η μάνα στο παιδί της. Αυτό λέει, παρῆναι πρὸς ὑμᾶς ἄρτι καὶ ἀλλάξαι τὴν φωνὴν μου, να μιλήσω χαϊδευτικά, ὅπως η μάνα στο μωρό, γιατί φυσικά τώρα πια χάσατε την ενηλικίωση, μωρά ξαναγίνατε, τεκνία μου, μωρά μου δηλαδή, να σας μιλήσω ὅπως μιλάει η μάνα στα μωρά της, για να μπορέσω να σας σώσω ἀπὸ αὐτή την καταστροφή. Θάθελα λοιπὸν λέει να ἴρθω και να σας μιλήσω ἔτσι, να κλάψω να σας μιλήσω χαϊδευτικά, και δεν ξέρω τι ἄλλο να σας πω. Αυτὸς εἶναι ο 20 στίχος και κλείνει αὐτή την ενότητα.

Στη συνέχεια, ἀπὸ τον 21 και πέρα, μέχρι τέλους του κεφαλαίου, επανέρχεται στην πολεμική του και εξηγεί αλληγορικά την Γραφή. Μιλάει για ἕνα περιστατικό της Γραφῆς και την αλληγορική του σημασία και μας δίνει τον τρόπο που μπορούμε να εξηγοῦμε της ιουδαϊκῆς της δικῆς τους Γραφῆς, πως και εμεῖς να εξηγοῦμε αλληγορικά την Γραφή, με τις δυο γυναῖκες του Αβραάμ, την Ἄγαρ και την Σάρα, που τα ακούμε και στην Ἐκκλησία.

Αλλά ἤθελα να ξαναγυρίσω σ' αὐτὸ που εἶπα, την εικόνα που χρησιμοποιεῖ. Ἐδῶ δηλαδή ο Παῦλος, αφήνει να εννοηθεῖ και οι Πατέρες –θα το δούμε τώρα ἀμέσως- το εξηγούν, ὅτι οι χριστιανοί, ὅταν εἴμαστε χριστιανοί και ὅσο εἴμαστε, ὅταν φτάσουμε να εἴμαστε σωστοί χριστιανοί, δεν εἴμαστε μόνον ἀδελφοί του Χριστοῦ κατὰ χάριν και κληρονόμοι της Βασιλείας του, γιατί ἔτσι λέει, την υιοθεσίαν ἀπολάβατε, ἀλλά εἴμαστε λέει σε ἕνα ἐπίπεδο και η ψυχὴ μας δηλαδή, *η χριστιανικὴ ψυχὴ γίνεται μάνα του Χριστοῦ, γίνεται μητέρα του Χριστοῦ* και γεννιέται, μορφώνεται μέσα της ο Χριστὸς πνευματικά, ὅπως στη μάνα μορφώνεται το βρέφος σωματικά. Αὐτὴ εἶναι η πολὺ δυνατὴ εικόνα που χρησιμοποιεῖ, ὅταν λέει ὅταν ἕως ου, ὄχι καταλάβετε τον Χριστὸν και τον μάθετε ἀπ' τη διδασκαλία ἵνα γεννηθεῖ, να μορφωθεῖ, να πάρει μορφή μέσα σας ο Χριστὸς σαν βρέφος, σαν μωρό που γεννιέται μέσα στην ψυχὴ σας και γίνεστε οι χριστιανικὲς ψυχές *μητέρες* του Χριστοῦ.

Βέβαια και αὐτὸ ο Παῦλος δεν το εἶπε μόνος του, στηρίχτηκε –ὅπως λένε οι Πατέρες, γιατί ἔδῶ δεν αφήνει να εννοηθεῖ-, στηρίχτηκε στα λόγια του ἴδιου του Χριστοῦ, διότι ὅτι λέει ο Παῦλος εἶναι του Χριστοῦ. Στο κατὰ Ματθαῖον, στο 12ο στίχοι 49 και 50 προς το τέλος, ο Κύριός μας εἶχε πει τα εξής: ὅταν κάπου μιλούσε και δεν μπορούσαν να πλησιάσουν οι ἄνθρωποι, εἶχε πάει και η Παναγία μας, με τα νομιζόμενα ἀδέλφια του, τα θετὰ παιδιά της, τα παιδιά του Ἰωσήφ, μεταξύ των οποίων και ο Ἰάκωβος ο ἀδελφὸθεος, <ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ>

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ84

Γ.84
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (4.8-20)

Και ο Κύριος απήντησε κάτι, που διαβάζεται βέβαια πολύ συχνά και το 'χουμε ακούσει. «Και εκτείνας», εις απάντησιν αυτών που του παρήγγειλαν η Παναγία μας, η μητέρα του και τα νομιζόμενα αδέρφια του, ότι έξω είναι η μητέρα σου και οι αδελφοί σου και σε ζητάνε, απήντησε ως εξής εκεί, στο 49 του 12ου λέει: «καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔφη», δηλαδή μαζευτήκανε ὅλο το ακροατήριο που μιλούσε. Ἄπλωσε λοιπὸν το χέρι του και τους ἔδειξε ὅλους, και εἶπε, «ἴδου ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου». «Μητέρα μου λέτε και αδελφούς μου (βέβαια αναγνώριζε την μητέρα του) αλλά δεν είναι μόνον αυτή μητέρα μου; Εδώ ὅλοι αυτοί που με ακούνε, να η μητέρα μου και οι αδελφοί μου». Καλεῖ δηλαδή αυτούς που τον πιστεύουν μητέρα του. Από ἔδω ξεκινάει και ο Παῦλος και οι Πατέρες και χρησιμοποιοῦν αυτή την εικόνα. Και συνεχίζει στον 50: «ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς,», αυτός δηλαδή που θα με ακολουθήσει ποιώντας το θέλημα του Πατρὸς μου, δηλαδή κάνοντας ὅτι κάνω εγώ, διότι ο Χριστός δεν ἔκανε τίποτε ἄλλο ἀπὸ το θέλημα του Πατρὸς Του. Ὅσοι μιμούνται τον Χριστό, κάνουν το θέλημα του Πατρὸς, τον Πατέρα κανείς δεν τον βλέπει για να τον μιμηθεί. «Ὅστις» λέει «γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς, αὐτὸς μου ἀδελφὸς καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστίν.» Αὐτὸς λέει, δεν είναι μονάχα ἀδελφός μου κατὰ χάριν και ἀδελφὴ μου -αν είναι γυναίκα βέβαια-, αλλά είναι και μητέρα μου.

Ο ἴδιος λοιπὸν ο Χριστός ἔδωκε το δικαίωμα, και στον Παῦλο και στους αγίους μετὰ που τον ερμήνευσαν, να ονομαστοῦμε ὅλοι οι πιστοί, αν εἴμαστε βέβαια πιστοί, μητέρες του Χριστοῦ –του Χριστοῦ βέβαια, του θείου Βρέφους-, δηλαδή ὅτι μορφώνεται μέσα μας πνευματικά ο Χριστός, σαν βρέφος, ὅπως ακριβώς το λέει ἐδῶ· είναι εκείνο που λέγεται, αλλά ὄχι σωστά, ὅτι τα Χριστούγεννα να γίνει, λέει, φάτνη η καρδιά μας, και να γεννηθεῖ ο Χριστός. Δεν είναι το σωστό αὐτό, το σωστό είναι να γίνει *μήτρα πνευματική, μάνη η καρδιά μας, μητέρα*, και να συλλάβει ἐκεῖ τον Χριστόν, αὐτό είναι το σωστό, αὐτό λέει ο Παῦλος.

Αλλά επειδὴ βέβαια οι ἐξηγήσεις φαίνονται δικές μου και με το δίκιο σας να μην τους δίνετε και πολλή σημασία, θα αναφέρω τι λένε οι Πατέρες, μάλλον τι γράφει ο ἅγιος Νικόδημος ο αγιορείτης, ὅτι λένε οι Πατέρες, που αὐτὸς τους ἔχει μελετήσει ὅλους, εγώ δεν ἦταν δυνατόν να μελετήσω ὅλους αυτούς τους Πατέρες. Ο ἅγιος λοιπὸν Νικόδημος, αναφέρει μερικούς Πατέρας και την γνώμη τους πάνω σε αὐτό το θέμα, ὅτι κάθε χριστιανική ψυχὴ γίνεται και πρέπει να γίνει μητέρα του Χριστοῦ, που θα γεννηθεῖ –θα μορφωθεῖ δηλαδή-, τέλειο βρέφος ο Χριστός μέσα της. Αμέσως διαβάζω, αὐτά που εἶπα είναι, αλλά ανεπτυγμένα ὁμως.

Συμεών δε ο νέος θεολόγος (τρεις είναι οι θεολόγοι της Εκκλησίας μας που έχουν πάρει το όνομα, ο πρώτος είναι ο ευαγγελιστής Ιωάννης ο θεολόγος, δεύτερος είναι ο Γρηγόριος ο θεολόγος και τρίτος είναι Συμεών ο νέος θεολόγος, σε κανέναν άλλον δεν έχει δώσει την επωνυμία θεολόγος η Εκκλησία μας). Ο τρίτος λοιπόν από τους θεολόγους κατ' εξοχήν της Εκκλησίας μας, ο Συμεών ο νέος θεολόγος, «περί της εν υμίν νοητής μορφώσεως του Χριστού», μορφώσεως δηλαδή, όπως μορφώνεται και παίρνει μορφή το βρέφος στην κοιλιά της μάνας του, μορφώσεως λοιπόν του Χριστού, «ταύτα λέγει τα αξιάγαθα», τα σπουδαία.

«Καλότυχος είναι εκείνος όπου ιδεί το φως του κόσμου», φως του κόσμου είναι ο Χριστός, «ήγουν τον Χριστόν, πως εμορφώθη μέσα του», να καταλάβει ότι ο Χριστός μορφώθηκε σαν βρέφος μέσα του, «ότι αυτός θέλη νομισθή μήτηρ Χριστού, έχοντας τον Χριστόν μέσα του, ωσάν βρέφος, καθώς αυτός ο απευδέστατος υπεσχέθη μόνος, μήτηρ μου και αδελφοί μου και φίλοι μου ούτοι εισίν, οι ακούοντες τον λόγον του Θεού και ποιούντες αυτόν. Ὡστε εκείνοι όπου δεν φυλάττουν τας εντολάς του, υστερούνται θεληματικῶς από την τοιαύτην χάριν. Επειδή τούτον το πράγμα και ήτον και είναι και θέλει είναι δυνατόν και έγινε και γίνεται και θέλει γενή εις όλους εκείνους όπου κάμνουσι τας εντολάς του. Ὅμως, διά να μην αφήσωμεν τούτο χωρίς μαρτυρίας και δώσωμεν υποψία ότι λέγωμεν τίποτα από λόγου μας», λέει ο άγιος Συμεών, δεν θέλει να φανεί ότι είναι δική του γνώμη, «και όχι από την Θεϊαν Γραφήν και ότι δογματίζομεν ως δυνατά τα αδύνατα», άμα το λέω εγώ θα το πάρετε για δόγμα δικό μου και το αδύνατο να το κάνω εγώ δυνατό, «φέρομεν πάλιν μαρτυρίαν από τον μακάριον Παύλον, το στόμα του Χριστού, όπου λέγει, τεκνία μου,», αυτό που διαβάσαμε, «ους πάλιν ωδίνω», εδώ είναι οι πόνοι της μάνας, «ἄχρις οὔ μορφωθῆ Χριστός ἐν ὑμῖν τεκνία μου». Μα άραγε εις ποιόν τόπον και μέρος του σώματός μας νομίζετε πως λέγει ότι θέλει μορφωθεί ο Χριστός;» σαν βρέφος βέβαια «Εις το πρόσωπο; Ἡ εις το στήθος; Ὁχι, αλλά μέσα εις την καρδιά μας μορφώνεται και όχι σωματικῶς, αλλά ασωματικῶς και καθώς πρέπει εις τον Θεόν. Πλην καθώς, όταν είναι εγκαστρωμένη η γυναίκα το γνωρίζει φανερά, επειδή και σκιρτά το βρέφος στην κοιλίαν της, και δεν είναι δυνατόν να μη γνωρίζει πως έχει μέσα της βρέφος, τοιουτοτρόπως και εκείνος όπου έχει τον Χριστόν μεμορφωμένον εις τον εαυτόν του, γνωρίζει τα σκιρτήματα και κινήματά του, ήγουν τας ελλάμψεις και τας αστραπάς του και βλέπει μέσα του την μόρφωσιν του Χριστού, ότι λογής δείχνηται το φως της λαμπάδας μέσα στον καθρέπτη. Ὁχι με φάντασμα ανυπόστατο» αυτό όμως δεν είναι φαντασία λέει, μην το πιάσετε να το πιέσετε το μυαλό σας να τα φανταστεί αυτά, «καθώς είναι εκείνο που φαίνεται στον καθρέπτη, αλλά δείχνηται με φως ενυποστάτως», υπάρχει πραγματικά ο Χριστός μέσα πνευματικά και μιλάει μέσα μας και μας κινεί και μας χαροποιεί, «και ουσιωδῶς» στην ουσία «ορώμενον αοράτως και κατανοούμενον ακατανοήτως, με μορφήν άμορφον και με ιδέα ανοίαν». Αυτά λέγει ο άγιος Συμεών ο νέος θεολόγος.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ85

Γ.85
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (4.8-20)

Τώρα πάμε σε άλλον Πατέρα για το ίδιο θέμα. «Ταύτα λέγει και ο θεοφόρος Μάξιμος ο ομολογητής».

«Ο του Θεού λόγος εφάπαξ κατά σάρκα γεννηθείς, αεί γεννάται θέλων κατά Πνεύμα, διά φιλανθρωπίαν τοις θέλουσι, και γίνεται βρέφος εαυτών εν εκείνοις διαπλάττων», όπως ο ίδιος διέπλασε σωματικά τον εαυτόν του στην κοιλία της Μαρίας, στον Ευαγγελισμό, ο ίδιος μορφώνει και τον εαυτό του βρέφος στην ψυχή του κάθε χριστιανού, αυτό το επαναλαμβάνω, «εαυτόν εν εκείνοις διαπλάττων ταις αρεταίς», με τις αρετές «και τοσούτον φαινόμενος», και τόσο τον αντιλαμβάνεται ο άνθρωπος, περισσότερο ή λιγότερο –οι άγιοι βέβαια περισσότερο-, «όσον χωρείν επίσταται τον δεχόμενον», όσο μεγαλύτερη χωρητικότητα -καθαρότητα δηλαδή, τελειότητα-, έχει αυτός που τον έχει. Οι άγιοι το ακούνε πολύ καλά αυτό το βρέφος, εμείς ...τέλος πάντων. «Ου φθόνω σμικρύνω του οικείου μεγέθους την έκφανσιν», όχι διότι από φθόνο Αυτός μικραίνει την παρουσία Του μέσα μας, μην πει κανείς ότι το κάνει επίτηδες και δεν φανερώνεται τόσο καθαρά στους λιγότερο αγίους και περισσότερο στους άλλους. Δεν το κάνει από φθόνο αυτό, λέει, «αλλά μέτρο σταθμίζων των ορών ποθούντων την δύναμιν», αλλά μετράει τη δύναμη του καθενός που μπορεί να αντέξει μια τέτοια παρουσία, μια τέτοια έλλαμψη. «Όπως αεί και φαινόμενος ο του Θεού Λόγος, τοις τρόποις των μετοχών, αεί διαμένει κατά την υπερβολήν του μυστηρίου, τοις πάσιν αθέατος», όπως πάντοτε κάνει λέει, που ενώ είναι αθέατος, μας δίνει την παρουσία του στην καρδιά μας. «Και πάλιν ο αυτός, αεί θέλων Χριστός γεννάται μυστικώς», πάντα θέλει ο Χριστός να γεννάται μυστικώς, «διά των σωζομένων σαρκούμενος», και σαρκώνεται από τους αγίους του, αυτούς που σώζονται δηλαδή, εμφανίζεται σήμερα εις τον κόσμο ο Χριστός, είναι εν δεξιά του Πατρός κατά το σώμα, σωματικά. Δεν έρχεται, θα 'ρθει στην Δευτέρα Παρουσία, αλλά παρουσιάζεται σαρκωμένος στον κόσμο διά μέσου των αγίων του. Βλέπεις άγιο, μεγάλο άγιο- και νομίζεις ότι βλέπεις τον Χριστό, γιατί; Γιατί πράγματι μέσα του σαν βρέφος, πνευματικό είναι ο Χριστός. Και γι' αυτό σαρκούται στην μορφή των αγίων του. Το ξαναλέω, «αεί θέλων Χριστός γεννάται μυστικώς διά των σωζομένων σαρκούμενος», διά των αγίων του, «και μητέρα παρθένον απεργαζόμενος συγγενώσαν ψυχήν», και η ψυχή που τον παίρνει, κυοφορεί μέσα της, πρέπει να είναι μητέρα παρθένος, δηλαδή να έχει εξαγνιστεί από την εξομολόγηση, να γίνει παρθένος πνευματικά, για να μπορέσει να γεννηθεί το βρέφος Ιησούς μέσα της.

«Αλλά και ο Μέγας Αθανάσιος, εν ταις προς Αντίοχον αποκρίσεις ούτως λέγει», τρίτος Πατέρας της Εκκλησίας, για το ίδιο θέμα. Τόσο μεγάλη σημασία έδωσαν οι Πατέρες σ' αυτήν την περίπτωση, η οποία δεν είναι φαντασία, μην προσπαθήσει κανείς να φανταστεί σου λέει. Αυτό άμα είναι θα μιλήσει μόνο του, δεν είναι ανάγκη να πιέσουμε τον εαυτό μας για να ακούσουμε τον

Χριστό μέσα μας, όταν είναι ακούγεται και αυτό οφείλεται στην καθαρότητα του καθενός μας. «Πόθεν επιγινώσκει ο άνθρωπος, ότι όλος εβαπτίσθη και Πνεύμα Άγιον έλαβε, ωσει νήπιος εν τω αγίω βαπτίσματι;». Λέει, πως θα το καταλάβει, πως το καταλαβαίνει ότι βαπτίσθηκε ο χριστιανός; Μιλάει βέβαια γι' αυτούς που βαπτίζοντο μεγάλοι τότε. Και αποκρίνεται ταύτα, ο ίδιος αποκρίνεται, ο Μέγας Αθανάσιος, «ο προφήτης Ησαΐας φησεί προς τον Θεόν», αναφέρω λέει τον προφήτη Ησαΐα, που λέγει προς τον Θεόν, «διά τον φόβον σου Κύριε, εν γαστρί ελάβομεν και ωδινίσαμεν Πνεύμα σωτηρίας». Αυτό λέει είναι προφητικό, το αναφέρει και ο προφήτης λέει, ότι όποιοι φοβούνται, υπολογίζουν τον Θεό λέει, συλλαμβάνουν εν γαστρί. «και ωδινίσαμεν Πνεύμα σωτηρίας,» και κοιλοπονάμε, κατά πνευματικόν βέβαια τρόπον, το Άγιον Πνεύμα, το Πνεύμα της σωτηρίας, τον Χριστόν διά Πνεύματος Αγίου μέσα μας. «Ὡσπερ ουν η εν γαστρί λαβούσα γυνή, εκ των σκιρτημάτων του βρέφους του εν τη μήτρα αυτής, επίσταται αψευδώς ότι καρπόν έλαβεν», όπως καταλαβαίνει λέει η μάνα, από το όταν ακούει το παιδί απ' τα σκιρτήματα, ότι οπωσδήποτε είναι έγκυος, «ούτω και η ψυχή του αληθώς χριστιανού, ου διά ρημάτων γονέων, αλλά διά πραγμάτων», όχι επειδή τους τό' πανε οι γονείς και οι δάσκαλοι, αλλά απ' τα πράγματα τα ίδια, «και σκιρτημάτων της καρδιάς αυτού» και απ' τα σκιρτήματα της καρδιάς του, καταλαβαίνει ότι εμορφώθη Χριστός μέσα του. «Μάλιστα τω καιρώ των εορτών και των φωτισμάτων», την εποχή δηλαδή που γίνονται οι περισσότερες βαπτίσεις εγίνοντο τότε, στις μεγάλες γιορτές, Χριστούγεννα, Πάσχα, Θεοφάνεια, αυτά εννοεί και των φωτισμάτων που βαπτίζονται δηλαδή –το βάπτισμα λέγεται φώτισμα-, «και της μεταλήψεως του αγίου Σώματος και του Αίματος του Χριστού, μανθάνει εκ της χαράς της ψυχής αυτού, ότι το Πνεύμα το Άγιον έλαβε βαπτισθείς», το καταλαβαίνει απ' την χαρά της ψυχής του, ότι πράγματι πήρε Πνεύμα Άγιο, πήρε Χριστόν μέσα του.

Άλλος Πατέρας, «λέγει δε και ο Νύσσης Γρηγόριος», ο θείος Γρηγόριος ο Νύσσης, «ώσπερ γαρ εν τη αμιάντω Μαρία, γέγονε σωματικώς, το πλήρωμα της θεότητος εν τω Χριστώ διά της Παρθένου εκλάμπαντες», όπως δηλαδή συνελήφθη μέσα εις την Παναγία μας ο Χριστός, «το πλήρωμα της θεότητος εν τω Χριστώ διά της Παρθένου,» μέσα στην Παρθένο, «τούτο και επί πάσης ψυχής», ότι έγινε δηλαδή στην Παναγία στον Ευαγγελισμό, αυτό γίνεται σε κάθε ψυχή λέει, «τούτο και επί πάσης ψυχής, κατά λόγον παρθενευούσης γίνεται», υπό τον όρο ότι είναι παρθένος από αμαρτίες, ότι καθαρίστηκε με τα μυστήρια, με την εξομολόγηση και ότι πλέον δεν ξανααμάρτησε και έχει γίνει αγνή, παρθένος κατά τις αμαρτίες, με αυτόν τον όρο συλλαμβάνει βρέφος τον Χριστόν. «Κατά λόγον παρθενευούσης γίνεται», μην περιμένουν οι αμαρτωλοί να νοιώσουν τέτοια πράγματα. «Ουκ έτι σωματικήν ποιούμενου του Κυρίου την παρουσίαν», όχι ότι είναι σωματικά μέσα ο Χριστός παρών, «αλλά πνευματικώς σιτιζομένου προς τον Πατέρα Αυτού συνεισάγοντες».

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ86

Γ.86
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (4.21-31)

Άλλος Πατέρας, ο άγιος Μακάριος λέγει, «ότι καθώς η μάνη της γυναικός όπου συνέλαβε είναι το να μη θέλει, μηδέ να ορέγεται τα γλυκά φαγητά», λέει αυτός ότι από τη στιγμή που θα συλλάβει η γυναίκα, δεν θέλει να τρώει γλυκά, δεν της αρέσουνε, είναι μια παρατήρηση, δεν ξέρω από πού την έχει, «έτσι είναι σημάδι και της ψυχής όπου συλλάβει τον Χριστόν και το Πνεύμα το Άγιον, το να μην ορέγεται τα ηδονικά του κόσμου πράγματα», να μην θέλει τις ακολασίες που αισθάνονται ηδονές οι άλλοι, ναρκωτικά, ξενύχτια, γλέντια, ακολασίες, διότι, γιατί συνέλαβε, η γυναίκα λέει άμα συλλάβει, δεν θέλει γλυκά και η ψυχή όταν συλλάβει Χριστόν, δεν χορταίνει με αυτά τα του κόσμου σκύβαλα, δεν την ευχαριστούν. Είναι σημάδι ότι έχει πράγματι αρχίσει να μορφώνεται ο Χριστός μέσα. «Και πάλιν λέγει τον φοβερόν τούτο λόγον, ώσπερ το νόμισμα του χρυσίου», όπως το χρυσό νόμισμα, «εάν μη λάβει και εντυπωθεί την βασιλικήν εικόνα, ούτε εις εμπορίαν απέρχεται», δεν μπορεί να το κυκλοφορήσει στο εμπόριο, «ούτε εις βασιλέως θησαυρούς αποτίθεται», ούτε στους θησαυρούς το βάνει η τράπεζα, σαν λίρα φερ' ειπείν αν δεν είναι σφραγισμένη απάνω η εικόνα, «αλλ' απόβλητον τυγχάνει», θεωρείται κάλπικο. «Ούτω και η ψυχή, εάν μην έχει εικόνα του επουρανίου Πνεύματος εν φωτί αρρήτω, Χριστόν εντετυπωμένον εν αυτή», το θέτει όρο σωτηρίας αυτό δηλαδή, όχι για λίγους μόνο, «ου χρησιμεύει εις τους άνω θησαυρούς», δεν πρόκειται να πάει στον Παράδεισο, δηλαδή στους θησαυρούς του Θεού, «και υπό των εμπόρων της Βασιλείας των καλών αποστόλων, απόβλητος γίνεται. Και γαρ ο κληθείς και μη φορών το ένδυμα του γάμου, ως αλλότριος εξεβλήθη επί το αλλότριον σκότος, μη φορών την εικόνα την επουράνιον», όπως τότε εκείνος με το ένδυμα του γάμου. «Ωστε, όποιος ακόμη ορέγεται του κόσμου τας ηδονάς», ξενύχτια, ακολασίες, καρναβάλους, ξέρω 'γω τι, του αρέσουνε, τα ορέγεται, τα θέλει να τα απολαύσει αυτά τα πράγματα, όποιος ορέγεται του κόσμου τας ηδονάς και ευχαριστείται από αυτάς, «αυτός δεν συνέλαβε εις την καρδίαν του τον Χριστόν». Όποιος συνέλαβε δεν τα θέλει, δεν του αρέσουνε, έχει χορτάσει αλλοιώς, έχει άλλα βιώματα. Αυτό λένε οι Πατέρες, με αφορμή βέβαια αυτό που είπε ο Παύλος, ότι στην ψυχή του Χριστιανού μορφώνεται σαν βρέφος πνευματικά βέβαια ο Χριστός.

Τώρα βέβαια, με αυτά που είπα, έφτασα μέχρι την αλληγορία. Η ώρα ίσως μας φτάσει να την διαβάσουμε και να την εξηγήσουμε, για να κλείσουμε το κεφάλαιο. Άλλωστε, είναι τόσο σαφής και την εξηγεί τόσο ωραία αυτή την αλληγορία ο Παύλος, ώστε πιθανόν να μην χρειαστεί να πούμε εμείς τίποτα. Διαβάζω λοιπόν στη συνέχεια, αυτή την πολύ ωραία αλληγορική εξήγηση, που την ακούμε βέβαια στους αποστόλους, αλλά επειδή δεν έχουμε παραστάσεις, δεν την καταλαβαίνουμε, ούτε την προσέχουμε καν.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

21 Λέγετέ μοι οί υπό νόμον θέλοντες είναι· τόν νόμον ούκ άκούετε;

- 22 γέγραπται γάρ ὅτι Ἀβραάμ δύο υἱούς ἔσχεν, ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας.
- 23 ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας διὰ τῆς ἐπαγγελίας.
- 24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα. αὗται γάρ εἰσι δύο διαθήκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἄγαρ·
- 25 τὸ γὰρ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς·
- 26 ἡ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ ἐλευθέρα ἐστίν, ἣτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν.
- 27 γέγραπται γάρ· εὐφράνθητι στεῖρα ἢ οὐ τίκτουσα, ῥῆξον καὶ βόησον ἢ οὐκ ὠδίνουσα· ὅτι πολλά τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα.
- 28 ἡμεῖς δὲ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαὰκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν.
- 29 ἀλλ' ὡσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδῶκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν.
- 30 ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἔκβαλε τὴν παιδίσκην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς· οὐ μὴ γὰρ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας.
- 31 Ἄρα, ἀδελφοί, οὐκ ἐσμέν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

- 21 Πεστε μου, σεις οι οποίοι θέλετε να είσθε κάτω από την εξουσίαν του Νομου, δεν ακούετε τι λέγει αυτός ο Νομος;
- 22 Διότι εκεί έχει γραφή, ὅτι ο Αβραάμ απέκτησε δύο παιδιά, ἓνα παιδί ἀπὸ τὴν δούλην του, τὴν Ἀγαρ, καὶ ἓνα παιδί ἀπὸ τὴν ἐλευθέραν, ἀπὸ τὴν Σαρραν.
- 23 Ἀλλ' ὁ μὲν πρῶτος υἱός, ὁ ἀπὸ τὴν δούλην, ἔχει γεννηθῆ, ὅπως συνήθως, κατὰ τοὺς βιολογικοὺς νόμους τῆς σαρκός, χωρὶς καμμίαν εἰδικὴν εὐνοίαν καὶ ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ. Ὁ δὲ ἄλλος, ἀπὸ τὴν ἐλευθέραν, τὴν Σαρραν, ἐγεννήθη σύμφωνα με τὴν ὑπόσχεσιν, που ἔδωκεν ὁ Θεός στον Αβραάμ.
- 24 Αυτὰ εἶναι ἀλληγορίαι, που προδιατυπῶνουν ἄλλα γεγονότα. Διότι αἱ δύο αὐταὶ γυναῖκες εἰκονίζουσαν τὰς δύο διαθήκας. Ἡ μὲν μία διαθήκη εἶναι ἡ τοῦ ὄρους Σινᾶ, ἡ ὁποία γεννᾷ τὰ παιδιά τῆς εἰς τὴν δουλείαν τοῦ Νομοῦ καὶ ἡ ὁποία εἰκονίζεται ἀπὸ τὴν Ἀγαρ.
- 25 Διότι, ὅπως εἶναι γνωστόν, τὸ ὄρος Σινᾶ λέγεται καὶ Ἀγαρ. Υπάρχει εἰς τὴν Ἀραβίαν, ἀντιστοιχεῖ δὲ καὶ προτυπῶνει τὴν ἐπίγειον Ἱερουσαλήμ. Αὐτὴ δὲ ἡ ἐπίγειος Ἱερουσαλήμ μαζὴ με τὰ τέκνα τῆς εἶναι δούλη, ὅπως δούλη υπῆρξε καὶ ἡ Ἀγαρ.
- 26 Ἡ δὲ ἐπουράνιος Ἱερουσαλήμ εἶναι ἐλευθέρα. Αὐτὴ ἀκριβῶς εἶναι ἡ μητέρα ὅλων ἡμῶν τῶν Χριστιανῶν.
- 27 Ἐχει ἄλλωστε γραφή προφητικῶς εἰς τὴν Π. Διαθήκην• "γέμισε με χαρὰν καὶ εὐφροσύνην συ ἡ Ἐκκλησία, ἡ ὁποία πρὶν ἔλθῃ ὁ Χριστός ἦσαν στεῖρα καὶ δὲν ἐγεννούσαν τέκνα. Κραύγασε με ἀγαλλίασιν καὶ βόησε χαρμόσυνα συ, ἡ ὁποία ἕως τῶρα δὲν εἶχες γεννήσει τέκνα καὶ δὲν εἶχες γνωρίσει τὰς ὠδῖνας τοῦ τοκετοῦ. Διότι τὰ παιδιά σου, που ἦσαν ἐρημη ἀπὸ ἄνδρα, θα εἶναι πολλά, περισσότερα ἀπὸ ὅσα εἶχεν ἀποκτήσει, ἡ ἐπίγειος Ἱερουσαλήμ, ἡ ὁποία, ἐπειδὴ ἐγνώριζε τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ἐφαίνετο σαν να ἔχη ἄνδρα".

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ87

Γ.87
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (4.21-31)

28 *Ημείς δε οι Χριστιανοί, αδελφοί, είμεθα τέκνα, που εγεννήθημεν σύμφωνα με τας υποσχέσους του Θεού προς τον Αβραάμ, όπως είχε γεννηθή τότε και ο Ισαάκ.*

29 *Αλλ' όπως τότε ο υιός, που εγεννήθη κατά τους βιολογικούς νόμους της σαρκός, εφθονούσε και κατεδίωκε τον Ισαάκ, που είχε γεννηθή με την δύναμιν του Πνεύματος και με τρόπον υπερφυσικόν, έτσι και τώρα οι πνευματικοί απόγονοι του Αβραάμ, οι Χριστιανοί, διώκονται από τους κατά σάρκα απογόνους, δηλαδή από τους Εβραίους.*

30 *Αλλά τι λέγει επί του γεγονότος αυτού η Γραφή; "Διώξε την δούλην, την Αγαρ, και το παιδί της, τον Ισμαήλ, είπεν ο Θεός στον Αβραάμ• διότι δεν θα κληρονομήση ο υιός της δούλης μαζί με τον υιόν της ελευθέρας".*

31 *Κατά συνέπειαν, αδελφοί, δεν είμεθα παιδιά της δούλης, της επιγείου δηλαδή Ιερουσαλήμ, η οποία ευρίσκεται υπό την κυριαρχίαν του Νομου, αλλ' είμεθα τέκνα της ελευθέρας, δηλαδή της επουρανίου Ιερουσαλήμ, της Εκκλησίας του Χριστού.*

21 «Λέγετέ μοι οί υπό νόμον θέλοντες εἶναι· τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε;», εσεῖς που λέτε ὅτι θέλετε να πάτε στον μωσαϊκὸ νόμο και να τον τηρήσετε, λέει αὐτὸν τον νόμο, εσεῖς οἱ ἴδιοι δεν τον ἀκούτε τι λέει ο νόμος; Αν τον αγαπάγατε πραγματικά τον νόμο, θα ἔπρεπε να ἀκούτε τι λέει ο νόμος, ἀρα οὔτε τι λέει ο νόμος δεν ξέρετε.

22 -και παίρνει ἀπὸ ἐκεῖ, ἀφοῦ τελείωσε βέβαια τα συγκινητικά, ας πούμε για να τους συγκινήσει, ξαναγυρίζει στην ἐπίθεσή του, προς τους ἄλλους,- «γέγραπται γὰρ ὅτι Ἀβραάμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας.» Ἀκούστε λοιπὸν για τον νόμο τι λέει, ἀφοῦ εσεῖς δεν ξέρετε τι λέει (ο νόμος) και θέλετε να πάτε στον νόμο, χωρίς να ξέρετε τι λέει. Να σας πω ἐγὼ τι λέει ο νόμος και αν θέλετε ἀκούστε το. Γιατί φαίνεται ὅτι εἴσαστε κουφοὶ και σε αὐτά ἀκόμα που λέει ο νόμος, ο οποίος *ο ἴδιος ο νόμος λέει, ὅτι ἔληξε και ὅτι ἀπὸ δω και πέρα δεν πρέπει να τον τηροῦν οἱ χριστιανοί.* Αὐτὸ λοιπὸν ο νόμος λέει, η Παλαιὰ Διαθήκη, γιατί νόμο ο Παῦλος λέει την Παλαιὰ Διαθήκη ολόκληρη, τη Γένεση. Ἐχει γραφτεῖ λοιπὸν σε αὐτὸ τον νόμο, λέει, στην Γένεση, ὅτι ο Αβραάμ είχε δυο παιδιά, ἓνα ἀπὸ την παιδίσκη, ἀπ' τη δούλη του την Ἄγαρ –τάχαμε μελετήσει αὐτά, ὅταν μελετούσαμε την Γένεση βέβαια-, και ἓνα εκ της ἐλευθέρας δηλαδή ἀπὸ την ἐλεύθερη γυναίκα του, ἀπὸ την ἐπίσημη, την Σάρα.

23 «ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης», ἀλλ' αὐτὸς ο γιὸς που είχε ἀπὸ τη δούλη, «κατὰ σάρκα γεγέννηται», δε γεννήθηκε οὔτε κατόπιν προσευχῆς, οὔτε κατόπιν υποσχέσεως και ἐπαγγελίας του Θεοῦ.

Η *Σάρα* προσευχότανε να της δώσει παιδί. Δεν προσευχήθηκε η Άγαρ να της δώσει παιδί ο Θεός. Έγινε με την φυσική σειρά που γεννιώνται όλα τα παιδιά, με τον νόμο της σαρκός. Ο Ισμαήλ λοιπόν, λέει, ο ένας (γιός), κατά σάρκα γεγέννηται, με το νόμο της σαρκός. Ούτε η Σάρα προσευχήθηκε να δώσει ο Θεός παιδί στην Άγαρ. Απλώς έδωσε την δούλη της στον Αβραάμ –διότι ήτανε τότε νόμος, όπως είχαμε πει, όταν γεννήσει στα γόνατά της, την ώρα που θα γεννά θα την έπαιρνε στα γόνατα η Σάρα και θα θεωρείτο δικό της το παιδί, αφού αυτή δεν έκανε παιδιά, δεν είχε ακόμα τον Ισαάκ-, ούτε προσευχήθηκε γι' αυτήν και ίσως – ίσως είχαμε πει τότε είχε και την επιφύλαξη μήπως και φταίει ο Αβραάμ που δεν κάνει αυτή παιδιά και δεν φταίει αυτή. Δεν το λέει βέβαια η γραφή, αλλά αφήνει να εννοηθεί, (να δούμε θα κάνει παιδί με την Άγαρ). Άρα δεν ήταν ούτε αποτέλεσμα προσευχής, ούτε και υποσχέσεως του Θεού ο Ισμαήλ· ήτανε ένα παιδί απ' τα πολλά που γεννιώνται με τον φυσικό τρόπο, αυτό θέλει να πει εδώ. Αλλ' ο μεν εκ της παιδίσκης, ο Ισμαήλ απ' την δούλη, κατά σάρκα γεγέννηται, γεννήθηκε με τους νόμους της σαρκός, με συνεύρεση σωματική.

«Ο δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας», ο Ισαάκ δηλαδή από τη Σάρα, «δι' ἐπαγγελίας». Διότι *και πολύ προσευχή έγινε*, μέχρι 90 χρονών προσευχότανε η Σάρα γι' αυτόν, 90 χρονών τον γέννησε, *και από υπόσχεση του Θεού*, από τα πρώτα χρόνια προς τον Αβραάμ, ότι θα του δώσει παιδί. Όστε λέει ο Ισαάκ δεν ήτανε απλώς ένα γέννημα σαρκικής, ας πούμε φυσικής σαρκικής σχέσεως, άλλωστε ήταν αδύνατον 90 χρονών η Σάρα και 100 χρονών ο Αβραάμ, να 'χουνε φυσικήν γέννησιν· ήτανε βέβαια με τον φυσικό δρόμο, αλλά με επέμβαση του Θεού, διότι δεν υπήρχανε ούτε τα γυναικεία, ούτε τίποτα δεν είχε η Σάρα, όπως λένε. Άρα εδώ τους λέει –προσέξτε το αυτό-, ο ένας με φυσικές κατά σάρκα, ο άλλος με την επαγγελία του Θεού, ο Ισαάκ. Αυτό θα το χρησιμοποιήσω, είναι σαν να τους λέει, αργότερα, που σας είπα τώρα, αλλά φυλάχτε το.

24 «ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα», αλλά αυτά λέει έχουνε, εκτός από την ιστορική τους πραγματοποίηση, διότι είναι ιστορικά γεγονότα, δεν είναι παραβολές, και κάθε ιστορικό γεγονός αγαπητοί μου *αλληγορείται για την σωτηρία*.

Η αρρώστια φερ' ειπείν, που είναι ένα γεγονός, αλληγορεί την αμαρτία· ότι ζημιά κάνει η αρρώστια στον οργανισμό, τέτοια και χειρότερη κάνει η αμαρτία στην ψυχή, στο πνευματικό νόμο και στο σωματικό. Η εχθρότης των ανθρώπων μεταξύ τους, αλληγορεί την εχθρότητα του ανθρώπου προς τον Θεόν, και οι πόλεμοι και όλα όσα συμβαίνουν και σκοτώνονται οι άνθρωποι και γίνονται εχθροί, είναι αλληγορία του πολέμου που κάνει ο άνθρωπος προς τον Θεό. Άμα ο άνθρωπος πάψει να πολεμάει τον Θεόν, τότε θα πάψουν και οι άνθρωποι να πολεμάνε μεταξύ τους. Κάθε λοιπόν ιστορικό γεγονός, το στάρι, το σπυρί, όλα όλα έχουν εξήγηση.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ88

Γ.88
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (4.21-31)

Και λοιπόν λέγει αυτός, άτινα εστίν αλληγορούμενα, επομένως και αυτά που έγιναν, δεν είναι παραβολές δηλαδή, είναι ιστορικά γεγονότα, παρόλα αυτά έχουν και αλληγορική εξήγηση, ακούστε την τους λέει, «άτινά έστιν άλληγορούμενα», τα οποία όταν τα αλληγορήσουμε, εξηγούνται. «αύται γάρ εισι δύο διαθήκαι, μία μέν από όρους Σινᾶ, εις δουλειαν γεννώσα, ήτις έστιν Άγαρ»· θέλετε να μάθετε λέει, τι σημαίνουν τα δυο παιδιά;

Είναι οι δυο διαθήκες· η Παλαιά Διαθήκη είναι το παιδί της Άγαρ, ο Ισμαήλ, συμβολίζεται, αλληγορείται. Η Καινή Διαθήκη, το Ευαγγέλιο και τα της Καινής Διαθήκης, αλληγορούνται από τον Ισαάκ, το παιδί της Σάρας. Η μία μεν, του Ισμαήλ δηλαδή του πρώτου, από όρους Σινά και η πρώτη μεν είναι η Παλαιά Διαθήκη, διότι εδόθη από το όρος Σινά, εκεί εδόθη ο νόμος και οι εντολές στον Μωϋσή που ανέβηκε επάνω. Γι' αυτό λέει συμβολίζεται από το παιδί της δούλης, από την Άγαρ, διότι δεν εδόθηκε στον Σταυρό, δεν εδόθηκε στην Ιερουσαλήμ, αλλά στο όρος Σινά. Μία μεν από του όρους Σινά, εις δουλειαν γεννώσα, η οποία έχει την δύναμη να γεννάει δούλους, όπως όλοι οι άνθρωποι οι εκτός Χριστού είναι δούλοι, γεννιώνται δούλοι, ήτοι σαν την Άγαρ. Αυτή συμβολίζεται απ' την Άγαρ, που εγέννησε τον Ισμαήλ και το εξηγεί στον 25 στίχο.

25 «τὸ γὰρ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ», διότι η λέξις Άγαρ που πήρε η δούλη, σημαίνει και το όρος Σινά. Το όρος Σινά στην Αραβία, λέγεται και Σινά, λέγεται και Άγαρ, *έχει δυο ονόματα*. Κοιτάχτε λέει, *που χει το ίδιο όνομα με την Άγαρ το όρος Σινά*, τὸ γὰρ Ἄγαρ λέει Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, είναι το όρος εκείνο που ξέρουμε στην Αραβία, που πήρε ο Μωϋσής τον νόμο του Θεού, «συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ». Αυτό λέει αντιστοιχεί με την παρούσα Ιερουσαλήμ, *με τούτο τον κόσμο, με την ανθρωπότητα τη χωρίς Χριστό*. Με την νυν Ιερουσαλήμ και την άλλη «δουλεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς», αλλά η παρούσα ανθρωπότης, η επίγεια Ιερουσαλήμ που εικονίζει την ανθρωπότητα, γεννάει δούλους, που δουλεύουν μαζί με τα παιδιά τους στις εξουσίες, στους νόμους και στους παιδαγωγούς τους διάφορους. Συνεχίζει όμως την εξήγηση και, θα την ολοκληρώσουμε –ο Παύλος δηλαδή-, στην επόμενη ομιλία μας.

(σημ. Αρχίζει την επόμενη ομιλία συνοψίζοντας και συνδέοντας με τις προηγούμενες ομιλίες)

Αγαπητοί καταπληκτικό να παρατηρήσει κανείς, τι πολυσύνθετη προσωπικότητα είναι ο απόστολος Παύλος. Ατσαλένια λογική απ' τη μια μεριά, σιδερένια θέληση από την άλλη, αλλά και τρυφερότητα μάνας, όπως τον είδαμε, να θέλει να αλλάξει τη φωνή του και να μιλήσει σαν τη μάνα στο παιδάκι της, προς τους Γαλάτες. Και αφού έτσι τους καθησύχασε, κατά κάποιον τρόπον τους εφέρθηκε στοργικά σαν μάνα, τώρα ξαναγυρίζει όπως

είδαμε πάλι στην επίθεση. Και συγχρόνως μας δίνει και ένα μάθημα *εξηγητικής της Αγίας Γραφής*, και μάθημα βέβαια από τα πιο σπουδαία. Όπως είδαμε προχθές, αυτό το μάθημα το παίρνει από την ιστορία του Αβραάμ, με τις δυο γυναίκες και τα δυο του παιδιά, ένα από κάθε γυναίκα βέβαια, απ' την Άγαρ και από τη Σάρα.

Εκεί διαγράφεται η γνήσια ελευθερία, την οποίαν βιώνουν *μόνο* τα παιδιά της επαγγελίας, τα παιδιά που γεννιούνται διά Πνεύματος και όχι τα παιδιά που γεννιούνται με την φυσική θέληση, με την σαρκική δηλαδή γέννηση. Διότι *αυτοί που γεννιούνται με Πνεύμα, απ' την κολυμβήθρα δηλαδή της Εκκλησίας –η οποία είναι η πνευματική μητέρα-, αυτοί είναι οι πραγματικοί απόγονοι του Ισαάκ.*

Και το λέγει αυτό διότι οι Γαλάτες είχανε παρασυρθεί από τους Εβραίους, να τηρούν τον νόμο, για να λογαριαστούν απόγονοι του Αβραάμ. Επειδή δεν ήτανε κατά σάρκα απόγονοι, ήθελαν να λογαριαστούν με την περιτομή, σαν προσήλυτοι. Και εδώ τους αποδεικνύει ο Παύλος, όπως το είδαμε και θα το δούμε στη συνέχεια βέβαια, τους αποδεικνύει ότι *οι απόγονοι του Αβραάμ, για τους οποίους και ισχύουν οι υποσχέσεις του Θεού, και θα οδηγηθούν γι' αυτό στους κόλπους του Αβραάμ, δηλαδή στον Παράδεισο, δεν είναι αυτοί που σαρκικά κατάγονται από τον Αβραάμ, αλλά εκείνοι που πνευματικά γεννήθηκαν παιδιά του Αβραάμ.*

Ας το δούμε πάλι από την αρχή μέσα από το κείμενο, όπως το είχαμε δει και προχθές. Είναι ένα κείμενο που διαβάζεται στην Εκκλησία μας και καλό θα είναι να το ξέρουμε για να το καταλαβαίνουμε και όταν διαβάζεται σαν απόστολος. Αρχίζει από τον στίχο 21, του 4ου κεφαλαίου.

«21 Λέγετέ μοι οί υπό νόμον θέλοντες εἶναι· τὸν νόμον οὐκ ἀκούετε;», σεις λέει θέλετε να 'σαστε κάτω από τον νόμο, δηλαδή να υπακούετε στο νόμο στον μωσαϊκό, για να σωθείτε βέβαια απ' αυτόν. Αλλά εσείς που θέλετε να μπειτε κάτω από τον νόμο, απ' τη δουλεία ας πούμε του νόμου, δεν ξέρετε τι λέει ο νόμος; είστε αγράμματοι εν σχέσει με το νόμο;

Δηλαδή θέλετε να υπακούσετε σε ένα νόμο που δεν ξέρετε τι λέει. Τους παρουσιάζει δηλαδή εδώ σαν αγράμματους *και στο νόμο ακόμα*. Και πολλές φορές το συναντάμε αυτό σε πολλούς απλοϊκούς, όλων των ιδεολογιών, των φιλοσοφιών, των αιρέσεων· πόσες φορές δεν συναντάμε απλοϊκούς χλιαστές, γιεχωβίτες νεοφώτιστους, που μιλούν περί ιεχωβά και τέτοια και όταν τους ρωτήσετε τι λέει ο χλιασμός δεν ξέρουνε κατά βάθος τι διδάσκουν. Δεν μιλάμε για τους δάσκαλους, μιλάμε για τους νεοφώτιστους· λοιπόν γίνετε χλιαστές, χωρίς να ξέρετε τι λέει ο χλιασμός. Όπως υπάρχουν και μαρξισταί και κομμουνισταί, ή και άλλων ιδεολογιών, που άμα τους ρωτήσεις τι λέει ο μαρξισμός δεν ξέρουνε. Μπαίνουνε δηλαδή σε ένα νόμο, σε ένα ζυγό, χωρίς να ξέρουν τι λέει.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ89

Γ.89
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (4.21-31)

Έτσι και οι Γαλάτες εδώ, ακούσανε ότι ο νόμος σώζει, ότι η περιτομή σώζει, χωρίς να ρωτήσουν και να μάθουν πιο βαθιά τι λένε αυτά τα πράγματα. γίνανε αμέσως τηρηταί του μωσαϊκού νόμου, από αφέλεια βέβαια. Όστε τους προκαλεί εδώ και τους κατηγορεί σαν αγράμματους. Ούτε αυτό που θέλετε να τηρήσετε δεν ξέρετε τι λέει, σαν να τους λέει, εγώ τα ξέρω από την καλή και από μέσα, λοιπόν θα σας δείξω τι λέει ο νόμος που θέλετε εσείς να τηρείτε.

Στο 22 λοιπόν λέει, «γέγραπται γάρ ὅτι Ἀβραάμ δύο υἱοὺς ἔσχεν, ἓνα ἐκ τῆς παιδίσκης καὶ ἓνα ἐκ τῆς ἐλευθέρας». Γιατί έχει γραφεί στον νόμο (και νόμο ο Παύλος εννοεί την Παλαιά Διαθήκη), και εσείς (λέει ο Παύλος) που δεν τον έχετε διαβάσει, θέλετε να τον τηρείτε χωρίς να τον έχετε διαβάσει. σας πληροφορώ λοιπόν ότι μέσα στον νόμο, , υπάρχει το εξής περιστατικό: ο Αβραάμ, του οποίου θέλετε να γίνετε απόγονοι για να μπείτε στον Παράδεισο βέβαια, είχε δυο παιδιά, δύο υιούς έσχεν. Αλλά δεν τα είχε και τα δυο παιδιά απ' την ίδια μητέρα. Το ένα παιδί το είχε από την δούλη, ένα εκ της παιδίσκης –από την δούλη του την Άγαρ-, και ένα εκ της ελευθέρας, από την Σάρα.

Εδώ βέβαια, λέει και στον 23, «ἀλλ' ὁ μὲν ἐκ τῆς παιδίσκης κατὰ σάρκα γεγέννηται, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας δι' ἐπαγγελίας». Προσέξτε λέει, ὅτι σ' αυτά τα δυο παιδιά, στον τρόπο που γεννήθηκαν δηλαδή, υπάρχει μία λεπτομέρεια, η οποία δεν είναι καθόλου λεπτομέρεια, διότι το μεν παιδί της Άγαρ –της δούλης- εγεννήθηκε κατά σάρκα, δηλαδή με τον φυσικό δρόμο, τον φυσικό νόμο της σαρκικής γεννήσεως, όπως έχει ορίσει η φύσις. νέα ήτανε η Άγαρ, και επομένως συνέλαβε με τον Αβραάμ, κατά φυσικόν τρόπον. Αλλά το άλλο παιδί –ο Ισαάκ δηλαδή-, δεν γεννήθηκε με τον φυσικό τρόπο εκ της σαρκός, ὁ δὲ ἐκ τῆς ἐλευθέρας δι' ἐπαγγελίας. ὄχι πως δεν συνέλαβε φυσικά η Σάρα, αλλά ὅτι η φύσις δεν ήτανε για να κάνει η Σάρα παιδί. Γέννησε βέβαια ὅπως ὅλοι οι ἄνθρωποι η Σάρα, αλλά επενέβη προσωπικά το Πνεύμα το Άγιον, ο Θεός, και έκανε ικανή τη Σάρα, διότι ὅπως ξέρουμε η Σάρα ήτανε 90 χρονών τότε, ο Αβραάμ ήτανε 100, αλλά περισσότερο η Σάρα είχε ήδη από τα γηρατειά της νεκρωθεί και φυσικός τρόπος γεννήσεως δεν υπήρχε σε 90 χρονών γριά. Πολύ περισσότερο που ήτανε και στείρα εκ φύσεως, αφού ούτε στα νειάτα της δεν μπορούσε να συλλάβει. Άρα ο Ισαάκ δε συνελήφθη με τον φυσικόν τρόπον, δηλαδή με φυσική ένωση, αλλά με επέμβαση θαυματουργική, χωρίς βέβαια να πούμε ὅτι έγινε και σύλληψις ὄχι φυσική, αλλά με επέμβαση του Πνεύματος, ὅτι ο Ισαάκ είναι παιδί της επαγγελίας.

Και θα μου πείτε τώρα, λέει ο Παύλος, γιατί τα λέγω αυτά τα δύο, τι σημασία έχει αν ο Ισμαήλ συνελήφθη με φυσική ένωση, χωρίς επέμβαση ιδιαίτερη του Θεού και ο δε Ισαάκ με επέμβαση του Θεού συνελήφθη. Έχει σημασία αυτό λέει, διότι εσείς ζηλεύετε αυτούς που είναι σαρκικά παιδιά του Αβραάμ, δηλαδή που έχουν την καταγωγή τους από προγόνους με τη φυσική σειρά, με

τη σαρκική γέννηση. Εγώ όμως σας λέγω, και θα σας δείξω στο τέλος, ότι αυτά δεν είναι τα παιδιά του Αβραάμ, που λογαριάζει ο Θεός να τα οδηγήσει στον Παράδεισο, αυτά που είναι με τον φυσικό τρόπο, έστω κι αν κατάγονται από τον Αβραάμ. Αλλά είναι τα *άλλα παιδιά* από την ελευθέρα, δηλαδή εκείνα που γεννιούνται με την επέμβαση του Θεού, *με πνευματική γέννηση*. Εδώ υπονοεί, όπως και είπα πριν, την γέννηση διά της κολυμβήθρας, αυτό που είπε στον Νικόδημο –τον νυκτερινό μαθητή-, «ἐὰν μή τις γεννηθῆ ἄνωθεν» ἂν δεν ξαναγεννηθεῖ κανείς. Και ο καημένος ο Νικόδημος δεν μπορούσε να καταλάβει πως θα ξανάμπαινε στην κοιλιά της μάνας του για να ξαναγεννηθεῖ –δεν είχε τα φόντα να το καταλάβει τότε βέβαια- και εννοούσε την πνευματική δια της κολυμβήθρας γέννηση, άγνωστη τότε. Ὡστε εκεί θέλω να καταλήξω λέγει, αλλά το εξηγεί παρακάτω καθαρότερα.

«24 ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα», τα είπα λέει αυτά, διότι αυτά έχουνε και άλλη εξήγηση, δεν εξηγούνται μόνον σαν κληρονομικότητα, ότι μεν τα παιδιά της Ἄγαρ είχανε κληρονομικότητα από τον Ισμαήλ, τα δε παιδιά της Σάρας είχανε την κληρονομικότητα -το φυσικό κρυπτοαίμα δηλαδή- από τον Ισαάκ, αλλά εννοούνται και κατ' ἄλλον τρόπον αλληγορία –αυτό θα πει αλληγορούμενα. Αλληγορούμενα θα πει κατά τους Πατέρας, "αλληγορούμενα εἶπεν ὁ θεῖος ἀπόστολος, ἀντὶ τοῦ καὶ ἐτέρως νοούμενα. Οὐ γὰρ τὴν ἱστορίαν ἀνείλεν, ἀλλὰ τὰ ἐν τῇ ἱστορίᾳ προτυπωθέντα διδάσκει". Δεν σημαίνει ότι η αλληγορία καταργεί την πραγματικότητα, ότι δεν είχανε τα πράγματα έτσι, ότι δεν ήτανε ιστορικά πρόσωπα ο Ισμαήλ και ο Ισαάκ. Ἦτανε ιστορικά πρόσωπα, υπάρχει η φυσική γέννησις, αλλά μπορεί να εξηγηθούν, να τα καταλάβουμε και αλλιώς, με προτύπωση ἡ αυτή είναι η αλληγορία. Αυτό που βλέπουμε με ἕναν τρόπο, να το δούμε και με ἄλλον τρόπο, αυτό σημαίνει αλληγορία. Ἀς τα δούμε λοιπόν, αυτές τις δυο γεννήσεις, την μία που ἔγινε φυσικότερα –διότι ἦτανε νέα ἡ Ἄγαρ- και ἡ ἄλλη που ἔγινε με θαυματουργικό τρόπο –διότι ἦτανε γριά ἡ Σάρα-, ἄς τα δούμε αλληγορούμενα, ἄς τα δούμε δηλαδή λέει με ἄλλον τρόπο.

Ἔτσι μας μαθαίνει ο Παύλος, και ἄλλοι βέβαια, και ο Χριστός μας εἶχε μάθει πρώτος τους αποστόλους, να εξηγούμε την Γραφή με πολλούς τρόπους, διότι μέσα σε αυτά τα γεγονότα τα ιστορικά της Γραφῆς, της Παλαιᾶς και της Καινῆς Διαθήκης, που εἶναι ακριβῶς ὅπως τα λέει, υπάρχουν και ἄλλες εξηγήσεις. Υπάρχουν και ἄλλες ἔννοιες και ἕνα δείγμα ἄλλης εξηγήσεως –που το πήραν οἱ Πατέρες και αλληγοροῦν, εξηγούν πολλά-, εἶναι και αυτό εδῶ που θα σας πω τώρα, λέει ο Παύλος. «αὗται γὰρ εἰσὶ δύο διαθήκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννώσα, ἣτις ἐστὶν Ἄγαρ»· τα λέγω λέει αυτά, διότι οἱ δυο γυναῖκες του Αβραάμ συμβολίζουν, μπορεί να ἐννοηθοῦν σαν τις δυο διαθήκες, που ἔδωσεν ὁ Θεός στους ἀνθρώπους. Ἡ μὲν μία διαθήκη εἶναι ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, ἡ ὁποία συμβολίζεται ἀπὸ τὴν Ἄγαρ, ἐνῶ ἡ Καινὴ Διαθήκη - και φυσικά και ἡ Ἄνω Ἱερουσαλήμ- τὸ Ευαγγέλιο που μας ἦρθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸν, αὐτὴ εἶναι ἡ Καινὴ Διαθήκη, τὸ Ευαγγέλιο αὐτὸ συμβολίζεται ἀπὸ τὴν Σάρα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ90

Γ.90
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (4.21-31)

Αυτό λέει εδώ. γάρ είσι δύο διαθήκαι, μία μὲν ἀπὸ ὄρους Σινᾶ, εἰς δουλείαν γεννῶσα· αὐτὴ ἡ Διαθήκη ἡ Παλαιά, που μας δόθηκε, που δόθηκε πάνω στο ὄρος Σινά, αὐτὴ συμβολίζεται ἀπὸ τὴν Ἄγαρ, ἀλλὰ αὐτὴ γεννᾷ παιδιά τα οποία προορίζονται γιὰ δούλοι. Οἱ ἄνθρωποι που γεννῶνται κατὰ φυσικὸν τρόπον εἶναι δούλοι, ὅλοι ανεξαιρέτως, ὅσο κι ἀν κάνουν τὸν ἐλεύθερο, ὅσο κι ἀν βρίσκουνε συστήματα ἐλευθερίας, ὅσο κι ἀν κάνουνε ἐπαναστάσεις σαν τὴν γαλλικὴ ἐπανάσταση, δὲν ξέρω ποιες ἄλλες γιὰ τὴν λευτεριά, ἐφόσον γεννήθηκαν σαρκικά, κάτω ἀπὸ τὴν ἀμαρτία καὶ ἀπὸ τὸ προπατορικὸ ἀμάρτημα, γεννήθηκαν δούλοι καὶ *ἀπὸ μόνοι τους* δὲν μποροῦν νὰ ἐλευθερωθοῦν, ὅσο κι ἀν κοροϊδεύονται, αὐτὸ λέει, ἥτις ἐστὶν Ἄγαρ, καὶ τὸ ἐξηγεῖ αὐτὸ,

«25 τὸ γὰρ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, συστοιχεῖ δὲ τῇ νῦν Ἱερουσαλήμ, δουλεύει δὲ μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς»· προσέξτε λέει τὴν ἐξῆς λεπτομέρεια, που δὲν τὴν ξέρετε ἴσως εσεῖς που θέλετε νὰ πάτε με τὸν νόμο που δὲν τὸν ξέρετε.

Ὅτι τὸ ὄρος Σινά, δὲν λέγεται μόνον Σινά, λέγεται καὶ ὄρος Ἄγαρ, ὑπάρχει στὴν Ἀραβία· ἔχει καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα καὶ ἐτσι ἡ ἀλληγορία εἶναι πιο χτυπητὴ, ἀκόμη καὶ στὸ ὄνομα μοιάζει τὸ Σινά με τὴν Ἄγαρ. Καὶ πράγματι τὸ ὄρος Σινά λεγότανε καὶ Ἄγαρ, ἐπειδὴ οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰσμαήλ –τοῦ παιδιοῦ τοῦ Ἀβραάμ που τὸ ἴδιωξε ἡ Σάρα, θα τὸ δούμε στὴ συνέχεια βέβαια, τὸ ἔχουμε δεῖ παλαιότερα, ὅταν μελετούσαμε τὴν Παλαιὰ Διαθήκη-, αὐτοὶ οἱ ἀπόγονοι κυρίως μαζεύτηκαν γύρω στὴν ἐρημο τῆς Ἀραβίας, γύρω ἀπὸ τὸ ὄρος Σινά καὶ ἐπειδὴ τα παιδιά τῆς Ἄγαρ ἦταν οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς τοῦ ὄρους Σινά, γι' αὐτὸ καὶ ονομάστηκε ἐκτὸς ἀπὸ Σινά καὶ Ἄγαρ. Ὡστε καὶ με τὸ ὄνομα ἀκόμα, ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, που δόθηκε ἐπάνω στὸ ὄρος Σινά, ἔχει τὸ ὄνομα τῆς Ἄγαρ. Αὐτὸ λέει, τὸ γὰρ Ἄγαρ Σινᾶ ὄρος ἐστὶν ἐν τῇ Ἀραβίᾳ, ἔχει καὶ τὸ ἄλλο ὄνομα καὶ συστοιχεῖ –δηλαδὴ ἀπεικονίζει, προτυπώνει– τὴν νυν Ἱερουσαλήμ. Νυν Ἱερουσαλήμ εἶναι ἡ ἀνθρωπότης, ἡ ἐπίγεια ἀνθρωπότης που γεννιέται με τὸν φυσικὸ τρόπο καὶ δουλεύει μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς. Καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι που γεννιῶνται φυσικά, εἶναι δούλοι. Καὶ συνεχίζει,

26 «ἢ δὲ ἄνω Ἱερουσαλήμ», δηλαδὴ ἡ Ἐκκλησία, δηλαδὴ τὸ Εὐαγγέλιο, που συμβολίζεται βέβαια ἀπὸ τὴν Σάρα, «ἐλευθέρᾳ ἐστὶν, ἥτις ἐστὶ μήτηρ πάντων ἡμῶν». Ἡ Σάρα, λέει, συμβολίζει, ὄχι τὴν ἐπίγεια Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ, ἡ οποία εἶναι ἐλεύθερη, ὅπως καὶ ἡ Σάρα δὲν ἦταν δούλη στὴν ἐποχὴ τῆς, ἀλλὰ ἦταν ἡ ἐλεύθερη γυναῖκα τοῦ Ἀβραάμ. Καὶ αὐτὴ εἶναι, λέει, ἡ μητέρα ὅλων μας τῶν χριστιανῶν, ἡ πνευματικὴ μητέρα μας, ἡ οποία εἰκονίζει τὴν ἄνω Ἱερουσαλήμ.

27 «γέγραπται γάρ». Αυτά τους λέει, δεν τα λέω απ' την κοιλιά μου, *από τον νόμο τα παίρνω και σας τα λέω*, διότι στον νόμο γράφεται και το εξής, που δεν το 'χετε και αυτό υπόψη σας. «*εύφρανθητι στείρα ή ού τίκτουσα, ρήξον και βόησον ή ούκ ώδίνουσα· ότι πολλά τὰ τέκνα τῆς έρήμου μάλλον ή τῆς έχούσης τόν άνδρα*». Δηλαδή εσύ που ήσουνα στείρα, (η Σάρα ήτανε στείρα μέχρι τα 90 της χρόνια) να ευφρανθείς, να αποκτήσεις χαρά και αγαλλίασιν, εσύ που δεν γεννούσες παιδιά, ή ού τίκτουσα. *Ρήξον και βόησον*, όχι μόνον να χαρείς, αλλά να ηδῆξεις απ' την χαρά σου, να τα σπάσεις όπως λέμε, *ρήξον και βόησον*, τόσο πολύ χαρά να πάρεις εσύ η άνω Ιερουσαλήμ, δηλαδή η Εκκλησία, *ή ούκ ώδίνουσα*, που δεν έκανες με πόνους με κοιλόπονους, με πόνους οδύνης, πόνους γέννας παιδιά. *Ότι πολλά τὰ τέκνα τῆς έρήμου μάλλον*, διότι τα παιδιά τα δικά σου που ήσουνα έρημος, χωρίς άνδρα και δεν έκανες παιδιά, θα είναι πολύ περισσότερα από εκείνα, *ή τῆς έχούσης τόν άνδρα*, από εκείνα της Άγαρ, τα οποία επειδή γεννούν φυσικά φαίνεται σαν να έχουν άνδρα.

Και ιδιαιτέρως βέβαια εννοεί εδώ *και* τον ισραηλιτικό κλαό, τον κατά σάρκα γεννημένο, ο οποίος επειδή εγνώριζε τον αληθινό Θεό, εφαινότανε σαν να έχει άνδρα. Αυτή είναι η αλληγορία, όπως μας την παρουσιάζει. Αυτό βέβαια που είπε εκφράζει τη στείρα, *ή ου τίκτουσα*, είναι γραμμένο στον προφήτη Ησαΐα και συμβολίζει και την Καινή Διαθήκη το Ευαγγέλιο, αλλά και την άνω Ιερουσαλήμ και την Εκκλησία γενικά. Γιατί το μεν Ευαγγέλιο μας ήλθε εξ ουρανού, διότι ο Κύριός μας από τον ουρανό ήλθε και μας το έδωσε, η Καινή Διαθήκη και *γι' αυτό δεν γεννάει δούλους το Ευαγγέλιο*.

Η Εκκλησία, η οποία στηρίζεται στο Ευαγγέλιο, υπήρχε και προτού έλθει ο Χριστός, δηλαδή η Εκκλησία υπήρχε από καταβολής κόσμου, μόνο που δεν είχε παιδιά. Θάχετε ακούσει ότι, όταν βγάζουμε στην προσκομιδή τα 9 τάγματα, το πρώτο από τα τάγματα είναι των αγίων αγγέλων. Όταν βγάζει μερίδα ο ιερέυς λέει, Μιχαήλ και Γαβριήλ και πασών των επουρανίων δυνάμεων ασωμάτων· είναι ένα από τα 9 τάγματα της Εκκλησίας, τι σημαίνει αυτό; Ότι οι άγγελοι ανήκουνε στην Εκκλησίαν. Βέβαια όχι σαν σωματικά μέλη, όπως είμαστε εμείς, αλλά έχουνε τη θέση τους εκεί πέρα. Άρα, η Εκκλησία και το Ευαγγέλιο, που συμβολίζεται από τη Σάρα την ελεύθερη, δεν είχε παιδιά από καταβολής κόσμου, απ' την ώρα δηλαδή που ήλθε στον κόσμο ο Αδάμ και η Εύα και αμάρτησαν και βγήκαν έξω από την Εκκλησία. Στον παράδεισο ετοιμάστηκε η Εκκλησία. Όπως και η κόλασις από καταβολής κόσμου είχε ετοιμαστεί. Αλλά φεύγοντας ο Αδάμ και η Εύα έξω από τον παράδεισο, βγήκαν έξω από την Εκκλησία. Όλα αυτά τα χρόνια, τα χιλιάδες χρόνια, από τον Αδάμ και την Εύα, μέχρι την Πεντηκοστή, η Εκκλησία υπήρχε, αλλά είχε μόνον μέσα της, περιλάμβανε τους αγίους αγγέλους. Δεν είχε παιδιά, ανθρώπους δηλαδή, ήτανε έρημος. Γι' αυτό ο Ησαΐας προφητεύει, εσύ που ήσουνα έρημος τόσες χιλιάδες χρόνια, τώρα να χαρείς, διότι θα αποκτήσεις παιδιά.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ91

Γ.91
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (4.21-31)

Και πως απέκτησε παιδιά η Εκκλησία; Όχι φυσικά με φυσική γέννηση -όπως ξέρουμε-, αλλά με πνευματική γέννηση, που είναι η αγία κολυμβήθρα. Γι' αυτό η Εκκλησία, σαν ελεύθερη, που προτυπώνεται από την ελεύθερη την Σάρα, δεν έχει δούλους, δεν γεννάει δούλους. Όποιος θέλει πηγαίνει στην Εκκλησία και όποιος θέλει -όπως ξέρουμε- φεύγει. *Όστις θέλει όπίσω μου έλθειν, δεν έχει νόμο που να δημιουργεί δούλους, δηλαδή δεν έχει αναγκαστικούς -να το πούμε- νόμους, που άμα δεν τους τηρήσει κανείς θα τιμωρηθεί ή και θα πεθάνει, θα εκτελεστεί. Ενώ η Παλαιά Διαθήκη, ο μωσαϊκός νόμος, ήταν αναγκαστικός νόμος και όποιος δεν τον τηρούσε ήταν εντολή του και να εκτελεστεί ακόμα. Έλεγε σε ορισμένες περιπτώσεις να τον εκτελέσει αυτόν, εάν δεν τηρήσει τον νόμο. Ο μωσαϊκός νόμος ήτανε διά της βίας επιβαλλόμενος.*

Ο νόμος ο νέος της Εκκλησίας, το Ευαγγέλιο, δεν είναι αναγκαστικός, δεν αναγκάζει κανέναν. Δεν συμμορφώνεται κανείς με τον λεγόμενο ευαγγελικό νόμο *λέγεται μεν νόμος, διότι πήρε το όνομα, αλλά δεν είναι νόμος, διότι δεν επιβάλλεται*, ούτε με αστυνομία, ούτε με χωροφυλακή, ούτε με τιμωρίες, ούτε με εκτελέσεις, ούτε με τίποτα απ' αυτά, ούτε με ξύλο ακόμα. Δεν είναι λοιπόν νόμος αναγκαστικός, είναι ελεύθερος και έτσι τα παιδιά της Σάρας της πνευματικής, δηλαδή της Εκκλησίας, θέλει να πει ότι δεν ζούνε κάτω από πίεση, δεν ζούνε κάτω από καταπίεση, δεν ζουν κάτω από νόμο. Όχι πως δεν τηρούν τον νόμο του Ευαγγελίου, τον λεγόμενο νόμο, δηλαδή αυτά που λέει το Ευαγγέλιο τα τηρούν, αλλά συμμορφώνονται *ελευθέρως*, συμμορφώνονται *γιατί το θέλουν*, όχι από τον φόβο μήπως τιμωρηθούν.

Πολλές φορές το 'χουμε πει, ακόμα και η Εκκλησία είναι φτιαγμένη έτσι ώστε να φεύγει όποιος θέλει χωρίς φόβο, κανέναν ούτε ποτέ απείλησε η Ορθοδοξία άνθρωπο ο οποίος θέλησε να φύγει και να λέει πια ότι δεν είναι χριστιανός το αντίθετο συμβαίνει, όσοι φεύγουν από την Εκκλησία, απειλούν την Εκκλησία, δεσποτάδες, κληρικούς, αλλά δεν απειλούνται, ίσως και γι' αυτό γίνονται και θρασείες, αλλά αυτό είναι άλλο θέμα.

Δε συμμορφώνονται λοιπόν οι χριστιανοί -εμείς πού 'μαστε παιδιά της πνευματικής μητέρας, της Σάρας δηλαδή-, από φόβο δε φοβόμαστε κανέναν, ούτε δεσπότη, ούτε παπά, ούτε πρόκειται κανείς να μας πάει διά της βίας το πρωί στην Εκκλησία, ούτε πρόκειται να στείλει τον χωροφύλακα ή άλλον να μας ρωτήσει γιατί δεν πήγαμε να εκκλησιαστούμε, ούτε και τα λοιπά. Δεν έχουμε φόβο, δε συμμορφωνόμαστε από τον φόβο των τιμωριών, τιμωρίες δεν υπάρχουν. Αλλά *δε συμμορφωνόμαστε ούτε και από ψυχολογική πίεση, ούτε δηλαδή από την ελπίδα ότι θα εισπράξουμε τίποτα μισθούς και αμοιβές.* Δηλαδή αν πάω στην Εκκλησία θα 'χω να κερδίσω, δεν φοβάμαι βέβαια να φύγω, αλλά πιέζομαι να πάω στην Εκκλησία και να υπακούω εις το Ευαγγέλιο,

για να έχω να κερδίσω, να έχω καλύτερη υγεία, να βγάλω περισσότερα χρήματα, να πληρώνονται τα γραμμάτια, δεν ξέρω. Όλα αυτά δεν είναι εκείνα που κρατούν τους χριστιανούς στην Εκκλησία. Εμείς ξέρουμε ότι οι χριστιανοί καμιά φορά υποφέρουν περισσότερο από τους έξω της Εκκλησίας, δεν έρχονται εδώ για να κερδίσουν υλικά πράγματα, άλλο αν παίρνουν την δύναμη να τα υποφέρουν ευκολότερα από τους απ' έξω. Ένα βάρος, μια θλίψη στον έξω, μπορεί να `ναι καταστροφή και αυτοκτονία` η ίδια θλίψη, ίσως και βαρύτερη, στον χριστιανό, μπορεί να είναι παιχνιδάκι και να την περάσει χωρίς να δώσει καμιά σημασία, άλλο αυτό. Αλλά δεν πηγαίνουνε ούτε από συμφέρον και από εισπραξη και από ωφέλεια στην Εκκλησία, ούτε από φόβο, είναι τελείως ελεύθεροι. Αυτό που λέει, δεν θα χάσει τον μισθό του και καμιά φορά εμφανίζεται ως μισθός ο Παράδεισος, που το λέει βέβαια το Ευαγγέλιο, *είναι για τους αρχάριους, γι' αυτούς που πρώτη φορά μπαίνουν στην Εκκλησία και που ακόμα υπολογίζουν σε αμοιβές και σε τιμωρίες*, καίτοι δεν έχει αμοιβές και τιμωρίες το Ευαγγέλιο, όμως γι' αυτούς που πρωτομπαίνουνε, *τους φέρνει τέτοιες εικόνες, που στο τέλος ξέρουν ότι δεν έχουν καμιά ιδιαίτερη σημασία.*

Αν μένουμε λοιπόν μέσ' στην Εκκλησία, μένουμε από αγάπη. Αν αλλάζουμε τον ανάποδο χαρακτήρα μας, μα είμαστε χαρτοπαίκτες, μα είμαστε μέθυσοι, μα είμαστε προτού μπούμε στην Εκκλησία ακόλαστοι, ξέρω `γω πόρνοι, μοιχοί, φονείς, δεν ξέρω τι, χαρτοπαίκτες δεν αφήνουμε τίποτα, τσιγάρα, ναρκωτικά, οτιδήποτε. Όταν μπούμε στην Εκκλησία –όποιος μπει στην Εκκλησία-, τα αλλάζει αυτά, τα πετάει όλα αυτά, είναι αλλοιώτικος και ούτε κλέβει, ούτε μεθάει, ούτε πίνει, ούτε ναρκωτικά, ούτε άλλα πράγματα τέτοια. Δεν το κάνει ούτε από φόβο, ούτε από συμφέρον, αλλά το κάνει από αγάπη· *η αγάπη δηλαδή προς τον Χριστόν αλλοιώνει τον άνθρωπο* και αν τώρα υπακούει όπως λέμε ελεύθερα στον νόμο του Ευαγγελίου, υπακούει όχι ότι αναγκάζεται, αλλά γιατί άλλαξε έτσι ο άνθρωπος, έπαθε τέτοια αλλοίωση, ώστε να τον ευχαριστεί τώρα να υπακούει σε εκείνα που πρώτα δεν μπορούσε ούτε καν να τα υποφέρει. Παθαίνει μια αλλοίωση, η οποία γίνεται μόνον από αγάπη.

Αυτό θα μπορούσαμε να το καταλάβουμε, αν πάρουμε ένα ανθρώπινο παράδειγμα, αυτής της αγάπης, ανθρώπινης ας πούμε, δύο νέων που αγαπιούνται. Άλλωστε ο Χριστός μας ονομάστηκε και νυμφίος της Εκκλησίας, διότι πολλά πράγματα της Εκκλησίας εξηγούνται –από το αγνό μέρος βέβαια, δεν μιλάμε για σαρκική ακολασία, μιλάμε για συναισθηματική αγάπη δύο νέων που αγαπιούνται και παντρεύονται-· μπορεί ο νέος ή η νέα να είχαν τις ιδιοτροπίες τους, να είχαν τα γούστα τους, τα οποία όμως δεν είναι δυνατόν να αρέσουν και στον άλλον. Επίσης και ο άνδρας να είχε τα δικά του γούστα, ιδιοτροπίες, τα γλέντια, τους φίλους και τα λοιπά, τα οποία όμως δεν είναι αναγκαστικό να άρεσαν και στην γυναίκα. Αν πραγματικά αγαπιούνται, βλέπουμε ότι αλλάζουν, και εξωτερικά αλλάζουνε και μεταμορφώνονται, και εσωτερικά.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ92

Γ.92
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (4.21-31)

Και βλέπεις ενώ πρώτα στην κοπέλα άρεσε η μόδα το έξαλλο και τα λοιπά, χωρίς να της πει τίποτα ο μνηστήρας, ο σύζυγος, χωρίς να την πιέσει σε τίποτα –αν υπάρχει πραγματική αγάπη-, την βλέπετε και αλλάζει μόνη της προσπαθεί να δει τι αρέσει και ότι του αρέσει -χωρίς να πει λέξη- αυτή προσαρμόζεται, όχι διότι αναγκάζεται -αν υπάρχει αγάπη δεν αναγκάζεται-, αλλά διότι τώρα αυτό την ευχαριστεί, έπαψε να την ευχαριστεί το άλλο. Αλλάζει, αλλοιώνεται και αυτό μόνον η αγάπη το κατορθώνει το ίδιο και από την μεριά του συζύγου, μπορεί να ήταν χαρτοπαίκτης, μπορεί να 'τανε ναρκομανής, τώρα όχι μόνον δεν του αρέσουνε αυτά, αλλά τον ευχαριστούν τα άλλα.

Αυτό βέβαια δεν συμβαίνει πάντοτε και θάθελα μια και μπήκε η κουβέντα εδώ, να πω ότι δεν το συσταίνει κανείς, δηλαδή όταν θέλουν να παντρευτούν δυο και πει, δεν βαρυνέσαι ας είναι έτσι, εγώ θα τον αλλάξω, αφού με αγαπάει ή τον αγαπάω, ή εγώ θα την αλλάξω. *Όχι, η αλλαγή δε γίνεται με την πίεση του άλλου*, και πολλοί την παθαίνουν αυτή τη δουλειά και γι' αυτό και αποτυγχάνουν τα περισσότερα και γίνονται διαζύγια οι ενώσεις που γίνονται με αγάπη κοσμική, γιατί η αγάπη η κοσμική –ο λεγόμενος έρωας, που δεν είναι πραγματικός-, είναι κρυμμένος εγωϊσμός, δηλαδή εγώ θα σε φτιάξω, θα την φτιάξω καλή, ας την πάρω και θα την φτιάξω όπως θέλω, ή θα τον φτιάξω όπως θέλω. Ούτε εσύ θα την φτιάξεις όπως θέλεις, ούτε αυτή θα σε φτιάξει όπως θέλει, γιατί δεν υπάρχει αγάπη, εδώ υπάρχει εγωϊσμός. *Όπως είναι θα δεχθείς τον άλλον* και αν υπάρχει πραγματική αγάπη, τότε μόνος του, αυτό να το προσέξετε, ποτέ μην ελπίζουν ιδίως οι νέοι ότι θα αλλάξουν τον άλλον. Δεν αλλάζει ο άλλος από εμένα, *αν υπάρχει γνήσια αγάπη, θα αλλάξει μόνος του*. Μόνος του ναι έτσι και εδώ λοιπόν, δεν είναι ο Χριστός που μας αλλάζει με την πίεση μες την Εκκλησία, αλλά επειδή αγαπάμε –όσοι αγαπάμε- τον Χριστό, αλλάζουμε από μόνοι μας και ελεύθερα μας αρέσει τώρα πλέον, αυτό που λέει το Ευαγγέλιο. Γι' αυτό δεν είμαστε δούλοι, είμαστε ελεύθεροι, επειδή μας αρέσει και κάνουμε αυτά που λέει το Ευαγγέλιο, δεν μας πιέζει ο νόμος του Ευαγγελίου. Όσοι εφαρμόζουν το Ευαγγέλιο, από φόβο ή από πίεση ή σαν αγγαρεία ή καταναγκαστικά έργα ή σαν θρησκευτικά καθήκοντα ή δεν ξέρω τι άλλο, είναι πολύ μακριά ακόμα από την ορθόδοξη Εκκλησία και θα πρέπει να προβληματιστούν πάνω σ' αυτό. *Δεν είναι ορθόδοξος εκείνος που θεωρεί καθήκοντα, όλα όσα λέει το Ευαγγέλιο. Ορθόδοξος, προχωρημένος και σωστός είναι εκείνος που θεωρεί χαρά του και θεωρεί απόλαυση να εφαρμόζει αυτά που λέει το Ευαγγέλιο*. Έτσι λοιπόν είναι τα παιδιά της Εκκλησίας της Σάρας, η οποία ήταν ελεύθερη, διότι είναι τελείως ελεύθερα, γι' αυτό και δεν έχουν ανάγκη από νόμο.

Τώρα θα μου πείτε, ας συνεχίσω λίγο το κείμενο.

28 « ἡμεῖς δέ, ἀδελφοί, κατὰ Ἰσαάκ ἐπαγγελίας τέκνα ἐσμέν», εμεῖς ὁμως λέει ἀδελφοί, οἱ χριστιανοί, εἴμαστε παιδιὰ του Αβραάμ, ἀλλὰ ὄχι ἀπὸ τον Ἰσμαήλ, ἀπ' τὴν Ἄγαρ. Ἀλλὰ καταγόμαστε ἀπὸ τον Ἰσαάκ, με τὴν ἐπαγγελία, εἴμαστε παιδιὰ τῆς ἐπαγγελίας, παιδιὰ τῆς κολυμβήθρας δηλαδὴ, καὶ ὄχι τῆς σαρκικῆς γεννήσεως τέκνα ἐσμέν. Αυτό εἶναι που εἶπα καὶ πρὶν.

Τώρα θα μου πείτε, για να μην παρεξηγηθούμε, ἡ Ἄγαρ –ὅπως ξέρετε- εἶναι γενάρχη τῶν Αράβων, ὅλων αὐτῶν τῶν ἀγαρηνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐκεῖ, καὶ ἡ Σάρα βέβαια ἦτανε καταγωγῆς ἄλλης φυλῆς. Μην παρεξηγήσουμε τὰ πράγματα καὶ πούμε ὅτι χωρίζει ἐδῶ τὶς φυλές ὁ Παῦλος καὶ λέει ὅτι οἱ Ἀγαρηνοί, οἱ Ἀραβες καὶ τὰ λοιπὰ, ἀφοῦ κρατᾶν ἀπὸ τὴν Ἄγαρ εἶναι δούλοι καὶ οἱ ἄλλοι –εμεῖς- που δὲν καταγόμαστε ἀπὸ ἐκεῖ εἴμαστε ἐλεύθεροι. Δὲν μιλάει για ὀρισμένη ἀνθρώπινη φυλὴ ἐδῶ, αὐτὸ εἶναι καθαρὰ ξεκαθαρισμένο διότι, ὅπως παιδιὰ τῆς Σάρας -δηλαδὴ παιδιὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐλευθέρως- δὲν εἶναι *μιας* φυλῆς, ἀλλὰ εἶναι *καὶ* Ἰνδοί, εἶναι *καὶ* Ἑυρωπαϊοί, εἶναι *καὶ* Ἀμερικάνοι, εἶναι *καὶ* Κινέζοι, εἶναι *καὶ* Ἀφρικανοί, δηλαδὴ ὅπως ἡ Σάρα ἔχει πνευματικὰ παιδιὰ -δηλαδὴ ἡ Ἐκκλησία-, ἀπὸ ὅλες τὶς φυλές, ἔτσι καὶ τὰ παιδιὰ τῆς Ἄγαρ, τὰ σαρκικὰ παιδιὰ που γεννιῶνται δούλοι, εἶναι ἀπὸ ὅλες τὶς φυλές. Ὅποιος γεννήθηκε με τὸν φυσικὸ νόμο –καὶ ὅλοι βέβαια με τὸν φυσικὸ νόμο γεννιόμαστε- καὶ δὲν ἔχει βαπτιστεῖ, εἶναι παιδί τῆς Ἄγαρ, κατὰ τὸν συμβολισμό αὐτὸ. Εἶναι παιδί τῆς φυσικῆς οδοῦ, τῆς σαρκικῆς γεννήσεως καὶ ἐπομένως εἶναι δούλος. Δὲν μιλάει<ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ>ἀπὸ καταγωγῆς καὶ ἀπὸ τὴν φύση του, ὁ κάθε ἕνας που γεννιέται. Γι' αὐτὸ καὶ τὰ παιδιὰ, προτοῦ βαπτισθῶν θεωροῦνται δούλοι, παιδιὰ τῆς οργῆς ἢ γενικὰ ἀνθρώποι οἱ ὁποῖοι καὶ στὸν σατανὰ ἀκόμα θεωροῦνται υποδουλωμένα. Συνεχίζει ὁμως:

29 «ἀλλ' ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν». Πολλοί θα πούνε λέει, ὅτι ἀφοῦ εμεῖς εἴμαστε ἐλεύθεροι καὶ οἱ ἄλλοι εἶναι δούλοι, γιατί οἱ χριστιανοί οἱ ἐλεύθεροι να υποφέρουν, να κυνηγιῶνται, να διώκονται, να περιφρονούνται ἀπὸ τους ἄλλους, τους μὴ χριστιανούς, οἱ ὁποῖοι εἶναι γεννημένοι δούλοι καὶ δουλεύουν, εἴτε στα πάθη, εἴτε στα αφεντικά τους, εἴτε δὲν ξέρω που εἰς τὸν νόμον, οπουδήποτε. Πως ἐξηγεῖται αὐτὸ τὸ πράγμα, οἱ ἐλεύθεροι να καταδιώκονται σήμερα σε αὐτὴ τὴν ζωὴ καὶ οἱ δούλοι να κυριαρχοῦν καὶ να βασανίζουν, να γίνονται οἱ βασανιστές, ἢ ἐν πάσει περιπτώσει οἱ διώκτες; Μην σας παραξενεύει, λέει, αὐτὸ, γιατί καὶ τὴν ἐποχὴ του Αβραάμ τὸ ἴδιο πράγμα ἐγίνε. Αὐτὸ λέει ἐδῶ: ὥσπερ τότε ὁ κατὰ σάρκα γεννηθεὶς ἐδίωκε τὸν κατὰ πνεῦμα, οὕτω καὶ νῦν. Ἀν διαβάσουμε θα δούμε ὅτι ἡ Σάρα, ὅταν μεγάλωσε τὸ παιδάκι ὁ Ἰσαάκ καὶ βέβαια ὁ Ἰσμαήλ ἦτανε 14-15 χρονῶν -13 χρονῶν ἦτανε ὁ Ἰσμαήλ ὅταν γεννήθηκε ὁ Ἰσαάκ -, ὅταν μεγάλωσαν λοιπὸν τὰ παιδιὰ, ἦτανε βέβαια στὸ ἀρχοντικό ἐκεῖ τὴν σκηνὴ του Αβραάμ, τὰ εἶδε ἡ Σάρα να παίζουν. Ὁ Ἰσμαήλ –που ἦταν 14-15 χρονῶν, με τὸν Ἰσαάκ που ἦταν 2-3 χρονῶν παιδάκι-, τώρα τι παιχνίδια μπορούσε να κάνει τώρα ἕνας μέγας με ἕνα παιδί. Καὶ ὅταν τὰ εἶδε, λέει, παίζοντα, ἀμέσως ἐβγαλε τὴν ἀπόφαση· πήγε στὸν Αβραάμ καὶ του λέει, ἐκβάλε τὴν παιδίσκη καὶ τὸ παιδίον αὐτῆς.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ93

Γ.93
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (4.21-31)

Παρ' την λέει την δούλη και το παιδί της τον Ισμαήλ και διώχ' τους από 'δω. Τώρα η Γραφή εκεί δεν αφήνει να εννοηθεί ότι το εβασάνιζε το παιδάκι ο Ισμαήλ, αλλά και πάλι δεν εξηγείται η απότομη αυτή απόφαση της Σάρας, εφόσον παίζανε τα παιδάκια να αποφασίσει να τον διώξει τον Ισμαήλ και μάλιστα με κίνδυνο να πεθάνει στην έρημο. Άρα οι Πατέρες –και ο Παύλος εδώ αφήνει να εννοηθεί-, ότι δεν ήτανε παιχνίδι αυτό που κάνανε, αλλά ότι ο μέγας ο Ισμαήλ το βασάνιζε το παιδάκι, ίσως και από ζήλεια, ίσως και από παιδική, ας πούμε, εχθρότητα, το εβασάνιζε, το πείραζε, το χτυπούσε ίσως, το ταλαιπωρούσε εν πάσει περιπτώσει και αυτό εγέννησε αυτήν την έκπληξη της Σάρας, η οποία και το φόρτωσε στην μάνα του και τους έδιωξε με επιμονή. Διότι βέβαια, όταν το είπε στον Αβραάμ, ότι πρέπει να την διώξει, αυτός δεν του κυκλοφόρησε καλά, το θεώρησε εγκληματικό, και επενέβη τότε το Πνεύμα ο Θεός με άγγελον εν πάσει περιπτώσει και του είπε ότι έχει δίκιο η Σάρα, διώξτο και εγώ θα φροντίσω γι' αυτό, μην φοβάσαι, δεν πρόκειται να πεθάνει –του είπε ο Θεός-, αλλά πρέπει να φύγει από εδώ.

Αυτό λέει γίνεται και σήμερα' όπως τότε ο Ισμαήλ, ο παλαιότερος, που γεννήθηκε πρώτα από τον Ισαάκ –και οι σαρκικοί βέβαια, όλοι σαρκικά γεννιόμαστε πρώτα και ύστερα γεννιόμαστε πνευματικά, αυτό συμβαίνει πάντοτε-, όπως τότε ο Ισμαήλ εβασάνιζε, ταλαιπωρούσε τον Ισαάκ, που ήτανε μικρός, έτσι γίνεται πάντα. Οι άνθρωποι –αν και είναι δούλοι του κόσμου τούτου-, από εχθρότητα, ή ίσως αισθάνονται μειονεκτικά, αισθάνονται κόμπλεξ ξέρω 'γω, ξεσπούν και νομίζουν ότι έτσι αντιδρούν, εάν βασανίζουν τους χριστιανούς, εάν τους διώκουν εν πάσει περιπτώσει. Αυτό το κόμπλεξ λέει είναι παλιό και θα υπάρχει πάντοτε, αλλά εσείς να μην κοιτάτε αυτό που συμβαίνει προσωρινά, αλλά να κοιτάτε τα αποτελέσματα. Τι αποτέλεσμα είχε τότε ο Ισμαήλ που εβασάνιζε τον Ισαάκ; Ότι τον έδιωξε και έμεινε εις την έρημο και δεν κληρονόμησε τον Αβραάμ, ούτε κατά ένα ας πούμε, ένα στρωσίδι ή μία κατσαρόλα. Τίποτε από αυτά. Το ίδιο λέει θα γίνει και εδώ' ας βασανίζουν τώρα αυτοί, πόσο θα βασανίσουν; Στο τέλος η Εκκλησία είναι εκείνη η οποία θα μείνει εις τον αιώνα και αυτοί θα πάρουν τον δρόμο που πήρε ο Ισμαήλ. Αλλ' άλλ' ώσπερ τότε ό κατά σάρκα γεννηθείς έδιώκε τον κατά πνεύμα, –όπως τον βασάνιζε τότε-, ούτω και νύν, έτσι γίνεται και τώρα που κυνηγούν οι άνθρωποι του κόσμου και κοροϊδεύουν και περιπαίζουν και ταλαιπωρούν τους χριστιανούς. Αλλά όμως, προσέξτε τους λέει στο 30, αλλά τι λέγει η Γραφή, διαβάστε να δείτε λέει και τα αποτελέσματα αυτής της υποθέσεως.

30«έκβαλε τήν παιδίσκην καί τόν υἱόν αὐτῆς», διώχτον λέει η Σάρα, την δούλη και το παιδί της, «ού μὴ γὰρ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης μετὰ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐλευθέρας», τελευταία, εκείνοι που θα κληρονομήσουν και θα

είναι ευτυχείς, και σ' αυτή την ζωή και στην αιωνιότητα, είναι οι άνθρωποι της Εκκλησίας, παρόλο ότι φαίνονται διωκόμενοι και πράγματι, όσο προχωρούν τα πράγματα βλέπουμε ότι έξω από την Εκκλησία, δυστυχία υπάρχει, συμφορά υπάρχει, δράματα οικογενειακά υπάρχουνε, φαρμάκια υπάρχουνε, διαζύγια υπάρχουνε, δεν είναι ζωή αυτή που ζούνε οι άνθρωποι έξω από την Εκκλησία, και αν πάμε τι γίνεται με τα παιδιά τους, τι ακούμε κάθε λίγο στην τηλεόραση ότι χάθηκε το ένα, ψάχνουμε να βρούμε το άλλο, ανακοινώσεις εξαφανισθέντων, εγκλήματα, τόσα πράγματα. Διώκουν μεν τους της Εκκλησίας, αλλά εκείνοι που είναι ελεύθεροι και ζουν ευτυχισμένοι τελικά είναι οι διωκόμενοι, αυτό λέει η Γραφή.

31 «Άρα, αδελφοί, οὐκ ἐσμὲν παιδίσκης τέκνα, ἀλλὰ τῆς ἐλευθέρας», αυτό λέει να μετράει σε εσάς, ότι εμείς δεν είμαστε κατά σάρκα παιδιά του Αβραάμ, δηλαδή της παιδίσκης της δούλης. Ο Παύλος ήτανε και κατά σάρκα απόγονος του Αβραάμ, διότι ήτανε Εβραίος, ήτανε Ιουδαίος, από τον Ισαάκ· εν τούτοις δεν το μετρούσε αυτό, έβανε και τον εαυτό του μέσα. Δεν με ενδιαφέρει αν έχω καταγωγή από τον Αβραάμ κατά σάρκα, κατά αίμα, δεν με ενδιαφέρει αυτό, ούτε μετράει τίποτα αυτό. Εμένα με ενδιαφέρει ότι είμαι παιδί της ελευθέρας, δηλαδή της πνευματικής Σάρας, της Εκκλησίας και αυτό μετράει για μένα και αυτό πρέπει να μετράει και για σας, λέει προς τους Γαλάτες, εξηγώντας αυτό το χωρίο και δείχνοντάς μας πως μπορούμε να εξηγήουμε πάντοτε αλληγορικά τα γεγονότα βέβαια της Γραφής.

Τελειώνει εδώ το 4ο κεφάλαιο και μπαίνουμε στο 5ο κεφάλαιο τώρα. Όπως καταλαβαίνετε, 6 κεφάλαια έχει η προς Γαλάτας, σιγά-σιγά βαδίζουμε προς το τέλος αυτής της επιστολής, της επιστολής της πανανθρώπινης ελευθερίας, που είναι μόνον η χριστιανική ελευθερία. Μετά βέβαια, όταν θα μπορούμε στις προς Κορινθίους, εκεί θα μπορούμε πολύ γήινα, θα προσγειωθούμε πάρα πολύ, διότι οι προς Κορινθίους επιστολές, δεν έχουν προβλήματα πνευματικά, περί Δευτέρας Παρουσίας, περί Αντιχρίστου, περί ελευθερίας και τέτοια, που συνάντησε μέχρι τώρα ο Παύλος. Εκεί είναι σαρκικά τα προβλήματα, διότι η Κόρινθος ήταν η πόλη της απωλείας, η χειρότερη πόλη της αρχαιότητας και εκεί θα ασχοληθούμε με πολύ γήινα πράγματα· προς το παρόν όμως ασχολούμεθα με τα ανώτερα, όπως σήμερα με την ελευθερία.

Τώρα στο 5ο κεφάλαιο, ο Παύλος από δω και πέρα πλέον παύει να μιλάει με αλληγορίες και με επιχειρήματα, αλλά μιλάει πλέον ανοιχτά. Και τραγουδάει – όπως θα λέγαμε-, ανοιχτά πλέον το τραγούδι της ελευθερίας, που έχουν οι χριστιανοί και που προορίζεται για όλους τους ανθρώπους, αν θέλουν να γίνουν χριστιανοί. **Για την πραγματική βέβαια ελευθερία, η οποία είναι χωρίς όρια.** Πολλοί λένε ότι ελευθερία, απ' αυτές που κυκλοφορούνε βέβαια για προπαγανδιστικούς λόγους, *ελευθερία λέει του ανθρώπου είναι μέχρι εκεί που αρχίζει η ελευθερία του άλλου. Αλλά ελευθερία που δεσμεύεται από την ελευθερία του άλλου, παύει πλέον να είναι ελευθερία και είναι μόνον σχήμα λόγου.*

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ94

Γ.94
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (4.21-31 και 5 1-6)

Η χριστιανική ελευθερία δεν σταματάει πουθενά, ούτε εκεί που αρχίζει η ελευθερία του άλλου` ίσα-ίσα που η ελευθερία του ενός, μέσα στην Εκκλησία, όχι δεν σταματάει εκεί που αρχίζει η ελευθερία του άλλου, αλλά μεγαλώνει εκεί που αρχίζει η ελευθερία του άλλου, διότι δεν είναι αντίπαλοι –αντίδικοι οι χριστιανοί. Ίσα-ίσα ο ένας στηρίζει την ελευθερία του άλλου` αυτό δεν μπορεί να το καταλάβει ο κόσμος, γι' αυτό λέει η δική μου ελευθερία σταματάει εκεί που αρχίζει του άλλου και πρέπει να την σέβομαι, ο δε Σάρτρ –ο άθεος αυτός, αλλά ο θεολογικότερος απ' τους αθέους όπως λέμε-, τόπιασε αυτό και λέει ή κόλασής μου είναι οι άλλοι, εσείς λέτε ότι η ελευθερία μου πρέπει να σταματάει εκεί που αρχίζει η ελευθερία του άλλου, αλλά εγώ σας λέω ότι η κόλασής μου η πραγματική είναι ο άλλος, που δεσμεύει εμένα την ελευθερία μου. Δεν είχε τα ορθόδοξα φόντα ο Σάρτρ, αν ήταν ορθόδοξος ίσως να γινότανε ένας δεύτερος Ντοστογιέφσκι. Ο Ντοστογιέφσκι δεν παραπλανήθηκε, διότι ήταν ορθόδοξος` ο Σάρτρ δεν είχε την ορθοδοξία και αυτό ήτανε ατύχημα, όμως τάπιασε αυτά τα ψεύτικα της Δύσεως και τους τα είπε: τι θα πει να σταματήσει η ελευθερία μου εκεί που `ναι ο άλλος, άμα σταματήσει η ελευθερία μου όπου αρχίζει του άλλου, ο άλλος είναι η κόλασή μου, η κόλασής μου είναι οι άλλοι είχε πει και είχε δίκιο από την πλευρά του δηλαδή και μέσα στο κλίμα που ζούσε.

Ο Παύλος λοιπόν τώρα, ακούστε πως αρχίζει το τραγούδι της ελευθερίας, με ένα σύνθημα που είναι το μεγαλύτερο σύνθημα της ελευθερίας που ακούστηκε ποτέ πάνω εδώ στη γη. Στη συνέχεια τραγουδάει προς το τέλος και το τραγούδι του Σταυρού, διότι η ελευθερία η πραγματική είναι δεμένη με το Σταυρό. Ούτε ελευθερία υπάρχει χωρίς Σταυρό του Χριστού, ούτε και Σταυρός Χριστού υπάρχει χωρίς ελευθερία. Όποιος σταυρωθεί σαν δούλος δεν έχει καμμία αξία η σταύρωση που κάνει. Οι χριστιανοί και όσοι εμαρτύρησαν και σταυρώθηκαν, έχει αξία το μαρτύριό τους, διότι ήταν ελεύθερο το μαρτύριο, το ήθελαν ως πούμε, δεν ήταν σαν κατάδικοι ή σαν εγκληματίες.

Ας δούμε λοιπόν το πέμπτο κεφάλαιο.

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

- 1 *Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ἧ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῶ δουλείας ἐνέχεσθε.*
- 2 *Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.*
- 3 *μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὄλον τὸν νόμον ποιῆσαι.*
- 4 *κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε`*
- 5 *ἡμεῖς γὰρ Πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα.*

6 *έν γάρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη.*

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

- 1 *Σταθήτε, λοιπόν, και μένετε στερεοί και ακλόνητοι εις την ελευθερίαν, με την οποίαν ο Χριστός μας ηλευθέρωσε και μη βάζετε πάλιν τον εαυτόν σας κάτω από τον ζυγόν της δουλείας των τυπικών διατάξεων του Νομου.*
- 2 *Ἰδού εγώ ο Παῦλος σας το λέγω και σας το διαβεβαιώνω, ότι εάν περιτέμνεσθε, όπως σας συνιστούν οι ψευδοδιδάσκαλοι, ο Χριστός τίποτε δεν θα σας ωφελήσει.*
- 3 *Καταθέτω και πάλιν επίσημον μαρτυρίαν ενώπιον του Θεού εις κάθε άνθρωπον που περιτέμνεται, ότι υποχρεούται να τηρήσῃ ὅλον τον Νομον, (εφ' ὅσον από αὐτόν περιμένει την δικαίωσιν και ὄχι από τον Χριστόν).*
- 4 *Σεις οι οποίοι επιμένετε και προσπαθήτε να εύρετε την δικαίωσιν δια του Μωσαϊκού Νομου, δεν έχετε πλέον καμμίαν σχέσιν με τον Χριστόν, εγίνατε έκπτωτοι από την χάριν του Χριστού. Δεν είσθε όπως ημείς.*
- 5 *Διότι ημείς δια του Αγίου Πνεύματος, που έχομεν λάβει, πληροφορούμεθα και περιμένομεν με βεβαιότητα την ελπίδα της δικαίωσης από την πίστιν στον Χριστόν και ὄχι από τα έργα του Νομου.*
- 6 *Διότι εις την νέαν ζωήν και πολιτείαν την εν Χριστῷ Ἰησοῦ, οὔτε η περιτομή έχει καμμίαν ισχύν δια την δικαίωσιν οὔτε η ακροβυστία, ἀλλὰ ἰσχύει μόνον η πίστις, η οποία εκδηλώνεται με τα έργα της ζωντανής και αληθινής αγάπης.*

1/ «Τῆ ἐλευθερία οὔν, ἧ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε». Να το σύνθημα, να η διακήρυξη, που ὅμοια δεν ακούστηκε ποτέ μέσα εις την ιστορία. Την ελευθερία λέει που την νοιώθετε, που την χαίρεστε, μη νομίσετε ότι είναι δικό σας κατόρθωμα, σας την χάρισε ο Χριστός. **Ο Χριστός μας ελευθέρωσε, ο Χριστός μας δώρισε αυτή την ελευθερία του να νοιώθουμε ελεύθεροι** και να μην περιοριζόμαστε από κανέναν, ἴσα-ἴσα να χαιρόμαστε την ελευθερία μας. **Αλλά προσέξτε λέει,** διότι ο διάβολος υπάρχει και την παραμονεύει και οι εχθροί του και τα ὄργανά του **να σταθείτε σε αυτή την ελευθερία** καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε, μήπως δεν προσέξετε και ξαναμπείτε κάτω από ζυγό δουλείας. Υπάρχει πάντοτε αὐτός ο φόβος, οι χριστιανοί να ξαναπέσουν στη δουλειά της αμαρτίας, στο ζυγό αὐτό της δουλείας. Εδώ ο φόβος για τους Γαλάτες ἦτανε από τους ψευδαδέλφους· αὐτό που κάνετε τώρα εσεῖς λέει, είναι σαν να πετάτε την ελευθερία που σας χάρισε ο Χριστός και να μπαίνετε κάτω από τον ζυγό πάλι της περιτομῆς και του μωσαϊκού νόμου. Στη συνέχεια λέει το εξής, **πως μπορεί κανείς να χάσει αυτή την ελευθερία:**

2/ «Ἴδε ἐγώ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι εάν περιτέμνησθε, Χριστός ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει». Εγώ λέει τώρα σας λέω **έναν τρόπο που μπορείτε να χάσετε την ελευθερία σας. Εάν θελήσετε να περιτμηθείτε, με τον Χριστό δεν έχετε καμμία σχέση μετά, δεν ωφελείσθε αν είστε χριστιανοί, Χριστός ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.**

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ95

Γ.95
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (5 1-6)

Είναι αυτό που λένε πολλοί, με το 'να πόδι στον κόσμο και με τ' άλλο πόδι στον Χριστό. Να τάχουμε καλά και με τον κόσμο, να τάχουμε καλά και με τον Χριστό. Έτσι το 'πιάσαν τότε οι Γαλάτες, σου λέει και τι χάνουμε να κάνουμε και μια περιτομή, να τάχουμε καλά και με τους Εβραίους -να μην μας κατηγορούν, να μη μας διώκουν, δεν ξέρεις καμμιά φορά μπορεί να χρειάζεται να γίνουμε και κατά σάρκα απόγονοι του Αβραάμ, μια περιτομή είναι αυτή θα την υποστούμε-, νάχουμε και τον Χριστό απ' την άλλη μεριά να μας χαρίζει τα αγαθά του, τα θαύματά Του, την ελευθερία Του.

Ετούτο να το προσέξετε, λέει ο Παύλος, μην κάνετε αυτή την πονηρή σκέψη εσείς οι Γαλάτες και μην την κάνουμε την πονηρή σκέψη αυτή εμείς οι χριστιανοί. Δηλαδή να πούμε ότι, ας ζητήσω την ευτυχία μου μέσα εις τον κόσμο, ότι μπορώ να πάρω από εκεί, καλό, συμφέρον, χρήματα και τα λοιπά, απολαύσεις, γλέντια, διασκεδάσεις, αλλά να μην αφήσω και τον Χριστό και την Εκκλησία. Νάμαι και χριστιανός, να πηγαίνω το Πάσχα, τα Χριστούγεννα ξέρω 'γω στην Εκκλησία και καμμιά Κυριακή να ανάβω το καντήλι μου, να ανάβω το κεράκι μου, να προσκυνάω τις εικόνες, να κάνω κρυφά τον Σταυρό μου, όταν δεν με βλέπουνε οι άθεοι και τα τέτοια, ώστε να'χω και από 'κει κάτι.

Αν λέει νομίζετε και στηρίξετε την ελπίδα σας στα πολιτικά πράγματα, δηλαδή τότε στην περιτομή και στον νόμο, τώρα στις πολιτικές υποσχέσεις, στα κόμματα, τα οποία -άλλο τώρα αν χρειάζονται διά τον φόβο -, αν νομίζετε ότι μπορούν να σας σώσουν αυτά και ελπίζετε κομματικούς παραδείσους και ευτυχία εδώ στη γη, ενώ συγχρόνως έχετε και τον Χριστό, έ καλός είναι και Αυτός, καλή είναι και η Εκκλησία, αν δεν τα καταφέρουν κάπου οι κοσμικοί και οι πολιτικοί, ας πηγαίνουμε και στον Χριστό.

Μπορεί να μην τα καταφέρουν αυτοί να μας βοηθήσουν να αναθρέψουμε τα παιδιά μας, τότε θα βάλουμε τον Χριστό στα παιδιά μας, για να τάχουμε ήσυχα εκεί στα χέρια μας, έτσι σκέφτονται πονηρά. 'Η σε μια αρρώστια να μην μπορούν να μας κάνουν τίποτα ο κόσμος και οι γιατροί, τότε νάχουμε και τον Χριστό να πάμε και από 'κει, μήπως μας βοηθήσει αυτός, όπως κουτοπόνηρα σκεφτόμαστε. 'Η αν είμαι εργοστασιάρχης ξέρω 'γω, να 'χω τους υπαλλήλους μου, να είναι χριστιανοί οι υπάλληλοί μου για να είναι φρόνημοι και να μη μου κάνουνε εμένα απεργίες, αλλά εγώ θα ζήσω την ζωή μου μέσ' τον κόσμο, αλλά θα κάνω και τον χριστιανό για να 'μαι εκεί ή τους εργάτες μου και ούτω καθ' εξής. Είναι αυτό που λέει ο Παύλος, εάν ρίξετε τα χαρτιά σας, το βάρος σας, τις ελπίδες σας, της ευτυχίας σας στον κόσμο, Χριστός υμάς ουδέν ωφελήσει, δεν θα σας ωφελήσει τίποτε, αν είστε συγχρόνως και χριστιανοί και ανάβετε το κερί σας και πηγαίνετε στην Εκκλησία και κάνετε όλα αυτά.

Αυτά είναι μηδέν, δεν θα σας ωφελήσουν σε τίποτα και μην ξεγελιέστε· και πραγματικά, όταν ρίξουμε στον κόσμο τις ελπίδες μας, δεν πρέπει να περιμένουμε από εδώ, ούτε τα παιδιά προσέχουνε τι λέει η Εκκλησία, όταν βλέπουνε τους γονείς να μην ασχολούνται και πολύ με την Εκκλησία, ούτε οι εργάτες είναι πειθήνιοι και οι υπάλληλοι, όταν βλέπουν τα αφεντικά να είναι έξω μακριά από την Εκκλησία και να τους ζητάνε από αυτούς χριστιανισμό. Και τα ζούμε σήμερα αυτά τα πράγματα, που προειδοποίησε τότε ο Παύλος· **ή θα έχεις την ελπίδα σου, την σωτηρία σου, την ευτυχία σου, της παρούσης και της αιώνιας στον Χριστό, ή θα την έχεις στον κόσμο. Όχι και στους δύο**, διότι αν προχωρήσεις προς τα εκεί, αν κάνεις δηλαδή λέει στους Γαλάτες την περιτομή, με την ελπίδα να 'χεις και απ' την Εκκλησία την βοήθεια, να 'χεις και απ' την περιτομή, τον έχασες τον Χριστό, Χριστός υμάς ουδέν ωφελήσει. Αλλά υπάρχει και ένα άλλο πράγμα τους λέει· καλά από τον Χριστό ξωφλάτε, δεν έχετε να περιμένετε τίποτα και μην ξεγελιέστε ότι θα' στε και με τους δύο, στο 3 όμως λέει το άλλο.

3/ «μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ» σας λέω και τούτο που πρέπει να προσέξετε, «περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὅλον τὸν νόμον ποιῆσαι», εσεῖς κουτοπόνηρα σκεφτόμενοι, παραπλανηθέντες ἀπὸ τοὺς Εβραίους, νομίζετε ὅτι δεν θα τηρήσετε τον νόμο· ας κάνω την περιτομή που μου λένε τώρα και τα άλλα τους ρίχνω τους Εβραίους, δεν τα κάνω τα υπόλοιπα, ὅτι θέλω θα κάνω, ὅπως κάνουμε βέβαια μέσα στην Εκκλησία, ὅτι θέλουμε.

Από κει λέει δεν είναι έτσι τα πράγματα, επειδὴ δεν εἶστε ελεύθεροι. Σας λέω εγὼ –που ἔχω ζήσει το νόμο και που 'χω ζυμωθεί με το νόμο ἀπὸ τα γεννοφάσκια μου και που ἔχω σπουδάσει το νόμο και τον ἔχω νοιώσει ἐπάνω μου, μέχρις ὅτου γυρίσω και γίνω χριστιανός-, σας λέγω και σε οποιονδήποτε θέλει να κάνει περιτομή, ὅτι το πράγμα δεν σταματάει ἐκεῖ, δεν ἔκανες την περιτομή και τέλειωσες. Ὅποιος κάνει περιτομή, οφειλέτης ἐστίν, εἶναι υποχρεωμένος να τηρήσει ὅλον τον νόμο και να μην παραλείψει οὔτε ἓνα και ἔτσι δευόσαστε λέει με την περιτομή. Και ἓνα ἀπὸ τα ἄλλα να μην τηρήσετε του νόμου, οὔτε με το νόμο εἰσαστε. Χάνετε και το Χριστό δηλαδή, χάνετε και τον μωσαϊκό νόμο και βρίσκεστε πλέον ἔρμαιοι εἰς το ἔλεος του διαβόλου.

Αυτό λέει σας το λέω εγὼ και αυτό να το ξέρουμε, ὅτι ὅταν μπαίνουμε στα κοσμικά, δεν μπορούμε να κρατάμε ἀπὸ τον κόσμο ἢ και ἀπὸ τοὺς ἀθέους ἢ και ἀπὸ ὅλους αυτοὺς, μόνο ὅσα θέλουμε και να αφήνουμε τα ἄλλα. Ὅταν σε μπλέξει ο κόσμος και ο διάβολος, θα το πιεῖς το ποτήρι μέχρι τέλους. Πολλές πάνε ἢ και πολλοί, για να ἔχουνε καλλιτεχνική σταδιοδρομία, να εμφανιστοῦνε στον κινηματογράφο ξέρω 'γω, για να ζήσουν τη ζωή τους και λέει, ἔ θα δοκιμάσω και ἀπὸ 'κει και μετὰ δεν κάνω τα υπόλοιπα, εγὼ θα κάνω ἐκεῖνο που νομίζω καλό, τα ἄλλα δεν τα κάνω. Μπλέκονται κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε αλέθονται και φτάνουν και στην αυτοκτονία ἀκόμα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ96

Γ.96
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 1-6)

Πολλοί που ξεκίνησαν να δοκιμάσουν λίγα από τα καλούδια του κόσμου, έχουν μπλεχτεί και κοπέλλες -ιδίως άμυαλες που 'χουν φύγει από τα σπίτια τους- και φτάσανε στα ναρκωτικά και απ' τα ναρκωτικά στην αυτοκτονία. Μπλέκεσαι εκεί, θα τα τηρήσεις όλα, μη νομίσεις ότι θα φύγεις, θα δοκιμάσεις λίγα και τα υπόλοιπα όχι. Όταν μπεις στο χορό τους θα χορέψεις, θα χορέψεις μέχρι διαβόλου, μέχρι αυτοκτονίας. Αυτό τους λέει, όποιος μπει στο μωσαϊκό νόμο, θα τον τηρήσει όλο, γιατί αν δεν τον τηρήσει όλο, είναι πολύ χειρότερα, παρά να μην είχε μπει καθόλου.

4/ «Κατηργήθητε από τοῦ Χριστοῦ οἴτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε». Και έτσι θα καταργηθείτε κι απ' τον Χριστό, δεν θάχετε Χάρη, ενώ από την άλλη μεριά θα είστε και υπεύθυνοι απέναντι του νόμου, γιατί δεν θα μπορέσετε βέβαια να τον τηρήσετε ολόκληρο, μάλιστα.

5/ «ἡμεῖς γὰρ Πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα». Εμείς όμως οι άλλοι, λέει, που δεν κάναμε την κουταμάρα να παίξουμε με περιτομές και με νόμους, οι οποίοι θα μας καταστρέψουν, εμείς λέει ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα, μόνο στην πίστη προς τον Χριστόν στηριζόμεθα, για να ελπίσουμε με ἐλπίδα δικαιοσύνης, δηλαδή για να δούμε Παράδεισο. Τον Παράδεισό μας και το να μπούμε στους κόλπους του Αβραάμ –ἐλπίδα δικαιοσύνης αυτό είναι-, τον περιμένουμε μόνο απ' την πίστη εις τον Χριστόν και εκεί ελπίζουμε και όχι σε τίποτε άλλο.

6/ «ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη». Γιατί μέσα στον Ιησού Χριστό, δεν έχει καμιά σημασία, ούτε η περιτομή, ούτε η ακροβυστία –δηλαδή η μη περιτομή, όπως είναι όλοι οι άνθρωποι εκτός από αυτούς που περιτέμνονται- αυτά είναι τίποτα, δεν έχουν καμμία σημασία, ούτε ισχύουν εκεί μέσα, αλλά πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη, αλλά μόνο η πίστη η οποία ενεργείται με αγάπη.

Εδώ θα μπορούσε να πει κανείς σ' αυτό τον στίχο, το εξής: καλά, προηγουμένως είπες ότι, η περιτομή σε καταστρέφει. Μπορεί αν πας από 'κει και περιτμηθείς, να χάσεις και τον Χριστό, να χάσεις και τα άλλα, γιατί δεν θα μπορέσεις να τηρήσεις τον μωσαϊκό νόμο, αφού κανένας δεν μπόρεσε να τον τηρήσει. Τώρα πως λέει ότι δεν έχει καμμία σημασία, ούτε η περιτομή, ούτε η ακροβυστία; Άλλα λέει τώρα, άλλα έλεγε πριν; Πριν έλεγε ότι έχει σημασία και πολλή καταστροφής η περιτομή. Τώρα λέει δεν έχει καμμία σημασία ούτε αν είσαι περιτετμημένος, ούτε αν δεν είσαι, εν Χριστῷ βέβαια Ιησού.

Είναι ένα που μπορεί να μπει σαν δίλημμα, γι' αυτό δεν θα 'πρεπε να το αφήσουμε, χωρίς να το εξηγήσουμε. Όταν λέει ότι στο Χριστό, δεν έχει

καμμιά σημασία εν Χριστώ Ιησού, ούτε αν έχει κανείς περιτμηθεί, ούτε αν δεν έχει, εννοεί αυτούς που έχουνε κάνει περιτομή προ του βαπτίσματος. Δηλαδή, εαν δεν είσαι ακόμα χριστιανός και είσαι έξω από την Εκκλησία και έχεις περιτμηθεί, αυτό δεν έχει καμμιά σημασία για την Εκκλησία, για το Χριστό. Ούτε αν έχεις περιτμηθεί, αν είσαι δηλαδή στο μωσαϊκό νόμο, ούτε αν είσαι απ' τους ειδωλολάτρεις και λατρεύεις τα είδωλα, τα ξόανα, τις πέτρες δεν ξέρω τι και δεν έχεις κάνει περιτομή.

Αυτά όμως προτού μπεις στην Εκκλησία, εδώ είναι η διαφορά. Οι Γαλάτες είχανε μπει στην Εκκλησία, ήτανε χριστιανοί, βαπτισμένοι, μυρωμένοι και ολοκληρωμένοι χριστιανοί και μετά κάναν την περιτομή. *Γι' αυτούς* ήτανε καταστροφή η περιτομή, γι' αυτό είναι πολύ χειρότερο να γίνεις πρώτα χριστιανός, να μπεις στην Εκκλησία, να ζήσεις τη ζωή της πίστεως και ύστερα να πας στον κόσμο, αυτό είναι καταστροφή, από το να ήσουν πρώτα χωρίς να ξέρεις τι θα πει Χριστός, τι θα πει Εκκλησία, μέσα στον κόσμο και να έλθεις μετά να μπεις. Γι' αυτό κάνει αυτή τη διαφορά. Για όποιον, λέει, δεν έχει ακόμα γίνει χριστιανός, δεν έχει καμμιά σημασία, είτε έχει κάνει περιτομή, είτε δεν έχει κάνει. Γι' αυτό το λέει εδώ, *έν γάρ Χριστώ Ιησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, δηλαδή **προ του βαπτίσματος, προτού γίνεις χριστιανός, δεν έχει καμμιά σημασία τι απ' αυτά συμβαίνει.***

Μετά όμως έχει και πολύ, αλλά πίστις δι' αγάπης ενεργουμένη. Τώρα μιλάει για την πίστη, αλλά την πίστη δεν την αφήνει έτσι, εγώ πιστεύω, αλλά *πίστις δι' αγάπης ενεργουμένη*. Όχι κάθε πίστις είναι και σωστή πίστις και σώζει και οδηγεί και εις την Εκκλησία, δηλαδή εις τον παράδεισο, διότι Παράδεισος είναι η Εκκλησία του Χριστού και εδώ και εις την αιωνιότητα, αυτό είναι ο Παράδεισος. *Όποιος μπει μεσ' την Εκκλησία του Χριστού σαν σωστός χριστιανός, έχει μπει στον Παράδεισο, δεν είναι ανάγκη να περιμένει τον άλλο κόσμο για να μπει εις τον Παράδεισον, δεν είναι τόπος, είναι τρόπος ζωής.*

Λοιπόν, λέει εδώ μέσα στο Ευαγγέλιο, μέσα στην Γραφή, η πίστις που σώζει, είναι η δι' αγάπης ενεργουμένη. Όχι κάθε πίστις, να λες εγώ πιστεύω στον Χριστό, εγώ είμαι ορθόδοξος, λέει ο άλλος, και το γράφει και η ταυτότητά μου και άμα του πεις ότι δεν είναι, μπορεί να σε χτυπήσει κιόλας, αλλά δεν κάνει τίποτα από εκείνα που λέει η Εκκλησία, ούτε εκκλησιάζεται, ούτε κοινωνεί, ούτε εξομολογείται, και κλέβει και όλα τα κάνει και μοιχεύει, αλλά ορθόδοξος, ορθόδοξος· πιστεύω σου λέει εγώ. Πιστεύεις, αλλά αυτή είναι η πίστις που οδηγεί εις τον Παράδεισο; αυτή είναι η πίστις που κάνει παιδιά της Σάρας της πνευματικής, της Εκκλησίας; Οι Πατέρες λοιπόν εδώ, αναφέρουν πέντε είδη πίστεως, που αναφέρει βέβαια η Γραφή, τα βρήκανε μέσα εις την Γραφή, θα τα αναφέρω τώρα απλώς, διότι τελειώνει η ώρα, και θα τα δούμε στο επόμενο.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ97

Γ.97
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (5 1-6)

Κατά πέντε τρόπους μπορεί να πιστεύει ένας άνθρωπος, λένε οι Πατέρες. **Η πρώτη πίστη είναι η δικαιούσα**, που άμα την έχει κανείς δικαιώνεται· είναι αυτή που είπε προηγουμένως, εν πίστει δικαιώθημεν και οδηγεί βέβαια εις την σωτηρίαν.

Η **άλλη** πίστις είναι η **ιστορική πίστις**, η οποία εμφανίζεται, διαβάσει κανείς αυτά που λέει το Ευαγγέλιο περί δαιμονιζομένου, περί των πεντακισχιλίων, τον άρτον της αρτοκλασίας, ότι λέει το Ευαγγέλιο, τα πιστεύει σαν ιστορικά γεγονότα, όπως και πράγματι γίνανε. Δεν αμφιβάλλει αν έγιναν αυτά, αλλά πέρα από αυτό δεν προχωρεί· διαβάσει το Ευαγγέλιο και ότι λέει, το πιστεύω σου λέει, χωρίς να πολυασχολούμαι βέβαια και με αυτό. Αυτή οι πατέρες την ονόμασαν ιστορική πίστη, να ακούω τα του Ευαγγελίου και να τα πιστεύω, και πέρα από αυτό τίποτε άλλο, αλλά να μη ζω και σύμφωνα με αυτά βέβαια.

Η **τρίτη** είναι η **πρόσκαιρος πίστις**. Πρόσκαιρος θα πει η προσωρινή, όταν πρωτασχοληθώ, φουντώνει η πίστις, γίνομαι θερμός και τα λοιπά, ύστερα από λίγο μου συμβαίνει κάτι στη ζωή, μπλέκω και τα λοιπά, φεύγει αυτή η πίστις, είναι εκείνη που λέει εκεί η παραβολή, τα χορτάρια που φυτρώνανε και τα 'καψε ο ήλιος, που λέμε εκεί στου σπορέως.

Η **τέταρτη** είναι η **των σημείων πίστις**, ο άνθρωπος πιστεύει όταν δει θαύματα, υπάρχουν πολλά θαύματα μέσα στην Εκκλησία μας, τα θαύματα φουντώνουν βέβαια την πίστη. Απ' τη στιγμή όμως που θα σταματήσει να βλέπει θαύματα, κινδυνεύει να την χάσει και αυτή την πίστη, γι' αυτό και η πίστις δεν στηρίζεται σε θαύματα. Το Πιστεύω μας δεν αναφέρει μέσα κανένα θαύμα, εκτός βέβαια της Γεννήσεως του Κυρίου μας, εκ Μαρίας της Παρθένου, που είναι και το Μυστήριο της Εκκλησίας.

Και **τέλος είναι η ενεργουμένη δι' αγάπης, ή διά τηρήσεως των εντολών**, είναι αυτή η τελευταία που λέει εδώ. Αυτή λέγεται **ζώσα πίστις ή και σώζουσα**. Λοιπόν στο άλλο θα δούμε αυτά τα είδη της πίστεως, με περισσότερες λεπτομέρειες και θα συνεχίσουμε βέβαια στο κείμενο.

(Εδώ γίνεται αλλαγή κασέτας και κάνει ανασκόπηση)

Είχαμε κάνει μια απόπειρα να μπούμε στο πέμπτο κεφάλαιο, προτελευταίο της προς Γαλάτας επιστολής του αποστόλου Παύλου, που είναι η επιστολή της πανανθρώπινης ελευθερίας· της γνήσιας βέβαια ελευθερίας και όχι τα υποκατάστατά της, τα οποία στην ουσία είναι βαρύτερες δουλείες από τις φανερές. Εκεί είδαμε ότι η προϋπόθεση της ελευθερίας είναι η πίστη προς τον Χριστόν και η συνέπεια της πίστεως αυτής, η προσέλευσις, η ενσωμάτωσις μέσα στην Εκκλησία Του, την Νύμφη. Διότι ο Χριστός, τον συναντήσαμε και την Μεγάλη Εβδομάδα, είναι ο Νυμφίος της Εκκλησίας, στο μυστήριο του

γάμου, το μέγα, όπου Νυμφίος είναι ο Χριστός και Νύμφη η Εκκλησία και εικόνα αυτού του μυστηρίου είναι βέβαια και το μυστήριο του χριστιανικού γάμου και όχι του γάμου της δημαρχίας· αυτό δεν έχει καμιά σχέση με αυτά τα πράγματα.

Εκεί λοιπόν είδαμε, ότι το να πιστέψει κανείς στο Χριστό και επομένως να ενσωματωθεί στο Σώμα Του, στην Εκκλησία Του, στην Νύμφη Του, είναι ένα ερωτικό γεγονός. Δεν είναι απλώς ένα διανοητικό γεγονός, μια διανοητική φιλοσοφική πίστις, διάβασα βιβλία, άκουσα θεωρίες, τα βρήκα λογικά, σωστά κατά την γνώμη μου ξέρω γω και τα πιστεύω· αυτά δεν έχουν καμιά σχέση με την χριστιανική Εκκλησία, με την χριστιανική πίστη. Όποιος πιστεύει στον Χριστόν, αγαπά τον Χριστόν. Η πίστις του είναι έρως, είναι αγάπη· έτσι την είδαν οι Πατέρες, αγαπητική σχέση έχει (ο πιστός) και γι' αυτό επάνω στους πιστούς, στους γνήσιους πιστούς, η πίστις προς τον Χριστόν και η προσέλευσις στην Εκκλησία Του, επιτυγχάνει ότι και ο έρωτας στους ανθρώπους. Αλλάζει τους ανθρώπους, τους αλλοιώνει υπαρκτικά, την καλήν αλλοίωσιν υφίστανται. Οι άνθρωποι οι οποίοι είχανε κακές συνήθειες, άνδρες άσωτοι, κακομαθημένοι, γλεντζέδες, ακόλαστοι, όταν αγάπησαν άλλαξαν ουσιαστικά και έγιναν άλλοι άνθρωποι, όπως από το άλλο μέρος. Γιατί; Διότι η πραγματική αγάπη και όχι η σεξουαλική σχέση –η σεξουαλική σχέση είναι εμπόριο, είναι εμπορικό πράγμα, πληρώνεται και δεν είναι (σημ : εδώ κάτι δεν ολοκλήρωσε στη φράση του) -, λέμε η φυσική αγάπη όταν υπάρχει, αυτή έχει την δύναμη να αλλάζει τον άνθρωπο και τον άνδρα και την γυναίκα· και εκείνα που του άρεσαν πρώτα, να μην του αρέσουν τώρα, γιατί δεν αρέσουν στο αγαπώμενο άλλο πρόσωπο. Όχι από καταναγκασμό, παρατάει το παιχνίδι, το χαρτί, το τσιγάρο, τη σάρκα, αλλά έπαψαν να του αρέσουν αυτά τα πράγματα, γιατί; Γιατί αγάπησε πραγματικά· το ίδιο και από την άλλη μεριά.

Έτσι και στην Εκκλησία, άνθρωποι οι οποίοι πρώτα είχαν βουτηχτεί σε κοσμικά πράγματα, απολαύσεις –λίγο πολύ όλοι μας-, που μας ευχαριστούσαν ας πούμε κατά κάποιο τρόπο, τα ξενύχτια, οι ακολασίες, τα χαρτιά, τα τσιγάρα, τα ναρκωτικά, δεν ξέρω τι, όταν αγάπησαν το Χριστό δεν αναγκάστηκαν να τα αφήσουν· κανέναν δεν αναγκάζει ο Χριστός. Δεν πιάστηκαν, αλλά έπαψαν να τους αρέσουν, διότι αγάπησαν πραγματικά, δέχθηκαν την καλήν αλλοίωσιν. Έτσι είδαμε ότι η ελευθερία είναι στην ουσία συνέπεια μιας αγάπης προς τον Χριστόν, είναι συνέπεια ενός ερωτικού γεγονότος· η πραγματική ελευθερία είναι ερωτικό γεγονός στην ουσία, όπως το είδανε οι μεγάλοι Πατέρες, Μάξιμος ο ομολογητής, Συμεών ο νέος θεολόγος και όλοι οι άλλοι μεγάλοι της Εκκλησίας μας, που μιλούν με γλώσσα καθαρά ερωτική, με αποκορύφωση βέβαια, το Άσμα Ασμάτων της Εκκλησίας.

Τώρα βέβαια αυτά θα τα δούμε, την απόκτηση της πραγματικής ελευθερίας, αλλά όχι μόνον την απόκτηση της πραγματικής ελευθερίας, αλλά και την διατήρηση της ελευθερίας. Δε φτάνει να γίνει κανείς ελεύθερος, πρέπει να μείνει ελεύθερος και αυτό ίσως είναι δυσκολώτερο από το πρώτο.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ98

Γ.98
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (5 1-6)

Γί' αυτό ασχολείται στο 5ο κεφάλαιο και στο 6ο βέβαια και τελευταίο, ο απόστολος Παύλος. Διότι γνωρίζει ότι η περιπέτεια της ελευθερίας του ανθρώπου, είναι τραγική. *Είναι επικίνδυνο πράγμα να είσαι ελεύθερος.* Όταν είσαι δούλος, νοιώθεις βέβαια έναν καταναγκασμό, αλλά δεν είσαι υπεύθυνος για ότι θα σου συμβεί, φροντίζει άλλος για σένα. Απ' τη στιγμή όμως που θα γίνεις ελεύθερος, ανοίγεται σε μια περιπέτεια, μια υπαρκτική περιπέτεια, όπως την θέλει βέβαια ο Θεός και η ελευθερία όταν αποκτάται είναι δίκικο μαχαίρι, ιδίως για τους τρασσάρηδες, ιδίως για τους αχαρίστους χριστιανούς, όχι τους αγίους τους προχωρημένους, αυτοί *ξέρουν* πως να το χρησιμοποιήσουν το μαχαίρι. Για εκείνους που μούνται, ο Παύλος νοιώθει ευθύνη. Μπορεί να σωθείς με την ελευθερία του Χριστού, αλλά μπορεί και να καταστραφείς με την ελευθερία του Χριστού. Αν κάνεις κακή χρήση, και στο 5ο κεφάλαιο επισημαίνει *πως* μπορεί να γίνει η κακή χρήση αυτής της ελευθερίας, δηλαδή η απώλεια αυτής της ελευθερίας, όπως την έπαθε και ο Αδάμ και η Εύα στον Παράδεισο, που έκαναν κακή χρήση της ελευθερίας τους και την έχασαν.

Επειδή λοιπόν μας μυεί στην τελείως ελεύθερη ζωή, χωρίς εξουσίες, χωρίς αρχές, χωρίς νόμους, τα ανατινάζει όλα πνευματικά ο Παύλος, όπως είδαμε, τα πετάει όλα, τα θεωρεί άχρηστα για τους χριστιανούς, φοβάται μήπως–αρχάριοι όπως είναι-, πέσουν απ' την άλλη μεριά, μήπως τους ρίξει ο διάβολος, ακριβώς στην κακή χρήση της ελευθερίας, γί' αυτό στο 5ο κεφάλαιο ασχολείται μ' αυτό.

Στο 5ο λοιπόν κεφάλαιο λέει, στον 1ο στίχο «1/ Τῆ ἐλευθερίᾳ οὖν», βλέπετε αρχίζει με την λέξη ελευθερία «ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε καὶ μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε.» Εδώ λέει, *προσέξτε*, δεν ελευθερωθήκατε *μόνα* σας, όπως λένε μερικοί, εγώ κέρδισα την λευτεριά μου, αγωνίστηκα και έγινα ελεύθερος. Μην το κάνετε αυτό το λάθος, δεν είναι δική σας, δεν την αποκτήσατε μόνοι σας την ελευθερία. Την ελευθερία σας την έδωσε ο Χριστός και αυτό μην το ξεχνάτε, για να μην πάθετε καμία ζημιά. Αν νομίσεις ότι την κέρδισα την ελευθερία μου, μπορώ και να την κρατήσω αλλά όταν ξέρεις ότι ο Χριστός σου έδωσε την ελευθερία, «Τῆ ἐλευθερίᾳ οὖν ἢ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε», τότε πρέπει να ξέρεις ότι θα την κρατήσεις, αν αγαπήσεις τον Χριστό και αν κάνεις ότι αρέσει στον Χριστό και όχι ότι σου αρέσει εσένα.

Βλέπετε αμέσως πως αρχίζει να επισημαίνει τους κινδύνους που έχει ο απότομα ελεύθερος άνθρωπος; Είναι γεγονός, αγαπητοί, ότι η αθεΐα είναι συνέπεια του χριστιανισμού. Πριν από τον χριστιανισμό οι άνθρωποι δεν μπορούσαν να γίνουν άθεοι, δεν τολμούσαν σα σύνολο να μιλήσουν για αθεΐα, διότι πρώτα-πρώτα δεν είχανε καν σκεφτεί ότι είναι δυνατόν να τους απασχολήσει αυτό, αλλά κυρίως διότι εκινδύνευαν να εκτελεστούν. Εδώ ο Σωκράτης –για να πάρω ένα παράδειγμα, όπως ξέρετε-, δεν ήταν άθεος, αλλά

επειδή νομίστηκε άθεος από τους Αθηναίους –διότι δεν εκήρυσσε βέβαια τα είδωλα, ακριβώς γι’ αυτό εκτελέστηκε, γι’ αυτό ήπια το κώνιο ο Σωκράτης. Οι αρχαίοι δεν επέτρεπαν στον δήμο σε κανέναν να κηρύξει αθεΐα, τον εκτελούσαν επί τόπου. Λοιπόν η αθεΐα είναι γεγονός που μπόρεσε ο άνθρωπος να το σκεφτεί πατώντας επάνω στον χριστιανισμό. Και μάλιστα βέβαια μετά από το σχίσμα, όπως ξέρετε, γίνανε όλα εκείνα τα μεγάλα ρεύματα της αθεΐας, σε αντίδραση προς τον πάπα, ο οποίος έπαψε να είναι ο γνήσιος· η εκκλησία η παπική που έπαψε να είναι η γνήσια χριστιανική και επομένως οι άνθρωποι από αντίδραση στο υποκατάστατο αυτό το στραβό –επειδή δεν ήξεραν από ορθοδοξία, η ορθοδοξία ήταν υπόδουλη, κανείς δεν υπολόγιζε την ανατολική Εκκλησία-, αντιδρώντας έγιναν άθεοι, για να ελευθερωθούν από τον βραχνά του πάπα, που τον νόμιζαν ότι είναι η εξουσία του Χριστού. Αλλά ο Χριστός δεν έχει εξουσίαν. Λοιπόν η αθεΐα είναι κακή χρήση της ελευθερίας που δίνει ο Χριστός, αυτό είναι.

Διότι πρέπει να ξέρουμε, μια και δόθηκε τώρα η ευκαιρία να το πούμε, ότι **ο χριστιανισμός, η Εκκλησία δεν είναι θρησκεία**. Η θρησκεία –έτσι ή αλλιώς- *έχει είδωλα, θες να είναι πνευματικά τα είδωλά της, θες να είναι ιδέες τα είδωλα, θες να είναι πέτρες τα είδωλα, θες να είναι σατανάδες τα είδωλα*, πάντοτε η θρησκεία –προσπαθώντας να φτάσει στον θεόν και να κηρύξει τον θεόν-, δημιουργεί με την φαντασία, με τις ιδέες, με την φιλοσοφία –η οποιαδήποτε θρησκεία-, κάποιο είδωλο. Και πιστεύει σ’ αυτό, το οποίο το θεωρεί θεόν· μπορεί αυτό το είδωλο να είναι ο Χριστός, αλλά ο Χριστός όχι ο πραγματικός, αλλά όπως τον φαντάζεται ο παπισμός φερ’ ειπείν, ή όπως τον φαντάζεται ο προτεσταντισμός. Και αυτοί ένα Χριστό έχουν και τον φαντάζονται όπως νομίζουν αυτοί και θα είδατε, όσοι ακούσατε ίσως εκείνον τον σούπερ σταρ –που είναι μία εικόνα του Χριστού, όπως την φαντάζονται ο Καζαντζάκης, ο προτεσταντισμός, δεν ξέρω ποιος άλλος.

Αλλά η Εκκλησία λέει το εξής: πρέπει να πέσουν όλα τα είδωλα, για να μπορέσεις να γίνεις γνήσιος μέλος της Εκκλησίας, για να γίνεις γνήσιος χριστιανός ορθόδοξος. Όστε πρέπει να πετάξεις τη θρησκεία σου, για να το πω πιο απλά. Ο άνθρωπος εδημιουργήθηκε κατ’ εικόνα του Θεού· *όλες οι θρησκείες κάνουν το αντίστροφο, δημιουργούν τον Θεό κατ’ εικόνα του ανθρώπου*. Αυτό είναι το σφάλμα τους, γι’ αυτό η Εκκλησία δεν είναι θρησκεία· απολυτοποιούν βέβαια έναν άνθρωπο, τον τέλειο άνθρωπο, τον πιο καλό που ‘χουν δει, του βάζουν και παραπανιστά τέλεια χαρακτηριστικά, τον κάνουν τέλειο απόλυτο και τον λένε αυτός είναι ο Θεός. Αλλά αυτός ο θεός των θρησκειών, οποιωνδήποτε, ακόμη και των χριστιανικών θρησκειών, του παπισμού και άλλων, είναι ο θεός κατ’ εικόνα του ανθρώπου. Έ, τέτοιους θεούς η Εκκλησία δεν τους έχει, γι’ αυτό δεν είναι και θρησκεία. Για να γίνεις όμως γνήσιος χριστιανός, πρέπει να περάσεις από την αθεΐα, να γκρεμίσεις όλους τους θεούς, είτε πνευματικούς, είτε υλικούς, είτε φανταστικούς, να γίνεις προς στιγμήν άθεος και μετά να σε δεχτεί ο Χριστός μέσα στην Εκκλησία Του.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ99

Γ.99
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 1-6)

Εδώ είναι η περιπέτεια της ελευθερίας· σε κάνει ελεύθερο η Εκκλησία όταν πιστέψεις, γίνεσαι προς στιγμήν άθεος –γιατί δεν πιστεύεις σε κανένα ανθρώπινο γήινο θεό, είτε πάπας λέγεται, είτε οτιδήποτε λέγεται-, αν όμως δεν καταλάβεις ότι αυτή η ελευθερία είναι από τον Χριστό και δεν τον αγαπήσεις, μένεις στην αθεΐα και παύεις πλέον. Και μπορεί να λες ότι πιστεύεις σε ένα ανώτερο ον, αλλά στην ουσία σταμάτησες εκεί. Εδώ είναι η περιπέτεια της ανθρώπινης ελευθερίας, αυτό φοβάται ο Παύλος· ελευθερώνεστε λέει τώρα, γίνετε τελείως ανεξάρτητοι, δεν υπακούετε σε τίποτα, προσέξτε όμως μήπως πάρετε τον άλλο δρόμο, μήπως μείνετε σε αυτό και δεν πάτε να αγκαλιάσετε τον Χριστό, την Εκκλησία και να μείνετε εκεί, να ζήσετε για το Χριστό. Τότε η ελευθερία σας μένει και η «ελευθερία οὖν, ἧ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε», αυτή την ελευθερία που πρέπει να μην ξεχάσετε ποτέ ότι είναι απ' το Χριστό, στήκετε, να σταθείτε· μη φύγετε και πάτε παραπέρα, να βρείτε καλύτερες ελευθερίες, χαθήκατε, «και μὴ πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε», γιατί αν θελήσετε να πάτε να βρείτε πιο ανώτερη ελευθερία απ' την ελευθερία του Χριστού, θα ξαναμπίετε σε ζυγό δουλείας και θα 'ναι χειρότερος.

Και βλέπουμε όλους εκείνους τους επαναστατικούς οργανισμούς και επαναστατικά κόμματα και επαναστατικές ιδεολογίες σήμερα, που θέλουν να πάνε πέρα από την ελευθερία της Εκκλησίας, πως έχουνε μπει σε δουλεία και πως έχουνε καθήσει στο σβέρκο τους άνθρωποι και ιδέες και καθεστώτα και πως στενάζει η ανθρωπότητα την πιο βαριά δουλεία σήμερα, οικονομική, ηθική, οικογενειακή, ατομική, οποιαδήποτε, με το πρόσχημα, με την πρόφαση της λευτεριάς, της ελευθερίας. Αυτό λέει ο Παύλος και πρέπει να το προσέξουμε· μην πάτε παραπέρα, την απόλυτη ελευθερία την δίνει ο Χριστός. Την αποκτήσατε; Σταθείτε εκεί, αγκαλιάστε τον Χριστό, στήκετε, γιατί αν πάτε παραπέρα να φτιάξετε και δικές σας ελευθερίες, θα ξαναμπίετε στη δουλεία. Το είπε εδώ και δυο χιλιάδες χρόνια, οι άνθρωποι δεν τον άκουσαν και σήμερα στενάζει όλη η ανθρωπότης, κάτω από την πιο στυγνή δουλεία· και αυτές που λέγονται δημοκρατίες και έχουνε χίλια δυο τα οποία τους βασανίζουν και οι άλλοι που λέγονται –ξέρω 'γω- λαϊκά, λαϊκές δημοκρατίες. Όλοι οι άνθρωποι είναι υπόδουλοι σήμερα, σε ιδέες, σε ανθρώπους, σε καθεστώτα, σε γραφειοκρατίες, δεν ξέρω τι.

«2/ Ἴδε ἐγὼ Παῦλος λέγω ὑμῖν ὅτι ἐὰν περιτέμνησθε, Χριστὸς ὑμᾶς οὐδὲν ὠφελήσει.» Μη νομίσετε λέει, ότι εάν περιτμηθείτε, ότι θάχουμε και την ελευθερία του Χριστού, θάχουμε και την περιτομή των Εβραίων, θα τὰ 'χουμε και τα δύο και το νόμο και το Χριστό. Απ' τη στιγμή που θα φύγετε απ' τον Χριστό, δεν θα σας ωφελήσει τίποτα· τα χάνετε τα πάντα, θα μείνετε στην περιτομή. Ἡ περιτομή, ἡ Χριστός, ἡ νόμος ἡ Χριστός, δεν πάνε και τα δυο μαζί. Πολλοί από μας κάνουν αυτό το σφάλμα -όπως είπα- θέλουμε να 'μαστε και με την Εκκλησία, για να παίρνουμε την ευλογία της, τα καλά της ότι

δύναται, και στην ανάγκη, στις αρρώστιες και τα λοιπά, ή όταν έχουμε ψυχική ας πούμε δυσκολία να ανακουφισθούμε εν πάσει περιπτώσει, θέλουμε να 'μαστε και με τον κόσμο και να περιμένουμε και από κεί τη σωτηρία, και όπου μας αρέσει καλύτερα. Αν μας βολεύει ο κόσμος, πάμε με τον κόσμο, αν δεν μας βολεύει ο κόσμος... Αυτά λέει τα παιχνίδια μην τα παίζετε, διότι απ' τη στιγμή που θα φύγετε, θα πάτε προς κάτι άλλο εκτός από τον Χριστό, τον χάνετε τον Χριστό. Χριστός ύμᾱς οὐδὲν ὠφελήσει, ας είστε χριστιανοί, ας πάτε στην Εκκλησία, ας κάνετε τον σταυρό σας ὅταν δώσετε την ψυχή σας αλλού, αυτά δεν ωφελούν, Χριστός ύμᾱς οὐδὲν ὠφελήσει.

«3/ μαρτύρομαι δὲ πάλιν παντὶ ἀνθρώπῳ περιτεμνομένῳ ὅτι ὀφειλέτης ἐστὶν ὄλον τὸν νόμον ποιῆσαι». Ὅποιος λέει πάει ἀπὸ ἐκεῖ και περιτμηθεῖ –γιατὶ η περιτομὴ εἶναι δῆλωση υποταγῆς στον μωσαϊκὸ νόμο-, δεν φτάνει να περιτμηθεῖ μονάχα και να πει τα ἄλλα δεν τα κάνω, (αν λέει) «κάνω μόνο την περιτομὴ γιατί μου το λένε» , θα τα τηρήσεις ὅλα. Φεύγεις ἀπὸ την Εκκλησία, μπαίνεις στον νόμο, θα μείνεις στο νόμο, δεν ἔχεις καμμιά δουλειά με την Εκκλησία. Δεν θα σε ωφελήσει η περιτομὴ, διότι πρέπει να κρατήσεις ὅλες τις διατάξεις του νόμου, που εἶναι –ὅπως ξέρουμε- πολύ βαριές, ἀλλὰ και κάθε νόμου. Ὅποιος ἐλπίζει στην εξουσία, στις αρχές, στο νόμο, στα καθεστώτα, στα συστήματα, να βρει τη σωτηρία του, εἴτε σαν ἄτομο, εἴτε σαν ἔθνος, εἴτε σαν ἀνθρωπότης, μην περιμένει ἀπὸ τον Χριστό και ἀπὸ την Εκκλησία τίποτα και μην ζητάει η Εκκλησία να βοηθήσει. Η Εκκλησία δεν εἶναι συμπλήρωμα, δεν εἶναι κάτι που θα συμπληρώσει –ὅπως εἶπε κάποιος πολιτικός σε κάποιο προεκλογικὸ λόγο και το πλήρωσε βεβαίως, ὅτι πριν φτιάξουμε λέει την Εκκλησία, θα βοηθήσουμε λέει και τους αρχιερεῖς και ἔτσι ολοκληρωμένη η Εκκλησία μας θα εἶναι ἓνα ωραιότατο συμπλήρωμα λέει στη νίκη μας. Συμπλήρωμα δηλαδή η Εκκλησία ὅχι η Εκκλησία δεν εἶναι συμπλήρωμα, ἢ εἶναι το παν ἢ εἶναι τίποτα για σένα.

«4/ Κατηργήθητε ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ οἵτινες ἐν νόμῳ δικαιοῦσθε, τῆς χάριτος ἐξεπέσατε» ὅσοι περιμένετε τη σωτηρία σας ἀπὸ το νόμο, ἀπὸ την εξουσία, ἀπὸ τα καθεστώτα, φύγατε ἀπὸ τον Χριστό, ὅσο και αν λέτε ὅτι πιστεύετε. Ὁ ἀπὸ τον Χριστό θα περιμένετε την σωτηρία σας, ἢ ἀπὸ τους νόμους και τις εξουσίες και τα συστήματα, ὄχι και ἀπὸ τα δύο.

«5/ ἡμεῖς γὰρ Πνεύματι ἐκ πίστεως ἐλπίδα δικαιοσύνης ἀπεκδεχόμεθα», εμεῖς την σωτηρία μας δεν την περιμένουμε ἀπὸ νόμο, ἀπὸ ἀνθρώπους, ἀλλὰ με το πνεῦμα που πιστεύουμε, την περιμένουμε ἀπὸ τον Χριστό.

«6/ ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη» διότι στον Χριστό δεν ἔχει καμμιά σημασία, εἴτε ἔχει περιτομὴν –εἶναι περιτμημένος-, εἴτε ἔχει ἀκροβυστία –εἶναι ἀπερίτμητος-, δεν ἰσχύει τίποτα, δεν ἔχει καμμιά σημασία δια τον Χριστόν, ἀλλὰ για τον Χριστόν και την Εκκλησία, ἔχει *πίστις δι' ἀγάπης ἐνεργουμένη* ἄυτό εἶναι, η πίστις, η οποία ὁμως πίστις δεν εἶναι νεκρή, ἀλλὰ εἶναι φανερώνεται προς τους ἔξω, προς τον κόσμο, με την ἀγάπη.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ100

Γ.100
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (5 7-12)

Δεν μπορείς να λες ότι έχω πίστη, αλλά δεν έχω αγάπη, διότι τότε η πίστις – όπως λέει αλλού- είναι νεκρά, πίστις δι’ αγάπης ενεργουμένη. Πως κατοχυρώνει την ελευθερία ώστε να μην αστοχήσουν.

«7/ Έτρέχετε καλῶς», όχι μόνο καλά πηγαίνατε, όταν ήμουνα εγώ και όταν όπως μάθαινα, αλλά είχατε πάρει τόσο καλό δρόμο, ώστε σχεδόν τρέχατε στην πρόδο σας στην Εκκλησία και στον Χριστόν. Τι καλά που είσαστε! «τίς ὑμᾶς ἐνέκοψε τῆ ἀληθείᾳ μὴ πείθεσθαι;», ποιος σας έβαλε εμπόδιο, σας έκοψε τώρα να πάψετε να πιστεύετε στην αλήθεια και να τρέχετε καλά, αλλά να πέσετε απ’ την περιτομή; Στο προηγούμενο ενώ εδώ λέει ότι δεν έχει σημασία αν είναι κανείς περιτμημένος ή απεριτμητος, πριν λέει ότι η περιτομή σας χωρίζει απ’ τον Χριστόν. Και το είπα εγώ πριν, αλλά το ξαναλέγω τώρα, εννοεί τους περιτμημένους, πριν πιστέψουν στο Χριστό. Η περιτομή που είχαν προτού πιστέψουν ήτανε Εβραίοι, οι οποίοι ήταν περιτμηθεί, είναι μουσουλμάνοι φερ’ ειπείν, οι οποίοι έχουν περιτμηθεί, αλλά δεν έχουν πιστέψει αυτοί όταν αργότερα πιστέψουν στον Χριστό, δεν έχει καμία σημασία αν είναι ή όχι περιτμημένοι, δεν τους εμποδίζει σε τίποτα αυτή η περιτομή. Το κακό και η περιτομή που λέει πριν, είναι *μετά*, αφού βαπτιστούν και αφού πιστέψουν στον Χριστό και αφού είναι μέλη της Εκκλησίας αν πάνε να περιτμηθούν, τότε αυτή η περιτομή βλάπτει, διότι αυτή είναι χωρισμός από τον Χριστόν. Έτσι λοιπόν θα μπορούσε κανείς να βάλει αυτό το δίλημμα, εδώ λέει ότι η περιτομή είναι κακό, εδώ μου λέει δεν είναι τίποτα. Είναι η περιτομή *η προ* του βαπτίσματος, η πριν πιστέψεις αυτοί δεν έχει καμία σημασία.

«8/ ή πεισμονή οὐκ ἐκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς.» τι πείσμα λέει είναι αυτό που ἔχετε! Το πείσμα αυτό δεν είναι από τον Χριστό, διότι αυτοί είχαν πείσμα και ενώ τους έλεγε –είχε ξαναστείλει γράμμα ο Παύλος και είχε ξαναπάει-, να μην κάνουν περιτομή, αυτοί με πείσμα και στον Χριστό θα πιστεύουν και περιτομή θα κάνουν. Προσέξτε λέει, ότι αυτό το πείσμα που έχετε, δεν είναι απ’ τον Χριστό, παρόλο ότι εσάς σας φαίνεται πολύ θρησκευτικό, σας φαίνεται ότι γίνεστε πιο καλοί χριστιανοί, όταν έχετε και της Εκκλησίας –ας πούμε- τη ζωή και από πάνω έχετε και κάτι παραπάνω, την περιτομή των Εβραίων θεωρείστε ότι ο εαυτός σας είναι πιο καλός από τους άλλους, δηλαδή κάπως σούπερ χριστιανοί, ανώτεροι χριστιανοί από τους άλλους. Είναι και οι άλλοι χριστιανοί καλοί, αλλά εμείς που ἔχουμε την περιτομή γινόμαστε –έτσι τους είχανε πει οι Εβραίοι-, ακόμα καλύτεροι. Αυτό το πείσμα που έχετε, να νομίζετε ότι με την περιτομή θα βελτιωθείτε, θα γίνετε καλύτεροι, ανώτεροι, θα γίνετε σούπερ, εξαιρετικοί δηλαδή, αυτό δεν είναι λέει απ’ τον Χριστό και ως το νομίζετε.

Και εδώ θα ήθελα να πω ότι και πολλοί από μάς, ανεξάρτητα τώρα βέβαια απ' την περιτομή, γιατί σήμερα δεν υπάρχει θέμα περιτομής, πολλές φορές έχουμε ένα πείσμα που νομίζουμε ότι αυτό μας κάνει καλύτερους χριστιανούς.

Είναι το πείσμα των υπέρ-χριστιανών, των πολύ καταναυκτικών, των σουπερ. Πείσμα στις νηστείες, να βάνουμε παραπάνω, πείσμα στην ενδυμασία, να την τραβάνε όσο παίρνει πιο πολύ, πείσμα εν πάσει περιπτώσει, το οποίο όμως πρέπει να προσέξουμε ότι όταν είναι παρατραβηγμένο και δεν είναι μέσα στη γενική πράξη της Εκκλησίας, να μην πίνω κρασί, να μην τρώω κρέας, να μην κάνω γάμο όταν τον θεωρώ κακό το γάμο και αισχρό και ξέρω 'γω και άλλα ' πολλά πείσματα τέτοια υπάρχουνε. Όταν δεν είναι μέσα στη γραμμή της Εκκλησίας, εσύ νομίζεις ότι ο Χριστός σου το έβαλε μέσα σου, για να γίνεις τελειότερος από τους άλλους και αγιότερος. Πρόσεξε, λέει, ότι αυτό το πείσμα, όσο και αν φαίνεται άγιο, όσο και αν σε κάνει να νομίζεις προχωρημένος χριστιανός, ούκ έκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς ἵ δεν είναι πείσμα που προέρχεται απ' τον Χριστό και φυσικά ἄμα δεν προέρχεται απ' τον Χριστό, καταλαβαίνουμε πούθε προέρχεται.

Είναι ο λεγόμενος πόλεμος εκ δεξιῶν ἵ προσέξτε γιατί είναι βασικό. Η πεισμονή, αυτό το πείσμα σας, που το θεωρείτε άγιο πείσμα εν πάσει περιπτώσει, διότι αυτοί δεν ζητάγανε να απολαύσουνε τίποτα, να κερδίσουν ἵ περιτομή ήθελαν να κάνουν, να βασανιστούν, να αυτοβασανιστούν με πείσμα, να γίνουν καλύτεροι. Αυτό το πείσμα σας, όπου κι αν εκδηλώνεται, ούκ έκ τοῦ καλοῦντος ὑμᾶς. Ας νομίζετε ότι είναι άγιο πείσμα, ας νομίζετε ότι είναι απ' τον Χριστό, απ' την περισσότερη αγάπη προς τον Χριστόν ἵ προσέξτε γιατί δεν είναι απ' τον Χριστό κι αυτό μπορεί να σας βλάψει. Κοιτάξτε πόσο ρεαλιστής είναι ο Παύλος και πως μπαίνει μέσα στην ψυχή και στα προβλήματα του κάθε χριστιανού.

Και μην το παίρνετε έτσι αμελητέο, δεν πειράζει αν είμαι και λίγο αυστηρός εγώ, αρκεί που είμαι εντάξει με την Εκκλησία, με τα καθήκοντά μου τα θρησκευτικά. Λέει στον άλλο στίχο ἵ προσέξτε το αυτό, μην το πάρετε ότι δεν είναι τίποτα και ότι αυτό το πείσμα δεν μπορεί να σας βλάψει και πολύ αν νηστεύω παραπάνω. Δεν λέω ότι απαγορεύεται να νηστεύεις παραπάνω, αλλά είπα και άλλη φορά, το λέω και τώρα να μην παρεξηγηθώ, *η επιπλέον της Εκκλησίας νηστεία σου, πρέπει να είναι μυστική, να μην την ξέρει κανένας*. Απ' την στιγμή που θα μάθει κάποιος ότι νηστεύεις και την Δευτέρα -φερ' ειπείν να φέρω ένα παράδειγμα, γιατί πολλοί θέλουν να νηστεύουν και την Δευτέρα, το 'χουνε-, απ' τη στιγμή που θα το μάθει κάποιος, όχι που θα πιέσεις και τους άλλους να νηστεύουν και την Δευτέρα –αυτό είναι ακόμα χειρότερο-, που θα το μάθει κάποιος ότι νηστεύεις την Δευτέρα, θα την κόψεις αμέσως, έτσι λέγανε οι Πατέρες. Και εδώ λοιπόν πρέπει να προσέχουμε σε αυτά, διότι λέει παρακάτω,

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ101

Γ.101
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (5 7-12)

«9/ μικρά ζύμη όλον τὸ φύραμα ζυμοῖ.» μην τα πάρετε ὅτι δεν βαρυέστε τώρα, ἐ και αν το εἶπα κάποτε ὅτι νηστεύω την Δευτέρα, ἢ κι αν εἶπα ὅτι το Πηδάλιο λέει ὅτι τώρα δεν τρώνε ξέρω ἄγω λάδι και τα λοιπά ἔ και αν το εἶπα τι ἔγινε; Αυτά που σας φαίνονται λίγα εἶναι προζύμι λέει, μπαίνουν μεν σαν τιποτένια μέσ' το σῶμα της Εκκλησίας, ἀλλά μικρά ζύμη –παροιμία ἔχει γίνεῖ αυτό-, μικρά ζύμη ὅλο το φύραμα ζυμεί. Αν τα θεωρεῖτε τιποτένια, αυτά σιγά-σιγά μεταδίδονται ὅπως το προζύμι σιγά-σιγά το βάνεις και μεγαλώνει και παίρνει και το αλεύρι και το φουσκώνει σιγά-σιγά και το γεμίζει ὅλο, ἔτσι προχωρεῖ και αυτό μεσ' την Εκκλησία. Τα πείσματά σας, οι σούπερ προσπάθειές σας, η περιτομή παλαιά, τώρα οι εξαιρετικές πράξεις που δεν τις προσέχουμε, νηστείες, δεν ξέρω τι, ὅλα αυτά -εάν δεν προσέξετε- κάνουν κακό στην Εκκλησία, δουλεύουν σαν το κακό προζύμι, το οποίο την χαλάει.

Μικρά ζύμη ὅλον το φύραμα ζυμεί και ὅλα αυτά τα λέει βέβαια για να τους φυλάξει ἀπὸ κακή χρήση της ελευθερίας, διότι ὅταν ο ἄνθρωπος ελευθερωθεῖ ἀπὸ το Χριστό, νοιώθει δυνατός. Και εμεῖς ἴσως δεν το καταλαβαίνουμε, ἢ διότι δεν προχωρήσαμε στο Χριστό και δεν την ἔχουμε πάρει αυτή την ελευθερία, εἴτε διότι δεν ζήσαμε την προ Χριστοῦ, την ἔξω ἀπὸ τον Χριστό ζωὴ της πνευματικῆς δουλείας, του ἀγχους, του πάθους και ξέρω ἄγω ὅλων. Εκείνοι που προσέρχονται –κι εἶναι πολλοὶ στις ἡμέρες μας και 20 και 25 και 30 χρόνων, ὅπως ἔχουμε παραδείγματα, που ζήσανε τη δουλειά της ἐκτὸς Χριστοῦ ζωῆς, ὅταν μπου μεσ' την Εκκλησία, νοιώθουν τη δύναμη που παίρνουν τα χέρια της ελευθερίας. Αυτὴ τη δύναμη προσπαθεῖ ο Παῦλος να τους κάνει να μην την χρησιμοποιήσουν ἄσχημα. Προσέξτε λέει, μικρά ζύμη να τα προσέχετε και τα μικρά, γιατί τα μικρά σιγά-σιγά κάνουν μεγάλες ζημιές, μικρά ζύμη ὅλον το φύραμα ζυμεί. Και συνεχίζει στον στίχο 10.

«10/ ἐγὼ πέποιθα εἰς ὑμᾶς ἐν Κυρίῳ ὅτι οὐδὲν ἄλλο φρονήσετε· ὁ δὲ ταρασσὼν ὑμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, ὅστις ἂν ᾔῃ.» Σας τα λέω βέβαια αυτά λέγει, διότι θέλω να σας βοηθήσω, ἀλλά κατὰ βάθος ἐγὼ σας ξέρω καλά, γιατί ἐγὼ πνευματικά –το ἔχει πει και ἀλλοῦ- σας γέννησα. Μπορεῖ να ἔχετε λέει πολλοὺς διδασκάλους, ἀλλά πατέρες πνευματικῶς δεν ἔχετε πολλοὺς, ἐγὼ σας γέννησα, το ἔχει πει και στους Κορινθίους. Και ἀφού σας γέννησα, σαν παιδιὰ μου σας ξέρω καλά ἔ βέβαια μπήκε τρικλοποδιὰ, τρανταχτήκατε λίγο ἀπὸ τους ψευδαδέλφους, πάθατε ὅτι πάθατε, ἀλλά ἐγὼ ξέρω καλά ὅτι στο τέλος –προσέξτε τώρα, το λέει και ἀπὸ ἀγάπη αυτό, το λέει και ἀπὸ στοργή, το λέει για να τους συγκινήσει, να τους θυμίσει την παλιὰ τους ἀγάπη, και να τους θυμίσει τον *εαυτόν τους*, διότι εἶχανε χάσει τον εαυτόν τους οι Γαλάτες - και ἐγὼ λέει εἶμαι βέβαιος ὅτι σας ξέρω καλά, στο τέλος θα κάνετε ἐκεῖνο που ξέρετε, που ἐγὼ σας ἔχω μάθει, σας λέει ο πνευματικὸς ο πατέρας σας. Αυτοὶ δε που σας ταρασσουν και που σας ἔφεραν σε αὐτὴ τη δοκιμασία, σας ἔκαναν

να υποφέρετε τόσο πολύ, αυτοί θα το πληρώσουν λέει, όποιοι κι αν είναι· ό δέ ταρασσών ύμᾶς βαστάσει τὸ κρίμα, θα το πληρώσει αυτό που σας έκανε, όποιος κι αν είναι, όστις ἂν ᾔ. Ίσως να ήταν και υψηλά ιστάμενα πρόσωπα, μέσα στη φασαρία αυτή. Στον 11 στίχο λέει κάτι το οποίον βέβαια δεν το έχουμε ακούσει προηγουμένως, αλλά εξηγείται από αυτά που θα πούμε·

«11/ ἐγὼ δέ, ἀδελφοί, εἰ περιτομὴν ἔτι κηρύσσω, τί ἔτι διώκομαι; ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ.» Δηλαδή, όπως και προηγουμένως είπε, είδαν εκείνοι ότι τους ανακάτεψαν μεν τους Γαλάτες, τους συγκλόμισαν, τους φέρανε να χάσουν τον εαυτόν τους, αλλά δεν τους τουμπάρισαν τελικά, δεν τους κατάφεραν να τους πάρουν με το μέρος τους, χρησιμοποίησαν και απάτη, και δόλο. Αφού είδαν ότι δεν γίνεται αλλιώς, είπαν και ένα ψέμα, ένα δόλο, το οποίο φαίνεται εδώ. Όταν είδαν ότι δεν τους πείθουν να παρακούσουν στον Παύλο και να κάνουν περιτομή, τους λένε τώρα άλλαξε ο Παύλος. Αυτά που σας έλεγε τότε είναι παλιά, τώρα ο Παύλος έχει αλλάξει τη διδασκαλία του και την κηρύσσει την περιτομή και ο Παύλος. Λοιπόν, αφού δεν μπορούσαν να τους ρίξουν εναντίον του Παύλου, προσπαθούσαν να τους κοροϊδέψουνε, ότι ήταν θέλημα του Παύλου να κάνουν την περιτομή. Μην κοιτάτε λέει τι σας έλεγε εσάς, τώρα αλλού κηρύσσει περιτομήν ο Παύλος. Και λέει ο Παύλος τώρα, άκουσα και αυτό -δηλαδή που σας λένε για να σας κοροϊδέψουνε, αλλά είναι ψέμα-, γιατί αν πραγματικά εγώ τώρα άλλαξα μυαλά και ξανακηρύσσω περιτομήν -που τόσο πολύ την πολεμάω παραπάνω-, τότε γιατί να καταδιώκομαι από τους Εβραίους, ἄρα κατήργηται τὸ σκάνδαλον τοῦ σταυροῦ, το να μην ισχύει ο νόμος, ο Σταυρός κατήργησε τον νόμο. Άρα και αυτό είναι ψέμα και προσέξτε το· τόσο πολύ τον πείραξε αυτό το τελευταίο, ώστε προς στιγμήν χάνει τον εαυτόν του. Όχι χάνει τον εαυτόν του, έχει φτάσει σε άκρον αγανακτήσεως, χωρίς να αμαρτήσσει, εννοείται. Αυτό δείχνεται στον τελευταίο στίχο, τον 12 που θα πω τώρα, αλλά πριν τον πω θέλω να σας πω· το να πολεμάνε με τις ιδεολογίες τους, ίσα, με τα όπλα τους έστω και λάθος, τα τίμια, το σωστό, την αλήθεια, μπορούσε κάπως να το κυκλοφορήσει. Αλλά να βάλουν τώρα το ψέμα και να θελήσουν να διαστρέψουν τα λόγια του, να βάλουν αυτό τον σατανικό δόλο, αυτό πια δεν μπόρεσε να το κρατήσει, γι' αυτό και λέει στον 12ο στίχο,

«12/ ὄφελον καὶ ἀποκόψονται οἱ ἀναστατοῦντες ὑμᾶς.» Εγώ -λέει- δεν κηρύσσω περιτομή και σας το λένε, αν όμως αυτοί θέλουν να περιτέμνονται, όχι μόνο να περιτέμνονται λέει, αλλά και να ακρωτηριαστούν ακόμα, να τα κόψουν κιόλας, αυτό λέει, όφειλον και αποκόψονται οι αναστατούντες υμάς. Ας κόψουν τελείως και αυτά να ησυχάσουμε· αυτό δεν είναι τίποτα διδασκαλία, αλλά είναι δείγμα του πόσο αγανάκτησε ο Παύλος, όταν χρησιμοποίησαν τον δόλο. Όφελον ας ακρωτηριαστούν, όφελον καὶ ἀποκόψονται, εννοείται τα γεννητικά τους όργανα, αυτό εννοεί ο Παύλος εδώ, όφελον και αποκόψονται οι αναστατούντες υμάς· αυτό πια ήτανε το άκρον άωτον της αγανακτήσεως.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ102

Γ.102
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (5 7-12)

Σ' αυτό, πριν φύγω απ' αυτούς τους 12 στίχους, που ανάλυσα, που εξήγησα προηγουμένως, θα ήθελα να σταματήσω σε κάτι το οποίο μας ενδιαφέρει, διότι μας δίνει αφορμή εδώ να εξετάσουμε τα είδη της πίστεως. Οι Πατέρες έχουν ξεχωρίσει 5 είδη πίστεως. Απ' αυτά το τέλειον είναι η σώζουσα πίστις, όπως θα δούμε τώρα. Θα το διαβάσω όπως το αναλύουν οι Πατέρες, τα είδη της πίστεως· παίρνω αφορμή από τον στίχο που λέει «εν γαρ Χριστώ», τον οποίον τον εξήγησα επί τροχάδην ...<Γίνεται ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ> πήραν αφορμή οι Πατέρες και εξέτασαν τα είδη της πίστεως που υπάρχουν στους χριστιανούς και βρήκαν ότι υπάρχουν 5 είδη πίστεως. Μια και τα βρήκα και εγώ, θα τα φέρω εδώ στην αγάπη σας.

«Σημείωσε δε», λέει ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης, «ότι πέντε είδη πίστεως ευρίσκονται εις την Γραφήν», το Ευαγγέλιο αν διαβάσουμε και αναλύσουμε, θα βρούμε ότι υπάρχουν πέντε είδη πίστεως. «Και πρώτη μεν πίστις είναι η δικαιούσα τον άνθρωπον, περί ής ειπε ο Παύλος πρότερον εις την παρούσαν επιστολήν, και ημείς εις Χριστόν Ιησούν επιστεύσαμεν, ίνα δικαιωθώμεν εκ πίστεως Ιησού Χριστού». Εάν δεν πιστέψεις στον Χριστόν -και όταν μιλάμε στον Χριστόν, τον Ιησούν τον Ναζαρηνόν τον Εσταυρωμένον τον Αναστάντα, τον άνθρωπον και Θεόν όπως τον λέει η Εκκλησία μας, όχι κάποιον καλόν άνθρωπον, χριστούλη ξέρω ἔγω ἢ πως αλλιώς-, εάν δεν πιστέψεις ότι ο Χριστός είναι και Θεός και άνθρωπος και όλα όσα λέει η Εκκλησία μας, τότε πλέον δεν σου χρειάζονται, δεν ωφελούν τίποτε άλλο· είναι η δικαιούσα της παρούσας πίστεως, *η ορθόδοξη πίστις*. Αυτό είναι το πρώτο είδος πίστεως. Δεν φτάνει όμως, λένε οι Πατέρες-, να πιστέψεις μόνο σε αυτό, θεωρητικά, να πεις εγώ δέχομαι ότι, ότι λέει η Εκκλησία είναι, ότι λέει το Πιστεύω είναι ο Χριστός και Θεός και άνθρωπος και κατήλθε εις την γην και μετουσιώνεται επάνω στην Αγία Τράπεζα, όλα τα πιστεύω και σταματάω εδώ και ζω την ζωή μου. Αυτή είναι *δικαιούσα* Πίστις, αλλά *δεν είναι σώζουσα*. Προχωρεί λοιπόν στο δεύτερο· στη θεότητα του Χριστού και στην ανθρωπότητα.

«Δεύτερη είναι η καλουμένη ιστορική πίστις, με την οποία πιστεύει μεν ο άνθρωπος εις τον Χριστόν και εις τα περιεχόμενα εν ταις Γραφαίς ότι είναι αληθή. Διά την δόξαν όμως των ανθρώπων, ή διά τον φόβον της ζωής, δεν ομολογεί την πίστιν του· τοιούτοι ήσαν εκείνοι οι άρχοντες, οίτινες ανκαλά και επίστευσαν εις τον Χριστόν, αλλά διά τους Φαρισαίους ουχ ωμολόγουν, ίνα μη αποσυνάγωγοι γένονται. Ηγάπησαν γαρ την δόξαν των ανθρώπων μάλλον, υπέρ την δόξαν του Χριστού». Είναι άνθρωποι λέει, που δεν πιστεύουν μόνον στον Χριστόν σωστά σαν Θεόν, άνθρωπον, εσταυρωμένον, αναστάντα και τα λοιπά, αλλά πιστεύουν και στα θαύματα –γιατί υπάρχουν άλλοι που δεν πιστεύουν στα θαύματα, σου λένε εγώ τα θεωρά αυτά συμβολικά-. Αλλά υπάρχουν άνθρωποι λέει που πιστεύουν ότι έγιναν τα θαύματα, όπως τα λένε

τα Ευαγγέλια, δεν έχουν αμφιβολία για τίποτα από ότι ιστορικά αναφέρεται στα Ευαγγέλια και στους βίους των αγίων. Είναι βέβαιοι για όλα, πιστεύουν σ'αυτά.

Αυτή η πίστις λέγεται *ιστορική*. Η δικαιούσα είναι στον Χριστόν. Ιστορική είναι στα θαύματα του Χριστού και των αγίων, σε όλα εκείνα που έχει μέσα η ιστορία της Εκκλησίας μας. Αλλά και αυτή η δεύτερη πίστις, όταν υπάρχει με την πρώτη και σταματήσεις εκεί και πάλι δεν σώζεσαι, ας πιστεύεις στα θαύματα. Όταν δεν τα ομολογείς και όταν η ζωή σου δεν είναι σύμφωνη με αυτά, αλλά ζεις την ζωή σου και πιστεύεις βέβαια σε αυτά θεωρητικά τότε, όπως λέει εδώ, για τους ανθρώπους ντρέπεσαι να πεις ότι είσαι χριστιανός, να κάνεις το σταυρό σου ξέρω 'γω, περνάς από μια εκκλησία και τα λοιπά· τώρα όλα αυτά δεν συμφωνούν με το ότι πιστεύεις στα θαύματα. Εντούτοις εάν πιστεύεις και σε όσα λέει η ιστορία της Εκκλησίας μας, χωρίς να αμφιβάλεις για τίποτα, έχεις και το δεύτερο είδος πίστεως που λέγεται ιστορική πίστις.

«Τρίτη πίστις είναι η καλουμένη πρόσκαιρος, την οποίαν ο θεολόγος Γρηγόριος ονομάζει πίστιν των καιρών. Τοιαύτη είναι η πίστις εκείνων που μετά χαράς μεν δέχονται τόν λόγον εις την αρχήν, ύστερον δε όταν ακολουθήση πειρασμός παραιτούσι την πίστιν, ως είπεν ο Κύριος, "ούτοι ρίζαν ουκ έχουσιν, οι προς καιρόν πιστεύουσι και εν καιρώ πειρασμού αφίστανται"». Την ξέρουμε όλοι αυτή την πρόσκαιρη πίστη, είναι η πίστις όταν όλα μας πάνε καλά και δεν τρέχει τίποτα και όταν έλθει μια δυσκολία, ένας πειρασμός, άδικος ο Θεός, γιατί εμένα να μου κάνει αυτά και τον άλλον που είναι αισχρός, είναι ξέρω 'γω να τον έχει καλά και τα λοιπά. Είναι η πρόσκαιρη πίστη που την χάνει ο άνθρωπος ή αντίστροφα, έχω πίστιν όταν κινδυνεύω, βρίσκομαι σε ένα αεροπλάνο ξέρω 'γω σε ένα πλοίο και έχει τρικυμία και χάνονται τα πάντα· εκείνη τη στιγμή πιστεύω, όταν όμως τελειώσει το ταξίδι και εγώ «την ξέρω τώρα, άι τώρα μ' αυτά θα ασχολούμαστε...».

Αυτή είναι η λεγόμενη κατά τους Πατέρες πρόσκαιρη πίστις, είτε διά λόγους, είτε σε ευτυχείς περιόδους της ζωής του ανθρώπου υπάρχει και την χάνουμε όταν έρθει ο πειρασμός, ή αντίθετα, γεννιέται όταν μας έρθει η δυσκολία και ο πειρασμός και έχουμε ανάγκη της Παναγίας, Παναγία βόηθα και τα λοιπά και μετά όταν περάσει ο κίνδυνος, (προς καιρόν δηλαδή πρόσκαιρη πίστη), τότε έξω η Παναγία, τώρα πρέπει να μπουν άλλα πράγματα μεσ' το σπίτι και στο σαλόνι και τα λοιπά. Αυτή είναι το τρίτο είδος Πίστεως λένε οι Πατέρες, η πρόσκαιρη Πίστις· ούτε αυτή σώζει φυσικά.

«Τέταρτη Πίστις είναι η των σημείων καλουμένη, με την οποία πιστεύει ο άνθρωπος ότι ο Θεός δύναται ποιήσει και θαύματα ή αμέσως ή δι' άλλου τινός φιλοθέου, ή διά μέσου αυτού του ιδίου όπου πιστεύει. Τοιαύτη η πίστις του εκατοντάρχου».

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ103

Γ.103
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (5 7-12)

Είναι η πίστις που πιστεύει βέβαια στα θαύματα και πολλές φορές εμείς, όταν έχουμε δυσκολία και όταν αποτύχει η ιατρική και όταν αποτύχουν τα πάντα, τότε αρχίζουμε να πιστεύουμε και πηγαίνουμε στην Εκκλησία ξέρω ἔγω, κάνουμε ευχέλαια, κάνουμε λειτουργίες, είναι η πίστις των σημείων και πολλές φορές γίνονται και θαύματα και θαύματα γίνονται και σε μη ορθόδοξους. Στη Λούρδη γίνονται θαύματα, στην Παναγία της Τήνου γίνονται θαύματα. Αυτή είναι η *πίστις των σημείων*.

Δεν πιστεύω βέβαια όπως λέει η Εκκλησία και δεν ζω την ζωή της Εκκλησίας, αλλά στην ανάγκη μου τρέχω εκεί και παίρνω και απ' την Παναγία παίρνω και απ' τον άγιο παίρνω και οι Τούρκοι παίρνουνε, στον αφέντη τον Άη Γιώργη και τα λοιπά. Αυτή η πίστις στα σημεία είναι μια απ' τα είδη της πίστεως, που την έχουνε ακόμα και μη χριστιανοί. Ούτε αυτή όμως σώζει, είναι τέταρτο είδος πίστεως, διότι περιμένω κάποιο θαύμα και πολλές φορές παίρνω κάποιο θαύμα αλλά όταν το πάρω βέβαια, περάσει κι αυτό, πάει κι αυτή η πίστις.

Εν πάσει περιπτώσει, πέμπτη δε είναι αυτή που λέει εδώ *η πίστις δι' αγάπης ενεργουμένη*. «Πέμπτη δε και τελευταία, είναι η διά της εργασίας των εντολών και μάλιστα διά της αγάπης ενεργουμένη. Αυτή λέγεται Πίστις ζώσα και σώζουσα». Ζωντανή πίστις είναι εκείνη που γίνεται όταν πιστεύω και αγαπώ τον Χριστόν και κάνω ότι λέγει ο Χριστός και η Εκκλησία τηρώ τις εντολές του χωρίς να τις συζητώ, τούτη δεν χρειάζεται, εκείνη ἔκει δεν είναι σπουδαία, η άλλη μπορεί δεν την παραδέχομαι, η άλλη δεν την θεωρώ ἔγω αμαρτία και τέτοια. Όταν όμως δεν κάνεις τέτοιες δικές σου εξυπνάδες και λογικές εξηγήσεις και φτιάχνεις δική σου εκκλησία, δικό σου χριστιανισμό, στον οποίο βάνεις όσα σ' αρέσουνε και βγάνεις όσα δε σ' αρέσουνε, αλλά τηρείς τις εντολές του Χριστού και της Εκκλησίας, χωρίς να τις συζητείς, αυτό είναι δείγμα, λέει, ότι πιστεύεις.

Διότι αν δεν πιστευες, δεν θα τα εφάρμοζες όλα όσα ας πούμε δεν τα καταλαβαίνεις μες την Εκκλησία ή δεν σε συμφέρουνε, και τη νηστεία και την προσευχή και το απόδειπνο και το πρόσφορο και την λειτουργία και τον εκκλησιασμό, και δεν ξέρω όλα τα άλλα που έχει η Εκκλησία μας. Πολλά τα καταλαβαίνουμε ή τα θεωρούμε σωστά, άλλα δεν τα καταλαβαίνουμε ακόμα, ίσως γιατί είμαστε αρχάριοι στην Εκκλησία ή διότι δεν έχουμε προχωρήσει, είναι πράγματα που δεν τα καταλαβαίνουμε φερ' ειπείν δεν καταλαβαίνω γιατί σαράντα μέρες τη Μεγάλη Σαρακοστή να μην τρώω ούτε λάδι, παρά μόνον σαββατοκύριακο. Τι χρειάζονται αυτά, τα εισπορευόμενα, τα εκπορευόμενα και τα λοιπά. Εάν παρόλο ότι δεν τα καταλαβαίνεις, δεν τα κυκλοφορείς όλα, όμως κάνεις υπακοή στην Εκκλησία και από αγάπη στο Χριστό εφαρμόζεις –το κατά δύναμιν εννοείται έτσι, γιατί υπάρχει και η οικονομία της Εκκλησίας, δεν λέω να νηστεύεις για να αυτοκτονήσεις, -, αλλά

εάν προσπαθείς τουλάχιστον να είσαι εντάξει με τις εντολές του Χριστού και κυρίως με την αγάπη, τότε αυτή η πίστις είναι η ανώτερη πίστις που υπάρχει και αυτή είναι που σώζει.

Πίστις δί' αγάπης ενεργουμένη. «Αύτη λέγεται η πίστις ζώσα και σώζουσα και ανωτέρα όλων των άλλων, καθότι πάσαι μεν αι άλλαι δύνανται να εκπέσουν», σήμερα την πιστεύεις, αύριο δεν πιστεύεις, «και να κολαστούν οι ταύταις έχοντες, αύτη δε μόνη να εκπέσει δεν δύναται, ως τη αγάπη ηνωμένη τη μη εκπιπτούση».

Εδώ πριν φύγω θα ήθελα να κάνω μια παρατήρηση που μου συμβαίνει και μένα και θα συμβαίνει και σε σας. Πολλές φορές αμφιβάλλουμε ότι δεν πιστεύουμε, ότι κλονίστηκε η πίστις μας, διότι δεν έχουμε –ας πούμε– την όρεξη εκείνη της προσευχής ξέρω 'γω, την κατάνυξη και τα λοιπά, ή δεν μπορούμε να απαντήσουμε σε κάποιον που μας είπε κάτι, ξέρω 'γω, ή διότι μας έγινε ένας πειρασμός και δεν μπορούμε να κυκλοφορήσουμε γιατί ο Θεός το 'κανε αυτό, λέμε κλονίστηκε η πίστις μου και τώρα τι θα γίνω εγώ που δεν πιστεύω. Αυτό το δίλημμα δεν πρέπει να μπαίνει στους χριστιανούς, διότι όπως είδατε η ανώτερη πίστις του χριστιανού είναι η εφαρμογή των εντολών του Χριστού. Εάν τηρείς τις εντολές του Χριστού και μετά τον κλονισμό σου εξακολουθείς να είσαι σύμφωνος με ότι είπε ο Χριστός και η Εκκλησία, αυτό δείχνει ότι την έχεις την πίστη που θα σε σώσει, άλλο αν λογικά ή ξέρω 'γω με το μυαλό σου και με την φαντασία σου και δεν ξέρω με άλλον τρόπο, δεν μπορείς να κυκλοφορήσεις ορισμένα πράγματα· μη σε γελάει ο διάβολος, ότι αν κλονίζεται το μυαλό σου η πίστις, ότι δεν έχεις πίστη.

Τηρείς τις εντολές του Χριστού; Έστω και αν φοβάσαι ότι δεν πιστεύεις, *το ότι τηρείς τις εντολές του Χριστού, σημαίνει ότι αγαπάς τον Χριστόν. Και αυτή η πίστις –λένε οι Πατέρες–, είναι η ανώτερη που υπάρχει, η ζώσα, η ενεργός.* Μη λοιπόν φοβούμαστε ότι χάνουμε την πίστη μας, όταν λογικά δεν μπορούμε να κυκλοφορήσουμε ορισμένα πράγματα, ή όταν κουρασμένοι ξέρω 'γω δεν μπορούμε να κάνουμε σωστά την προσευχή. Εάν τηρώ τις εντολές του Χριστού –αυτό το είπε ο ίδιος, ο τηρών λέει τας εντολάς μου, εκείνος εστίν ο αγαπών με–, να λοιπόν, εφαρμόζεις ότι η Εκκλησία λέγει, είτε το κυκλοφορεί το μυαλό σου είτε όχι, έχεις την ανώτερη πίστη που υπάρχει και ας μην έχεις θεωρητική πίστη προς στιγμήν και ας μην μπορείς να τα δικαιολογήσεις πολλά πράγματα και ας μην μπορείς να κάνεις απολογητική προς τους άλλους. (εννοεί Έχεις).. την πίστιν δί' αγάπης ενεργουμένη, και επομένως αφού έχεις την ανώτερη πίστη δεν πρέπει να φοβάσαι. Είσαι μέσα στην Εκκλησία και μέσα στον Χριστόν. Άσ' τα ανώτερα όντα και άστα τα άλλα που θέλουνε πολλές εξηγήσεις.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ104

Γ.104
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (5 7-12)

Αυτά, σ' αυτή την ομάδα των στίχων, η οποία βέβαια είναι εισαγωγική, για να τους κατοχυρώσει απέναντι στην αισθήσεως δυνάμεως που παίρνουμε όταν νοιώθουν την ελευθερία του Χριστού, να κάνουν ότι θέλουν, αλλά αγαπώντας βέβαια τον Χριστόν. Ο χριστιανός αυτό είναι· δεν έχει νόμο, δεν έχει εξουσία, κάνει ότι θέλει, εφόσον όμως αγαπάει τον Χριστόν και τηρεί τας εντολάς του, οπότε δεν κινδυνεύει, αλλά αν είναι αρχάριος μπορεί και να κινδυνέψει.

Προχωρούμε λοιπόν στους επόμενους στίχους, που τα εξηγεί, τους κινδύνους ακόμα καλύτερα. Βέβαια οι επόμενοι στίχοι εισάγουν σε ένα πολύ σπουδαίο θέμα, την αντιδικία της σαρκός με το Πνεύμα. Αυτό θίγει ο Παύλος· μέσα στην περιπέτεια της ελευθερίας σου λέει που θα αποκτήσεις, θα γίνουν μάχες. Και οι μάχες αυτές, ωστόσο γίνεις άγιος ας πούμε και περάσεις στην απάθεια, οπότε πλέον δεν έχεις μάχες, αλλά δεν είναι όλοι οι χριστιανοί άγιοι, είναι αγωνιζόμενοι χριστιανοί. Νοιώθουν βέβαια μια δύναμη ελευθερίας, αλλά έχουν και πόλεμο, ώσπου να φτάσουν βέβαια στην τελειότητα. Αυτόν τον πόλεμο φοβάται ο Παύλος και αυτή την πιθανή περιπέτεια, που είναι δίκωπο μαχαίρι και μπορεί να βλάψει, αντί να ωφελήσει η απόλυτη ελευθερία που νοιώθει ο χριστιανός. Και κάνει μια νύξη του πολέμου σαρκός και Πνεύματος· θα τον διαβάσω βέβαια το στίχο, θα τον εξηγήσω, αλλά θέλω να πω τούτο.

Εδώ αποκαλύπτεται ακριβώς τι είναι εκείνο που ονομάζει σάρκα η Εκκλησία, και φρόνημα της σαρκός βέβαια, το κακό, τον κακό εαυτό μας ας πούμε, και τι είναι εκείνο που ονομάζει Πνεύμα. Δεν είναι εκείνα που λέγανε παλαιά και που είναι του Αριστοτέλους και του Πλάτωνος και των άλλων φιλοσόφων, που 'χουν χωρίσει τον άνθρωπο στο υλικό μέρος που το λένε σώμα και στο πνευματικό –το άυλο- που το λένε ψυχή, και επομένως το σώμα το υλικό πολεμάει κατά του πνεύματος της ψυχής.

Στην Εκκλησία του Χριστού δεν χωρίζονται αυτά τα πράγματα. Άνθρωπος και εικόνα του Θεού είναι όλος ο άνθρωπος, δεν είναι μόνο η ψυχή του εικόνα του Θεού. Όσοι λένε ότι εικόνα του Θεού είναι η ψυχή του ανθρώπου μόνον και όχι το σώμα του, αυτοί είναι παπικής αποκλίσεως, ή προτεστάντικης αποκλίσεως, δεν είναι ορθόδοξοι. Ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης και οι Πατέρες λένε, *ότι εικόνα του Θεού είναι το συναμφότερον του ανθρώπου και το σώμα του ανθρώπου και η ψυχή του ανθρώπου, όλος ο άνθρωπος, είναι εικόνα του Θεού.* Και πάει στο καθ' ομοίωσιν, διότι δε χωρίζεται· είναι μυστήριο, πως είναι δυνατόν να χωριστεί, αν είδατε στο Ευαγγέλιο, όταν μιλάει ο Χριστός μας, την λέξη ψυχή την χρησιμοποιεί άλλοτε για την ψυχή του ανθρώπου και άλλοτε για την ζωή του ανθρώπου. Δεν έχει ξεκαθαρίσει ο Χριστός ότι η ψυχή είναι το πνευματικό μέρος και ζωή είναι το υλικό, ξέρω 'γω. Δε λέει, όποιος θέλει να κερδίσει την ψυχή του λέει, θα την χάσει την ψυχή του. Ψυχή και στο ένα, ψυχή και στο άλλο· τη μία εννοεί την ψυχήν

στο πνεύμα, στην άλλη εννοεί την ζωήν την σωματικήν. Επομένως δεν είναι ξεχωρισμένα.

Όσοι χωρίζουν τον άνθρωπο στην ψυχή και στο σώμα και θεωρούν το σώμα δεσμοκτήριο, σκλαβιά ξέρω ἔγωγ της ψυχῆς, αυτοί είναι ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τὴν ὀρθόδοξη, βρίσκονται στον καιρό του Πλάτωνα, στον καιρό του Αριστοτέλη και των παπικῶν, οι οποίοι ἔχουν για ἐπίσκοπό τους τον Αριστοτέλη. Ἀπὸ ἐκεῖ ἔχουν πατήσει αυτοί και ὅλη ἡ θεωρία ἡ παπική είναι ἀριστοτελική καθαρὰ, των ἀρχαίων δηλαδή· δεν ἔχει καμιά σχέση με τὴν ὀρθοδοξία και με τους μεγάλους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας. Το βλέπουμε αὐτό, ὅτι *δεν ξέρει* ὁ ὀρθόδοξος ἅγιος, οι ὀρθόδοξοι Πατέρες δεν ξέρουν πως χωρίζεται, τι θα πει, πως γίνεται ὁ χωρισμός του σώματος ἀπὸ τὴν ψυχή. Γι' αὐτό και ὁ Δαμασκηνός λέει, «όντως φοβερῶτατον το του θανάτου μυστήριον, *πως ψυχή ἐκ του σώματος διαχωρίζεται*»· δεν ξέρω ἔγωγ τι γίνεται λέει, πως είναι, πως χωρίζονται αὐτά τα πράγματα. Ἐνῶ ὁ παπικός ὁ ἄλλος λέει, ἐγὼ ξέρω, τὸ πνεύμα φεύγει, τὸ σώμα μένει. Τα χώρισα, ἀπλὰ φιλοσοφικά, λογικά, ἀλλὰ με ἀνθρώπινη λογική. Οι Πατέρες που ἦταν θεόπνευστοι δηλαδή, δεν ξέραν τι γίνεται. Πως ψυχή, τι γίνεται ἔδω πέρα, μυστήριον φοβερῶτατον το του θανάτου μυστήριον.

Λοιπὸν, ἐδῶ στις φράσεις που θα ἀκολουθήσουμε, ἀνοίγει αὐτό τὸ θέμα, ποια είναι ἡ εἰκόνα του Θεοῦ στον ἄνθρωπο, πως τὴν θεωρεῖ ἡ Ἐκκλησία, ὑπὸ ποῖαν μορφήν ὁ ἄνθρωπος είναι εἰκόνα του Θεοῦ και ὄχι ὁ Θεός ἀπολυτοποιημένη εἰκόνα του ἀνθρώπου, ὅπως τον ἔχουν ὅλες οι ἄλλες θρησκείες, διότι ὅπως τὸ εἶπα και πρὶν ὅλες οι θρησκείες φτιάξαν ἕναν θεὸ κατ' εἰκόνα και ὁμοίωση του ἀνθρώπου. Ἡ Ὄρθοδοξία ὁμως δεν τὸ κάνει αὐτό. Πως λοιπὸν ολόκληρος ὁ ἄνθρωπος –ὄχι μόνο ἡ ψυχή του, ἀλλὰ ὅλος ὁ ἄνθρωπος–, είναι εἰκόνα του Θεοῦ;

Εἶναι τὸ θέμα του προσώπου, τὸ ὁποῖον τὸ ἔθεσαν οι Πατέρες· ὁ χριστιανὸς είναι πρόσωπο, δεν είναι ἀτομο. Τα ἀτομα φτιάχνουν μάζα και ὅλοι που είναι ἔξω ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μιλάνε, ὅταν μιλάνε για τους ἀνθρώπους μιλάνε για τὴ μάζα, διότι φυσικά, ἀφοῦ πιστεύουν ὅτι οι ἀνθρωποὶ είναι ἀτομα, χίλια ἀτομα είναι μια μάζα χιλίων ἀτόμων, τὸ κάθε ἕνα είναι τὸ χιλιοστό τῆς μάζης. Ἐνα χωριὸ ἔχει χίλια ἀτομα, τὸ κάθε ἀτομο είναι τὸ ἕνα χιλιοστό του χωριοῦ, ἀλλὰ ἐάν ἕνα χωριὸ ἔχει μία Ἐκκλησία χιλίων προσώπων, χριστιανῶν Ὄρθοδόξων, τὸ κάθε πρόσωπο δεν είναι τὸ ἕνα χιλιοστό του χωριοῦ· τὸ πρόσωπο είναι ολόκληρο τὸ χωριὸ, ὡς πρόσωπο βέβαια, ὡς εἰκόνα του Θεοῦ.

Αὐτό είναι ἕνα δύσκολο θέμα, τὸ ὁποῖο θα ἐπιχειρήσω –αν μπορέσω–, στην ἄλλη ὁμιλία να τὸ ἐξηγήσω, τῶρα ὁμως θα διαβάσω τους στίχους, να δώσουμε μια πρώτη ἐξήγηση, ἡ ὁποία είναι πολὺ κρίσιμη. Γι' αὐτό θέλω να τὴν προσέξουμε ἰδιαίτερα, θα τὴν πω και τῶρα θα τὴν πω και στην ἄλλη ὁμιλία.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ105

Γ.105
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Αυτοί οι στίχοι είναι η προσπάθεια του Παύλου να κατοχυρώσει, να θωρακίσει τον άνθρωπο, ώστε την αίσθηση δυνάμεως, την πελώρια αίσθηση δυνάμεως που παίρνει αποκτώντας την ελευθερία του Χριστού, να μην τον καταστρέψει, αλλά να τον σώσει. Διότι *ο άνθρωπος που γίνεται χριστιανός ορθόδοξος σωστός, γνήσιος, είναι σε κρίσιμο σημείο*. Έχει μπει σε μια πολύ επικίνδυνη περιπέτεια και μόνος του θα καταστραφεί. Μοιάζει σαν τον άνθρωπο που βαδίζει επάνω σ' ένα σχοινί, σαν τον σχοινοβάτη. Έτσι είναι ο πιστός, έτσι είναι ο χριστιανός ο ορθόδοξος, και γι' αυτό τρέμωντας ο Παύλος κατοχυρώνει.

Βέβαια θέλω να πω εδώ, ότι οι επιστολές που διαβάζουμε –η πρώτη προς Θεσσαλονικείς, η δεύτερη προς Θεσσαλονικείς και η προς Γαλάτας-, είναι οι πρώτες επιστολές του αποστόλου Παύλου, είναι τα πρώτα έργα του, στα οποία δεν έχει ωριμάσει ακόμα ο απόστολος. Είναι δηλαδή σαν αρχάριος εδώ, θα λέγαμε βέβαια ο αρχάριος Παύλος είναι πολλές χιλιάδες φορές πιο προχωρημένος από τους προχωρημένους εμάς -δεν το λέω υπ' αυτήν την έννοια-, αλλά εάν σ' αυτές -τα πρωτόλεια ας τα πούμε-, στις πρώτες του επιστολές που πρωτόγραψε ο Παύλος, έχει τέτοιο βάθος και οδηγεί σε τέτοια καταπληκτικά πράγματα και σε φέρνει σε τέτοια κρίσιμα σημεία –όπως αυτό που θα δούμε-, φανταστείτε τι γίνεται στις άλλες επιστολές -Κορινθίους, Ρωμαίους-, τις προχωρημένες. Εκεί πια έχει μπει εις τα βάθη της θεότητας, κυρίως στην προς Κολασσαείς, Εφεσίους, εκεί είναι τα βάθη του Παύλου. Αλλά και εδώ ακόμα, παρόλο ότι είναι στην αρχή του, στην αρχή του έργου του, βλέπετε πόσο καταπληκτικός είναι και φυσικά εμείς ψυχία παίρνουμε απ' τις επιστολές, δεν έχουμε την αξίωση ότι μπήκαμε στα θέματα των επιστολών, απλώς πήραμε λίγα χαλικάκια απ' την παραλία. Όσοι εμβαθύνουν στον Παύλο, μένουν κατάπληκτοι και ιδίως οι ξένοι, διότι εμείς εδώ οι Έλληνες μόνο να τον τιμούμε σαν άγιο ξέρουμε και να του ζητάμε χάρες αλλά να ανοίξουμε να δούμε τι λένε οι επιστολές του, ά, αυτό λένε δεν είναι για μας, είναι για το εικόνισμα. Εν πάσει περιπτώσει, ας πω τώρα τους στίχους. Δεν ξέρω αν έχετε ποτέ ασχοληθεί με τις επιστολές, εγώ πρώτη φορά ασχολήθηκα και απ' τα λίγα που μπόρεσα να δω μένω κατάπληκτος τι είναι αυτός ο Παύλος; Και εν τούτοις ποτέ μας, ούτε εγώ από τα παιδικά μου χρόνια, ούτε στο σχολείο, μπήκαμε ποτέ να εξηγήσουμε τον Παύλο. Τον θεωρούμε μεγάλο, σπουδαίο, φιλόσοφο και καθόμαστε εκεί και μένουμε απ' έξω. Λοιπόν προχωρώ:

ΚΕΙΜΕΝΟ

13 Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆς σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις.

14 ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται, ἐν τῷ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν.

15 εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε, βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.

16 Λέγω δέ, πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελήσητε.

17 ἢ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἃ ἂν θέλητε ταῦτα ποιῆτε.

18 εἰ δὲ Πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον.

19 φανερὰ δὲ ἐστὶ τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, ἅτινά ἐστι μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια,

20 εἰδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθειῖαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις,

21 φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

13 Διότι σεις, ἀδελφοί, ἔχετε κληθῆ ἀπὸ τον Κυριον, να γίνετε και να μείνετε ελεύθεροι. Μονον προσέξατε, μήπως αυτήν την ελευθερίαν την χρησιμοποιήσετε ως αφορμή δια σαρκικήν ζωήν. Αλλά τουναντίον πρέπει να υπηρετήτε σαν δούλοι ο ένας τον άλλον δια της αγάπης του Χριστού.

14 Ολος ἀλλωστε ο Νομος συγκεφαλαιώνεται πλήρως εις ένα λόγον• εις την εντολήν• "θα αγαπήσης τον πλησίον σου, ὅπως τον ευατόν σου".

15 Εάν ὁμως δαγκώνετε και κατατρώνετε ο ένας τον άλλον, πράγμα που μαρτυρεῖ ἔλλειψιν αγάπης, προσέξατε, μήπως αλληλοκαταστραφήτε και αφανισθῆτε μεταξύ σας.

16 Εννοῶ δε τούτο, ὅτι πρέπει να ζῆτε και να συμπεριφέρεσθε μεταξύ σας σύμφωνα με το θέλημα και τον φωτισμόν του Αγίου Πνεύματος και ἐτσι δεν θα εκτελέσετε την επιθυμίαν της σαρκὸς (ἡ οποία επιθυμία, καθὸ αμαρτωλή, δημιουργεῖ καταστρεπτικὰς ἐρίδας μεταξύ σας).

17 Διότι ἡ σαρξ, ο παλαιός ἄνθρωπος, ἐπιθυμεῖ και ἐπιζητεῖ ἀντίθετα προς το πνεῦμα, και το πνεῦμα, ἡ ἀνωτέρα φύσις του ἀνθρώπου, που ἐμπνέεται ἀπὸ το Ἅγιον Πνεῦμα, ἐπιθυμεῖ ἀντίθετα προς την σάρκα. Αυτὰ δε ἀντιτίθενται και ἀνταγωνίζονται το ένα το ἄλλο, ὥστε να μη πράττετε ἐκεῖνα, τα οποία θέλετε.

18 Εάν, λοιπόν, οδηγήσθε και ἐμπνέεσθε ἀπὸ το Ἅγιον Πνεῦμα, δεν εἴσθε πλέον κάτω ἀπὸ τον ζυγόν του Νομου.

19 Εἶναι δε φανερά τα ἔργα, εις τα οποία παρασύρει τον ἄνθρωπον ἡ διεφθαρμένη σαρκική φύσις του• εἶναι δε αυτὰ τα πονηρά ἔργα ἡ μοιχεία, ἡ πορνεία, κάθε πράξις διαφθοράς, που κάμνει τον ἄνθρωπον ἀκάθαρτον, ἡ ἀκολασία και ἡ μανία δια την ἀπόλαυσιν της ἡδονῆς,

20 ἡ εἰδωλολατρία, ἡ μαγεία. Εἶναι δε ἀκόμη αι ἐχθρότητες και αι ἀντιπάθειαι, αι φιλονεικίαι και αι ἐριδες, αι ζηλοφθονίαι, οι θυμοί, οι φατριασμοί, που διαιροῦν τους ἀνθρώπους εις κόμματα, αι διχόνια, αι αἰρέσεις, που οδηγοῦν εις σχίσματα,

21 οι φθόνοι, οι φόνοι, αι μέθαι, αι ἀσωτοι και ἀσεμνοι διασκεδάσεις και τα ἄλλα ὅμοια προς αυτὰ, δια τα οποία σας προλέγω, ὅπως ἀλλωστε και κατὰ την πρώτην ἐπίσκεψίν μου, ὅταν σας ἐκήρυξα το Ευαγγέλιόν μου, σας εἶχα εἶπει, ὅτι ἐκεῖνοι οι οποίοι διαπράττουν τέτοια ἀμαρτήματα και δεν μετανοοῦν δι' αυτὰ, δεν θα κληρονομήσουν την βασιλείαν των ουρανῶν.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ106

Γ.106
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

«13/ Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί·», εσεῖς δε λέει, εμεῖς ὅλοι δηλαδή το υμεῖς το' χει με ὑψιλον για τους Γαλάτες, γίνετε χριστιανοί, κληθήκατε στην Εκκλησία του Χριστού, για να ελευθερωθείτε, για να γίνετε ελεύθεροι, *ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί*. Μόνον προσέξτε, εδῶ φαίνεται πόσο φοβάται μήπως γίνει κακή χρήση της ελευθερίας και πολλοί κάνουν κακή χρήση της ελευθερίας, «μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις.» Προσεξτε, μήπως αυτό λέει γίνει αφορμή να το ρίξουμε στη σάρκα, δηλαδή στα κοσμικά, στις ηδονές και στην κοιλιά και στα τέτοια. Από δω φαίνεται ο φόβος του, η ευθύνη του, τώρα που τους ελευθερώνει, να μην κάνουν κακή χρήση του όπλου που τους δίνει στα χέρια τους και στα χέρια μας.

Ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης, θέλει να πει δηλαδή ότι εμεῖς ελευθερωνόμαστε από το νόμο και από κάθε νόμο και από κάθε εξουσία. Αν υπακούουμε στις εξουσίες, αυτό γίνεται συμπτωματικά, εμάς δε μας απασχολεί καθόλου -του λένε- ούτε οι νόμοι, ούτε τα δικαστήρια, ούτε οι κώδικες, ούτε οι εξουσίες, εάν δεν είναι αντίθετα με την Εκκλησία μας. Όταν είναι αντίθετα, τότε πάνε στην άκρη αυτά, και πάλι δεν υπακούωμε. Αλλά λέει, να μη γίνει αφορμή για την πτώση σας, δηλαδή θέλει να πει το εξής: δεν λευτερωθήκαμε από το νόμο, για να γίνουμε παράνομοι. Ο χριστιανός μπορεί να μην έχει νόμο, να μην υπακούει σε νόμους, αρχές και εξουσίες (είναι με την καλή λέξη αναρχικός, όχι τρομοκράτης, έτσι που το ἔχουν ξεφτιλίσει κι αυτό, όλες τις λέξεις τις ἔχουν ξεφτιλίσει σήμερα και την ελευθερία και την αγάπη και την αναρχία και όλα, τα ἔχουνε κάνει σαλάτα), αλλά δε φύγαμε από το νόμο για να γίνουμε παράνομοι. Δηλαδή να φτιάξουμε κανένα στραβό νόμο δίπλα, ενάντια στους νόμους της πολιτείας, αλλά (ενν. να γίνουμε) άνομοι, δηλαδή να ανεβούμε *ἐπάνω* από το νόμο, να *ξεπεράσουμε* το νόμο. Γι' αυτό ελευθερωθήκαμε απ' το νόμο, όχι να τον καταργήσουμε και να γίνουμε παράνομοι, να κάνουμε εναντίον του νόμου του ανθρώπινου, του φυσικού, αλλά να πάμε πιο πάνω από εκείνα που λέει ο νόμος. Γι' αυτό ελευθερωθήκαμε ἡ ελευθερία είναι για να σ' ανεβάσει. Αν πρόκειται η ελευθερία να σε κατεβάσει και να γίνεις δούλος, να σου λείπει τέτοια ελευθερία, αυτό λέει *μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆ σαρκί*, να μην φύγετε από τον νόμο για να γίνετε παράνομοι, δηλαδή να καταστραφείτε, *ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε*, αλλά να κάνετε χρήση της αγάπης και τότε η ελευθερία σας δεν κινδυνεύει.

Δηλαδή να πάμε *πάνω* από τον νόμο ἡ φερ' ειπείν, για να πω ένα παράδειγμα, ο νόμος λέει να μην κλέψεις. Ο χριστιανός δεν γίνεται άνομος, δηλαδή δεν βάνει στην άκρη αυτόν τον νόμο για να κλέψει, αλλά όταν βάλει στην άκρη τον νόμο, όχι μόνον δεν κλέβει, αλλά όταν δει ανοιχτό και το σπίτι του γείτονα και υπάρχει φόβος να τον κλέψουν οι άλλοι, κάθεται και γίνεται και φύλακας και του φυλάει και το σπίτι, για να μην πάει κανείς, ώσπου να γυρίσει

ο γείτονας, ή του κλείνει την πόρτα. Άρα είναι πάνω από το νόμο. Γι' αυτό την έχετε την ελευθερία λέει, για να ανεβείτε *πάνω* από τους νόμους και όχι να πάτε στην παρανομία. Άλλο παράδειγμα λέει να μη μοιχεύω` αλλά εγώ θα φυλάξω και την τιμή του πλησίον μου, όχι μόνον εγώ δεν θα μοιχεύσω ας πούμε, στην γυναίκα του πλησίον μου ξέρω `γω, ή θα πορνεύσω με την κόρη του, αλλά θα προσπαθήσω και να την φυλάξω ακόμα, με την καλή έννοια βέβαια, όχι με κουτσομπολιά και με τέτοια, αλλά δεν μπαίνω σε λεπτομέρειες, αυτό είναι άλλο πράγμα. *Πάρα πάνω* απ' το νόμο λοιπόν της μοιχείας.

Λέει να μην ψευδομαρτυρήσω, έτσι, αλλά εγώ ούτε την αλήθεια θα πω, εάν είναι εναντίον του αδελφού μου` θα σιωπήσω απλώς, δεν θα πω ψέμματα, αλλά δεν θα πω ούτε και αλήθεια, εάν αυτό είναι εναντίον του, εάν θα πρόκειται να τον βλάψει. Δηλαδή, εάν ξέρω κάτι κακό για τον άλλονε -το κουτσομπολιό που λέμε, «μα», λέει, «εγώ αυτά που λέω εγώ είναι αλήθεια, δεν είναι ψέμματα», βέβαια ο νόμος λέει να μη λες ψέμματα, αλλά ο χριστιανός είναι *πάνω* από το νόμο-, ούτε την αλήθεια θα πω, εάν αυτή η αλήθεια πρόκειται να βλάψει την τιμή, την υπόληψη του αδελφού μου και το έχουμε αυτό στον άγιο Διονύσιο, ο οποίος δεν είπε ούτε την αλήθεια, διότι επρόκειτο να πάρουν και να εκτελέσουν τον φονιά του αδελφού του. Βλέπετε πόσο πιο πάνω από το νόμο είναι η ελευθερία που δίνει ο Χριστός.

Αλλά για να κατοχυρωθεί αυτός ο κίνδυνος απ' την απόλυτη ελευθερία, μιλώντας ανθρώπινα ο Παύλος λέει το εξής: *αλλά διά τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις*. Και έρχεται τώρα ο άλλος και σου λέει, ωραία ελευθερία αυτή, αφού μου λέει να δουλεύω, να γίνω δούλος στον άλλο, τι ελευθερία είναι, πως μου λέει ότι είναι το ανώτερο είδος ελευθερίας που υπάρχει και ο χριστιανός είναι ο απόλυτα ελεύθερος, αφού τον προτρέπει να γίνει δούλος. Χρησιμοποιεί αυτή την έννοια του δούλου (και αλλού το `χει πει, Χριστού δούλος και τα λοιπά, το χρησιμοποιεί ο Παύλος), ακριβώς για να φυλάξει, όπως είδαμε, να τους δείξει ότι η ελευθερία δεν γίνεται για να καταστρέφω τους άλλους, ξέρω `γω να γίνει κακή χρήση. Μόνο που το δουλεύετε αλλήλοις, δεν είναι δουλεία. Χρησιμοποιείται η φράσις δουλεία, αλλά δεν πρόκειται στην ουσία για δουλεία, γιατί πολλοί θα μας φέρουν σ' αυτό το δίλημμα. Πολλοί το λένε, τι ελεύθερος θα γίνω `γώ σου λέει, αφού θα γίνω δούλος, να το λέει Χριστού δούλος, χριστόδουλος, ή δουλεύετε αλλήλους, εγώ να γίνω δούλος του αδελφού μου. Τέτοια ελευθερία -σου λέει- δεν τη θέλω εγώ, είναι αντίφαση. Όμως, αν προσέξουμε, το δουλεύετε αλλήλοις είναι φράση του Παύλου, που μας βοηθάει να φυλαχτούμε από κακή χρήση της ελευθερίας μας, διότι πρώτα-πρώτα το να δουλέψω τον άλλο δε μου το επιβάλλει κανένας. Δουλεία είναι εκείνη που έχω ένα αφεντικό, ένα δυνάστη, που μου επιβάλλει να κάνω κάτι και εγώ σαν δούλος, επειδή δεν μπορώ να κάνω αλλιώς, το κάνω` τότε είναι πραγματική δουλεία. Το να δουλεύετε αλλήλοις είναι ελεύθερο πράγμα, *θέλω* και εξυπηρετώ τον αδελφό. Έπειτα είναι και κάτι άλλο που φαίνεται ότι αυτό δεν είναι δουλεία, *διότι δεν υπάρχει αφέντης*.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ107

Γ.107
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Για να υπάρχει πραγματική δουλεία, πρέπει να υπάρχει κάποιος δυνάστης, κάποιο αφεντικό, κάποιος αφέντης. Όταν λέει ο Παύλος δουλεύετε αλλήλους, ο ένας τον άλλο, που είναι το αφεντικό; Ποιος είναι ο δυνάστης; Κανένας, διότι όλοι είναι δούλοι οι αδελφοί οι χριστιανοί. Όλοι οι δούλοι, αλλά δεν υπάρχει αφεντικό, κανένας από τους αδελφούς που δουλεύει ο ένας για τον άλλο δεν έχουν αφεντικό, και επειδή δεν υπάρχει ο δυνάστης, δεν υπάρχει το αφεντικό, γι' αυτό και δεν είναι δουλεία, αλλά φραστικά λέγεται δουλεία και φυσικά δε στέκει λογικά να μας πούνε ότι λέμε για ελευθερία και προτρέπουμε σε δουλεία, ελλείψει φυσικά αφεντικού.

Συμπερασματικά θα μπορούσα γι' αυτό το θέμα, επειδή τελείωσε η ώρα τώρα, θα ήθελα να πω τούτο: την ελευθερία που έχουν οι χριστιανοί, και είναι η μόνη πραγματική ελευθερία, δεν είναι δική τους. Δεν απελευθερώθηκαν μόνοι τους, αλλά τους ελευθέρωσε ο Χριστός. Συμπέρασμα λοιπόν είναι ότι, όποιος δεν είναι χριστιανός, δε μπορεί να είναι και ελεύθερος, διότι ο άνθρωπος είναι ανίκανος μόνος του να αποκτήσει ελευθερία. Μπορεί να επαναστατεί, να γκρεμίζει, να σκοτώνει, να βγάνει ένα αφεντικό, και να βάνει στο κεφάλι του άλλο σκληρότερο. Έχετε προσέξει, όπου έγιναν απελευθερωτικοί αγώνες και πετάξανε κάποιο δυνάστη, μπήκε μετά άλλος σκληρότερος δυνάστης και δεν εξαιρείται ούτε η γαλλική επανάσταση, η οποία έφερε δικτατορία και τι δεν έφερε, τρομοκρατίες μετά και τον Ναπολέοντα. Όστε, όποιος δεν είναι χριστιανός, δεν μπορεί να είναι ελεύθερος, έστω και αν νοιώθει ότι είναι ελεύθερος προς στιγμήν. Είναι εκείνο που λέει ο ποιητής, «δείχνουν νικηταί» λέει «και είναι νικημένοι», δείχνουν ζωντανοί και είναι πεθαμένοι, δείχνουν ελεύθεροι και είναι δούλοι και είναι σκλάβοι! Μόνον αν κανείς δεν είναι χριστιανός, δεν μπορεί να 'ναι ελεύθερος, και αν πραγματικά κάποιος κατορθώσει να γίνει ελεύθερος, σωστά ελεύθερος, τότε δε μπορεί παρά να είναι χριστιανός, έστω και αν προς στιγμήν δεν το υποψιάζεται. Ο πραγματικά ελεύθερος, μόνον χριστιανός μπορεί να είναι. Με αυτό βέβαια έκλεισε η ώρα, και θα ήθελα να σταματήσω και θα δούμε τους στίχους` ας τους διαβάσω μόνον επί τροχάδην, αν θέλετε να τους ξανακοιτάξετε εσείς, μόνον μια ανάγνωση θα κάνω των στίχων που θα μας απασχολήσουν στο άλλο μάθημα, στην άλλη ομιλία.

«13/ Ὑμεῖς γὰρ ἐπ' ἐλευθερίᾳ ἐκλήθητε, ἀδελφοί· μόνον μὴ τὴν ἐλευθερίαν εἰς ἀφορμὴν τῆς σαρκί, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης δουλεύετε ἀλλήλοις.» θα τα διαβάσω πάλι την άλλη φορά.

«14/ ὁ γὰρ πᾶς νόμος ἐν ἐνὶ λόγῳ πληροῦται,» νά ο μόνος νόμος που 'χουμε εμείς λέει, «ἐν τῷ, ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν.» άλλο νόμο δεν θέλουμε εμείς.

«15/ εἰ δὲ ἀλλήλους δάκνετε καὶ κατεσθίετε,» ἀμα ὁμως τρώτε ο ἕνας τον ἄλλον, «βλέπετε μὴ ὑπ' ἀλλήλων ἀναλωθῆτε.», μήπως ξωφλήσετε ὅλοι.

«16/ Λέγω δὲ πνεύματι περιπατεῖτε καὶ ἐπιθυμίαν σαρκὸς οὐ μὴ τελέσητε.», δεν ἔχετε ἀνάγκη ἀπὸ νόμους, ἀμα βαδίζετε στο Πνεύμα, δεν θα κάνετε τίποτα το σαρκικό.

«17/ ἢ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἂ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε.», ἐδῶ εἶναι ἐκεῖνο το κρίσιμο που θέλω να πούμε, που οδήγησε και σε αἴρεση, στους Μανιχαίους.

«18/ εἰ δὲ Πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον.», εἰν εἶστε πραγματικοὶ χριστιανοί, ἀγαπημένοι του Χριστοῦ, δεν εἶστε κάτω ἀπὸ νόμο, πάνε οἱ νόμοι, μπαίνουν στην ἀκρη, εἶστε πάνω ἀπὸ τους νόμους εσεῖς, βλέπετε ἐδῶ, το ἀναρχικό, το γνήσιο.

«19/ φανερὰ δὲ ἐστὶ τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς,», προσέξτε ὁμως τι μπορεῖ να πάθετε, ἀν κάνετε κακὴ χρῆση της ελευθερίας και τους λέει τι θα πάθουνε, «ἅτινὰ ἐστὶ μοιχεία πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια,» ἀπαριθμεῖ ὅλα τα σαρκικά,

«20/ εἰδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζῆλοι, θυμοί, ἐριθεῖαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις,

«21/ φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν», σας τα βάζω για να δοκιμάζω την ελευθερία σας, «καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν.». Αυτοὶ εἶναι οἱ στίχοι που θα ἀναλύσουμε και εἶναι ὅπως ξέρετε πολὺ βασικοί. (Ἀλλαγὴ κασέτας)

Εἶχαμε σταματήσει σ' ἕνα πολὺ σπουδαῖο θέμα, στο οποίο γίνεται και πολὺ σύγχις· ὄχι πως το θέμα εἶναι δύσκολο, φυσικά ὅλα τα της ορθοδοξίας μας, για ἀνθρώπους ἀσχετους εἶναι δύσκολα, ἀλλά για τους ορθόδοξους που ἔχουν συνηθίσει σ' αὐτά, δεν εἶναι. Εμεῖς ὁμως ἔχουμε ἀποξενωθεί ἀπὸ τα θέματα αὐτά, γι' αὐτὸ ἴσως μας φανεῖ λίγο δύσκολο, ἀλλά πρέπει κάποτε να αρχίσουμε να τα λέμε αὐτά τα πράγματα για να τα συνηθίσουμε. Εἶχαμε διαβάσει λοιπὸν στο 17 στίχο το εξής: «ἢ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκὸς· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἂ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε.». Η σάρκα λέει του ἀνθρώπου εἶναι ἐχθρὸς με το πνεῦμα του, το δε πνεῦμα εἶναι ἐχθρὸς με τη σάρκα, ἔτσι λέει κατὰ λέξη. Και τα δύο αὐτά - ἡ σάρκα και το πνεῦμα- ἀντίκειται ἀλλήλοις, δηλαδὴ εἶναι ἀντίπαλοι, πολεμᾷ το ἕνα το ἄλλο, και ἔτσι πολλές φορές ἄλλο θέλουμε και ἄλλο κάνουμε, *ἵνα μὴ ἂ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιεῖτε.*

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ108

Γ.108
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Στο 18 στίχο είπε, «εἰ δὲ Πνεύματι ἄγεσθε, οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον», εἰς ὅμως οδηγείστε ἀπὸ το πνεῦμα, ἀν νικάει το πνεῦμα δηλαδὴ καὶ ἐπιβάλλεται εἰς τὴν σάρκα, τότε δὲν ἔχετε ἀνάγκη ἀπὸ κανένα νόμο, διότι ὅπως το εἶπαμε καὶ προχθὲς, οἱ χριστιανοὶ κάνουν πράγματα ὄχι μόνον τα τοῦ νόμου, ἀλλὰ πολὺ ἀνώτερα ἀπὸ τὸν νόμον. Φερ' εἰπεῖν ὄχι μόνον δε μοιχεύουν, ἢ δὲν πορνεύουν, ἀλλὰ οὔτε καν τὴν ἐπιθυμία διατηροῦν μέσα εἰς τὸν λογισμό τοῦς, ὁπότε ἅμα δὲν ἔχει κανεὶς τὴν κακὴ ἐπιθυμία, ἐπομένως δὲν κάνει καὶ τὴν ἀκολασία, ἢ ὄχι μόνον δὲν φονεύουν, ὅπως λέγει ὁ νόμος, ἀλλὰ οὔτε καν ὀργίζονται –πρὸς ἀμαρτίαν ἐννοεῖται. Ἐπομένως ὅταν ὁ ἄνθρωπος δὲν ὀργίζεται –πρὸς ἀμαρτίαν δηλαδὴ, θανάσιμα-, τότε δὲν κάνει καὶ φόνον, διότι γὰρ νὰ κανεὶς φόνον πρέπει νὰ θυμώσῃς πρῶτα καὶ τα λοιπά. Οὐκ ἐστὲ ὑπὸ νόμον.

Στο 19 λέει, «φανερὰ δὲ ἐστὶ τὰ ἔργα τῆς σαρκός», τῶρα λοιπὸν ποῦ μίλησε γὰρ τὴν πάλη ποῦ γίνεται μεταξύ τῆς σαρκός καὶ τοῦ πνεύματος, ἀπαριθμεῖ γὰρ καλύτερη ἀς ποῦμε ἐνημέρωση, γὰρ νὰ τα ξεκαθαρίσουμε καλύτερα, ποῖα εἶναι τα ἔργα τῆς σαρκός –ὅταν καταφέρνει νὰ νικήσῃ αὐτὴ- καὶ μετὰ ποῖοί εἶναι οἱ καρποὶ τοῦ πνεύματος –ὅταν νικήσῃ το πνεῦμα. Στο 19 λοιπὸν, στὸν 20 καὶ στὸν 21, ἀναφέρει τα ἔργα τῆς σαρκός, «φανερὰ δὲ ἐστὶ τὰ ἔργα τῆς σαρκός», προσέξτε τα γὰρ νὰ γνωρίσετε ἀν ὑπερνικάει μέσα σας ἡ σάρκα ἢ το πνεῦμα, «ἅτινὰ ἐστὶ μοιχεία, πορνεία, ἀκαθαρσία», δηλαδὴ ἀκάθαρτες πράξεις, «ἀσέλγεια, εἰδωλολατρία, φαρμακεία», ἡ φαρμακεία ἐννοεῖ τὴ μαγεία, τα ξόρκια, ἐξορκισμοὺς, μαγεία, αὐτὰ ὅλα τα λέει φαρμακεία ὁ ἀπόστολος Παῦλος, «ἔχθραι, ἔρεις», δηλαδὴ φιλονικεῖες, μάχες, σκοτωμοὶ ξέρω ἄγω, ἔρεις καὶ γκρίνιες, «ζήλοι», ζήλιες, «θυμοὶ», θυμοὶ δηλαδὴ με ἀμαρτίαν, ὄχι ὅπως εἶπε ὁ Παῦλος, ὀργίξεσθε καὶ μὴ ἀμαρτάνετε γὰρ το καλὸ, «ἐριθειῖαι», δηλαδὴ φατριασμοὶ, ἐριθειῖες λέγονται ὅταν οἱ ἄνθρωποι χωρίζονται σὲ κόμματα καὶ ἀλληλοσκοτώνονται, ὅπως τὸν παλιὸ καιρὸ εἶχαμε καὶ ἐδῶ στὴν Ελλάδα. Αὐτὰ ὁ Παῦλος –ποῦ τα ἔχει καὶ στὴν ἐποχὴ τοῦ-, ὅταν δηλαδὴ οἱ χωρισμοὶ τῶν ἀνθρώπων σὲ φατρίες καὶ σὲ κόμματα φτάνουν μέχρι τοῦ νὰ τρώει ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, νὰ ἀλληλοτρῶγονται, νὰ ἀλληλοσκοτώνονται, νὰ βγάνει ὁ ἕνας τὸ μάτι τοῦ ἄλλου, τότε αὐτὰ τα λέει ἐριθειῖες ὁ ἀπόστολος Παῦλος καὶ εἶναι ἔργα τῆς σαρκός, «διχοστασίαι», εἶναι ἡ διχόνοια, «αἰρέσεις», ξέρουμε τι θα πει αἰρέσεις, στὸν 21 λέει «φθόνοι», οἱ ζήλιες, ἡ πολὺ κακιὰ ζήλεια, ὁ φθόνος δηλαδὴ, «φόνονι, μέθαι, κῶμοι», δηλαδὴ ἔργα καὶ διασκεδάσεις ἀσεμνες, ἀνήθικες, ἀισχρές, με ἀισχρολογίες, τα περισσότερα θέατρα ἀπὸ αὐτὰ ποῦ παίζουσε δηλαδὴ, τα λέγει. Ὑπάρχουν καὶ καλὰ θέατρα, ἀλλὰ στὴν ἐποχὴ μας αὐτὰ εἶναι σπάνια ἢ πλειοψηφία βέβαια στὴν ἐποχὴ μας, ὅπως καὶ ἴσως ἡ τοῦ Παύλου ἦταν οἱ κῶμοι, αὐτὰ τα ἀισχρὰ θέατρα, τῶρα δὲν θα ἐπιμείνω, ξέρετε πολὺ καλὰ, «καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς καὶ προεῖπον», σας τα προλέγω καὶ σας τα ἄχω ξαναπεῖ λέει, γὰρ νὰ φυλάγεσθε ἀπ' αὐτὰ καὶ νὰ καταλαβαίνετε τὸν ἑαυτὸν σας, «ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν».

Όσοι κάνουνε λέει όλο αυτό τον κατάλογο, ή ένα από αυτά που ανέφερα τα 17 (αναφέρει 17 και συμπληρώνει και τα όμοια, 17 τα λέει ονομαστικά, τα υπόλοιπα μοιάζουν με αυτά, δεν τα αναφέρει, διότι να καταλαβαίνει ο καθένας)· προσέχτε λέει και ένα από αυτά όταν κάνετε, δεν θα πρόκειται να κληρονομήσετε Βασιλεία Θεού, δεν θα δείτε Θεού πρόσωπο, δεν θα δείτε Παράδεισον, διότι αυτά χωρίζουν, τον βγάνουν τον άνθρωπο από την Εκκλησία. Ένα από αυτά όταν κάνει, είναι έξω απ' την Εκκλησία, είναι στην τάξη των κατηχουμένων ή και των εχθρών της Εκκλησίας. Αν νομίζει ότι είναι χριστιανός, είναι στην τάξη των κατηχουμένων, όταν κάνει ένα από αυτά, αν πάλι δεν θέλει να 'ναι χριστιανός, τότε είναι στην τάξη των εχθρών της Εκκλησίας. Πάντως μεσ' την Εκκλησία δεν είναι, επομένως Βασιλεία Αυτού δεν θα κληρονομήσει, διότι όπως και οι Πατέρες και ο Παύλος πολλές φορές αναφέρουν –θα τα δούμε στις επιστολές, αν θέλει ο Θεός-, δεν κερδίζει κανείς Βασιλείαν Θεού μόνος του.

Με την Εκκλησία έχουμε ελπίδα να πάμε στον Παράδεισο, αν μείνουμε μέχρι τέλος στην Εκκλησία, η Εκκλησία θα μας πάει στον Παράδεισο, η Κιβωτός δηλαδή. Αν βγούμε απ' έξω, μπορεί να 'μαστε οι δικαιότεροι των ανθρώπων, αλλά Παράδεισο δεν έχει, διότι και ο πιο δίκαιος άνθρωπος και ο πιο ενάρετος και ο πιο ακριβολόγος, μόνος του δεν έχει τα κότσια να μπει στη Βασιλεία του Θεού. Συν πάσι τοις αγίοις πηγαίνουμε στον Παράδεισο, ώστε έστω και αδύνατος, έστω και αμαρτωλός, αν καταφέρνει να κρατιέται μεσ' την Εκκλησία, δηλαδή αποφεύγει όλα αυτά που είπε προηγούμενα, ελπίζει να δει Θεού πρόσωπον. Αν είναι ο τελειότερος, ο καλός άνθρωπος, που δε σκότωσε, δεν έκλεψε, ευεργετεί, δίνει τα πάντα, ψωμίζει τα υπάρχοντά του, όπως θα μας πει αλλού ο απόστολος Παύλος, είναι όμως έξω απ' την Εκκλησία, διότι κάνει κάτι από αυτά, δεν έχει. Ουκ ήλθον καλέσαι δικαίους, δηλαδή ανθρώπους που μόνον τους κάνουν το δίκαιο και τον καλό και τον ευεργέτη, αλλά αμαρτωλούς εις μετάνοιαν. Όστε, αν αποφύγετε, λέει, αυτά, θα μείνετε μεσ' την Εκκλησία· αν μείνετε μεσ' την Εκκλησία, θα σας σώσει η Εκκλησία, όχι τα καλά σας τα έργα, όχι ο εαυτός σας, όχι η δικαιοσύνη μου και η δικαιοσύνη σας, αλλά η Εκκλησία, η Κιβωτός που θα μείνουμε μέσα, θα βάλει πλώρη και θα πάει στη Βασιλεία του Θεού. Αν βγούμε απ' έξω και ο πιο δίκαιος δεν σώζεται. Λοιπόν προσέξτε, διότι ένα από αυτά όταν κάνετε –που είπε, διαβάστε τα και εσείς, στο 5ο προς Γαλάτας είναι και κάθε φορά να το διαβάζουμε, για να γραζάρουμε τον εαυτόν μας, μήπως βρεθούμε έξω απ' την Εκκλησία. Μπορεί να νομίζουμε ότι είμαστε στο κέντρον της Εκκλησίας, και να 'μαστε απ' έξω, αν κάποιο από αυτά μας ξεγελάει ο διάβολος και λέει, όλα σου είναι τέλεια, τώρα για ένα τώρα· αν κάποια από αυτά κάνουμε, λέει ο Παύλος, δεν έχει Βασιλεία Θεού, γιατί είσαι αυτομάτως έξω απ' την Εκκλησία, είτε στην τάξη των κατηχουμένων –αν είσαι φίλος και νομίζεις τον εαυτό σου χριστιανό και λες πως πιστεύεις-, είτε στην τάξη των εχθρών, αν δεν θες να ακούς για Εκκλησία, για Χριστό για τα λοιπά.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ109

Γ.109
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Τώρα όμως εδώ, μας έδωσε αυτά, όμως προηγουμένως μας μίλησε για σάρκα και για πνεύμα και ότι είναι δύο εχθρικά πράγματα μεσ' τον άνθρωπο. Μπορεί να παρασυρθεί κανείς και έχουν παρασυρθεί οι μη ορθόδοξοι, και να νομίσει ότι ο άνθρωπος αποτελείται από δύο είδη ουσίας, δύο φύσεις. Μια κακιά φύση –που είναι το σώμα του, η σάρκα του- και μια καλή φύση –που είναι η ψυχή του- επομένως τα δύο αυτά πολεμούνε και άμα νικάει ο καλός πάει στον Παράδεισο, μένει στην Εκκλησία, αν νικάει ο κακός –το σώμα δηλαδή, η ύλη, τα υλικά-, πάει στην κόλαση. Αυτό παρασύρεται να πει κανείς και πολλοί παρεσύρθησαν· δεν λέει όμως αυτό ο Παύλος.

Όταν λέει σάρκα ο Παύλος, δε μιλάει για το υλικό σώμα του ανθρώπου και αυτό πρέπει να το προσέξουμε. Φυσικά δεν είναι δικά μου αυτά, θα τα στηρίξω, θα αναφερθώ σε Πατέρες. Και όταν λέγει πνεύμα ο Παύλος, το πνεύμα μάχεται τη σάρκα, δεν εννοεί την ψυχή του ανθρώπου. *Αυτός ο χωρισμός, μεταξύ σώματος υλικού και ψυχής αΐλου, δεν είναι ορθόδοξος.* Η Εκκλησία δεν ξέρει, η ορθόδοξη (ενν. εκκλησία) , πώς χωρίζεται η ψυχή από το σώμα και τι είναι ψυχή και τι είναι σώμα, δεν τα ξέρει, *είναι μυστήριο*· όπως το λέει ο Δαμασκηνός, «φοβερώτατον το του θανάτου μυστήριο», πώς χωρίζονται αυτά τα πράγματα. Όσοι (ενν. τα χώρισαν), και οι παπικοί και οι προτεστάντες, που τα χώρισαν, έχουν επηρεαστεί από τους αρχαίους φιλοσόφους.

Είναι η πλατωνική θέσις του Πλάτωνος και των άλλων, οι οποίοι έλεγαν ότι το σώμα είναι η φυλακή, το δεσμοτήριο της ψυχής, η ψυχή είναι το πνεύμα, μένουνε μαζί σε αυτή την ζωή, μετά φεύγει η ψυχή, πετάει το πουλάκι ας πούμε η ψυχή, έλεγε ο Πλάτωνας και μένει το κλουβί, το βρώμικο, το ακάθαρτο, το σώμα, το δεσμοτήριο, η φυλακή, και πάει και εξαφανίζεται. *Αυτά δεν είναι ορθόδοξα πράγματα, δεν είναι έτσι τα πράγματα, δεν είναι τόσο απλά τα πράγματα.* Οι αρχαίοι βέβαια, ο Πλάτων, ο Αριστοτέλης, αυτοί ήταν δικαιολογημένοι, διότι οι άνθρωποι με το δικό τους το μυαλό, προσπάθησαν, φιλοσόφησαν, και όπως λένε και οι Πατέρες, μπορεί εις την εις Άδου κάθοδον ασφαλώς που είδαν την αλήθεια, αυτοί που πόνεσαν για να βρουν το σωστό, έστω και αν δεν το βρήκαν, αυτοί σώθηκαν και γίνανε άγιοι, λέει.

Αλλά οι υπόλοιποι τώρα, που είναι μετά Χριστόν, που επιμένουν σ' αυτό το πράγμα που είπε ο Πλάτωνας στην άγνοιά του, ότι χώρια το σώμα είναι το κακό, η φυλακή και το πνεύμα είναι το καλό, η ψυχή, αυτοί είναι έξω απ' την Ορθοδοξία, είναι πλανημένοι. *Και αν επιμένουν είναι αιρετικοί*, διότι κάθε ένας που κάνει λάθος, δεν είναι αιρετικός· άλλο πλάνη, άλλο αίρεσις. Εγώ μπορεί να πω κάτι λάθος σαν άνθρωπος, ξέρω 'γω, ένα, δύο, τρία, πέντε. Έπεσα σε

πλάνη, αλλά δεν είμαι αιρετικός, γιατί; Διότι όταν μου το υποδείξουν (το ακούσατε εσείς, το είπαν στο μαγνητόφωνο, ξέρω ἔγω, ακούστηκε κάπου, ήρθαν και μου το' πανε ότι έτσι έχουν τα πράγματα, θα το δω, θα το ζυγίσω και θα το αλλάξω, θα πω έσφαλλα. Δεν είναι αιρετικός όποιος πέσει σε πλάνη, έστω και στο δόγμα. Αλλά αν μου το πουν, μου το υποδείξουν και εγώ επιμένω και λέω έτσι θα είναι όπως το λέω ἔγω και δεν ακούω κανέναν, τότε η πλάνη γίνεται αίρεση, δηλαδή η επιμονή, η εμμονή εις την πλάνη, αυτό είναι η αίρεση.

Όσοι λοιπόν επέμειναν, παρά τη θεολογία των Πατέρων της Ορθοδοξίας, και είναι ολόκληρες εκκλησίες, παπικοί, προτεστάντες, επέμειναν σε αυτή τη θέση και επιμένουν ακόμα στο χωρισμό του σώματος που είναι κακό και της ψυχής που ἔναι καλό, είναι αιρετικοί, όχι διότι έπεσαν σε πλάνη, όταν το πρωτοσκέφτηκαν, αλλά διότι επιμένουν στην πλάνη τους, μέχρι που να φύγουν απ' αυτό τον κόσμο. Και δεν είναι λίγοι αυτοί που έπεσαν σ' αυτή την αίρεση, ότι το σώμα είναι το κακό, τα υλικά πράγματα είναι τα κακά και πρέπει να βασανίζεται το σώμα, *και αυτό δεν είναι ορθόδοξο.*

Οι μοναχοί δεν βασανίζουν το σώμα, οι μοναχοί καθαρίζουν το σώμα τους και το φυλάνε· όταν αρρωστήσει ο μοναχός, του βάνει κανόνα ο γέροντας να φάει, δεν τον αφήνει να πεθάνει. Αλλά επειδή είναι υγιέστατοι με τη Χάρη του Αγίου Πνεύματος, έστω και αν είναι λιπόσαρκοι, μπορεί να ἔχουν –αν έχουμε εμείς τεσσαεράμισι εκατομμύρια ερυθρά-, μπορεί να ἔχουν πέντε και έξι αυτοί. Βλέπεις, παρόλο ότι είναι αδύνατος, το μάγουλό του στάζει αίμα, είναι υγιέστατος. Δεν βασανίσει, δεν κυνηγάει το σώμα, γιατί αυτό είναι αίρεσις. Γι' αυτό και αφορίστηκαν όσοι είπαν και ετόλμησαν, ότι ο γάμος είναι κακό, οι σαρκικές δηλαδή σχέσεις μέσα στο γάμο της Εκκλησίας. Έγινανε Σύνοδοι και μπήκανε κανόνες μεσ' στο Πηδάλιο, ότι είναι αιρετικοί και όσοι πούνε ότι το κρασί είναι κακό και δεν πίνω κρασί γιατί είναι απ' τα κακά, απ' τη σάρκα δηλαδή. Και εκείνοι αφορίζονται από την Εκκλησία· άλλο είναι η σάρκα.

Βέβαια η αίρεση αυτή δεν είναι τωρινή, του να λένε ότι η σάρκα είναι το κακό, δηλαδή το υλικό σώμα –ότι αποτελείται από ύλη, είτε το σώμα είτε οι τροφές ξέρω ἔγω-, ότι είναι το κακό και ότι η ψυχή είναι το καλό, διότι ο Θεός όταν έκανε τη δημιουργία είπε, «καί εἶδεν ὁ Θεός τὰ πάντα, ὅσα ἐποίησε, καί ἰδοὺ καλὰ λίαν.»(Γεν. α',31)· ότι έχει πλάσει ο Θεός είναι καλό λίαν, *δεν υπάρχει δηλαδή φύσις κακή.*

Τι είναι όμως η σάρκα που λέει ο Παύλος, γιατί το λέει καθαρά, η σάρκα λέει επιθυμεί κατά του πνεύματος και το πνεύμα κατά της σαρκός. Πριν λοιπόν πω και εγώ μερικά και κάνουμε μερικές σκέψεις στα λόγια του, θα αναφέρω κάτι από τον Θεοφύλακτο, από τους Πατέρες δηλαδή, να στηρίξουμε αυτά που είπα και να μας ανοίξουν το δρόμο, να το δούμε.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ110

Γ.110
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Αυτό είναι πολύ βασικό και πολλοί κάνουν λάθος και με καλή προαίρεση και ορθόδοξοι οι λεγόμενοι κάνουμε λάθος και συμβουλευόμαστε και τα παιδιά μας καμιά φορά ότι είναι κακό πράγμα το να παντρευτούν, ότι είναι ακάθαρτο ξέρω ἔγω. Ἐχει λεχθεί αυτό και είναι εκτός της Εκκλησίας αυτοί, αν επιμένουν ότι ο γάμος είναι ακάθαρτος, λόγω των σχέσεων. Ας δούμε λοιπόν τι λέει τι λέει ο Θεοφύλακτος Βουλγαρίας και στη συνέχεια θα πούμε και τα δικά μας, θα κάνουμε και εμείς τις σκέψεις μας.

Λέγει λοιπόν επάνω στο ρητό, «ἢ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος – αυτό που διαβάσαμε-, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός· ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις –εἶναι ἀντίπαλοι-, ἵνα μὴ ἂ ἐὰν θέλητε ταῦτα ποιῆτε», κι ὅταν νικάει ἡ σὰρκα τότε κάνετε ἐκεῖνο που δὲν θέλετε. Λοιπόν, «εἰς τοῦτο τὸ ῥητόν (λέγει ο Θεοφύλακτος Βουλγαρίας και το εξηγεί ο Ἅγιος Νικόδημος) πολεμοῦσιν οἱ αἰρετικοὶ Μανιχαῖοι», οἱ πρῶτοι αἰρετικοὶ που εἶπαν ὅτι τὸ σῶμα εἶναι τὸ κακὸ και ἡ ψυχὴ εἶναι τὸ καλὸ, ἦταν οἱ Μανιχαῖοι, ἀπὸ τὰ βᾶθη δηλαδὴ τῆς ἱστορίας. Ετοῦτοι οἱ σημερινοὶ εἶναι διάδοχοι, τρίτης και τετάρτης διαδοχῆς, «καὶ ὅσοι ἄλλοι εἶναι ὅμοιοι τῶν Μανιχαίων». Βλέπετε πῶς το λέει ωραία, ὅλοι μέχρι σήμερα που μοιάζουνε μ'αυτούς, «λέγουσι γὰρ οὗτοι», λένε «ὅτι ὁ ἄνθρωπος συντίθεται ἀπὸ δύο φύσεις καὶ οὐσίας ἐναντίας, καὶ μαρτυρεῖ ὁ Ἀπόστολος μὲ τὸ λόγιον τοῦτο ὅπου λέγει ἐδῶ», που λέει σὰρκα και πνεῦμα, «ἀλλὰ δὲν εἶναι τοιοῦτον τὸ νόημα τοῦ Ἀποστόλου», δὲν θέλει να πει αὐτὸ ο ἀπόστολος, «ἐπειδὴ δὲν ὁμιλεῖ ἐδῶ ὁ Παῦλος διὰ τὴν οὐσίαν καὶ φύσιν τῆς σαρκός», διὰ τὸ υλικὸ σῶμα δηλαδὴ, «οὔτε διὰ τὴν φύσιν καὶ οὐσίαν τοῦ Πνεύματος, ἦτοι τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ σὰρκα ἐννοεῖ τὸν γεῶδη λογισμόν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ράθυμον», τὸ σαρκικὸ, τὸ γήινο φρόνημα, τὴν στροφὴν τοῦ πρὸς τὴ γῆ.

Τὸ *φρόνημα ἐννοεῖ σὰρκα*· τὸ φρόνημα δὲν εἶναι υλικὸ και τὸ ράθυμο, ἡ ἀκηδεῖα δηλαδὴ «καὶ τὸν τὰ υλικά φρονοῦντα.», και αὐτὸς που ἔχει στρίψει τὴν ψυχὴ του στα υλικά, αὐτὸν λέει σὰρκα, τὸ φρόνημα ἐννοεῖ. «Ὅμοίως και Πνεῦμα πάλιν ἐννοεῖ τὸν πνευματικὸν καὶ νοερὸν λογισμόν», ὄχι τὴν ψυχὴ του ἀνθρώπου, *ἀλλὰ τὸν λογισμό τῆς ψυχῆς*, τους λογισμοὺς τους νοερούς, τους καλοὺς λογισμοὺς, «τὸν τὰ ἄϋλα και πνευματικὰ φρονοῦντα,», ο οποίος ξέρει ὅτι υπάρχουν τὰ υλικά, ἀλλὰ φρονεῖ ὅτι υπάρχουν και τὰ ἀνώτερα τὰ πνευματικὰ, Θεός, ψυχὴ και τὰ λοιπὰ, τὸν λογισμό αὐτὸν ἐννοεῖ πνεῦμα «καὶ ὄχι τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς.», ὄχι τὴν οὐσία τῆς. «Ὁ γεῶδης λοιπόν και ἐμπαθῆς λογισμός», προσέξτε τὸ αὐτὸ, (ἐνν. εἶναι) ὄχι τὰ γήινα, τροφές, κρασί, κρέας, σῶμα, ἀλλὰ λογισμὸς ἐμπαθῆς γεῶδης. Δὲν εἶναι υλικὸ πράγμα ὁ γεῶδης λογισμὸς, *ὁ κακὸς λογισμὸς εἶναι πνευματικὸν πράγμα, δὲν εἶναι υλικὸ*. Αὐτὸ σημαίνει σὰρκα, «ἐναντιώνεται μὲ τὸν πνευματικὸν λογισμόν,», *λογισμοί*

πολεμάνε, (και οι δύο λογισμοί είναι) «τόν τὰ ἄϋλα φρονοῦντα´», αυτόν που φρονεί προς τον Θεόν.

«Καί ἀντιστρόφως, ὁ πνευματικός λογισμός,» αυτός που φρονεί τα του Θεοῦ πράγματα δηλαδή, «έναντιόνεται μέ τόν γεώδη καί έμπαθῆ.», μ' αυτόν τον λογισμό που μας τραβάει προς την γη και προς τα γήινα. Είναι πολύ ξεκαθαρισμένο το θέμα.

«Ὁ Ἀπόστολος λοιπόν ἐδῶ λέγει *πῶς εἶναι μάχη τῶν ἀγαθῶν καί τῶν πονηρῶν λογισμῶν ἀμέσως,*», ὄχι του υλικού σώματος και της πνευματικής ψυχῆς, είναι ξεκαθαρισμένο.

«*καί ὄχι τοῦ σώματος καί τῆς ψυχῆς*´ δι' ὅ,τι τό να θέλη, ἢ νά μή θέλη ὁ ἄνθρωπος τό καλόν, ἢ τό κακόν, τοῦτο προέρχεται ἀμέσως ἀπό τόν λογισμόν τῆς ψυχῆς τῆς λογικῆς,» (το σώμα δεν έχει λογισμό) «καί ὄχι ἀμέσως ἀπό τήν ψυχήν, ἢ ἀπό τό σῶμα.

Διά τοῦτο ἀκολουθῶς λέγει ὁ Παῦλος "ἵνα μή ἄ ἄν θέλητε, ταῦτα ποιεῖτε"´», γί αυτό εκείνα που θέλετε δεν μπορείτε να τα κάνετε «διά τί τό σῶμα αὐτό καθ' αὐτό,», δηλαδή το υλικό σώμα του ανθρώπου «καί κατά τήν ἑαυτοῦ φύσιν,», ἀπ' ὅτι αποτελείται, κόκκαλα, σάρκα, μυς, μάτια, ὅτι είναι το σώμα, «συνεργόν καί συμβοηθόν εἶναι τῆς ψυχῆς,», δεν είναι εχθρός με την ψυχῆ λέει, ἀλλά είναι συνεργός, συνεργάζεται και βοηθεῖ την ψυχῆν «καί ὄχι ἐναντίον´ καί πάλιν ἡ ψυχῆ συγκρατεῖ τό σῶμα, καί κάθε τρόπον κάμνει, καί πάσχει διά να μη τό αφήσῃ´». Ἄν ἦταν εχθρός, θα το ἴδιωχνε ὅσο μπορούσε πιο γρήγορα´ κι ὁμως το θέλει το σώμα της και καλά κάνει που το θέλει, διότι ἐκεῖ είναι, ἔτσι είναι φτιαγμένη, «ὅθεν καί ὅταν χωρίζεται ἀπό τό σῶμα διά τοῦ θανάτου, πονεῖ καί λυπεῖται.». Ἄν ἦταν εχθρός της, θα πονούσε και θα λυπότανε; Αυτό λέει. «Πῶς λοιπόν εἶναι ἐναντία αὐτά, ὅπου ἔχουν τόσην σχέσιν, καί συμπάθειαν, καί τόσην ἀγάπην καί οἰκειότητα ἀναμεταξύ των;». Βλέπετε πως ξεκαθαρίζει το θέμα ἐδῶ ὁ Βουλγαρίας.

Και ἕνας ἄλλος Πατέρας: «Συμφώνως» λέγει και ὁ Θεοδώρητος,, ἄλλος πατήρ της Εκκλησίας «ἐρμηνεύων ταῦτα´

Σάρκα λέγει τήν ἐπί τά χεῖρω τῆς γνώμης ῥοπήν,», την κακή γνώμη, το κακό κεφάλι ονομάζει σάρκα, δηλαδή το λογισμό, «Πνεῦμα δέ τήν ἐνοικοῦσαν χάριν´», τη Χάρη του Ἁγίου Πνεύματος, αυτό ονομάζει πνεῦμα.

«αὐτή γάρ ἐπί τά κρείττω ποδηγεῖ τήν ψυχῆν´», ἡ Χάρις του Ἁγίου Πνεύματος, το πνευματικό φρόνημα, αυτό οδηγεί προς τα ἐπάνω την ψυχῆν.

«πῶς δέ δυνατόν νικῆσαι τῆς σαρκός τά παθήματα;», πως θα μπορέσει να νικήσῃ τα γαιώδη τα παθήματα,

«ἵνα μή ἄ ἄν θέλητε, ταῦτα ποιῆτε,», ὅταν δηλαδή ζητάει το κακό μας, το σαρκικό φρόνημα, εμεῖς να μην το κάνουμε, ἔχοντες συνεργόν τήν χάριν τοῦ Πνεύματος". Ἀυτά λένε οἱ Πατέρες. Ἀς το δοῦμε τώρα, να κάνουμε και μερικές δικές μας σκέψεις, για να το ξεκαθαρίσουμε αυτό το πράγμα και να μη βλασφημούμε λέγοντας ὅτι το σώμα είναι κακό, ἡ σάρκα δηλαδή, ὅταν λέμε σάρκα ἐννοώντας το σώμα μας, ὅτι είναι κακό πράγμα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ111

Γ.111
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Ας δούμε πρώτα αναφέρει ο απόστολος Παύλος 17 έργα της σαρκός. Όμως, αυτά δεν είναι έργα του σώματος, *είναι έργα της προαιρέσεως, του λογισμού* και όχι του σώματος και δηλαδή των λογισμών της ψυχής. Τα αναφέρω ποια απ' αυτά είναι καθαρά μη σωματικά αμαρτήματα και εν τούτοις ο Παύλος τα λέγει έργα της σαρκός. Αν κάπου χρησιμοποιείται το σώμα, χρησιμοποιείται σαν όργανο της ψυχής και χωρίς να το θέλει. Από τα 17 λοιπόν, τα 10 είναι πνευματικά αμαρτήματα.

Η ειδωλολατρία το να πιστεύεις στα είδωλα, τι δουλειά έχει το σώμα, η ψυχή είναι που πιστεύει στα είδωλα, αλλά μας το έχει αναφέρει.

Η φαρμακεία, δηλαδή η μαγεία το δουλειά έχει το σώμα εδώ, και εν τούτοις τη λέγει έργο της σαρκός τη μαγεία ο Παύλος, άρα δεν ομιλεί για το σώμα. Φαίνεται δηλαδή, αν κανείς εμβαθύνει και μόνος του το βλέπει αλλά είπαμε, εμείς δεν έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε, ενώ οι Πατέρες μας ανοίγουν τα μάτια, γιατί τα είδανε, είχανε χάρη. Λοιπόν, η φαρμακεία, δεν είναι έργο, δεν το κάνει με το σώμα του, αυτό είναι έργο της κακής ψυχής, της μαύρης ψυχής, η μαύρη μαγεία ξέρω γω, της διαβολικής ψυχής, όχι σαρκικό. Το σώμα, αν κάνει κάτι, είναι υπόδουλο στην ψυχήν, δεν φταίει το σώμα, και εν τούτοις το λέει έργο σαρκός.

Οι έχθρες, όταν έχεις έχθρα με κάποιον και μίσος, τι δουλειά έχει το σώμα εκεί είναι που δεν ανακατεύεται καθόλου το σώμα, στις έχθρες που έχουμε. Ψυχικές είναι οι έχθρες, και εν τούτοις το λέει έργο σαρκός. Άρα δεν εννοεί το σώμα, όταν λέει σάρκα.

Οι έρεις, οι γκρίνιες, οι φιλονικίες, αυτά είναι έργα του σώματος; Όταν γκρινιάζουνε ας πούμε ένα αντρόγυνο, τι δουλειά έχουν τα σώματα εκεί πέρα; Εν τούτοις οι γκρίνιες, οι έρεις λέγονται έργα σαρκός.

Οι ζήλεις, τι δουλειά έχει το σώμα;

Οι θυμοί, όταν θυμώνει ο άνθρωπος, τι δουλειά έχει το σώμα, το αίμα υποφέρει εκείνη την ώρα, και θα 'θελε, θα παρακαλούσε να μην θυμώσει ο άνθρωπος, διότι κιτρινίζει, υποφέρει το σώμα. Δεν φταίει το σώμα, όταν θυμώνει ο άνθρωπος και εν τούτοις το λέει έργο σαρκός.

Οι εριθείες, δηλαδή τα κομματικά, οι φατριασμοί, τι δουλειά έχει το σώμα εκεί πέρα;

Οι διχοστασίες, οι αιρέσεις, εδώ τι δουλειά έχει το σώμα;

Οι φθόνοι;

Δέκα από τα 17, δεν ανακατεύεται καθόλου το σώμα, και στα υπόλοιπα 7, τις πορνείες και τις μοιχείες, πρώτη είναι η ψυχή που βάνει τον κακό λογισμό και το χρησιμοποιεί χωρίς ίσως να θέλει· και το σώμα ασφαλώς δεν θέλει, διότι με πορνείες, με μοιχείες και με ακολασίες το σώμα ζημιώνει, η υγεία του καταστρέφεται, το σώμα σαπίζει, πώς να θέλει το σώμα. Αλλά επειδή είναι κατώτερο από την ψυχή, του επιβάλλεται η ψυχή και το οδηγεί στη σαπίλα.

Και σε εκείνα ακόμα που λέγονται σαρκικά αμαρτήματα, αιτία είναι η ψυχή πάλι, ο κακός λογισμός της ψυχής. Όστε φαίνεται καθαρά, εάν εμβαθύνουμε και στα λόγια του Παύλου, ότι δεν εννοούσε το σώμα, όταν έλεγε σάρκα, αλλά το σαρκικό φρόνημα. Ούτε εννοούσε την ψυχή, όταν έλεγε πνεύμα, αλλά το Άγιο Πνεύμα και τη Χάρη, που χαριτώνει την ψυχήν, αυτό εννοούσε με τη λέξη πνεύμα.

Δεύτερον, ο ίδιος ο Κύριός μας, μας έμαθε ότι δεν είναι σάρκα, σαρκικό φρόνημα το σώμα, διότι όταν έλεγε ότι όποιος θέλει να σώσει την ψυχή του, θα την χάσει την ψυχή του, *ψυχή έλεγε και την περίπτωση της σωματικής ζωής της κακής*, που πρέπει να την χάσει ο άνθρωπος, να την σταυρώσει, *ψυχή έλεγε και την ανώτερη ζωή*. Δηλαδή τη λέξη ψυχή ο Κύριός μας την χρησιμοποιούσε *και για τη σωματική ζωή –αδιαφόρως- και για την ψυχική ζωή, που δείχνει ότι δεν εννοούσε σώμα και ψυχή*.

Πράγματι ακούστε το πως λέει: *ο ευρών την ψυχήν αυτού*, δηλαδή την σωματική του ζωή, την σαρκική, την γήινη ζωή του, αυτό εννοεί, *ο ευρών*, (αυτός που θέλει να σώσει την γήινη ψυχή του), *απωλέσει αυτήν*, θα χάσει την ψυχή του, δηλαδή θα χάσει την ανώτερη, την πνευματική του ζωή. Ψυχή το ένα, ψυχή και το άλλο το λέει. *Και ο απωλέσας την ψυχήν αυτού*, και όποιος χάσει αυτή την ψυχή, δηλαδή την σωματική ζωή, το σαρκικό φρόνημα το σταυρώσει και το χάσει, αυτός *ένεκεν εμού* –για μένα- *ευρήσει αυτήν*, θα βρει το ανώτερο φρόνημα, θα βρει την πνευματική του υπόσταση.

Βλέπετε ότι ο Χριστός μας δεν ξεχωρίζει ψυχή και σώμα –όπως λέγανε οι αιρετικοί και οι πλατωνικοί- και σε άλλο σημείο, στον Ματθαίο είναι αυτά στο *ί* και στο *ιστ'* λέει, *“ός γαρ αν θέλη την ψυχήν αυτού σώσαι”*, την πραγματική του ψυχή, δηλαδή την πνευματική του ζωή, *“απωλέσει αυτήν”*, θα χάσει το σαρκικό φρόνημα, το αμαρτωλό, θα το θυσιάσει. *“Ός δ' αν απωλέση την ψυχήν του”* –όστις θυσιάσει τα σαρκικά φρονήματά του, που η ψυχή τα κάνει πάλι-, *“ένεκεν εμού”* –για μένα-, αυτός θα βρει την πνευματική ζωή.

Και το κυριότερο και τρίτο, που δείχνει ότι το σώμα δεν είναι κακό, αλλά καλό, και αλλού *το λέει και ναός του Αγίου Πνεύματος*, τι πολυλογάμε· μπορούσε ένα κακό πράγμα να είναι ναός του Αγίου Πνεύματος;

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ112

Γ.112
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Αλλά το κυριότερο επιχείρημα, το συντριπτικό, που λέει ότι το σώμα, όχι μόνο δεν είναι κακό, αλλά είναι καλό λίαν (άλλο τώρα αν η ψυχή, όταν χαριτωθεί με τη Χάρη του Αγίου Πνεύματος είναι ακόμα καλύτερο κάτι), φαίνεται από το ότι ο Ιωάννης μας πληροφορεί ότι **ο Λόγος σάρξ εγένετο**.

Ο Χριστός μας λέει, ο Λόγος, ο Υιός του Θεού, ήρθε και έγινε σάρκα. Είναι πολύ –ας την πούμε- η έκφραση γυμνή, για να δείξει ο Ιωάννης, το Πνεύμα δηλαδή το Άγιο, ότι η σάρκα είναι καλό, γιατί αν ήταν κάτι το κακό η σάρκα, ο Χριστός ποτέ δεν θα δεχότανε να γίνει κάτι κακό, να γίνει σάρκα. Ο Λόγος σάρξ εγένετο, ξεκαθαρίζει τα πράγματα· όταν λοιπόν ο Παύλος λέει η σάρξ επιθυμεί, εννοεί οι κακοί λογισμοί της ψυχής, αυτό εννοεί. Θα το δούμε και πάλι. Το κακό –σα σάρξ-, είναι το σαρκικό φρόνημα και πνεύμα είναι το πνευματικό φρόνημα βέβαια.

Πιο καλά φαίνεται αυτό, διότι ο Παύλος πάλι και εδώ μιλάει· όπως σας είπα και άλλες φορές, οι επιστολές –όπως τις μελετάμε εμείς-, είναι κατά τον χρόνο που τις έγραψε. Προτίμησα αυτή την σειρά και όχι εκείνη που έχει μέσα η Καινή Διαθήκη, για να φανεί διαρκώς η τελειοποίησης του αποστόλου. Αρχίζει από τα πρώτα του έργα –ας πούμε- και διαρκώς θα τον βλέπουμε να βελτιώνει τον εαυτόν του, με τη Χάρη του Πνεύματος του Αγίου, όσο προχωρεί εις την σοφίαν. Στα άλλα τα ξεκαθαρίζει ακόμα καλύτερα, αυτά τα πράγματα· ίσως του δώσανε αφορμή και οι άλλοι, θα τα μπερδέψανε φαίνεται οι χριστιανοί. Λοιπόν, σε άλλες επιστολές, ιδίως στην προς Κορινθίους, τα ξεκαθαρίζει αυτά. Εκεί χωρίζει τους ανθρώπους –τον πεσμένο δηλαδή άνθρωπο, τον άνθρωπο μετά από την πτώση-, σε τρεις κατηγορίες.

Οι κατηγορίες αυτές, που θα αναφέρουμε τώρα, δείχνουν καθαρά τι εννοεί σάρκα και τι εννοεί πνεύμα. Ο άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης λοιπόν, που μελέτησε τον απόστολο, μας λέγει ότι ο Παύλος χωρίζει τους ανθρώπους της γης στις εξής τρεις κατηγορίες. Τους σαρκικούς, τους ψυχικούς ανθρώπους και τους πνευματικούς, όχι δύο κατηγορίες, τους σαρκικούς και τους πνευματικούς, ή τους σαρκικούς και τους ψυχικούς, τρεις κατηγορίες, τους σαρκικούς, τους ψυχικούς και τους πνευματικούς. Λοιπόν, «Καί Σαρκικοί μὲν εἶναι», λέγει σε πρώτη φάση ας πούμε ο άγιος Νικόδημος «ὅσοι εὐρίσκονται εἰς τὸ παρά φύσιν· Ψυχικοί δὲ εἶναι, ὅσοι εὐρίσκονται εἰς τὸ κατά φύσιν. Πνευματικοί δὲ, ὅσοι εὐρίσκονται εἰς τὸ ὑπέρ φύσιν». Λοιπόν το παρά φύσιν είναι οι σαρκικοί, δεν είναι κανονικοί άνθρωποι, ξέρετε τι θα πει παρά φύσιν. Ψυχικοί είναι όσοι είναι φυσικοί, στο κατά φύσιν, ζουν φυσικήν, πεσμένου ανθρώπου, ζωὴν ἀλλά σωστήν. Και πνευματικοί είναι οι ορθόδοξοι ας πούμε, οι γνήσιοι ορθόδοξοι, οι ὑπὲρ φύσιν άνθρωποι, οι ὑπὲρ ἢ κατά θεάνθρωπον, κατά χάριν θεάνθρωποι. Τα ξεκαθαρίζει όμως αυτά πιο κάτω και ας πάρουμε πρώτα τον σαρκικό.

Σαρκικός είναι ο παρά φύσιν, δηλαδή είναι ο άνθρωπος που αδικεί τον άλλον. Όποιος αδικεί τον άλλον, εν ψυχρώ, και όχι διότι -ας πούμε- δεν το κατάλαβε ξέρω ἔγω από άγνοια, οπότε επανορθώνει βέβαια την αδικία, αλλά (ενν. το κάνει) κατά σύστημα, διότι το ἔχει μέσα του να αδικεί τον άλλον, αυτός είναι σαρκικός άνθρωπος. Το δόγμα του, δηλαδή αυτό που πιστεύει ο σαρκικός άνθρωπος είναι: τα δικά μου δικά μου και τα δικά σου δικά μου ἔ είναι ο κλέφτης, ο άρπαγας και κυρίως ο εκμεταλλευτής που κλέβει με το γάντι και αντί να κλέβει δραχμές και δεκάρες και δεκάρικά, κλέβει περιουσίες και ψυχές. Αυτοί όλοι είναι σαρκικοί άνθρωποι. <ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ> ...και διχοστασίες και διχόνοιες, σημαίνει ότι αδικείτε ο ένας τον άλλον, για να συμβαίνουν αυτά τα πράγματα, άρα κατά σάρκα περιπατείτε, ουχί σαρκικοί εστέ, είστε σαρκικοί, διότι αδικείτε και κατά άνθρωπον περιπατείτε. Αυτός είναι ο σαρκικός άνθρωπος, αυτή είναι η σάρκα, αυτό είναι το φρόνημα αυτού του ανθρώπου είναι η σάρκα, αλλά δεν είναι μόνο αυτό.

Προχωρούμε τώρα στο δεύτερο είδος ανθρώπου, να τα ξεκαθαρίσουμε καλύτερα και να μην τα βάνουμε με το σώμα, δεν φταίει το καημένο τίποτα, ούτε να βασανίζουμε το σώμα για να μας συγχωρεθούν αμαρτίες. Το σώμα δεν φταίει τίποτα και είναι αμαρτία να το βασανίζουμε το σώμα. Ψυχικός είναι ο λεγόμενος καλός άνθρωπος, αλλά όχι χριστιανός, όχι της Εκκλησίας. Υπάρχουν πάρα πολλοί καλοί άνθρωποι μέσα στην κοινωνία και ίσως αν τους κρίνουμε με μέτρα καλών έργων και ευεργεσιών, είναι καλύτεροι από τους ανθρώπους της Εκκλησίας, οι οποίοι όμως είναι ψυχικοί άνθρωποι. Αυτός ούτε αδικεί τον άλλον, είναι δίκαιος, τέλειος δηλαδή, είναι ο κατά κόσμον δίκαιος και ενάρετος, που τον αναγνωρίζει ο κόσμος για την δικαιοσύνη, και την έχει. Αλλά ούτε ανέχεται να αδικείται από τους άλλους ἔ να ποιος είναι ο ψυχικός, ο καλός άνθρωπος. Το δόγμα του ποιο είναι; Τα δικά μου δικά μου και τα δικά σου δικά σου. Δεν σε αδικώ στο τίποτε, ούτε στο ελάχιστο, αλλά πρόσεξε ἔ μην με θίξεις στο ελάχιστο, γιατί θα σε πάω κυνηγώντας μέχρι την κόκκινη μηλιά, δεν θα σου χαρίσω τίποτα. Αυτός είναι ο ψυχικός άνθρωπος, ο καλός, ο ενάρετος, αλλά όχι ἔ είναι ο κατά φύσιν, ο φυσικός άνθρωπος.

Γί αυτόν τι γράφει ο απόστολος Παύλος στην προς Κορινθίους –θα την δούμε του χρόνου-, ψυχικός δε άνθρωπος, ού δέχεται τα του Πνεύματος, αυτά που λέει το Άγιο Πνεύμα, να συγχωρούμε τους εχθρούς μας, να αποφεύγουμε να μαλώνουμε ξέρω ἔγω, να χάνουμε κι όλας, αυτά όλα δεν τα καταλαβαίνει ο ψυχικός άνθρωπος. Είναι αυτός που λέει «με το σταυρό στο χέρι θα πας τώρα και τέτοια θα λέμε», καλός άνθρωπος, τέλειος, αλλά δεν τα καταλαβαίνει αυτά. Ψυχικός δε άνθρωπος ου δέχεται τα του Πνεύματος, αυτά που λέει ο Χριστός, αυτά που λέει το Ευαγγέλιο, δεν μπορεί να τα καταλάβει αυτά τα πράγματα. Μωρία γαρ αυτώ εστί, τα θεωρεί χαζομάρες, είδες σου λέει, εκεί πήγες, θα σε αποκουτιάνουνε μες την Εκκλησία ἔ τα θεωρεί κουτά, είναι ο ψυχικός άνθρωπος, «καί ού δύναται γνῶναι ὅτι πνευματικῶς ἀνακρίνεται» και δεν μπορεί να καταλάβει και να διακρίνει, γιατί έτσι σκέφτεται ο Χριστός, γιατί έτσι σκέφτεται το Πνεύμα, και τι μπορεί να ωφελήσουν αυτά τα πράγματα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ113

Γ.113
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Αυτός είναι ο ψυχικός άνθρωπος, που πολλοί από μας τον θεωρούμε και στο κέντρο του Παραδείσου, λέμε αν δεν πάει αυτός στον Παράδεισο ποιος θα πάει και εν τούτοις, άμα είναι έξω από την Εκκλησία, δεν πρόκειται να δει Παράδεισο, γιατί κανείς δεν έχει τα κότσια να πάει μόνος του στον Παράδεισο. Η Εκκλησία θα πάει τους ανθρώπους στον Παράδεισο συν πάσι τοις αγίοις λέει αλλού ο απόστολος Παύλος, με την Κιβωτό μαζί. Έξω από την Κιβωτό δεν έχει Παράδεισο και ας είσαι ο τελειότερος.

Και πάμε τώρα στον τρίτο τύπο, τον πνευματικό άνθρωπο. Όταν λέμε πνευματικό άνθρωπο, είναι στο υπέρ φύσιν είπαμε, είναι υπερφυσικός, είναι υπέρ-άνθρωπος, είναι κατά χάριν θεάνθρωπος, διότι πνευματικός άνθρωπος – κατά τον Παύλο-, θα πει άνθρωπος του Πνεύματος με Π κεφαλαίο, άνθρωπος δηλαδή του Αγίου Πνεύματος, άνθρωπος που τον έχει επισκιάσει η Χάρις του Αγίου Πνεύματος και γι' αυτό μπορεί να ζει υπερ-φυσικά. Όχι με την δική του τη δύναμη, όχι με τα καλά του τα έργα, όχι με τη δικαιοσύνη του, όχι με τις προστασίες του, αλλά επειδή έμεινε στην Εκκλησία, γκρέμισε τα φράγματα, γκρέμισε τον εγωισμό, τα γκρέμισε τα πάντα και άνοιξε τον δρόμο, τον έχει επισκεφθεί η Χάρις του Πνεύματος και αυτός είναι ο πνευματικός. Όχι οι πνευματικοί άνθρωποι που διαβάζουμε στις εφημερίδες, η πνευματική κίνηση, οι πνευματικοί άνθρωποι. Αυτοί μπορεί να λέγονται πνευματικοί άνθρωποι, αλλά πνευματικοί με π μικρό και τους βλέπουμε πολλές φορές αυτούς τους πνευματικούς ανθρώπους πόσο χαμηλά πέφτουν και πόσο εξευτελίζονται, διότι είναι πνευματικοί με π μικρόν.

Αλλά ο πνευματικός του Παύλου είναι με Π κεφαλαίο, είναι ο άνθρωπος που έχει Χάριν Πνεύματος Αγίου. Είναι ο άνθρωπος που όχι μόνον δεν αδικεί τον άλλον –οπωσδήποτε δεν αδικεί, όπως και ο ψυχικός-, αλλά και αδικούμενος από τους άλλους υπομένει ευχαρίστως και δεν ζητεί εκδίκησιν. Δηλαδή ανέχεται, για τον Χριστό και για την Εκκλησία και για το Πνεύμα το Άγιο που κατοικεί μέσα του, ανέχεται την αδικία, όταν αυτή η αδικία δεν είναι αμαρτία δηλαδή, δεν τον οδηγεί σε αίρεση τότε αλλάζουν τα πράγματα, τότε έχουμε τους μάρτυρες. Αλλά όταν είναι πράγματα έξω από τα του δόγματος και τα της Εκκλησίας, ανέχεται την αδικία είναι ο πνευματικός άνθρωπος, είναι ο άνθρωπος που –κατά τους Πατέρες- έχει προσωπική και όχι ατομική ζωή. Αυτό έχει σημασία, θα το δούμε παραπέρα.

Απλώς τώρα θα πω ότι *προσωπική ζωή είναι ζωή κατά μίμησιν της ζωής της Αγίας Τριάδος, δηλαδή του πρωτότυπου κάθε ορθοδόξου*. Το πρωτότυπο της Εκκλησίας των ορθοδόξων -και έτσι είναι η εικόνα-, οι άνθρωποι της Εκκλησίας, οι χριστιανοί -διότι είναι εικόνα της ζωής της Αγίας Τριάδος-, ζουν λοιπόν οι ορθόδοξοι σαν πρόσωπα. Η ζωή του πνευματικού ανθρώπου, που έχει την Χάρη του Αγίου Πνεύματος, είναι όχι ατομική ζωή, αλλά προσωπική

ζωή, διότι το πρωτότυπό μας, η Αγία Τριάς, είναι πρόσωπα και όχι άτομα. Ποτέ δεν αναφέρθηκε ο Πατήρ, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα σαν άτομα, προσέξτε το αυτό, γιατί έχει πολύ βαριά σημασία και όλα τα κακά της ανθρωπότητας και οι πόλεμοι και οι κακοδαιμονίες και οι καταστροφές, είναι διότι οι άνθρωποι πάψανε να `ναι πρόσωπα –κατά τους Πατέρες- και γίνανε άτομα και αυτά είναι που βασανίζουν και καταστρέφουν την ανθρωπότητα. Έχασαν την εικόνα, αλλοίωσαν την εικόνα` ο Χριστός μας παρουσιάστηκε, η Αγία Τριάς παρουσιάστηκε σαν πρόσωπα, για να έχουμε να τα μιμούμεθα, να `μαστε και εμείς πρόσωπα. Εν πάσει περιπτώσει, θα επανέλθω.

Τούτο μόνον θα πω εδώ για τον πνευματικό, ότι λέει ο απόστολος, η α΄ προς Κορινθίους, στο β΄ πάλι: «Ο δέ Πνευματικός -ο τρίτος τύπος- ανακρίνει μὲν πάντα, αὐτός δέ ὑπ' οὐδενός ανακρίνεται», διακρίνει τα πάντα, διακρίνει γιατί πρέπει να ανεχθεί το κακό που θα του κάνει κάποιος άλλος, αν δεν είναι αμαρτία, δεν λυπείται διότι ανέχθηκε κάποια αδικία, διότι έχει την δύναμη να διακρίνει το καλό που υπάρχει εκεί μέσα. *Ανακρίνει μὲν πάντα, τα πάντα τα έχει και τα καταλαβαίνει, ξέρει γιατί ζει έτσι*, δεν ζει σαν ανθρωπάκι για να πάει κάποτε στον άλλο κόσμο, αλλά *τώρα σ' αυτή την ζωή –γιατί ο Παράδεισος εδώ, η είσοδος γίνεται εδώ, η Εκκλησία είναι ο Παράδεισος, η οποία θα μεταφερθεί εις την αιωνιότητα, εις το τέλειον βέβαια στην Δευτέρα Παρουσία-*, ξέρει τι κάνει, διακρίνει, ανακρίνει μὲν πάντα, τα καταλαβαίνει όλα, τα νοιώθει όλα, ξέρει τι κάνει, δεν έχει ανάγκη από συμβουλές και ανακρίνει και τους άλλους.

Καταλαβαίνει και τον ψυχικό άνθρωπο γιατί τα κάνει αυτά, και που σφάλλει και που πατάει στραβά, έχει την δύναμη να τον διακρίνει. Και τον σαρκικό άνθρωπο τον καταλαβαίνει, ότι αυτά που κάνει είναι κακά` μπορεί και αυτόν να τον ανακρίνει και να διακρίνει όλα του τα μυστικά. Αλλά αυτός ὑπ' ουδενός ανακρίνεται, κανείς μη πνευματικός άνθρωπος δεν μπορεί να τον καταλάβει, δεν μπορεί να τον διακρίνει γιατί τα κάνει αυτά, από κανέναν δεν ανακρίνεται` ούτε από τον σαρκικό ανακρίνεται, δεν μπορεί να καταλάβει ο σαρκικός ο άνθρωπος, ο παρά φύσιν, ο πεσμένος που `χει γίνει σάρκα, δεν μπορεί να καταλάβει γιατί ο πνευματικός φέρεται έτσι, που κατά τη γνώμη του είναι κουταμάρα. Γιατί του δόθηκε η ευκαιρία να αρπάξει και δεν το άρπαξε, αλλά έδωσε και από την τσέπη του, αυτό το θεωρεί βλακεία ο σαρκικός` εμ βρε, σου δόθηκε η ευκαιρία και τα πέταξες, δεν τα καταλαβαίνει.

Ο πνευματικός –λέει ο Παύλος-, ὑπ' ουδενός ανακρίνεται` κανείς, ούτε οι κακοί –ας πούμε οι σαρκικοί-, δεν καταλαβαίνουν γιατί ζει έτσι ο άνθρωπος της Εκκλησίας, γιατί φέρεται έτσι, αλλά ούτε και οι ψυχικοί, ὑπ' ουδενός ανακρίνεται. Ούτε οι ψυχικοί, ούτε οι καλοί άνθρωποι του κόσμου, ούτε οι δίκαιοι, ούτε οι ενάρετοι, ούτε οι ευεργέτες αυτού του κόσμου, εάν δεν είναι πνευματικοί άνθρωποι –με Πνεύμα Άγιο δηλαδή-, δεν μπορούν να καταλάβουν γιατί ο πνευματικός φέρεται όπως φέρεται και βλέπετε γιατί ειρωνεύονται άνθρωποι καλοί.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ114

Γ.114
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Και με την οικογένειά μας, δεν μας καταλαβαίνουν, δεν καταλαβαίνουν τον χριστιανό και τον ειρωνεύονται, γιατί; Γιατί δεν έχουν την δύναμη να διακρίνουν γιατί τα κάνει αυτά τα πράγματα, δεν τα βλέπουν· αυτό λέει ο Παύλος, ανακρίνει μεν πάντα, τους καταλαβαίνει όλους, τους νοιώθει όλους, τις αδυναμίες τους, να τους βοηθήσει αν θέλουμε, αλλά υπ' ουδενός ανακρίνεται, κανείς δεν μπορεί να τον καταλάβει και το ζούμε όσοι με τη Χάρη του Θεού είμαστε μεσ' την Εκκλησία, καθημερινώς αυτό. Και αυτό είναι εγγύησης –αν μας συμβαίνει-, ότι είμαστε καλά, πάμε καλά, τουλάχιστον είμαστε σε καλό δρόμο, γιατί γι' αυτό δεν μας καταλαβαίνουν. Αν είμαστε σαν αυτούς –ας πούμε-, θα μας καταλάβαιναν, διότι μεταξύ τους καταλαβαίνονται, και οι ψυχικοί και οι σαρκικοί. Για να μην καταλαβαίνουν οι άλλοι, θα πει ότι έστω έχουμε μπει κάπου, έστω και στην άκρη της Εκκλησίας, πάντως είμαστε μεσ' την Εκκλησία και υπάρχει κάποια εγγύησης. Αν μείνουμε μέχρι τέλους, να μεταφερθούμε μαζί μ' αυτήν εις την αιωνιότητα.

Αυτές οι τρεις διακρίσεις που κάνει ο Παύλος, μας βοήθησαν ακόμη περισσότερο να καταλάβουμε τι εννοεί όταν λέει σάρκα, η σάρκα πολεμάει κατά του πνεύματος και το πνεύμα κατά της σαρκός. Δεν εννοεί το σώμα, το ναό του Αγίου Πνεύματος, που 'ναι καλό, το 'φτιαξε τέλειο ο άνθρωπος και οι επιστήμονες ούτε ελάχιστα δεν έχουν υποψιαστεί ακόμη το τι γίνεται μέσα σ' αυτό το σώμα, κι ας κάνουν ανακοινώσεις. Αλλά εννοεί τον σαρκικό άνθρωπο, και όχι μόνον τον σαρκικό, αλλά εννοεί και τον ψυχικό, εαν δεν προχωρήσει να γίνει πνευματικός. Διότι και ο ψυχικός, μπορεί να 'ναι δίκαιος, μπορεί να 'ναι τέλειος, μπορεί να 'ναι καλός σε μια στιγμή της ζωής του, αλλά μπορεί να τον δείτε σε μια άλλη στιγμή που του θίγονται τα συμφέροντα, αυτός ο δίκαιος, αυτός ο τέλειος, αυτός ο άγιος (όπως τον λέει ο κόσμος, δηλαδή, αλλά έξω από την Εκκλησία,) να γίνεται θηρίο και να κάνει πράγματα τα οποία κανείς δεν καταλαβαίνει. Δηλαδή οι πνευματικοί τα ξέρουμε, αλλά δεν τα περίμενε κανείς από αυτόν τον άνθρωπο. Όστε σάρκα είναι ο σαρκικός άνθρωπος πάντοτε -ολόκληρος ψυχή και σώμα- και ο ψυχικός τις περισσότερες φορές της ζωής του –εάν μείνει τελικά ψυχικός-, ενώ πνεύμα είναι ο πνευματικός άνθρωπος ολόκληρος, ψυχή και σώμα.

Όταν λέει λοιπόν σάρκα ο Παύλος, εννοεί το σαρκικό φρόνημα –το ξαναλέω άλλη μια φορά, είναι δύσκολες αυτές οι έννοιες, θα τις πω πολλές φορές, μήπως και εγώ τις καταλάβω και εσείς, δεν πειράζει αν κάνουμε επαναλήψεις, για να τα ξεκαθαρίσουμε-. Σάρκα λοιπόν εννοεί το σαρκικό φρόνημα, τον φιλοτομαρισμό, να το πούμε και στην γλώσσα μας, αυτό είναι σάρκα, το να αγαπάω το τομάρι μου, την εγκύστωση στο άτομό μου.

Όταν ο άνθρωπος γίνει σαρκικός, είτε και ψυχικός και μείνει εκεί, τότε δημιουργεί μια κύστη, μέσα στην οποία εγκυστώνεται, γίνεται

φιλοτομαριστής· είναι το σαρκικό φρόνημα και η κύστη αυτή, μέσα στην οποία εγκυστώνεται ο άνθρωπος, είναι το λεγόμενο «εγώ». Αυτό είναι το «εγώ». Όταν ο άνθρωπος κατευθύνεται από το εγώ του και δεν το σπάσει αυτό το εγώ, ώστε να γίνει πρόσωπο και να μιλήσει με το «εσύ», αλλά κοιτάει για τον εαυτό του και για τα συμφέροντά μου και τον εαυτούλη μου και την απόλαυσή μου και τα γλέντια μου και την ψυχαγωγία μου και την ηδονή μου, μου, μου, μου, τότε έχει φτιάξει μία κύστη, έχει εγκυστωθεί. Πως μερικά μικρόβια εγκυστώνονται μεσ' τον οργανισμό και κάνουμε κύστεις και πρέπει να τις βγάλει το χειρουργικό μαχαίρι, έτσι ο άνθρωπος που επηρεάζεται από τη σάρκα, που νικάει η σάρκα, δημιουργεί το εγώ σαν κύστη, εγκυστώνεται εκεί μέσα και ζει τον εγωϊσμό του, τον εωσφορικό εγωϊσμό, την ατομική του ζωή.

Γιατί όμως, αυτή την εγκύστωση του ανθρώπου στο εγώ του -που δεν είναι υλικό πράγμα το εγώ, είναι κακός λογισμός, σατανικός πνευματικός-, γιατί όμως -θα ρώταγε κανείς- αυτό που είναι καθαρά διαβολικό πνευματικό, ο εγωϊσμός ο εωσφορικός, η υπερηφάνεια, η κύστις μέσα στην οποία κλείνεται ο άνθρωπος και σκέφτεται μόνον τον εαυτούλη του, γιατί την λέει σάρκα και χρησιμοποιεί δηλαδή τέτοιο όνομα, γιατί; Διότι, όταν ο άνθρωπος αποκοπεί απ' την προσωπική ζωή της Εκκλησίας, που τα πρόσωπα ζούνε μαζί - προσωπική ζωή θα πει αγαπητική ζωή, να αγαπάει ο ένας τον άλλον σε πρώτη φάση- όταν αποκοπεί και εγκυστωθεί στο εγώ του, τότε ο άνθρωπος δεν βλέπει τίποτε άλλο, παρά μόνον τα υλικά και τα σαρκικά, δεν έχει τη δύναμη να δει παραπέρα. Ούτε την ψυχή του μπορεί να δει και γι' αυτό λέει πως δεν έχει ψυχή, και γράφουν και βιβλία ολόκληρα και φιλοσοφίες, ότι δεν υπάρχει ψυχή, δεν έχω ψυχή· που να την δει; Επειδή όταν ο άνθρωπος εγκυστωθεί στον εγωϊσμό του και γίνει άτομο και ενδιαφέρεται για τον εαυτό του, τότε τα μόνα που βλέπει και τα μόνα που τον ενδιαφέρουν, είναι η σάρκα, τα σαρκικά, τα υλικά, τα φαγιά, τα κρασιά, τα γλέντια, τα ναρκωτικά, τα μπίζνες, τα λεφτά, οι επιχειρήσεις, όλα γήινα, όλα σαρκικά. Δεν βλέπει τίποτε άλλο· όπως ο χοίρος δεν βλέπει ποτέ επάνω, παρά όλο κάτω -γι' αυτό και ο χοίρος είναι υπόδειγμα του σαρκικού ανθρώπου-, έτσι και ο άνθρωπος βλέπει όλο σαρκικά πράγματα, σκέπτεται σαρκικά, κοιμάται με τα σαρκικά, ελπίζει σε σαρκικά, τα όνειρά του είναι όλα σαρκικά, να κερδίσει λεφτά και τα λοιπά, γι' αυτό τον ονομάζει ο Παύλος σάρκα. Διότι το μυαλό του είναι κολλημένο στα σαρκικά, γι' αυτό τον λέγει -παρόλο ότι δεν είναι σώμα, δεν είναι υλικό πράγμα-, τον λέει σάρκα.

Αυτό είχε πάθει ασφαλώς και ο Αδάμ, όπως ξέρετε, ήτανε μαζί με τον Θεόν, ζούσανε προσωπική ζωή, πρόσωπο με πρόσωπο, όπως τον ήθελε ο Θεός. Απ' την στιγμή όμως που θέλησε μόνος του -προσέξτε, θα γίνετε θεοί μόνοι σας, τους είπε ο διάβολος, της Εύας και του Αδάμ. Δηλαδή θέλησε ατομικά να κερδίσει τη θέωση, τι ανάγκη τον έχω τον Θεό και γιατί να περιμένω πότε θα αποφασίσει ο Θεός να με κάνει και εμένα θεό· να γίνω γρήγορα μόνος μου.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ115

Γ.115
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Αποκόπηκε από τον Θεό, έγινε άτομο, φρόντισε μόνος του –με την συμβουλή του διαβόλου βέβαια-, να τα βγάλει πέρα μόνος του, κλείστηκε στο άτομό του, εγκυστώθηκε εκεί μέσα, απομονώθηκε από τον Θεόν και αυτό είναι η πτώσις του ανθρώπου, ο χωρισμός του σε άτομα, αυτό έπαθε. Τόσο πολύ απομονώθηκε, όχι μόνο από τον Θεόν αλλά και από τους συνανθρώπους του, ώστε απομονώθηκε και από την γυναίκα του, την Εύα και η Εύα από τον Αδάμ. Θα θυμάστε ότι, όταν εκλήθησαν εις απολογία -για να μετανοήσουν- οι άνθρωποι, κοίταξε να φορτώσει την ενοχή στην γυναίκα του ἄρα είχε ψυχικά απομονωθεί και από αυτήν. Να καταδικάσει αυτήν ο Θεός, να γλυτώσω εγώ. Βλέπετε πως, όταν κανείς θελήσει από μόνος του να γίνει τέλειος, να γίνει θεός, απομονώνεται απ' τους συνανθρώπους του, ακόμα και από την γυναίκα του απομονώθηκε. Και από τη φύση απομονώθηκε, διότι και αυτός κοίταξε να θυσιάσει, να τα φορτώσει, να τα πληρώσει η Εύα, να γλυτώσει αυτός, καθαρά ατομισμός – εγωϊσμός, και η Εύα το ίδιο έκανε ἄ κοίταξε να γλυτώσει αυτή και να τα πληρώσει το φίδι, λέει «όχι εμείς». Δηλαδή, τα βάλανε ο ένας με τον άλλον, απομονώθηκαν, διασπάστηκαν, και μέχρι σήμερα διασπασμένοι εκτός Εκκλησίας οι άνθρωποι και απομονώθηκαν και απ' τη φύση. Και από τότε αγρίεψε η φύσις και έγινε εχθρός του ανθρώπου η φύσις και τα φίδια και όλα τα άλλα. Όλα αυτά είναι αποτελέσματα της σαρκός, του σαρκικού δηλαδή φρονήματος.

Όταν ο άνθρωπος πέσει στο σαρκικό φρόνημα, στη σάρκα δηλαδή, υπερνικήσει, νικήσει η σάρκα και όχι το πνεύμα, το πνευματικό φρόνημα, τότε ο άνθρωπος φεύγει απ' τη ζωή, παύει να ζει και αρχίζει και ξεπέφτει στην επιβίωση. Προσπαθεί να επιβιώσει, διότι δεν περιμένει τίποτε άλλο, ούτε από Θεό, ούτε από κανέναν, διότι τα έχει αποκόψει όλα, τα περιμένει όλα από τον εαυτόν του, φοβάται τον θάνατον που έρχεται και όλη του η προσπάθεια η σαρκική είναι να επιβιώσει, πράγμα βέβαια που δεν κατορθώνει, διότι η ζωή είναι από τον Θεόν και όταν αποκοπείς από τον Θεόν αποκόπτεσαι από την ζωή ἄ προσπαθείς να επιβιώσεις λίγα χρόνια, και στο τέλος πας από ἄκει βέβαια στα εξ ὤν συνετέλης. Είναι όπως όταν αποκοπεί αυτός ο πολυέλαιος από τη ΔΕΗ, όσους αγώνες και αν κάνει να ανάψουν οι λάμπες δεν θα ανάψουνε. Μοναχός του δεν μπορεί να ανάψει, πρέπει να ἄναι ενωμένος με την ΔΕΗ. Αυτό έπαθε ο άνθρωπος, όταν έγινε άτομο και αποκόπηκε και από τους άλλους και από τον Θεό.

Είπα προηγουμένως, ότι ο πνευματικός άνθρωπος -δηλαδή το πνεύμα- είναι το πνευματικό φρόνημα. Και είπα ότι αυτό έχει σχέση με τα τρία Πρόσωπα της Αγίας Τριάδος, διότι η ζωή του χριστιανού είναι ζωή προσώπων, όπως θέλουν οι Πατέρες. Και πρόσωπα, πρώτα και τέλεια, αφ' εαυτών έχοντα την ζωήν, είναι ο Πατήρ, ο Υιός και το Άγιον Πνεύμα ἄ αυτά είναι τα πρότυπα, τα πρωτότυπα, τα Πρόσωπα. Ο άνθρωπος λοιπόν στον οποίον υπερισχύει το

πνεύμα, ο πνευματικός άνθρωπος, που έχει το πνευματικό φρόνημα –με την Χάρη βέβαια του Πνεύματος του Αγίου-, προσπαθεί να μιμηθεί την ζωή των τριών Προσώπων της Αγίας Τριάδος. Αυτό είναι η προσωπική ζωή των ανθρώπων της Εκκλησίας· έχουν το πρωτότυπο εκεί που ζουν ο Πατήρ, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα, πως φέρονται μεταξύ τους, πως αγαπιώνται, πως υπάρχουν αφ' εαυτών και προσπαθεί ο πνευματικός άνθρωπος να τους μιμηθεί, ώστε να υπάρχει και αυτός –όχι αυθύπαρκτος, όπως ο Θεός ο Τριαδικός-, αλλά κατά Χάριν από αυτούς. Να παίρνει από αυτούς την ζωή, όταν γίνει εικόνα τους, και ομοίωσις. Αυτό είναι η εικόνα, έτσι σημαίνει ότι ο άνθρωπος σαν Εκκλησία, σαν σύνολο επλάσθη, κατ' εικόνα και ομοίωσιν του Θεού. Όχι η ψυχή *είναι* η εικόνα και το σώμα *δεν είναι* -αυτά που λένε-, αυτά δεν είναι ορθόδοξα. Κατ' εικόνα επλάσθη ο άνθρωπος, *ως κοινωνία*, δηλαδή να ζει, να εικονίζει μεσ' την Εκκλησία τη ζωή της Αγίας Τριάδος. Να είναι μια εικόνα, σε πολύ μεγάλο αριθμό βέβαια, της Αγίας Τριάδος. Αν το πετύχει αυτό ο άνθρωπος, να ζει όπως ζουν ο Πατήρ, ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα, έστω και από μακριά, τότε ζει προσωπική ζωή, αγαπητική ζωή. Έτσι ζούσανε οι πρώτοι χριστιανοί, και είναι εικόνα και βαδίζει –όταν γίνει άγιος- στην ομοίωση της Αγίας Τριάδος, όπου το πέτυχαν βέβαια οι άγιοι και οι χριστιανοί το πλησιάζουν.

Εδώ, θα ήθελα να ξεκαθαρίσω λίγο αυτό το θέμα των τριών προσώπων. Ο Θεός είναι τρία Πρόσωπα, έτσι μας είπαν οι Πατέρες. Δηλαδή δεν είναι τρία άτομα· τι θα πει αυτό, ας το πούμε κι αυτό. Θα πούμε λίγα πράγματα δηλαδή περί το τι λένουν οι Πατέρες για την Αγία Τριάδα. Οι Πατέρες χρησιμοποίησαν, για να μας περιγράψουν -όσο γίνεται- την ζωή της Αγίας Τριάδος, και να μας ωθήσουν να την μιμηθούμε, (το κατά δύναμιν βέβαια για να έχουμε και ελπίδα Παραδείσου,) χρησιμοποίησαν μερικές λέξεις-κλειδιά, τις οποίες τις ακούμε στην Παρακλητική όταν ψέλνονται, (διότι όλα, οι ήχοι και οι οκτώ ήχοι της Παρακλητικής είναι καθαρώς τριαδικοί, μιλούν για την Αγίαν Τριάδα και για το όσο είναι δυνατόν να την καταλάβει ο άνθρωπος). Λοιπόν, χρησιμοποιούν λέξεις-κλειδιά, όπως παραδείγματος χάριν την λέξη *ουσία*, την λέξη *φύσις*, την λέξη *υπόστασις*, και την λέξη *πρόσωπο*. Τα ακούμε συνεχώς να ψάλλονται εις την Εκκλησίαν και θα πρέπει να πούμε δυο λόγια –όσο παίρνει η ώρα-, γι' αυτές τις λέξεις, να τις καταλαβαίνουμε δηλαδή όταν τις ακούμε.

Λοιπόν, κατ' αρχήν ο Θεός –ο Τριαδικός Θεός δηλαδή-, κατά την φύση του και την ουσία του -δηλαδή από τι αποτελείται-, είναι απρόσιτος στον άνθρωπο. Αδύνατο να συλλάβει το μυαλούδάκι του ανθρώπου και να καταλάβει την ουσίαν του Θεού. Απρόσιτος, ακατάληπτος –χρησιμοποιούν οι Πατέρες-, υπερούσιος· είναι τέτοια η ουσία του, υπέρ τα πάντα, που είναι αδύνατον να την καταλάβει και να την γνωρίσει ο άνθρωπος, αλλά δεν είναι άγνωστος. Παρόλο ότι για την ουσία του, ούτε ξέρουμε τίποτε, ούτε είναι δυνατόν να μάθει και να καταλάβει ποτέ ο άνθρωπος τίποτε -είναι υπερούσιος δηλαδή-, εν τούτοις δεν μας είναι άγνωστος, δεν έχουν δίκιο δηλαδή οι αγνωστικιστές που λένε ότι ο Θεός είναι ο άγνωστος και δεν ασχολούμαι.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ115

Γ.115
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Αυτό είναι πάλι κατά της Εκκλησίας, ο αγνωστικισμός, αυτοί δεν απαρνούνται ότι δεν υπάρχει Θεός, υπάρχει, αλλά είναι άγνωστος, επομένως δεν ασχολούμαι. Δεν είναι άγνωστος για μας, παρόλο ότι είναι υπερουσίος, παρόλο ότι την ουσία του δεν μπορεί να την συλλάβει ο άνθρωπος, όμως μας είναι γνωστός με τον τρόπο του. Δηλαδή μας φανερώθηκε ο Θεός με τον τρόπο τον δικό του. Δηλαδή μας φανέρωσε *την ουσία του*, Όχι, διότι είναι αδύνατον αυτό το πράγμα, δεν χωράει, είναι πελώριο πράγμα. Αλλά μας φανερώθηκε με την *παρουσία Του*. Για προσέξτε, άλλο ουσία, άλλο παρουσία. Παρουσία είναι *παρά την ουσίαν*, χρησιμοποίησε δηλαδή κάτι παραπλήσιο, προσιτό από την ουσία του –την παρουσία-, με την οποία και μας φανερώθηκε. Δηλαδή αυτός ο τρόπος, που μας παρουσιάστηκε ο Θεός, βέβαια με σύμβολα στην Παλαιά Διαθήκη, αλλά απ' την ώρα που ήρθε ο Χριστός, φανερά πλέον η παρουσία Του και όχι η ουσία Του, αυτός ο τρόπος ονομάστηκε *υπόστασις*. Άλλο ουσία του Θεού λοιπόν απρόσιτη και άλλο υπόστασις. Η υπόσταση είναι προσιτή στον άνθρωπο και η υπόστασις αυτή είναι τριπλή: τρεις υποστάσεις έχει ο Θεός μας, δηλαδή τρεις τρόπους, με τρεις τρόπους μας παρουσιάζεται ο Θεός, οι υποστάσεις είναι τρόποι παρουσίασης. Η υπόστασις ονομάστηκε και Πρόσωπο. Πρόσωπο λοιπόν θα πει υπόστασις: Πρόσωπο του Πατρός, υπόστασις του Πατρός, το ίδιο πράγμα είναι, ίδια σημαίνουν οι λέξεις. Πρόσωπο του Υιού, υπόστασις του Υιού, όχι ουσία! Υπόστασις του Υιού. Πρόσωπο του Αγίου Πνεύματος, υπόστασις του Αγίου Πνεύματος. Φανερώνεται δηλαδή με τα Πρόσωπα.

Θα μου πείτε, πως είναι δυνατόν να μη φανερώνεται με την ουσία, και να φανερώνεται με τα Πρόσωπα. Είναι δυνατόν να μην ξέρω την ουσία: θα πάρω παραδείγματα χοντρά πολύ. Δεν είναι δυνατόν αυτά να εφαρμοστούν στον Θεόν, όμως θα μας βοηθήσουν λίγο να καταλάβουμε. Ας πάρουμε τον ήλιο, τον μελετούν οι επιστήμονες. Ξέρουν την ουσία του ηλίου; Όχι, η ουσία του είναι μέσα, ποιος μπορεί να μπει στα εκατομμύρια των βαθμών εκεί μέσα να δει τι γίνεται μέσα στον ήλιο; Δεν την ξέρουνε, όμως ξέρουν το πρόσωπο του ήλιου, διότι μελετούν το φως που μας έρχεται, μελετούν την επιφάνειά του, ξέρω 'γω τις κηλίδες του, αυτά είναι η υπόστασις, το πρόσωπο με το οποίο μας παρουσιάζεται ο ήλιος. Αυτό το μελετούμε, δεν μας εμποδίζει δηλαδή το ότι δεν ξέρουμε την ουσία του, τι γίνεται εκεί μέσα, να δούμε το πρόσωπο του ηλίου, τον τρόπο που μας φανερώνεται ο ήλιος. Και βέβαια αυτό είναι πάρα πολύ χοντρό, διότι κάποτε ο άνθρωπος μπορεί να μπει και παραμέσα μες τον ήλιο. Άλλο παράδειγμα, ο ωκεανός, ο Ειρηνικός ωκεανός. Ξέρει κανείς την ουσία του ωκεανού, τι περιέχει μέσα ο ωκεανός; Οι επιστήμονες στα παράλια ερευνούν, ο Κουστώ ξέρω 'γω πήγε λίγα μέτρα κάτω, χιλιόμετρα κλπ, βρήκε μερικά χαλικάκια ξέρω 'γω, κάτι ψαράκια, δηλαδή την ουσία του ωκεανού δεν την ξέρουν οι επιστήμονες, ούτε εμείς. Όμως αυτό δεν μας δημιουργεί τελείως άγνωστο τον ωκεανό, διότι ξέρουμε τα παράλιά του. Δεν ξέρω τον Ειρηνικό

ωκεανό, αλλά αν πάω στις παραλίες τον βλέπω τον ωκεανό. Είναι ο τρόπος, η υπόστασίς του όπως μου παρουσιάζεται, αυτό είναι το πρόσωπο. Λοιπόν, αν σε υλικά πράγματα είναι δυνατόν να μην ξέρω την ουσία, (άλλο αν κάποτε την ανακαλύψω, αλλά αυτό δεν μας ενδιαφέρει, διότι είναι πολύ χοντρά τα παραδείγματα, στον Θεό ποτέ δεν θα γίνει αυτό,) μπορώ όμως να ξέρω πώς μας παρουσιάζεται, το πρόσωπό του. Αυτό είναι, έτσι και ο Θεός, φανερώθηκε με τα τρία Πρόσωπα, με τις τρεις υποστάσεις. Βέβαια θα τα ξαναπώ, όταν θα αρχίσουμε με το καλό του χρόνου και θα τα πω όλα απ' την αρχή, θα 'χουμε και μερικές ιδέες, ώστε να τα καταλάβουμε καλύτερα. Μόνο να μη σας αφήσω έτσι με ένα κενό, «πως η Εκκλησία μοιάζει», προσέξτε να το πω αυτό.

Η Εκκλησία είναι μία ουσία, που την ξέρουμε, είναι τα σώματα των πιστών· αλλά αυτά είναι μία φύσις, και πολλά πρόσωπα, μυριοπρόσωπη. Μύριες υποστάσεις έχει η Εκκλησία, αλλά ένα σώμα. Δεν λέμε Σώμα Χριστού; Το Αίμα και το Σώμα του Χριστού, η Σάρκα του Χριστού, ενώνει τους πιστούς σε ένα σώμα όλους. Είναι λοιπόν μία ουσία, όπως και ο Τριαδικός Θεός είναι μία ουσία, αλλά τρία Πρόσωπα, η Εκκλησία είναι μία ουσία, το Σώμα και το Αίμα, η Σάρκα του Χριστού που την αποκτούν όλοι οι πιστοί, αλλά μύρια πρόσωπα, τελείως ξεχωρισμένα. Ο κάθε ένας πιστός είναι και ξεχωριστό πρόσωπο.

Αυτό κορυφώνεται –θα τα επαναλάβω του χρόνου αυτά, αν θέλει ο Θεός, όταν με το καλό ξαναρθούμε-, αυτό έχει ένα χτυπητό παράδειγμα στο μυστήριο του γάμου, γι' αυτό ο Παύλος λέει ότι το μυστήριο τούτο μέγα εστί. Εκεί είναι μία σάρκα, δε λέει έσονται οι δύο εις σάρκα μίαν, μία ουσία είναι ο άνδρας και η γυναίκα στον ορθόδοξο γάμο, δεν μιλάμε στους δημάρχους. Αλλά είναι δύο πρόσωπα ξεχωριστά· άλλο πρόσωπο ο άνδρας, άλλο πρόσωπο η γυναίκα, είναι μια εικόνα της Αγίας Τριάδος. Μία σάρκα, μία ουσία, των χριστιανών λέμε τώρα, δύο πρόσωπα. Γι' αυτό, επειδή εικονίζει την Εκκλησία, σαν εικόνα της Αγίας Τριάδος, με μία ως σάρκα –το Σώμα του Χριστού- και πολλά πρόσωπα, γι' αυτό ο Παύλος είπε το γάμο, ότι τούτο το μυστήριο μέγα εστί. Δηλαδή εικονίζει την Εκκλησία, σαν εικόνα της Αγίας Τριάδος. Αλλά είπα, αυτά τα είπα για πρώτη επαφή τώρα, να προβληματιστούμε, όταν δε με το καλό επιτρέψει ο Θεός, θα τα επαναλάβω, γιατί τότε θα τα καταλάβουμε καλύτερα. (αλλαγή κασέτας και χρονιάς)

Είχαμε πει λοιπόν πέρυσι τελειώνοντας, είχαμε κάνει μια προσπάθεια δηλαδή να τελειώσουμε την προς Γαλάτας, για να αρχίσουμε τώρα την πρώτη προς Κορινθίους, που 'ναι πολύ πρακτική επιστολή, της καθημερινής ζωής όπως θα την λέγαμε. Η προς Γαλάτας ήταν και είναι –όπως είπαμε και πέρυσι-, η επιστολή της χριστιανικής ελευθερίας, της *μόνης* ελευθερίας που αξίζει το όνομα αυτό. Όλα τα άλλα ονόματα που δίνουν της ελευθερίας είναι δουλείας μάλλον προγνωστικά, παρά ελευθερίας. Μόνο η χριστιανική ελευθερία κατοχυρώνεται και τούτο γιατί η ελευθερία είναι μια πολύ επικίνδυνη περιπέτεια.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ116

Γ.116
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Ο ελεύθερος άνθρωπος είναι διαρκώς στην κόψη του ξυραφιού· απ' τη μια μεριά είναι το να ξεφύγει και να γίνει δούλος ή δυνάστης, απ' την άλλη είναι να πέσει στην αμαρτία. Παίζει μεταξύ αμαρτίας και βιαιότητας, δηλαδή το να είναι ελεύθερος είναι δύσκολο.

Ο Παύλος εκήρυξε την ελευθερία του χριστιανού και από τον νόμο ακόμα και απ' τις αρχές και απ' τις εξουσίες, είναι δηλαδή με την καλή έννοια ο αναρχικός της εποχής εκείνης και όλων των εποχών, με την καλή έννοια επαναλαμβάνω - διότι η λέξη αναρχία έχει πάρει άσχημη έννοια-. Δηλαδή (σημ. αναρχικός είναι αυτός) που δεν έχει ανάγκη αρχών και εξουσιών, που του είναι περιττές οι αρχές και οι εξουσίες.

Επειδή λοιπόν ο Παύλος εκήρυξε αυτό, αυτή την ελευθερία την απόλυτη, σαν φρόνιμος άνθρωπος και γνώστης των ψυχών, ήθελε να την κατοχυρώσει. Δηλαδή να προειδοποιήσει τους χριστιανούς ότι, παίρνοντας αυτή την ελευθερία, παίζουν ένα πολύ επικίνδυνο παιχνίδι και ότι αν θελήσουν μόνοι τους να τα βγάλουν πέρα, δεν θα τα καταφέρουν. Ή θα αδικηθούν ή θα αδικήσουν, ή θα καταστραφούν ή θα καταστρέψουν ή και τα δύο. Και συνέβησαν αυτά, όταν ο χριστιανισμός έγινε αίρεσις, (όταν) ο χριστιανισμός έγινε σχίσμα, ξέρουμε τι εγκλήματα στο όνομα του Χριστού και του χριστιανισμού γίνανε από τα παλιά τα χρόνια, ευτυχώς όχι από την ορθοδοξία.

Αφού λοιπόν είπε περί της ελευθερίας, λέει και τι πρέπει να προσέχουμε. Προσέξτε λέει, είστε ελεύθεροι όταν είστε του Χριστού, όταν σταυρώσατε την σάρκα, όπως θα δούμε, συν τοις παθήμασι και τοις επιθυμίαις. Απ' τη στιγμή που παύετε να σταυρώνετε τον εαυτό σας, την σάρκα, τον παλιό εαυτό σας, δεν αξίζετε για την ελευθερία, δεν είστε έτοιμοι για ελευθερία, παρά μόνον για τις απομιμήσεις της, τις κακές απομιμήσεις της. Αν λοιπόν δεχτείτε και γίνετε του Χριστού, τότε θα αποφύγετε τα έργα της σαρκός. Και μας είχε πει βέβαια την περασμένη φορά –εκεί είχαμε σταματήσει-, ποια είναι τα έργα της σαρκός, στο 5ο κεφάλαιο της προς Γαλάτας, απαρίθμησε όλα αυτά τα έργα της σαρκός, τα οποία για τον χριστιανό είναι φανερά. Το διαβάζω πάλι, γιατί εκεί είχαμε μείνει, για να συνεχίσουμε σήμερα.

Φανερά λέει εστί.. Για τους πιστούς είναι φανερά, για τους αθέους, για τους απίστους (που) είναι τυφλωμένοι, δεν βλέπουν, όσο φανερά και αν είναι. Όταν εσύ έχεις τυφλωθεί, έχεις βάλει τυφλοπάني μες' τα μάτια σου από την αμαρτία, δεν τα βλέπεις. Το φανερά ισχύει για τους χριστιανούς που βλέπουνε. Λοιπόν, φανερά εστί τα έργα της σαρκός για σας δηλαδή, άτινα εστί –και τα αριθμεί-, «μοιχεία πορνεία, άκαθαρσία, άσέλγεια, είδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζήλοι, θυμοί, ἐριθειάι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, φθόνοι,

φόννοι, μέθαι, κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις, ἃ προλέγω ὑμῖν καθὼς καὶ προεῖπον, ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες βασιλείαν Θεοῦ οὐ κληρονομήσουσιν».

Λοιπὸν να τα πούμε για να εξηγήσουμε μερικές δύσκολες λέξεις. Μοιχεία, ξέρουμε είναι η αμαρτία με παντρεμένο ἄνδρα ἢ γυναίκα. Πορνεία, είναι η αμαρτία με ανύπανδρους. Ακαθαρσία, είναι κάθε ας πούμε αμαρτία, που δεν είναι δυνατόν οὔτε να την πεις, ὅπως και η ασέλγεια, η οποία είναι σαρκική αμαρτία παρά φύσιν, ὄχι με τον φυσικό τρόπο που τα ξέρουμε αυτά.

Ειδωλολατρεία, ασφαλῶς είναι η λατρεία των ειδώλων, ὄχι μόνον των ειδώλων του Ολύμπου των αρχαίων, ἀλλὰ και κάθε τι που προσκυνάει ο ἄνθρωπος. Και η επιστήμη γίνεται εἶδωλο και η ιατρική γίνεται εἶδωλο και η μουσική γίνεται εἶδωλο και το ποδόσφαιρο γίνεται. Εἶδωλα είναι γεμάτη η ανθρωπότητα και σήμερα, ὅποιος τα λατρεύει αυτά και προτιμάει να προσκυνάει αυτούς, ἀντὶ να προσκυνήσει τον Χριστόν, τον αληθινόν Θεόν, είναι ειδωλολάτρης, προσέξτε λέει και αυτό.

Φαρμακεία, φαρμακείες είναι οι μαγείες, είτε οι καλές μαγείες που λένε, οι λευκές μαγείες –που πάμε για το καλό-, είτε η μαύρη μαγεία, που πάμε να βλάψουμε, να καταστρέψουμε. Αυτά ὅλα λέγονται –ἀπὸ τον ἀπόστολο Παῦλο- φαρμακεία.

Εἶναι ἐχθρες, ξέρετε τι θα πει ἐχθρα, να σκοτωνόμαστε,. Ἐρεις, είναι να μαλώνουμε, να φιλονικούμε, να ἴμαστε στα μαχαίρια. Ζήλοι, είναι να φθονούμε τον ἄλλον, να ζηλεύουμε το καλό, την προκοπή του ἄλλου. Θυμοί. Ο θυμὸς βέβαια, ὅταν φθάσει σε θανάσιμη κατάσταση, ὅταν θυμώνω μέχρι του σημείου να σκοτώσω τον ἄλλον, να βλάψω τον ἄλλον. Οι εριθείες ἑ διχοστασίαι - εριθείες είναι οι εξάψεις ας πούμε αυτές, οι διχοστασίες. Οι αιρέσεις, αιρέσεις ξέρουμε τι είναι, ἔχουμε δυστυχῶς και στις μέρες μας πολλές τέτοιες αιρέσεις. Οι φθόννοι, που είναι πιο ισχυρό ἀπὸ ζήλεια. Ο φόννος, που είναι να σκοτώνουμε είτε τον μεγάλο είτε την ζωή που δεν ἔχει ἔρθει ἀκόμα στον κόσμο. Οι μέθες, να μεθάμε, οι κῶμοι, να κάνουμε αστεία που κοροϊδεύουμε τους ἄλλους και εν πάσει περιπτώσει ἄσεμνα αστεία, και τα ὅμοια τούτοις, και τα λοιπά.

Αυτά λέει, είναι ἔργα της σαρκός, ἔργα του ἀνθρώπου που λέγονται ἔργα της σαρκός. Αλλὰ προηγουμένως μας εἶχε πει, η σαρξ ἐπιθυμεί κατὰ του πνεύματος, το δε πνεῦμα κατὰ της σαρκός. Και ἐδὼ εἶπαμε να προσέξουμε, ὅτι ὅταν λέει σάρκα, ἔργα σαρκός, δεν ἐννοεῖ τα ἔργα που γίνονται με το σῶμα. Οὔτε ὅταν λέγει ἔργα, δηλαδή ἀργότερα που θα πει ἔργα του πνεύματος, οι καρποὶ μάλλον του πνεύματος, που θα μας πει σε λίγο, είναι ἐκεῖνα που γίνονται με το πνεῦμα και μόνον. Το ὅτι δεν είναι ἔργα του σώματος, της σάρκας του ἀνθρώπου, διότι η σὰρξ του ἀνθρώπου είναι καλόν. Ὅσα ἐδημιούργησε ο Θεὸς ἰδοὺ καλὰ λίαν, τη σάρκα, τον ἀνθρώπο, το σῶμα, το ἐφτιαξε ο Θεός.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ117

Γ.117
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Ουδείς, ούτε διάβολος, ούτε άνθρωπος, που να χτυπιέται κάτω, δεν μπορεί να φτιάξει ένα ανθρώπινο σώμα, ούτε μία μύγα, ούτε ένα κουνούπι, ούτε ένα φτερό από μύγα δεν μπορεί να φτιάξει· όλοι οι διαβόλοι και οι επιστήμονες και οι άνθρωποι οι αντίθετοι να μαζευτούν, δεν μπορούν. Άρα το σώμα και σήμερα είναι έργο του Θεού, γιατί από τα χέρια του Θεού βγαίνει και ότι βγαίνει από τα χέρια του Θεού είναι καλό.

Δεν εννοεί λοιπόν το σώμα, ότι είναι κακό· αυτό είναι των αρχαίων φιλοσόφων, του Πλάτωνα και τα λοιπά, δεν είναι της ορθοδοξίας η οποία τιμά το σώμα και το έχει στο ναό. Και απόδειξις αυτού είχαμε πει είναι, ότι αυτά που λέγει έργα σαρκός, είναι έργα του σαρκικού φρονήματος, δηλαδή της ψυχής πάλι είναι έργα, όταν σκέφτεται (η ψυχή) σαρκικά. Και όταν λέμε σκέφτεται σαρκικά, έχει το μυαλό της –όταν ο άνθρωπος γίνει φιλοτομαριστής, έχει στραφεί στον εαυτό του και απομονωθεί και απ' τους άλλους και από το Θεό, τότε βλέπει μόνο τη γη και τα γήϊνα· δεν βλέπει παραπάνω, ούτε ξέρει αν υπάρχει, ούτε ενδιαφέρεται να μάθει αν υπάρχει. Επειδή βλέπει όλα τα γήϊνα, τα χωματένια και τα σαρκικά, γι' αυτό λέγονται τα έργα του έργα σαρκός. Όχι γιατί τα κάνει με το σώμα του και όχι με την ψυχή του, αλλά γιατί έχουν αντικείμενό τους τα σαρκικά.

Και το αποδείξαμε βέβαια αυτό, το λένε οι Πατέρες, αλλά το είδαμε, διότι – όπως σας είπα και τότε, για να μην μείνω πολύ-, από τα 17 αμαρτήματα τα σαρκικά, που μας ανέφερε –αυτά που διάβασα είναι 17, διαβάστε τα στο 5ο κεφάλαιο και θα τα μετρήσετε και σεις-, απ' τα 17 που αναφέρει ονομαστικά και τα όμοια τούτοις, τα 10 είναι αμαρτήματα που δεν γίνονται με το σώμα. Είναι αποκλειστικά αμαρτήματα της ψυχής· τα υπόλοιπα 7, όπως είναι η μοιχεία, η πορνεία και τα λοιπά, γίνονται μεν με το σώμα, αλλά αφού δώσει εντολή η ψυχή. Πάλι έργα πονηρά της ψυχής του ανθρώπου, της κακής προαιρέσεως είναι, που χρησιμοποιεί και το σώμα· αλλά στην πλειοψηφία - στα 10 από τα 17-, δεν ανακατεύεται καθόλου το σώμα.

Στο φθόνο –φερ' ειπείν- τι δουλειά έχει το σώμα; Όταν φθονεί κανείς, με την ψυχή του φθονεί, με όλο τον πνευματικό του κόσμο, αλλά το σώμα δε συμμετέχει· μάλλον υποφέρει το σώμα από τον φθόνο και λειώνει και φθείρεται, καταστρέφεται το σώμα, δεν μετέχει στον φθόνο. Όπως επίσης δεν μετέχει στις αιρέσεις. Τι δουλειά έχει το σώμα στις αιρέσεις, που 'ναι έργα σαρκικά –κατά τον Παύλο-. Τι δουλειά έχει το σώμα –ας πούμε- στη μαγεία, τι δουλειά έχει το σώμα στο ζήλο, στις έρεις, στις έχθρες, αυτά το σώμα δεν ανακατεύεται. Από 'κει είναι φανερό, όταν λέει έργα σαρκός, εννοεί το σαρκικό φρόνημα του ανθρώπου και όχι το σώμα του ανθρώπου και είναι αίρεση να τα βάλουμε με το σώμα, διότι είναι το κακό.

Να τιμωρήσω –λένε- το σώμα μου, που είναι το κακό, για να σώσω την ψυχή μου που είναι η καλή. Αυτό είναι λάθος και όσοι το λένε, κακώς το λένε και είναι αιρετικοί, χωρίς να το καταλαβαίνουν. Η Εκκλησία τους έχει αποδοκιμάσει αυτούς: *δεν τιμωρεί ο χριστιανός το σώμα σαν κακό και την ψυχή την περιποιείται σαν καλό, διότι αμαρτάνει με την ψυχή του, είτε άμεσα –με την σαρκική του προαίρεση-, είτε έμμεσα, διά του σώματος.* Αυτά τα είχαμε πει. Δεν θα επιμείνω, ας προχωρήσουμε τώρα στα σημερινά.

Ο δε καρπός τώρα -αφού είπε τα έργα της σαρκός, έργα του ανθρώπου είναι τα έργα τα σαρκικά, εδώ εργάζεται ο άνθρωπος την αμαρτία, τη σαρκικήν αμαρτία, δηλαδή με το σαρκικό του φρόνημα-, προχωράει στον 22 και λέει τα καλά τώρα, αλλά για προσέξτε. Δεν λέει τα έργα τα καλά του ανθρώπου, λέει τα κακά τα σαρκικά έργα, τα έργα της σαρκός, που είναι έργα ανθρώπινα. Όταν πάει να πει τα καλά, δε λέει έργα του ανθρώπου, αλλά λέει ο καρπός του Πνεύματος. **Αυτά που κάνει ο άνθρωπος τα καλά** και λέει, η αγάπη, η χαρά, η ειρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, αγαθωσύνη, πίστις, πραότης, εγκράτεια – που θα τα αναλύσουμε βέβαια-, όλα αυτά που τα κάνει ο άνθρωπος, **δεν τα λέει έργα του ανθρώπου, αλλά τα λέει καρπούς του Πνεύματος.** Είναι χτυπητή βέβαια η διαφορά και δεν είναι τυχαία: ο Παύλος δεν έγραφε τίποτα τυχαία: κάτι θέλει να μας πει μ' αυτό. Τα κακά και τις αμαρτίες και τις καταστροφές και τις διαβολιές να τα λέει έργα της σαρκός, του σαρκικού φρονήματος του ανθρώπου: τα καλά, την αγάπη, την ειρήνη, να τα λέει καρπούς του πνεύματος και όχι έργα του ανθρώπου. Σ' αυτό θα ήθελα να δούμε τώρα και μετά να τα αναλύσουμε.

Εδώ λένε οι Πατέρες, τις αμαρτίες, τα κακά, όλα αυτά τα έργα τα σαρκικά, του σαρκικού φρονήματος, που μας αράδιασε παραπάνω, τα 17 και τα όμοια προς αυτά, τα λέει έργα του ανθρώπου, διότι γεννιώνται και γίνονται μόνο από μας. Εμείς είμαστε οι υπεύθυνοι, εμείς είμαστε οι δράστες, εμείς το κάνουμε το κακό έργο και εμείς το ολοκληρώνουμε. Μπορεί ο διάβολος να μας κάνει τη συμβουλή, να μας δώσει την ώθηση, αλλά είναι έργο καθαρά δικό μας, προμελετημένο από εμάς, ολοκληρωμένο πολλές φορές και φτάνει μέχρι τέλους, δεν ανακατεύεται εδώ ο Θεός. Στα κακά έργα επαναλαμβάνω, στα σαρκικά έργα, τα έργα της σαρκός, δεν έχει ανακατευτεί Θεός: είναι καθαρά του ανθρώπου, ολόκληρο είναι έργο του ανθρώπου. Το πρώτο είναι αυτό, τα λέει έργα τα σαρκικά.

Δεύτερον, τα λέει έργα διότι –όπως λένε οι Πατέρες-, έχουνε κάτι το εργώδες: το εργώδες θα πει το κουραστικό, το να κάνεις το κακό δεν είναι απόλαυση, δεν είναι ευκολία, δεν είναι γαλήνη, χαρά, όπως αισθάνεσαι όταν κάνεις μια καλή πράξη. Όταν κάνεις το κακό, μπορεί να σε σπρώχνει εκεί ο διάβολος, η αμαρτία, ο πεσμένος άνθρωπος –ξέρω 'γω-, η κακή σου η προαίρεση, αλλά σου στοιχίζει το κακό που θα κάνεις διότι –λένε οι αρχαίοι- εργώδες έλεγαν το κουραστικό, αυτό που θέλει κόπο, που γίνεται με δυσκολία και στο τέλος είναι και εις βάρος αυτού που το κάνει.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ118

Γ.118
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Υποφέρει αυτός που το κάνει και πράγματι, όταν κάνει κανείς την αμαρτία και κουράζεται και πολλές φορές ξοδεύει και καμιά φορά ξοδεύει κι όλη την περιουσία και αυτού και των παιδιών του και της οικογενείας του. Όταν κάνει την αμαρτία είναι κουραστικό γι' αυτόν, του στοιχίζει δηλαδή και ο ίδιος υποφέρει και καταστρέφεται. Γι' αυτό λένε οι Πατέρες, τα λέει έργα, τα έργα της σαρκός, διότι κουράζουν τον άνθρωπο, παρόλο ότι τον τραβάει ο διάβολος και η αμαρτία εκεί. Τον κουράζει και εκεί, συνεχίζει μέχρι να αυτοκαταστραφεί.

Το τρίτο που μπορούμε να πούμε εδώ, ότι δεν λέγει έργα αυτά που ακολουθούν τις αρετές δηλαδή, τις αγαθοεργίες, τα καλά που κάνει ο άνθρωπος, διότι δεν γίνονται από τον άνθρωπο. Αυτό το είπαμε από την αρχή. Οι αρετές, το μόνο που χρειάζονται από μας για να γίνουν, αυτές που θα αναφέρουμε σε λίγο και τις είπα, *είναι η προαίρεσή μας*, το να το θέλουμε, το να βάλουμε την αρχή, το να ξεκινήσουμε να το κάνουμε, αυτό είναι. Τα υπόλοιπα είναι του Θεού, είναι η συνέργεια και η βοήθεια του Θεού, εκείνα που είναι καλά και ευάρεστα είναι έργα του Θεού που έρχονται σαν καρποί στον άνθρωπο.

Θα ήθελα να διαβάσω τι λένε οι Πατέρες και να φέρουμε και κανένα παράδειγμα στη διαφορά μεταξύ καρπού και έργου. «Τά δέ καλά καί οι ἀρεταίς,» λέει ο Θεοφύλακτος Βουλγαρίας, «δεν χρειάζονται μόνον τήν ἐδικήν μας ἐπιμέλειαν» δε φτάνει να πω, θα φροντίσω εγώ να αγαπάω, κοιτάξτε από δω και πέρα αγαπάω, αφού το αποφάσισα, το θέλησα· δεν χρειάζονται μόνο την δική μας επιμέλεια «διά νά γένουν, ἀλλά χρειάζονται καί τήν τοῦ Θεοῦ βοήθειαν, καί συνεργείαν». Αν δεν κάνει ο Θεός εκείνο που πρέπει, δεν κάνουμε τίποτα, δεν μπορούμε να αγαπάμε γιατί το θέλουμε, ας πούμε, ούτε να χαιρόμαστε γιατί το θέλουμε και «διά τοῦτο καί καρπόν αὐτά ὠνόμασε τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καθ' ὅ,τι ἀπό λόγου μας μεν καταβάλλεται και φυτεύεται ὁ σπόρος τῶν ἀρετῶν, ὅστις εἶναι ἡ καλή μας γνώμη καί προαίρεσις». Θέλουμε να είμαστε καλοί, με την βοήθεια του Θεού βέβαια, στρεφόμαστε προς τον Χριστόν, προς το καλόν. Αυτό είναι από μας, τίποτε άλλο· «τῆς δέ τοῦ Θεοῦ δυνάμεως εἶναι ἔργον, τὸ να γένουν αὐταί καρπός, καί νά τελεσφορήσουν».

Η καλή μας προαίρεση, η απόφασή να αγαπάμε, να χαιρόμαστε, να ειρηνεύουμε –ξέρω ἔγω-, το θέλουν οι άνθρωποι, αλλά δεν το κατορθώνουν οι άνθρωποι, δεν είναι έργο του ανθρώπου, όσο και αν θελήσει να πιέσει τον εαυτόν του να ανεβεί στο βουνό, να μπει στην τρύπα, στον βράχο, δεν θα το καταφέρει, δεν μπορεί να το καταφέρει. Το μπορούσε πριν αμαρτήσσει στον Παράδεισο, εκεί ήτανε στο χέρι του Αδάμ να είναι και καλός, να κάνει και καλά έργα –σαν έργα του και όχι σαν καρπούς του Πνεύματος-, να κάνει και το

κακό. Αλλά αυτός διάλεξε τα έργα τα σαρκικά και από τότε –λέει ο Μέγας Βασίλειος-, έχασε την δύναμη μόνος του να αποφασίζει και από μόνος του να κάνει το καλό· μόνον ότι ξεκινάει μπορεί. Θα ήθελα να πούμε κανένα παράδειγμα πάνω σ' αυτό εδώ.

Ας πάρουμε πρώτα ένα απλό παράδειγμα. Τα μήλα –φερ' ειπείν- είναι καρπός της μηλιάς, δεν είναι καρπός του ανθρώπου. Ποια είναι η δουλειά τώρα του ανθρώπου εδώ: να πάρει απ' το φυτώριο, ή να βάλει ένα σπόρο και να φυτέψει τη μηλιά· το πολύ-πολύ να την προσέχει, να την ποτίζει. Μπορεί να βοηθήσει ο άνθρωπος την μηλιά να κάνει μήλα; Τίποτα δεν μπορεί να κάνει, από 'κει και πέρα είναι δουλειά της φύσεως και του Θεού. Επειδή λοιπόν το αποτέλεσμα, τα αποτελέσματα της μηλιάς –που 'ναι τα μήλα-, δεν είναι έργο του ανθρώπου, δεν μπορεί ο άνθρωπος να δουλέψει και να φτιάξει μήλα, κανείς δεν μπορεί να φτιάξει μήλα, μέσα στο εργοστάσιό του ξέρω 'γω πουθενά, αλλά είναι αποτέλεσμα της προνοίας του Θεού, της φύσεως του αν βρέξει, όταν είναι καλός καιρός, το αν πάνε, τα διάφορα που ξέρουμε, γι' αυτό δεν λέγεται έργο τα μήλα που παράγει ο γεωργός στον κήπο του, δεν λέγεται έργο του γεωργού, αλλά είναι καρπός, διότι ο Θεός τον παρήγαγε. Το μόνο που έκανε ο γεωργός είναι να βάλει τον σπόρο, να βάλει την αρχή. Το ίδιο με το στάρι, το ίδιο με όλα τα της φύσεως, που δεν είναι έργα του ανθρώπου, αλλά καρποί της φύσεως, που την διευθύνει ο Θεός και το Πνεύμα το Άγιο.

Ποιο είναι τώρα το έργο που μπορεί να κάνει ο άνθρωπος επάνω στη μηλιά; Ενώ δεν μπορεί να την κάνει να κάνει μήλα, θα τα κάνει η φύσις και τα μυστήρια που είναι μέσα σε κάθε μηλιά –η επιστήμη έχει χάσει το μυαλό της όταν ερευνάει τι γίνεται μέσα στον κορμό της μηλιάς και στους χυμούς και στα κύτταρα και στα παραμέσα και τα λοιπά-, τι μπορεί όμως να κάνει ο άνθρωπος; μπορεί να καταστρέψει τη μηλιά. Ενώ δεν μπορεί να την κάνει να κάνει μήλα, μπορεί όμως να την κάνει να μην κάνει, να της βάλει φωτιά, να την κάψει. Αυτό είναι έργο του ανθρώπου, το να καταστρέψει την μηλιά και να μην γίνουν τα μήλα. Στο κακό λοιπόν, μπορεί ο άνθρωπος να κάνει έργο και το κάνει, βάνει φωτιά στο δάσος και το καίει, βάνει φωτιά και τις καίει τις μηλιές και δεν κάνουν μήλα· αυτό είναι το σαρκικό του φρόνημα. ενώ δεν μπορεί να κάνει το καλό μόνος του, εδώ μπορεί να καταστρέψει, χωρίς να τον βοηθήσει ο Θεός και ασφαλώς δεν βοηθάει ο Θεός για να καταστραφούν τα δάση ή οι κήποι. Όστε το έργο του ανθρώπου, που μπορεί να κάνει και θεωρείται έργο δικό του, είναι η καταστροφή, δεν μπορεί να φτιάξει. Το καλό που κάνει ο άνθρωπος είναι καρπός του Πνεύματος, αυτός το ξεκινάει μόνον και τίποτα άλλο, από 'κει και πέρα δεν μπορεί να κάνει τίποτα άλλο.

Ας πάρουμε ένα άλλο παράδειγμα: τα παιδιά είναι ο καρπός του γάμου. Όταν έρχονται εις γάμον δύο σύζυγοι, κάνουν παιδιά. Είναι έργο το παιδί το έργο του ανδρός και της γυναίκος; ένα παιδί είναι έργο του πατέρα του και της μητέρας του;

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ119

Γ.119
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 13-21)

Όχι, δεν μπορεί να το φτιάξει, όσο και να θέλει ο άνθρωπος, άμα δεν θέλει, δεν είναι από τον Θεό, δεν κάνει παιδί, που να γυρίσει όλη την γη, Αγγλίες, Γερμανίες, Ρωσίες` ξέρετε τι γίνεται. Δεν μπορεί ο άνθρωπος να πει ότι το παιδί του είναι έργο του, είναι καρπός του γάμου τα παιδιά, είναι καρπός του Αγίου Πνεύματος. Το τι βάνει μόνον ο άνθρωπος εδώ, την προαίρεση, αποφασίζει να έρθει εις γάμου κοινωνίαν και αποφασίζει να φέρει παιδιά στον κόσμο, ξεκινάει μόνον. Η προαίρεσή του, από `κει και πέρα το αν θα γεννηθούν ή όχι παιδιά, δεν είναι του ανθρώπου δουλειά, είναι του Θεού. Ο Θεός θα τα γεννήσει μέσα εις την μητέρα, ο Θεός θα τα μεγαλώσει, ο Θεός θα τα φέρει –αν θέλει- στον κόσμο, ή θα τα σταματήσει όποτε θέλει. Άρα τα

Είναι έργο του Θεού, που το ξεκινάει ο άνθρωπος μόνο, με την καλή του την προαίρεση και από `κει και πέρα το προχωρεί ο Θεός. Μπορεί οι γονείς να θέλουν να φέρουν αγόρι, εν τούτοις έρχεται κορίτσι` που είναι το έργο του ανθρώπου; πουθενά. Τι μπορεί όμως να κάνει ο άνθρωπος και εδώ; Το κακό. Ενώ δεν μπορεί να δημιουργήσει παιδιά, να κάνει να είναι έργο του τα παιδιά που θα φέρει στον κόσμο, μπορεί όμως να σταματήσει τα παιδιά και να μην έρθουν στον κόσμο, ή να μην κάνει καθόλου παιδιά. Εδώ δεν ανακατεύεται ο Θεός, εδώ είναι έργο του σαρκικού φρονήματος. Να λοιπόν, ότι είναι έργο καθαρά του ανθρώπου, για να τελειώσουμε με αυτό, είναι κακό, είναι καταστροφή, είναι ζημιά, είναι καρκίνος θα `λεγα.

Γιατί το λέω αυτό; Γιατί όπου δοκίμασε ο άνθρωπος να φτιάξει τεχνητά τρόφιμα, ή του άρεσε να βάλει λίγο το χεράκι του να τα κάνει τελειότερα τεχνικότερα, έπεσε καρκίνος και τώρα κυνηγάνε όλοι το φυσικό, ή όχι; Όπου βάλουμε ορμόνες, όπου βάλουμε –ξέρω `γω- κάτι κάτι που να επηρεάσουμε την φύση, στο κεφάλι μας γύρισε` όπου βάλει ο άνθρωπος το χέρι του και κάνει έργο δικό του *αποκλειστικά*, είναι καταστροφή. Γι` αυτό και όλοι, παρόλο ότι τα βάζουμε με τον Θεό, εν τούτοις θέλουμε τα του Θεού να τρώμε στο τραπέζι μας και όχι τα βιομηχανοποιημένα, τα της μηχανής και τα λοιπά` εκεί το καταλαβαίνουμε. Από `δω λοιπόν φαίνεται, ότι τα κακά που κάνει ο άνθρωπος -για να ολοκληρώσω, να τελειώσω, ώστε να πάμε παρακάτω-, όταν είναι αποκλειστικά έργο δικό του, είναι αποκλειστικά έργο δικό του, δεν ανακατεύεται ο Θεός, δεν είναι του Πνεύματος τίποτε.

Έχει αυτό πάρει από την ελευθερία που του έδωσε, ο Θεός, γιατί επειδή είναι η επιστολή της ελευθερίας, ο Παύλος θέλει να μας δείξει σε τι δικοπο μαχαίρι είμαστε απάνω, όταν κάνουμε χρήση της ελευθερίας που μας δίνει ο Θεός. Όταν κάνουμε κακή χρήση της ελευθερίας, κάνουμε έργο κακό, που είναι έργο καθαρά δικό μας, πολλές φορές με την βοήθεια ή με την έμπνευση του διαβόλου. Όταν κάνουμε κάτι καλό, τότε δεν είναι έργο δικό μας, είναι καρπός του Πνεύματος, ότι καλό κάνει (ο άνθρωπος), και γι` αυτό δεν πρέπει κανείς

να καυχάται για τα καλά του έργα, κι ούτε να υπολογίζει ότι με αυτά έχει εξασφαλίσει τον Παράδεισο, και έχει απαιτήσεις από τον Θεό και καμιά φορά μπορεί να του ζητήσει και λόγο αν δεν τον βάλει στον Παράδεισο, διότι έκανα τόσα καλά έργα εγώ. Και μόνο που λες καλό έργο, είσαι κόντρα στον Παύλο.

Ο Παύλος δεν σου επιτρέπει να πεις το καλό που κάνεις, έργο σου. Και μόνο που λέμε καλά έργα, είμαστε έξω από τον Παύλο, έξω από το Ευαγγέλιο, έξω από την Ορθοδοξία.

Δεν είναι έργα αυτά τα καλά. Έργα του Θεού, μάλιστα, τα καλά έργα είναι καρποί του Αγίου Πνεύματος. Νομίζω, ότι όσο μπορούσα σας βοήθησα, για να γίνουμε αντιληπτοί. *Το καλό δεν μπορεί ποτέ ο άνθρωπος να το κάνει, απλώς το ξεκινάει, το ολοκληρώνει ο Θεός –αν θέλει- και γι' αυτό καταλογίζεται στο ενεργητικό του Θεού και όχι του ανθρώπου.* Και κακώς κάνουνε μερικοί, δεν ξέρω αν υπάρχουνε ακόμα, που γράφουν τα καλά έργα τους, για να τα 'χουνε κατά την ώρα λέει της Δευτέρας Παρουσίας, της κρίσεως, ενώ εκεί, την ώρα που ήρθε ο Κριτής και έλεγε επείνασα και εδώκατέ μοι φαγείν, οι δίκαιοι δεν θυμόσαντε τίποτε από αυτά και τον ρωτούσανε, πότε σου δώσαμε, διότι οι δίκαιοι, οι παρακλησιακοί άνθρωποι, ποτέ δεν λογάρισαν αυτό που κάνανε, το ψωμί που έδωσαν να φάει, να πιεί, ως έργο δικό τους, αλλά ως καρπό του Αγίου Πνεύματος.

Ήτανε λέει, μία κάποτε, που την πλησίασε κάποιος και της είπε εσύ είσαι τόσο καλή γυναίκα –ξέρω 'γω-, κάνεις καλά έργα, αγαθοεργίες –ξέρω 'γω-, εν πάσει περιπτώσει, καλό είναι να πας και στην Εκκλησία, να εκκλησιάζεσαι, να εξομολογηθείς, να κοινωνήσεις' είναι κρίμα μια τόσο καλή κυρία, φιλόανθρωπος, να μείνει έξω. Και λέει, ξέρεις λέει πάτερ –φερ' ειπείν-, ότι εγώ δεν έχω ανάγκη να πάω να εξομολογηθώ' ξέρεις ότι έχω φτιάξει μόνη μου, με λεφτά μου, τον άγιο Νικόλαο και εκκλησιάζονται κάθε Κυριακή 500 άνθρωποι εκεί μέσα; Είχε φτιάξει τον άγιο Νικόλαο, έργο των χειρών της, εκκλησιαζότανε 500 άνθρωποι εκεί μέσα και αυτή δεν πάταγε μέσα να πάει να εκκλησιαστεί, αλλά νόμιζε ότι τον Θεόν τώρα τον έχει εξασφαλίσει, είναι χρεωμένος με τα έργα της, χωρίς να σκεφτεί ότι αν είναι κάτι καλό, είναι καρπός του Αγίου Πνεύματος και όχι έργο δικό της. Εν πάσει περιπτώσει, ας προχωρήσουμε τώρα να τα δούμε ένα-ένα.

Σε ένα άλλο σημείο ο Παύλος, θέλοντας να το υπογραμμίσει ακόμα –στην προς Φιλιππησίους θα το δούμε πάλι-, «ὁ Θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἐνεργῶν ἐν ὑμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν»(Φιλιπ. β',13). Όχι μόνον το να γίνει το καλό έργο είναι του Πνεύματος καρπός, αλλά και το να θέλω και αυτό από τον Θεό εξαρτάται, αρκεί να πω εγώ ξεκινάω προς τον Θεόν' και τότε θα με φωτίσει τι να θέλω. Και το να θέλω ακόμη σου λέει δεν είναι τελείως καθαρό, όταν είναι για καλά πράγματα βέβαια. Λοιπόν, ας τα δούμε λοιπόν αυτά τώρα τα καλά έργα, τους καρπούς δηλαδή του Πνεύματος.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ120

Γ.120
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 22-26)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

- 22 *ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις,*
23 *πραότης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος.*
24 *οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις.*
Εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν.
26 *μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.*

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

- 22 *Ο καρπὸς ὁμως, τον οποίον το Ἅγιον Πνεῦμα παράγει εἰς τας καλοπροαιρέτους και πιστάς καρδίας, εἶναι ἡ ἀγάπη πρὸς ὅλους, ἡ χαρὰ ἀπὸ τὴν λύτρωσιν που δίδει ὁ Χριστός, ἡ εἰρήνη που παρέχει ἡ ἀγαθὴ συνείδησις, ἡ μακροθυμία πρὸς ἐκείνους που πταίουν ἀπέναντι μας, ἡ καλωσύνη και ἡ διάθεσις να εἴμεθα ἐξυπηρετικοί πρὸς τους ἄλλους, ἡ ἀγαθότης τῆς καρδίας, ἡ ἀξιοπιστία στους λόγους και τας υποσχέσεις μας,*
23 *ἡ πραότης ἀπέναντι ἐκείνων, που μας φέρονται κατὰ τρόπον ἐξοργιστικόν, ἡ ἐγκράτεια και ἡ ἀποφυγὴ κάθε πονηρὰς ἐπιθυμίας και πράξεως. Ἐναντίον των ἀνθρώπων, που ἔχουν αὐτάς τας ἀρετάς, δεν ὑπάρχει και δεν ἰσχύει ὁ νόμος.*
24 *Οἱ δε ἀληθινοὶ ὁπαδοὶ και μαθηταὶ του Χριστοῦ ἔχουν σταυρώσει και νεκρώσει τον παλαιόν σαρκικόν ἄνθρωπον, μαζή με τα πάθη και τας ἀμαρτωλὰς ἐπιθυμίας του.*
25 *Ἐάν πράγματι ζῶμεν τὴν ζωὴν του Ἁγίου Πνεύματος, πρέπει να πορευθώμεθα και να συμπεριφερώμεθα σύμφωνα με ὅσα το Πνεῦμα μας διδάσκει.*
26 *Ἀς μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, προσκαλοῦντες και ἐξερεθίζοντες ὁ ἕνας τον ἄλλον εἰς ἀντιθέσεις και φιλονεικίας και φθονοῦντες ὁ ἕνας τον ἄλλον.*

«22/ ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν», να ποια εἶναι «ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη», ἡ μακροθυμία· μακροθυμία, τα ἄλλα εἶναι γνωστὰ βέβαια. Ἡ μακροθυμία δεν εἶναι ὅτι δε θυμώνω, ἀλλὰ ἀργῶ να θυμώσω, ἀναβάλλω να θυμώσω, αὐτὸ εἶναι μακροθυμία. Μοῦ ἔκανε ἕνα κακὸ κάποιος σήμερα, δεν θυμώνω σήμερα, θα θυμώσω τὴν ἄλλη βδομάδα φερ' εἰπεῖν, θα ἀσχοληθῶ μ' αὐτὸ το θέμα, ἢ τον ἄλλο μῆνα, ἢ τον ἄλλο χρόνο, χωρὶς ὁμως και να το ξεχάσω, αὐτὸ εἶναι ἡ μακροθυμία. Δεν ξεχνάω το κακὸ που μου ἔκαναν, ἢ το κακὸ που ἔκανε κάποιος και εἶμαι υποχρεωμένος να τον τιμωρήσω –αν εἶναι παιδαγωγός, αν εἶμαι καθηγητής, αν εἶμαι πατέρας-, ὁμως δεν θυμώνω ἐπὶ τόπου, τὴν ὥρα που ἐγίνε το κακὸ, ὅταν το ἀντιληφθῶ, να φουντώσω, να κορώσω, ἀλλὰ λέω θα ἀσχοληθῶ μ' αὐτὸ τὴν ἄλλη βδομάδα, τον ἄλλο μῆνα· ἀλλὰ ὁπωσδήποτε ὅταν ἀσχοληθῶ, ἔστω και ἀργά με αὐτὸ, αὐτὸ λέγεται

μακροθυμία. Απομακρύνω τον θυμό μου, τον αναβάλλω για αργότερα, θα το δούμε πάλι αυτό.

«Χρηστότης», όταν λέμε χρηστότης, το χρη εδώ γράφεται με ήτα -δεν είναι από το Χριστός Κύριος, τον Κύριό μας που τον λέμε Χριστό, εκεί είναι με γιώτα-, διότι προέρχεται από τη χρίση με έλαιον που έκαναν στους προφήτες και στους βασιλιάδες από το Ισραήλ και επειδή ο Χριστός μας είναι και προφήτης και βασιλεύς και ιερός, έχει πάρει αυτό το χρίσμα απ' τον Θεό κατ' ευθείαν και όχι βέβαια από τους ανθρώπους και γι' αυτό λέγεται Χριστός, το χρι με γιώτα. Δεν πρόκειται γι' αυτή την χριστότητα όμως, εδώ η χρηστότης είναι με ήτα και προέρχεται από το ελληνικό που σημαίνει χρήσιμος. Χρηστός θα πει κάποιος που μου είναι χρήσιμος, που μου βρίσκεται στην ανάγκη μου, στην ώρα μου, με βοηθάει, με ελεεί, μου δίνει ένα χέρι -ξέρω 'γω-, ή με βγάνει από μια δύσκολη θέση, μου είναι χρήσιμος, μου είναι ωφέλιμος, αυτό είναι χρηστότης. Χρηστότητα λοιπόν λέγεται η ιδιότητα που έχει -ο Θεός πρώτα και οι άνθρωποι μετά-, να είναι χρήσιμοι στους συνανθρώπους τους. Να βοηθάνε, να ενισχύουν, να βοηθούν τους συνανθρώπους τους. Χρηστότης λοιπόν είναι η χάρη που έχει ο άνθρωπος να βοηθάει τους άλλους, χωρίς να κάνει διάκριση του καλού, αν είναι καλός ή κακός ο άλλος· θα το δούμε πάλι κι αυτό, αλλά ας εξηγήσουμε τις λέξεις πρώτα.

Μετά έχει «ἀγαθωσύνη»· τι είναι χρηστότης, τι είναι αγαθωσύνη. Δεν είναι το ίδιο πράγμα η χρηστότης και η αγαθωσύνη, ενώ φαίνεται να 'ναι το ίδιο. Αγαθωσύνη είναι το καλό που κάνουμε στους καλούς, ενώ η χρηστότης είναι η βοήθεια, το καλό, το έλεος, η φιλανθρωπία που κάνουμε *σε όλους* τους ανθρώπους -καλούς και κακούς και στους εχθρούς μας-, η αγαθωσύνη είναι πρώτα του Θεού, η ευεργεσία που κάνει ο Θεός πρώτα και οι χριστιανοί μετά, *μόνο* στους καλούς, μόνο στους αγαθούς· αυτή είναι η διαφορά μεταξύ χρηστότητος και αγαθωσύνης, θα το ξαναδούμε κι αυτό.

«Πίστις», ξέρουμε τι θα πει, λέμε γιατί να είναι ζωντανή η πίστη και όχι για την πίστη σαν ανώτερο ον που λένε μερικοί για να ξεμπερδεύουν με αυτά τα πράγματα, και μετά την πίστη λέει

«23/ πραότης». Εδώ η πραότης, μπορεί να μπερδευτεί <ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ> το είπαμε πριν, απομακρύνει τον θυμό, και είναι ήρεμος, είναι πράος, μπορεί να 'γινε ζημιά, κακό μεγάλο ή μικρό, δεν τον βλέπουμε να ανάβει, να φουντώνει. Και θα 'λεγε κανείς ότι είναι πράος αυτός ο άνθρωπος, ότι το μακρόθυμος δηλαδή και το πράος στην ουσία είναι το ίδιο πράγμα. Δεν είναι όμως το ίδιο πράγμα. Ο μακρόθυμος είναι πράος, δηλαδή ήρεμος, δεν θυμώνει, δεν χάνει τον έλεγχο του εαυτού του, γιατί αναβάλλει την τιμωρία για αργότερα, αλλά την δίνει κάποτε όταν πρέπει. Ο πράος είναι εκείνος που ξεχνάει το κακό που του κάνανε και δεν το ανταποδίδει ποτέ, δηλαδή δεν αναβάλλει να θυμώσει, αλλά ξεχνάει να θυμώσει και το ξεχνάει για πάντα, δεν βαστάει για αργότερα την ανταπόδοση, την τιμωρία ή κάτι άλλο.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ121

Γ.121
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 22-26)

Αυτή είναι η διαφορά μεταξύ μακροθυμίας και πραότητος· θα δούμε και αυτό.

Η «εγκράτεια». Τώρα καταλαβαίνουμε τι θα πει εγκράτεια, το ξέρουμε όλοι, ένα μέτρο στα πάντα να μην είμαστε άμετροι· κυρίως βέβαια την εγκράτεια την λέμε στα σαρκικά πράγματα, δηλαδή στις τροφές, να μην τρώμε παραπάνω απ' το κανονικό, στις λαιμαργίες και σ' αυτά, ή στις σαρκικές ασ πούμε σχέσεις και ακόμα και μεταξύ εκεί που επιτρέπονται, μεταξύ συζύγων και τα λοιπά και εκεί πρέπει να υπάρχει μέτρο, σαρακοστές –ξέρω 'γω-, εγκράτεια. Μια συγκρατημένη –ας πούμε- χρήση, αλλά όχι μόνον για τα του σώματος, αλλά και για τα πνευματικά, για την πολυλογία, για την κατάκριση, για τις σκέψεις και εγκράτεια υπάρχει και στο πνεύμα. Δεν υπάρχει μόνον στη σάρκα εγκράτεια, στο σώμα. Και εδώ λοιπόν, το να απέχουμε από την πολυλογία, απ' το ψέμα, απ' την καταλαλιά, από όλα εκείνα που ξέρουμε, που δεν πρέπει να γίνονται με άμετρη χρήση, είναι εγκράτεια, αυτό είναι η εγκράτεια. Τώρα, ας τα δούμε απ' την αρχή αναλυτικότερα.

Ας πάρουμε πρώτα, την πρώτη τριάδα των αγαθών, «ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματός ἐστιν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη»· ας τα δούμε τα πρώτα τρία, εννέα νομίζω είναι αυτοί οι καρποί που αναφέρει, ας τους μετρήσουμε, αγάπη, χαρά, ειρήνη τα τρία πρώτα, μακροθυμία, χρηστότης, αγαθωσύνη άλλα τρία, πίστις, πραότης, εγκράτεια, εννέα ακριβώς καρπούς του Πνεύματος αναφέρει.

Ας δούμε την πρώτη τριάδα των καρπών του Πνεύματος· είναι η αγάπη. Είναι επικεφαλής όλων των αγαθών και όλων των καρπών του Πνεύματος, διότι είναι η ρίζα –όπως ξέρουμε- όλων των αρετών, εφ' όσον ο Θεός είναι αγάπη και η ρίζα όλων των καλών είναι ο Θεός, ο Θεός αγάπη εστί. Επομένως, η αγάπη είναι η βάση· δεν λέγεται με λόγια τι θα πει να αγαπάω, το ξέρει ο καθένας, αν το ζει. Αλλά όμως, έχει συνέπειες η αγάπη, να δούμε τις συνέπειές της τώρα, αυτή είναι η ρίζα των αγαθών όλων. Ποιο άλλο καλό-κακό έχει η αγάπη; Όταν ο άνθρωπος αγαπάει –κι όταν λέμε αγαπάει, αγαπάει *όλους* τους ανθρώπους, όχι τους φίλους του μόνον, αλλά και τους εχθρούς του-, λέμε την αγάπη όπως μας την έδωσε ο Χριστός· όταν αγαπάει, πάντοτε χαίρεται. Συνέπεια της αγάπης της χριστιανικής είναι η χαρά. Ο άνθρωπος ο χριστιανός που έχει αγάπη, έχει αναφαιρέτη τη χαρά και την χαρά δεν του την παίρνει κανείς –όπως είπε ο Κύριός μας-, και την έχει όχι μόνον όταν ευεργετείται από τους άλλους ανθρώπους, από τους φίλους του και τον περιποιούνται –ξέρω 'γω- και τον τιμούν και από τον πλησίον, αλλά ακόμα και όταν κακοποιείται. Όταν του κάνουνε κακό, όταν τον βλάπτουν, όταν τον βρίζουν, όταν τον ταλαιπωρούν, και τότε ακόμα, επειδή αγαπάει, δεν χάνει την χαρά του.

Το αντίθετο της αγάπης, το μίσος, δεν έχει καθόλου χαρά. Ο άνθρωπος που έχει μίσος, ποτέ δεν έχει χαρά μέσα του. Όχι μόνον όταν του κάνουν κακό δεν

έχει χαρά, διότι σκέφτεται την εκδίκηση και πως θα βλάψει τον άλλον και πως θα του κάμει το κακό, θα του βγάλει το μάτι όπως μου το 'βγαλε και τα λοιπά, αλλά και όταν τον ευεργετούν ο άνθρωπος που δεν έχει αγάπη, που έχει μίσος και πάλι δεν έχει χαρά, διότι ζηλεύει αυτόν που τον ευεργετεί και στεναχωριέται γιατί να έχει αυτός πολλά να μου δώσει και να μην έχω κι εγώ, γιατί να με ταπεινώνει –ξέρω 'γω-, και πάλι ο άνθρωπος μισεί και φθονεί και όταν ακόμα του κάνουν το καλό και τότε χαρά δεν έχει. Τώρα, όσον αφορά το ότι ο χριστιανός έχει χαρά και όταν τον εχθρεύονται οι άνθρωποι, το ξέρουμε από εκείνο που είπε ο Κύριός μας, αυτή την έννοια έχει του να αγαπάμε τους εχθρούς μας, δηλαδή να μην μπορούν οι εχθροί μας να μας πάρουν τη χαρά μας. Τώρα άλλο είναι η αγάπη στους δικούς μας και άλλο στους εχθρούς· η αγάπη στους εχθρούς είναι μια ανοχή, μια επιείκεια, μια ας πούμε παραδοχή εν πάσει περιπτώσει, μια ανοχή του εχθρού επειδή τον αγαπάμε -παρόλο ότι μας βλάπτει-, εμείς τον ανεχόμαστε, προσπαθούμε να τον συνετίσουμε, αλλά δεν τον μισούμε, δεν τον εχθρευόμαστε και γι' αυτό -παρόλο ότι μας κάνει το κακό-, εμείς δεν χάνουμε τη χαρά μας.

Τώρα μετά απ' τη χαρά έρχεται -συνέπεια της χαράς-, είναι η ειρήνη. Ο άνθρωπος που αγαπάει έχει πάντα χαρά και ο άνθρωπος που έχει πάντα χαρά είναι πάντα ειρηνικός, έχει πάντα ειρήνη, είτε τον ευεργετούν είτε τον βλάπτουν. Αφού εγώ δεν μισώ αυτόν που με βλάπτει και προσπαθώ -παρόλα αυτά- να τον ωφελήσω, δεν χάνω την ειρήνη μου, δεν έρχομαι σε πόλεμο. Επομένως αυτά είναι αλυσίδα, η αγάπη δίνει τη χαρά και η χαρά η οποία είναι διαρκής στον χριστιανό δίνει την ειρήνη.

Σ' αυτό το σημείο, θα ήθελα να δούμε πως εξηγούν οι Πατέρες την περίπτωση που όταν έχω εχθρούς και πάλι ο εχθρός δεν μπορεί να μου πάρει τη χαρά μου, έστω και αν με βλάπτει. Και αν έχει εχθρούς ο άνθρωπος, λένε οι Πατέρες, ο άνθρωπος του Πνεύματος, τους αγαπά και ειρηνεύει και χαιρέται και όταν ακόμα ενεργεί εχθρικά προς αυτούς, δεν ενεργεί εχθρικά προς τον άνθρωπο που τον βλάπτει, αλλά προς την πράξη του ανθρώπου. Αντιμετωπίζει την κακία του ανθρώπου, αλλά τον ίδιο τον άνθρωπο τον αγαπά.

Είναι κάτι ακραίες καταστάσεις, φερ' ειπείν ένας δολοφόνος έχει ένα αυτόματο και θέλει να εκτελέσει όλα τα παιδιά ενός σχολείου. Δεν θα τον αφήσεις, την πράξη του αυτή θα την αντιμετωπίσεις, θα τον σταματήσεις και εν ανάγκη εάν χρειαστεί στην μάχη μπορεί να σκοτωθεί και αυτός, μπορεί να τον σκοτώσεις ή να σε σκοτώσει· δεν αντιμετωπίζεις όμως τον άνθρωπο, δεν μισείς τον άνθρωπο, για το καλό του ενεργείς και για το καλό των άλλων, να τον σταματήσεις να μην γίνει εγκληματίας. Απ' τη στιγμή που θα τον αποπλίσσεις και απ' τη στιγμή που θα πάψει να είναι η πράξη του επικίνδυνη, από 'κει και πέρα τον αγαπάς.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ122

Γ.122
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 22-26)

Αυτό φαίνεται στους πολέμους –ιδίως τους αμυντικούς-, που έχει κάνει προπαντός η πατρίδα μας, που όταν οι αιχμάλωτοι αφοπλίζοντο είχανε ιδιαίτερη περιποίηση, πολλές φορές καλύτερη και από τους ίδιους τους στρατιώτες και εις τα νοσοκομεία και εις τα μετόπισθεν· να μια περίπτωση, που παρόλο ότι αντιμετώπιζω μια πράξη ενός εχθρού, δεν χάνω την ειρήνη μου και τη χαρά μου, διότι ξέρω ότι και έτσι που ενεργώ, για το καλό του ενεργώ και για το καλό των άλλων και ότι είναι απαραίτητο αυτό να γίνει.

Ας πάρουμε ένα άλλο πιο σύγχρονο και πιο ζωντανό σήμερα. Γιατί στην μάχη και στον πόλεμο δεν μπορούμε να μεταφερθούμε, επειδή πολλοί δεν έχουν πάει καν στον πόλεμο, δεν έχουν βρεθεί δηλαδή μέσα σε μάχες, και τώρα είμαστε σε περίοδο ειρήνης και δεν έχουμε άμεσες εμπειρίες από μάχες. Αλλά ας πάρουμε τους αιρετικούς, αυτή είναι καθημερινή μάχη πνευματική. Οι αιρετικοί είναι οι εχθροί του χριστιανού, όπως ξέρετε έχουμε εντολή από το Ευαγγέλιο, από τον μαθητή της αγάπης, να μην τους λέμε καλημέρα. Εν τούτοις όμως δεν τους κόβω το χαιρέ -την καλημέρα- από μίσος, ούτε διότι τον εχθρεύομαι προσωπικά, τον μισώ δηλαδή αυτόν τον άνθρωπο. Όπως ξέρετε το χαιρέ, την καλημέρα, το κόβουμε για το καλό του διότι αν, όλοι όσοι έρχονται σε επαφή με έναν χριστιανό που έγινε αιρετικός, του έπαυαν –όπως λέει το Ευαγγέλιο- να του κόβουν την σχέση, την καλημέρα, να μην τον παίρνουν στο σπίτι τους, εν τη οικία μη δέχεσθε αυτόν («μή λαμβάνετε αυτόν εις οίκίαν», Β΄ Τιμ. 1,10) και τα λοιπά, και ήταν στην αρχή, πιθανόν να συνετιζόταν ο άνθρωπος· λέει για στάσου, τόσο απότομα μου έγιναν αυτά τα πράγματα, πρώτα απ' όλα μήπως δεν πάω καλά;

Από αγάπη προς αυτόν του κόβουμε την καλημέρα, το χαιρέ, όχι από μίσος, ούτε γιατί θέλουμε το κακό του, για το καλό του. Αν αυτό γινότανε από όλους, και βρισκόταν απότομα απομονωμένος ο άνθρωπος, θα καταλάβαινε· πολλοί θα καταλάβαιναν που βρίσκονται. Με το να τους καλημερίζουμε, να τους παίρνουμε, να τους κάνουμε τραπέζια, να βγαίνουμε μαζί εκδρομές, σαν να μην τρέχει τίποτα, είμαστε υπεύθυνοι γι' αυτούς· ενώ φαινόμαστε ότι τους αγαπάμε, τους μισούμε στην ουσία, διότι αυτός λέει, αφού κι αυτοί πιστεύουν στον Θεό και εγώ πιστεύω στο Θεό, άρα στον ίδιο θεό πιστεύουμε, να που μου κάνουν και παρέα και μάλιστα εγώ είμαι καλύτερος από αυτούς, διότι αυτοί δεν κάνουνε τα καλά που κάνω εγώ. Μετράει τα δικά του και τα βρίσκει περισσότερα, λόγω της οργανώσεως –δεν ξέρω τι έχει 'κει- και έτσι τον σπρώχνουμε να πάει πιο βαθιά στην καταστροφή. Και εδώ λοιπόν στους αιρετικούς, το να του φερθώ απότομα είναι έργο αγάπης, αλλά ενώ θα του φερθώ απότομα, θα τον απομονώσω, δεν θα τον χαιρετήσω, δεν θα τον δεχθώ στο σπίτι μου, και τα λοιπά, εν τούτοις αν πεινάει θα του δώσω να φάει. Εδώ είναι η διαφορά, όταν έχει την ανάγκη μου, θα είμαι χρηστός σ' αυτόν –με το χρι με ήτα που είπαμε-, και θα του δώσω ψωμί και στα παιδιά

του θα τους πάρω ρούχα αν πεινάνε και θα φροντίσω να βρει δουλειά αν δεν έχει· αυτά όλα θα τα κάμω και συγχρόνως δεν θα τον χαιρετάω, δεν θα τον αποκόψω.

Αυτό δείχνει ότι αγαπάω τον αιρετικό, αλλά με τον τρόπο μου, με τον τρόπο δηλαδή του Χριστού. Αυτό βέβαια δεν είναι δική μου εφεύρεση, αν διαβάζαμε τα γεροντικά θα το βρίσκαμε μέσα αυτό. Ακούστε πως αντιμετώπισε μια τέτοια κατάσταση ο αββάς Ποιμήν, είναι στο γεροντικό, θα το βρείτε εκεί του αββά Ποιμένους που λέει. «Ἦλθον ποτέ τινές αιρετικοί προς τον αββά Ποιμένα και ἤρξαντο καταλαλεῖν του αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας, ως ότι παρά πρεσβυτέρων ἔχει την χειροτονίαν», μάλλον του Μεγάλου Αθανασίου, τότε ἦταν η εποχή του Αρείου και πήγανε στη σκήτη επάνω εκεί, στην άσκησή του του γέροντα και του ἄρχισαν να του κατηγοροῦν ότι αυτός δεν είναι ἐπίσκοπος και ότι παπάδες τον χειροτόνησαν και ὄχι ἐπίσκοποι και τα τέτοια. Και ἄλλα θα λέγανε ασφαλώς. «Ὁ δε γέρον σιωπήσας», δεν τους ἀπήντησε· δεν τους ἔβρισε, ἔδειξε ἀγάπη, ἀλλά και δεν τους ἀπήντησε ὁμως, δεν τους μίλησε μιλιὰ, τους ἀπαξίωσε οποιασδήποτε ἀπαντήσεως. «Ὁ δε γέρον σιωπήσας, ἐφώνησε τον ἀδελφόν αυτού», τον μεγαλύτερον, τον Ανοῦβ νομίζω «και εἶπεν, παράθες την τράπεζαν και πίεσον αυτούς φαγεῖν και πέμψον αυτούς μεθ' εἰρήνης». Δηλαδή δεν θα τους διώξεις νηστικούς, να πεθάνουν στον δρόμο ἀπό την πείνα· και τραπέζι θα τους βγάλεις, θα τους δώσεις να φάνε, πίεσον αυτούς φαγεῖν και αν ἀκόμα δεν θέλουν θα τους πιέσεις να φάνε και μετὰ διώχτους. Θα τους διώξεις –διότι εἶναι αιρετικοί-, ἀλλά προηγουμένως θα τους δώσεις ότι ἔχουνε ἀνάγκη ἀπό σωματικά. Να πως λοιπόν μπορεί και ὅταν ἔχει ἐχθρόν και ὅταν φέρεται ἐχθρικά –για το καλό του ο χριστιανός-, να ἔχει την ἀγάπη, να ἔχει τη χαρά, να ἔχει την εἰρήνη μέσα του, διότι και στην περίπτωση αὐτή ξέρει ότι ἐνεργεῖ ἀπό ἀγάπη για τον ἄλλον και για το καλό του και χαίρεται –αν καταφέρει βέβαια κάτι-, χωρίς ποτέ να λυπεῖται. Αὐτά για την ἀγάπη και την χαρά· τώρα βέβαια αν δεν μπορεί κανείς να σου πάρει την χαρά, φυσικά καταλαβαίνεις ότι δεν μπορεί να σου πάρει και την εἰρήνη, διότι η χαρά εἶναι η πηγὴ της εἰρήνης, εἶναι εἰρηνικός ο τέτοιος χριστιανός, ὅταν ἔχει φτάσει βέβαια στο στάδιο αὐτό και ἀνάλογα εμεῖς που ἔχουμε φτάσει σε ποιο σκαλοπάτι.

Τώρα αὐτές εἶναι οἱ τρεῖς οἱ πρώτες ἀρετές, η ἀγάπη δίνει την χαρά, η χαρά δίνει την εἰρήνη, και αὐτὴ η τριάς των ἀρετῶν κάνει τους χριστιανούς εὐτυχισμένους, να αγαποῦν, να εἰρηνεύουν, να χαίρονται. Παράδειγμα χτυπητό εἶναι πόσοι χριστιανοὶ χαίρονταν μπροστά στον δῆμιό τους. Οἱ πρώτοι χριστιανοὶ που τα ζούσαν αὐτά τα πράγματα, εἶχανε χαρά και ὅταν τους ἐκάρφωσαν στο σταυρό, διότι αγαπούσαν τον δῆμιό τους και καμιά φορά τον κέρδιζαν με τη στάση αὐτὴ που ἔδειχναν και ο δῆμιος που τους κάρφωνε, γύριζε ο ἴδιος και καρφωνόταν ἀπό τον ἄλλον και ἀνέβαινε και αὐτός στο σταυρό, γιατί;

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ123

Γ.123
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 22-26)

Γιατί τον αγαπούσαν και δεν μπορούσε ούτε ο δήμιος να τους πάρει τη χαρά τους. Και αυτή τη χαρά βλέποντας ο δήμιος,- που δεν μπορεί ο δήμιος να του την πάρει, δεν τον βλέπει να σπαρταράει, δεν τον βλέπει να τρέμει, δεν τον βλέπει να γίνεται πελιδνός, να γίνεται ας πούμε ράκος, αλλά να χαιρείται και να τον αγαπάει ακόμα,- αυτός που δεν μπορούσε να του πάρει την χαρά, τον κέρδιζε το δήμιο. Αυτά βέβαια για μας είναι μακρινά πράγματα, αλλά αν θέλουμε να πούμε ότι έχουμε ορθοδοξία, πρέπει κάποτε να τα πλησιάσουμε αυτά τα πράγματα.

Και φεύγω τώρα από αυτές τις τρεις αρετές –που είναι η κορυφή βέβαια της ευτυχίας του χριστιανού και σε αυτή τη ζωή και φυσικά και εις την αιώνια-, και εφ’ όσον έχω χρόνο προχωρώ στις άλλες αρετές. Τις εξηγήσαμε δι’ ολίγον, θα τις εξηγήσουμε πάλι· οι άλλες είναι έξι, είναι μακροθυμία, χρηστότης, αγαθοσύνη, πίστις πραότης, εγκράτεια. Έξι λοιπόν αυτές, να τις δούμε. Εδώ αυτές οι Πατέρες, τις βλέπουνε δύο-δύο, διότι είναι τρία ζευγάρια αρετών που πάνε μαζί, δύο-δύο, θα τις δούμε. Το πρώτο ζεύγος των καρπών αυτών του Πνεύματος, είναι η μακροθυμία και η πραότης, αυτά ταιριάζουνε· και ο μακρόθυμος είναι πράος άνθρωπος, δεν θυμώνει αφού αναβάλλει άμα θυμώσει, και ο πράος βέβαια το λέει και η λέξη. Τι διαφέρει η μακροθυμία τώρα από την πραότητα; ότι –όπως το είπα-, η μακροθυμία αναβάλλει την τιμωρία, ενώ η πραότητα την ξεχνάει τελείως και δεν τιμωρεί καθόλου, δεν ανταποδίδει τίποτα, καθόλου.

Τώρα η μακροθυμία είναι δείγμα φρονιμάδας, φρονήσεως· ο φρόνιμος άνθρωπος είναι μακρόθυμος και διότι αναβάλλει να θυμώσει και διότι πολλές φορές δεν ξεχνάει ότι πρέπει κάποτε να θυμώσει. Και τα δύο είναι δείγματα φρονιμάδας. Το να θυμώσω αμέσως που μου `κανε κάτι το παιδί ξέρω `γω, ο συμμαθητής και να `μαι και νευριασμένος και να `μαι και κουρασμένος και να τον σπάσω στο ξύλο, δεν ενεργώ φρόνιμα. Δεν επιτρέπεται να ενεργώ κατ’ αυτό τον τρόπο· μπορώ να πω -παίρνω το πιο γνωστό μας παράδειγμα-, έκαμες κακό, ίσως να μην το καταλαβαίνεις, ίσως να το καταλαβαίνεις, αύριο θα τα πούμε, μόνο σημείωσε θα τα πούμε αύριο. Εδώ είναι η μακροθυμία και αυτό το ξέρουνε και οι έξω της Εκκλησίας άνθρωποι, είναι πιο φρόνιμοι από μας σ’ αυτό το θέμα. Λένε ότι στο γερμανικό στρατό –δεν ξέρω αν ισχύει ακόμα-, υπήρχε κανονισμός που όταν κάποιος στρατιώτης –ξέρω `γω κατώτερος- αδικείτο από τον ανώτερό του, δεν επιτρέπετο να παραπονεθεί την ίδια μέρα. Έπρεπε την άλλη μέρα να βγει στην αναφορά, όπως λέγαμε, και να πει τα δίκαια ίσως παράπονά του και να τιμωρηθεί βέβαια ο ανώτερος, αλλά την άλλη μέρα. Αν πήγαινε την ίδια μέρα, την ίδια ώρα που τον αδίκησαν, όσο δίκιο κι αν είχε, έπαιρνε και άλλη τιμωρία από πάνω. Είναι δείγμα φρονήσεως, φρονιμάδας. Η μακροθυμία είναι ανθρώπου φρονίμου· το

λέει άλλωστε στην Γραφή αυτό, στον «μακρόθυμος ανήρ, πολύς εν φρονήσει»(Παρ. 14,31).

Τώρα η πραότητα. Δεν θυμώνει καθόλου ο άνθρωπος. Είπαμε ότι ενώ η μακροθυμία είναι δείγμα φρονήσεως, φρονιμάδας, δεν είναι φρόνιμος εκείνος που πρέπει να θυμώσει –ας πούμε- ή πει, την άλλη βδομάδα θα τα πούμε, ή αύριο θα τα κουβεντιάσουμε και μετά το ξεχάσει και δεν το κουβεντιάσει, και αυτός δεν είναι φρόνιμος. Διότι πολλές φορές κάνει κακό αυτό το πράγμα και αποθρασύνει τον άλλον, όποιος και αν είναι αυτός. Εφ' όσον το είπες, θα το κάνεις, αυτό είναι φρόνιμο. Και να μην θυμώνεις αμέσως, αλλά και να θυμώνεις όταν πρέπει και να ελέγχεις τον άλλον, όταν πρέπει, αυτό είναι φρόνιμο. Ενώ είναι δείγμα λοιπόν φρονήσεως, φρονιμάδας ή μακροθυμία, η πραότητα είναι δείγμα αγιότητας, είναι ας πούμε σημάδι αγιότητας. Ο άγιος πάντοτε ξεχνά. Όμως μη νομίσουμε ότι πάντοτε ο άγιος πρέπει να είναι πράος και ποτέ μακρόθυμος. Στον ίδιο άνθρωπο άλλοτε –τον άγιο άνθρωπο μιλάμε, τον σωστό χριστιανό-, άλλοτε πρέπει να είναι μακρόθυμος, και άλλοτε πρέπει να είναι πράος. Δεν επιτρέπεται πάντοτε να είναι πράος, ότι κι αν κάνουν οι άλλοι, και να μην μένει τίποτα όρθιο, διότι τότε πια η αγιότης ξεπερνάει και γίνεται κάτι που δεν είναι αξία. Οι άγιοί μας και πράοι είναι όταν πρέπει, να μην θυμώσουν ποτέ, να το ξεχάσουν, και μακρόθυμοι είναι. Κι όταν καμιά φορά οι άγιοι ξεχάσουν ότι είναι μακρόθυμοι και εκεί που πρέπει να θυμώσουν δεν θυμώσουν, επεμβαίνει ο Θεός. Διότι ο Θεός δεν είναι πάντοτε πράος· άλλοτε είναι πράος όταν πρέπει και άλλοτε είναι μακρόθυμος.

Χαρακτηριστικό βέβαια είναι ένα παράδειγμα από την Παλαιά Διαθήκη· ας το πούμε έτσι, γιατί όλα τα νοήματα κουράζουν, τα παραδείγματα ξεκουράζουν. Είναι από τον Μωϋσή και την Μαριάμ την αδελφή του και τον Ααρών τον αδελφό του, συνέβη βέβαια εκεί στην έρημο. «Και έλάλησε Μαριάμ και 'Ααρών κατά Μωυσή», κρυφά πίσω απ' τον Μωϋσή μίλησαν εναντίον του, να τον κουτσομπολεύουν, να τον συκοφαντούν, να λένε κακά εναντίον του, του ευεργέτου τους βέβαια, διότι αυτός τους έβγαλε από την Αίγυπτο, εν πάσει περιπτώσει «ένεκεν τῆς γυναικὸς τῆς Αἰθιοπίσσης», για την γυναίκα του –λέει- την γύφτισσα, αυτό θα πει Αιθίοπισσα, διότι λέει πήρε μια γύφτισσα, δεν τους άρεσε «τῆς γυναικὸς τῆς Αἰθιοπίσσης ἣν ἔλαβε Μωυσῆς», που την πήρε, θυμάστε όταν πήγε στον εκεί, στον βοσκό τον ποιμένα τον Ιωθάρ, τον γύφτο, τον Αιθίοπα και πήρε και παντρεύτηκε και έκανε και δύο παιδιά ο Μωϋσής, τα ξέρουμε αυτά. Δεν τους άρεσε αυτή η γυναίκα και άρχισαν να λένε εναντίον της, «καὶ εἶπαν·», σπουδαίος ο Μωϋσής που πήρε μια γύφτισσα «μὴ Μωυσῆ μόνω λελάληκε Κύριος;», τον ξέρουμε και τι είναι, γιατί τον έχουνε για πολύ πιο σπουδαίο, μήπως μόνο σ' αυτόν μίλησε ο Θεός; Άρχισαν δηλαδή να του αμφισβητούν και το προφητικό του αξίωμα, που του έδωσε ο Θεός, ακριβώς διά λόγους ψευτοοικογενειακούς, αυτά που ξέρουμε τα κουτσομπολίστικα που συμβαίνουν στα σπίτια.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ124

Γ.124
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 22-26)

Είναι ανάγκη να είναι αυτός ο αρχηγός ο προφήτης, μόνο σ' αυτόν μίλησε ο Θεός; «Οὐχὶ καὶ ἡμῖν ἐλάλησε;», σε σένα Ααρών λέει, δεν μίλησε και σε σένα ο Θεός, δεν σε πήρε εσένα να πηγαίνεις μπροστά του; Δηλαδή τον έβαζε τώρα τον Ααρών η Μαριάμ και οι δυό τους μαζί, να ρίξουν τον Μωϋσή και να αναλάβουν αυτοί την αρχηγία' μέχρι αυτού του σημείου είχαν φτάσει, «μὴ Μωυσῆ μόνω λελάληκε Κύριος; οὐχὶ καὶ ἡμῖν ἐλάλησε;», δεν σου μίλησε και εσένα και εμένα, λέει η Μαριάμ, ίσα είμαστε με τον Μωϋσή και επιπλέον δεν έχουμε πάρει γύφτους και γύφτισσες. «Καὶ ἤκουσε Κύριος», άκουσε λέει ο Θεός «καὶ ὁ ἄνθρωπος Μωυσῆς πρᾶϋς σφόδρα παρὰ πάντας τοὺς ἄνθρώπους τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς». Τα μάθαινε και ο Μωϋσής, τα άκουγε και ο Μωϋσής, αλλά επειδή ήτανε πραής σφόδρα, πιο πολύ από οποιονδήποτε άνθρωπο που κάθησε-πάτησε πάνω εις την γη, δεν απαντούσε, δεν τιμωρούσε, ούτε καν τους έδινε απάντηση, ούτε τους έβανε στη θέση τους.

Ο Θεός όμως αυτό δεν το ενέκρινε, δεν ήταν ώρα για πραότητα, διότι εκρίνετο η τύχη του ισραηλιτικού λαού, του λαού του Θεού, αν ο Μωϋσής κατέβαινε από εκεί που ήτανε, και επενέβη ο Θεός. Και τότε έγινε λέει η Μαριάμ –το ξέρετε- λελερωμένη. Εκεί που τάλεγαν λοιπόν και τα ξανάλεγαν και πήρε τη γύφτισσα και μας ντρόπιασε την οικογένειά μας και εμείς είμαστε από καλό σόι και μας έφερε την γύφτισσα εδώ μέσ' το σπίτι και δεν έχει καμία θέση με μας και είναι πολύ κατώτερη, να την πάρει και να πάει εκεί στα πρόβατα του πεθερού του, τόσα που λένε και πολλές φορές που επεμβαίνουνε οι συγγενείς –γονεῖς ακόμα- σε ένα ανδρόγυνο, μέχρι που να το διαλύσουν δηλαδή' αυτό θέλανε και αυτοί, να τον χωρίσουνε τον Μωϋσή από την γυναίκα του, να τον κάνουνε να πάρει διαζύγιο και επιπλέον να τον ρίξουνε και από τον θρόνο του. Όλα αυτά τα τέτοια δεν έπρεπε να αντιμετωπιστούν με πραότητα. Και επειδή ο Μωϋσής ήτανε πραής και δεν επρόκειτο ποτέ να τους βάλει στη θέση τους, παρόλο ότι ήτανε η κορυφή, εδώ έσφαλλε, δεν συμφωνεί ο Θεός. Και μια ωραία ημέρα, ύστερα απ' τα πολλά, μέρες πολλές κουτσομπολιά που γίνανε, όταν προχώρησε το κακό, ένα πρωί βγήκε λέει η Μαριάμ λευκή όλη από λέπρα, επάνω ως κάτω, και άρχισε και τρέχει –τότε τρέξανε στον Μωϋσή-, παρακάλεσε, προσευχήσου, έβαλε και ο Μωϋσής, παρακάλεσε τον Θεόν και λέει, επειδή μου το ζητάς λέει, θα στο κάνω αυτό, αλλά έπρεπε να τιμωρηθεί και επειδή έπρεπε να τιμωρηθεί, θα μείνει μια βδομάδα λέει λεπρή και μετά θα σου κάνω τη χάρη.

Εδώ λοιπόν είναι περιπτώσεις που ο άγιος δεν έπρεπε να `ναι πράος` στον ίδιο λοιπόν άνθρωπο, τον άγιο άνθρωπο, εμφανίζονται και τα δύο, και η μακροθυμία που είναι σημάδι φρονιμάδας και όταν πρέπει εκεί πρέπει να πηγαίνει ο άνθρωπος, να τιμωρεί αλλά αργότερα, και η πραότης. Εδώ σ' αυτό το σημείο τελειώνω, το οποίο είναι πολύ διφορούμενο. Εδώ ισχύει και εκείνο που είπε ο Κύριός μας –νομίζω-, «ὅστις σε ραπίζει εἰς τὴν δεξιὰν σιαγόνα,

στρέφον αὐτῷ καὶ τὴν ἄλλην.»(Ματθ. 5,39), ἢ «καὶ ὅστις σε ἀγγαρεύσει μίλιον ἔν, ὕπαγε μετ' αὐτοῦ δύο.». Εἰδὼ βέβαια τι εἶναι, πραότης ἢ μακροθυμία; Εἰδὼ θα ἴθελα να το συζητήσουμε λίγο. Ἄλλοτε εἶναι πραότης αὐτὴ ἡ συμπεριφορὰ καὶ ἄλλοτε εἶναι μακροθυμία. Προσέξτε ὅτι ὁ Κύριος δὲν εἶπε, ὅστις σε ραπίσει ἐπὶ τὴν δεξιάν -σου δώσει ἓνα χαστούκι-, γύριζε συνεχῶς καὶ τρώγε χαστούκια κι ἀπ' τὴ μία, κι ἀπ' τὴν ἄλλη, κι ἀπ' τὴν τρίτη κι ἀπ' τὴν τέταρτη ἵνα ἄλλο ἓνα εἶπε, δὲν εἶπε συνεχῶς να εἶναι δηλαδὴ κλωτσοσκούφι, να σε ξεφτιλίσει, δὲν το εἶπε αὐτὸ στο Εὐαγγέλιο καὶ πολλοὶ δὲν το προσέχουν αὐτὸ, καὶ νομίζουν να τι λέει, ἀμα γυρίζω θα με πλακώσει στο ξύλο, θα με πεθάνει στα χαστούκια. Δὲν το λέει αὐτὸ το Εὐαγγέλιο. Τι λέει ὁμως; ὅταν σε χαστουκίσουνε, ὅταν σε ἀγγαρέψουν ἓνα μίλι, να πας δύο. Δὲν λέει να πηγαίνεις μέχρι τὴ Γῆ του Πυρός, προσπαθώντας μ' αὐτὸν ἵνα χάρισέ του ἄλλο ἓνα. Γιατί το λέει αὐτὸ; Για να φανεῖ ἂν πρέπει να γίνεις μακρόθυμος, ἢ ἂν πρέπει να γίνεις πράος σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση.

Δηλαδὴ δὲν θέλει ὁ Κύριός μας να ἀπαντοῦμε ἀμέσως, να μὴν θυμώνουμε ἀμέσως. Δέξου ἓνα χαστούκι καὶ για να ἔχεις τὸν χρόνο να σκεφτεῖς λογικὰ, να μὴν σ' ἀρπάξει ὁ διάβολος, ὁ θυμὸς, ἡ συναρπαγὴ, να κερδίσει κι ὁ ἄλλος χρόνο να σκεφτεῖ τι ἔκανε, δέξου καὶ ἄλλο ἓνα, να περάσει αὐτὸς ὁ χρόνος ασφαλείας. Ἀπὸ κει καὶ πέρα θα φανεῖ τι θα γίνεῖ με τὸ τρίτο καὶ τὸ τέταρτο ἵνα δὲν θα σταματήσεις να τρῶς βέβαια ραπίσματα, οὔτε θα πηγαίνεις, διότι συνήθως –τις περισσότερες φορές που γίνεται, ἂν μὴ ὅλες-, ὅταν ὁ ἄλλος σου δώσει ἓνα χαστούκι –λέμε για προσωπικά, δὲν λέμε για κράτη, για ἔθνη τῶρα που πολλοὶ πονηροὶ πάνε να τα ἀνακατέψουν λέμε, ὁ Κύριος μιλάει για πρόσωπα, γνωστοὺς ἀνθρώπους, χωριάτες, συγχωριανούς, συμπολίτες, γι' αὐτοὺς μιλάει τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ἄλλο εἶναι, για τοὺς πολέμους εἶπε ἄλλα ὁ Χριστὸς καὶ τὸ Εὐαγγέλιο.

Εἰδὼ, ὅταν λοιπὸν σου δώσει ἓνα χαστούκι καὶ συ δεχθεῖς ἄλλο ἓνα, ἀναβάλλεις δηλαδὴ να θυμώσεις, ὑπάρχει περίπτωση να καταλάβει ὁ ἄλλος τι ἔκανε, καὶ ὄχι μόνον να μὴ σου δώσει τὸ δεύτερο, ἂν εἶναι ἄνθρωπος, ἀλλὰ να σου ζητήσῃ καὶ συγχώρεση, ὁπότε πια εἶναι θέμα πραότητος. Ὅταν ὁ ἄλλος συναισθανθεῖ καὶ δὲν συνεχίσει να σε χτυπάει. Γιατί θα πρέπει να εἶναι πολὺ πορωμένος ἓνας ἄνθρωπος, που ὅταν σου δίνει ἓνα χαστούκι ἐκεῖ στον θυμὸ του, του ζητάς καὶ δεύτερο καὶ αὐτὸς συνεχίζει, πρέπει να ἴναι ἢ τρελλός, ἢ για τὸν ψυχίατρο, ἢ –ἐν πάσει περιπτώσει- πολὺ πορωμένος ἢ ἐγκληματίας ξέρω ἴγω, ἓνα τέρας ἀνθρώπινο, αὐτὸ λέγει ὁ Κύριός μας. Ἐ τὸτε, ἐὰν δὲν σε χτυπήσει τὸ δεύτερο, ἢ ἐν πάσει περιπτώσει σταματήσῃ καὶ συμφιλιωθεῖτε, τότε ξέχασέ το, εἶναι θέμα πραότητος. Ἀλλὰ ἐὰν εξακολουθήσει να σε χτυπάει ἢ να σε ἀγγαρεύει, τότε πια εἶναι εἰδὼ ἡ μακροθυμία. Δὲν θυμώσῃς ἀμέσως, ἀνέβαλλες να θυμώσεις με τὸ πρῶτο χαστούκι, ἀνέβαλλες τὸν θυμὸ σου με τὸ δεύτερο, ἀπὸ ἴκει καὶ πέρα δὲν ἐπιτρέπεται πλέον να ἀναβάλλεις τὸν θυμὸ σου, ἀλλὰ θα βάλεις τὸν ἄλλο στη θέση του.

Γ.125
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 22-26)

Είναι ένα πράγμα το οποίο πολλοί το χρησιμοποιούν εναντίον της Εκκλησίας, αλλά όμως άλλοτε εξελίσσεται σε πραότητα –συνήθως, διότι αυτό είναι το φυσικό- και άλλοτε οδηγεί στην μακροθυμία. Θυμώνεις, αντιμετωπίζεις την πράξη, αλλά ύστερα από ώρα και όχι αμέσως. Αυτά γι' αυτό το ρητό, επειδή πολλοί μας το φέρνουν και καμιά φορά δεν ξέρουμε και τι να απαντήσουμε.

Και ας πάμε τώρα στο δεύτερο ζευγάρι των αρετών: χρηστότης και αγαθοσύνη. Το είπα και πριν, η χρηστότης, δηλαδή το να είναι χρήσιμος ο άνθρωπος, (χρησιμότης), να είναι ευεργετικός προς όλους, να ελεεί τους πάντες, στην ανάγκη τους να τρέχει, να είναι ο φύλαξ, ο καλός τους άγγελος, όπως θα το λέγαμε, είναι πιο πλατιά από την αγαθοσύνη, λένε οι Πατέρες, διότι καλύπτει *όλους* τους ανθρώπους, και τους καλούς και τους κακούς. Η χρηστότης είναι ένας καρπός του Αγίου Πνεύματος, μια ιδιότητα του Θεού, η οποία χρηστότης βέβαια είναι γραμμένη στην Γραφή: *χρηστός Κύριος τοις σύμπτωσιν*, ο Κύριος είναι χρήσιμος, χρηστός, ελεεί τοις σύμπτωσιν, όλους τους ανθρώπους, «ὅτι αὐτός χρηστός ἐστίν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ πονηρούς»(Λουκ. 6,35), δηλαδή είναι χρήσιμος, είναι ελεήμων, ευεργετεί και τους αχάριστους και τους πονηρούς και τους αγαθούς και όλους. Η ιδιότητα αυτή που έχει ο Θεός, να είναι χρήσιμος στους *πάντες, καλούς και κακούς*, είναι η χρηστότης και την έχουν βέβαια και οι του Χριστού, οι του Θεού, δηλαδή οι χριστιανοί.

Αλλά η αγαθοσύνη, να ευεργετείς, να είσαι αγαθός, καλός προς τον άλλον, δεν είναι για όλους τους ανθρώπους. Ίσως από δω ξέπεσε και η λέξη, αυτός είναι αγαθός, αγαθούτσικος, διότι (αυτός) φέρεται και στους καλούς και στους κακούς με αγαθοσύνη, με καλοσύνη. Δεν λέει εδώ, λέει ο ψαλμός ο ρκδ' στο 4, «ἀγάθουνον, Κύριε, τοῖς ἀγαθοῖς», ο Θεός είναι αγαθός με τους αγαθούς, με τους καλούς· με τους άλλους είναι χρηστός, τους ευεργετεί, τους ελεεί, αλλά όχι αγαθός και αυτό σημαίνει ότι αν δεν μετανοήσουν και δεν γίνουν αγαθοί, στην Δευτέρα Παρουσία καθόλου δεν θα είναι αγαθός με αυτούς. Και αυτό πρέπει να το ξέρουν οι χριστιανοί, να είναι χρήσιμοι με όλους τους ανθρώπους, να τους ευεργετούν, αλλά όχι αγαθοί με όλους. Δεν θα τον βλάψω, δεν θα τον εκδικηθώ, αλλά δεν θα ἔμαι και ο αγαθός, παρόλο αυτός είναι... Δεν θα τον μπάσω στο σπίτι μου φερ' ειπείν έναν σωματέμπορο, έναν διαφθορέα, επειδή εγώ είμαι αγαθός και αυτός είναι κακός, να μου διαλύσει το σπίτι και τα τέτοια, καταλαβαίνετε. Η αγαθοσύνη λοιπόν προσφέρεται από τους χριστιανούς προς τους καλούς, ενώ η χρηστότης, το να ελεούμε, είναι προς όλους τους ανθρώπους. <ΑΠΟΤΟΜΟ ΤΕΛΟΣ ΚΑΣΕΤΑΣ><ΑΛΜΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ>

Στην μελέτη της προς Γαλάτας επιστολής, πλησιάζουμε προς το τέλος. Στην περασμένη ομιλία είπαμε μερικά πράγματα –θα πω μια μικρή περίληψη - είχαμε πει λοιπόν ότι ο Παύλος στην επιστολή αυτή παρουσιάζει τις αρετές,

αυτές τις αρετές που αναφέρει, έξι αρετές, σαν καρπούς του Αγίου Πνεύματος και όχι σαν έργα του ανθρώπου. Δηλαδή ενώ τις κάνουν οι άνθρωποι –κατά μίμηση βέβαια του Θεού-, δεν είναι έργα τους, αλλά είναι καρποί του Πνεύματος και εξηγήσαμε τι θα πει καρπός, δεν μπορεί να τον παραγάγει ο άνθρωπος όσο και αν θέλει. Έχει πάρει την εικόνα από τους καρπούς των δένδρων. Δεν μπορεί άνθρωπος να φτιάξει καρπούς το δένδρο, η φύση, ο Θεός φτιάχνει τους καρπούς, ο άνθρωπος βοηθάει, με την καλλιέργειά τους.

Έτσι λοιπόν κι αυτές οι έξι βασικές αρετές, είναι οι καρποί του Πνεύματος, που τους ενεργεί ο άνθρωπος όταν βάλει το δικό του, βάλει τη σπορά τη δική του, να φυτέψει δηλαδή την καλή του προαίρεση, την καλή του θέληση, να καλλιεργήσει τον εαυτόν του. Τότε θα δώσει καρπούς το Πνεύμα το Άγιο και τους είδαμε στον 22 στίχο. Είναι η μακροθυμία, χρηστότης, αγαθοσύνη, πίστις, πραότης, εγκράτεια, έξι καρποί του Πνεύματος, οι οποίοι είναι κυρίως έργα του Θεού, γι' αυτό λέγονται καρποί του Πνεύματος. Πνεύμα Άγιο είναι ο Θεός, Πατήρ, Υιός και Άγιο Πνεύμα, επομένως τα έργα του Πνεύματος πρώτα τα ενεργεί ο ίδιος ο Θεός. Δηλαδή ο Θεός και μακροθυμία έχει στον ανώτατο βαθμό, και χρηστότητα και αγαθοσύνη και πίστη –καλά η πίστη δεν χρειάζεται στον Θεό, - και πραότητα, αυτά τα έχει και ο Θεός. Τώρα η εγκράτεια βέβαια και η πίστις δεν είναι του Θεού, αλλά είναι και στον άνθρωπο. Είδαμε λοιπόν ότι αυτές οι αρετές παρουσιάζονται κατά ζεύγη, δύο-δύο, έχουνε σχέση.

Πρώτα είδαμε την μακροθυμία και την πραότητα και ενώ μοιάζουνε, υπάρχει μια διαφορά. Είχαμε πει λοιπόν ότι, διαφέρει η μακροθυμία από την πραότητα κατά το ότι ο μακρόθυμος δεν ξεχνάει το κακό που του κάνανε, ή την τιμωρία που πρέπει να επιβάλλει σε κάποιον απ' τη θέση που βρίσκεται σαν παιδαγωγός δεν ξέρω σα δικαστής, ή δεν ξέρω σαν τι, αλλά εν πάσει περιπτώσει δεν ξεχνάει το κακό που του έκαναν, αλλά το αναβάλλει. Αναβάλλει να τιμωρήσει ή να απαντήσει ή να αντιδράσει ή να συμπεριφερθεί ανάλογα προς το κακό που του έγινε. Μακροθυμεί, αναβάλλει, αλλά δεν ξεχνάει την απάντηση που πρέπει να δώσει. Ενώ ο πράος... Η πραότης είναι κατά τούτο πιο ισχυρή από τη μακροθυμία, ότι όχι απλώς αναβάλλει κανείς την εκδίκηση, την τιμωρία, την απάντηση στο κακό που του κάνανε, αλλά και το ξεχνάει τελείως. Είπαμε ότι και τα δύο είναι βέβαια ιδιότητες του Θεού, έργα του Θεού, του Πνεύματος ο Θεός και μακρόθυμος είναι –όταν πρέπει να είναι-, δηλαδή αναβάλλει την απάντησιν στις αμαρτίες που κάνουν οι άνθρωποι, αλλά δεν τις ξεχνάει. Βέβαια αυτή η αναβολή μπορεί να είναι και για χρόνια, μπορεί να είναι και για μια ζωή και κάποτε δίνεται η απάντησις στο κακό που έχουμε κάνει, εάν δεν έχουμε μετανοήσει, διότι πρέπει να γίνει. Άλλοτε όμως, όταν δεν ωφελεί η τιμωρία, η απάντησις, η θλίψις, η επέμβαση του Θεού, εν πάσει περιπτώσει, τότε ξεχνάει κι ο Θεός. Πολλές φορές ξεχνάει, ιδίως όταν είναι εξομολογημένα τα αμαρτήματά μας, τα ξεχνάει και δεν έχουμε καμία συνέπεια, εφόσον βέβαια έχουμε μετανοήσει.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ126

Γ.126
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 22-26)

Έτσι λοιπόν και οι άνθρωποι –οι του Πνεύματος άνθρωποι, οι άγιοι και όσοι έχουνε προχωρήσει εις την αγιότητα-, άλλοτε είναι μακρόθυμοι και άλλοτε είναι πράοι. Η μακροθυμία είναι δείγμα –είχαμε πει-, φρονήσεως, φρονιμάδας, σωφροσύνης, διότι δεν είναι φρόνιμος ο άνθρωπος που ενώ πρέπει να τιμωρήσει –ας πούμε- κάποιον παιδαγωγικά για το καλό του, αναβάλλει μεν την τιμωρία, διότι έτσι πρέπει να γίνει, αλλά όταν δεν τιμωρεί τελείως, όταν πεις δηλαδή στο παιδί φερ' ειπείν ή στον άλλον «πρόσεξε, έκανες αυτό το κακό, εγώ σήμερα δεν θα το συζητήσω, αλλά θα τα πούμε αύριο, ή θα τα πούμε την άλλη βδομάδα». Είναι μακροθυμία´ αν όμως ενώ είπαμε ότι θα το κουβεντιάσουμε, το ξεχνάμε μετά και δεν το κουβεντιάζουμε, αυτό δεν είναι δείγμα φρονιμάδας, δεν είναι δείγμα σωφροσύνης και εδώ βλάπτει. Όταν η μακροθυμία, πρέπει να είναι μακροθυμία και την μεταβάλλεις σε πραότητα, δηλαδή το ξεχνάμε τελείως, αποθρασύνεται ο άλλος. Άλλοτε όμως, όταν έχει διορθωθεί το κακό που έγινε και οι συνέπειές του και δεν υπάρχει λόγος, τότε έρχεται το να ξεχάσουμε´ (τότε) είναι η πραότης. Οι άγιοί μας, κατά μίμησιν βέβαια του Αγίου Θεού, άλλοτε ήσαν μακρόθυμοι και άλλοτε ήσαν πράοι και αναφέραμε ένα παράδειγμα εκεί του Μωϋσέως, ο οποίος ήτανε παρά πάντας τους ανθρώπους πραείς. Αυτά για την πραότητα.

Άλλες δυο αρετές καρπούς του Πνεύματος, είναι η χρηστότης και η αγαθοσύνη´ και εκεί είπαμε διαφέρει η χρηστότητα από την αγαθοσύνη, διότι η χρηστότης –το χρη με ήτα είχαμε πει-, είναι πλατύτερη από την αγαθοσύνη. Περιλαμβάνει περισσότερους ανθρώπους μέσα. Χρηστότητα και αγαθοσύνη έχει ο Κύριος´ είναι χρηστός –με χρη με ήτα-, χρήσιμος δηλαδή, ωφέλιμος, δίδει έλεος δηλαδή, είναι χρήσιμος *σε όλους* τους ανθρώπους, διότι τον ήλιόν του ανατέλλει επί αγαθούς και πονηρούς, επί δικαίους και αδίκους –τα λέγει αυτά το Ευαγγέλιο-. Είναι *χρηστός*, έχει στον απόλυτο βαθμό την αρετή της χρηστότητας, την οποία την έχουμε και οι χριστιανοί –όσο είμαστε χριστιανοί και όσο είμαστε χριστιανοί-, ώστε να είμαστε χρήσιμοι σε όλους τους ανθρώπους και στους καλούς και στους κακούς και φέραμε `κει το παράδειγμα του γέροντα εκεί, που πρέπει να το εφαρμόζουμε και εμείς, σε έναν αιρετικό, σε έναν χιλιαστή φερ' ειπείν, είμαστε μακρόθυμοι, δηλαδή αναβάλλουμε και δεν του λέμε την καλημέρα, όμως στην ανάγκη του είμαστε χρήσιμοι. Ενώ δεν τον χαιρετούμε και αυτό από αγάπη, γιατί έτσι πρέπει να γίνει, εν τούτοις όταν πεινάσει και τον ψωμίζουμε και τα παιδιά του τα ντύνουμε –αν μπορούμε-, εν πάσει περιπτώσει του βρισκόμαστε στην ανάγκη του, ενώ δεν του λέμε την καλημέρα, και αυτό όχι βέβαια από μίσος. Αυτό είναι χρηστότης, τους εχθρούς σου, ή τους εχθρούς της Εκκλησίας, ή τους ανθρώπους που είναι ξεκομμένοι, αμαρτωλοί, οτιδήποτε, όταν βρεθούν σε ανάγκη να τους βοηθήσεις.

Ενώ η αγαθοσύνη διαφέρει από την χρηστότητα, η καλοσύνη δηλαδή, η ευλογία ας την πούμε, η αγαθοσύνη, η ευεργεσία που κάνει ο Θεός, την

αγαθοσύνη του την δείχνει *όχι σε όλους τους ανθρώπους, αλλά εις τους αγαθούς, στους καλούς, στους πιστούς*· είναι η αγαθοσύνη που γεμίζει την καρδιά τους με χαρά και λένε, φωνούν όπως λέει αλλού ο Παύλος "αββά ο Πατήρ", νοιώθουν τον Θεόν πατέρα τους. Αυτή η αγαθοσύνη είναι και καρπός του Πνεύματος στους χριστιανούς. Ενώ είναι χρήσιμοι και ευεργετικοί σε όλους τους ανθρώπους, στους καλούς, στους αγαθούς δείχνουν άλλη αγάπη, ιδιαίτερη αγαθοσύνη, η αρετή, η καλοσύνη, η ευεργεσία ξέρω ἔγω, η χαρά της συνάξεως, της συντροφιάς, αυτό είναι αρετή που απευθύνεται *μόνο* στους αγαθούς. Αυτή είναι η διαφορά μεταξύ χρηστότητας –προς *όλους* τους ανθρώπους καλοσύνη-, και αγαθοσύνης –προς τους καλούς, προς τους αδελφούς εν Χριστώ, γενικά προς *τους αγαθούς* ανθρώπους-. Και είπαμε και ἔκει ότι εκεί που πρέπει, "αγάθυνον" λέει ο ψαλμός "τοις αγαθοίς" και αυτό εξηγεί σε αυτά που λένε πολλοί, ότι αν εμείς αγαπάμε και τους εχθρούς μας, θα γίνουμε κλοτσοσκούφι. *Άλλη* είναι η αγάπη προς τους εχθρούς, μια ανοχή, μια καλοσύνη, μια ευεργεσία, που αντιμετωπίζουμε όμως την κακή πράξη του εχθρού, και *άλλο* η αγαθοσύνη που δίνουμε και τον εαυτόν μας στον καλό άνθρωπο· *εδώ είναι θέμα διακρίσεως φρονημάτων*.

Και αφού είπαμε και γι' αυτά, τα αναλύσαμε στην προηγούμενη περικοπή, και αναφέραμε μερικά, όπως στον ψαλμό ρμδ' (144 δηλαδή), λέει "χρηστός ο Κύριος τοις σύμπασιν"· σ' όλο τον κόσμο είναι χρηστός (με ἦτα) "ὅτι αὐτός χρηστός ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους καὶ ἐπὶ τοὺς πονηροὺς", είναι χρηστός σε όλους, ενώ είναι αγαθός τοις αγαθοίς, όπως είπαμε πριν. Κάναμε μια αναδρομή στις τέσσερες αυτές –κατά δύο ζεύγη- αρετές καρπούς του Πνεύματος, ενώ είχαμε ονομάσει προηγουμένως τις κακίες, το φρόνημα το σαρκικό, το κακό φρόνημα, έργα πονηρά. Δεν είναι καρποί αυτοί του Πνεύματος. Η αρετή είναι καρπός του Πνεύματος. Η κακία είναι έργο του ανθρώπου, με την βοήθεια ή την υποβολή βέβαια του διαβόλου, αλλά εν πάσει περιπτώσει ο άνθρωπος εργάζεται την κακία, γι' αυτό τα λέει *έργα* της σαρκός, του σαρκικού φρονήματος, ενώ τις αρετές τις λέει *καρπούς* και όχι έργα του Πνεύματος. Έργα βέβαια του Πνεύματος, αλλά καρπούς του ανθρώπου.

Ἐμειναν δύο ακόμα αρετές καρποί του Πνεύματος, από τις ἑξη που αναφέρει στον 22 στίχο του 5ου κεφαλαίου της προς Γαλάτας, πίστις και εγκράτεια. Και αυτές αποτελούν ζεύγος. Βέβαια εκ πρώτης όψεως, δεν βλέπουμε εδῶ που μπορεί να μοιάζουνε αυτές οι δυο αρετές, οι δυο καρποί του Πνεύματος, το να πιστεύω και το να εγκρατεύομαι. Μου φαίνονται σαν ξεχωριστές αρετές, όπως το να είμαι μακρόθυμος ή πρᾶος, είναι ξεχωριστό από το να πιστεύω, έτσι φαίνεται και το ότι να εγκρατεύομαι –δηλαδή να μην κάνω τα αμαρτωλά, μην αποδίδομαι στα αμαρτωλά πάθη αλλά και σ' αυτά που επιτρέπονται, στο φαγητό ξέρω ἔγω, στις σχέσεις τις επιτρεπτές, τις νόμιμες, που η Εκκλησία δεν τις θεωρεί αμαρτίες, στις απολαύσεις ας πούμε τις σωστές, και εκεί ο χριστιανός δεν είναι ασύδοτος και εκεί ακόμα βάζει μέτρο.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ127

Γ.127
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 22-26)

Αυτό το μέτρο λέγεται εγκράτεια και πρόχειρο παράδειγμα είναι οι νηστείες· ενώ έχουμε το δικαίωμα να τρώμε και να απολαμβάνουμε όλο το Πάσχα, όλο το Πεντηκοστάριο, μετά έρχεται η νηστεία και η σαρακοστή, εδώ γίνεται εγκράτεια, σε επιτρεπτά πράγματα.

Τι σχέση όμως έχει η πίστις με την εγκράτεια, για να την βάζουν οι Πατέρες μαζί και να την θεωρούν ένα ζευγάρι καρπών του Πνεύματος; Έχει την εξής σχέση, ότι ο άσωτος, αυτός που δεν έχει εγκράτεια, ο αμαρτωλός, ο ακρατής γενικά, δεν έχει πίστη. Δηλαδή όπως το σαράκι τρώει το ξύλο, έτσι η μη εγκράτεια είναι το σαράκι που τρώει την πίστη. Εμφανίζονται μεγάλοι άπιστοι, που απ' τα μικρά τους χρόνια ήτανε κοντά στην Εκκλησία, κοντά στο Χριστό, πιστοί, που όταν μεγαλώσουν γίνονται άπιστοι. Η αιτία όμως που έγιναν άπιστοι, που *γίναμε άπιστοι όσοι γίναμε και επανήλθαμε όσοι επανήλθαμε*, είναι ότι πάψαμε να είμαστε εγκρατείς.

Το παιδάκι πιστεύει, τρέχει να φιλήσει το χέρι του παπούλη στην Εκκλησία, στο ιερό παπαδάκι κλπ, μεγαλώνει 15-16, μπλέκει με τα πονηρά, μπλέκει εκεί στα κυκλώματα της σαρκός, της ηδονής δεν ξέρω 'γω τι άλλα, ρίχνεται στην ασωτεία, παύει πλέον να πιστεύει και αρχίζει και γίνεται άθεος και καμιά φορά διαβάζει βιβλία, για να είναι και διαβασμένος άθεος. Η αιτία όμως που είναι άπιστος και άθεος, δεν είναι το ότι διάβασε τα βιβλία και «φωτίστηκε» (με εισαγωγικά, σκοτίστηκε στην ουσία), είναι ότι πρώτα έγινε άσωτος, έχασε την πίστη του, και μετά έτρεξε στα βιβλία για να έχει μια δικαιολογία της αθεΐας του, της απιστίας του. Πρώτα ήρθε η απιστία και ύστερα ήρθαν τα βιβλία και οι φιλοσοφίες που θέλουν να δικαιολογήσουν βέβαια τα αδικαιολόγητα.

Και βέβαια αυτό δεν είναι δική μου γνώμη, είναι γνώμη των πολύ μεγάλων σοφών της ανθρωπότητας· πρόχειρα αναφέρω παραδείγματα που ξέρετε, τον Πασκάλ –που 'ναι ο άγιος των μαθηματικών ας πούμε- και τον Παστέρ, στον οποίο οφείλουμε όλη τη ζωή μας σήμερα, διότι αυτός ανακάλυψε τα μικρόβια και από τα μικρόβια ανακαλύφθηκαν τα φάρμακα που σκοτώνουν τα μικρόβια και ποιος δεν έχει περάσει από αρώστιες με μικρόβια σήμερα. Λοιπόν ο Παστέρ, τόσο ο Παστέρ όσο και ο Πασκάλ, είπαν ότι *η πίστις είναι δείγμα καθαρότητος*· εάν θέλεις λέει να πιστέψεις, έλεγαν σε συναδέλφους τους απίστους και αθέους, που παραπονούντο (και πολλοί θα σας το 'χουν πει και σας, «θέλω να πιστέψω μα δεν μπορώ»). Αν θες να πιστέψεις λέει, μην πέφτεις σε συγγράμματα και σε φιλοσοφίες και σε μεγάλα βιβλία, μη διαβάζεις· σταμάτα τα διαβάσματα και καθάρισε τον εαυτό σου. Την στιγμή που θα καθαριστείς από τα πάθη σου, θα αποκτήσεις πίστη σαν του χωρικού, ο οποίος δεν ξέρει τίποτα, αλλά επειδή ζει στην φύση (όταν ζει βέβαια) και είναι καθαρός, όπως πολλοί αγνοί χωρικοί, αυτός έχει πίστη. Οι χωρικές, οι γυναίκες ιδίως, οι γερόντισσες οι παλιές και είναι και πολλές νέες, έχουνε πίστη

βουνό, χωρίς να 'χουν διαβάσει τίποτα. 'Ωστε πάνε μαζί η πίστη και η εγκράτεια, διότι η εγκράτεια τρέφει την πίστιν, πρώτα η εγκράτεια.

Και αυτή όμως η εγκράτεια είναι καρπός του Πνεύματος. Θα ήθελα να προσέξουμε αυτό εδώ. Μη νομίσουμε ότι η εγκράτεια είναι κατόρθωμα του ανθρώπου, δηλαδή αποφάσισα τώρα να γίνω εγκρατής, να γίνω αγνός, ξέρω 'γω, ή αν δεν έχω πέσει να είμαι και παρθένος, εν πάσει περιπτώσει αγνός και εγκρατής είναι κάτι που δεν είναι απαραίτητο να υπάρχει και παρθενία, όπως υπάρχει στους μοναχούς. Αλλά, δεν μπορεί ο άνθρωπος από την μια μέρα στην άλλη να αποφασίσει να γίνει εγκρατής. Απόδειξις ότι όλοι όσοι είναι εκτός Εκκλησίας, εκτός του Πνεύματος του Αγίου, δεν καταφέρνουν να είναι εγκρατείς και γι' αυτό είναι και γίνονται θεωρητικοί άθεοι.

Δεν είναι κατόρθωμα του ανθρώπου και όταν έλεγε ο Φρόυδ ότι δεν καταφέρνουν οι άνθρωποι να μείνουν αγνοί, είχε υπόψη του αθέους ανθρώπους και απίστους ανθρώπους, οι οποίοι πράγματι, άλλοι διά λόγους υγείας, ξέρω 'γω, άλλοι διά λόγους εγωϊσμού, άλλοι διά λόγους πεποιθήσεων, ηθέλησαν να μείνουν αγνοί, εγκρατείς από αλαζονεία (υπάρχει και τέτοια περίπτωση). Δεν τα κατάφεραν, διότι αυτό δεν είναι κατόρθωμα του ανθρώπου· κατόρθωμα του ανθρώπου, όπως θα δούμε, είναι να αποκτήσει ταπεινώση, να αποκτήσει μια ταπεινώση, μια ανοχή ξέρω 'γω και όταν αρχίσει να μπαίνει, να θελήσει να μπει εις την Εκκλησία να εξομολογηθεί, τότε έρχεται το Πνεύμα και τον κάνει εγκρατή. Άνθρωποι που ήρθαν μέσα εις την Εκκλησίαν και έλεγαν εγώ είναι αδύνατον να τα κόψω αυτά τα πράγματα, το τσιγάρο, τη γυναίκα, αδύνατον, είναι μέσ' τη φύση μου, οι ίδιοι άνθρωποι έρχονται μετά και λένε πόσο εύκολο πράγμα είναι τώρα αυτό, μυστήριο, πως έγινε και ακούμε ομολογίες πολλών χριστιανών πιστών που ήταν άνθρωποι που δεν πίστευαν ότι ήταν δυνατόν να κόψουνε τα πάθη τους και εντούτοις είναι δυνατόν, διότι η εγκράτεια είναι καρπός του Πνεύματος.

Όταν λοιπόν αποκτήσεις τον πρώτο καρπό του Πνεύματος, με την ταπεινώσή σου, με την ανοχή σου, με την αγάπη σου, δεν ξέρω τι, με αυτά που θα δούμε ότι είναι έργα του ανθρώπου, τότε η εγκράτεια σου δίνει και την πίστη και όσο πιο πολύ εγκρατής είσαι, τόσο πιο πολλή πίστη έχεις. Αν κάποτε κλονιστείς από λογισμούς απιστίας, αμφιβολίας, κινδυνεύει η πίστη σου, μην ψάξεις να βρεις επιχειρήματα για να την στηρίξεις, είναι άσκοπο. *Ψάξε να δεις που κάνεις νερά*· αν έχεις μικρό κλονισμό, κάνεις μικρά νερά, κάπου ξεφεύγεις, κάπου έχεις ξεφύγει απ' την εγκράτεια, ή απ' τη νηστεία, ή απ' ότι δεν ξέρω τι. Πρόσεξε να βρεις που κάνει νερά το καράβι σε θέματα εγκρατείας και αν το κλείσεις αυτή την τρύπα θα επανέλθει η πίστις σου.

Οι λογισμοί, οι κλονισμοί της πίστεως και της αμφιβολίας, ιδίως στους νέους αλλά και στους μεγαλύτερους, είναι δείγμα συναγερμού ότι κάπου ξεφύγαμε από την εγκράτεια.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ128

Γ.128
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 22-26)

Αν βρούμε που έχουμε χάσει την εγκράτειά μας, είτε διά λόγω κοινωνικών υποχρεώσεων, είτε για να ζήσουμε την ζωή μας, είτε για να πάμε στα κέντρα, είτε με παρέες, είτε..., πράγματα που τα θεωρούμε φυσικά, να φερ' ειπείν τι να κάνω, βρέθηκα μια Τετάρτη μεσ' σε μια παρέα, για να μην τους σκανδαλίσω (λέμε να μην τους σκανδαλίσω), στην ουσία δεν αφήνει ο διάβολος όχι να μην τους σκανδαλίσω. Αλλά για να μην τους διδάξω, δεν μ' αφήνει ο διάβολος εκείνη την ώρα. Θα μου πεις, δεν είναι εγωϊσμός να κάνεις εσύ τον νηστευτή; Αν είναι άλλη μέρα, που την έχω *εγώ* ορίσει σαν νηστεία δική μου, της Δευτέρας δεν ξέρω ποια και αυτό βέβαια κατόπιν αδειας πνευματικού πατρός, (δεν μπορεί κανείς να βάλει δικές του νηστείες), τότε σύμφωνοι, μην παρουσιαστείς νηστευτής, διότι εκείνη την ώρα καταστρέφεις και καταστρέφεσαι. Αλλά όταν είναι Τετάρτη και Παρασκευή, είναι νηστεία της Εκκλησίας, την ξέρουν όλοι· αν είσαι μέσα σε χριστιανούς ανθρώπους, τότε φυσικά πρέπει να καταλάβουν ότι είναι της Εκκλησίας αυτό και δεν είναι δικός σου εγωϊσμός, δεν είναι δική σου επίδειξη. Είσαι χριστιανός; Τετάρτη είναι; Θα νηστεύεις, δεν τον σκανδαλίζεις τον χριστιανό, τον διδάσκεις. Και αν κάνεις νερά εκεί, κάτι τέτοια δηλαδή και άλλα ψιλοπράγματα, αμέσως θα έχεις αντίκτυπο στην πίστη, θα αρχίσει να κλονίζεται η πίστις, και θα τον έχεις και στον λαιμό σου αυτόν. Διότι άνθρωποι που έχουν άγνοια σε αυτά τα πράγματα για την Τετάρτη, τα θεωρούνε ότι είναι για την υγεία· εγώ έχω υγεία σου λένε, γιατί να κρατήσω την Τετάρτη· ότι είναι για την θέληση, εγώ έχω θέληση και τα τέτοια. Άνθρωποι αυτοί αύριο ενώπιον του Κυρίου, θα πούνε αφού αυτός που ήταν δικός σου, ήρθε στο σπίτι μου και έφαγε Τετάρτη, πως ζητάς από εμένα Κύριε να κρατήσω 'γω τέτοια, που να ξέρω ότι Τετάρτη έχει τόση μεγάλη σημασία. Επομένως κάτι τέτοια έχουν σημασία και αν κλονίζεται η πίστις, εκεί να ψάξουμε να δούμε, ώστε να τα διορθώσουμε.

Έτσι λοιπόν η πίστις και η εγκράτεια πάνε μαζί. Όταν όμως λέμε εγκράτεια, επειδή είπα αυτό το παράδειγμα και είναι σωστό, η νηστεία είναι το πρώτο στο οποίο μετράμε επάνω την εγκράτεια (μιλάμε για τους υγιείς). Οι άρρωστοι κάνουν εγκράτεια από άλλα πράγματα, τα οποία οι υγιείς τα τρώγουν ξέρω 'γω, έχει από τον γιατρό του ειδικό κανόνα αυτός· ο διαβητικός κάνει εγκράτεια από τα πάντα, εκτός από λίγο κρέας. Κάνει αυτός την εγκράτειά του, άλλο εκείνο, είναι υπακοή στον γιατρό, μιλάμε για τους υγιείς.

Δεν είναι μόνον η νηστεία, είναι το πρώτο η νηστεία, αλλά δεν είναι μόνον. Υπάρχει και η εγκράτεια λογισμών, δεν είναι μόνο εγκράτεια φαγητών, η εγκράτεια ή σε σχέσεις ξέρω 'γω συζυγικές και άλλες, υπάρχει και εγκράτεια λογισμών, υπάρχει και εγκράτεια ιδεών. Όταν παίρνω και διαβάζω όλο τον κίτρινο τύπο που πέφτει στα χέρια μου, δεν κάνω εγκράτεια λογισμών και μπορεί να μην τρώω ούτε λάδι Τετάρτη και Παρασκευή, αλλά να στέκομαι στο περίπτερο εκεί και να βλέπω αυτά τα πράγματα, ή να παίρνω το περιοδικό, ή

να ανοίγω την τηλεόραση και να βλέπω όσα γυμνά και χαβούζες βγάζει από 'κει μέσα. Υπάρχουν και καλά, δεν θέλω να κατηγορήσω γενικά· τελευταία μάλιστα νομίζω ότι κάπως αρχίζουνε, κάπως –όχι πολλά πράγματα- δείχνουν και εν πάσει περιπτώσει μια τάση για κάποια ποιοτική βελτίωση, αλλά έχει πολλά εκεί μέσα τα οποία όταν τα ανοίγω δεν κάνω εγκράτεια. Η εγκράτεια λοιπόν είναι και στους λογισμούς και στα θεάματα και στα ακροάματα και στα πάντα, αυτή είναι η σωστή εγκράτεια. Όταν λοιπόν εκεί είμαι εγκρατής, δεν χρειάζεται να πιέζω τον εαυτό μου για να νηστεύω, η πίστις είναι καρπός που βγαίνει αβίαστα και δεν υπάρχει καμία περίπτωση να έχω τέτοιες αμφιβολίες. Αυτά για τους έξι αυτούς καρπούς του Πνεύματος.

Συνεχίζει λοιπόν στον 23ο στίχο ο Παύλος και λέει, αφού εξετάσαμε τους έξι αυτούς καρπούς του Πνεύματος, πηγαίνουμε τώρα στον 23ο στίχο και διαβάζω εκεί «κατά τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος.». Όταν δηλαδή οι άνθρωποι έχουν προετοιμάσει έτσι τον εαυτό τους, ώστε να έχουν τους καρπούς του Πνεύματος, (που είναι δείγμα ότι και την θέλησή τους δώσαν στο Χριστό και ότι περνούσε από το χέρι τους και ότι ήτανε έργο του ανθρώπου το κάνανε –έχουν μπει καλά μέσα στην Εκκλησία, στα μυστήρια, στα πάντα, είναι σωστοί και γι' αυτό έχουν τους καρπούς του Πνεύματος-), όταν λοιπόν φτάσουν σε αυτό, οι τέτοιοι, οι κατά το τοιούτο ουκ ἔστι νόμος. Δεν υπάρχει νόμος γι' αυτούς, δηλαδή οι νόμοι του κράτους, οι νόμοι της Παλαιάς Διαθήκης, ο Μωσαϊκός νόμος, οι δέκα εντολές, όλοι οι ανθρωπίνι και οι θείοι νόμοι δεν ισχύουν. Δηλαδή όχι δεν ισχύουν, *δεν χρειάζονται σε αυτόν τον άνθρωπον*, δεν τον απασχολούν καθόλου, ούτε ασχολείται μ' αυτούς. Γι' αυτόν, κατά τον τοιούτον, ουκ ἔστι νόμος, δεν υπάρχει γι' αυτόν νόμος, *όχι ότι δεν υπάρχει νόμος*, αλλά *γι' αυτόν* δεν υπάρχει ο νόμος. Είναι δηλαδή για τον σωστόν, αυτόν που έχει τους καρπούς του Πνεύματος, είναι γι' αυτόν σαν να μην υπάρχει νόμος. Είτε υπάρχει, είτε δεν υπάρχει, τα 'χουμε πει κι άλλη φορά· γι' αυτό λέει ουκ ἔστι νόμος, σαν να μην υπάρχει ο νόμος.

Και φυσικά όταν είναι κανείς πρᾶος και μακρόθυμος, δεν μπορεί να σκοτώσει, φυσικά, έτσι; 'Η όταν είναι –ας πούμε- εγκρατής, δεν μπορεί να κλέψει και τα τοιαύτα, δεν χρειάζεται δηλαδή να υπάρχει ο νόμος του ου κλέψεις, αφού είναι εγκρατής, αφού είναι ολιγαρκής. Θα πω ένα παράδειγμα που λένε οι Πατέρες. Το ότι δεν χρειάζεται ο νόμος για τους τελείους, είναι όπως ένα άλογο λέει, είναι φιλότιμο –όσοι είναι από χωριά ξέρουνε- και όταν το ζέψεις στη σούστα ή το καβαλικέψεις τρέχει περισσότερο απ' όσο θα ήθελες, όσο μπορεί· δεν του χρειάζεται αυτουνού, ούτε το καμουτσίκι ούτε και εκείνα τα σπηρούνια που έχουνε για να τα κεντρίζουν τα άλογα· εφόσον τρέχει δε χρειάζεται αυτά τα πράγματα. Αυτό είναι λέει για τους ανθρώπους ο νόμος, το καμουτσίκι και το κέντρισμα· όταν τεμπελιάζουν, τους πιέζει ο νόμος του καθήκοντος και όταν ας πούμε αφηνιάζουν ξέρω 'γω, αυθαδιάζουν και πέφτουν στις αμαρτίες, πέφτει το καμουτσίκι του νόμου. Για τους καλούς, τα γρήγορα άλογα, δηλαδή τους πιστούς, ούτε καμουτσίκι χρειάζεται, ούτε κέντρισμα, δεν υπάρχει νόμος.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ129

Γ.129
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 22-26)

Με αυτό εδώ, ο Παύλος δεν μιλάει περιφρονητικά για τον νόμο, γιατί και σε άλλα μέρη μιλάει πάλι για την αχρηστεία του νόμου («δικαίω νόμος ου κείται» κλπ). Όταν λέει λοιπόν λέει, ότι για τους χριστιανούς, για τους τέλειους, γι' αυτούς που είναι στολισμένοι με τους καρπούς του Πνεύματος, δεν χρειάζεται ο νόμος, δεν περιφρονεί τον νόμο. Χρειάζεται ο νόμος, και τα χαλινάρια χρειάζονται στα άλογα τα οποία δεν είναι ήρεμα και το καμουτσίκι χρειάζεται, όλα χρειάζονται. Ο νόμος είναι -πώς να το πούμε-, δεν είναι κακό ο νόμος, δεν είναι πονηρός ο νόμος· είναι βέβαια ένα κακό, αλλά αυτό που λέμε αναγκαίο κακό. Είναι ανάγκη, εφόσον ο άνθρωπος έπεσε, είναι πεσμένος, δεν έχει την παραδεισιακή χάρη, την παραδεισιακή δύναμη και την παραδεισιακή καθαρότητα του μυαλού και την φώτιση, την επίσκεψη του Θεού, είναι πεσμένος, είναι χαλασμένος, χρειάζεται ο νόμος, είναι αναγκαίο κακό. Περιπτώ βέβαια για τους τελείους, αλλά αναγκαίο για όλους εμάς που δεν έχουμε φτάσει εις το τέλειο.

Είναι σαν να λέμε ότι απ' την στιγμή που εμφανίστηκε η αμαρτία, εμφανίστηκε και ο νόμος. Ο νόμος έγινε αναγκαίος, όταν εμφανίστηκε η αμαρτία· όπου υπάρχει αμαρτία, όπου υπάρχει αδυναμία, όπου υπάρχει πτώσις, εκεί υπάρχει και νόμος και αλοιμόνο εάν δεν υπήρχε και αυτός ο νόμος, χρειάζεται. Απ' τη στιγμή που θα λείψει η αμαρτία, η πτώσις και ο άνθρωπος θα αναγεννηθεί, εκεί ο νόμος αποσύρεται, πάει στο περιθώριο και αν ήταν δυνατόν να δημιουργηθεί μια τέτοια κοινωνία, που να 'ναι όλοι τέλειοι, ο νόμος θα είχε φύγει τελείως, δεν θα χρειαζότανε, θα ζούσαν σαν οικογένεια. Αυτό είναι άλλωστε και η ζωή της Εκκλησίας στο τέλειο, που την είχανε οι πρώτοι χριστιανοί και που εμείς είμαστε πολύ μακριά από το να φτάσουμε σε αυτό το σημείο βέβαια, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να προσπαθούμε. Αυτά για το στίχο 23, κατά των τοιούτων ουκ έστι νόμος. Δηλαδή είναι σαν να μην υπάρχει για τους τελείους ο νόμος.

Στον 24 τώρα στίχο «οί δέ τοῦ Χριστοῦ τήν σάρκα έσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς έπιθυμίαις.». Οι του Χριστού, ποιοι είναι αυτοί; Οι τέλειοι, οι σωστοί χριστιανοί, αυτοί είναι οι του Χριστού. Λένε λοιπόν οι Πατέρες, ότι επειδή μπορεί να πει κανείς και το 'χουν πει πολλοί και το λένε συνέχεια, ότι αυτά δεν είναι δυνατόν να τα εφαρμόσουν οι άνθρωποι, είναι ακατόρθωτα πράγματα, είναι αδύνατα, ωραία τα λέει το Ευαγγέλιο, ο Χριστός ωραία τα εφάρμοξε σαν Θεός, αλλά για τους ανθρώπους είναι ακατόρθωτα. Εδώ παρουσιάζει ότι είναι σφάλμα αυτός ο συλλογισμός, διότι οι του Χριστού –οι τέλειοι δηλαδή, οι χιλιάδες, τα εκατομμύρια των αγίων-, είναι δείγμα ότι εφαρμόζονται αυτά τα πράγματα. Και ένας μόνο άνθρωπος να μπορούσε να εφαρμόσει και να έχει αυτούς τους καρπούς του Πνεύματος, έφτανε να αποδειχθεί ότι είναι δυνατόν. Όταν λοιπόν υπάρχουν εκατομμύρια και δισεκατομμύρια άγιοι, οι οποίοι τους εστόλισαν οι καρποί του Πνεύματος,

στολιστήκαν με τους καρπούς του Πνεύματος –οι του Χριστού-, να η απόδειξις ότι δεν είναι ακατόρθωτα αυτά τα πράγματα, αλλά είναι η πονηρία η δική μας που δεν θέλει να αφήσει το Πνεύμα να μας τα κάνει και πάνω μας κατορθωτά. Παρουσιάζει λοιπόν σαν δείγμα, ότι δεν μιλάει στον αέρα, τους «οι του Χριστού», τους τελείους.

Αυτοί όμως λέει, οι του Χριστού που σας παρουσιάζω, κατόρθωσαν αυτά τα πράγματα τα κατόρθωσαν όμως διότι και τα έργα της σαρκός τα πετάξανε και τους καρπούς του Πνεύματος εστολιστήκαν, φορτώθηκαν ας πούμε από το Πνεύμα με την καλή έννοια. Πως όμως οι του Χριστού; Την σάρκα εσταύρωσαν, συν τοις παθήμασιν και ταις επιθυμίαις. Εδώ όμως όταν λέει, αυτοί οι τέλειοι γνωρίζονται από το ότι εσταύρωσαν την σάρκα –και εδώ πρέπει να πούμε *ότι δεν πρόκειται για το σώμα*, δεν πρόκειται για το ότι εσταύρωσαν το σώμα τους, ότι σκότωσαν το σώμα τους-, όταν ο Παύλος λέει και το είπαμε πολλές φορές αυτό, δεν χρειάζεται να επιμείνω πάλι, *την σάρκα εννοεί το σαρκικό φρόνημα*, αυτή την ροπή προς τα γήινα, τα υλικά, προς τα σαρκικά, γι' αυτό τη λέει σάρκα, σαρκικό φρόνημα, την σταύρωσαν, δηλαδή την πέθαναν, την νέκρωσαν, την εσκότωσαν. Όχι βέβαια τη σάρκα το σώμα, αλλά το σαρκικό φρόνημα. Οι Πατέρες βέβαια επιγραμματικά, για να μην γίνει παρεξήγησις –και πολλοί αιρετικοί τα παρεξήγησαν αυτά τα πράγματα και ασχολούνται με το να βασανίζουν το σώμα λέει, να σκοτώσω το σώμα μου για να κερδίσω την ψυχή μου, δεν είναι ορθόδοξο αυτό-, για να μην γίνει παρεξήγησις, οι Πατέρες επιγραμματικά είπαν, ότι εμείς δεν είμαστε σωματοκτόνοι, αλλά είμαστε παθοκτόνοι. Δεν θέλω να σταυρώσω το σώμα μου –που είναι ναός του Αγίου Πνεύματος-, θέλω να σταυρώσω τα πάθη μου, δηλαδή το σαρκικό φρόνημα. Όπου λέει ο Παύλος σάρκα, εννοεί το σαρκικό φρόνημα, την ροπή του ανθρώπου προς τα σαρκικά. Ενώ αντίθετα ο Ιωάννης την λέξη σάρκα την χρησιμοποιεί με πολύ υψηλό νόημα, όταν λέγει ότι ο Χριστός μας, ο Λόγος σάρξ εγένετο. Εκεί έχει άλλο νόημα <ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ> πολύ υψηλό η λέξη σάρξ, εκεί σημαίνει το σώμα. Πήρε σώμα ο Χριστός μας, εδώ όμως ο Παύλος συνήθως με την λέξη σάρκα, εννοεί την κακή έννοια, δηλαδή το σαρκικό φρόνημα. Ένα δείγμα πατερικό, ότι οι χριστιανοί φροντίζουν το σώμα τους, δεν είναι σωματοκτόνοι (κι όταν είναι σωματοκτόνοι από παρεξήγηση, από υπερβάλλοντα ζήλο, τότε αμαρτάνουν και επεμβαίνουν οι γέροντες στους υποτακτικούς τους -τους νεοφώτιστους- τους πολύ θερμούς ασκητές, όπως ξέρουμε και τους βάζουν κανόνα που κάνουν ακριβώς τα αντίθετα για να μην σκοτώσουν το σώμα, διότι είναι αμαρτία και αν εξακολουθούν να επιμένουν οι νεαροί ασκητές οι ενθουσιασμένοι στο να σκοτώνουν το σώμα τους τους κάνουν και αιρετικούς και τους αφορίζουν και τους βγάζουν και έξω από την Εκκλησία), ένα δείγμα τέτοιο θα διαβάσω από το γεροντικό, από τον αββά <ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ> σώσουν την ψυχή τους, πήγαιναν εκεί για να προσευχηθούν εντονότερα και να παλαίψουν σκληρότερα βέβαια με τον διάβολο, για λογαριασμό όχι του εαυτού τους, για λογαριασμό όλων των άλλων. Και αν στέκεται η ανθρωπότης, στέκεται από αυτούς που παλεύουν για μας, δεν παλεύουν για τον εαυτό τους ατομικά.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ130

Γ.130
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 22-26)

Αυτοί οι γέροντες λοιπόν, παρότι ζούσανε μεμονωμένοι, έκαναν επισκέψεις, κατεβαίνουνε όπου υπάρχει Κυριακό –όπως το λέγανε την Κυριακή στην ακολουθία-, πηγαίνανε ο ένας στο κελλί του άλλου και είχανε πνευματικές συζητήσεις, ζούσαν δηλαδή κοινωνική ζωή και είναι σφάλμα να νομίζουμε ότι ζουν απομονωμένοι εκεί και δεν βλέπουν άνθρωπο. Πλην πολύ ελαχίστων αγίων, που είχανε επαφή με αγγέλους, αλλά αυτά είναι ελάχιστες εξαιρέσεις, δεν είναι ο κανόνας. Έχουν πληροφορία απ' τον Θεό αυτοί. Λοιπόν, θα παρέβαλε ο αββάς Ισαάκ τω αββά Ποιμένι. Ο αββάς Ποιμήν ήτανε ένα από τα πέντε παιδιά τα οποία είχανε πάει μαζί και ασκήτευαν στην έρημο, επί εποχής Μεγάλου Αντωνίου, ήταν ο δεύτερος. Ο μεγαλύτερος ήταν ο αββάς Ανούβ, ο αββάς Ποιμήν και οι άλλοι που ακολουθούσαν. Λοιπόν, ήλθε ένας άλλος γέροντας ασκητής, ο αββάς Ισαάκ στον αββά Ποιμένα: «και ιδών αυτόν, βάλλοντα μικρόν ύδωρ εις τους πόδας αυτού (τον είδε να 'χει πάρει μια λεκάνη και να έχει βάλει λίγο νερό μέσα και να 'χει βάλει τα πόδια του μέσα να τα ξεκουράσει, μέσα στη λεκάνη), ως έχων προς αυτόν παρρησίαν (όχι για να τον μαλώσει, ούτε για να τον κατακρίνει, αλλά επειδή είχαν το θάρρος, παρρησία είναι το θάρρος, ελεύθερα μιλούσαν μεταξύ τους και χωρίς κακία βέβαια), είπεν αυτό (του είπε), πως τινές εχρήσαντο τη αποτομία σκληραγωγήσαντες το σώμα αυτών (πως μερικοί μεγάλοι, παλαιοί, άγιοι γέροντες, μπορέσανε και ήσανε τόσο απότομοι σ' αυτά τα πράγματα και είχαν σκληραγωγήσει το σώμα τους' τον πείραζε δηλαδή, επειδή αυτός έδινε μια ανάπαυση στα πόδια του με εκείνο το λίγο νερό, αυτό βέβαια δείχνει και την μεγάλη άσκηση που έκαναν τότε ας πούμε' και απήντησε τότε, αυτό μας ενδιαφέρει εμάς). Και λέγει αυτό ο αββάς Ποιμήν (του λέει λοιπόν απάντηση ο αββάς Ποιμήν), ημείς (εμείς) ουκ εδιδάχθημεν σωματοκτόνοι, αλλά παθοκτόνοι (εμείς από αυτούς τους γέροντες που λες εσύ ότι έκαναν έτσι, πήραμε μαθήματα, και τα μαθήματα που μας δώσανε δεν ήτανε να είμαστε σωματοκτόνοι, να σκοτώσουμε το σώμα μας, αλλά τα πάθη μας, παθοκτόνοι, αυτή είναι η απάντησις που έχει βέβαια ισχύν)».

Όστε, όταν λέει την σάρκα εσταύρωσαν, τα πάθη δηλαδή το σαρκικό φρόνημα και το εξηγεί αμέσως αυτό όταν λέει, συν τοις παθήμασι και ταις επιθυμίαις. Να το δούμε λίγο και αυτό, είναι ο στίχος 24, «οί δέ τοῦ Χριστοῦ τήν σάρκα ἔσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις», οι άνθρωποι του Χριστού σταύρωσαν το σαρκικό τους φρόνημα και το κατάφεραν αυτό σταυρώνοντας και τα παθήματα –τα πάθη δηλαδή- και τις επιθυμίες. Τώρα βέβαια δεν έφτανε να πει ότι σταύρωσαν τα πάθη, όπως λέει παθοκτόνοι, αλλά λέει σταύρωσαν και τις επιθυμίες. Τι διαφορά έχουν τα παθήματα από τις επιθυμίες; Μια και το βάζει εδώ ο απόστολος, ας το δούμε τι διαφέρει το ένα από το άλλο.

Σταυρώνω τα παθήματα, τα πάθη δηλαδή, είναι κάτι έξω από τον άνθρωπον· δηλαδή τους αφαιρώ την αιγλή, στα γλέντια, στα κέντρα, στα πολυτελή φαγητά, στην ασωτία, στα ναρκωτικά, δεν ξέρω σε τι. Αυτά στον άνθρωπο ο οποίος είναι ακατάρτιστος, είναι ας πούμε αρχάριος, του εξασκούν κάποια αιγλή, ιδίως στους νέους. Τα θεωρεί σαν ωραία πράγματα, τα θεωρεί ελκυστικά, τα θεωρεί ηδονικά, τα θεωρεί ικανά να του δώσουν τη χαρά, την ευτυχία και τη χαρά της ζωής. Αυτά τα πάθη έχουν μια αιγλή. Έ, το σταυρώνω τα πάθη, τη σάρκα δηλαδή (στο 24) συν τοις παθήμασι, το να σταυρώσω τα πάθη είναι *να τα δω στην πραγματικότητα, όπως στην ουσία τους*, όχι να τα δω με το φωτοστέφανο αυτό που έχουν, με την αιγλή αυτή που έχουν. Το να τους αφαιρέσω την αιγλή, του ναρκωτικού φερ' ειπείν, που το θεωρούν όλοι σαν παράδεισο, να το δω τι είναι στην ουσία του, το να προσπαθήσω να δω το κακό που γίνεται στα νυχτερινά κέντρα, δηλαδή να τα δω από την κακή τους, απ' την μέσα πλευρά, σταυρώνω τα πάθη, τους αφαιρώ το ελκυστικό. Δεν είναι δηλαδή σωστό να λέω είναι ωραία αυτά, αλλά εγώ δεν τα κάνω, γιατί μου το απαγορεύει η Εκκλησία. Σταυρώνω τα πάθη σημαίνει ότι τα βλέπω στην ουσία τους· αν ήτανε καλά, αν ήταν ωραία, αν ήτανε ωφέλιμα, θα τα άφηνε η Εκκλησία, δεν θα μας τα απαγόρευε. Όχι λοιπόν γιατί τα απαγορεύει η Εκκλησία (ενν. εγώ δεν τα κάνω), αλλά γιατί αυτά καθεαυτά είναι δηλητήρια και κρύβουν θάνατο. Όταν λοιπόν καταφέρω να δω το βάθος τους, να δω την ουσία τους, να δω την πραγματικότητά τους, είτε από αυτά που πάθανε άλλοι, είτε μελετώντας, είτε διαβάζοντας, είτε ρωτώντας και τα λοιπά, ανθρώπους που ξέρουν την κοινωνία και τη ζωή, το να αφαιρέσω αυτό το ωραίο που φαίνεται και να τα καταλάβω τι είναι στην πραγματικότητα, (η μοιχεία, η πορνεία δεν ξέρω τι), αυτό σημαίνει ότι σταυρώνω τα πάθη. Τα σκοτώνω δηλαδή, τους αφαιρώ εκείνο το ελκυστικό που έχουν.

Τα παθήματα είναι εξωτερική σταύρωση, τους αφαιρώ την ωραιότητα, ότι είναι το ελκυστικό τους. Το να σταυρώνω όμως τις επιθυμίες, σταυρώνω το εσωτερικό μου φρόνημα· επιθυμίες είναι το να επιθυμώ κάτι. Προσπαθώ αυτό σιγά-σιγά να το δεσμεύσω, να μην θέλω, να μην μου κάνει όρεξη να βγω να πάω –ξέρω 'γω- κάπου, να ξενυχτήσω, να ασωτήσω. Όχι να τα θέλω και να πιέζω τον εαυτό μου, διότι τα απαγορεύει η Εκκλησία να πάω, αλλά όταν καταφέρω –και αυτό είναι βέβαια πολύ δυσκολότερο από το άλλο, είναι δείγμα αγιότητας-, όταν καταφέρω να τα σκοτώσω μέσα μου, να τα σταυρώσω μέσα μου, να μην με τραβάνε πλέον, να μην ασχολούμαι με αυτά (και φυσικά δεν είναι σταύρωμα το να διαβάζω πράγματα που εξωραΐζουν τα πάθη, βιβλία ξέρω 'γω και τα λοιπά και να βλέπω έργα). Αν λοιπόν καταφέρω μέσα μου *να μην τα επιθυμώ, να μην μου αρέσουν, να μου προκαλούν είτε αδιαφορία είτε και αηδία καμιά φορά*. (μερικοί λένε όταν κόψεις το τσιγάρο, μετά σου προκαλεί αηδία, δεν μπορούν να το καπνίσουν· έ, κάτι τέτοιο), όταν καταφέρω όλα αυτά που για τους άλλους είναι ωραία, να μου προκαλούν μένενα απέχθεια, αηδία, τότε έχω σταυρώσει τις επιθυμίες.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ131

Γ.131
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 22-26)

Τότε είναι η αγιότης πλήρης, είναι ο ολοκληρωμένος χριστιανός, που έχει σταυρώσει και τα παθήματα πρώτα –τους έβγαλε την αίγλη τους- και τις επιθυμίες μέσα του, πράγμα βέβαια που είναι πολύ δύσκολο· πολύ λίγοι, οι άγιοι και οι μεγάλοι άγιοι το κατορθώνουν. Όλοι οι άλλοι σταυρώνουμε τα πάθη και προσπαθούμε να ναρκώσουμε βέβαια τις επιθυμίες, όσο πιο πολύ μπορούμε.

Και λέει παρακάτω στον άλλο στίχο, στον 25: «Εί ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν». Εδώ επανέρχεται στη συμφορά που ἔχανε πάθει οι Γαλάτες, που ἔχανε πάει οι ψευδάδελφοι και τους είχανε αναστατώσει, να περιτέμνονται, τα ἔχαμε πει στην αρχή αυτά, και τους λέει, εσείς τώρα, από τότε που ήρθαμε και ζήσαμε μαζί γίνατε πνευματικοί άνθρωποι, ἔχετε τους καρπούς του Πνεύματος, σταυρώσατε τη σάρκα, τα παθήματα, τις επιθυμίες και είστε του Πνεύματος. Αν λοιπόν είστε του Πνεύματος, πρέπει να στοιχηθείτε ὅπως θέλει το Πνεύμα. Παίρνει μια εικόνα από τις παρελάσεις, από τις παρατάξεις, που στοιχούνται εκεί τα τμήματα, ὅπως θέλει ο επικεφαλής. Εάν ο επικεφαλής θέλει εξάδες, πρέπει αυτοί που είναι μαζί του να γίνουν εξάδες, δεν μπορούν άλλοι να είναι εξάδες και άλλοι να ἔναι τριάδες ἢ να ἔναι δύο-δύο και τα λοιπά. Από ἔκει ἔχει πάρει την εικόνα. Λοιπόν, εφόσον γίνατε πνευματικοί και ἔχετε καρπούς του Πνεύματος, θα παραταχθείτε ὅπως θέλει το Πνεύμα και ὄχι ὅπως θέλει ο μωσαϊκός νόμος ἢ οι ψευδάδελφοι Ιουδαίοι. Το να ζείτε βέβαια ὅπως θέλει το Πνεύμα και να εμφανίζεστε, να παρατάσσεσθε μπροστά στους ανθρώπους ὅπως θέλει ο νόμος, με την περιτομή, αυτό δεν είναι λογικό.

Λοιπόν να ἔστε συνεπείς, τίμιοι με τον εαυτὸν σας, αφού είστε πνευματικοί και ζείτε ὅπως το Πνεύμα, να εμφανίζεστε, να φανερώνεστε, να στοιχίζεστε ὅπως θέλει το Πνεύμα και αυτό μετράει πολύ και για μας, γιατί πολλοί είμαστε χριστιανοί στο κρυφό και τα λοιπά, αλλά όταν βρεθούμε με άλλους στο δρόμο, στη βόλτα, ξέρω ἔγω και τα λοιπά, τότε αρχίζουμε και μιλάμε και φερόμαστε σαν να ἔμαστε ἴδιοι μ' αυτούς και στην ενδυμασία μας και στα λόγια μας. Φερ' εἰπείν πρόχειρα, περνάω από το ναό –πολύ πρόχειρο-, κάνω το σταυρό μου όταν είμαι μαζί με δικούς μου κι όταν είμαι με άλλους δεν κάνω το σταυρό μου, ἢ όταν λένε αστεία γελάω μαζί τους –ἔστω και αν είναι αυτά εναντίον της Εκκλησίας-, ενώ μέσα μου πιστεύω, ἔξω μου εμφανίζομαι σαν άπιστος και οὕτω καθ' ἐξῆς. Όλα αυτά είναι, γι' αυτά ακριβώς λέει αυτό που λέει ο Παῦλος, εάν είμαστε πνευματικοί, να παρατασσόμεθα σαν πνευματικοί άνθρωποι και να μην επηρεαζόμαστε από την συμπεριφορά μας, να μην υποκρινόμεσθε δηλαδή ὅτι είμαστε κοσμικοί, αν δεν είμαστε.

Και πάμε τώρα στον 26, «μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλοῦμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες.». Εδώ εμφανίζει την κenoδοξία. Η κenoδοξία είναι ἔργο

της σαρκός, δεν είναι όμως από τα έργα της σαρκός που είχε αναφέρει προηγουμένως. Την αναφέρει τώρα, γιατί τώρα πρέπει να την πει η κενοδοξία είναι έργο της σαρκός. Διαφέρει απ' την υπερηφάνεια βέβαια, αλλά πάντως έχουν και πολλά κοινά και την εμφανίζει τώρα εδώ, για να τους πει ότι αυτοί που τους αναστάτωσαν, οι ψευδάδελφοι, οι Εβραίοι και τα λοιπά, που τους έβαλαν να περιτέμνονται και δημιούργησαν τόσα κακά μέσα εις την Εκκλησία, το έκαναν από κενοδοξία. Δηλαδή για να εμφανιστούν αυτοί ότι είναι οι δάσκαλοί τους, οι σωτήρες τους, ότι είναι δικοί τους, ότι δεν είναι του Παύλου, για να καμαρώνουνε στην Ιερουσαλήμ που θα πάνε, στους Φαρισαίους, δεν ξέρω που, από ματαιοδοξία, από κενοδοξία, τους έκαναν ότι τους έκαναν και τους έβαλαν να αλληλοτρώνονται. Και πιθανόν αυτά που τους έκαναν, να τα παρουσίασαν σαν καρπό του Πνεύματος ενώ ήτανε έργο σαρκός η κενοδοξία, για να αρέσουν στους αρχηγούς τους, παρουσιάστηκαν σαν να ενδιαφέρονται για την σωτηρία των Γαλατών. «Εμείς το καλό σας θέλουμε, εμείς ήρθαμε να σας βοηθήσουμε να πάτε στον παράδεισο· διότι αν δεν περιτμηθείτε, δεν έχει Παράδεισο». Υποκρινόμενοι λοιπόν, τα παρουσίασαν σαν αρετή, σαν ανώτερη διδασκαλία από του Παύλου, ενώ ήτανε αμαρτία, ήτανε κενοδοξία.

Και τους δίνει το χαρακτηριστικό, πως θα το γνωρίσουνε αν είναι καρπός του Πνεύματος, δηλαδή αν πραγματικά υπάρχει ενδιαφέρον από αυτούς για την σωτηρία τους, ή αν είναι από κενοδοξία για να καμαρώνουνε επειδή έχουνε περισσότερους οπαδούς. Προσέχτε τους –λέει-, διότι εάν ήτανε καρπός του Πνεύματος, δεν θα είχε τα εξής δύο κακά, που δημιούργησαν ανάμεσά σας αυτοί. Και λέγει: *αλλήλους προκαλούμενοι, αλλήλοις φθονούντες*. Η κενοδοξία, έστω και αν παρουσιάζεται σαν καλό και σαν αρετή, δημιουργεί μέσα στον κόσμο την προκλητικότητα, το να κάνει κανείς να είναι επιθετικός, προσπαθώντας να σώσει τον άλλον να τον προκαλεί, να τσακώνονται, να του δημιουργεί ας πούμε καταστάσεις προκλητικότητας. Εάν υπάρχει προκλητικότητα, δεν είναι καρπός του Πνεύματος αυτό το οποίον παρουσιάζεται και επίσης όταν δημιουργηθούν φθόνοι και ζήλιες, ότι εγώ είμαι ανώτερος, εσύ είσαι κατώτερος, εγώ είμαι του Παύλου, εγώ είμαι καλύτερος που έγινα των Εβραίων και τα λοιπά, ο φθόνος και η προκλητικότητα που σας δημιουργεί μέσα σας, αυτά που δημιουργήθηκαν που δεν τα είχατε πρώτα που ήμουνα εγώ εκεί και που δημιουργήθηκαν μόλις φτάσανε αυτοί οι «σωτήρες» σας -που θέλουνε να σας πάνε στον Παράδεισο-, αυτά ακριβώς που δημιουργήθηκαν, η προκλητικότητα, οι γκρίνιες, οι τσακωμοί και οι φθόνοι και οι-ας πούμε-έχθρες, όλα αυτά είναι δείγμα ότι δεν πρόκειται για αρετή, ούτε για ενδιαφέρον για σας, αλλά για κενοδοξία δική τους. Γι' αυτό λέει, εκείνοι ήταν κενόδοξοι και σας βάλανε να σκοτώνεστε, εσείς όμως να μην γίνετε κενόδοξοι, νομίζοντας ότι θα σώσετε ο ένας τον άλλον και αυτό θα το καταλάβετε όταν δημιουργούνται προκλητικότητες και φθόνος. Όπου υπάρχει προκλητικότης και φθόνος, εκεί υπάρχει κενοδοξία.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ132

Γ.132
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

ΣΤΙΧ (5 22-26, 6 1-18)

Και βέβαια εδώ θα μπορούσα να αναφέρω ένα παράδειγμα, εκείνο των ας το πούμε παλαιοημερολογιτών, όχι όλων βέβαια, αλλά αυτών που λέγονται ζηλωτές. Αυτοί εμφανίζονται σαν οι μόνοι που οδηγούν εις τον Παράδεισον, και ότι όλοι όσοι θα είναι έξω από αυτούς –ευτυχώς είναι λίγοι αυτοί, στο Άγιο Όρος ελάχιστοι, το Όρος έχει ορθόδοξους σωστούς, δέχονται, δεν έχουν τέτοια πράγματα-, ούτε στην Ιερουσαλήμ, ούτε στο Σινά, όπου υπάρχει ορθοδοξία δεν υπάρχουν αυτά. Αλλά εδώ στην πατρίδα μας κυρίως, δημιουργήθηκαν μερικοί πυρήνες τέτοιοι, οι οποίοι καυχώνται ότι σώζουν μόνοι αυτοί τους ανθρώπους και φτάνουν στο σημείο να μη μνημονεύουν ούτε πεθαμένους, αν πέθαναν βέβαια με το νέο –όπως λένε- ημερολόγιο, που δεν είναι νέο, είναι διορθωμένο –δεν ξέρω, ας μην πούμε τώρα γιατί-, το παλαιό διορθωμένο είναι, διορθωμένο Ιουλιανό είναι αυτό που έχουμε εμείς, δεν είναι το νέο. Το νέο είναι αυτό που έχει η παπική Εκκλησία. Εν πάσει περιπτώσει, ούτε τους πεθαμένους, τους νεκρούς δεν μνημονεύουν. Αυτοί φαίνονται σαν να έχουνε καρπόν του Πνεύματος, να έχουν διδαχθεί τον δρόμο του Παραδείσου. Επειδή όμως δημιουργούν προκλητικότητα, βρίζουν –έχετε ίσως, έχετε ακούσει πως τα λένε για κακοδόξους, για ξέρω γω αβάπτιστους, για αστεφάνωτους και τα λοιπά-, δημιουργούν προκλητικότητα και δημιουργούνε και φθόνους και μίσση, αυτοί είναι δείγμα ότι από κενοδοξία τα κάνουν αυτά τα πράγματα και όχι από αρετή. Ευτυχώς είπαμε είναι λίγοι και όπως ακούμε, διαρκώς λιγοστεύουν αυτοί υπάρχουν όμως πυρήνες ακόμα.

Και κλείνοντας τώρα αυτό το κεφάλαιο, πάμε στο τελευταίο πλέον κεφάλαιο της προς Γαλάτας και βιάζομαι βεβαίως, γιατί τώρα πρέπει να πάμε στην προς Κορινθίους. Οι επιστολές που μελετήσαμε μέχρι τώρα, έχουν βέβαια και πρακτικά προβλήματα, αλλά επειδή οι Εκκλησίες στις οποίες απευθυνόταν ο Παύλος ήτανε ανεβασμένες Εκκλησίες –είχανε βέβαια ελαττώματα, αλλά δεν είχανε τα βαριά, τα σαρκικά, αυτά τα οποία ούτε οι Θεσσαλονικείς τα είχανε, ούτε οι Γαλάτες, είχανε άλλα προβλήματα πνευματικά ας πούμε-, οι Κορίνθιοι όμως είχανε όλα εκείνα τα σαρκικά και τα βαριά, που και σήμερα υπάρχουνε μέσα στην κοινωνία, σαν Κορίνθιοι ζούμε σήμερα, ενδιαφέρει περισσότερο αυτές οι επιστολές. Θα μας πούνε πολύ πιο πρακτικά, θα μας λύσουν προβλήματα. Γι' αυτό βιάζομαι να περάσω στην προς Κορινθίους, με την σειρά που πάμε βέβαια. Ας διαβάσουμε λοιπόν το στ' και εν συντομία να το εξηγήσουμε και όποτε θέλει ο Θεός να τελειώσουμε.

ΣΤΙΧ (6.1-;7)

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

1 Άδελφοί, εάν και προληφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πράότητος σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς.

- 2 ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.
- 3 εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι μὴδὲν ὦν, ἑαυτὸν φρεναπατᾷ.
- 4 τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον·
- 5 ἕκαστος γὰρ τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.
- 6 Κοινωνεῖτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς.
- 7 Μὴ πλανᾶσθε, Θεὸς οὐ μυκτηρίζεται· ὁ γὰρ ἐὰν σπεῖρη ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει·
- 8 ὅτι ὁ σπεῖρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπεῖρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.
- 9 τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι.
- 10 Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.
- 11 Ἴδετε πηλίκοις ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ.
- 12 ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπῆσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται.
- 13 οὐδὲ γὰρ οἱ περιτετημημένοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρᾳ σαρκὶ καυχῆσωνται.
- 14 ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἐμοὶ κόσμος ἐσταύρωται κάγω τῷ κόσμῳ.
- 15 ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομὴ τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις.
- 16 καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ.
- 17 Τοῦ λοιποῦ κόπους μοι μὴδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γὰρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω.
- 18 Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

- 1 Ἀδελφοί, ἐὰν ἀπὸ ἀδυναμίαν παρασυρθῆ κανεὶς καὶ περιπέση εἰς κάποιο ἀμάρτημα, σεις οἱ πνευματικῶς προοδευμένοι καὶ ἰσχυροὶ ας διορθῶνετε αὐτὸν καὶ ας τὸν καθοδηγήτε με πνεῦμα πραότητος. Ἀλλὰ καὶ συ που διορθῶνεις τὸν ἄλλον, πρόσεχε τὸν ἑαυτὸν σου, μήπως καὶ ὁ ἴδιος περιπέσης εἰς πειρασμὸν καὶ παρασυρθῆς εἴτε στο ἴδιον ἀμάρτημα, εἴτε στο ἀμάρτημα τῆς υψηλοφροσύνης.
- 2 Ἀς υπομένετε με πραότητα ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου τὰ ελαττώματα, τὰ ὁποῖα, καθ' αλαττώματα, εἶναι φορτικά καὶ ενοχλητικά καὶ ἔτσι τηρήσατε πλήρως τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ, που διδάσκει τὴν ἀγάπην. (Ἀνθρωπος, που δὲν δείχνει τέτοιαν υπομονήν, ἀλλ' ὀργίζεται καὶ περιφρονεῖ τὸν παρασυρθέντα, δὲν ἔχει τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ).

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ133

Γ.133
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

- 3 *Διότι εάν κανείς νομίζει, ότι είναι κάτι τι, ενώ εις την πραγματικότητα, εξ αιτίας του εγωϊσμού του, δεν είναι τίποτε, αυτός εξαπατά και πλανά τον εαυτόν του.*
- 4 *Δι' αυτό ο καθένας ας ερευνά και ας εξετάζη με προσοχήν το έργον του, και αν το εύρη σύμφωνον με το θέλημα του Θεού, θα έχη λόγον να καυχάται στον εαυτόν του και δια τον εαυτόν του μόνον, και όχι εν σχέσει προς την διαγωγήν του άλλου.*
- 5 *Διότι κατά την δευτέραν παρουσίαν ο καθένας θα βαστάση το φορτίον των ιδικών του αμαρτιών.*
- 6 *Καθένας δε που διδάσκεται τον λόγον του Θεού και καθοδηγείται στον δρόμον της σωτηρίας, ας κάμνη τον διδάσκαλον και κατηχητήν του μέτοχον εις όλα τα αγαθά του.*
- 7 *Μη πλανάσθε. Ο Θεός δεν εξαπατάται ούτε και περιπαίζεται. Διότι κατά την ημέραν της μεγάλης κρίσεως θα θερίση ο άνθρωπος εκείνο, που θα έχη σπείρει.*
- 8 *Εκείνος που σπέρνει εις την σάρκα τα έργα της αμαρτίας και της διαφθοράς, αυτός θα θερίση από τα έργα της σαρκός τον όλεθρον, την αιωνίαν κόλασιν. Εκείνος δε ο οποίος σπέρνει και καλλιεργεί στο πνεύμα του τα έργα, που εμπνέει το Αγιον Πνεύμα, θα θερίση από τα έργα του πνεύματος την αιώνιον ζωήν.*
- 9 *Όταν δε πράττωμεν το καλόν, ας μη αποκάμνωμεν από τας δυσκολίας που συναντώμεν, και από τας θυσίας, εις τας οποίας υποβαλλόμεθα. Διότι εις καιρόν ωρισμένον θα θερίσωμεν τους καρπούς των καλών έργων μας, εφ' όσον τώρα δεν αποκάμνομεν και δεν παραλύομεν.*
- 10 *Λοιπόν, έως ότου έχομεν καιρόν, τώρα που ευρισκόμεθα εις την παρούσαν ζωήν, ας πράττωμεν με προθυμίαν τα αγαθά έργα προς όλους, μάλιστα δε προς εκείνους οι οποίοι, δια της πίστεως στον Χριστόν, μας έγιναν οικείοι και αδελφοί.*
- 11 *Ιδέτε με πόσην λεπτομέρειαν και σαφήνειαν σας έγγραψα με το ίδιο μου το χέρι.*
- 12 *Όσοι θέλουν να φανούν ευπρόσωποι και να αρέσουν στους ανθρώπους του κόσμου δια πράγματα, που αναφέρονται εις την σάρκα, αυτοί σας πειθαναγκάζουν να περιτέμνεσθε, όχι από πεποίθησιν εις την αξίαν της περιτομής, αλλά μόνον και μόνον δια να μη καταδιώκωνται από τους Εβραίους εξ αιτίας του κηρύγματος περί του σταυρού του Χριστού.*
- 13 *Αυτό δε αποδεικνύεται και από το γεγονός, ότι ούτε αυτοί οι περιτμημένοι δεν τηρούν τον Νομον του Μωϋσέως, αλλά θέλουν να περιτέμνεσθε σεις, δια να καυχώνται αυτοί εις την ιδικήν σας σάρκα, ότι δηλαδή σας έπεισαν να δεχθήτε την σαρκικήν περιτομήν.*
- 14 *Μη γένοιτο δε ποτέ να καυχηθώ εγώ δια τίποτε άλλο, παρά μόνον δια τον σταυρικόν θάνατον του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, δια του οποίου έχει*

πλέον σταυρωθή και νεκρωθή ως προς εμέ ο κόσμος, όπως και εγώ, χάρις στον σταυρόν του Κυρίου, έχω σταυρωθή και νεκρωθή δια τον κόσμον.

15 Διότι εις την νέαν κατάστασιν της σωτηρίας και της πνευματικής ζωής, που προσφέρει ο Χριστός, ούτε η περιτομή έχει καμμίαν ισχύν ούτε η ακροβυστία, αλλ' ισχύει η νέα πνευματική δημιουργία και αναγέννησις, που παρέχεται από τον Χριστόν.

16 Και όσοι θα ακολουθήσουν αυτόν τον κανόνα και θα πορευθούν σύμφωνα με την διδασκαλίαν του Χριστού, θα έχουν ειρήνην και έλεος από τον Θεόν, όπως γενικώτερα θα έχη ειρήνην και έλεος ο νέος Ισραήλ της χάριτος, ο χριστιανικός λαός του Θεού.

17 Εις το εξής να μη με βάζη κανείς εις κόπους και ενοχλήσεις δια τα ζητήματα, που αναφέρονται εις την περιτομήν και τας άλλας τυπικάς διατάξεις του μωσαϊκού Νομου. Πεισθήτε εις αυτά που σας λέγω, διότι εγώ βαστάζω επάνω στο σώμά μου τα σημάδια των πληγών, που υπέστην δια τον Κυριον, και αυτά μαρτυρούν την αγνήν πίστιν μου προς τον Χριστόν και την φιλαλήθειάν μου.

18 Αδελφοί, η χάρις του Κυρίου μας Ιησού Χριστού είθε να είναι πάντοτε με το πνεύμα σας και να σας ενισχύη συνεχώς εις την πνευματικήν σας ζωήν και πρόοδον. Αμήν.

Στο στ' λοιπόν, στον πρώτο στίχο διαβάζουμε: «Αδελφοί, εάν και προληφθῆ ἄνθρωπος ἐν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς». Δηλαδή, αδελφοί, εάν και προληφθῆ ἄνθρωπος, δηλαδή εάν τύχει κάποιος ἄνθρωπος ἀπὸ συναρπαγῆ, ἀπὸ ἀπροσεξία, ὄχι ἀπὸ σατανισμό, ἀπὸ αἴρεση, (ἀλλὰ) ἀπὸ ἀπροσεξία, χωρὶς να το καταλάβει ἐν πάσει περιπτώσει, ἄνθρωπος με ἀγνοία, ἄνθρωπος με ἀδυναμίες, εάν και προληφθεῖ ἄνθρωπος κάποιος ἀπὸ σας, ἐν τινι παραπτώματι, εάν παρασυρθεῖ σε κάποιο παράπτωμα, βαρὺ ἢ ὀχι.... Δὲν λέει γιὰ το βᾶρος τοῦ παραπτώματος, ἀλλὰ γιὰ τὸν τρόπο που θα πέσεις στὸ παράπτωμα, ὅπως στὴν ἀρπαγῆ που λέμε, «*ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ*», εσεῖς που ἔχετε τοὺς καρποὺς τοῦ Πνεύματος, «*καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος*», μὴν τὸν κυνηγήσετε, μὴν τὸν εξοντώσετε, μὴν τὸν βρῖσετε, μὴν τὸν κλωσήσετε, μὴν τὸν πετάξετε ἀπ' τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ τι να κάνετε; Να τὸν καταρτίσετε, να τὸν πλησιάσετε, να τὸν ἀγκαλιάσετε, να τὸν καθοδηγήσετε –καταρτίζετε λέει- τὸν τοιοῦτον και αὐτὸ να το κάνετε με πραότητα, ὄχι με ἐπιτίμηση, ὄχι στὸν εἰσαγγελέα, ὄχι σαν ἱεροεξεταστής, ἀλλὰ με πραότητα. Ἀλλὰ συγχρόνως πρόσεχε και τὸν εαυτὸν σου, «*σκοπῶν σεαυτὸν*» τὴν ὥρα που θα κάνεις αὐτὸ τὸ ἔργο, θα καταρτίζεις τὸν ἄλλον, σκοπῶν σεαυτὸν, πρόσεχε τὸν εαυτὸν σου, «*μὴ καὶ σὺ πειρασθῆς*», μήπως ἀντὶ να κάνεις αὐτὸν καλά, πέσεις και συ μαζί στὸν ἴδιο ἢ και χειρότερο πειρασμὸ. Εἶναι πρακτικὸ βέβαια αὐτὸ, ἀς το δοῦμε λίγο, ὅσο ἔχουμε χρόνο.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ134

Γ.134
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Λοιπόν, *ἐάν καί προληφθῆ ἄνθρωπος*, είπαμε σημαίνει για συναρπαγή. καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος, με πραότητα, με ταπεινοφροσύνη. Να μην πέφτω δηλαδή στην κενοδοξία πρώτα, κοιτάω μη φυλάξω κενοδοξία, να μην πάρω το φραγγέλιο. Θα πει κανείς, γιατί πολλοί το λένε, μα ο Χριστός πήρε το φραγγέλιο, γιατί εμείς να μην το πάρουμε φερ' ειπείν. Θα το δούμε, γιατί να μην το πάρουμε (το φραγγέλιο). Αλλά εν πάσει περιπτώσει, και μόνο ὅτι συγκρίνουμε τον εαυτὸν μας με τον Χριστὸν, είναι βέβαια πολύ ας πούμε –να μην πω τίποτε ἄλλο-, τολμηρό. Δεν μπορούμε να πούμε ὅτι αφού το ἔκανε ο Χριστός, το κάνουμε και εμείς. Ἐπειτα ο Κύριός μας, μόνο μια φορά στη ζωή του πήρε το φραγγέλιο, εμείς δεν κάνουμε τίποτε ἄλλο, ὅταν λέμε ὅτι κάνουμε ἔργο πνευματικό. Εἴτε καλυμμένα, εἴτε με υπονοούμενα, εἴτε κατευθείαν, παίρνουμε φραγγέλιο, μικρό ἢ μεγάλο. Ούτε εδῶ παίρνει σύγκριση. Αλλά προσέξτε λέει, μην πέσετε στην κενοδοξία, διότι πολλές φορές, ὅταν μαλώνουμε κάποιον, με το σκοπὸ να τον κάνουμε λέει καλό, να τον ωφελήσουμε, για το καλό του ἔ στην ουσία ανεβάζουμε εμείς τον εαυτὸν μας, δηλαδή εσύ είσαι τούτο, είσαι εκείνο, εγὼ ὅμως δεν είμαι αυτά που βρίζω εσένα ὅτι είσαι. Επομένως εδῶ υπάρχει παγίδα κενοδοξίας. Πρώτα λοιπόν πρέπει να προσέξουμε να μην μας πιάσει ιερὴ αγανάκτηση, γιατί αυτό είναι κενοδοξία.

Παραδείγματα υπάρχουν πολλά, ας πούμε μπορεί εδῶ να μπει μια κοπέλα ἢ και στον ναὸ να ἔρθει κάπου να φοράει παντελόνι (σημ Η ομιλία έγινε τη δεκαετία του 1980), ἴσως ἀπὸ ἀγνοία, ἴσως δεν ξέρω τι ἀπὸ συναρπαγή, δεν ξέρω τι ὅταν μπει στο ναὸ και της επιτεθὸν ὅλοι, και δεν ξέρει ἀπὸ ποια πόρτα να φύγει, αυτό δεν είναι σωστό. Μπορεί να ἔχει ἀγνοία, μπορεί να είναι συναρπαγή, μπορεί να μην ξέρει το βάρος ἔ θα την πλησιάσουμε ὁμορφα, εν πνεύματι πραότητος, μην το κάνουμε αυτό, και ἄλλα τέτοια παραδείγματα. Ὅταν μπει κανείς στην εκκλησία –εἰν' πολλοί που μπαίνουν για πρώτη φορά, ξέρω ἔγω οι ἄνθρωποι εἴτε ἀκούσαν, εἴτε μίλησε στην ψυχὴ τους-, σε μια εκκλησία και δεν ξέρουν που να σταθὸν, πάνε κάθονται στο στασίδι, βάζουν και το ἓνα πόδι πάνω στο ἄλλο, γιατί δεν ξέρουνε ὅτι ἔτσι είναι, πρώτη φορά μπαίνουν, αλλά εν πάσει περιπτώσει ἴσως να ἔχουνε αποφασίσει να διορθωθὸν. Ὅταν επιτεθὸν οι ἄλλοι τῶρα και τους πουν δεν ντρέπεσαι, που μπήκες και τι το πέρασες, το σπίτι σου είναι και τα λοιπά και που νομίζεις ὅτι κάθεσαι, στο καφενεἴο, αυτό δεν είναι πνεῦμα πραότητος. Προσέχτε λέει, πρέπει με πραότητα, ὅτι παράπτωμα και αν είναι.

Ἐνα ἄλλο, μπορεί να ἔχει ολισθήσει κάποιος, να ἔχουν πέσει και σε βαριά αμαρτήματα, μοιχεἴες, πορνείες ἔ μην τους επιτεθὸμε, και εδῶ θέλει πραότητα. Ἐπειτα ἓνα ἄλλο: ἄνθρωποι πάνω σε συναρπαγή σκότωσαν, ἔκλεψαν, δεν ξέρω κάτι κάνανε, ἢ και ἀπὸ σκοπὸ –αλλά και εγὼ σας λέω ἀπὸ πραγματικὴ ενοχή, μπήκαν στη φυλακή και βγαίνουν. Ὅταν βγουν ἀπ' τη

φυλακή οι πιο πολλοί από μας τους αποφεύγουμε. Όχι, θα τον πλησιάσεις αυτόν, ας είναι απ' τη φυλακή, πολλοί άνθρωποι από αυτούς δεν μπορούν να βρουν δουλειά, ακριβώς γιατί βγήκαν λέει απ' τη φυλακή. Και τι πάει να πει ότι βγήκαν απ' τη φυλακή, εδώ θέλει λέει καταρτίστε, αγκαλιάστε τον αυτόν, μην τον απομονώνετε, διότι άμα δει και πολύ ο άνθρωπος ότι δεν μπορεί να ζήσει, ούτε μεροκάματο βγάζει, τον απομονώνουνε όλοι, δεν έχει στον ήλιο μοίρα, θα κλέψει χειρότερα. Μετά και θα σκοτώσει και θα ξαναμπει στη φυλακή, για να βρει να φάει. Λοιπόν, εκεί θα φταίτε σεις· αυτό γινόσαντε παλιά και γίνονται και τώρα, *αυτούς πρέπει πιο πολύ να αγκαλιάσουμε*, εν πνεύματι πραότητος καταρτίζετε.

Τώρα, ας δούμε για το φραγγέλιο, ή πάντοτε πρέπει να γίνεται αυτό· προσέξτε, εδώ πρέπει να πληρούνται δύο όροι, για να τους αγκαλιάζουμε εν πνεύματι πραότητος και δεν είναι πάντοτε εφαρμόσιμο αυτό. Να πρόκειται για συναρπαγή, δηλαδή ο άνθρωπος από ανθρώπινη αδυναμία, από άγνοια και όχι από πόρωση ή από σατανισμό ή αίρεση. Τον αιρετικό, ο οποίος είναι σατανάς, έχει σατανισμό μέσα του, δεν μπορείς να τον περιποιηθείς με πνεύμα πραότητος. Βέβαια στην ανάγκη θα του φανείς χρήσιμος –όπως είπαμε-, αλλά δεν θα τον αγκαλιάσεις, δεν θα πας μαζί του εκδρομή, γιατί είναι πολλοί από μας που πάνε με τους χιλιαστές εκδρομή και πάνε και σε συνεστιάσεις και πάνε και δεν ξέρω που, και βλέπουν και έργα. Από πραότητα λέει, εδώ (εν στην αίρεση) δεν πρόκειται για συναρπαγή· αυτός δεν έπεσε από άγνοια, αυτός εμμένει, είναι σατανισμός. Ή υπάρχει ένας πορωμένος, ένας σωματέμπορας, ένας διαφθορέας, ένας ο οποίος δεν έχει συνείδηση, ή μάλλον έχει πορώσει την συνείδησή του, αυτός δεν θέλει πραότητα. Λοιπόν το πρώτο που πρέπει –γι' αυτό μιλάμε για το φραγγέλιο-, ο Χριστός μας πήρε φραγγέλιο, δεν το πήρε όμως για τους ανθρώπους οι οποίοι από συναρπαγή, από αδυναμία, από άγνοια έπεσαν. Γι' αυτό έχουμε το χτυπητό παράδειγμα της επ' αυτοφόρω μοιχευομένης· δεν πήρε φραγγέλιο ο Χριστός μας για την μοιχευομένη, ίσα-ίσα που άρπαξε από τα χέρια όλων τα φραγγέλια, που κρατούσαν για να την λιθοβολήσουν και τους έδιωξε κακήν-κακώς και έμεινε. Αν πήρε φραγγέλιο, το πήρε για σατανισμό, διότι τον ναό του Θεού τον είχανε κάνει οίκο εμπορίου –εν πάσει περιπτώσει-. Αυτό θα γίνεται λέει «εάν και προληφθεί», το προληφθεί αυτό σημαίνει, να πέσει από συναρπαγή, από άγνοια, χωρίς να το θέλει ο άνθρωπος, από αδυναμία ανθρώπινη· όλοι πέφτουμε. «Εν πνεύματι», τότε θέλει πνεύμα πραότητος, γι' αυτή την περίπτωση μιλάει, ο πρώτος όρος.

Και ο δεύτερος, που λέει αμέσως, όταν θα φροντίσουμε να καταρτίσουμε κάποιον, να τον αγκαλιάσουμε, να τον βοηθήσουμε εν πάσει περιπτώσει, όπως λέει ο Παύλος, να βγει από τον λάκκο, να βγει απ' το παράπτωμά του με πνεύμα πραότητος, να μετράμε και την δική μας αντοχή. Λέει, «σκοπῶν σεαυτόν, μή καὶ σὺ πειρασθῆς». Εδώ υπάρχουν δύο όψεις της αντοχής: πρώτα δεν πάμε να καταρτίσουμε κανέναν με συναίσθηση αναμαρτησίας δική μας· έχει κάνει αυτός κάποιο παράπτωμα, αλλά πρέπει να ξέρουμε ότι και εμείς είμαστε σε παράπτωμα, ουδείς αναμάρτητος.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ135

Γ.135
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Δεν θα τον πλησιάσουμε σαν άγιοι, όπως κάνουμε συνήθως και σαν δάσκαλοι, που ξέρουμε όλα τα της Εκκλησίας και αυτός δεν ξέρει τίποτα, αλλά σαν συναμαρτωλοί.

Αυτό πρέπει να μετράει, όταν πλησιάζουμε κάποιον να τον καταρτίσουμε, να τον βοηθήσουμε, με συναίσθηση αμαρτωλότητας και ακριβώς γι' αυτό πρέπει να προσέξουμε την δική μας αντοχή. Και αν βλέπουμε ότι υπάρχει φόβος να μην τα καταφέρουμε, δηλαδή ή λόγω αμαρτωλότητας, ή λόγω χαρακτήρος και τα λοιπά, να μην ανακατευόμαστε, να πηγαίνουμε σε κάποιον άλλον. Άλλωστε, αν προσέξατε στην αρχή, λέει το εξής: λέει, υμείς οι πνευματικοί καταρτίζετε τον τοιούτον· όχι εσύ ο πνευματικός, ο ένας να πας να τον καταρτίσεις, αλλά πολλοί μαζί πνευματικοί να τον πλησιάσετε, να τον αγκαλιάσετε. Μην ξεκινάς μόνος σου αν νοιώθεις ότι δεν έχεις τα κότσια γι' αυτό το πράγμα.

Παραδείγματα ξέρουμε πολλά: έχουν δυο μαλώσει και βρίζονται –ξέρω 'γω-, εν πάσει περιπτώσει φιλονικούν, δεν λένε καλημέρα και πάω 'γω να τους συμβιβάσω. Αλλά εγώ είμαι χειρότερος από αυτούς στον θυμό και ενώ τους συμβιβάζω κάποιος δυστροπεί και αρπαζόμαστε εμείς οι δυο και αντί να έχει μίσος ο ένας με τον άλλο, τώρα έχω εγώ μίσος με αυτόν και δεν μιλάμε· συμβαίνουνε πολλές φορές αυτά τα πράγματα. Πάμε να συμβιβαστούμε και γινόμαστε χειρότερα. Πρόσεξε λέει, πας με βέβαια να κάνεις καταρτισμό, αλλά σκοπών σεαυτόν, πρόσεξε τον εαυτό σου μην παθεις και συ αυτά τα οποία πας να διορθώσεις. Άλλο παράδειγμα: προσπαθούμε να διορθώσουμε, κάποιον ή κάποια· μια νέα την πλησιάζουμε για να της δείξουμε τον καλό δρόμο –έχει παραστρατήσει-, και ενώ δεν επαναφέρει την νέα –ο νέος που πάει-, πέφτει και αυτός στην παγίδα και αμαρτάνει και αυτός μαζί της και τον παρασύρει και καμιά φορά αυτό γίνεται και παγίδα. Πολλές τέτοιες κοπέλες –βαλτές πολλές φορές-, παριστάνουν τις μετανουούσες και παρασύρουν νέους που πάνε τάχα να τις διορθώσουν. Αυτό το πιάνει ο Παύλος εδώ, λέει *σκοπῶν σεαυτόν, μή καί σύ πειρασθῆς*. Άλλο παράδειγμα: θα μπορούσαμε να πούμε ότι *εάν και καταφέρω ακόμα* να τον σώσω τον άλλον, να τον καταρτίσω, υπάρχει φόβος να πέσω εγώ, διότι θα εμφανιστώ σαν άγιος ο οποίος σώζει ψυχές, σαν σωτήρας, θα καυχηθώ ότι εγώ με την αγιότητά μου τον έσωσα και θα σωθεί μεν αυτός, θα πέσω όμως εγώ. Είναι πολλές οι περιπτώσεις, αλλά βέβαια τέλειωσε τώρα η ώρα, και θα το δούμε στην άλλη ομιλία. (αλλαγή κασέτας)

Στο στ' κεφάλαιο προχθές, διαβάσαμε στον πρώτο στίχο, τα εξής που τα επαναλαμβάνω και σήμερα. «Άδελφοί, εάν και προληφθῆ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοί καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πραότητος σκοπῶν σεαυτόν, μή καί σύ πειρασθῆς.». Είδαμε λοιπόν ότι δουλειά των πνευματικών ανθρώπων δεν είναι να γίνουν εισαγγελείς, να

γίνουν κατήγοροι, να κυνηγούν αυτούς που κάνουν κάποιο παράπτωμα, αλλά -υπό τον όρο είπαμε ότι το παράπτωμα αυτό δεν θα είναι από πόρωση ή από αίρεση ή από σατανισμό, αλλά θα είναι από συναρπαγή, όπως λέγανε οι Πατέρες, από ξαφνική επίθεση του διαβόλου, από αδυναμία δηλαδή-, τότε δεν πρέπει να κάνουμε τον κατήγορο, ή τον εισαγγελέα. Αυτό είναι το "προληφθεί εν τίνι παραπτώματι", να αρπαχτεί στο παράπτωμα... τότε με πραότητα πρέπει να καταρτίζουμε τον τοιούτον, δηλαδή τον άνθρωπο αυτόν. Και εδώ δεν περνάει ούτε ιερή αγανάκτηση, ούτε φραγγέλιο, ούτε τέτοια πράγματα, το εξηγήσαμε αυτό. Αλλά στο τέλος ο Παύλος, σαν μεγάλος γνώστης των ψυχών, κάνει και μια παρατήρηση: βεβαίως τον αδύνατο άνθρωπο, τον πεσμένο άνθρωπο, θα τον καταρτίζουμε με πραότητα, οι πνευματικοί, αλλά - λέει- σκοπών σεαυτὸν μη και συ πειρασθῆς.

Εδώ είπαμε, προσέχει ο Παύλος τις ψυχές αυτών στους οποίους απευθύνεται και προς όλους εμάς, διότι όταν κανείς πάει να φτιάξει κάποιον άλλον, πρέπει να φροντίσει να μην γκρεμίσει τον εαυτόν του, δηλαδή όχι να φτιάξω το σπίτι του διπλανού και να γκρεμίσω το δικό μου. Μετράει και η δική μας ηθική αντοχή και δύναμις ή αδυναμία, ανάλογα με την περίπτωση, ανάλογα με τα παραπτώματα που έχει ανάγκη να καταρτιστεί και ανάλογα με την αντοχή και την ικανότητα την δική μου, θα προσέχω μήπως, αντί να ωφελήσω καταστραφῶ και εγώ· είναι όπως λέει ο λαός να πάω για μαλλί και να βγω κουρεμένος. Αυτό το προσέχει ο Παύλος, αυτό σημαίνει το σκοπών σεαυτὸν μη και συ πειρασθῆς. Τι είπαμε, όχι να πάω να συμβιβάσω δύο άλλους που τσακώνονται και να τσακωθῶ με αυτούς εγώ χειρότερα, από ότι ήταν τσακωμένοι αυτοί· και συμβαίνει πολλές φορές αυτό το πράγμα. Ύστερα έχουμε χειρότερα πράγματα: ή όχι να προσπαθῆσω να διορθώσω -ας πούμε- αν είμαι σε ένα εργοστάσιο, εργάζομαι σε γραφείο μια νέα η οποία έχει οδηγηθεί στον κατήφορο και αντί να διορθώσω αυτή τη νέα, να μπλέξω και εγώ μαζί της ή με άλλη στον κατήφορο και να πάρω και εγώ την κάτω βόλτα. Συμβαίνουν αυτά τα πράγματα.

Μα θα πει κανείς στους πνευματικούς να συμβούν αυτά τα πράγματα· είμαι δυνατός, εγώ έχω εμπιστοσύνη στον εαυτόν μου. Ο Παύλος δεν λέει έτσι. Όταν μιλάει, δεν μιλάει για τους αδύνατους, μιλάει για τους πνευματικούς, για τους ισχυρούς. Και για να φανεί ότι αυτό είναι πολύ επικίνδυνο, το να μην προσέχω και να έχω απεριόριστη εμπιστοσύνη στον εαυτό μου, και να πηγαίνω έτσι με αυτοπεποίθηση να διορθώσω άλλους και να πέφτω εγώ, συμβαίνει και σε αγίους αυτό το πράγμα. Και καμιά φορά είναι και παγίδα, δηλαδή προσποιείται κάποιος ή κάποια άλλη, βαλτός ή όχι από τον διάβολο ή από τα ὄργανά του, ότι μετανόησε -ξέρω ἔγω-, ότι έχει ανάγκη βοήθειας, καταρτισμού και σατανικά -ενώ δεν έχει μετανοήσει-, παρασύρει στα δίχτυα τα σεξουαλικά ή δεν ξέρω άλλα, της ομορφιάς, τα κάλλη, της μέθης, των ναρκωτικών, παρασύρει και αυτόν τον λεγόμενον πνευματικό, ο οποίος πάει να τον διορθώσει. Επειδή αυτά συμβαίνουν και σε αγίους ανθρώπους, θα ήθελα να διαβάσω κάτι που ίσως το ξέρουμε οι περισσότεροι απ' το γεροντικό, είναι όμως επίκαιρο, ωραίο, και θα ἔθελα να το ακούσουμε τώρα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ136

Γ.136
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Πως δηλαδή και άγιοι άνθρωποι πρέπει να ακούνε αυτό που λέει ο Παύλος, σκοπών σευατόν μη καί συ πειρασθής. Μην πας δηλαδή να διορθώσεις τον άλλον και καταστραφείς και συ. Είναι πολύ σε δράση το τέχνασμα αυτό του διαβόλου.

Λοιπόν διαβάζω και κάτι απ' την σοφία των γερόντων, να μην λέμε μόνο δικά μας. Έβαλε κάποτε –λέει- στο νου της μια γυναίκα της αμαρτίας και στοιχημάτισε με τους φίλους της, πως θα το πετύχαινε χωρίς άλλο να παρασύρει στα δίχτυα της τον ερημίτη που ζούσε στο βουνό, μακριά απ' την πόλη, και που όλοι έλεγαν γι' αυτόν πως ήταν άγιος άνθρωπος. Φόρεσε ένα πυκνό πέπλο, που έκρυβε την ομορφιά της και ανέβηκε στο βουνό. Οι φίλοι της την περίμεναν στα μισά του δρόμου. Σαν βράδυασε, χτύπησε η πόρτα της σπηλιάς του ερημίτη. Εκείνος όταν την είδε ταράχτηκε, πως βρέθηκε τάχα γυναίκα τέτοιαν ώρα σε αυτήν την έρημο, πλάνη σου είναι τούτη διάβולה, συλλογίστηκε. Τη ρώτησε ποια ήταν και τι γύρευε. Εκείνη έβαλε τα κλάμματα «ώρες ολόκληρες πλανιέμαι σ' αυτές τις ερημιές, αββά. Έχασα το δρόμο και τη συντροφιά μου και ούτε κατάλαβα πως βρέθηκα εδώ, μα για τ' όνομα του Θεού, μη μ' αφήσεις να με φάνε τα θηρία». Ο ερημίτης βρέθηκε σε δίλημμα: να βάλει τη γυναίκα στην κατοικία του, τέτοιο πράγμα δεν του 'χε συμβεί ποτέ. Μα ν' αφήσει πάλι το πλάσμα του Θεού να φαγωθεί από τα θηρία, αυτό θα ήταν απάνθρωπο, σχεδόν έγκλημα. Νικήθηκε τέλος από την συμπάθεια και την έβαλε μέσα. Εκείνη τότε τράβηξε –δήθεν με αφέλεια- το πέπλο της και του φανέρωσε τα θέλγητρά της. Ο πειρασμός άρχισε να φλογίζει τις επιθυμίες του αγωνιστή, αφού η πράξη δεν ήταν πια δύσκολη. Έριξε καταγής μερικά ξερά φύλλα και είπε στην γυναίκα να πλαγιάσει, ενώ αυτός τράβηξε στο βάθος της σπηλιάς. Γονάτισε και έκανε θερμή προσευχή: Απόψε –συλλογίστηκε-, έχω να δώσω την πιο σκληρή μάχη, εναντίον του ορατού και αοράτου εχθρού, ή θα νικήσω, ή θα χάσω όλους μου τους κόπους. Όσο προχωρούσε η νύχτα, τόσο η φλόγα της επιθυμίας τον κατάκαιγε. Για μια στιγμή ένοιωσε να λυγίζει η αντίστασή του και τρόμαξε. Αυτοί που μολύνουν το σώμα με πράξεις αμαρτωλές, πηγαίνουν στην κόλαση, είπε σχεδόν φωναχτά. Για κάνε δοκιμή, αν θα υπομένεις την βασανιστική φωτιά. Άναψε το λυχνάρι του και έβαλε το δάχτυλό του στη φλόγα, μα η άλλη φλόγα που του κατάκαιγε τη σάρκα ήταν πιο δυνατή και δεν τον άφηνε να νοιώσει τον πόνο από το κάψιμο. Αφού αχρηστεύτηκε το πρώτο δάχτυλο, έβαλε στη φλόγα του λυχναριού το δεύτερο, το τρίτο· ώσπου να ξημερώσει, έκαψε και τα πέντε δάχτυλα του χεριού του. Εκείνη η αθλία, παρακολουθούσε κρυφά τον υπεράνθρωπο αγώνα του δούλου του Θεού και βλέποντάς τον να καίει με πείσμα όλα του τα δάχτυλα, το ένα πίσω από το άλλο, τόσο πολύ ταράχτηκε, που από τον τρόμο της ξεψύχησε. Οι φίλοι της –στο μεταξύ-, έκαναν αιφνιδιασμό στη σπηλιά του ερημίτη, για να γελάσουν εις βάρος του, τον βρήκαν όμως απ' έξω να προσεύχεται. Μήπως φάνηκε από 'δω ψες βράδυ καμιά γυναίκα, τον ρώτησαν. Μέσα είναι και κοιμάται, τους αποκρίθηκε

εκείνος. Μπήκαν και την βρήκαν νεκρή. Αββά πέθανε, φώναξαν τρομαγμένοι. Εκείνος τότε ξεσκέπασε το χέρι του και τους έδειξε τα δάχτυλά του. Για ιδέστε εδώ τι μου έκανε η θυγατέρα του διαβόλου. Η εντολή του Χριστού όμως με προστάζει να αποδίδω καλό αντί κακού. Στάθηκε και προσευχήθηκε πάνω από το άψυχο σώμα και το επανέφερε στη ζωή.

Αν λοιπόν άγιοι ερημίτες, οι οποίοι έχουν τη δύναμη να κάνουν νεκραναστάσεις, κινδυνεύουν και σκοπεύει και σ' αυτούς η προτροπή του Παύλου, σκόπευε σεαυτόν μη και συ πειρασθής, τότε τι να πούμε εμείς οι άλλοι, που έτσι με αυτοπεποίθηση, χωρίς να το σκεφθούμε πάμε να βοηθήσουμε σε καταστάσεις που εμείς είμαστε αδύνατοι και κινδυνεύουμε κάθε στιγμή να καταστραφούμε και πολλές φορές την έχουμε ίσως πάθει.

Τέλος και αν ακόμα καταφέρεις, αλλά είσαι αντοχής μη αρκετής, κι αν ακόμα καταφέρεις να σώσεις τον άλλον, να τον καταρτίσεις και να τον βοηθήσεις, υπάρχει υπάρχει η τελευταία παγίδα που πρέπει να προσέξεις, τον εαυτόν σου πάλι, μήπως καυχηθείς σαν σωτήρας. Διότι τότε, έσωσες μεν αυτόν ας πούμε, αλλά εσύ όμως έχεις πέσει έξω, έχεις πειρασθεί, έχεις καταστραφεί. Αυτό τονίζει ο Παύλος στα δυο λόγια εκείνα, που πρέπει πολύ να μετράμε. Θα βοηθάμε, θα καταρτίζουμε, αλλά σκόπευε σεαυτόν μη και συ πειρασθής. Μην πας ξυπόλυτος στα αγκάθια, ο διάβολος δεν είναι παιχνιδάκι, δεν είναι διαβολάκι, δεν είναι μικροπράγματα, έχει τεχνάσματα. Αυτό λέει αυτός ο στίχος που τελειώσαμε την περασμένη φορά. Και τώρα προχωρούμε στον δεύτερο στίχο.

«ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ». Ἀλλήλων τα βάρη βαστάζετε, είναι μια φράση του Παύλου, που έχει γίνει λαϊκή παροιμία και την λένε όλος ο κόσμος και ακόμα και αν δεν πιστεύουνε. Όταν θέλουνε να δείξουν ότι υπάρχει ανάγκη αλληλοβοήθειας και ότι είναι καλό η αλληλοβοήθεια, λένε αλλήλων τα βάρη βαστάζετε και πολλοί δεν ξέρουνε και από πού προέρχεται αυτό το πράγμα. Ούτε καν υποψιάζονται πολλοί από μάς ότι είναι του Παύλου και ότι το λέει στην προς Γαλάτας επιστολή. Αυτό λοιπόν το ρητό ήρθε η σειρά τώρα να εξηγήσουμε, αλλά ο Παύλος δεν το λέει απλώς και μόνο του, αλλήλων τα βάρη βαστάζετε, αλλά εξηγεί και πως θα βαστάζουμε αλλήλων τα βάρη, και ούτως αναπληρώσατε τον νόμον του Χριστού, και έτσι θα αλληλοσυμπληρώσετε, όλοι μαζί θα πληρώσετε, θα γεμίσετε, θα εκπληρώσετε τον νόμο του Χριστού· αυτό θα πει αναπληρώσατε, όλοι μαζί πληρώσατε, όλοι μαζί εκπληρώσατε τον νόμο του Χριστού, αυτό λέει.

Τώρα ποιος είναι ο νόμος του Χριστού, που όταν τον εκπληρώνουμε όλοι μαζί οι άνθρωποι –όχι ο καθένας μόνος του-, τότε βαστάζουμε αλλήλων τα βάρη. Ο νόμος του Χριστού είναι η αγάπη, αυτή είναι ο νόμος του Χριστού, όπως λένε και οι Πατέρες· «νόμον Χριστού (μας λέγει ο Θεοδώρητος) την αγάπη εκάλεσεν, αυτού γαρ εστί φωνή (διότι του Χριστού φωνή είναι αυτή που το λέει, το Ευαγγέλιο δηλαδή) εντολήν καινήν δίδωμι υμίν..

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ137

Γ.137
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

..(σας δίνω μια καινούργια εντολή, ένα καινούργιο νόμο, που δεν ξαναφάνηκε στον πλανήτη), ίνα αγαπάτε αλλήλους». Αυτός είναι ο νόμος του Χριστού ἔτσι λοιπόν με εφαρμογή, με εκπλήρωση του νόμου αυτού της αγάπης, τότε είναι δυνατόν να βαστάζουμε αλλήλων τα βάρη.

Αλλά η αγάπη είναι πολύ μεγάλη υπόθεση, πολύ μεγάλη επιχείρηση, είναι μια ιστορία που δεν περνάει στα μέτρα του ατόμου, δεν μπορεί ένα άτομο μόνο του να αναπληρώσει τον νόμον του Χριστού, δηλαδή να κυκλοφορήσει την αγάπη του Χριστού. Η αγάπη είναι τεράστιο πράγμα, δεν μπορεί κανένας –και ο πιο άγιος-, μόνος του να δώσει την αγάπη του Χριστού ἔ γι' αυτό λέει *αναπληρώσατε*, όλοι μαζί εκπληρώσατε τον νόμο, την αγάπη του Χριστού που είναι πολύ τεράστια υπόθεσις. Ολόκληρο το σώμα της Εκκλησίας, μπορεί να δώσει την αγάπη του Χριστού ἔ κανένας μόνος του και το εξηγεί πιο κάτω. Για να το καταλάβουμε αυτό καλύτερα, ότι η αγάπη του Χριστού είναι κάτι πελώριο, κάτι άπειρο, που δεν μπορεί να το πιάσει και να το δώσει ένας και μόνο άνθρωπος, θα σκεφτούμε ως εξής: *η αγάπη δεν είναι λόγια, η αγάπη είναι ενέργεια, είναι μια απέραντη πηγή ενεργείας, η οποία είναι διάχυτη παντού, η οποία εάν ήτανε δυνατόν να χρησιμοποιηθεί, ήτανε ικανή να υπερνικήσει και να σβήσει και ατομικές βόμβες και πυρηνικές βόμβες και όλα τα οπλοστάσια των εχθρών και ότι υπάρχει επί της γης και εν ουρανῶ, μπορεί να τα φέρει βόλτα και να τα εξουδετερώσει αυτή η αγάπη του Χριστού που ἔναι διάχυτη παντού, αλλά που δεν κάνει χρήση ο άνθρωπος.*

Για να πάρω ένα παράδειγμα, είναι τόσο μεγάλη πηγή ενέργειας η αγάπη του Χριστού, που μπροστά της η ΔΕΗ η δική μας, ή και όλες οι ΔΕΗ του κόσμου, είναι μύγες, είναι τίποτα, με όλη την ενέργεια των δισεκατομμυρίων κιλοβαττωρών τις οποίες παρέχουν, είναι τίποτα. Η αγάπη υπάρχει παντού, όπως λέγει και ο ποιητής, δεν χρειάζεται λόγια ἔ μη μιλάς άλλο γι' αγάπη λέει, η αγάπη είναι παντού, το ἔχει καταλάβει ο λαός, το ἔχει καταλάβει ο ἔξω κόσμος, εμείς οι χριστιανοί δεν το καταλάβαμι ακόμα. *Ο χριστιανός δε δίνει αγάπη από μόνος του, δεν έχει αγάπη ο χριστιανός για να δώσει δική του αγάπη, δεν μπορεί να δώσει. Το μόνο που μπορεί να κάνει ο χριστιανός –και ο άγιος ακόμα-, είναι να κυκλοφορήσει την αγάπη του Χριστού.* Ἐτσι να δώσει αγάπη –που να την βρει να την δώσει αγάπη-, βλέπετε οι χριστιανοί δίνουν αγάπη, οι άγιοι δίνουν αγάπη και κανείς δεν τους δίνει, για να την ξαναπάρουν πίσω. Τους βρίζουν, τους δέρνουν, τους κοροϊδεύουν, τους κυνηγάνε και αυτοί εξακολουθούν να δίνουν αγάπη. Από πού παίρνουν αυτή την αγάπη; Είναι αυτή που είπα, η αγάπη απ' την ώρα που ήρθε ο Χριστός εδώ στη γη, τη σκόρπισε και υπάρχει παντού. Οι χριστιανοί που δίνουν αγάπη είναι αγωγοί, είναι –ας πούμε- τα καλώδια, τα οποία παίρνουν και μεταφέρουν την αγάπη. Η αγάπη δηλαδή, η διάχυτη του Χριστού είναι –είπαμε- η ΔΕΗ. Αυτή έχει μπρίζες, απ' τις οποίες μπορούμε οι χριστιανοί να πάρουμε –αν θέλουμε-

αγάπη και να δώσουμε, χωρίς εμείς να καταναλώσουμε τίποτα. Και μπρίζες – για να το πάρουμε στη δική μας γλώσσα-, είναι τα μυστήρια της Εκκλησίας. Τι κάνει ο χριστιανός; πηγαίνει στα μυστήρια, στην εξομολόγηση, στη Θεία Κοινωνία, στο άγιο Ευχέλαιο, στο Βάπτισμα, σε όλα αυτά τα μυστήρια, μπαίνει στη μπρίζα –που είναι η διάχυτη του Χριστού αγάπη σε όλη τη γη- και από 'κει και πέρα παίρνει από 'κει αγάπη και την κυκλοφορεί, τη δίνει, ξαναπαίρνει, ξαναδίνει και έτσι κυκλοφορεί η αγάπη, έτσι αναπληρώνεται ο νόμος του Χριστού. Όταν λέγει λοιπόν ο Παύλος, ούτως αναπληρώσατε τον νόμον του Χριστού, λέει πάρτε από την ΔΕΗ του ουρανού την αγάπη, του Χριστού μας αγάπη και κυκλοφορήστε την ανάμεσά σας. Δώσε αγάπη, πάρε αγάπη και έτσι βαστάζονται όλα τα βάρη.

Αν υποφέρουν οι άνθρωποι σήμερα, αν είναι βασανισμένοι, αν συντρίβονται κάτω από τα βάρη και φτάνουν μέχρι την αυτοκτονία, είναι γιατί δεν κυκλοφορεί η αγάπη του Χριστού, δεν βαστάζουμε αλλήλων τα βάρη, όπως λέγει ο απόστολος Παύλος. Αυτό λοιπόν εννοεί, όταν λέει αλλήλων τα βάρη βαστάζετε; κυκλοφορήστε την αγάπη μεταξύ σας και έτσι θα έχετε τον νόμον του Χριστού. Έτσι έκαναν οι πρώτοι χριστιανοί, γι' αυτό είχαν κοινά τραπέζια, γι' αυτό είχαν τις περιουσίες τους κοινές, διότι οι περιουσίες ήταν του Χριστού, η αγάπη ήταν του Χριστού; παίρνανε και δίνανε, χωρίς να λογαριάζουνε ποιο είναι το δικό μου και ποιο είναι το δικό σου, αυτή την έννοια έχει η φράση του Παύλου αλλήλων τα βάρη βαστάζετε.

Αλλά, βαστάζουμε τα βάρη, τα ελαττώματα δηλαδή, τις ιδιοτροπίες, τις κακίες δηλαδή ο ένας του άλλου, μόνο με την αγάπη αυτή που παίρνουμε, που δεν είναι δική μας, που δεν είναι κατόρθωμά μας, αλλά την παίρνουμε από τον Χριστό. Αλλά ας το κάνουμε λίγο αναλυτικότερα: αλλήλων τα βάρη βαστάζετε; δηλαδή τι σημαίνει αυτό κατά λέξη, για να καταλάβουμε και πως αναπληρώνεται με την αγάπη αυτό. Σημαίνει ότι, όταν πηγαίνεις –όπως είπε στον πρώτο στίχο-, υμείς οι πνευματικοί –λέει- καταρτίζετε τον τοιούτον, διορθώνετε τον συζητείστε τον, διαφωτίστε τον και φτιάχτε τον σωστόν, αυτό θα πει καταρτίζετε. Σημαίνει λοιπόν το αλλήλων τα βάρη, ο ένας του άλλου να βαστάει την αμαρτία, το βάρος, την ιδιοτροπία, να την ανέχεται, να την σηκώνει, σημαίνει *όταν πηγαίνεις να καταρτίσεις, δηλαδή να βοηθήσεις, να φωτίσεις, να διδάξεις εν πάσει περιπτώσει κάποιον –όπως λέει ο απόστολος-, πρέπει να αισθάνεσαι ότι και συ έχεις ανάγκη να καταρτισθείς από αυτόν.* Μην πας σαν εσύ ο τέλειος και ο πλήρης, πάω σε εκείνον που δεν ξέρει τι του γίνεται και πάω να τον φτιάξω, να του δώσω δηλαδή, να τον καταρτίσω, να τον συμβουλέψω, να τον μαλώσω ίσως, ενώ εγώ δεν έχω καμία ανάγκη από αυτόν. *Αυτό θα πει ο ένας να βαστάζει το βάρος του άλλου; εγώ πάω να τον καταρτίσω αυτόν σε κάτι, αλλά και αυτός –την ώρα που εγώ τον βοηθάω- θα με βοηθήσει και αυτός σε κάτι.* Αν το βλέπαμε έτσι το πράγμα, η ελεημοσύνη που δίνουμε και η οποιαδήποτε βοήθεια, η δεκάρα που δίνουμε, δεν θα είχε περιφρονητική –ας πούμε- πάρε σημασία και ταπεινωτική.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ138

Γ.138
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Δεν θα πήγαινα στο σπίτι του άλλου να τον ελεήσω, σαν εγώ ο πλούσιος – ξέρω ἄνω- που τὰ χω όλα και αυτός που δεν έχει ψωμί να φάει και να του κάνω και έρευνα να ιδω αν έχει και ψυγείο, ή τι έχει κάτω απ' το κρεβάτι, διότι θα έλεγα ότι εγώ μεν πάω να δώσω, έστω λεφτά, έστω χρήματα, έστω λόγια, έστω συμβουλές. Αλλά εγώ ποιος είμαι; Είμαι χάλια και εγώ, ας έχω λοιπόν στο νου μου, όχι μόνο τι θα δώσω, αλλά και τι θα πάρω, από αυτόν στον οποίον πάω. Έτσι λοιπόν η αλληλοβοήθεια –διότι όλοι ακατάρτιστοι είμαστε, όλοι αμαρτωλοί είμαστε, όλοι έχουμε ανάγκη να βοηθάμε ο ένας τον άλλον-, αυτό σημαίνει το αλλήλων τα βάρη βαστάζετε.

Όλοι έχουμε βάρη, ο ένας θα βαστάζει του άλλου και εκείνος το δικό μου.

Ας θα το κάνω με περισσότερα παραδείγματα, πιο κατανοητό αυτό. Θα πάρω δύο πνευματικούς, εξομολόγους· οι εξομολόγοι, όπως ξέρετε, δεν είναι μόνον να εξομολογούν τους άλλους, είναι και αυτοί αμαρτωλοί και έχουν ανάγκη εξομολογήσεως. Επισκέπτονται λοιπόν κάποτε, κάπου, ένας πνευματικός τον άλλον και εξομολογούνται· την μια φορά παίρνει το πετραχήλι ο ένας και λέει τις αμαρτίες του, τις αδυναμίες του ο ένας πνευματικός. Αλλά εκείνος που τον εξομολογεί, δεν αισθάνεται ότι εγώ είμαι ο δίκαιος και ο απέναντι ο γέροντας – ας πούμε- είναι ο αμαρτωλός, γιατί μετά θα φορέσει αυτός το πετραχήλι και θα πω εγώ τα δικά μου. Αισθανόμαστε και οι δύο ένοχοι και έτσι αλληλοεξομολογούνται –ας πούμε- οι πνευματικοί.

Τώρα καταλαβαίνετε, κατά τον ίδιο τρόπο πρέπει να αλληλοκαταρτιζόμαστε οι χριστιανοί. Να λέμε σ' αυτόν που πάμε να καταρτίσουμε, δεν έρχομαι να σου δώσω, έρχομαι να πάρω από σένα, έρχομαι να με μάθεις, και ας έχει αυτός ανάγκη να μάθει. Κάθε άνθρωπος έχει κάτι που δεν το ἔχω εγώ. Και έχω εγώ ελαττώματα και αμαρτίες που δεν τις έχει αυτός. Ακούστε πως το αντιμετωπίζουν αυτό οι Πατέρες:

Ο Χρυσόστομος: «επειδή ουκ έστιν άνθρωπον όντα χωρίς ελαττωμάτων είναι παρ' ενί»· αυτό το λέει ο Παύλος –λέει-, ότι δεν θα βαστήξεις εσύ τα βάρη του άλλου, αλλά αλλήλων τα βάρη βαστάζετε, ο καθένας θα ανέχεται την ιδιοτροπία του άλλου, ο καθένας θα σηκώνει την αμαρτία του άλλου και εκείνος τη δική σου. Αυτό το λέει έτσι, διότι δεν υπάρχει άνθρωπος που να μην έχει ελαττώματα, γι' αυτό μας παραινεί λέει· «φέρειν τα των πλησίον ελαττώματα», να σηκώνω τα ελαττώματά του, να τα ανέχομαι με καλή καρδιά, «ίνα και τα αυτού φέρηται παρ' ετέρων», ίνα και τα δικά μου να τα φέρει κάποιος άλλος, λέει ο Χρυσόστομος.

Και ο Θεοδώρητος: «τόδε έχεις το ελάττωμα σύ», εσύ του λέει έχεις ένα ελάττωμα «τόδε ουκ έχεις», άλλο ελάττωμα δεν το έχεις εσύ, «εκείνος το εναντίον», αυτός που πας να καταρτίσεις αντίθετα. «Ο μεν έχεις εσύ,» το

ελάττωμα που έχεις εσύ, ο δάσκαλος –ας πούμε- που πας να σώσεις τον άλλον, «ουκ έχει εκείνος» το δικό σου δεν το έχει αυτός, «έτερον δε» αυτός έχει άλλο ελάττωμα, «συ φέρε το εκείνου» διόρθωσε εσύ εκείνο που έχει αυτός, αλλά φρόντισε «κακείνος το σόν» δός του και παρακάλεσέ τον να σου διορθώσει και εκείνος το δικό σου. Έτσι το βλέπουν οι Πατέρες.

Είναι βέβαια απλό πράγμα, αλλά επειδή μας καίει δεν θέλουμε να το καταλάβουμε. Γι' αυτό θα ήθελα να επιμείνω με μερικά παραδείγματα, επειδή όλοι πάμε να διορθώσουμε τον άλλον αφ' υψηλού και αυτό έχει δυστυχώς περάσει και στις εφημερίδες και στα θρησκευτικά περιοδικά· πολλά θρησκευτικά μαχητικά περιοδικά διαβάζεις που παν' να διορθώσουν τους άλλους, αλλά τίποτα δικό τους δεν γράφουν μέσα, να κάνουν και μια αυτοκριτική, ότι και εμείς φταίμε σ' αυτό. Αυτή τη νοοτροπία, η οποία ίσως να μην μπορεί να γίνει στα περιοδικά –δεν ξέρω-, η αυτοκριτική, αν και θα ήπρεπε να γίνει, έχει περάσει και σε μας και γινόμαστε και μεις μαχητικοί διαβάζοντας –χρειάζονται τα περιοδικά, δεν είπα ότι δεν χρειάζονται-, αλλά διαβάζοντας αυτά που όλο χτυπούν και δεν χτυπούν τον εαυτόν τους, γινόμαστε και μεις ίδιοι και χτυπάμε τους πάντες και τα πάντα και δεν λέμε λέξη για τον εαυτόν μας, για τα δικά μας. Πάμε να σώσουμε τον άλλον, σαν να είμαστε εμείς οι άγιοι των αγίων, που δεν έχουμε ανάγκη να μας σώσει κανείς.

Ένα άλλο παράδειγμα που φέρνουν οι Πατέρες είναι το εξής: ας μην πάμε –λέει- στα βαριά αμαρτήματα, γιατί και τα ψιλά είναι που δηλητηριάζουν την ζωή και τα τιποτένια. Πολλά διαζύγια και πολλοί γάμοι χαλάνε από τα τιποτένια, από μικροπράγματα, που δεν ανέχεται ο ένας το παράπτωμα του άλλου, έστω και αν είναι αυτό (το παράπτωμα) το ποτήρι που το κοιτάει στον ήλιο, δεν είναι τόσο καθαρό, δεν ξέρω τι. Πάρε –λέει- δύο ανθρώπους, ο ένας είναι βιαστικός, θέλει όλα να τα κάνει γρήγορα, περισσότερο απ' ότι πρέπει γρήγορα και τα κάνει και τσαπατσούλικά, είναι ενεργητικός, δραστηκός. Ένας άλλος είναι νωθρός, είναι βραδυκίνητος, κάνει μεν σωστά τη δουλειά, αλλά ώσπου να σηκώσει το' να πόδι μυρίζει το άλλο και έτσι και αυτός δεν είναι σωστός. Και οι δύο απέχουν. Αν αυτοί οι δύο κάνουν παρέα –λέει-, ο ένας δεν πρέπει να συγκρουστεί με τον άλλον, αλλά ο ένας πρέπει να διορθώσει, να βαστήξει τον άλλον. Ο βιαστικός, ο ταχυκίνητος να προσπαθήσει να προσαρμοστεί προς τον άλλον, που είναι νωθρός· έτσι θα βαστάξει το βάρος του άλλου. Και ο νωθρός βέβαια, θα ωφεληθεί από τον γρήγορο, διότι και αυτός θα αναγκαστεί να επιταχύνει την πορεία του. Έτσι και στα απλά ακόμα, ισχύει αυτό που είπε ο Παύλος, αλλήλων τα βάρη βαστάζετε.

Φερ' ειπείν- μια γυναίκα δεν είναι τόσο προσεχτική, στην καθαριότητα, στην κουζίνα· είναι μερικές, που δεν είναι τόσο με το σφουγγαρόπανο διαρκώς μέσα στην τσέπη, να γυρίζουν κάθε δευτερόλεπτο να κάνουν έτσι. Αλλά όμως έχει ταπείνωση. Μια άλλη γυναίκα τώρα, είναι εκείνη η οποία είναι στην καθαριότητα μέχρι είπαμε, διαρκώς με το σφουγγαρόπανο στο χέρι· δεν έχει όμως ταπείνωση αυτή η γυναίκα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ139

Γ.139
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Αν συνοικήσουν δύο τέτοιες γυναίκες πρέπει, όχι να συγκρουστούν, αλλά εκείνη η οποία δεν είναι τόσο καθαρή αλλά ταπεινή, στην ταπεινώσή της να πάει και να μάθει να γίνει καλύτερη νοικοκυρά. Αλλά και η άλλη η οποία είναι σχολαστική στο σφουγγαρόπανο, αλλά εγωίστρια, πρέπει απ' την ταπεινώση εκείνης της γυναίκας, που είναι ταπέτο να την πατήσει κάτω –αν είναι πραγματικά- να πάρει και να διδαχθεί, ώστε να κατεβάσει λίγο την πολεμική της, να κατεβάσει λίγο την ορμή της, για το κυνήγημα της σκόνης φερ' ειπείν, κι έτσι η μία θα βαστάξει το βάρος της άλλης. Δεν είναι μόνο για τα μεγάλα αυτό που λέει ο Παύλος, ο Παύλος είναι μεγάλος γνώστης των ψυχών, έχει βάθος, βλέπει και τα χοντρά, βλέπει και τα ψιλά και γι' αυτό, αυτό που είπε, το αλλήλων τα βάρη βαστάζετε, μετράει πάρα πολύ και γι' αυτό άλλωστε έγινε και λαϊκή παροιμία.

Επομένως βλέπουμε εδώ ότι ο καταρτισμός, η αλληλοβοήθεια, το να βαστάει ο ένας τα βάρη του άλλου, είναι τόσο πολύ μεγάλη υπόθεση, που ανακατεύονται πολλά άτομα· όλα τα άτομα θα 'λεγε κανείς της ενορίας, όλα τα πρόσωπα της ενορίας. Διότι ο χριστιανός δεν είναι άτομο, άμα είναι άτομο είναι εγωιστής. (ενν. Ο χριστιανός) είναι πρόσωπο, δηλαδή στρέφεται προς τους άλλους, κοιτάζει, ενδιαφέρεται για τους άλλους. Όλα λοιπόν τα πρόσωπα μιας ενορίας πρέπει να ανακατευτούν, πρέπει να δώσουν ένα χέρι (σαν ένα σώμα που είναι) για να μπορέσει να εφαρμοστεί αυτό που λέει ο Παύλος, αλλήλων τα βάρη βαστάζετε. Δε μπορεί ένας μόνος του να φέρει το βάρος.

Δεν είναι έργο ατομικό –λοιπόν- ο καταρτισμός και *μην πει* κανείς ότι *εγώ θα πάω να σώσω ψυχές, ή εγώ θα τον σώσω*. Εδώ πρέπει να κινηθεί *όλη η ενορία, όλη η Εκκλησία*, για να σωθεί μια ψυχή, όλοι να συνεργαστούν. Και αυτό φαίνεται ότι είναι (ενν. έργο) του σώματος της Εκκλησίας, ότι είναι κοινωνικό έργο και όχι ατομικό και δεν μπορεί να το κάνει μόνος του κανένας, έστω και αν είναι άγιος. Φαίνεται από τον τρόπο που τα λέει: *υμείς οι πνευματικοί* καταρτίζετε τον τοιούτον, *όχι εσύ ο πνευματικός*. Βλέπεις που μιλάει για πολλούς; Όλοι οι πνευματικοί θα ασχοληθείτε, για να καταρτίζετε τον τοιούτον, όχι μόνος σου. Υμείς οι πνευματικοί, δεν λέει ο πνευματικός. Από αυτό μπορεί κανείς να καταλάβει πόσο αστείο είναι να λέει κανείς ότι θα σωθεί μόνος του: "εγώ θα σώσω την ψυχή μου, θα κάνω τα καθήκοντά μου, θα κλειστώ στο σπίτι μου, δεν θα με ενδιαφέρει τι κάνουν οι άλλοι, τις προσευχές μου, τις νηστείες μου, τις αγρυπνίες μου και έτσι θα σωθώ. Θέλω να πάω σε μια τρύπα, σε ένα βουνό."

Κανείς δεν σώζεται μόνος του, ούτε ο άγιος· και ο μεγαλύτερος άγιος της Εκκλησίας, δε σώθηκε μόνος του. Αν στηρίχτηκε *μόνο στον εαυτόν του για να σωθεί και στον Θεό*, τότε χάθηκε, δεν είναι άγιος, δεν είναι καν εις τον Παράδεισον. Γι' αυτό και ο Παύλος σε άλλο σημείο μας λέει, ότι *σωζόμαστε*

όλοι μαζί ή θα σωθείς μέσ' το σώμα της Εκκλησίας με όλους τους αδελφούς σου, ή μόνος σου είσαι χαμένος, «συν πάσι τοις αγίοις (λέει) σώζεται ο άγιος».

Θα μου πείτε ...και ο άλλος ; Μόνο ο άγιος σώζεται, αλλά άμα είσαι έτσι μεσ' το σώμα της Εκκλησίας, και βαστάζει ο ένας το βάρος του άλλου, *τότε μαζί με όλους τους αγίους σώζεσαι και συ*. Έτσι λοιπόν και μόνον μπορεί να σωθεί κανείς. Είναι γελοίο να λέει ότι θα σώσω την ψυχή μου, θα σωθώ μόνος μου. Αυτό είναι παπικό, αυτό είναι προτεστάντικο –δεν ξέρω τι είναι-, αλλά όχι ορθόδοξο. Επειδή ακριβώς όμως πολλοί, έχουν κολλήσει σ' αυτό και λέει, εγώ δεν με ενδιαφέρει, ας καεί όλος ο κόσμος, εγώ θα σωθώ, θα κάνω ότι πρέπει, για να σώσω την ψυχή μου. Γι' αυτό δεν σταματάει εδώ ο Παύλος, στο αλλήλων τα βάρη βαστάζετε, που υποψιάζεται ότι πιθανόν και να μην το πολυκαταλάβουν και προχωρεί στον επόμενο στίχο, ο οποίος εξηγεί αυτό. Τώρα, επειδή θέλω πάντοτε να φαίνεται και από το Γεροντικό, πως ακόμα ένα παράδειγμα, αλλά από γέροντες, από αγίους γέροντες αυτή τη φορά, πως δύο συνασκητές εκράτησαν ο ένας το βάρος του άλλου, θα πάω και πάλι στο γεροντικό που –επαναλαμβάνω- τα 'χουμε διαβάσει, αλλά πιθανόν να μην τα θυμόμαστε και καθόλου, ή εν πάσει περιπτώσει να μην τα έχουμε φέρει στην κατάλληλη συναρμολόγηση. Σήμερα λοιπόν, το πώς μας διδάσκουν, πώς αυτοί στην πράξη εβάστασαν ο ένας το βάρος του άλλου, και διδάσκουν και εμάς και στα μικρά και προπαντός στα μικρά να ανεχόμαστε και να υποφέρουμε και να δεχόμαστε την ιδιοτροπία, την αδυναμία, το ελάττωμα εν πάσει περιπτώσει του άλλου, διαβάζω το εξής:

Δύο συνασκητές, αγρυπνούσαν μια νύχτα στο εργόχειρο. Έφτιαχναν κλωστή από καννάβι, για να πλέξουν ύστερα σχοινί, μα η κλωστή του ενός διαρκώς κοβόταν. Άρχισε και αυτός να χάνει την υπομονή του και να θυμώνει με τον άλλον, που η δουλειά του προχωρούσε ομαλά. Ήταν ώρα πειρασμού, τι του έφταιγε ο άλλος, αν του κοβότανε αυτού η κλωστή; Άρχισε να θυμώνει όμως με τον άλλον. Εκείνος όμως το κατάλαβε και για μη στενοχωρείται ο αδελφός του, κάθε φορά που του έσπαζε η κλωστή, έκοβε με τρόπο και τη δική του. Έτσι έμεναν στο ίδιο σημείο και οι δύο και η δουλειά τελείωσε χωρίς να συμβεί μεταξύ τους δυσρέσκεια.

Να πως στην πράξη οι χριστιανοί, βαστάζουν ο ένας το βάρος του άλλου και δεν διαλύονται ούτε οι ενορίες, ούτε οι οικογένειες. Ας πάμε στον επόμενο όμως στίχο, που σκοπεύει στο να μην πιστέψει κανείς, μην του περάσει ποτέ απ' το μυαλό του -και του μεγαλύτερου αγίου-, ότι μπορεί να σωθεί μόνος του. Μόνος του κανείς δεν σώζεται, συν πάσι τοις αγίοις όλοι μαζί, αλληλοβαστάζοντας τα βάρη μας και αναπληρώνοντας τον νόμο της αγάπης του Χριστού, έτσι θα σωθούμε. Ή όλοι μαζί, ή κανένας μοναχός' όποιος μείνει μόνος του και άγιος να' ναι και ασκητής να' ναι και νεκρούς να ανασταίνει, είναι χαμένος. Θα είναι τέλειος για ετούτο τον κόσμο, θα πάρει ίσως βραβείο νόμπελ από αυτή την κοινωνία, αλλά από την Εκκλησία και από την αιωνιότητα θα μείνει έξω.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ140

Γ.140
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Διότι ο Χριστός δεν σώζει κανέναν μόνο του· ουαί τω ενί, λέει και η Γραφή, αλληλοαναπληρώνοντας την αγάπην, κυκλοφορώντας δηλαδή την αγάπην και βαστάζοντας ο ένας το βάρος του άλλου, την ιδιοτροπίαν –είτε μικρή είτε μεγάλη-, μόνον έτσι υπάρχει ελπίς να μεταφερθούμε βέβαια εις την αιώνιον ...<ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ> Αν λέει –όμως- κανένας από σας νομίζει ότι είναι άγιος, ότι είναι κάτι, εν πάσει περιπτώσει, κάτι βλέπει –λέει- και σε μένα ο Θεός και γι' αυτό μου δίνει τα καλά· αν το νομίζει αυτό λέει, τότε δεν είναι καλά στα μυαλά του. Ακούστε πως το λέει ο στίχος το 3: «εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι, μηδὲν ὄν, ἑαυτὸν φρεναπατᾶ»· αν κάποιος –λέει- νομίζει –έστω και άγιος-, ότι είναι κάτι, ότι κατάφερε <ΣΒΗΣΜΕΝΟ ΤΜΗΜΑ ΚΑΣΕΤΑΣ>... τα έργα και από την καλή του την χριστιανική του ζωή, ή τα έργα, τα καθήκοντά του να σωθεί, να μην ξεγελιέται δηλαδή.

Πρώτα-πρώτα αυτός ο στίχος, που εμείς ίσως –και εγώ, δεν ξέρω και εσείς- πρώτη φορά τον ακούμε, οι άγιοι τον μέτρησαν πολύ, και πάνω σ' αυτόν πόνταραν όπως θα λέγαμε τη σωτηρία τους. Εδώ φαίνεται γιατί οι άγιοι, μέχρι της τελευταίας πνοής τους, δεν πίστευαν στον εαυτόν τους, επειδή είχαν ακούσει αυτόν τον στίχο του Παύλου· *εἰ γὰρ δοκεῖ τις εἶναι τι*, αν νομίζει κανείς ότι είναι κάποιος, ότι είναι άγιος φερ' ειπείν, κι ας είναι άγιος, κοροϊδεύει τον εαυτόν του, διότι αυτό είναι απόδειξη ότι δεν είναι τίποτα, *μηδὲν ὄν*, αυτό είναι. Εμείς μένουμε βέβαια κατάπληκτοι με τη συμπεριφορά αυτή των αγίων, όταν διαβάζουμε Αρσένιο, διαβάζουμε Αντώνιο, διαβάζουμε μεγάλους και λένε «εγώ είμαι αμαρτωλός, εγώ είμαι ανάξιος», και ενώ σηκώνει νεκρούς (ο Αρσένιος έχει και νεκρό αναστήσει). Και εν τούτοις λέει: «θα το πετάξετε να το φάνε τα σκυλιά το σώμα μου, γιατί αμάρτησε και δεν είναι άξιο να ταφεί». Αρσένιος τώρα! Καταλαβαίνετε! Και εμείς μένουμε κατάπληκτοι. Λέμε τι λέει αυτός ο άνθρωπος τώρα! αυτός νεκρούς ανάστησε, τι γίνεται εδώ. Ήξερε αυτό τον στίχο του Παύλου. Αν νομίσω ότι είμαι κάτι, έ κοροϊδεύω τον εαυτό μου και υπογράψω ότι δεν είμαι τίποτα.

Εμείς βέβαια καμιά φορά μπαίνουμε και λίγο στο πονηρό και λέμε, «μπα αυτά τα λένε οι άγιοι έτσι, στα ψέματα, για να διδάξουνε εμάς, για να τα ακούμε εμείς, όχι για τον εαυτό τους». Μη σας περάσει αυτή η σκέψη αγαπητοί, δεν τα είπαν οι άγιοι, διότι έτσι έπρεπε να λένε για εμάς τους άλλους. *Αυτοί το νιώθανε, το πιστεύανε, πατούσαν στη Γραφή. Ότι έκαναν οι άγιοι, ότι είναι γραμμένο στα συναξάρια, ότι είναι γραμμένο στα γεροντικά, ότι υπάρχει στα πατερικά, που 'ναι ψωμί και όχι λόγια, όλα αυτά είναι επάνω στις γραμμές του Ευαγγελίου, παρμένα μέχρι τελευταίας κεραίας και εφαρμογή του Ευαγγελίου και των Πράξεων και των επιστολών του Αποστόλου Παύλου.* Εδώ είναι το κλειδί του γιατί ένοιωθαν έτσι οι άγιοι.

Και κάτι άλλο, λέει εδώ, ότι αν θέλεις να δοκιμάσεις έναν που φαίνεται τέλειος, που είναι ο καλός άνθρωπος, ο ελεήμων, που δίνει το σακάκι του, που δε σκοτώνει, που δεν κλέβει, που λένε αν δεν πάει αυτός στον Παράδεισο, ποιος θα πάει. Εάν θέλεις –λέει- να τον δοκιμάσεις, δείγμα αδιάψευστο είναι όταν νομίζει –αυτός ο καλός- ότι κάτι κάνει, ότι είναι κάποιος, ότι είναι καλός ή ότι κάτι είναι εν πάσει περιπτώσει. Δείγμα χαμένου και τιποτένιου ανθρώπου, όσο κι αν φαίνεται τέλειος στα μάτια των ανθρώπων, είναι να νομίζει για τον εαυτόν του ότι κάνει κάτι, και ας δίνει την περιουσία του (ψωμιά όπως λέει, να ψωμίζει πάντα τα υπάρχοντά του, να κάψει το σώμα του). Εάν νομίζει ότι είναι κάτι, εαυτόν φρεναπατά, το 'χασε το μυαλό του, έχασε τη σωτηρία του, και δεν είναι τίποτα. «Δι' αυτό μόνον ουδέν εστί, όστις δοκεί είναι τι», λέει ο Οικουμενίος, και για τούτο μόνο αν νομίσει ότι είναι κάτι, δεν είναι τίποτα, όποιος νομίζει ότι είναι κάτι. Και ο Χρυσόστομος, «πρώτον της ευτελείας αυτού φέρων την τοιαύτην υπόνοιαν», απόδειξη –λέει- του τιποτένιου του, της ευτελείας του, το ότι είναι χαμένος, είναι να 'χει αυτή την υπόνοια, να νομίζει ότι είναι κάτι, λένε οι Πατέρες που τα ζήσανε βέβαια αυτά.

Εί γάρ δοκεί τις εἶναι τι, αν λοιπόν νομίζει κανείς ότι είναι κάτι, κάποιος, μηδὲν ὄν, ενώ στην ουσία τότε δεν είναι τίποτα, εαυτόν φρεναπατᾶ. Και γι' αυτό δεν σώζεται ποτέ κανείς μόνος του, αλλά νοιώθει αμαρτωλός, ο χειρότερος... και πάει και τρυπώνει –κουρνιάζει- μεσ' το σώμα της Εκκλησίας, δίπλα στους άλλους τους αγίους, μήπως μαζί μ' αυτούς σωθεί συν πάσι τους αγίους.

Εδώ βέβαια, βγαίνει και ένα άλλο συμπέρασμα. Πόσο έξω έχουν πέσει οι παπικοί και οι άλλοι, όταν μιλάνε για τις αξιομισθίες των αγίων. Έκανε ο άγιος λέει τόσα έργα, όσα του χρειαζότανε να σώσει τον εαυτόν του, (ενώ δεν σώζεται κανείς μόνος του, κατά τον Παύλο), και αφού έσωσε το δικό του εαυτό, τα υπόλοιπα καλά έργα του, του περισσεύουνε, λένε. Αυτή είναι η αξιομισθία, η περίφημη του πάπα. Μαζεύει λέει ο πάπας κάθε φορά τα περισσεύματα από τα έργα των αγίων, που σώσαν πρώτα τον εαυτόν τους – ενώ ο Παύλος δε λέει έτσι-, και τα μάζευε ο πάπας και τα 'κανε τα περίφημα συγχωροχάρτια, που τα πούλαγε για να πάρουν οι άλλοι οι αμαρτωλοί, από τα περισσεύματα των αγίων. Όλα αυτά είναι έξω –όπως καταλαβαίνετε- από την Ορθοδοξία, διότι δεν περισσεύει σε κανέναν, ούτε άνθρωπο, ούτε άγιο, τίποτα ' δεν του φτάνουν, όσα κι αν έχει, για να σωθεί. Θα σωθεί από τον Χριστό, θα σωθεί από την Εκκλησία, συν πάσι τοις αγίοις.

Ένα άλλο ας προσέξουμε, *το εαυτόν φρεναπατά*. Πολλοί νομίζουμε ότι κοροϊδεύουμε τους άλλους, αλλά ο Παύλος μας λέει ότι τον μόνο που κοροϊδεύει αυτός και εξαπατά, είναι ο εαυτός του ' αυτό σημαίνει το εαυτόν φρεναπατά. Και κοροϊδεύει τον εαυτόν του με δυο τρόπους ' ο ένας τρόπος –ο χειρότερος βέβαια- είναι ότι δεν έχει ελπίδα θεραπείας, γιατί νομίζει πως δεν είναι άρρωστος. Όποιος νομίζει πως είναι κάτι τι, σπουδαίος, αυτός είναι άρρωστος ' αλλά έχει το μειονέκτημα και τη συμφορά τη μεγάλη, να μην υπάρχει ελπίδα να διορθωθεί ποτέ.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ141

Γ.141
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Γιατί για να θεραπευτεί ένας άρρωστος, πρέπει πρώτα να καταλάβει ότι είναι άρρωστος, για να πάει στον γιατρό να τον κάνει καλά. Άμα δεν καταλαβαίνεις ότι είσαι άρρωστος και μέχρι τελευταίας στιγμής λες ότι είμαι καλά, θα πας στον τάφο, χωρίς ποτέ να γίνεις καλά. Το πρώτο κακό αυτού που νομίζει ότι κάτι είναι, (ενν. είναι) ότι κοροϊδεύει τον εαυτόν του ότι είναι τάχα υγιής, ενώ πνευματικά είναι άρρωστος.

Και το δεύτερο είναι, ότι αυτός ο άνθρωπος που νομίζει ότι είναι κάτι, δεν μπορεί να βαστάσει το φορτίο του άλλου. Είναι αποδεδειγμένο ότι άνθρωποι, που ίσως είναι προχωρημένοι στα της Εκκλησίας, αλλά νομίζουν ότι έχουνε προχωρήσει στην αγιότητα, δε βαστάνε τις αδυναμίες των άλλων. Ενώ βλέπουμε έξω της Εκκλησίας ανθρώπους, και αδιάφορους και χλιαρούς και αθέους, που δεν επηρεάζονται τόσο από τις ιδιοτροπίες, τις αμαρτίες, τις αχαριστίες ξέρω γω, την αδιαφορία των άλλων· ένας που νομίζει ότι έχει γίνει πολύ σπουδαίος, στα της Εκκλησίας, στα πνευματικά, ότι είναι σούπερ, αυτός όταν βρεθεί με άλλον και στο παραμικρό ελαττώμα εξαγριώνεται, δε μπορεί να βαστάξει το φορτίο του άλλου. Είναι αυτό, ότι κοροϊδεύει τον εαυτόν του, τον απατά και δεν μπορεί να βαστήξει το φορτίο του άλλου. Αντί να γίνει πνευματικός που θα τον βοηθήσει, γίνεται εισαγγελέας που τον καθίζει στο скаμνί και τον περνάει από δεκαπέντε χωριά και αυτό είναι απόδειξις ότι έχει κοροϊδέψει πρώτα τον εαυτόν του. Και μπορεί τον άλλον, αντί να τον βοηθήσει, να τον σπρώξει ακόμα και στην αυτοκτονία.

Μην μου πείτε όμως ότι και αυτό είναι για τους ακατάρτιστους ανθρώπους, και ότι «εμείς τα ξέρουμε αυτά και δεν κινδυνεύουμε να πάθουμε κάτι τέτοιο. Εμείς δεν κοροϊδεύουμε τον εαυτόν μας, δεν νομίζουμε, το λέμε άλλωστε ότι εγώ είμαι σκουλήκι, εγώ είμαι αμαρτωλός». Δεν έχει σημασία –αγαπητοί- τι λέμε· πολλοί λέμε ότι είμαστε σκουλήκια και αμαρτωλοί και όταν σε τόσο μας πειράξει ο άλλος, αντί για σκουλήκι γινόμαστε λιοντάρι και θηρίο, και (ενν. λέμε) «δεν τον θέλω ούτε στην κηδεία μου και ποτέ μου μην κοινωνήσω και δεν του λέω την καλημέρα» και όλα αυτά. Τι σημαίνει; ότι κοροϊδεύουμε τον εαυτόν μας και ας λέμε ότι είμαστε σκουλήκια· το λέμε μόνοι μας... Όταν μας το πει ο άλλος... τότε θα δούμε αν πράγματι είμαστε όπως είμαστε.

Για να μπορέσεις λοιπόν να βαστήξεις, τα του άλλου ελαττώματα, και να λάβεις μέρος σ' αυτό το σώμα της Εκκλησίας, που ένας βαστάζει τα βάρη του άλλου και θα πάνε όλοι μαζί ενωμένοι εις την αιωνιότητα, πρέπει να μη νομίζεις ότι είσαι τίποτα (ενν σημαντικός)... Εάν νομίζεις ότι είσαι κάτι, δεν μπορείς να βαστήξεις το φορτίο του άλλου. Και εάν πραγματικά βαστάξεις το φορτίο του άλλου, την ιδιοτροπία του, τότε πράγματι θα πρέπει να μη νομίζεις (ενν ότι είσαι κάτι), να θεωρείς ότι είσαι ο τελευταίος των ανθρώπων. Αυτά αλληλοσυμβαίνουν και συμβαίνουνε βέβαια –όπως είπα- και σε αγίους

άνθρωπους. Άνθρωποι που νομίζουν ότι βασανίζουν το σώμα τους και ότι έδωσαν τα πάντα για την αγάπη του Χριστού, και νομίζουν –έστω και αν είναι στη σπηλιά, στον βράχο, έστω και αν είναι στα Καρούλια του Αγίου Όρους-, αν νομίζουν ότι ακριβώς επειδή έκαναν αυτό, γίνανε κάτι, ότι κάτι βλέπει ο Θεός σ' αυτούς, και ότι εν πάσει περιπτώσει είναι καλύτεροι απ' τους άλλους, αγιότεροι, αν τους περάσει απ' το μυαλό... και αυτοί φρεναπατούν τον εαυτόν τους. Γι' αυτό τρέμανε οι γέροντες και οι άγιοι να πούνε ότι εγώ είμαι άγιος' αλλοίμονο μας λέει, το χάσαμε.

Ο Αντώνιος –το ξέρετε-, την ώρα που επρόκειτο να φύγει, επειδή *ποτέ δεν είχε καταφέρει ο διάβολος να του βάλει στο μυαλό ότι είναι κάτι και ότι δεν είναι ο χειρότερος των αμαρτωλών* –ποιος ο Αντώνιος, ξέρεις τι εστί Αντώνιος, ο πατέρας του μοναχισμού, κορυφή, το ύψος πιο πάνω από τον Μέγα Βασίλειο ο Αντώνιος-, επειδή ποτέ ο διάβολος δεν είχε καταφέρει να του βάλει στο μυαλό ότι είναι κάτι, την τελευταία στιγμή που έφευγε –το ξέρετε, αλλά πρέπει να το προσαρμόσουμε σ' αυτά που λέμε-, έπαιξε το τελευταίο του χαρτί. Την ώρα που ήταν να ξεψυχήσει πήγε και τον έπιασε απ' τα γένια και του λέει, «άντε βρε Αντώνιε, μόνο εσύ μου ξέφυγες». Με ποιο στόχο (τοκανε); Για να του πει (ενν ο Αντώνιος), «ναι σου ξέφυγα», να νομίσει έστω και στο δευτερόλεπτο το τελευταίο ότι είναι κάτι ο Αντώνιος. Και ενώ είχε κύρος και ενώ έβαλε τον διάβολο στο μπουκάλι και ενώ τους έπαιζε κομπολόι τους διαβόλους, όμως δεν είπε ότι «σου ξέφυγα», δεν είπε ότι «σε νίκησα», γιατί αν το κατάφερνε αυτό ήτανε χαμένος, ποιος ο Αντώνιος. Φανταστείτε τώρα εμείς... αλλά δεν το είπε έτσι, του λέει «όχι ακόμα, όχι ακόμα δεν έφυγα». Και βέβαια δεν ήταν δυνατόν ο διάβολος να βάλει στο χέρι τον Αντώνιο' αλλά αυτό διδάσκει εμάς *να μην πιστεύουμε ποτέ ότι είμαστε τίποτα (ενν. ότι είμαστε κάτι)*.

Επειδή λοιπόν και άγιοι άνθρωποι μπορεί να το πάθουν αυτό –πολύ περισσότερο εμείς-, θα τελειώσω με ένα σημείο απ' το γεροντικό, *πόσο επικίνδυνο είναι για τους θρησκευτικούς ανθρώπους, για τους σούπερ χριστιανούς, γι' αυτούς που 'χουνε προχωρήσει στην Εκκλησία, γι' αυτούς που 'ναι σε μεγάλα μέτρα και ακολουθιών και αγρυπνιών και εκκλησιασμού και μυστηρίων και Θείας Κοινωνίας, πόσο πιο επικίνδυνο είναι και γι' αυτούς σε κάποια μόνο στιγμή –ο διάβολος δεν θέλει πολλά, μια στιγμή της ζωής μας θέλει-, να μας βάλει να νομίσουμε ότι είμαστε κάτι και όλο τον άλλο καιρό ας μη νομίζουμε τίποτα, να μας πιάσει εκεί και να κάνει την καταστροφή*. Θα διαβάσω απ' το γεροντικό, σε άγιο ερημίτη, πως την έπαθε, γιατί νόμισε ότι είναι κάτι. Για να κλείσουμε τον στίχο που λέει, «εί γάρ δοκεῖ τις εἶναι τι (ὅποιος νομίζει ότι είναι κάποιος και κάτι δεν είναι τίποτα), μηδὲν ὢν (αφοῦ δεν είναι τίποτα), ἑαυτὸν φρεναπατᾷ (το 'χασε το μυαλό του και νομίζει ότι κοροϊδεύει τους άλλους, αλλά κοροϊδεύει τον εαυτόν του)·».

Πόσο πολύ προσοχή θέλουμε σ' αυτό το σημείο! Να μη ποτέ νομίσουμε ότι «κάτι βλέπει ο Θεός και σε μένα», που το λένε πολλοί.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ142

Γ.142
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Ένας νέος μοναχός, πολεμήθηκε από σαρκική επιθυμία και πήγε να εξομολογηθεί σε κάποιον γέροντα ερημίτη. Εκείνος όμως, μόλις άκουσε την εξομολόγηση του νέου, τaráχτηκε, αγανάκτησε και τον έλεγε ανάξιο και του μοναχικού βίου. Νόμιζε ότι αυτός είναι ο άξιος -και ήτανε γέροντας στην ερημιά, ποιος ξέρει πόσα χρόνια, είχε λιώσει το κορμί του εκεί, αλλά-, εκείνη τη στιγμή νόμισε ότι αυτός είναι ο άξιος και ο νέος που πήγε να του πει ότι έχει σαρκικές επιθυμίες, ότι είναι ο ανάξιος. Νόμισε ότι είναι κάτι και λέει, τaráχτηκε ο ερημίτης, αγανάκτησε και τον έλεγε ανάξιο του μοναχικού βίου. Ο μοναχός έπεσε τελείως στο δάπεδο· ακούγοντας τον ερημίτη να εκφράζεται έτσι, έπεσε σε απόγνωση και αποφάσισε να γυρίσει πίσω στον κόσμο. Έτσι κράτησε το βάρος του νέου που πήγε να τον βοηθήσει.

Στο δρόμο συνάντησε τον αββά Απολλώ, που είχε φήμη εμπείρου πνευματικού· με μια ματιά που του έριξε ο γέροντας κατάλαβε την ταραχή της ψυχής του. Γιατί είσαι θλιμμένος, τέκνον μου, τον ρώτησε με καλοσύνη. Ο αδελφός δεν έδωσε απόκριση· ο αββάς Απολλώς όμως επέμενε να τον ερωτά με τόσο ενδιαφέρον, που στο τέλος λύγισε και του εξομολογήθηκε τον πόλεμό του και την απελπισία του, που του είχαν φέρει τα λόγια του ερημίτη. Δίσταζε να του το πει, μήπως ακούσει χειρότερα, σου λέει τούτος είναι πιο μεγάλος άγιος από τον άλλον, ο Απολλώς, γύρευε τι έχω να ακούσω και απ' αυτόν· γι' αυτό δεν ήθελε να του πει, στο τέλος όμως λύγισε και του τα 'πε με φόβο, ότι θα ακούσει ποιος ξέρει τι. Γιατί απελπίζεσαι παιδί μου, του είπε τότε ο γέροντας, εγώ σ' αυτή την ηλικία ακόμη πειράζομαι από τέτοιες επιθυμίες. Εγώ πειράζομαι πιο πολύ από σένα, έχω πιο πολλές σαρκικές· βλέπετε πως έβαλε τον εαυτόν του κάτω από τον νέον και είπε -και ίσως το 'νοιωθε- ότι έχω και εγώ απ' αυτό. Δεν νομίζω ότι είναι τίποτα αββά μου, γύρισε πίσω στο κελί σου, και συνέχισε με θάρρος τον αγώνα σου. Η φιλανθρωπία του Θεού, δεν θα σ' αφήσει αβοήθητο.

Τα παρηγορητικά λόγια του καλού πνευματικού ιατρού, αναπτέρωσαν τις ελπίδες του απελπισμένου. Γύρισε στο κελί του αποφασισμένος να συνεχίσει τον αγώνα του, ώσπου να τον επισκεφθεί η Χάρις, για να τον απαλλάξει απ' τον πόλεμό του. Αφού πρόλαβε την καταστροφή του νέου, θέλησε ο αββάς Απολλώς να διορθώσει και του ερημίτη την απειρία. Πήγε έξω απ' το κελί του και προσευχήθηκε στον Θεό να παραχωρήσει να έλθει και σε αυτόν ο ίδιος πόλεμος. Δεν πρόλαβε να τελειώσει την προσευχή του και είδε μπροστά του ένα πανύψηλο αράπη να ρίχνει βέλη πύρινα, εναντίον του γέρου ερημίτη. Εκείνος παρευθύς άρχισε να στριφογυρίζει σαν μεθυσμένος, από την άλογη επιθυμία. Άπειρος καθώς ήταν σε παρόμοιο αγώνα, συγχύστηκε και μη μπορώντας πολύ να αντέξει, πήρε τον ίδιο δρόμο για την πολιτεία, που πριν από λίγο είχε τραβήξει ο νέος. Αυτός που έκανε τον εγκρατή και που έχει δύναμη στους πειρασμούς, επειδή νόμισε ότι είναι τέτοιος, να τι έπαθε·

έτρεχε για την πολιτεία να βρει γυναίκα. Ο Αββάς Απολλώς όμως τον πρόφτασε που πηγαίνεις τόσο συγχυσμένος αδελφέ, τον ρώτησε. Εκείνος, απ' την ντροπή του δεν σήκωσε κεφάλι να απαντήσει. Γύρισε στο κελί σου, του είπε επιτιμητικά ο γέροντας, και έχε τον εαυτό σου αγνοημένο από τον διάβολο. Δεν σου δόθηκε ευκαιρία να παλέψεις μαζί του, γι' αυτό ούτε μιας ημέρας πειρασμό δεν κατόρθωσες να υπομείνεις. Και άλλη φορά μην επιχειρήσεις να συμβουλέψεις άλλον, αφού ο ίδιος είσαι άπειρος και αδίδακτος. Αφού τον συμβούλεψε όσο έπρεπε, έκανε προσευχή στον Κύριο ο γέροντας και ευθύς απαλλάχθηκε από τον πόλεμο ο ερημίτης. Πήγαινε τώρα στο κελί σου –του είπε- και παρακάλεσε τον Θεό να σου χαρίσει σύνεση. Του έλειπε του ερημίτη η σύνεση, *νόμισε ότι κάτι κατάφερε και είδατε τι έπαθε.*

Αν λοιπόν οι ερημίτες υπάρχει φόβος να σκεφτούν ότι είναι κάτι, τι θα πάθουμε εμείς, αν περάσει ποτέ απ' το μυαλό μας ότι είμαστε τίποτα. Τι ποντάρισε ο διάβολος και τον ερημίτη να ρίξει και τον νέο να τον στείλει στην αυτοκτονία. Και αν δεν ήταν ο Απολλώ, επειδή νόμισε πως είναι δυνατός ο γέροντας, θα το πετύχαινε αυτό ο διάβολος. Ας τελειώσουμε μ' αυτό και ας μας μείνει όπως το λέει ο Παύλος στον 3ο στίχο «εί γάρ δοκεῖ τις εἶναι τι (ὅποιος νομίζει ότι είναι κάτι ή κάποιος), μηδὲν ὄν (ενώ δεν είναι τίποτα), ἑαυτὸν φρεναπατᾶ (ἔχασε το μυαλό του και νομίζει ότι κοροϊδεύει τους άλλους, αλλά τον εαυτόν του κοροϊδεύει και οδηγεί στην καταστροφή, αμὴν)·»

<επόμενη ημέρα οπότε κάνει σύντομη ανασκόπηση > Διαβάζω πάλι: «εί γάρ δοκεῖ τις εἶναι τι, μηδὲν ὄν (ο τρίτος στίχος), ἑαυτὸν φρεναπατᾶ·», είχαμε εξετάσει. Και στον τέταρτο, «τὸ δὲ ἔργον ἑαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος, καὶ τότε εἰς ἑαυτὸν μόνον τὸ καύχημα ἔξει καὶ οὐκ εἰς τὸν ἕτερον· ἕκαστος γάρ (πέμπτος στίχος) τὸ ἴδιον φορτίον βαστάσει.» Είπαμε ότι δεν πρέπει κανείς να καυχάται ότι είναι κάτι, ενώ στην ουσία δεν είναι τίποτα και αυτό είναι η ταυτότητά του –ας πούμε- το δείγμα, όπως λέει ο Χρυσόστομος, η απόδειξις ότι δεν είναι τίποτα. Παρά ταύτα –λέει-, αν κάποιος θέλει να καυχηθεί, αυτός –λέει- να δοκιμάσει πρώτα το έργο του, το έργον εαυτοῦ δοκιμαζέτω ἕκαστος. Δηλαδή να κάνει αυτοκριτική, ας πούμε, να εξετάσει τα έργα του και τότε εις εαυτόν μόνον το καύχημα ἔξει, και να καυχηθεί μόνον για τα έργα και τον εαυτόν του και ουκ εις τον ἕτερον. Δηλαδή αν βρει κάτι καλό, να καυχηθεί γι' αυτό, αλλά όχι σε σύγκριση με τους αδελφούς. Μόνον εάν το βρει καλό δικό του και όχι καλύτερο απ' τον αδελφό του· αυτό εννοεί όταν λέει εις εαυτόν μόνον και ουκ εις τον ἕτερον, διότι *εμείς συνήθως για να καυχηθούμε, ψάχνουμε και βρίσκουμε μερικά έργα δικά μας, τα συγκρίνουμε με άλλους αδελφούς, έργα άλλων αδελφών (και μάλιστα διαλέγουμε τους χειρότερους από τους άλλους για να τα συγκρίνουμε, δεν τα πάμε με τους αγίους να τα συγκρίνουμε, γιατί εκεί βέβαια δεν αξίζουν τίποτα) και απ' αυτή τη σύγκριση βγάνουμε ότι κάτι κάνουμε και εμείς και μπορούμε να καυχηθούμε για τη ζωή μας, για την δράση μας, για τα έργα μας, δεν ξέρω για τι.*

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ143

Γ.143
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Αν κάποιος –λέει- θέλει να καυχηθεί, να κάνει βέβαια σωστή αυτοκριτική, να δει μέσα στον εαυτόν του και να καυχηθεί δηλαδή για κάτι καλό που βρίσκει στον εαυτόν του *μόνον*, όχι αν το συγκρίνει με την αντίστοιχη πράξη του άλλου. *Όχι συγκριτική καύχηση δηλαδή*, αυτό που συνήθως γίνεται σε όλους μας, αυτό λέει εδώ. Έκαστος γαρ το ίδιο φορτίον βαστάσει. Και τούτο –λέει- γιατί, ο καθένας την ώρα της κρίσεως δεν θα απολογηθεί και δεν θα βαστάσει τα βάρη του άλλου, με τον οποίον συγκρίνει αυτή την στιγμή τον εαυτόν του, αλλά θα κρατήσει και θα δώσει λόγο για το δικό του το φορτίο, αν καυχηθεί, για τα δικά του τα έργα, για την δική του την καύχηση. Εφόσον –λοιπόν- την ώρα της κρίσεως –λέει-, μόνο για τον εαυτόν μας θα απολογηθούμε και όχι για τον άλλον, έτσι και αν θέλουμε τώρα να καυχηθούμε μη συγκρίνουμε τον εαυτόν μας με τον άλλον, να τον βγάλουμε ανώτερο ή κατώτερο. Άλλωστε αν δεν το κάνουμε αυτό, δεν έχει κουτσομπολιό, διότι όπως ξέρετε, το κουτσομπολιό, η κατάκριση, είναι μια σύγκριση, έστω και αν δεν το ομολογούμε, έστω και αν κατά βάθος δεν θέλουμε να το πιστέψουμε ότι την ώρα που κατακρίνω, κουτσομπολεύω τον άλλον, τις πληγές του, τα σφάλματά του, τις αδυναμίες του, σύγκριση κάνω εκείνη τη στιγμή, έστω και αν δεν το λέω. Δηλαδή αυτός έκανε εκείνο, εκείνη έκανε εκείνο, άλλη ντύθηκε έτσι, εγώ όμως –δεν το λέμε βέβαια-, αλλά μέσα μας αυτό θέλουμε να πούμε· κάνουμε μια συγκριτική, μια σύγκριση, η οποία στο κουτσομπολιό σκοπό έχει –έστω και ανομολόγητο-, να μας βγάλει εμάς καλύτερους. Αν λοιπόν κανείς κοιτάζει μόνον τον εαυτόν του και για τα καλά του, και δεν κάνει τη σύγκριση, δεν θα κάνει και κουτσομπολιό.

Εδώ ο Παύλος αναδεικνύεται μεγάλος παιδαγωγός των ψυχών. Αυτό που λέει, να κοιτάξει κανείς τα έργα του, τον εαυτόν του και να καυχηθεί μόνο για τα δικά του και όχι να τα συγκρίνει με τον άλλο, το λέει κατά συγκατάβαση. Δηλαδή ξέρει ότι το δένδρο δεν κόβεται με μια τσεκουριά· αν τους πω –λέει- τώρα να μην καυχώνται καθόλου, αφού αυτοί κουτσομπολεύουν και καυχώνται, ο ένας συγκρίνοντας με τον άλλον, δεν θα κάνω τίποτα. Ο παιδαγωγός λέει, πρώτα ας τους κόψω εκείνο που 'χουνε με το κουτσομπολιό, να συγκρίνονται με τους άλλους και να καυχώνται, και να περιοριστούν μόνο στα δικά τους τα έργα, να μάθουν να κάνουν αυτοκριτική και αν βρίσκουν κάτι καλό ας καυχώνται. Πρώτα ας τους κόψω το πολύ και μετά, όταν έρθει η σειρά, αυτό το λιγότερο θα το κόψω κι αυτό. Το ότι είναι κατά συγκατάβαση, φαίνεται από τον τρόπο με τον οποίον το λέγει, και όπως το λένουν και οι Πατέρες.

Διότι, όταν ο άνθρωπος κάνει αυτοκριτική, και βρει κάποιο έργο, για το οποίο νομίζει ότι μπορεί να καυχηθεί, χωρίς βέβαια να το καυχηθεί σε σύγκριση με άλλον, αλλά μόνον με τον εαυτόν του, για ποια έργα δικά του θα καυχηθεί; Για τι δηλαδή θα καυχηθεί; Δεν θα καυχηθεί βέβαια για τους καρπούς του Πνεύματος, γιατί συνήθως εμείς γι' αυτά καυχόμαστε· δεν θα καυχηθεί ούτε

για την αγάπη, που ίσως έχει προς τους αδελφούς του, διότι αυτό δεν είναι δικό του, δεν είναι κατόρθωμα δικό του, είναι καρπός του Πνεύματος. Δεν μπορώ να καυχηθώ εγώ, επειδή μου χάρισε κάποιος εκατομμυριούχος ένα χιλιάριο –ξέρω `γω- δύο, για τα εκατομμύρια που έχει αυτός που μου το χάρισε. Απλώς θα ευχαριστηθώ ίσως, διότι μου `δωσε κάτι, αλλά δεν θα καυχηθώ για τα δικά του τα λεφτά.

Όταν λοιπόν εγώ καυχώμαι για την αγάπη που δείχνω στον αδελφό μου, καυχώμαι για την αγάπη του Αγίου Πνεύματος, για τους καρπούς ` δεν είναι δικό μου. Επομένως όταν λέει να καυχηθείς, λέει για το έργο σου να καυχηθείς και όχι για τους καρπούς του Πνεύματος. Επομένως δεν μπορεί να καυχηθείς. Βλέπετε πως, ενώ κάνει την παραχώρηση, καυχθείτε για το καλό, το βγάζει σιγά-σιγά. (Ενν Βγάζει) όλα τα αίτια για τα οποία μπορούν να καυχηθούν. Ούτε για την αγάπη, ούτε για την ειρήνη του, αν έχει στο σπίτι του και στον εαυτόν του, ούτε για τις φιλανθρωπίες του –διότι είναι καρποί του Πνεύματος αυτοί, δεν είναι έργον δικόν του-, εδώ λέει το έργο το δικό του ο καθένας, *το δε έργον εαυτού* και όχι τους καρπούς του (ενν Πνεύματος). Για τους καρπούς δεν λέει καύχηση ο Παύλος, ούτε για την ειρήνη –αν είναι ειρηνοποιός-, ούτε για την πίστη, ούτε για την πραότητα, ούτε για την μακροθυμία, ούτε για την αγαθοσύνη, ούτε για την εγκράτεια ` τίποτε απ' αυτά δεν είναι έργα του ανθρώπου και δεν μας καλεί ο Παύλος να καυχηθούμε για τους καρπούς. Αυτά είναι καρποί του Πνεύματος, αυτά είναι έξω απ' τον λογαριασμό. Άμα όμως εξαιρεθούν όλα αυτά, τότε τι έχει να καυχηθεί ο άνθρωπος; Ποια είναι τα έργα; τι μένει δηλαδή, εάν εξαιρέσω την αγάπη, αν εξαιρέσω την χαρά, αν εξαιρέσω την ειρήνη, αν εξαιρέσω την πίστη, αν εξαιρέσω την μακροθυμία, την πραότητα, την αγαθοσύνη, την εγκράτεια, τους εννέα καρπούς του Πνεύματος, τι μένει που θα βρω μέσα στον εαυτόν μου, όταν θα τον δοκιμάσω για να καυχηθώ; Ποιο έργο μένει για μένα;

Εκείνα που μένουν για τον άνθρωπο, είναι τα έργα της σαρκός, αυτά είναι τα έργα του ανθρώπου. Αλλά για τα έργα της σαρκός, όχι μόνον να καυχηθεί δεν μπορεί ο άνθρωπος, αλλά και πρέπει να ντρέπεται γι' αυτά. Επομένως, ενώ παραχωρεί το δικαίωμα, σιγά-σιγά το αφαιρεί ` με πολύ βαθύ και έξυπνο και παιδαγωγικό τρόπο, διότι είναι ο μεγάλος παιδαγωγός. Τι μένει να καυχηθεί ο άνθρωπος; ή για τα έργα της σαρκός, τα οποία είναι ντροπή μάλλον, παρά καύχησης, αν είναι σωστός χριστιανός, ή μένουν ακόμα δύο πράγματα, που δεν είναι καρποί του Πνεύματος: η ταπείνωση και η ανοχή. Για το μόνο που μπορούσε να καυχηθεί ο άνθρωπος, είναι αν έχει ταπείνωσιν. Αυτό είναι έργο του ανθρώπου ` αν προσέξατε, στους καρπούς του Πνεύματος δεν αναφέρει την ταπείνωση. Αγάπη, χαρά, ειρήνη, μακροθυμία, πραότης και τα λοιπά είναι καρποί του Πνεύματος, δεν έχει και ταπείνωση μέσα, γιατί; Γιατί η ταπείνωση δεν είναι καρπός του Πνεύματος άμεσος –έμμεσα βέβαια είναι-, αλλά είναι έργο του ανθρώπου. Ο άνθρωπος θα ταπεινωθεί και θα του `ρθουν οι καρποί του Πνεύματος. Αν όμως έχει πραγματική ταπείνωση ο άνθρωπος, αυτό είναι αρκετό για να μην μπορέσει να καυχηθεί.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ144

Γ.144
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Ποιος που έχει πραγματική ταπείνωση, καυχάται για τίποτα, αφού ταπείνωση θα πει ταπέτο να σε πατήσουνε, θα πει ότι νοιώθει, βιώνει το συναίσθημα ότι είναι ο χειρότερος των ανθρώπων. Έτσι, ενώ φαίνεται ότι επιτρέπει στους πιστούς να καυχώνται για το καλό έργο το δικό τους, με τον τρόπο τους το αφαιρεί, όλες τις περιπτώσεις που έχουν για καύχηση και δεν μένει τίποτα. Γιατί είναι βέβαια παράλογο να πει κανείς ότι έχει ταπείνωση και καυχάται για την ταπείνωσή του. Ο ταπεινός γι' αυτό είναι ταπεινός, διότι δεν καυχάται είναι σαν να έχει κανείς το χάρισμα της σιωπής και να βγάνει λόγους για να υποστηρίξει ότι έχει το χάρισμα της σιωπής, δηλαδή με την πολυλογία να υποστηρίξει τη σιωπή. Είναι παράλογο. Αν έχεις χάρισμα της σιωπής, δεν θα μιλήσεις. Έτσι, αν έχεις χάρισμα ταπεινώσεως, που είναι το μόνο έργο του ανθρώπου, και ανοχής, τότε αυτή η ίδια η ταπείνωση σου κόβει την όρεξη να καυχηθείς. Δεν μένει λοιπόν τίποτε για να καυχηθεί ο άνθρωπος.

Το κάνει κατά συγκατάβαση προς τους Γαλάτες, για να τους φέρει σιγά-σιγά εκεί ο Θεός, ο Χριστός μας. Ακούστε πως το λέγει ο άγιος Νικόδημος, ερμηνεύοντας τον Θεοφύλακτο Βουλγαρίας, αυτό ακριβώς: «ταύτα λέγει ο Παύλος, (το να καυχηθούν δηλαδή για το έργο το δικό τους το καλό), κατά συγκατάβαση και όχι κατά ακρίβεια και νομοθεσία. Ήγουν ταύτα λέγει συγκαταβαίνοντες εις την ασθένειαν των Γαλατών, διά να δυνηθεί με τη συγκατάβαση αυτή να τους ξεκόψει ολίγον, ολίγον από το να μη καυχώνται τελείως. Διότι όποιος συνηθίσει να μη καυχάται εναντίον του αδελφού του (δηλαδή συγκριτικά, όπως είπαμε), καθώς ο Φαρισαίος εκαυχάτο κατά του Τελώνου και των λοιπών ανθρώπων, λέγων ουκ ειμί ώσπερ οι λοιποί των ανθρώπων, αυτός ογλήγορα θέλει αφεθεί από το να καυχάται και εις τον εαυτόν του». Να για ποιο λόγο –λέει-, μην το πάρει δηλαδή κανείς από μας, να το λέει και ο Παύλος να καυχόμαστε για τα καλά που έχουμε, διότι δε μένει τίποτα να καυχηθούμε, όπως είδατε. Και τούτο βέβαια διότι, ο καθένας ενώπιον του Θεού θα βαστάσει το ίδιο φορτίο.

Τώρα εδώ βέβαια, στον 5ο στίχο λέει, έκαστος το ίδιο φορτίον βαστάσει. Στο δεύτερο όμως στίχο μας είπε, αλλήλων τα βάρη βαστάζετε. Δηλαδή δεν πέρασαν τρεις στίχοι και λέει το αντίθετο τώρα ο Παύλος; Δεν ξέρει τι λέει ο Παύλος δηλαδή; Απ' τη μια μεριά λέει αλλήλων τα βάρη βαστάζετε, απ' την άλλη δεν πέρασαν τρεις στίχοι και μας λέει ο καθένας θα βαστήξει το δικό του το φορτίο. Τι γίνεται εδώ, είναι αντίφασις, έχασε τα λόγια του ο Παύλος; Προσέχτε τη διαφορά: *αλλήλων τα βάρη βαστάζετε, αφορά την παρούσα ζωή*· *εδώ στην παρούσα ζωή θα βαστάζουμε ο ένας το βάρος του άλλου. Έκαστος τον ίδιο φορτίον βαστάσει, αφορά την κρίση, αφορά την αιωνιότητα* και θέλει να πει το εξής: *όποιος σε αυτή την ζωή δεν βαστάσει τα φορτία του αδελφού του, δεν εφαρμόσει το αλλήλων τα βάρη βαστάζετε, στην κρίση θα βαστήξει το δικό του το φορτίο, και τότε θα είναι βέβαια άσχημα.* Ο 5 στίχος λοιπόν αναφέρεται στην κρίση, στην Δευτέρα Παρουσία και είναι διαφορετικό,

έκαστος το ίδιο φορτίο βαστάσει, ενώ ο δεύτερος αναφέρεται στη διάρκεια της παρούσας ζωής και θέλει να αφήσει να εννοηθεί ο Παύλος, ότι μας συμφέρει τώρα να κρατάμε τα βάρη των αδελφών μας, για να μην αναγκαστούμε μεθαύριο –ενώπιον του φοβερού κριτού-, να κρατήσουμε τα φορτία τα δικά μας, τα οποία –παρόλο ότι τα έχουμε εξομολογηθεί- αν δε βαστάμε και δε συγχωρούμε τους άλλους, θα επανέλθουν. Και ας μην ξεγελιόμαστε, δεν δεσμεύεται ο Θεός, όπως λέει η παραβολή των μυριών ταλάντων, ας την μελετήσουμε όλοι.

«6/ Κοινωνείτω δὲ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον τῷ κατηχοῦντι ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς.». Αυτός –λέει- που κατηχείται τον λόγον, αυτός που ακούει τους ποιμένες, τους κήρυκες, τους διδασκάλους και εις τις ομιλίες και εις τις λειτουργίες και στις ακολουθίες και παντού τον λόγον και τα μυστήρια εννοείται, αυτός –λέει- να μην είναι κοινωνός μεν στα λόγια και στο κήρυγμα και στην διδασκαλία και στο Ευαγγέλιο -καλά και άγια- και ακοινωνήτος στα αγαθά. Να κοινωνεί με τον δάσκαλο –εφόσον βέβαια έχει ανάγκη ο διδάσκαλος, ο κατηχών δηλαδή, τῷ κατηχοῦντι λέει-, ο κατηχών να κοινωνεί των αγαθών με τον κατηχούμενον.

Εδώ δηλαδή φέρνει ο Παύλος ένα θέμα πολύ συζητημένο, το οποίο είναι δύσκολο βέβαια σε μένα να το αναπτύξω, για να μην παρεξηγηθώ. Θέλω όμως εκ των προτέρων να πω, ότι δεν υπάρχει θέμα -ιδίως για την Εκκλησία την σημερινή-, δεν υπάρχει θέμα. Ο λαός του Θεού δεν ακούει αυτά που λέει ο κόσμος και με το παραπάνω κοινωνεί με τους ποιμένες του εν πάσιν αγαθοῖς και όχι μόνο στην Ελλάδα. Στην Ρωσία, που είναι σοβιετία, που είναι –ας πούμε- καθεστώς σκληρό (σημ η ομιλία έγινε πριν τη διάλυση της Σοβιετικής Ενωσης), τόσα πολλά δίδει ο κόσμος στους ποιμένες –που εκεί βέβαια διώκονται-, ώστε τους ζηλεύουν οι άλλοι υπάλληλοι, όποιος διάβασε βιβλία και ανθρώπους που έρχονται από τη Ρωσία, βλέπει ότι οι άλλοι υπάλληλοι του σοβιετικού καθεστώτος –έστω και οι ανώτεροι που παίρνουν υψηλούς μισθούς-, δεν έχουν τα εισοδήματα τα οποία έχουν οι ιερείς, του καθεστώτος εκεί. Και πληρώνονται βέβαια από το κράτος –θα το ξέρετε ίσως αυτό-, αλλά έχουν και όσα θέλουνε από τους πιστούς. Άλλο τώρα εάν εμμέσως το κράτος τους τα παίρνει πίσω, με την φορολογία, η οποία είναι πάρα πολύ βαριά, τουλάχιστον ως φαίνεται. Επομένως δεν είναι θέμα για το οποίο –θα το έλεγα τώρα-, για τα τυχερά και ας μην παρεξηγηθώ, διότι βάλλεται αυτό το θέμα σήμερα και θα ήτανε παράτολμο· θα ήθελα να το αποφύγω, αλλά δεν μπορώ, εφόσον το λέει ο Παύλος δεν έχω το δικαίωμα εγώ να το σκεπάσω. Θα αφήσω όμως τους Πατέρας να μιλήσουν· δεν υπάρχει βέβαια θέμα παρεξηγήσεως νομίζω. Είναι τα λεγόμενα τυχερά. Πολλά έχουν λεχθεί και λέγονται και γράφονται και κυκλοφορούν, και πολλά και μεγάλα λόγια λέγονται για τα τυχερά. Άλλοι λένε και μάλιστα και θρησκευτικοί άνθρωποι και κληρικοί ακόμα, ότι πρέπει να καταργηθούν. Έχει τον μισθό του ο παπάς, να μην έχει τυχερά και αν τα δίνουν να μην τα παίρνει. Και είναι και θρησκευτικοί, δεν είναι όμως όλοι αυτοί που το λένε αυτό θρησκευτικοί· είναι άλλοι που έχουν άλλα συμφέροντα, είναι άνθρωποι που θέλουν να καταργηθούν, να μην τα δίδουν στους ποιμένες για να τα δίδουν στο κόμμα.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ145

Γ.145
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Όταν βγαίνει ο έρανος, να πηγαίνουν εκεί. Αυτό βέβαια το δέχονται, το να δίνονται στο κόμμα, το να δίδονται όμως στους ποιμένες δεν το δέχονται. Πολλοί λόγοι υπάρχουν και πολλές οι αιτίες για τις οποίες βállουν. Πάντως θα ήθελα να πω τούτο: δε λέει ποτέ ο Παύλος, όπως το ακούσαμε και θα το ξανακούσουμε, θα το ξαναπώ páλι, δε λέει ποτέ να απαιτεί ο κατηχών τα τυχερά απ' τους κατηχούμενους. Δε λέει να τα απαιτήσει, δεν είναι δικαίωμά του, αλλά λέει να κοινωνούν, να επικοινωνούν, να τα ἔχουν –ας πούμε- να βοηθούν, εφόσον υπάρχει βοήθεια. Αυτό να το προσέξουμε, διότι άλλο να δίδει ο λαός, όταν ο ποιμένας, ο διδάσκαλος έχει ανάγκη μία, ένα φιλοδώρημα, ένα τυχερό και άλλο να το απαιτεί και να του βάνει και τη θηλιά εις το λαιμό ή να δημιουργεί τόσα που γίνονται άσχημα. Δεν το λέει αυτό, λέει απλώς με όλη την καλή του θέληση. Αλλά επειδή είναι λεπτό, δεν θέλω να πω περισσότερα - ίσως και πολλά είπα-, αφού σας λέω ότι δεν είναι σήμερα αυτό το θέμα ἄ σήμερα δεν υπάρχει τέτοιο πρόβλημα, το αντίθετο μάλλον υπάρχει, ο πόλεμος για να σταματήσει ο λαός να κάνει εκείνο που νομίζει. Δεν επικρατεί όμως.

Εδώ, λέγει ἔδω ο άγιος Νικόδημος, ερμηνεύοντας τον Θεοφύλακτο, «εδώ ομιλεί ο Παύλος, κοινωνείτω (τον ξαναλέω άλλη μια φορά τον στίχο) κοινωνείτω δέ ὁ κατηχούμενος τὸν λόγον (αυτός που ακούει τον λόγον και εννοεί όλα, είτε εντός Εκκλησίας-ακολουθίας, είτε εκτός) τῷ κατηχοῦντι (στον ποιμένα, τον διδάσκαλο, τον κατηχούντα) ἐν πᾶσιν ἀγαθοῖς». Με όλα τα αγαθά που διαθέτει, ας κοινωνεί, ας μην τα κρατάει, μη μείνει ακοινωνήτος στα υλικά αγαθά και κοινωνός στα πνευματικά προς τους ποιμένας του, αυτό εννοεί. Και εξηγούν: «εδώ ομιλεί ο Παύλος περί των διδασκάλων και λέγει ότι, εκείνοι που κατηχούνται και διδάσκονται, πρέπει να μεταδίδουν εις τους καθηγητάς αυτών και διδασκάλους, όχι ένα αγαθόν, αλλά όλα τα αγαθά, ἡγουν να δίδουν εις αυτούς και φαγητά και πιατά και ενδύματα και τιμή και αγάπη και τα λοιπά. Επειδή και εκείνοι όπου διδάσκονται, περισσότερα λαμβάνουν απ' τους διδασκάλους αυτών, παρά όπου τους δίδουσιν. Διατί, αντί διά πρόσκαιρα και επίγεια αγαθά που τους δίδουν, λαμβάνουν από αυτούς παντοτινά και ουράνια, διά της ουρανίου διδασκαλίας αυτών και του Θείου Λόγου. Διά τούτο ο Παύλος, κοινωνίαν το πράγμα και την μετάδοσιν ταύτην ονομάζει, διατί εις τον αυτόν καιρόν, όπου δίδει ο μαθητής και ο διδασκόμενος χριστιανός εις τον διδάσκαλόν του, κοινωνεί και αντί λαμβάνει και αυτός από τον διδάσκαλόν του.

Διά ποίαν δε αιτίαν εδιόρισεν ο Χριστός να τρέφονται οι διδάσκαλοι από τους μαθητάς των; Είπε γαρ ότι, άξιος ο εργάτης της τροφής αυτού εστί (Ματθ. 10,10). Διά τέσσερα αίτια. Πρώτον, διά να μην υπερηφανεύονται πολύ οι διδάσκαλοι, αλλά να ταπεινοφρονούν, ωσαν όπου έχουν χρείαν και αυτοί από τους μαθητάς των. Δεύτερον, διά να καταγίνονται όλως διόλου εις μόνον τον του Θεού λόγον και την διδασκαλίαν και να μην περισπώνται και ξοδεύουν τον καιρόν εις το να φροντίζουν διά την τροφήν και χρείαν του σώματός των.

Τρίτον, ίνα οι μαθηταί και διδασκόμενοι, με την ευγνωμοσύνην και ευχαριστίαν όπου δείχνουν στους διδασκάλους των, μανθάνουν να γίνονται ευχάριστοι και προς τους άλλους ανθρώπους. Και τέταρτον, ίνα οι αυτοί μαθηταί μη εντρέπονται, εάν είναι πτωχοί και ζητούν από τους άλλους τας χρείας των. Εις καιρόν όπου οι διδάσκαλοι των είναι τοιούτοι πτωχοί και από άλλους ζητούν τα χρειώδη και αναγκαία, να ἔχουν το θάρρος και οι άλλοι φτωχοί να ζητούν. Αυτά λέγει ο άγιος Νικόδημος, ερμηνεύοντας τον Θεοφύλακτο. Και συνεχίζει στον 7 στίχο.

«7/ Μή πλανᾶσθε, Θεός οὐ μυκτηρίζεται· ὁ γὰρ ἐὰν σπείρη ἄνθρωπος, τοῦτο καὶ θερίσει·

8/ ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἑαυτοῦ ἐκ τῆς σαρκὸς θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον.».

Αναφέρεται στον προηγούμενο στίχο, αλλά τώρα τον πλαταίνει, τον επεκτείνει, βάνει όλους όσους έχουν ανάγκη μέσα, δεν είναι μόνον για τους διδασκάλους και λέει, να μην κοροϊδεύεστε εσείς, νομίζοντας ότι κοροϊδεύετε τον Θεόν. Ο Θεός δεν κοροϊδεύεται, Θεός ου μυκτηρίζεται. Όπως σπείρει ο άνθρωπος, έτσι και θα θερίσει· αν σπείρει σαρκικά, στην σάρκα αυτού, αν λοιπόν τα αγαθά που του έδωσε ο Θεός τα φάει για σαρκικά πράγματα, για σαρκικές εργασίες, για γλέντια, για καταγώγια, για χαρτοπαιγνια, δεν ξέρω γιατί, εν πάσει περιπτώσει σε έργα σαρκός τα οποία είναι πονηρά, τότε θα θερίσει και τα αποτελέσματα αυτών των έργων. Ο σπείρων –πως το λέγει- εις την σάρκα αυτού, αυτός που σπέρνει εις τα κοσμικά, στα σαρκικά πράγματα, είναι σαν να σπέρνει στη σάρκα του –λέει-, εις την σάρκα αυτού εκ της σαρκός θερίσει φθοράν, θα θερίσει το αποτέλεσμα αυτής της σποράς, που είναι η φθορά, δηλαδή η αιώνια κόλαση. Ο δε σπείρων εις το πνεύμα εκ του πνεύματος, όποιος δηλαδή τα αγαθά τα χρησιμοποιεί δια πνευματικούς σκοπούς, για αγαθοεργίες, αυτός θερίσει ζωήν αιώνιον, αυτός θα κερδίσει βέβαια την αιώνια ζωή. Δηλαδή μ' αυτό μας λέει ο Παύλος, για την καλή χρήση των αγαθών που δίδει ο Θεός στους πιστούς, τις αγαθοεργίες δηλαδή, μεταξύ των οποίων βέβαια είναι και αυτό που είπε προηγουμένως η προς τους διδασκάλους.

Να το δούμε και αυτό, μέσα πάλι από τον άγιο Νικόδημο. «Επειδή πολλές φορές ακολουθεί και μερικοί κατηγορούνται στους διδασκάλους των, πως είναι κακής ζωής άνθρωποι, παραβλέπουν αυτούς και δεν τους τρέφουν, ούτε τους βοηθούν όπου είναι φτωχοί και έχουν χρείαν βοήθειας, διά τούτο ο Παύλος είπε μεν ανωτέρω περί τούτου και διά τούτο λοιπόν... (και συμπεραίνει ως εξής) διά τούτο λοιπόν, καλύτερον είναι να εξοδεύεις εσύ χριστιανέ τα άσπρα σου (σημ. είναι τα χρήματα της εποχής) εις τα πνευματικά έργα, παρά να τα εξοδεύεις εις τας σαρκικάς ηδονάς, οι οποίες όχι μόνον φθείρονται, αλλά και το σώμα σου φθείρουσιν και την υγείαν. Διότι από τας ηδονάς και τρυφάς ακολουθούν οι περισσότερες ασθένειες του σώματος, πολλάκις δε και ο θάνατος». Αυτά, όσον αφορά και αυτόν τον στίχον.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ146

Γ.146

ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Και συνεχίζω τώρα στον 9ον, «τὸ δὲ καλὸν ποιοῦντες μὴ ἐκκακῶμεν· καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι.». Κάνοντας –λέει- το καλό, να μην ούτε αγανακτούμε, ούτε ανυπομονούμε, ούτε κουραζόμαστε –εκκακῶμεν-, διότι λέει, όταν ἔλθει ο καιρός, καιρῷ καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσομεν μὴ ἐκλυόμενοι, διότι όταν ἔλθει ο κατάλληλος καιρός θα θερίσουμε και μη εκλυόμενοι, χωρίς να ἔκλυομαι σημαίνει ἀπὴν πολλή κούραση δεν μπορῶ να κουνηθῶ –ας πούμε-, δηλαδή φτάνω να παραλύσω ἀπὴν την κούραση. Ἐχει πάρει την εικόνα αυτή ἀπὴν τον θερισμό· όταν θερίζεις και μάλιστα σε ξένα κτήματα, την παλιά εποχή του Παύλου, μεσὴν τον Ιούνιο, μεσὴν τον Ιούλιο και μάλιστα στην Παλαιστίνη που είναι σχεδόν μέσα στην διακεκαυμένη ζώνη, κοντά εκεί προς τον Ισημερινό, με την πολλή ζέστη οι θεριστές εκλύονται, δηλαδή παρέλυαν ἀπὴν τον καύσωνα, την κούραση, τη ζέστη και τα λοιπά και ἔτσι είχαν μεν κέρδος ἀπὴν τον θερισμό, αλλά το πλήρωναν με τον πολύ κόπο, μέχρις ας πούμε να πέσουν κάτω.

Εδώ λέει, θα θερίσεις, όταν ἔλθει ο καιρός, δηλαδή η ὥρα της κρίσεως και της Δευτέρας Παρουσίας και βέβαια προ αυτού εν μέρει, εις την κατάπαυσιν ὅπου πάνε οι ἅγιοι. Αλλά θα το θερίσεις αυτό χωρίς να κουραστείς, δεν είναι σαν τον θερισμό τον γήινο, που το πληρώνεις ακριβά, με αἷμα θα λέγαμε, το κέρδος, το μισθό, το σῆμα που παίρνεις όταν θερίζεις. Θα το πάρεις χωρίς να κουραστείς καθόλου, μη εκλυόμενοι· για ακούστε τι ωραία που το λέει. Και πολλά θα πάρετε, θα θερίσετε, και τίποτα δεν θα κουραστείτε, μην πάει το μυαλό σας στον κόπο του θερισμού. Το δε καλὸν ποιοῦντες, όταν τώρα κάνετε αυτό το καλό, σπέρνετε αγαθοεργίες, να μην ανυπομονείτε, εἰάν είναι κακοὶ αυτοί, εἰάν ελεεῖτε κακούς. Μὴ αυτό θέλει να πει, ὅτι ὅλους πρέπει να τους ελεούμε και τους κακούς και τους καλούς· είναι η χρηστότης. Μη εκκακῶμεν, να ελεεῖτε και ας μην είναι καλὸς αυτός, είναι η χρηστότης, δεν είναι το θέμα της αγαθοσύνης. Καιρῷ γὰρ ἰδίῳ θερίσωμεν, μη εκλυόμενοι· θα θερίσουμε, βάνει και τον εαυτό του βέβαια, γιατί κουράστηκε πολύ ο Παῦλος και είχε πολλά σπείρει, θα θερίσουμε χωρίς να κουραστούμε και χωρίς να το πληρώσουμε, ὅπως οι θεριστές στο γήινο θερισμό. Εδώ βέβαια, με το μη εκκακῶμεν, υπενθυμίζει το προηγούμενο, την χρηστότητα.

Θα κάνουμε το καλό –λέει- θα το κάνουμε και στους κακούς. Ας είναι κακοὶ αυτοί, τώρα βέβαια με ποιο μέτρο θα το πει παρακάτω. (Ενν Θα κάνουμε) την ελεημοσύνη μας, τον καλὸν μας τον λόγο, μια βοήθεια, ὄχι χρήματα αν δεν έχει ἀνάγκη ἀπὴν χρήματα, να του κρατήσουμε το παιδί να πάει στο γιατρό, ὅτι καλὸν εν πάσει περιπτώσει μπορούμε να κάνουμε, θα το κάνουμε και σε καλούς και σε κακούς. Είναι η χρηστότης και δεν θα θυμώνουμε, αν αυτοὶ δείχνουν ἀχαριστία, δεν θα εκκακῶμεν, δε θα ανυπομονούμε, δε θα λέμε αφοῦ δεν το αναγνωρίζει και εγὼ δεν του ξανακάνω τίποτα. Αυτό σημαίνει το μη εκκακῶμεν, χρηστότης. Ἐτσι κάνει ο Θεός για να τον μιμηθούμε λέει.

Ο Θεός μας ελεεί, ελεεί ὅλο τον κόσμο και τον βλαστημὸν τον Θεό και πάλι ο Θεός δίδει και υγεία δίδει και ἀπὴν ὅλα δίδει, ὅλες τις αγαθοεργίες και τον ἥλιο

του ανατέλλει και βλαστημούν οι άνθρωποι. Ο Θεός δεν ανυπομονεί, δεν θυμώνει· ουκ εκκακώμεν και εμείς. Πολλές φορές είναι τέτοια η χτυπητή αυτή αντίθεση που λες, μα δεν βλέπει ο Θεός –λένε-, αυτός δεν αφήνει τίποτα και εν τούτοις του δίδει, δεν βλέπει ο Θεός; Βλέπει ο Θεός, αλλά ο Θεός έχει χρηστότητα και διδάσκει ο Θεός, όπως εγώ δεν ανυπομονώ, δεν θυμώνω, δεν εκκακώ, δεν εκδικούμαι –τώρα που δεν είναι ώρα δηλαδή, γιατί θα ῥθει ώρα που ο Θεός θα μιλήσει βέβαια-, έτσι να κάνετε και σεις, πλουσίως να ελεείτε, χωρίς να χάνετε την όρεξη και το θάρρος σας, έστω και αν αχάριστοι είναι αυτοί τους οποίους βοηθείτε. Είναι η χρηστότης.

Και επειδή αυτό βέβαια είναι πολύ βαρύ, το να δίνεις, το να ελεείς, το να φροντίζεις κάποιον και να σε βλαστημάει, να τον ξαναφροντίζεις και να γυρίζεις σπίτι και να σου λέει εναντίον σου και να σε συκοφαντεί, τον ξαναφροντίζεις και να σε πηγαίνει το δικαστήριο και εσύ να εξακολουθείς. Επειδή είναι πολύ βαρύ αυτό, γι' αυτό βάνει και το βραβείο από κάτω, παιδαγωγός μεγάλος· θα το κάνετε εσείς λέει αυτό, όσο ανάποδα και αν είναι τα πράγματα, γιατί το κάνει ο Θεός, ο πατέρας μας. Αλλά μην στενοχωριέστε, διότι τα βραβεία είναι μεγάλα· μπορεί να είναι πολύ αυτό που σας λέω τώρα εγώ και πολύς ο κόπος, να κάνουμε το καλό στην αχαριστία, στην κακότητα, στην εχθρότητα και τα λοιπά, αλλά και το βραβείο είναι πολύ μεγάλο, διότι και πολλά θα πάρετε στον θερισμό της αιώνιας ζωής και τίποτα εκείνη την στιγμή δεν θα προσφέρετε, δεν θα κουραστείτε. Προβάλλει λοιπόν τα βραβεία για να ενισχύσει τους χριστιανούς να μην εκκακούν, να μην ανυπομονούν, να μην αποκάμνουν, να μη θυμώνουν, όταν δεν ανταποκρίνονται στην αγαθοεργία που τους κάνουν οι ευεργέτες τους.

Στον 10 στίχο, «ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντα, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως.». Συνεπώς λέει, ἄρα οὖν, ἄρα λοιπόν λέει, όσο έχουμε καιρό, όσο υπάρχει καιρός δηλαδή, ας εργαζώμεθα το αγαθόν προς όλους, μάλιστα δε προς τους οικείους της πίστεως, μάλιστα δε προς τους ιδίους, τους δικούς μας, τους οικείους μας της πίστεως λέει, δηλαδή τους της ενορίας πρώτα και γενικά τους πιστούς χριστιανούς. Εδώ πρώτα υπενθυμίζει <ΑΛΜΑΓΗ ΚΑΣΕΤΑΣ- μεγάλο κενό>..... αλλά κυρίως όταν δεν είσαι στην παρούσα ζωή τελειώνει η περίοδος που μπορείς να σπείρεις, για να μπορείς αργότερα και να θερίσεις. Αυτό μην το περνάς για λίγο, λέγει ο Παύλος, να το σκέφτεσαι και βέβαια μην ξεγελαστείς και πεις, ωραία στην παρούσα ζωή έχω 50 χρόνια μπροστά μου, μέσα σ' αυτά θα αγαθοεργήσω, διότι η παρούσα ζωή είναι άδηλη και μπορεί να είναι μια μέρα, μπορεί να ῥναι μια βδομάδα, μπορεί να ῥναι και χρόνια· αυτό μόνο ο Θεός το ξέρει. Λοιπόν, επειδή ο καιρός δεν είναι δηλωμένος πόσος είναι, και περιορισμένος είναι και άδηλος είναι, τώρα που μπορείς να το κάνεις αυτό το αγαθό. Ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, εφόσον υπάρχει καιρός, εφόσον μπορούμε δηλαδή.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ147

Γ.147
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Εδώ βέβαια υπενθυμίζει εμμέσως τις πέντε παρθένους, τις μωρές παρθένους, που θέλανε να κάνουν τις αγαθοεργίες μετά την ανάσταση, μετά τον γάμο δηλαδή και είδαν ότι δεν γίνεται τίποτα δεν υπήρχε έλαιον, δεν έδιναν οι πωλούντες, δηλαδή αυτοί που έπρεπε να σπείρουν. Οι Πατέρες υπενθυμίζουν και τον πλούσιο και τον Λάζαρο, εκεί την παραβολή του πλουσίου και του Λαζάρου, που ενώ όσο ήταν στην παρούσα ζωή δεν έκανε τίποτε καλό και καμιά αγαθοεργία, όταν πήγε εκεί του θυμήθηκε να ευεργετήσει τα αδέρφια του και παρακάλαγε τον Αβραάμ να στείλει τον Λάζαρο εκ μέρους του για να κάνει αγαθοεργίες για λογαριασμό του. Τότε όμως έδειξε το Ευαγγέλιο ότι είναι αργά. Αυτό εννοεί λέει, ἄρα οὖν ὡς καιρὸν ἔχομεν, ἐργαζώμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας, ὄχι μόνον και πρὸς τοὺς καλοὺς και πρὸς τοὺς κακοὺς, ἀλλὰ ὄχι –λέει- με τὸ ἴδιο μέτρο.

Εδώ κάνει όμως μια διάκριση, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. Είναι η διάκριση που κάναμε προχτές μεταξύ χρηστότητος και αγαθοσύνης. Η αγαθοσύνη είναι κάτι πιο πάνω από την καλοσύνη, από την χρηστότητα, το να βοηθᾶω, το να ἔμαι χρήσιμος. Εδώ δείχνω επιπλέον και ηυξημένη αγάπη, γι' αυτό λέει μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς οἰκείους τῆς πίστεως. Αν είναι να διαλέξεις μεταξύ πιστῶν και ἀπιστῶν, τότε βέβαια δεν θα δείξεις τὸ ἴδιο μέτρο στις αγαθοεργίες τους σε ἕναν πιστὸ και σε ἕναν ἀπιστο, είναι εντολή του Παύλου αυτή. Θα προτιμήσεις τους οἰκείους τῆς πίστεως, δηλαδή τους πιστοὺς ἀδελφοὺς. Αυτό το ἔχει πει και σε ἄλλο σημείο, στην πρώτη προς Τιμόθεον ἀργότερα πιο ἔντονα ἔειπεν ὁ Παῦλος «εἰ δὲ τις τῶν ἰδίων καὶ μάλιστα τῶν οἰκείων οὐ προνοεῖ, τὴν πίστιν ἤρνηται καὶ ἔστιν ἀπίστου χειρῶν». Ὅποιος –λέει- δεν προνοεῖ για τους οἰκείους, τους ἰδίους, μάλιστα δε τους οἰκείους (οἰκείους εννοεῖ και τα μέλη τῆς οικογενείας, ὅσον αφορά τὴν σαρκική συγγένεια, ἀλλὰ και τους πιστοὺς τῆς ἐνορίας, δηλαδή τους ἀμέσους πιστοὺς, τους οἰκείους τῆς πίστεως). Αν –λέει- δεν προνοεῖς γι' αὐτοὺς και ἐλεεῖς ἴσως και δίνεις τα υπάρχοντά σου σε ἀπιστοὺς και ἀφήνεις αὐτοὺς να πεινᾶνε, και ἰδίως τα παιδιὰ σου, τότε ἀρνήθηκες τὴν πίστη, λέει στην προς Τιμόθεον, θα το δοῦμε ἀργότερα ἴσως αν θέλει ο Θεός, και εἶσαι χειρότερος και ἀπ' τους ἀπιστοὺς.

Θα προσέξεις λοιπὸν, πρέπει να ὑπάρχει διάκρισις, θα ἐλεεῖς και τους ἐχθροὺς και τους κακοὺς, ἀλλὰ με ἄλλο μέτρο και με ἄλλη –ας πούμε-, με ἄλλη διάθεση. Δηλαδή δεν είναι ἀρεστὸ εἰς τὸν Θεὸν και εἶναι χειρότερος ἀπ' τὸν ἀπιστο, ὅποιος βγάνει στο δρόμο τα παιδιὰ του και δίνει τὸ σπῖτι του στην Ἐκκλησία –φερ' εἰπείν- ἢ σε ἕνα ἴδρυμα ἔσονται συμβαίνουν καμμιὰ φορὰ αὐτὰ τα πράγματα και δεν ἔχει που να καθίσουν τα παιδιὰ του μετά. Αὐτὸς βέβαια δεν μπορεί να πει ὅτι ἔκανε κάτι εὐάρεστον ἐνώπιον του Θεοῦ. Κάτι τέτοια θέλει να προλάβει ο Παῦλος, που συμβαίνουνε πολλές φορές. Θα προνοήσεις, αν βέβαια δεν ἔχουν ἀνάγκη οἱ οἰκείοι, τότε μπορείς να πας και παραπέρα στο ἴδρυμα, στην Ἐκκλησία, δεν ξέρω κάπου ἀλλοῦ. Αυτό εννοεῖ, μάλιστα πρὸς

τους οικείους της πίστεως, αυτούς πρώτα και ύστερα βέβαια και στους άλλους.

«11/ Ἴδετε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῆ ἑμῆ χειρί.» Κοιτάχτε με τι γράμματα ἔγραψα την επιστολή μου, με τα ἴδια μου τα χέρια ἡ επιστολή προς Γαλάτας –ὅπως εἶπαμε και ἄλλοτε-, ὅπως και η προς Φιλήμονα, ἦταν γραμμένη –το πρωτότυπο βέβαια- ἰδιοχείρως με τα γράμματα του Αποστόλου Παύλου. Και τους λέει, κοιτάχτε και τα γράμματά μου ἀκόμα ἡ τι κάνει ἐδῶ δηλαδή; Επανερχεται στο θέμα που τον καίει, το φλέγον θέμα, για το οποίο και ἔγραψε την επιστολή, για τους ψευδαδέλφους δηλαδή που πήγαν να του διαλύσουν την Εκκλησία. Εἶπε βέβαια ὀρισμένες συμβουλές, εἶπε πολλά πρακτικά, τα οποία τα εἶχε πει βέβαια και ὅταν ἦταν ἐκεῖ, ἀλλὰ το κύριο θέμα για το οποίο ἔγραψε την επιστολή τον απασχολεῖ συνεχῶς.

Και ἔτσι την κλείνει την επιστολή ὅπως και την ἀνοίξε, με αὐτὸ το φλέγον ζήτημα, τους ψευδαδέλφους, τους ταραχοποιούς, που πήγαν να του διαλύσουν την Εκκλησία. Και το επαναφέρει ἡ κοιτάχτε –λέει-, για χατήρι σας με τι γράμματα, θα ἦταν βέβαια ἡ μεγάλα ἡ κακογραμμένα -δεν ξέρουμε τι ἐννοεῖ ἐδῶ- τὸ ἔγραψα με το χέρι μου αὐτὸ το γράμμα, για να κρίνετε και ἀπὸ τον γραφικὸ ἀκόμα χαρακτήρα πόσο μου κόστισε αὐτὸ που μου κάματε. Επιπλέον, με αὐτὸ που τους λέει τώρα, ἐκτὸς ἀπὸ το ὅτι θέλει να τους δείξει την ἀγάπη του, ἀλλὰ θέλει να τους δείξει και τη μεγάλη σημασία που δίνει γι' αὐτὸ το ζήτημα. Επειδὴ τους εἶπε για πολλά και για διάφορα και για ἀγαθοεργίες και για τα βάρη και για την ἀνοχή, τόσα που ἀκούσαμε, μὴν ξεχάσετε ὅτι το κύριο θέμα δὲν εἶναι αὐτὰ που σας εἶπα. Εδῶ εἶναι το κύριο θέμα ἡ θέλει να τους δείξει ὅτι πόσο μεγάλη σημασία και τι σημασία δίνει σ' αὐτὸ το κεντρικὸ θέμα, στο θέμα των ψευδαδέλφων. Αὐτὸ εἶναι το κύριο θέμα που μ' απασχολεῖ, σαν να τους λέει.

Και ἓνα ἄλλο ἀκόμα, ὅταν γράφει «εἶδατε πηλίκους ὑμῖν γράμμασιν ἔγραψα τῆ ἐμοῖ χειρί». Φρόντισε ο Παῦλος με πολλή προσοχή και για την γνησιότητα της επιστολῆς ἡ δηλαδή μήπως πουν μερικοὶ, ὅτι βέβαια η υπογραφή εἶναι του Παύλου, ἀλλὰ τα ἄλλα τα ἔγραψαν ἄλλοι και ο Παῦλος δὲν τα ἐγκρίνει, ὅπως του ἔχανε πει και λέγανε πολλές φορές, ἀλλὰ λέει τώρα, ἀλλὰ λέει ἀργότερα, αὐτὰ δὲν τα εἶπε καθόλου ο Παῦλος, οἱ δικοὶ μου τα γράψανε, ο γραμματέας. Επειδὴ ἔδινε πολὺ μεγάλη σημασία, ἤθελε να εἶναι βέβαιοι ὅτι εἶναι γνήσια η επιστολή, ἀπὸ ἀρχῆς μέχρι τέλους, μέχρι το τελευταῖο της γράμμα, γι' αὐτὸ λέει ὅτι την ἔγραψα με το χέρι μου. Τώρα ἐδῶ βέβαια μαθαίνουμε, πως ο Παῦλος δὲν ἔγραφε μόνος του τις επιστολές του, ἐκτὸς ἀπὸ την προς Γαλάτας και την προς Φιλήμονα –που ἦταν πολὺ μικρὴ βέβαια- ἡ τις ἄλλες τις ἔγραφε διὰ γραμματέως, και αὐτὸ το βλέπουμε στις επιστολές του μέσα, φαίνεται δὲν εἶναι δύσκολο στην προς Ρωμαίους στο ἰστ' γράφει (στο ἰστ', 22 γράφει), «ἀσπάζομαι ὑμᾶς ἐγὼ Τέρτιος ὁ γράψας τὴν ἐπιστολὴν». Βάνει και μια δική του φρασούλα μέσα ο Τέρτιος ο γραμματέας, που ἔγραφε την επιστολή, φέρνει κι αὐτὸς το χέρι του με ἀγάπη και ἀπὸ αὐτὸ μαθαίνουμε ὅτι δὲν την ἔγραφε, την προς Ρωμαίους δὲν την ἔγραψε –ὅπως και ὅλες σχεδόν- με το χέρι του.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ148

Γ.148
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Και στην πρώτη προς Κορινθίους, τελειώνοντας, λέει, «Ὁ ἀσπασμὸς τῆ ἐμῆ χειρὶ Παύλου», ἀσπασμὸ ο Παύλος ἐδῶ ἐννοεῖ τα χαιρετίσματα που βάνει στο τέλος, την ευχή που βάνει στο τέλος. Αυτὴ την ευχή λέει, την ἔγραψα με το χέρι μου, ἀρα ὅλη την ἄλλη ἐπιστολή –την πρώτη προς Κορινθίους-, δεν την εἶχε γράψει με το χέρι του, την εἶχε γράψει ο γραμματέας.

Εδῶ ἐγίνε η ἐξαίρεση, για τον λόγο που εἶπαμε. Εδῶ βέβαια θα ἐπαναφέρω κάτι που τὸ ἔχω πει πάλι και ἔχω κάποιο λόγο με κάτι που ἀκουσα, θα σας πω στο τέλος. Αυτό σημαίνει ὅτι στην ἀρχαιότητα δεν ἦτανε δυνατόν και να σκέφτεται κανεὶς και να γράφει συγχρόνως, πράγμα που γίνεται σήμερα, διότι υπάρχουν πολλά μέσα ἔχει χαρτί καλὸ ὑπάρχει να γράφεις και μέρος να γράφεις και εἰδικὰ στυλό και διάφορα. Τότε ἕνα φτερό παίρνανε ἀπὸ μια χήνα ἢ ἀπὸ ἕνα ἄλλο πτηνὸ, το κόβανε στη μέση, το ξύνανε με τη λίμα, εἶχανε μια πολὺ σκληρὴ περγαμηνὴ ἢ φύλλο ἀπὸ πάπυρο –ἀπὸ δένδρο- και γράφανε πάνω στο χέρι ἔδεν γράφανε ἐπάνω στο τραπέζι, διότι δεν ἦταν δυνατόν τότε, ἔτσι γράφανε. Λοιπὸν, το να γράφεις, το να ξύνεις τη μύτη, το να πιέζεις ἐκεῖ και να βουτᾶς στο μελάνι και να μην παίρνει μελάνι, ἢ να μην εἶναι καλογραμμμένο και να το πατάς, αυτά δεν μπορούσαν να γίνονται συγχρόνως και να σκέφτεται κανεὶς. Δεν ἦταν δυνατόν δηλαδὴ να γίνεται αυτό το πράγμα και γι' αὐτὸ ἄλλος ἦτανε ἐκεῖνος που σκεφτότανε και ἄλλος ἔγραφε σχεδὸν πάντοτε. Εδῶ τα γράμματα του Παύλου, ἴσως να ἔτανε κακογραμμμένα, ἀφοῦ το ἔγραφε μόνος του, διότι την ὥρα που ἦτανε σε ἔξαψη και που ἦτανε συγκινημένος και που τον εἶχανε παρασύρει οὐ σκέψεις του, το να γράφει θα ἔτανε, γύρευε τι κακογράμματα θα ἔκανε, τα οποία και τους ἐπισημαίνει.

Το εἶπα αὐτὸ, ἀν και το ἔχα πει και στην ἀρχὴ της ἐπιστολῆς, διότι ἀκουσα κάπου, λέει ξέρεις ο ἅγιος Ἰωάννης ο Θεολόγος ἦτανε ἀγράμματος –λέει- ἔλέω, γιατί, γιατί –λέει-, να δεν ἔγραψε αὐτὸς την Ἀποκάλυψη –λέει-, την ἔγραφε –λέει- ο Πρόχορος την Ἀποκάλυψη. Ἄρα δεν ἔξερε γράμματα. Εἶναι ἀγνοια βέβαια, διότι οὐ ἀρχαίοι ποτὲ δεν σκέφτονταν και γράφανε. Πολὺ περισσότερο την Ἀποκάλυψη, που ἐκεῖνη την ὥρα ο ἅγιος Ἰωάννης ἦτανε ἔξω ἀπὸ τον εαυτὸ του, εἶχε ἀνέβει μέχρι τρίτου οὐρανοῦ και ἐβλεπε τα ὄραματα ἔπως ἦταν δυνατόν να γράφει, ἀπλῶς ἔλεγε τι ἐβλεπε και τα ἔγραφε ο Πρόχορος. Ἀλλὰ αὐτὸ ἦτανε γενικὸς κανόνας, δεν εἶναι δείγμα ἀγραμματοσύνης βέβαια του Ευαγγελιστοῦ, ὅπως το ἀκουσα και το ἔλεω.

Στο 12ο στίχο, «ὅσοι θέλουσιν εὐπροσωπήσαι ἐν σαρκί, οὗτοι ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται.» Ὅσοι θέλουν –λέει-, να ἐκπροσωπήσουν ἐν σαρκί, να φανοῦν σπουδαῖοι, να τους ἀναγνωρίσουν οὐ κρατοῦντες, αὐτοὶ που ἔχουνε τη δύναμη, ὅσοι θέλουν λοιπὸν να ἀρέσουν στους κρατοῦντες, να ἔχουν την εὐνοια, αὐτοὶ –λέει- σας ἀναγκάζουν, «ἀναγκάζουσιν ὑμᾶς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται.» Και τούτο για να μην καταδιώκονται σαν χριστιανοὶ κι αὐτοὶ με το σκάνδαλο του Σταυροῦ, να μην τους κυνηγᾶνε δηλαδὴ οὐ

κρατούντες, διότι τότε ο χριστιανισμός –όπως ξέρετε- δεν ήτανε όπως σήμερα η κρατούσα θρησκεία, αλλά ήτανε υπό διωγμόν. Λοιπόν και αυτοί θέλουν να καλυφθούν –λέει- πίσω απ' την περιτομή, για να μην τους κυνηγάνε ούτε κι αυτούς για τον Σταυρό του Χριστού, αφού οι Εβραίοι τότε ήταν αναγνωρισμένοι μέσα εις την Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, να κρυφτούν πίσω από το νόμο τους Εβραίους και να μη διώκονται κι αυτοί.

Με αυτό τον τρόπο, επανέρχεται ο Παύλος, στην τελευταία και πιο σκληρή επίθεσή του κατά των ψευδαδελφών, με σκοπό να τελειώνει μια για πάντα με αυτούς, όπως και το κατόρθωσε, λέει η ιστορία, οι ιστορικοί που το διαβάζουν. Τους κατηγορεί λοιπόν με αυτά τα λόγια. Πρώτον, για δειλούς και ανθρωπαρέσκους, δηλαδή ανθρώπους που θέλουν να 'χουν την εύνοια των κρατούντων, που γλύφουν, όπως υπάρχει μια σύγχρονη έκφραση, τους κρατούντας, τους λιβανίζουν, για να έχουν την εύνοιά τους, θέλουσιν εύπροσωπήσαι έν σαρκί. Ανθρωπάρεςκοι και δειλοί συγχρόνως, που δεν μπορούν να τους αντιμετωπίσουν, αλλά θέλουν να 'χουν την εύνοια των αρχών και των αρχόντων. Σαν ανθρώπους που δεν έχουνε δικές τους αρχές, αλλά προσαρμόζονται κάθε φορά προς τους ισχύοντας.

Τότε βέβαια, κρατούντες ήσαν οι Εβραίοι, στην Εκκλησία εκεί στη Γαλατία, στην πόλη αυτή που έγραφε ο Παύλος, διότι οι Εβραίοι είχανε αναγνωριστεί από τους Ρωμαίους από το καθεστώς, είχανε πάρει προνόμια και στα θέματα τα εσωτερικά του νόμου τα θρησκευτικά οι Ρωμαίοι δεν ασχολούντο, δεν ανακατεύσαντε, παρά ότι τους έλεγε η Συναγωγή κάνανε. Τους έλεγε να συλλάβουν κάποιον, τον συνελάμβαναν, τους έλεγε να τον εκτελέσουν, τον εκτελούσαν. Θυμάστε τι έγινε με τον Κύριό μας, ο Πιλάτος τον εσταύρωσε, διότι το είπαν οι Εβραίοι. Οι κρατούντες λοιπόν ήταν οι Εβραίοι, σε όλες τις επαρχίες της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, στα θέματα τα θρησκευτικά.

Και επειδή τότε η Εκκλησία θεωρείτο σαν παρακλάδι των Εβραίων, δεν ήθελαν αυτοί οι εξ Εβραίων χριστιανοί –οι ψευδάδελφοι-, να τους κυνηγάνε οι Εβραίοι, που κρατούσαν τότε τους Ρωμαίους στα χέρια τους και γι' αυτό σκέφτηκαν να έχουνε –όπως λέμε- και το σκύλο χορτάτο και την πίτα ακέραια δηλαδή και να είναι χριστιανοί, να 'χουν τα προνόμια της Εκκλησίας, αλλά να 'ναι και καλά με τους Εβραίους, για να τους καλύπτουν αυτοί και έτσι να μην έχουν ανάγκη, να είναι με όλους τα πάντα. Λέει αναγκάζουσιν ύμᾱς περιτέμνεσθαι, μόνον ἵνα μὴ τῷ σταυρῷ τοῦ Χριστοῦ διώκωνται, διότι αν ἔμεναν με το Σταυρό του Χριστού μόνον, θα εκαταδιώκοντο και αυτοί, όπως και ὅλοι οι χριστιανοί. Οι Γαλάτες είχαν πικρή πείρα από αυτούς τους διωγμούς, όπως και οι Θεσσαλονικείς, όπως και οι Φιλιππησιοί, όπως ξέρουμε απ' τους διωγμούς των Εβραίων. 'Ηθελαν δηλαδή, θέλουν –λέει- αυτοί, να είναι ανώδυνος ο χριστιανισμός τους, να μην τους στοιχίζει τίποτα και βρήκανε γι' αυτό να τον ανακατέψουνε με την περιτομή, για να μην τους στοιχίζει ο Σταυρός βέβαια του Χριστού.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ149

Γ.149
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

«οὐδὲ γὰρ οἱ περιτετμημένοι (λέμε στον 13ο στίχο) αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, ἀλλὰ θέλουσιν ὑμᾶς περιτέμεσθαι, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρα σαρκὶ καυχῆσωνται». Δεν εἶναι αὐτοὶ –λέει- που σας βάνουν να κρατάτε τον νόμο· δεν τον κρατάνε αὐτοὶ τον νόμο, ἀλλὰ θέλουνε –λέει- να σας βάλουν να περιτέμεσθε, ὄχι μόνον για να μην διώκονται, ὄχι μόνον δηλαδή να τα ἔχουν καλά με τους κρατούντες και να μην τους ενοχλοῦν, ἀλλὰ να βγάλουν κι ἀπὸ πάνω. Να καυχηθoύν και για σας, για τους οπαδοὺς τους, για τα κατορθώματά τους, αὐτὸ λέει.

οὐδὲ γὰρ οἱ περιτετμημένοι αὐτοὶ νόμον φυλάσσουσιν, αὐτὰ που λένε για σας να κρατάτε, δεν τα κρατάνε αὐτοὶ, ἀλλὰ σας αναγκάζουνε για ἄλλο λόγο· και για να εἶναι ἡσυχοὶ, ἀλλὰ και για να καυχῶνται για σας τους οπαδοὺς τους, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρα σαρκὶ καυχῆσωνται. Τους κατηγορεῖ ἐδῶ λοιπὸν και για υποκριτές· σας λένε να φυλάτε τον μωσαϊκὸ νόμο, ἀλλὰ αὐτοὶ νόμο δε φυλάνε, ἀρα εἶναι υποκριτές. Εἶναι ἡ δευτέρη επίθεση.

Θα πει ὁμως κανεὶς, πως ἐδῶ τους κατακρίνει, ἢ μάλλον πιθανόν και να τους συκοφαντεῖ ο Παῦλος. Που ξέρεῖ ο Παῦλος ἀν αὐτοὶ κρατούσαν, ἢ εν πάσει περιπτώσει ὅλοι κρατούσαν τον νόμον, που λέει δεν τον φυλάσσουν τον νόμον; Που το ξέρεις Παῦλε, ὅτι αὐτοὶ δεν φυλάσσουν τον νόμον; Το ξέρω, διότι ποτέ κανεὶς δεν κατόρθωσε να φυλάξει τον μωσαϊκὸ νόμο· εἶχε πείρα ο Παῦλος, διότι και ο ἴδιος Φαρισαῖος ἦτανε, και ἄνθρωπος του νόμου και ζηλωτῆς του νόμου ἦτανε και δεν εἶχε καταφέρει να τον φυλάξει ολόκληρον, διότι ο νόμος γράφει μέσα, ὅσα αν τηρήσεις τα πάντα ὅλα λέει τις, πταίσει δε ἐνί, σε ἓνα μόνον ἀπὸ τις 500, 1000 ἐντολές ξεφύγει, εἶναι πάντων ἐνοχος. Επομένως, κάπου ξεφεύγουν και αὐτοὶ και εἶναι ἐνοχοὶ, δεν κρατάνε το νόμο, ἀλλὰ το κάνουνε για το λόγο που αναφέρει, εἶναι δηλαδή υποκριτές. Αὐτὸ βέβαια το εἶπε και στον Πέτρο: οὔτε οἱ πατέρες ἡμῶν –λέει- οὔτε εμεῖς φυλάξαμε το νόμο, γιατί υποχρεώνεις τους πιστοὺς; Τα εἶπε του Πέτρου, κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ, ἀρα ο Παῦλος το ἤξερε. Μόνον ο Κύριός μας κράτησε εἰς το ἀκέραιο τον μωσαϊκὸ νόμο, τον ἐξεπλήρωσε και τον ἐβγαλε ἀπὸ τη μέση· μόνον ο Χριστὸς και αὐτὸ διότι δεν ἦτανε ὑπὸ το ἀμάρτημα το προπατορικὸ, ἀλλὰ ἦτανε και Θεός και ἄνθρωπος. Κανένας ἄλλος τέλεια δεν ἐβάστηξε τον μωσαϊκὸ νόμο. Γι' αὐτὸ μιλάει τόσο βέβαιος ο Παῦλος.

Και, τελευταῖο, τους κατηγορεῖ για κενόδοξοὺς και καυχησιολόγους, διότι –λέει- δεν τους ἀρκεί να μην διώκονται –ὅπως το εἶπα-, ἀλλὰ θέλουν να βγάλουν κι ἀπὸ πάνω, να παριστάνουν τους ἀρχηγούς, που ἔχουνε πολλοὺς οπαδοὺς, ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρα σαρκὶ καυχῆσωνται, να καυχηθoύν για τους ἀνθρώπους που κατὰφεραν να τους κάνουνε περιτομή. Δηλαδή να μετράνε τις περιτομές που κατόρθωσε ο καθένας, να λέει ἐγὼ ἔκανα τόσες περιτομές· αὐτὸ εἶναι τη ὑμετέρα σαρκί, τη σάρκα που ἐβγαλαν ἀπὸ ἐκεῖ, ἀπὸ το σημεῖο ἐκεῖνο, τις μετροῦσαν –λέει- αὐτοὶ και –λέει- ἐγὼ ἔκανα 50 περιτομές, δηλαδή πήρα 50 οπαδοὺς, ἐγὼ 30. Καυχῶνται –λέει- και για τις περιτομές, γι' αὐτὸ το κάνουνε

–λέει-, για να καυχώνται ότι έχουσε οπαδούς, που όχι μόνο τους ακολουθούν και ακούν τα λόγια τους, αλλά κατάφεραν και να τους περιτμήσουν ακόμα και έχουν απόδειξη τις περιτομές· ἵνα ἐν τῇ ὑμετέρῃ σαρκὶ καυχῶσονται.

«Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ (να το διαβάσω, το 14ο) τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἔμοι κόσμος ἐσταύρωται καγὼ τῷ κόσμῳ». Εγὼ –λέει-, εσεῖς και αυτοὶ μπορεί να καυχώνται και εσεῖς καυχηθεῖτε για κανένα καλό –εἶδαμε με ποιο λόγο τα λέει-, αλλά εμένα ας μη μου το δώσει ο Θεός να καυχηθῶ για τίποτα ἄλλο, παρά μόνο για τον Σταυρὸ του Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, του Κυρίου μου· δι' οὗ, διὰ του οποιῶν Σταυροῦ, εμοὶ κόσμος εσταύρωται, για μένα σταυρώθηκε ο κόσμος, πέθανε ο κόσμος, καγὼ τῷ κόσμῳ και εγὼ πέθανα, σταυρώθηκα για τον κόσμο.

Εδῶ, περὶ του καυχῆματος του Σταυροῦ και πως κανεῖς σταυρώνεται με τον Σταυρὸν του Χριστοῦ, μπορούμε να πούμε δυο λόγια. Μην γένοιτο καυχᾶσθε για τίποτε ἄλλο· εἶχε να καυχηθεῖ για πολλά ο Παῦλος, εἶχε να καυχηθεῖ για το πλήθος των μαθητῶν του. Αν αυτοὶ εἶχαν να καυχηθῶν ο καθένας για 50, 30, 20 –δεν ξέρω-, 50, 100, πόσους εἶχαν ἀπ' τους Γαλάτες, ο Παῦλος μπορούσε να καυχηθεῖ για τις χιλιάδες ολόκληρης της οικουμένης. Ὅλες οι εκκλησίες του Παύλου, ἦταν δικοὶ του ἄνθρωποι. Ὅχι –λέει- να μην καυχηθῶ γι' αὐτό, που καυχώνται οι ἄλλοι. Οὔτε για την δύναμη των λόγων μου· τα κηρύγματα του Παύλου ἦταν πύρινα, μέχρι που ἐτύφλωναν τους αντιπάλους του. Θυμάστε το ἐπεισόδιο με τον Ελύμα –εκεῖ στην Κύπρο-, που με το κήρυγμα του Παύλου ἐτυφλώθηκε και δεν ἤξερε ἀπὸ πού να βγει ο μάγος, ὅταν ἦρθαν σε λογομαχία. Οὔτε γι' αὐτό –λέει- να καυχηθῶ, για τη δύναμη του κηρύγματός μου –που ἦτανε βέβαια ἀνυπερβλήτο-. Οὔτε για τα θαύματά μου να καυχηθῶ· ο Παῦλος ἔκανε συνεχῶς θαύματα και νεκραναστάσεις και τα πάντα, εμοὶ δε μη γένοιτο καυχᾶσθαι, οὔτε για το πλήθος των μαθητῶν μου, οὔτε για τη δύναμη του κηρύγματός μου, οὔτε για τα θαύματά μου, οὔτε για τα κατορθώματα, για τίποτα –λέει- να μην μου το δώσει ο Θεός να καυχηθῶ και να με δοξάζει, παρά μόνο για ἓνα. Για το Σταυρὸ του Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, αὐτό να ἴναι το καύχημά μου.

Και ρωτάνε τώρα οι Πατέρες, πως μπορεί κανεῖς να καυχηθεῖ για τον Σταυρὸν του Χριστοῦ; Πως μπορεί να καυχηθεῖ, τι ἐννοεῖ ο Παῦλος; Μπορεῖ να καυχηθεῖ ως εξῆς: να συνειδητοποιήσει και να λέγει –ἀφού βέβαια το νοιώσει-, ὅτι για μένα εἶναι καύχημα –των χριστιανῶν-, το μόνο (ἐνν. καύχημα), ο Θεός, για την ἀγάπη μου, ταπεινώθηκε, πήρε σάρκα, βασανίστηκε, σταυρώθηκε, ἀναστήθηκε, για την ἀγάπη τη δική μου και μόνο. Εἶναι ἓνα το καύχημα του Παύλου, αὐτό εἶναι να καυχηθῶ για το Σταυρὸ του Χριστοῦ, διότι ὅλα αὐτά ο Θεός, ο δημιουργός του παντός τα υπέφερε για μένα· αὐτό εἶναι το καύχημά μου, και θα το ἔκανε αὐτό και αν μόνος ἤμουνα ἐπάνω εἰς την γη, ἐπάνω στον πλανήτη και δεν υπήρχε ἄλλος ἄνθρωπος και πάλι ο Χριστός μου θα σταυρωνότανε, θα ταπεινωνότανε, θα φτυζότανε και τα λοιπά. Αὐτό εἶναι το καύχημα –λέει- του Σταυροῦ, αὐτό λέει εἰ μὴ ἐν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ150

Γ.150
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-18)

Αλλά, αν το καύχημα για την αγάπη που έδειξε σε μένα ο Χριστός –το λέει ο Παύλος, το λένε όλοι οι χριστιανοί-, είναι γνήσιο, αν γνήσιο λοιπόν είναι το καύχημα του Σταυρού και όχι με λόγια, ψεύτικο, το ακολουθούν δύο δείγματα· δύο αποδείξεις υπάρχουνε και τις βάζει στη συνέχεια: έμοι κόσμος έσταύρωται, δηλαδή εάν πράγματι έχω μοναδικό μου καύχημα την αγάπη που έδειξε και το Σταυρό που σταυρώθηκε ο Χριστός μου, θα συμβούν σε μένα δύο πράγματα: το πρώτο, , έμοι κόσμος έσταύρωται, δηλαδή ο κόσμος σταυρώθηκε για μένα, εάν έχω καύχημα τον Σταυρόν του Χριστού.

Πέθανε για μένα ο κόσμος, έμοι κόσμος έσταύρωται, με ξέγραψαν εμένα ο κόσμος· αυτό εννοεί σταυρώθηκε για εμένα ο κόσμος, δεν με θέλουν στις παρέες τους, δεν με θέλουν στις διασκεδάσεις τους, δεν με θέλουν στις εκδρομές τους, δεν με θέλουν στα γιορτάσια τους, στους γάμους, στα βαπτίσια τους (ιδίως όταν τύχει να `ναι τα γιορτάσια Τετάρτη ή Παρασκευή, όταν τύχει να `ναι σαρακοστές, μάλιστα όταν τύχει να `ναι και Μεγάλη Σαρακοστή, αγίων Θεοδώρων –ξέρω `γω- που δεν τρώνε ούτε λάδι- και πρέπει να γιορτάσουμε), τότε δεν με θέλουνε, έχουν πεθάνει για μένα, έμοι κόσμος έσταύρωται, με ξέγραψαν, με ειρωνεύονται, με κοροϊδεύουν. Εμοι κόσμος έσταύρωται, είναι το πρώτο δείγμα. Εάν δε συμβαίνει αυτό, μη νομίζεις ότι έχεις το καύχημα του Σταυρού.

Και το δεύτερο είναι: κάγω τῷ κόσμῳ. Γυρίζω λοιπόν, αν πράγματι ο κόσμος δεν με θέλει, με ξέγραψε, σταυρώθηκε για μένα, γυρίζω και εγώ το φύλλο και σταυρώνομαι και εγώ για τον κόσμο, κάγω τῷ κόσμῳ. Σταυρώνομαι γί' αυτούς, πεθαίνω γί' αυτούς, τους ξεγράφω· με ξέγραψαν αυτοί; Τους ξεγράφω και εγώ και όχι μόνον βέβαια τους ανθρώπους, ξεγράφω και όλα τα κοσμικά, ξεγράφω τη δόξα, ξεγράφω-σταυρώνομαι για τη δόξα, σταυρώνομαι για τον πλούτο, σταυρώνομαι για τις ηδονές, τα ξεγράφω όλα αυτά, δεν με συγκινούν, δεν με ενδιαφέρουν πλέον, και δεν ασχολούμαι πλέον μ' αυτά.

Όχι βέβαια ότι ξεγράφω τους ανθρώπους, τον κόσμο, τους κοσμικούς σαν ψυχές· πολλοί από τους κοσμικούς είναι μισοί και μισοί, ένα πόδι στον κόσμο και ένα στην Εκκλησία. Αυτούς δεν τους ξεγράφουμε τελείως, αλλά εάν με θέλουν, πάω σπίτι· δεν με θέλουν, σηκώνομαι και φεύγω. Εάν είναι σαρακοστές και δεν με θέλουν στο γιορτάσι, παίρνω ένα τηλέφωνο, «ξέρεις εγώ δεν πρόκειται να κάνω αβαρίες στις αρχές μου. Να `ρθω, ή να `ρθω καλύτερα αύριο που τρώνε, για να φάω το γλυκό σου, μήπως σου δημιουργήσω φασαρίες.» Σου λέει «όχι» και κάθεσαι σπίτι σου, τα προλαβαίνει αυτά· αυτό είναι έμοι κόσμος έσταύρωται, με ξέγραψε ο κόσμος, σταυρώθηκε ο κόσμος για μένα, κάγω τῷ κόσμῳ, και εγώ σε απάντηση, σταυρώνομαι για τον κόσμο, δεν με ενδιαφέρουν, τους ξεγράφω και δεν ασχολούμαι πλέον με τα κοσμικά.

Και συνεχίζει στο 15, «έν γάρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία, ἀλλὰ καινὴ κτίσις». Γιατί σας τα λέω ὅλα αυτά, ὄχι ὅτι με πειράζει καθόλου ἡ περιτομή· και μὴν ἀκούτε αὐτοὺς που λένε ὅτι και ἐγὼ ἔκανα περιτομή (γιατί πράγματι ὁ Παῦλος εἶχε κάνει περιτομή στον Τιμόθεο). Αὐτά, ἀν δὲν τα πάρεις –ας πούμε– σαν δόγμα δὲν εἶναι τίποτα, διότι οὔτε ἡ περιτομή, οὔτε ἡ ἀκροβυστία ἔχουν καμμιά σημασία, εἴτε γίνεῖ εἴτε δὲν γίνεῖ ἡ περιτομή σαν μια ἀπλή πράξις –έτσι λέει–, ἐν γάρ Χριστῷ Ἰησοῦ οὔτε περιτομή τι ἰσχύει οὔτε ἀκροβυστία. Εἴτε εἶσαι περιτμημένος, εἴτε δὲν εἶσαι περιτμημένος, για τον Χριστὸ δὲν εἶν’ τίποτα. Αλλὰ καινὴ κτίσις· για τον Χριστὸ και για την Εκκλησία ἔχει σημασία, ἀν ἐγίνες καινούργια κτίσις, ἀν ἐγίνες καινούργιος ἄνθρωπος, ἀν ἐγίνες καινούργιο εἶδος μέσα στον κόσμον, ἀν εἶσαι τελειῶς διαφορετικὸς, σαν να ἦρθες –ὅπως λέμε– ἀπὸ ἄλλο πλανήτη. Αὐτὸ, ἡ καινούργια κτίσις, ἡ καινὴ κτίσις, αὐτὸ μετράει για τον Χριστόν.

«16/ καὶ ὅσοι τῷ κανόνι τούτῳ στοιχήσουσιν, εἰρήνη ἐπ’ αὐτοὺς καὶ ἔλεος, καὶ ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ». Ὅσοι ἀπὸ σας –λέει– στοιχήσουν σ’ αὐτὸν τον κανόνα (κανόνας εἶναι μια μεγάλη πῆχυ –έτσι– που ἔχουνε και χαρακώνουνε, χάρακας ἀλλὰ μεγάλος), ὅσοι θα πάνε και θα στοιχηθοῦν. Εἶδατε πως γίνονται οἱ παρελάσεις και πάνε σε στοίχους, εἶναι σαν να ἔχουνε ἕνα κανόνα, ἀλλὰ ἀδιόρατο. *Στοιχήσουσι, ὄχι νόμῳ· ὁ νόμος δένει τους ἀνθρώπους ἐπάνω στον κανόνα και τους βάνει να πηγαίνουνε στη σειρά, διὰ της βίας δηλαδή τους δένει, να συνεννογιόμαστε, ἐδῶ λέει ὁ κανόνας. Ὁ κανόνας εἶναι ἐλεύθερος· ὅσοι θελήσουνε ας στοιχηθοῦν σε αὐτὸ που σας εἶπα, στην ζωὴ του χριστιανοῦ, ὅπως την εἶπα. Κι ἀν το κάμουν αὐτὸ με τη θέλησή τους –στοιχήσουσι–, ὅπως στην παρέλαση στοιχοῦνται αὐτοὶ που παίρνουν μέρος, θα ἔλθει ἐπ’ αὐτοὺς και ἡ εἰρήνη του Θεοῦ στις οἰκογένειές του και το ἔλεος του Θεοῦ και εὐχομαι αὐτὸ να γίνεῖ σε ὅλο τον Ἰσραὴλ του Θεοῦ. Ἰσραὴλ του Θεοῦ, νέον Ἰσραὴλ, ἐννοεῖ την Εκκλησία.*

Και τέλος, δίνει την χαριστικὴ βολή στους ἀντιπάλους του. «Τοῦ λοιποῦ (17 στίχος) κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω· ἐγὼ γάρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω». Εἶναι μια μεγάλη, μεγαλειώδης χειρονομία, που κάνει στο τέλος (την φύλαξε για τελευταία αὐτή) και μ’ αὐτὴν πράγματι ἐξόντωσε ἀπὸ τη Γαλατία τους ἐχθρούς του, τους ἐχθρούς δηλαδή του Χριστοῦ. κόπους μοι μηδεὶς παρεχέτω, μὴ με κουράζετε ἄλλο –λέει–, γιατί ἐγὼ ἐπάνω στο σῶμα μου, φέρω τα σημάδια, τα στίγματα, τις πληγές, τις ουλές του Κυρίου Ἰησοῦ, που τις πήρα για το Χριστό. Κοντὰ ἦτανε στη Γαλατία ἡ Δέρβη, ὅπου εἶχε λιθοβοληθεῖ και εἶχε μείνει σχεδὸν νεκρὸς κάτω και τον ἀφησαν γιατί νόμισαν ὅτι πέθανε και τον πήρανε. Ὅπωςδήποτε οἱ πέτρες οἱ κοφτερές στο κεφάλι, στις πλάτες και παντού, θα ἦτανε βαθιὰ σημαδεμένες, θα τις εἶχε ὁ Παῦλος την ὥρα που ἐγράφε αὐτά και θα τα ἔχανε οἱ Γαλάτες. Δηλαδή κάνει την ἐξῆς χειρονομία, για να πάρουμε ἕνα παράδειγμα: ὅπως ἀν ἕνας γέρος, δοξασμένος στρατηγός, που ἔχει πάρει μαζί με τα στρατεύματά του πληγές και δόξες, ἐπάνω στο πεδίο της μάχης, ὅταν ἐπαναστατήσουν αὐτὰ τα στρατεύματα –τους ξεσήκωσαν οἱ ἐχθροὶ, οἱ προδότες, δὲν ξέρω ποιοι–, και εἶναι ἔτοιμοι να ἐπιτεθοῦν ἐναντίον του, δὲν ἀμύνεται, ἀλλὰ τι κάνει;

ΣΥΝΕΧΙΖΟΥΜΕ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΔΙΣΕΛΙΔΟ Γ151

Γ.151
ΠΡΟΣ ΓΑΛΑΤΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΑΥΛΟΥ

Στιχ (6 1-27)

Ανεβαίνει σε ένα μέρος και ανοίγει το στήθος του και τους δείχνει τις πληγές του, που πήρανε μαζί στο πεδίο της μάχης. Όπως ο στρατηγός –λέει- όταν δείξει τις πληγές του, που πήρε μαζί τους στις δόξες της μάχης, ηρεμεί τα στρατεύματα και αντί να τον σκοτώσουν κλαίνει (και έχει συμβεί πολλές φορές αυτό εις την ιστορία), έτσι και ο Παύλος, σαν πνευματικός στρατηγός ξεγυμνώνει το στήθος του μπροστά στους Γαλάτες, και τους δείχνει τα στίγματα του Κυρίου Ιησού, τα σημάδια απ' τις μάχες, απ' τις δόξες. Και είχε πολλά ο Παύλος· αρκεί να θυμηθούμε, ότι πεντάκις τεσσαράκοντα παρά μία έλαβον, είχε πέντε φορές ραβδιστεί από τους Ιουδαίους, παρά Ιουδαίων. Τριάντα εννιά ραβδίσματα με μολύβια στην άκρη και με κομμάτια μέταλλο, τι σημάδια θα του 'χανε αφήσει επάνω, πέντε φορές αυτή η δουλειά, 39 μαστιγώσεις.

Τρις εραβδίσθην, δηλαδή εκείνα τα ραβδιά που είχανε οι Ρωμαίοι στρατιώτες, είχανε πέσει επάνω στην πλάτη του, πάλι 39 φορές και οπωσδήποτε θα τον είχανε ματώσει και θα είχε και από αυτά σημάδια. Άπαξ ελιθάσθην -εννοεί στα λύθρα, εκεί τον άφησαν-, τρις εναυάγησα νυχθημερόν εν τω βυθώ πεποιήκα και μάλιστα μια φορά –λέει- έμεινα νύχτα και μέρα σχεδόν στον πάτο της θάλασσας. Όλα αυτά είχανε πολλά σημάδια· γεμάτος θα ήτανε απ' τα στίγματα, αυτά τα σημάδια στη μάχη για το Χριστό. Ο Παύλος σα στρατηγός τα ονομάζει τα στίγματα του Κυρίου Ιησού· αυτά είναι τα παράσημά μου, σας τα δείχνω και από δω και πέρα μη με κουράζετε, έχω κουραστεί πολύ στις μάχες για το Χριστό. Τα στίγματα του Κυρίου Ιησοῦ έν τῷ σώματί μου βαστάζω.

Αυτό ήταν το τέλος, γιατί όπως λένε οι ιστορικοί οι Γαλάτες πια δεν τον ξαναενόχλησαν τον Παύλο. Αυτό ήταν και το τέλος, τους διώξανε από τη Γαλατία τους ψευδαδέλφους και έληξε για όλους τους άλλους το θέμα εκεί. Έτσι τελείωσε αυτή η επιστολή, με την ευχή βέβαια που συνηθίζει ο Παύλος, «Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ πνεύματος ὑμῶν, ἀδελφοί· ἀμήν.» Έτσι κλείνει αυτή η πελώρια -σε σημασία, όχι σε μέγεθος- επιστολή, της χριστιανικής ελευθερίας, η οποία έχει μέσα και το τραγούδι του Σταυρού, το οποίο από τότε τραγουδάει όλη η ανθρωπότης. Το τραγούδι του Σταυρού είναι το εξής:

Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι εἰ μὴ έν τῷ σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ ἔμοι κόσμος ἔσταύρωται κάγώ τῷ κόσμῳ.

ΤΕΛΟΣ